GEORGE R.R.
MARTIN

PLES ZMAJEVA

PJESMA LEDA I VATRE - KNJIGA PETA

ANGOMA

01 - PROLOG

Noć je bazdjela po ljudima.
Varg zastade ispod jednog stabla i onjuši, sivosmedeg krzna prošaranog sjenama. Borovni uzdah vjetra donosio mu je čovječji vonj uz slabije arome što su mu zborile o lisici i zecu, tuljanu i jelenu, čak i vuku. Također čovječje mirise, znao je varg; smrad starih koža, mrtvih i kiselih, gotovo ugušenih snažnijim zadasima dima, krvi i truleži. Jedino čovjek guli kože s drugih zvijeri i nosi njihova krzna i kose.
Vargovi od čovjeka ne strahuju, za razliku od vukova. Mržnja i glad sklupčale su mu se u želucu, i potmulo je zarežao, pozvavši jednookog brata, sitnu, prepredenu sestru. Kad je pohitao kroz drveće, članovi njegova čopora hitro su pošli za njim. I sami su osjetili miris. U trku je gledao i njihovim očima, i opažao sebe pred njima. Dah čopora u toplim je i bijelim izdisajima pahtao iz dugih sivih čeljusti. Led im se skrutnuo medu šapama, tvrd kao kamen, ali lov je sada počeo, plijen je pred njima. Meso, pomisli varg, ljudsko.
Osamljen je čovjek slabašan stvor. Krupan i snažan, dobrih, oštrih očiju, ali tupih ušiju i gluh za mirise. Jeleni i losovi, čak i zečevi od njega su brži, medvjedi i veprovi jarosniji u boju. Ali ljudi su opasni u čoporima. Dok su sc vukovi bližili plijenu, varg je začuo cvilež mladunčeta, krckanje sinoćnjeg snijega pod nezgrapnim ljudskim šapama, zveket tvrdih koža i tih dugih sivih kandži koje ljudi nose.
Mačevi, prošapta glas u njemu, koplja.
Stablima su izrasli ledeni zubi i sada režali odozgo na njih s golih, smeđih grana. Jednooki je jezdio kroz nisko raslinje dok je snijeg prštao za njim. Članovi čopora slijedili su ga. Uz brijeg pa niz suprotni obronak, sve dok se šuma pred njima nije otvorila i otkrila im ljude. Jedna je bila ženka. Uza se je privijala svežanj umotan u krzna, svoje mlado. Nju ostavite za kraj, šaptom im reče glas, mužjaci su opasni. Dobacivali su povike jedni drugima, kako to ljudi već rade, ali varg je njušio njihovu prestravljenost. Jedan je imao drveni zub visok poput sebe samoga. Bacio gaje, ali ruka mu se zatresla, pa je zub odletio previsoko.
Zatim ih čopor spopade.
Njegov jednooki brat odbaci bacača zuba nauznak u nanos snijega i odgrize mu grkljan dok se koprcao. Njegova sestra šmugnu iza drugog mužjaka i rastrga ga straga. Tako ženka i njezino mlado preostadoše njemu.
I ona je imala zub, malen, izrađen od kosti, ali ispustila ga je kad su joj se vargove čeljusti sklopile oko noge. Pri padu je svoje drečeće mladunče obujmila čvrsto, objema rukama. Pod krznima je ženka bila sama kost i koža, ali vimena su joj bila puna mlijeka. Najslađe se meso našlo na mladunčetu. Vuk je prepustio najsočnije dijelove bratu. Svud oko trupala zamrznuti se snijeg oblio rumenilom i crvenilom dok si je čopor sitio trbuhe.
Ligama odande, u nepregrađenoj kolibi od blata i slame, s krovom od pruća, otvorom za dim i podom od utabane zemlje, Varamyr zadrhta, zakašlja i obliznu usne. Oči su mu bile podlivene, usne ispucale, grlo suho i sparušeno, ali usta su mu bila puna okusa krvi i sala, makar mu je nabrekli trbuh vapio za prehranom. Dječje meso, pomisli, prisjetivŠi se Čvrge. Ljudsko meso. Zar je pao tako nisko da žudi za ljudskim mesom? Praktički je čuo kako Haggon reži na njega. "Ljudi smiju jesti zvjersko meso. a zvijeri ljudsko, ali čovjek koji jede ljudsko meso krajnji je izrod."
Izrod. To je Haggonu oduvijek bila najdraža riječ. Izrod, izrod, izrod. Izrod je tko jede ljudsko meso, izrod je tko se pari kao vuk s vučicom, a najgori je još izrod tko uzima tijelo drugog čovjeka. Haggon bijaše slab, u strahu od vlastite moći. Umro je u suzama i osami kad sam iz njega istrgnuo drugi život. Varamyr je sam proždro njegovo srce. Od njega sam naučio mnogo i još više, a posljednje čemu me podučio bio je okus ljudskog mesa.

Ipak, to je bilo u vučjem liku. Ljudskim zubima nikad nije jeo meso ljudi. Doduše, svome čoporu neće zamjeriti na gozbi. Vukovi skapavaju kao i on, suhonjavi, smrznuti i gladni, a plijen... dva muškarca i žena, te dojenče, u bijegu iz poraza u smrt. Ionako bi uskoro stradali, od studeni ili izgladnjelosti. Ovako je bolje, brže. Milosrdno.
"Milosrdno", reče naglas. Grlo mu je bilo oporo, ali godilo mu je čuti ljudski glas, pa makar i vlastiti. Zrak je vonjao po plijesni i memli, tlo je bilo hladno i tvrdo, a iz ognjišta mu se širilo više dima nego topline. Prišao je vatri najbliže što se usudio, naizmjence kašljući i drščući, dok mu je u slabinama nabijalo od netom otvorene rane. Krv mu je natopila hlače sve do koljena i skorila se u tvrdu smeđu krastu.
Čička ga je upozorila da bi do toga moglo doći. "Zašila sam ti je što sam bolje mogla," rekla mu je, "ali moraš počivati da ti zaraste, inače će ti se koža opet razderati"
Ćička je ostala posljednja od njegovih sudrugova, kopljanica otporna poput stara korijena, bradavičava, vjetrom ožežena i smežurana. Ostali su ih putem ostavili. Jedan za drugim zaostali su ili isprednjačili, odlazeći prema rodnim selima, ili Mliječnovodi, ili Žilavidomu, ili samotnoj smrti u šumi. Varamyr nije znao točno kamo, niti mu je moglo biti stalo. Trebao sam uzeti nekog od njih kad mi se pružila prilika. Jednog od onih blizanaca, ili krupnoga s ožiljkom na licu, ili mladića crvene kose. Samo, bilo ga je strah. Među njima je netko mogao shvatiti Što se zbiva. A onda bi se ostali okomili na njega i ubili ga. A Haggonove su ga riječi progonile, i tako mu je prilika minula.
Nakon bitke, na tisuće se njih patilo šumom, gladnih i ustrašenih, u bijegu od pokolja koji ih je snašao pri Zidu. Neki su pričali o povratku napuštenim kućama, drugi o pokretanju drugog nasrtaja na dveri, ali većina ih je bila izgubljena, bez i najmanjeg pojma o tome kamo će ili što će. Pobjegli su crnoplaštim vranama i vitezovima u sivom čeliku, ali sad su ih progonili nesmiljeniji neprijatelji. Svakodnevno je sve više mrtvih ostajalo kraj putova. Neki su umirali od gladi, neki od studeni, neki od bolesti. Druge su ubijala negdašnja braća po oružju iz doba pohoda na jug uz Mancea Raydera, Kralja s onu stranu Zida.
Mance je stradao, kazivalo se beznadnim glasovima među preživjelima, Mance je zarobljen, Mance je mrtav. "Harma je mrtav a Mance zarobljen, ostali su se razbježali i ostavili nas", kazala je Čička dok mu je šila ranu. "Tormund, Narikač, Šestokožac, sve sami odvažni haratelji. Gdje li su sada?"
Ne prepoznaje me, shvatio je tada Varamyr, a zašto i bi? Bez svojih zvijeri nije izgledao kao velmoža. Bijah Varamyr Sestokožac, koji lomiše hljeb s Manceom Rayderom. S deset si je godina nadjenuo ime Varamyr. Ime dostojno velikaša, dostojno spjevova, moćno ime, a i strahotno. No od vrana je utekao poput prestrašena zeca. Grozomorni gospodar Varamyr postao je kukavan, ali nesnosno mu je bilo da ona to dozna, pa je kopljanici kazao da se zove Haggon. Poslije se pitao zašto mu je to ime prešlo preko jezika, od svih koje je mogao izabrati. Pojeo sam mu srce i popio krv, a svejedno me progoni.
Jednog dana njihova bijega, iz šume je hitro dojahao jahač na kržljavu bijelom konju i stao im dovikivati da svi krenu prema MlijeČnovodi, da Narikač okuplja ratnike da prijeđu Most lubanja i zauzmu Sjenovitu Kulu. Mnogi su pošli za njim; još ih više nije. Kasnije je neki mrgodni ratnik u krznu i jantaru išao od ognjišta do ognjišta, nagovarajući sve preživjele da se zapute na sjever i potraže pribježište u dolini Thennijaca. Varamyr nikad nije saznao zašto je smatrao da bi našli utočište ondje odakle su i sami Thennijci utekli, ali stotine su otišle za njim. Još su stotine otišle za šumskom vješticom koja je dobila viđenje brodovlja što dolazi da slobodnjake preveze na jug. "Valja nam more poiskati", uzviknula je Majka Krtica, i njezini su sljedbenici svrnuli na istok.
Varamyr bi možda bio medu njima, samo da je bio snažniji. Samo, more je sivo, hladno i daleko, i znao je da ne bi doživio da ga vidi. Bio je devet puta mrtav i na umoru, a ovo bi mu bila istinska smrt. Plašt od vjeveričje kože, prisjeti se, ubo me nožem zbog plašta od vjeveričje kože.

Vlasnica mu je bila mrtva, zatiljka smrskana u crvenu kašu poprskanu komadićima kosti, ali njezin mu je plašt djelovao toplo i debelo. Snije- žilo je, a Varamyr je na Zidu ostao bez svega čime bi se mogao ogrnuti. Gunjeve za spavanje i vuneno rublje, čizme od ovčje kože i rukavice s krznenom podstavom, zalihu medovine i prikupljene hrane, uvojke vlasi koje je rezao sa žena s kojima je lijegao, čak i zlatne obruče za mišice koje mu je Mance dao, sve je to izgubio i ostavio. Planuh i poginuh i zatim pobjegoh, sluđen od boli i strave. Uspomena ga je još uvijek sramotila, ali nije bio jedini. I drugi su pobjegli, na stotine, tisuće njih. Izgubismo bitku. Stigoše vitezovi, nepobjedivi u Čeliku, i pobiše sve koji su ostali da se odupru. Bilo je ili pobjeći, ili poginuti.
Doduše, smrti se ne da tako lako pobjeći. Pa kad je Varamyr naišao na mrtvu ženu u šumi i kleknuo da strgne plašt s nje, uopće nije primijetio dječaka sve dok mali nije izletio iz skrovišta, zabio mu dugi koštani nož u slabine i istrgnuo mu plašt iz zgrčenih prstiju. "To mu je majka bila", kazala mu je Čička kasnije, nakon što je dječak pobjegao. "Plašt je pripadao njegovoj majci, a kad on vidje da je ti pljačkaš..."
"Bila je mrtva", rekao je Varamyr, pa se lecnuo kad mu je koštanom iglom probila kožu. "Netko joj je razbio glavu. Netko od vrana."
"Nisu bile vrane. Rožnate Noge. Vidjela sam." Iglom mu je zatvorila brazgotinu na slabini. "Divljaci, a koga još ima da ih ukroti?" Nikoga. Ako je Marice mrtav, slobodnjacima se crno piše. Thennijcima, orijašima i Rožnatim Nogama, žiteljima špilja isturpijanih zuba, kao i ljudima sa zapadne obale u koštanim kočijama... i svima se njima crno piše. Čak i vranama. Oni to možda ne znaju, ali ti crnoplašti gadovi stradat će sa svima ostalima. Neprijatelj stiže.
Haggonov grubi glas odjeknu mu u glavi. "Stradavat ćeš dcsecima smrti, mali, a svaka ćc te boljeti... ali kad ti prava smrt stigne, ponovno ćeš zaživjeti. Drugi je život jednostavniji i slađi, kažu."
Varamyr Šestokožac uskoro će saznati istinu o tome. Osjeća okus svoje prave smrti u dimu što se jetko širi zrakom, u vrućini podno prstiju kad zavuče ruku pod odjeću da si dotakne ranu. Ipak, u njemu ima i studeni, duboko u kostima. Ovaj put će mu hladnoća doći glave. Posljednja mu je smrt stigla od vatre. Izgorio sam. Isprva je, onako zbunjen, pomislio da ga je to neki strijelac sa Zida probo zapaljenom strijelom... ali vatra je plamtjela u njemu, i proždirala ga. A bol...
Varamyr je za sobom imao već devet smrti. Jednom je poginuo od uboda kopljem, jednom s medvjeđim raljama u grkljanu, a jednom u izljevu krvi dok je na svijet donosio mrtvorođeno mladunče. Prvom je smrti umro sa samo šest godina, kad mu je očeva sjekira smrskala lubanju. Čak ni to mu nije donijelo takvu agoniju kao vatra iz utrobe što mu je plamsala po krilima, što ga je proždirala. Kad joj je pokušao umaknuti letom, strah mu je samo raspirio plamen i razjario ga. Trenutak prije jezdio je visoko nad Zidom i orlovskim očima nadzirao kretanja ljudi u dubini. Zatim su mu plamenovi pretvorili srce u grumen spaljena pepela i s vriskom mu otjerali duh u vlastitu kožu, i nakratko je pomalo sišao s uma. Već samo prisjećanje na to bilo je dovoljno da sav zadrhti.
Tada je primijetio da mu se ognjište ugasilo.
Preostala je samo sivocrna nakupina nagorjelog drva u pepelu koji se još tek mjestimice žari. Još ima dima, samo treba drva. Varamyr stisnu zube da otrpi bol i odvuče se do hrpe palih grana koje je Čička prikupila prije nego što je otišla u lov, te baci nekoliko štapova u pepeo. "Primi se", graknu. "Gori." Počeo je puhati u žeravicu i pritom se šutke moliti bezimenim bogovima šume, brda i polja.
Bogovi mu nisu odgovorili. Nakon nekog vremena i dim se prestao uzdizati. U kolibici je već bilo hladnije. Varamyr nije imao ni kremena, ni kresiva, ni suhih luči. Neće više opet raspiriti vatru, svakako nc samostalno. "Čička", pozva je oporim i bolnim glasom. "Čička!"
Brada joj je šiljata a nos plosnat, i povrh toga na jednom obrazu ima crni madež iz kojeg

joj rastu četiri tamne dlake. Ružno je to lice, i tvrdo, a ipak bi štošta dao samo da ga ugleda na vratima kolibe. Trebao sam je uzeti prije nego što je otišla. Koliko već ima da je nema? Dva dana? Tri? Varamyr nije bio sasvim siguran. U kolibi je mračno, a on je stalno bio na rubu sna i jave, nikad posve siguran je li vani dan ili noć. "Čekaj", kazala mu je. "Vratit ću se s hranom." I tako ju je čekao kao blesan, sanjajući Haggona i Čvrgu i sve krivde koje jc počinio u svom dugom životu, ali već su dani i noći prošli, a Čička mu se nije vratila. Neće se ona ni vratiti. Varamyr se upita nije li se nečim odao. Je li bila u stanju razaznati što on misli već samim gledanjem u njega, ili je pak nešto probuncao u grozničavu snu?
Izrod, začu Haggonov glas. Gotovo kao da je on tu, upravo u ovoj prostoriji. "Ona je samo nekakva ružna kopljanica" kaza mu Varamyr. "Ja sam velikan. Ja sam Varamyr, varg, mjenjač kože, nije pravo da ona preživi, a ja da umrem." Nitko mu nije odgovorio. Nikoga nije bilo. Čička je otišla. Napustila ga je, baš kao i svi ostali.
Vlastita gaje majka također napustila. Plakala je za Čvrgom, ali nikad nije plakala za mnom. Onog jutra kad ga je otac izvukao iz postelje da ga preda Haggonu, ona ga nije htjela ni pogledati. Derao se i otimao dok ga je otac odvlačio u šumu, sve dok nije dobio šamar i opomenu da ušuti. "Mjesto ti je uz vlastiti soj", kratko mu je kazao otac prije nego što ga je bacio Haggonu pod noge.
Nije se prevario, pomisli Varamyr, dršćući. Od Haggona sam naučio mnogo, i još više. On me podučio lovu i ribolovu, tranČiranju lovine i čišćenju ribe, pronalaženju puta kroz šumu. I on me podučio navadama vargova i tajnama mjenjača kože, premda je moj dar nadmašivao njegov.
Godinama potom pokušao je pronaći roditelje, ne bi li im rekao da je njihov Kvrga postao veliki Varamyr Šestokožac, ali oboje su bili mrtvi i spaljeni. Prešli su u drveće i potoke, prešli su u stijene i zemlju. Prešli su u prah i pepeo. Tako je to Šumska vještica objasnila njegovoj majci onog dana kad je Čvrga stradao. Kvrga nije htio biti grumen zemlje. Dječak je snivao o danu kad će bardovi pjevati o njegovim djelima, a lijepe ga djevojke ljubiti. Kad odrastem, bit ću Kralj s onu stranu Zida, obećao je sebi Kvrga. To mu se nije obistinilo, ali dospio je blizu. Ljudi sad strahuju od imena Varamyra Šestokošca. Jahao je u boj na leđima trinaest stopa visoke snježne medvjedice, u sužanjstvu držao tri vuka i sjenovitog risa, i sjedio Manceu Ryderu zdesna. Upravo me Mance doveo ovamo. Nisam ga smio poslušati. Trebao sam se uvući u svoju medvjedicu i raskomadati ga.
Prije Mancea, Varamyr Šestokožac bio je svojevrstan velmoža. Živio je sam u dvornici od mahovine, blata i isječenih brvana, nekoć Haggono- voj, uz poslugu njegovih zvijeri. Tucet mu je sela davalo danak u kruhu, soli i jabukovači, nudilo mu plodove svojih voćnjaka i povrtnjaka. Sam je sebi pribavljao meso. Kad god bi poželio neku ženu za sebe, poslao bi svojeg sjenovitog risa da je uhodi, a svaka djevojka na koju bi svrnuo oko krotko bi pošla u njegovu postelju. Neke su dolazile uplakane, nego što, ali svejedno su dolazile. Varamyr im je davao svoje sjeme, uzimao uvojak vlasi da ih po njemu pamti, i slao ih natrag. S vremena na vrijeme neki bi seoski junak stigao s kopljem u ruci da smakne zvjerskog čovjeka i spasi sestru, ili ljubovcu, ili kćer. Njih je ubijao, ali ženama nikad nije činio ništa nažao. Neke je čak blagoslovio djecom. Iscjedcima. Sitnima i kržljavima poput Kvrge, lišenima dara.
Od straha se uspravio na noge tako brzo da mu se zavrtjelo. Primivši se za slabine da zaustavi curenje krvi iz rane, Varamyr odglavinja do vrata i odmakne pohabanu kožu koja ih je prekrivala, te ugleda zid bjeline. Snijeg. Nije ni čudo da jc unutra postalo tako mračno i zadimljeno. Snijega je napadalo toliko da je zatrpao kolibu.
Kad ga Varamyr odgurnu, snijeg popusti i uruši se, još mek i mokar. Vani je noć bila bijela kao smrt; blijedi, tanki oblaci plesom su dvorili srebrni mjesec pod hladnim pogledima tisuće zvijezda. Vidio je zgrbljene obrise drugih koliba zatrpanih nanosima snijega, te

ponad njih blijedu sjenu božanske šume oklopljenc ledom. Prema jugu i zapadu brda su bila prostranstvo divlje bjeline kojim su se kretali jedino naleti snijega. "Čička", slabašno zazva Varamyr, pitajući sc dokle je mogla stići. "Čička. Ženo. Gdje si?"
Negdje u daljini zatuli vuk.
Drhtaj prostruji Varamyrom. Poznaje taj tulež jednako dobro kao što je Kvrga nekoć poznavao majčin glas. Jednooki. Najstariji je od njegovih troje, najkrupniji, najžešći. Vrebalo je vitkiji, brži, mlađi, Lukava je prepredenija, ali oboje strahuju od Jednookog. Stari je vuk neustrašiv, neumoljiv, zvjerski.
Varamyr je izgubio ovlast nad ostalim zvijerima u agoniji orlove smrti. Sjenoviti mu je ris odjurio u šumu, dok je njegova snježna medvjedica okrenula kandže na sve oko sebe i stigla rascerečiti četvoricu prije nego što je stradala od koplja. I Varamyra bi smaknula, da joj je došao nadohvat. Medvjedica ga je mrzila, divljala je svaki put kad bi odjenuo njezinu kožu ili joj sjeo na leda.
Samo, njegovi vukovi...
Moja braća. Moj čopor. Mnoge je studene noći prospavao sa svojim vukovima, dok su se čupavim tijelima stiskali oko njega da mu ne bude hladno. Kad umrem, pogostit će se mojim mesom, i ostavit će samo kosti da na proljeće pozdrave otapanje. Ta ga je pomisao neobično smirivala. Vukovi su mu često donosili plijen sa svojih lutanja; posve je dolično da ih na koncu sam nahrani. Baš bi i mogao započeti svoj drugi život kidanjem toplog, mrtvog mesa s vlastita trupla.
Od svih zvijeri, uz pse se najlakše vezati; žive tako blizu čovjeku da su praktički ljudskog roda. Uvlačenje u kožu psa slično je nazuvanju stare čizme, kože smekšane od nošenja. Kao što je čizma oblikovana da primi stopalo, tako je pas oblikovan da primi ogrlicu, pa makar i ogrlicu nevidljivu svakom ljudskom oku. S vukovima je teže. Čovjek se s vukom može sprijateljiti, može čak i ukrotiti vuka, ali nema tog čovjeka koji istinski može pripitomiti vuka. "Vukovi i žene vjenčavaju se doživotno", često je znao reći Haggon. "Kad uzmeš jednoga, to je brak. Vuk je od toga dana dio tebe, kao što si ti dio njega. Obojica ćete se promijeniti."
Ostale je zvijeri najpametnije ostaviti na miru, izjavio je lovac. Mačke su ohole i okrutne, uvijek spremne okrenuti se protiv tebe. Losovi i jeleni su plijen; kad predugo nosi njihovu kožu, i najhrabriji postaje kukavica. Medvjedi, veprovi, jazavci, lasice... Haggonu se ništa od toga nije mililo. "Ima koža koje nikad nećeš htjeti ponijeti, momče. Neće ti se svidjeti što od tebe tada nastaje." Ptice su najgore, ustrajno je tvrdio. "Čovjeku nije suđeno da napušta zemlju. Kad previše vremena proveđeš u oblacima, više se ne želiš nikada spustiti. Znam mjenjače kože koji su pokušali s jastrebovima, sovama, gavranovima. Čak i dok su u vlastitoj koži, samo mjesečarski sjede i zure uvis, u prokleto plavetnilo."
Doduše, ne dijele svi mjenjači kože to mišljenje. Haggon ga je jednom prilikom, kad mu je bilo deset godina, odveo na skup takvih. U tom su društvu najbrojniji bili vargovi, vučja braća, ali dječaku su drugi bili neobičniji, i više su ga se dojmili. Borroq je tako sličio svome vepru da su mu samo još nedostajale kljove, Orell je imao orla, Briar sjenovita risa (čim ih je ugledao, Kvrga je poželio sjenovita risa za sebe), a kozarica Gr iseli a...
Samo, nitko od njih nije bio snažan kao Varamyr Šestokožac, čak ni Haggon, visok i mrk, šaka tvrdih kao kamen. Lovac je umro u jaucima nakon što mu je Varamyr oduzeo Sivodlakog i istjerao ga, prisvojivši zvijer. Nema za te drugog života, starte. Varamyr Trokožac, tako je tada sebe prozvao. Sivodlaki mu je bio četvrti, premda je stari vuk bio slabašan i zamalo krezub, i uskoro je za Haggonom otišao u smrt.
Varamyr može uzeti koju god zvijer poželi, pokoriti je vlastitoj volji, prisvojiti njezino tijelo. Psa ili vuka, medvjeda ili jazavca...
Čičku, pomislio je.
Haggon bi mu rekao da je izrod, da je to najcrnji mogući grijeh, ali Haggon je mrtav,

proždrijet i spaljen. I Mance bi ga prokleo, ali Mance je smaknut ili zarobljen. Nitko nikad neće saznati. Bit ću kopljanica Čička, a Varamyr Šestokožac bit će mrtav. Slutio je da će mu dar izdahnuti zajedno s tijelom. Izgubit će vukove i ostatak svojih dana proživjeti kao nekakva žgoljava, bradavičava žena... ali ostat će na životu. Ako se ona vrati. Ako još budem dovoljno jak da je uzmem.
Val mučnine obli Varamyra. Zatekao se kako kleči, ruku zarivenih u sniježni nanos. Zagrabio je punu šaku snijega i natrpao si ga u usta, protrljao ga kroz bradu i po ispucalim usnama, srčući vlažno otapanje. Voda je bila tako ledena da se jedva uspio natjerati daje proguta, i ponovno je shvatio koliko mu je vruće.
Od otopljenog je snijega samo još jače ogladnio. Želudac mu je žudio za hranom, a ne vodom. Snijeg je prestao padati, ali vjetar jc jačao i zrakom pronosio sve više kristala koji su mu sjekli lice dok je prtio kroz nanose, a rana u slabinama otvarala mu se i zatim opet zatvarala. Dah mu je izlazio u rastrganim bijelim oblačićima. Kad je stigao do stabla božanske šume, pronašao je palu granu taman dovoljno dugu da mu posluži kao štaka. Oslanjajući se punom težinom na nju, oteturao je prema najbližoj kolibi. Možda su seljani zaboravili nešto kad su otišli u zbjeg... vreću jabuka, malo sušena mesa, bilo što, samo da ostane na životu dok mu se Čička ne vrati.
Stigao je gotovo donde kad štaka puče pod njegovom težinom, a onda ga noge izdaše. Kako je dugo tako ležao svaljen, dok je snijeg crvenio od njegove krvi, Varamyr nije mogao reći. Snijeg će me pokopati. Bit će to mirna smrt. Kažu da se pri kraju osjećaš toplo, toplo i sneno. Godit će mu da se opet osjeti toplo, iako ga žalosti pomisao da više nikad neće vidjeti zelene predjele, tople predjele sa suprotne strane Zida o kojima nekoć pjevaše Mance. "Svijet s onu stranu Zida nije za naš soj", znao je kazati Haggon. "Slobodnjaci se boje mjenjača kože, ali odaju nam i počasti. Južno od Zida klecavci nas love i kolju kao svinje."
Upozorio si me, pomislio je Varamyr, ali ti si mi pokazao i Istočnu Stražarnicu. Nije mu moglo biti više od deset godina. Haggon je trampio tucet niski jantara i sanjke krcate kožama za šest mješina vina, grudu soli i bakreni kotlić. Istočna je Stražarnica bila bolja za trgovanje od Crnog Zamka; onamo su stizali brodovi krcati dobrima iz bajoslovnih prekomorskih zemalja. Vrane su poznavali Haggona kao lovca i prijatelja Noćne straže, i bilo im je drago što im donosi vijesti o životu sa suprotne strane njihova Zida. Neki su ga poznavali i kao mjenjača koža, ali nijedan to nije spomenuo. Upravo je tamo, u Istočnoj Stražarnici na moru, onaj negdašnji dječak prvi put počeo sanjati o toplome jugu.
Varamyr je osjećao kako mu se pahuljice tope na čelu. Ovo nije strašno kao izgaranje. Neka zaspim i nikad se ne probudim, neka započnem drugi život. Njegovi su vukovi već blizu. Osjeća ih. Riješit će se ovog bijednog tijela i sjediniti se s njima, loveći kroz noć i tuleći na mjesec. Varg će postati istinski vuk. Samo, koji?
Ne Lukava. Haggon bi mu za to rekao da je izrod, ali Varamyr je često znao ući u njezinu kožu kad bije Jednoooki zajahao. No ne bi htio provesti svoj novi život kao kuja, ako mu se pruži ikakav drugi izbor. Vrebalo bi mu možda bolje odgovarao, kao mlađi mužjak... makar je Jednooki krupniji i žešći, i upravo Jednooki uzima Lukavu svaki put kad se tjera.
"Kažu da se zaboravi", rekao mu je Haggon nekoliko tjedana prije svoje smrti. "Nakon što čovjeku umre tijelo, duh mu nastavi živjeti u zvijeri, ali sjećanja mu svakodnevno blijede, a zvijer malo-pomalo postaje sve manje varg, a sve više vuk, sve dok od čovjeka ničeg više ne bude i samo zvijer preostane."
Varamyr jc znao da je to istina. Kad je preuzeo orla koji je pripadao Orellu, osjetio jc kako drugi mjenjač kože bjesni zbog njegova dolaska. Orclla je smaknuo onaj vrana od prebjega Jon Snow, i tako je silovito mrzio svojeg ubojicu daje Varamyr shvatio da i sam mrzi log zvjerskog momka. Znao je što je Snow istog trenutka kad jc ugledao onog silnog bijelog strahovuka kako se nečujno šulja uz njega. Jedan mjenjač kože uvijek može osjetiti

drugoga. Mance me trebao pustiti da uzmem strahovuka. To bi bio baš kraljevski drugi život. Bio bi u stanju to izvesti, bez ikakve sumnje. Dar je u Snowa jak, ali mladić nema poduke, i dalje se opire svojoj naravi kad se trebao sladiti njome.
Varamyr je vidio kako crvene oči božanske šume zure u njega odozgo, s bijelog debla. Bogovi me odvaguju. Stresao se. Činio je ružna djela, strahote. Krao je, ubijao, silovao. Žderao je ljudsko meso i laptao krv umirućih ljudi dok im je crveno i vrelo liptala iz razderanih grkljana. Uhodio je neprijatelje šumom, zaskakao ih na spavanju, kandžama im trgao utrobu iz trbuha i razbacivao je po blatnom tlu. Kako li im je slatko meso bilo. "To je radila zvijer, ne ja", reče hrapavim šaptom. "To je radio dar koji ste mi dali."
Bogovi mu nisu dali odgovora. Dah mu je blijedo i magleno lebdio u zraku. Osjećao je kako mu se led stvara u bradi. Varamyr Sestokožac sklopio je oči.
Usnio je stari san o kolibi uz more, o tri psa što cvile, o ženskim suzama.
Čvrga. Ona nariče za Čvrgom, ali za mnom nikad nije naricala.
Kvrga se rodio mjesec dana prije nego što je trebalo, i pobolijevao je tako često da nitko nije očekivao da će ostati na životu. Majka je čekala gotovo do njegova četvrtog rođendana da mu nadjene vlastito ime, a tad je već bilo prekasno. Cijelo ga je selo prozvalo Kvrga, imenom koje mu je sestra Meha nadjenula dok je još bio u trbuhu njihove majke. Meha je i Čvrgi nadjenula ime, ali Kvrgin se mladi brat rodio kad je i trebalo; krupan i rumen i otporan, pohlepno je sisao majčine dojke. Namjeravala mu je dati očevo ime. Samo, on je umro. Umro je dok su njemu bile dvije, a meni šest godina, tri dana prije svojeg imendana.
"Vaš je maleni sada s bogovima", kazala je šumska vještica njegovoj majci, koja je naricala. "Nikad više neće bolovati, nikad gladovati, nikad plakati. Bogovi ga odniješe dolje, u zemlju, u drveće. Bogovi su svud oko nas, u stijenama i potocima, u pticama i zvijerima. Tvoj im se Čvrga sada pridružio. On će biti svijet i sve čega u njemu ima."
Riječi starice presjekle su Kvrgu poput noža. Čvrga vidi. Promatra me. On sve zna. Kvrga se nije mogao sakriti od njega, nije se mogao zavući iza majčinih skuta, ni pobjeći s psima da umakne očevoj srdžbi. Psi. Vijorep, Njuškalo, Režalo. Bili su to dobri psi. Moji prijatelji.
Kad je njegov otac zatekao pse kako njuškaju oko Čvrgina mrtvog tijela, ni po čemu nije mogao odrediti koji je od njih to skrivio, pa je sjekirom zatukao sva tri. Ruke su mu se tako silovito tresle da su mu trebala dva udarca da ušutka Njuškala, a četiri da usmrti Režala. Smrad krvi teško se proširio zrakom, a glasanje pasa na umoru zvučalo je grozomorno, no Vijorep je svejedno došao na poziv njegova oca. Bio je najstariji pas, u kojem je dresura nadvladala prestravljenost. Kad mu se Kvrga stigao zavući u kožu, bilo je prekasno.
Ne, oče, molim te, pokušao je reći, ali psi ne mogu zboriti ljudskim jezicima, pa je iz njega izašao tek bijedan cvilcž. Sjekira se svalila posred lubanje staroga psa, a unutar kolibe iz dječaka se oteo vrisak. Tako su to saznali. Dva dana potom otac ga je odvukao u šumu. Sa sobom je ponio sjekiru, pa je Kvrga bio uvjeren da namjerava zatući i njega upravo onako kao pse. Umjesto toga, predao ga je Haggonu.
Varamyr se prenuo sa silovitim trzajem, a cijelo mu je tijelo drhtalo. "Ustaj," vrištao je neki glas, "ustaj, poć nam valja. Na stotine ih je." Snijeg gaje stigao prekriti skrutnutim bijelim pokrovom. Kako je hladno. Kad se pokušao pomaknuti, otkrio je da mu se ruka zaledila za tlo. Odlijepio mu se komad kože kad ju je silom otrgnuo. "Ustaj," opet je vrisnula, "stižu."
Čička mu se vratila. Primila ga je za ramena i sada ga tresla, derući mu se u lice. Varamyr joj je osjećao zadah iz usta, osjećao kako mu grije obraze otupjele od hladnoće. Smjesta, pomislio je, pokreni se smjesta, ili umri.
Smogao je svu preostalu snagu u sebi, iskočio iz vlastite kože i silom ušao u nju.
Čička je izvila leda i vrisnula.
Izrod. Je li to rekla ona, ili on, ili Haggon? Nije imao prilike saznati. Bivše mu je tijelo palo

natraške u nanos snijega kad su joj prsti popustili. Kopljanica je počela kreštati i silovito se izvijati. Sjenoviti mu se tigar znao divlje opirati, a snježna se medvjedica na neko vrijeme napola izbezumiti, škljocajući zubima na drveće i kamenje i prazan zrak, ali ovo je bilo gore. "Marš van, marš van!" začuo je povike iz vlastitih usta. Tijelo joj je zateturalo, palo i opet ustalo, ruke su joj se bacakale, noge trzale ovamo i onamo u nekom grotesknom plesu dok su se njezin i njegov duh nadmetali za tijelo. Usrknula je pun gutljaj ledenog zraka, i Varamyr je dobio polovicu trajanja treptaja da se nasladi njegovim okusom i snagom ovog mladog tijela prije nego što su joj zubi zagrizli i ispunili mu usta krvlju. Podigla je ruke prema njegovu licu. Pokušao ih je silom spustiti natrag, ali šake ga nisu htjele slušati, i ona mu je počela kopati oči. Izrod, prisjetio se dok se gušio u krvi i bolovima i bezumlju. Kad je pokušao vrisnuti, ona je ispljunula njihov jezik.
Bijeli se svijet izokrenuo i izgubio u dubini. Načas mu je bilo kao da se nalazi unutar božanske šume i gleda kroz izrezbarene crvene oči u čovjeka na tlu koji se nemoćno trza na samrti i luđakinju koja obnevi- djelo i okrvavljeno pleše pod mjesečinom, roni crvene suze i trga odjeću sa sebe. Zatim su oboje nestali i on se počeo uzdizati, rastapati, duha nošena nekim hladnim vjetrom. Bio je u snijegu i u oblacima, bio jc vrabac, vjeverica, hrast. Sova buljina nečujno je prolijetala kroz njegove krošnje u lovu na zeca; Varamyr je bio unutar sove, unutar zeca, unutar krošanja. Duboko pod smrznutom zemljom gliste su slijepo dubile u mraku, a i u njima je bio. Ja sam Šuma, i sve siu jc u njoj, pomislio je ushićeno. Stotinu gavranova vinulo se u zrak, grakćući kad su osjetili kako on prolazi. Zatulio je jedan veliki los, ustrašivši djecu privijenu uz svoja leđa. Usnuli je strahovuk podigao glavu da zareži na prazni zrak. Prije nego što su im srca stigla kucnuti još jednom, otišao je dalje, tražeći svoje, Jednookog, Lukavu i Vrebala, tražeći čopor. Njegovi će ga vukovi spasiti, objasnio je samome sebi.
To mu je bila posljednja ljudska pomisao.
Istinska je smrt stigla nenadano; osjetio je šok hladnoće, kao da je naglo zaronjen u ledene vode zamrznuta jezera. Zatim se zatekao kako hita po mjesečinom obasjanim snjegovima s ostalim članovima čopora tik za sobom. Polovica je svijeta bila u mraku. Jednooki, znao je. Zalajao je, a Lukava i Vrebalo zalajali su za njim.
Stigavši do grebena, vukovi su zastali. Čička, prisjetio se, i jedan je dio njega zažalio za onim što je izgubio, a drugi za onim što je učinio. Pod njim se svijet pretvorio u led. Prsti mraza polagano su se prikradali uz božansku šumu, sežući jedni prema drugima. Prazno selo više nije bilo prazno. Plavooke sjenke hodale su između snježnih brežuljaka. Neke su nosile smeđe, neke crno, a neke su bile nage, puti sada bijele poput snijega. Vjetar je uzdisao bregovima, bremenit njihovim mirisima: vonjevima mrtvih tijela, skorene krvi, koža što bazde po plijesni, truleži i mokraći. Lukava je zarežala i iskesila zube, dok joj se vrat kostriješio. Nisu ljudi. Nisu plijen. Ne ovi.
Stvorovi podno njih kretali su se, ali nisu živjeli. Jedan po jedan podigli su glave prema trima vukovima na brdu. Posljednji ih je pogledao stvor koji je donedavno bio Čička. Na sebi je nosila vunu, krzno i kožu, a preko toga omotač surog mraza koji je krčkao pri svakom njezinu pokretu i ljeskao se na mjesečini. BIijedorLimene sige visjele su joj se vrhova prstiju, deset dugih bodeža od smrznute krvi. A u dupljama gdje su joj nekoć bile oči sada je titrala blijedomodra svjetlost, dajući njezinu grubom licu jezovitu ljepotu koju za života nikada nije upoznalo.
Ona me vidi.

02 - TYRION

Propio je put preko uskog mora.

Brod je bio malen, njegova kabina još manja, ali kapetan ga nije puštao na palubu. Od ljuljanja pod nogama dizao mu se želudac, a odvratna je hrana imala još gadniji okus kad bi je povratio. Ali što će mu usoljena govedina, tvrdi sir i kruh prepun crva kad ima vina za okrepu? Bilo je crno i oporo, vrlo jako. Katkad bi povratio i vino, ali uvijek ga je bilo još.

"Svijet je pun vina", promrmljao je u vlazi svoje kabine. Otac nikad nije trpio pijance, ali zar je to važno? Otac je mrtav. Sam ga je ubio. Strelica u trbuh, kneže moj, i to samo za vas. Još da mi sa samostrelom bolje ide, prostrijelio bih ti taj kurac kojim si me začeo, proklet bio da bio.

U potpalublju nije bilo ni noći ni dana. Tyrion je računao vrijeme prema dolascima i odlascima malog od broda koji mu je donosio jela koja bi ostavljao nepojedenima. Mali je uvijek donosio i četku i kablicu, da počisti. "Je li to dornsko vino?" jednom ga je prilikom upitao Tyrion dok je vadio čep iz mješine. "Podsjeća me na izvjesnog zmijca kojeg sam poznavao. Nije bio nezanimljiv, samo Što se onda gora svalila na njega."

Mali od broda nije odgovorio. Bio je to ružan momčić, no svejedno naočitiji od izvjesnog patuljka sa samo pola nosa i s ožiljkom od oka do brade. "Jesam li tc uvrijedio?" upitao je Tyrion maloga dok je ribao. "Zapovjeđeno ti je da mi se ne obraćaš? Ili ti je neki patuljak natakario mater?" I ovo je prošlo bez odgovora. "Kamo plovimo? Reci mi bar to." Jaimc je nešto spomenuo Slobodne gradove, ali nije rekao koji. "U Braa- vos? Tyrosh? Myr?" Tyrion bi radije otišao u Dome. Myrcella je starija od Tommena, Željezno prijestolje prema domskom zakonu pripada njoj. Pomoći ću joj da ostvari svoja prava, kao što je princ Oberyn predložio.

Samo, Oberyn je mrtav, oklopljena šaka Ser Gregora Cleganea zdrobila mu je glavu u krvavu kašu. A da nije bilo Crvene Guje da ga nagovara, bi li Doran Martell uopće uzeo u obzir tako riskantnu spletku? Možda me umjesto toga baci u lance i izruči mojoj miloj sestri. Na Zidu bi moglo biti sigurnije. Stari Medvjed Mormont rekao je da Noćnoj straži trebaju ljudi poput Tyriona. No moguće je da je Mormont mrtav. Vrhovni zapovjednik možda je sada Slynt. Taj mesarov sin neće zaboraviti tko ga je poslao na Zid. Želim li zaista ostatak života jesti usoljenu govedinu i kašu s ubojicama i lopovima? Makar mu ostatak života ne bi naročito dugo potrajao. Janos Slynt pobrinuo bi se za to.

Mali od broda namočio je četku i nastavio muški ribati. "Jesi li ikako svraćao u domove naslade u Lysu?" upitao gaje patuljak. "Idu li kurve možda tamo?" Tyrion se nikako nije mogao sjetiti kako se na valyijskom kaže kurva, a ionako je bilo prekasno. Mladić je bacio četku u kablicu i otišao.

Vino mi je otupilo britkost. Naučio je čitati plemeniti valyrijski na koljenu svoga meštra, iako je jezik kojim se govori u Devet slobodnih gradova... pa, nije to toliko dijalekt koliko devet dijalekata na putu da postanu zasebni jezici. Tyrion zna ponešto braavosijskog i natuca myrski. U Tyroshu bi valjda znao prokleti bogove, nazvati nekoga varalicom i naručiti pivo, zahvaljujući plaćeniku kojega je jednom davno upoznao na Hridi. Barem u Domeu govore zajedničkim jezikom. Poput dornske hrane i dornskog zakona, dornski je jezik začinjen okusima rijeke Rhoyne, ali dade ga se razumjeti. Dome, da, ja ću u Dome. Otpuzao je na svoj ležaj, prigrlivši tu misao uza se kao dijete lutku.

San Tyrionu Lannisteru nikad nije lako dolazio na oči. Na ovom bi mu brodu rijetko kad uopće došao, premda bi s vremena na vrijeme uspio popiti dovoljno vina da se nakratko obeznani. Barem nije sanjao. Nasanjao se dovoljno za jedan maleni život. I kakvih to samo ludosti: ljubavi, pravednosti, prijateljstva, slave. A i toga da sam visok. Sve mu je to

nedostižno, sada je znao Tyrion. Ali nije znao kamo kurve idu.

"Kamo god već kurve idu", rekao mu je otac. Njegove posljednje riječi, i to kakve riječi. Tetiva samostrela glasno je zapjevala, knez Ty win sjeo je nauznak, a Tyrion Lannister zatekao se kako gaca kroz mrak s Varysom uza se. Zacijelo se spustio natrag niz okno, niz dvjesto trideset prečki do narančaste žeravice što je tinjala u ustima željeznog zmaja. Ničega se nije sjećao. Samo zvuka kojim se oglasio samostrel i smrada otvaranja crijeva njegova oca. Cak i na samrti, pronašao je način da me sasere.

Varys ga je otpratio kroz tunele, ali ni riječi nisu izgovorili sve dok nisu izašli na obalu Crnovode, gdje je Tyrion svojedobno izvojevao slavnu pobjedu i izgubio nos. Tada se patuljak okrenuo prema uškopljeniku i rekao mu: "Ubio sam oca", tonom kakvim bi netko drugi rekao: "Na- gnječio sam nožni prst."

Gospodar uhoda bio je odjeven kao brat prosjak, u moljcima izjedenu halju od grube smeđe tkanine s kukuljicom koja mu je u sjenu bacila glatke, debele obraze i ćelavu, okruglu glavu. "Niste se smjeli popeti onim Ijestvama", rekao je prijekorno.

"Kamo god već kurve idu." Tyrion je upozorio oca da ne izgovara tu riječ. Da nisam odapeo strelicu, znao bi da mije prijetnja isprazna. Oduzeo bi mi samostrel iz ruku, kao što mi je onomad oduzeo Tyshu iz naručja. Upravo je ustajao kad sam ga ubio.

"Ubio sam i Shae", priznao je Varysu.

"Znali ste što je ona."

"Jesam. Ali nisam znao što je on."

Varys se zasmijuljio. "A sad znate."

Trebao sam ubiti i tog eunuha. Još malo krvi na rukama, pa što onda? Nije znao što gaje spriječilo da zamahne bodežom. Ne zahvalnost. Varys ga je spasio od krvnikova mača, ali samo zato što ga je Jaime prinudio. Jaime... ne, bolje da ne mislim na Jaimeja.

Umjesto toga, pronašao je nenačetu mješinu vina i stao je sisati kao dojku. Kiselo crno vino teklo mu je niz bradu i namakalo prljavu tuniku, onu istu koju je nosio u ćeliji. Pod mu se ljuljao pod nogama, a kad je pokušao ustati, propeo se i tvrdo ga bacio u pregradu. Oluja, shvatio je, ili sam pak pijaniji nego što mislim. Povratio je vino i neko vrijeme samo ležao u njemu, pitajući se hoće li brod potonuti. Je li ovo tvoja osveta, oče? Je li te Nebeski Otac uzeo sebi za Namjesnika? "Takva je nadnica za rodosješču", rekao je dok je vjetar vani zavijao. Ne bi baš bilo pošteno da se mali od broda, kapetan i ostatak posade utope zbog njegova djela, ali kad su bogovi uopće bili pravedni? I tu ga je negdje progutao mrak.

Kad se opet prenuo, glava mu je pucala, a brod se vrtoglavo obrtao, makar mu je kapetan tvrdio da su pristali. Tyrion mu je rekao da bude tiho i slabašno se ritnuo kad gaje golem, ćelav mornar tutnuo pod ruku i odnio ga usprkos vrpoljenju u spremište, gdje ga je čekala prazna vinska bačva. Bilo je to zdepasto burence, tijesno čak i za patuljka. Tvrion se upisao dok se opirao, blago njemu. Tutnuli su ga u bačvu naglavce i natisnuli mu koljena do ušiju. Krnjotak nosa strahovito ga je svrbio, ali ruke su mu bile tako stiješnjene da se nije mogao počešati. Palankin dostojan čovjeka mojeg statusa, pomislio je dok su zakucavali poklopac. Čuo je neku viku dok su ga dizali. Pri svakom ljuljanju glava bi mu kre- snula o dno bačve. Svijet se vrtio i vrtio dok se bačva kotrljala niz kosinu, te zaustavila uz tresak od kojeg mu je došlo da vrisne. Još jedna bačva sudarila se s njegovom, a Tyrion si je zagrizao jezik.

Nikad u životu nije bio na samotnijem putovanju, premda nije moglo trajati dulje od pola

sata. Podizali su ga i spuštali, kotrljali i slagali, iskretali i uspravljali, te opet kotrljali. Kroz drvene dužice čuo je viku ljudi, a jednom je u blizini zarzao konj. Zakržljale nožice počele su mu se grčiti, te su ga ubrzo tako boljele da je zaboravio na nabijanje u glavi.

Završilo je kako je i počelo, s još jednim kotrljanjem koje gaje ošamu- tilo i s još truckanja. Vani su tuđinski glasovi govorili njemu nepoznatim jezikom. Netko je stao lupati po vrhu bačve i poklopac se iznenada odšk- rinuo. Unutra je nahrupilo svjetlo, zajedno sa svježim zrakom. Tyrion je pohlepno udahnuo i pokušao ustati, ali uspjelo mu je tek oboriti bačvu na bok i istresti sebe na utaban zemljani pod.

Nad njim se nadvijao groteskno debeo čovjek rašljaste žute brade, s drvenim maljem i željeznim dlijetom u rukama. Spavaćica mu je bila dovoljno velika da posluži kao turnirski paviljon, ali labavo zavezan pojas mu se odriješio, razotkrivši golemu bijelu trbusinu i par teških sisa obješenih poput vreća loja obraslih grubom žutom dlakom. Podsjetio je Tyriona na mrtvu morsku kravu koju je more svojedobno izbacilo u pećine pod Bacačevom Hridi.

Debeli spusti pogled i nasmiješi se. "Pijani patuljak", izusti na zajedničkom jeziku Zapadnih zemalja.

"Trula morska krava." Tyrionu su usta bila puna krvi. Ispljunuo ju je debelom pred noge. Nalazili su se u duguljastom, mračnom podrumu bačvasta svoda, kamenih zidova poprskanih salitrom. Okruživale su ih bačve vina i piva, više nego dovoljno pića da žedan patuljak sretno prebrodi noć. Ili život.

"Drzak si. Sviđa mi se to kod patuljaka." Kad se debeli čovjek nasmijao, tjelesina mu je tako živahno poskočila da se TVrion pobojao da bi mogao pasti i zgnječiti ga. "Gladan si, prijatelju moj mali? Umoran?"

"Žedan." Tyrion se s naporom osovi na noge. "1 prljav."

Debeli čovjek ga onjuši. "Prvo kupanje, nego što. Zatim hrana i meka postelja, no? Moji će se sluge pobrinuti za to." Njegov domaćin odloži malj i dlijeto. "Moja kuća je tvoja. Svaki prijatelj mojeg prijatelja s druge strane mora prijatelj je i Illyrija Mopatisa, no."

A ja ću svakom prijatelju Pauka Varysa vjerovati upravo onoliko koliko ga mogu baciti udalj.

Međutim, debeli mu je čovjek doista dao da se okupa, kao što je i obećao. Čim se Tyrion spustio u toplu vodu i sklopio oči, istom je zaspao. Probudio se nag na postelji od guščjeg perja, tako mekoj da mu se činilo kao da gaje progutao oblak. Jezik mu je bio drven, grlo hrapavo, ali kurac mu je stajao krut kao željezna šipka. Otkotrljao se s kreveta, pronašao noćnu posudu i stao je puniti, stenjući od zadovoljstva.

U sobi je vladala polutama, ali prečke žutog sunčanog svjetla nazirale su se kroz rebra prozorskih kapaka. Tyrion je otresao posljednje kapljice i odgegao se po šarenom myrskom sagu mekom poput mlade proljetne trave. Nezgrapno se uspentrao na prozorsku klupicu i širom rastvorio kapke da vidi kamo su ga to Varys i bogovi poslali.

Pod njegovim je prozorom šest stabala trešnje golih, smeđih grančica, držalo stražu oko mramorna jezerca. U vodi je stajao nag dječak, spreman na dvoboj sa sječivom uličnog koljača u ruci. Bio je vitak i naočit, ne stariji od šesnaest godina, ravne plave kose duge tik do ramena. Djelovao je tako životno da je patuljku trebao podulji trenutak da shvati kako je sazdan od oličena mramora, premda mu se mač ljeska kao pravi čelik.

Sa suprotne strane jezerca stajao je dvanaest stopa visok cigleni zid sa željeznim šiljcima na vrhu. Iza njega sterao se grad. More crepovima pokrivenih krovova tiskalo se oko zaljeva. Vidio je četvrtaste ciglene kule, veleban crveni hram, vilu daleko na brdu. Još

dalje, sunce se ljeskalo s duboke vode. Vjetar je nadimao jedra ribarskih brodica što plove zaljevom, a vidjelo se i jarbole većih lađa gdje strše duž obale. Sigurno jedna isplovljava za Dorne ili Istočnu Stražarnicu pokraj mora. Doduše, nije da ima čime platiti prijevoz, niti je u stanju veslati. Valjda bih se mogao prijaviti za maloga od posluge i zaraditi za put tako što ću puštati da me posada guzi uzduž i poprijeko uskog mora.

Upitao se gdje se nalazi. Ovdje čak i zrak miriše drugačije. Osebujni su začini davali aromu svježem jesenjem vjetru, a čuli su se i slabašni povici iz ulica s druge strane zida. Jezik je bio donekle sličan valyrijskom, ali prepoznavao je tek svaku petu riječ. Nije Braavos, zaključio je, niti Tyrosh. Ono golo granje i studen u zraku ne idu u prilog ni Lysu, Myru i Volantisu.

Kad je čuo kako se vrata otvaraju iza njega, Tyrion se okrenuo i našao licem u lice sa svojim debelim domaćinom. "Ovo je Pentos, zar ne?"

"Upravo tako. Što drugo?"

Pentos. Pa, nije Kraljev Grudobran, u svakom slučaju. "Kamo kurve idu?" začuo je sebe kako pita.

"Kurve se ovdje nalaze u bordelima, kao i u Zapadnim zemljama. Neće ti takve trebati, prijatelju moj mali. Izaberi ma koju moju služavku. Nijedna se neće usuditi da te odbije."

"Ropkinje?" oštro priupita patuljak.

Debeli si čovjek pogladi zubac nauljene žute brade kretnjom koja je Tyrionu djelovala izuzetno ska redno. "Robovlasništvo je u Pentosu zabranjeno uvjetima sporazuma koji nam Braavosijci nametnu še prije stotinu godina. Svejedno, one te neće odbiti." Illyrio mu uputi težak polunaklon. "Ali sada me moj mali prijatelj mora ispričati. Čast mi je biti magister ovoga dičnog grada, a princ je sazvao sjednicu." On se osmjehnu, otkrivši usta puna iskrivljenih, žutih zubi. "Razgledaj vilu i posjed do mile volje, ali ni pod koju cijenu nemoj odlutati izvan zidina. Bolje je da nitko ne zna da si bio ovdje."

"Bio? Zar sam nekamo otišao?"

"Bit će vremena da o tome porazgovaramo večeras. Moj mali prijatelj i ja jest ćemo i piti i kovati velike planove, no?"

"No, moj debeli prijatelju", odvrati Tyrion. Kani me iskoristiti za osobnu dobit. Trgovačkim prinčevima iz Slobodnih gradova sve se vrti oko dobiti. "Vojnici začina i knezovi sira", s prezirom ih je zvao njegov gospodin otac. Svane li ikada dan kada Illy riju Mopatisu mrtav patuljak bude vrijedio više od živoga, taj će se već do kraja dana opet naći u nekoj vinskoj bačvi. Bilo bi mi uputno otići prije nego što taj dan stigne. Nije sumnjao da stići hoće; Cersei ga neće lako zaboraviti, a čak bi se i Jaime mogao rasrditi kad otkrije strelicu u očevu trbuhu.

Lagan je vjetrić mreškao vode jezerca pod prozorom svuda oko nagog mačevaoca. Prizor ga podsjeti na to kako mu je Tysha znala mrsiti kosu u lažnom proljeću njihova braka, prije nego što je pomogao očevim stražarima daje siluju. Razmišljao je o tim stražarima za vrijeme bijega, nastojeći se prisjetiti koliko ih je bilo. Očekivalo bi se da se toga sjeća, ali ne. Desetak? Dvadesetak? Stotinjak? Nije znao. Svi su bili odrasli muškarci, visoki i jaki... iako su svi muškarci visoki trinaestogodišnjem patuljku. Tysha im je znala broj. Svaki od njih dao joj je po jednog srebrnog jelena, pa je morala samo zbrojiti novac. Srebrnjak za svakog od njih i zlatnik za mene. Njegov je otac inzistirao da joj i on plati. Jedan Lannister uvijek plaća dugove.

"Kamo god već kurve idu", ponovno je začuo glas kneza Tywina, i tetiva samostrela još

jednom je zapjevala.

Magister gaje pozvao da istraži vilu. Pronašao je čistu odjeću u škrinji od cedrovine s intarzijama od lapisa i sedefa. Skrojena je za dječačića, shvatio je dok ju je s mukom navlačio. Tkanina je bila prilično raskošna, premda malko ustajala, ali kroj mu bio je predug u nogavicama i prekratak u rukavima, s ovratnikom od kojeg bi mu lice pocrnjelo kao Joffreyju kad bi ga nekako uspio zakopčati. Dohvatili su je se i moljci. Ako ništa drugo, ne zaudara po bljuvotini.

Tyrion je otpočeo istraživanja u kuhinji, gdje su ga dvije debele žene i kuhinjski momak sumnjičavo promatrali dok se posluživao sirom, kruhom i smokvama. "Dobro vam jutro, lijepe gospe", reče im uz naklon. "Znate li kamo kurve idu?" Kad mu nisu odgovorite, ponovio je pitanje na plemenitom valyrijskom, iako je riječ kurva morao zamijeniti riječju kurtizana. Mlada, deblja kuharica na to je slegnula ramenima.

Upitao se što bi učinile da ih uzme za ruku i odvuče u svoju ložnicu. Nijedna se neće usuditi da te odbije, izjavio je Illyrio, ali nešto je Tyrionu govorilo da nije mislio na ove dvije. Mlada je žena dovoljno stara da mu bude majka, a starija je vjerojatno njoj majka. Obje su debele gotovo kao i Illyrio, sa sisama krupnijim od njegove glave. Mogao bih se ugušiti u mesu. Ima i gorih načina da se umre. Recimo, način na koji je umro njegov gospodin otac. Trebao sam ga prisiliti da isere malko zlata prije nego što je izdahnuo. Knez Tywin možda je škrtario na pohvalama i toplini, ali je uvijek bio široke ruke Što se novca tiče. Jedino što je jadnije od patuljka bez nosa jest patuljak bez nosa koji nema zlata.

Tyrion je prepustio debele žene njihovim hljebovima i loncima, te otišao potražiti podrum gdje gaje Illyrio sinoć istočio. Nije ga bilo teško naći. Ondje je bilo dovoljno vina da ostane pijan sto godina; slatkog crnog iz Prevlake i oporog crnog iz Dornca, pentoskog blijedojantarnog, zelenog nektara iz Myra, triput po dvadeset bačava zlatnog iz Sjenice, čak i vina s bajkovitog istoka, iz Qartha, Yi Tija i Asshaija pokraj Sjene. Na koncu je Tyrion izabrao bačvu jakoga s oznakom privatne zalihe kneza Runceforda Redwynea, djeda sadašnjeg kneza Sjenice. Bilo mu je lijeno i opojno na jeziku, tako tamne nijanse purpura da je izgledalo gotovo crno u tmini podruma. Tyrion sije natočio pehar i još bokal pride da mu se nađe, te ih ponio u vrtove da pije pod onim trešnjama koje je vidio.

Slučaj je htio da izađe na kriva vrata i uopće ne pronađe jezerce koje je opazio s prozora, ali to nije bilo važno. Vrtovi iza vile bili su jednako ugodni, a kudikamo prostraniji. Lutao je njima neko vrijeme i pijuckao. Zidine bi postidjele svaki pristojan dvorac, dok su ukrasni željezni šiljci duž njihove gornje strane djelovali neobično golo bez glava koje bi ih resile. Tyrion si je predočio glavu svoje sestre tamo gore, s katranom na zlatnoj kosi i muhama koje joj zujavo izlijeću i ulijeću iz usta. Da, a Jaime bi morao zauzeti šiljak do njezina, zaključio je. Nitko nikad ne smije rastaviti mojeg brata i sestru.

Konopcem i kukom mogao bi svladati taj zid. Ima snažne ruke, a nije baš težak. Trebao bi ga biti u stanju prijeći, ako se ne nabije na šiljak. Sutra ću potražiti konopac, odlučio je.

U šetnji je opazio troje dveri; glavni ulaz sa stražarnicom, bočni pokraj štenara i vrtne dveri skrivene iza prepleta blijeda bršljana. Ta su potonja bila zavezana lancem, a ostala pod stražom. Stražari su bili punašni, lica glatkih poput dječje guze, a svaki od njih nosio je brončanu kapu sa šiljkom. Tyrion je znao kako eunusi izgledaju. Poznavao je njihov soj po čuvenju. Ničega se ne boje i ne osjećaju bol, priča se, a gospodarima ostaju vjerni do smrti. Dobro bi mi došlo par stotina takvih, palo mu je na pamet. Sleta što se toga nisam sjetio dok još nisam bio prosjak.

Prošao je galerijom sa stupovima, te kroz usiljeni luk izbio na popločano dvorište gdje je

jedna žena prala rublje na zdencu. Djelovala je otprilike njegove dobi, riđe, nimalo sjajne kose i široka lica posuta pjegama. "Jesi li za vino?" upitao ju je. Neodlučno ga je pogledala. "Nemam pehar za tebe, morat ćemo dijeliti." Pralja je opet počela žmikati tunike i vješati ih da se suše. Tyrion se s bokalom smjestio na kamenu klupu. "Reci mi, u kolikoj se mjeri može vjerovati magistru Illyriju?" Ime ju je natjeralo da podigne pogled. "U tolikoj?" Tiho se nasmijao, pa je prekrižio zakržljale nožice i otpio gutljaj. "Mrsko mije igrati koju god mi je već ulogu taj sirar namijenio, no kako da ga odbijem? Izlazi su pod stražom. Možda da me krišom izvedeš pod skutima? Ma, bio bih ti tako zahvalan da bih te čak i oženio. Već imam dvije žene, zašto ne i treću? Eh, ali gdje bismo živjeli?" Uputio joj je najprijazniji smiješak koji čovjek s pola nosa može složiti. "Imam nećakinju u Sunčevu Koplju, jesam li ti to već spomenuo? Mogao bih izazvati oveću spačku u Dorneu s Myrcellom. Mogao bih zaratiti nećakinju s nećakom, zar to ne bi bila smijurija?" Pralja je kvačicom objesila jednu Illyrtovu tuniku, dovoljno veliku da posluži kao jedro. "Sram me bilo zbog tako zlobnih misli, posve si u pravu. Bolje da odem na Zid. Svi se zločini izbrišu onome koji se priključi Noćnoj straži, kažu. Ipak, bojim se da te tamo ne bih mogao zadržati, slatkice. U Straži nemaju žena, nemaju slatkih, pjegavih žena da ti noću griju postelju, samo ledene vjetrove, usoljen bakalar i malo pivo. Misliš li da bih izgledao viši u crnom, gospo moja?" Dopunio si je pehar. "Što kažeš? Sjever ili jug? Da okajem stare grijehe ili da počinim neke nove?"

Pralja mu je dobacila posljednji pogled, pokupila košaru i udaljila se. Izgleda da ne mogu dugo zadržati ženu, pomislio je Tyrion. Bokal mu je nekako ishlapio. Možda da opet oteturam dolje u podrum. Ipak, od jakog mu se vina već vrti u glavi, a podrumske su stube strme. "Kamo kurve idu?" upitao je rublje koje se vijorilo na užetu. Možda je trebao pitati pralju. Ne želim reći da si kurva, draga moja, ali možda bi znala kamo idu. Ili, još bolje, trebao je to pitati oca." Kamo god već kurve idu", rekao je knez Tywin. Voljela me. Bila je kći malog zakupnika, voljela me i udala se za me, poklonila mi je svoje povjerenje.

Prazan bokal kliznuo mu je iz ruke i otkotrljao se dvorištem. Tyrion se otisnuo s klupe i otišao po njega. Pritom je ugledao neke gljive gdje rastu iz pukotine u dvorišnoj ploči. Bile su posve bijele i točkaste, s crvenim listićima na donjoj strani klobuka, tamnim kao krv. Patuljak otrgnu jednu i onjuši je. Slasna, pomisli, i smrtonosna.

Gljiva je bilo sedam. Možda mu to Sedmorica nastoje nešto reći. Sve ih je ubrao, dograbio rukavicu s konopca za rublje, pažljivo ih zamotao u nju i spremio u džep. Od napora mu se zavrtjelo u glavi, pa je potom otpuzao natrag na klupu, sklupčao se i sklopio oči.

Kad se probudio, opet se zatekao u svojoj ložnici i ponovno se utapao u perini od guščjeg paperja, dok mu je neka plavokosa djevojka pretresala rame. "Milostivi," reče ona, "kupka vas čeka. Magister Illyrio vas očekuje za stolom za sat vremena."

Tyrion se pridigao uz jastuke i poduhvatio glavu rukama. "Sanjam li, ili ti to govoriš zajedničkim jezikom?"

"Da, milostivi. Kupljena sam za ugodu kralju." Bila je plavooka i lijepa, mlada i vretenasta.

"Uvjeren sam da jesi. Treba mi pehar vina."

Ona mu ga natoči. "Magister Illyrio kazao mi je da vam oribam leđa i ugrijem postelju. Ime mi je—"

"—meni posve nebitno. Znaš li kamo kurve idu?"

Porumenjela je. "Kurve prodaju sebe za novac."

"Ili za dragulje, haljine ili dvorce. Samo, kamo odlaze?"

Djevojka nije shvaćala pitanje. "Je li to neka zagonetka, milostivi? Ne idu mi dobro zagonetke. Hoćete li mi reći odgovor?"

Neću, pomislio je. Ja prezirem zagonetke. "Ništa ti neću reći. Učini mi istu uslugu." Na tebi me zanima samo ono što ti je među nogama, zamalo je rekao. Riječi su mu došle navrh jezika, ali nekako mu ga nisu prešle. Ona nije Shae, opomenuo se patuljak, samo nekakva blentavica koja misli da se igram zagonetki. Istini za volju, čak ga ni njezina pička naročito ne zanima. Očito sam bolestan, ili mrtav. "Spomenula si kupanje? Ne bi valjalo pustiti velikog sirara da čeka."

Dok se kupao, djevojka mu je oprala noge, oribala leda i raščešljala kosu. Zatim mu je utrljala miomirisnu mast u nožne listove da mu ublaži bolove, te ga opet odjenula u dječačko ruho, pljesniv par bordo hlačica i modar prsluk od baršuna obrubljen zlatom. "Hoće li me milostivi trebati nakon jela?" upitala ga je dok mu je vezivala čizme.

"Ne. Dosta mi je žena." Kurve.

Nije mu se svidjelo što je djevojka predobro prihvatila to razočaranje. "Ako bi milostivi radije dječaka, mogu urediti da ga jedan dočeka u postelji."

Milostivi bi radije svoju ženu. Milostivi bi radije djevojku zvanu Tysha. "Jedino ako taj zna kamo kurve idu."

Djevojka stisnu usta. Ona me prezire, shvati on, ali ne više nego što prezirem sam sebe. Tyrion Lannister nije nimalo sumnjao u to da je pojebao mnoge žene kojima se gadio sam pogled na njega, ali druge su barem imale obraza glumiti srdačnost. Malo iskrenog gnušanja moglo bi mi doći kao osvježenje, poput trpka vina nakon previše slatkog.

"Mislim da sam se predomislio", reče joj. "Čekaj me u postelji. Naga, molit ću lijepo, bit ću prepijan da se gnjavim oko tvoje odjeće. Drži jezik za zubima i raširena bedra, pa ćemo se nas dvoje izvanredno složiti." Pohotno joj se isceri ne bi li pobudio malo straha, ali ona mu uzvrati samo gnušanjem. Nitko se ne boji patuljka. Čak se ni knez Tywin nije bojao, iako je "Tyrion u rukama držao samostrel. "Jaučeš li dok te jebu?" upita on svoju priležnicu.

"Ako je milostivome po volji."

"Milostivome bi moglo biti po volji da te zadavi. Tako je prošla moja zadnja kurva. Misliš da bi tvome gospodaru to smetalo? Sigurno ne bi.

Ima on još stotinu takvih poput tebe, ali samo jednog poput mene." Kad joj se ovaj put iscerio, polučio je priželjkivani strah.

Illyrio je ležao zavaljen na tapeciranom divanu i tamanio ljute papričice i ukiseljene lučice iz drvene zdjele. Znoj mu je rosio Čelo, a svinjske su mu se očice caklile iznad tustih obraza. Dragulji su mu plesali pri svakom pokretu ruku; oniks i opal, tigrovo oko i turmelin, rubin, ametist, safir, smaragd, ahat i žad, crni dijamant i zeleni biser. Mogao bih godinama živjeti od njegova prstenja, pomisli Tyrion, iako bi mi trebala satara da ga se domognem.

"Sjedni, prijatelju moj mali." Illyrio mu mahnu da pride.

Patuljak se uspentrao na stolicu. Bila mu je prevelika, udobno prijestolje namijenjeno nošenju magistrova masivna tura, debelih nogu, dovoljno Čvrstih da podnesu njegovu težinu. Tyrion Lannister cijeli je život proveo u svijetu prevelikom za sebe, ali u vili Illyrija Mopatisa dojam nerazmjera poprimio je groteskne dimenzije. Ja sam miš u brlogu mamuta, spomenuo se, iako mamut barem drži dobar podrum. Od te je misli ožednio. Zatražio je vino.

"Odgovarala ti je djevojka koju sam ti poslao?" upita ga Illyrio.

"Da sam htio djevojku, zatražio bih je."

"Ako nije zadovoljila..."

"Učinila je sve što se od nje tražilo."

"Valjda je. Obučena je u Lysu, gdje od ljubavi rade umjetnost. Kralj je jako uživao u njoj."

"Ja ubijam kraljeve, nisi to čuo?" Tyrion mu se zlobno nasmiješi preko svog pehara vina. "Nije mi do mrvica s kraljevskog stola."

"Kako te volja. Prionimo na jelo." Illyrio pljesnu rukama, a sluge dotrčaše.

Počeli su s brodetom od rakova i grdobine, te hladnom juhom od jaja i limete. Zatim su stigle jarebice u medu, janjeći hrbat, guščja jetra natopljena vinom, pastrnak na maslacu i odojak. Od pogleda na sve to TVrionu je pozlilo, ali se primorao da iz pristojnosti kuša žlicu juhe, a kad ju je jednom okusio, bio je gotov. Kuharice su možda stare i debele, ali znaju svoj posao. Nikad nije tako dobro jeo, čak ni na dvoru.

Dok je cuclao meso s kostiju svoje jarebice, upitao je Illyrija za razlog sazivanja jutrošnje sjednice. Debeli slegnu ramenima. "Na istoku su izbile nevolje. Astapor je pao, kao i Meereen. Ghiscarski ropski gradovi koji bijahu stari dok je svijet bio mlad." Razrezali su odojka. Illyrio otrgnu komadić reš kožice, umoči ga u umak od šljiva i pojede ga prstima.

"Zaljev trgovaca robljem daleko je od PentosaTyrion nabodc guščju jetricu vrškom noža. Nitko nije tako proklet kao rodosjek, pomisli, ali mogao bih zavoljeti ovakav pakao.

"Upravo tako," složi se Illyrio, "ali svijet je jedna velika mreža, a čovjek se ne usudi dirnuti ni jednu jedinu nit, da se sve ostale ne zatresu. Još vina?" Illyrio tutnu papričicu u usta. "Ne, nešto bolje." On pljesnu rukama.

To prizva poslužitelja s poklopljenom posudom. On je postavi pred Tyriona, a Illyrio se nagne preko stola da podigne poklopac. "Gljive", objavi magister kad ih zapahnu miris. "S daškom češnjaka i preljevom od maslaca. Kažu mi da su izuzetna okusa. Uzmi jednu, prijatelju. Uzmi dvije."

Tyrion je prinio tustu crnu gljivu skoro do usta, ali nešto u Illyriovu glasu nagna ga da naglo zastane. "Poslije tebe, milostivi." On gurnu jelo prema domaćinu.

"Ne, ne." Magister Illyrio odgurnu gljive natrag. Načas se činilo da nestašan dječačić viri kroz sirarovo naduto lice. "Prvo ti. Inzistiram. Kuharica ih je spravila posebno za tebe"

"Je li?" Sjetio se kuharice, brašna na njezinim rukama, teških grudi prožetih tamnomodrim venama. "Ljubazno od nje, ali... ne." Tyrion vrati gljivu u jezero masla odakle je iznikla.

"Odviše si sumnjičav." Illyrio se osmjehne kroz rašlje žute brade. Naulji ih svakog jutra da mu blistaju poput zlata, pretpostavljao je Tyrion. "Zar si kukavica? Nisam to čuo o tebi."

"U Sedam se Kraljevina trovanje gosta za večerom smatra teškom povredom gostoprimstva."

"Ovdje također." Illyrio Mopatis dohvati svoj vinski pehar. "No kad gost ima očitu želju da okonča svoj život, pa, domaćin mu mora udovoljiti, ne?" On otpi gutljaj. "Magistera Ordella otrovala je gljiva prije niti pola godine. Ne boli strašno, kažu mi. Pokoji grč u želucu, iznenadan bol iza očiju, i bude gotovo. Bolje gljiva nego mač kroz vrat, nije li tako? Čemu umrijeti s okusom krvi u ustima, kada to mogu biti maslac i češnjak?"

Patuljak je proučavao jelo pred sobom. Od mirisa češnjaka i maslaca rasle su mu zazubice. Nešto u njemu željelo je te gljive, čak i uz saznanje kakve su. Nije dovoljno hrabar da si zarije hladan čelik u trbuh, ali zalogaj gljiva ne bi mu tako teško pao. To ga je plašilo više

nego što je mogao iskazati. "Nisi me dobro shvatio", čuo je sebe kako govori.

"Jesam li? Pitam se. Ako bi se radije utopio u vinu, samo reci i bit će tako, i to brzo. Utapati se pehar po pehar šteta je i vremena i vina."

"Nisi me dobro shvatio", ponovi Tyrion, glasnije. Gljive u maslacu ljeskale su se pod svjetiljkama, tamne i primamljive. "Ne želim umrijeti, uvjeravam te. Imam..." Glas mu nesigurno umuknu. Što ja to imam? Život pred sobom? Posao koji me čeka? Djecu koju mi valja odgojiti, zemlje kojima ću vladati, ženu koju ću voljeli?

"Nemaš ništa," dovrši m agister Illy rio, "ali to se dade promijeniti." On uze gljivu iz maslaca i poče je pohlepno žvakati. "Slasno."

"Gljive nisu otrovane " Tyrion se ozlojedio.

"Ne. Zašto bih ti htio učiniti nešto nažao?" Magister Illyrio pojeo je još jednu. "Moramo jedan drugome pokazati malo povjerenja. Hajde, zagrabi." Ponovno pljesnu rukama. "Čeka nas posao. Moj se mali prijatelj mora osnažiti."

Poslužitelji su im iznijeli čaplju s nadjevom od smokava, teleće kotlete u bademovu mlijeku, haringe u vrhnju, kandirane lučice, smrdljive sireve, pladnjeve puževa i kolača, te crnu labudicu s perjem. Tyrion je odbio labudicu, koja ga je podsjetila na jednu večeru s njegovom sestrom. Doduše, poslužio se čapljom i haringama, te pokojom slatkom lučicom. A poslužitelj bi mu napunio vinski pehar svaki put kad bi ga iskapio.

"Piješ podosta vina za jednog tako malenog čovjeka."

"Rodosječa je sušna rabota. Od nje čovjek ožedni."

Debelome su oči blistale poput dragulja na njegovim prstima. "Ima u Zapadnim zemljama onih koji bi rekli da je ubojstvo kneza Lannistera bilo naprosto dobar početak."

"Bolje da to ne kažu pred mojom sestrom, jer bi im moglo uzmanj- kati jezika." Patuljak pretrgnu hljebac kruha. "A tebi bi bilo bolje da pripaziš što govoriš o mojoj obitelji, magistre. Bio ja rodosjek ili ne, još uvijek sam lav."

Milostivom je siraru to očito bilo neizmjerno smiješno. On se pljesnu po mesnatom bedru i reče: "Vi Zapadnjaci svi ste isti. Našijete si kakvu zvijer na komad svile i odjednom ste svi lavovi, zmajevi ili orlovi. Mogu te odvesti do pravog lava, prijatelju moj mali. Princ ih drži pun čopor u svojoj menažeriji. Bi li volio podijeliti kavez s njima?"

Vlastela Sedam Kraljevina zaista se voli hvastati svojim grbovima, morao je priznati Tyrion. "U redu", dopustio mu je. "Lannister nije isto Što i lav. No ipak sam sin svojega oca, pa Jaimeja i Cersei imam pravo ubiti jedino ja"

"Baš je neobično što spominješ svoju lijepu sestru", reče mu Illyrio u predahu između puževa. "Kraljica je ponudila naziv kneza onome tko joj donese tvoju glavu, ma kako niska roda dotični bio."

Tyrion nije očekivao ništa manje. "Kaniš li prihvatiti ponudu, nagovori je da ti priđe i raširi noge. Najbolji dio mene za najbolji dio nje, to ti je poštena razmjena."

"Radije bih pristao na svoju težinu u zlatu." Sirar prasnu u tako silovit smijeh da se Tyrion pobojao kako će se raspuknuti. "Sve zlato u Bacačevoj Hridi, zašto da ne?"

"Zlato si slobodno uzmi," reče patuljak kad se s olakšanjem uvjerio da se mu se ne sprema potop u bujici napola probavljenih jegulja i kolača, "ali Hrid je moja."

"Upravo tako." Magister stavi ruku pred usta i silovito podrignu. "Misliš da će ti je kralj Stannis dati? Kažu mi da veoma drži do zakona. Tvoj brat nosi bijeli plašt, što znaci da si

prema svim zakonima Zapadnih zemalja nasljednik ti."

"Stannis bi mi vrlo vjerojatno dao Bacačevu Hrid," odvrati Tyrion, "da nije one sitnice oko ubojstva kralja i rodosječe. Zbog nje bi me skratio za glavu, a ionako sam sasvim dovoljno kratak. Samo, odakle ti pada na pamet da kanim prići na stranu gospodara Stannisa?"

"Zašto bi inače išao na Zid?"

"Stannis je na Zidu?" Tyrion si protrlja nos. "Što u sedam paklova Stannis radi na Zidu?"

"Dršće, sve mi se čini. Toplije je u Dorneu. Možda je trebao otploviti tamo."

Tyrion je polako počinjao sumnjati daje izvjesna pjegava pralja bolje poznavala zajednički jezik nego što se pretvarala. "Moja nećakinja Myrcella je u Dorneu, igrom slučaja. A sve se nešto premišljam da je okrunim za kraljicu."

Illyrio se nasmiješio dok su njegovi poslužitelji punili zdjelice crnih trešanja u slatkom vrhnju za obojicu. "Što ti je to jadno dijete skrivilo da je priželjkuješ pogubiti?"

"Čak ni jedan rodosjek nije dužan poklati sav svoj rod", uvrijeđeno će Tyrion. "Okruniti je, kažem. A ne pogubiti."

Sirar zagrabi trešnje žlicom. "U Volantisu se služe kovanicom s krunom na jednoj strani i mrtvačkom glavom na drugoj. No to je jedna te ista kovanica. Okruniti je znači pogubiti je. Dorne bi se mogao dići na ustanak za Myrcellu, ali Dorne sam po sebi nije dovoljan. Ako si bistar kao što naš prijatelj tvrdi, toga si svjestan."

Tyrion promotri debeloga s obnovljenim zanimanjem. Ima pravo u oba pitanja. Okrunili je znači pogubiti je. A ja sam toga svjestan. "Jalove geste sve su što mi preostaje. Ova bi u najmanju ruku natjerala moju sestru da lije gorke suze."

Magister Illyrio otre slatko vrhnje s usana debelom nadlanicom. "Put do Bacačeve Hridi ne vodi kroz Dorne, mali prijatelju. Ne vodi ni podno Zida. No taj put postoji, uvjeravam te."

"Ja sam žigosani izdajnik, ubojica kralja i rodosjek." Ovaj mu razgovor o putovima polako već ide na živce. Zar on misli da je ovo igra?

"Što jedan kralj učini, drugi može poništiti. U Pentosu imamo princa, prijatelju. On ti predsjeda na balu i gozbi i vozi se gradom u palankinu od bjelokosti i zlata. Tri glasnika kroče pred njim sa zlatnom vagom trgovine, željeznim mačem rata i srebrnim bičem pravde. Prvoga dana svake nove godine dužan je razdjevičiti djevu polja i djevu mora." Illyrio se nagne prema naprijed i nalakti na stol. "No propadnu li usjevi ili pak izgubimo rat, prerezat ćemo mu grkljan da umilostivimo bogove, i medu pripadnicima četrdeset obitelji izabrati novog princa."

"Podsjeti me da nikad ne postanem princ Pentosa."

"Je li u vaših Sedam Kraljevina zaista drugačije? Nema mira u Zapadnim zemljama, nema pravde ni vjere... a uskoro neće više biti ni hrane. Kad ljudi gladuju i boluju od straha, jedva čekaju spasitelja."

"Mogu ga tražiti, ali ako nadu samo Stannisa—"

"Ne Stannisa. Ni Myrcellu." Žuti se smiješak proširi. "Nekog drugog. Jačeg od Tommena, blažeg od Stannisa, s više prava na prijestolje od djevojčice Myrcelle. Spasitelja s one strane mora koji će poviti rane krvavih Zapadnih zemalja."

"Lijepe riječi." Tyrion je bio sumnjičav. "Riječi su vjetar. Tko je taj vražji spasitelj?"

"Zmaj." Sirar opazi kakav je izraz to izazvalo, pa se nasmija. "Zmaj s tri glave."

03 - DAENERYS

Čula je kako se mrtvac uspinje stubištem. Polagani, odmjereni šum koraka išao je pred njim, stvarajući odjeke među purpurnim stupovima njezine dvorane. Daenerys Targaryen čekala ga je na klupici od ebanovine koju je uzela za svoje prijestolje. Oči su joj bile meke od sna, srebrnozlatna kosa sva raščupana.
"Vaša Milosti," reče Ser Barristan Selmy, Vrhovni zapovjednik njezine Kraljičine garde, "nema potrebe da ovo vidite."
"Dao je život za mene." Dany je Čvršće privila lavlju kožu uz prsa. Pod njom ju je tanka tunika od bijelog lana pokrivala do sredine bedara. Sanjala je o kući s crvcnim vratima kad ju jc Missandei probudila. Nije bilo vremena da se odjene.
"Khaleesi," prišapnu joj Irri, "ne smijete dodirnuti mrtvaca. Diranje mrtvih nosi nesreću."
"Osim onih koje sami ubijete." Jhiqui je bila krupnije građe nego Irri, širokih bokova i teških dojki. "To se zna."
"Zna se", složi se Irri.
Dothrakiji su mudri kad je o konjima riječ, ali znaju biti krajnje budale kad je o mnogočemu drugom riječ. Uostalom, još su samo djevojke. Služavke su joj vršnjakinje; zrele žene na prvi pogled, crne kose, bakrene kože i bademastih očiju, ali svejedno djevojke. Dobila ih jc na dar kad se udala za Khala Droga. Drogo joj je dao i ovo krzno koje nosi, glavu i kožu hrakkara, bijelog lava s Dothrakijskog mora. Preveliko joj je i vonja po vlazi, ali stvara u njoj osjećaj daje njezino suncc-i-zvijezde još tu, blizu.
Sivi je Crv prvi izbio na vrh stuba, s bakljom u ruci. S krcste brončane kape stršala su mu tri šiljka. Slijedila su ga četvorica njegovih Neokaljanih, donoseći mrtvaca na ramenima. Njima je na kapama stajao samo po jedan šiljak, a lica su im bila tako bezizražajna da su slobodno i sama mogla biti od bronce. Položili su truplo njoj pod noge. Ser Barristan od-maknu krvavi pokrov s njega. Sivi Crv spusti baklju da ga ona bolje vidi.
Mrtvačevo je lice bilo glatko, još ni bradato, iako su mu obrazi bili rasječeni od uha do uha. Za života je bio visok i plavook, naočita lica. Neko dijete Lysa ili starog Volantisa koje gusari oteše s nekog broda i prodaše u sužanjstvo u crvenom Astaporu. Premda su mu oči bile otvorene, plakao je samo iz rana. Nije mogla prebrojiti sve rane na njemu.
"Vaša Milosti," reče joj Ser Barristan, "na ciglama u prilazu gdje smo ga našli bila je narisana harpija..."
"... narisana krvlju." Daenerys je sad već znala kako to ide. Harpijini sinovi kolju noću, a nad svakim kojeg smaknu ostave svoj znak. "Sivi Crve, zašto je ovaj čovjek bio sam? Zar nije imao sudruga?" Na njezinu zapovijed, Neokaljani noću uvijek izlaze na ulice Meereena u parovima.
"Kraljice moja," odgovori joj kapetan, "vaš sluga Srčani Štit sinoć nije bio na dužnosti. Otišao je do... do izvjesnog mjesta... na piće, u ugodno društvo."
"Do izvjesnog mjesta? Kako to misliš?"
"U kuću naslada, Vaša Milosti."
U kupleraj. Polovica njezinih oslobođenih rodom je iz Yunkaija, čiji su Mudri gospodari znameniti po obuci ložničkog robija. Put sedam uzdaha. Kupleraji su kao gljive poslije kiše iznikli svud po Meerecnu. Jedino to znaju. Moraju preživljavati. Hrana je iz dana u dan sve skuplja, dok je put sve jeftinija. A zna da po siromašnijim četvrtima, među ste- penastim piramidama robovlasničkog plemstva Meereena, ima kupleraja što ispunjavaju svaku zamislivu erotsku želju. Svejedno... "Što li je jedan eunuh mogao tražiti u kupleraju?"

"Čak i u onih kojima manjka muški ud još se može naći muško srce, Vaša Milosti", reče joj Sivi Crv. "Ovome je rečeno daje vaš sluga Srčani Štit katkad znao dati novčić nekoj ženi iz kupleraja da legne s njim i grli ga"
Zmajeva krv suze ne roni. "Srčani Štit", kaza ona suhih očiju. "Tako se zvao?"
"Dopusti li Vaša Milost."
"Valjano ime." Dobri gospodari Astapora svojim robovskim vojnicima nisu dopuštali čak ni imena. Nakon što im je darovala slobodu, neki od njezinih Neokaljanih ponovno su se prozvali rođenim imenima; neki su sebi pak izabrali druga. "Zna li sc koliko je napadača spopalo Srčanog Štita?"
"Ovaj to ne zna. Mnogo."
"Šestorica ili više", reče Ser Barristan. "Sudeći po ranama, sjatili su se na njega odasvud. Pronašli su ga s praznim tokom. Moguće je da je ozlijedio kojeg napadača."
Dany se pomoli u sebi da neki od tih Harpijinih sinova umire još i sada, dok se drži za trbuh i koprca od bolova. "Zašto su mu tako rasjekli obraze?"
"Kraljice dobrostiva," reče Sivi Crv, "ubojice su silom ugurali spolovila jarca u grlo vašeg sluge Srčanog Štita. Ovaj ih je izvadio prije nego što će ga donijeti ovamo."
Nisu ga mogli našopati njegovim vlastitim spolovilima. Astaporci mune ostaviše ni korijen ni peteljku. "Sinovi su sve odvažniji", primijeti Dany. Dosad su se ograničavali na napadanje nenaoružanih oslobođenih, koje su sasijecali na ulici, ili im pod okriljem noći provaljivali u kuće i ubijali ih u postelji. "Ovo je prvi put da su smaknuti jednog mog vojnika."
"Prvi," upozori je Ser Barristan, "ali ne i posljednji."
Još vodim rat, shvati Dany, samo što sad ratujem protiv sjena. Nadala se predahu od ubijanja, vremenu koje će moći posvetiti izgradnji i liječenju.
Zbacila je lavlju kožu s ramena, te kleknula uz truplo i sklopila mrtvacu oči, zanemarivši zgranut uzdah Jhiqui. "Srčani se Štit neće zaboraviti. Operite ga i odjenite za boj, i pokopajte ga s kapom, Štitom i kopljima."
"Bit će kako zapovijeda Vaša Milost", reče joj Sivi Crv.
"Pošaljite ljude u Hram milosti, i pitajte je li Modrim milosnicama došao itko s ranom od mača. I proširite glase da ćemo dobre zlatnike dati za kratki mač Srčanog Štita. Raspitajte se kod mesara i stočara, pa saznajte tko je u zadnje vrijeme škopio jarce." Možda neki kozar prizna. "Ubuduće nijedan moj čovjek nikamo ne ide sam nakon što padne mrak"
"Ovi će poslušati."
Daenerys je odmaknula kosu s lica. "Pronađite mi te kukavice. Pronađite ih, da Harpijinim sinovima pokažem što znači probuditi zmaja."
Sivi joj je Crv salutirao. Njegovi Neokaljani vratili su pokrov na mjesto, podigli mrtvaca na pleća i iznijeli ga iz dvorane. Ser Barristan Selmy nije otišao za njima. Kosa mu je bila sijeda, a iz kutova svijetloplavih očiju Širile su mu se boriće. No leda mu još nisu bila pognuta, niti su mu godine dosad stigle oteti oružničko umijeće. "Vaša Milosti," reče on, "strahujem da vaši eunusi nisu dorasli zadacima koje ste im postavili."
Dany se smjestila na klupicu i ponovno ogrnula lavljom kožom. "Neokaljani su moji najvrsniji ratnici."
"Vojnici, a ne ratnici, dopusti li Vaša Milost. Sazdani su za bojište, da stoje rame uz rame iza štitova, kopalja ispruženih preda sc. Obuka ih uči da slušaju, neustrašivo, savršeno, bez misli i oklijevanja... a nc da razotkrivaju tajne, niti da postavljaju pitanja."
"Bi li me vitezovi išta bolje služili?" Selmy za nju obučava vitezove, podučava robovske sinove da se bore kratkim kopljem i dugim mačem kao u Zapadnim zemljama... ali kakve li vajde može biti od kopalja pred kukavicama koji ubijaju iz prikrajka?
"Ne u ovome", prizna joj starac. "A Vaša Milost vitezova nema, izuzev mene. Godine će proći prije nego što momci budu spremni."

"Tko onda, ako ne Neokaljani? Dothrakiji bi bili još i gori." Dothrakiji se bore s konja. Od jahača je više vajde na otvorenim poljima i bregovima nego po uskim gradskim uličicama i prilazima. Izvan zidina Meereena od raznobojne cigle Danyna je vladavina u najboljem slučaju upitna. Tisuće robova još uvijek rade po golemim posjedima u brdima, uzgajaju pšenicu i masline, napasaju ovce i koze, iskapaju sol i bakar. U hamba- rima Meereena čuvale su se izdašne količine žita, ulja, maslina, sušena voća i usoljena mesa, ali tc zalihe sada kopne. Zato je Dany odaslala svoj mali khalasar da pod zapovjedništvom njezine trojice jahača-pobratima pokori zaleđe, dok je Smeđi Ben Plumm odveo svoje Druge sinove na jug kao stražu od mogućih yunkajskih upada.
Najpresudniji je zadatak povjerila Daariju Naharisu, Daariju bez dlake na jeziku, zlatna zuba i trozubaste brade, opaka smiješka što mu viri kroz purpurne zaliske. Iza istočnih brda leži lanac zaobljenih planina od pješčenjaka, a tamo su prijevoj Khyzai i Lhazar. Uspije li Daario nagovoriti Lhazarce da opet otvore kopnene trgovačke putove, žito bi se moglo dopremati rijekom ili preko brda kad se ukaže potreba... ali Janjeći narod nema razloga da voli Meereen. "Kad se Olujne vrane vrate jz Lhazara, možda mi dobro dođu na ulicama," reče ona Ser Barristanu, "ali dotad imam tek Neokaljane." Dany ustade. "Morate me ispričati, ser. Molitelji će mi uskoro pokucati na vrata. Moram navući meke uši i opet postati njihova kraljica. Pozovite Reznaka i Brijoglava, primit ću ih nakon što se odjenem." "Na zapovijed Vaše Milosti." Selmy se nakloni.
Pleća Velike piramide sežu osamsto stopa u nebo, od masivnog kvadratnog podnožja do uzvišenog vrha gdje se koče osobne odaje kraljicc, okružene zelenilom i mirisnim jezercima. Dok je hladno plavetnilo zore rudjelo nad gradom, Dany je izašla na terasu. Na zapadu se sunce blistavo ljeskalo sa zlatnih kupola Hrama milosti, i usijecalo duboke sjene iza stepenastih piramida moćnika. U nekima od tih piramida Harpijini sinovi već sada kuju planove za nova umorstva, a ja nemam načina da ih u tome spriječim.
Viserion je osjetio nespokoj u njoj. Bijeli je zmaj ležao ovijen oko stabla kruške, glave položene na svoj rep. Kad je Dany prošla onuda, otvorio je oči, dva jezera topljena zlata. I rogovi su mu zlatni, kao i krljušti što mu se spuštaju niz leđa od glave do repa. "Lijen si", kaza mu ona, češkajući ga pod bradom. Krljušti su mu bile vruće na dodir, poput oklopa predugo ostavljena na suncu. Zmajevi su utjelovljena vatra. Pročitala je to u jednoj od onih knjiga koje joj je Ser Jorah dao kao vjenčani dar. "Trebao bi biti u lovu s braćom. Zar ste se ti i Drogon opet posvađali?" Zmajevi joj u zadnje vrijeme sve češće podivljaju. Rhaega) se brecnuo na Trri, a Viserion je Reznaku zapalio tokar pri zadnjem majordomovu posjetu. Prečesto ih prepuštam same sebi, ali kako da nađem vremena za njih?
Viserion je bočno zamahnuo repom i tako snažno opalio po deblu da se s krošnje otkinula kruška i pala Dany pod noge. Raskrilio se i koliko odletio, toliko i naskočio na prsobran. Raste, pomisli ona kad sc vinuo u nebo. Sva trojica rastu. Uskoro će okrupnjati dovoljno da podnesu moju težinu. A onda će i sama letjeti onako kako je letio Aegon Osvajač, sve više i više, sve dok Meereen ne postane tako malen da ga palcem može zakriti.
Promatrala je kako se Viserion uspinje u sve širim krugovima, sve dok joj se nije izgubio s vidika iza blatnih voda Skahazadhana. Tek se tada Dany vratila u piramidu, gdje su Irri i Jhiqui čekale da joj iščetkaju čvorove iz kose i odjenu je kako i doliči jednoj Kraljici Meereena, u ghiscarski tokar.
Riječ je o nezgrapnu ruhu, o dugoj, raspuštenoj i bezobličnoj plahti koju se valja omotati oko bokova, ispod jedne ruke i preko ramena, pritom pažljivo slažući i otkrivajući obrube što s njega vise. Ako ga se prelabavo ovije, lako će pasti; ovije li ga se prečvrsto, zapletat će se, spoticati i sputavati. Čak i kad je ispravno ovijen, tokar traži da ga se pridržava lijevom rukom. Za hod u tokaru neophodni su sitni, oprezni koračići i izuzetna ravnoteža, ako se ne želi nagaziti na te teške obrube što sc za njim vuku. To ruho nije namijenjeno nikome tko mora raditi. Tokar je vlastelinsko ruho, znak imutka i moći.

Dany je poželjela zabraniti tokar kad je zauzela Meereen, ali savjetnici su je nagovorili da se predomisli. "Majka zmajeva mora odjenuti tokar ili trpjeti vječnu mržnju", upozorila ju je Zelena milosnica Galazza Galare. "U vunama Zapadnih zemalja ili opravi od myrske Čipke Vaša će Svjetlost dovijeka ostati strankinja među nama, groteskna došljakinja, barbarska zavojevačica. Kraljica Mecrecna mora biti dama iz Staroga Ghisa." Smeđi Ben Plumm, kapetan Drugih sinova, izrazio se jezgrovitije. "Tko želi zečjim kraljem biti, bolje bi mu bilo da na glavu par mekih ušesa stavi."
Meke uši koje je danas izabrala bile su izrađene od tanka bijelog lana s obrubom od zlatnih kićanki. Uz pomoć Jhiqui, iz trećeg je pokušaja ovila tokar oko sebe kako treba. Irri joj je donijela krunu, iskovanu u obliku troglava zmaja njezine Kuće. Namoti su mu bili zlatni, krila srebrna, a tri glave od bjelokosti, oniksa i nefrita. Od tolike će se težine Dany bolno ukočiti vrat i ramena još prije izmaka dana. Kruna ne smije lako na glavi počivati. Kazao je to neki njezin kraljevski predak, nekoć. Neki Aegon, samo koji? Petorica su Aegona vladala u Sedam Kraljevina Zapadnih zemalja. Kraljcvao bi i šesti, ali Uzurpatorovi su psi umorili sina njezina brata još dok je bio dojenče. Da je on poživio, možda bih se udala za njega. Aegon bi mi bio bliži vršnjak nego Viserys. Dany je bila začeta tek nakon umorstva Aegona i sestre mu. Njihov otac, njezin brat Rhaegar, stradao je još i prije, od Uzurpatorova malja na Trozupcu. Brat Viserys umro joj jc na mukama u Vaes Dothraku s krunom istaljena zlata na glavi. I mene će ubiti, dopustim li im. Bodeži što smaknuše mog Srčanog Štita meni bijahu namijenjeni.
Nije zaboravila svu onu robovsku djecu koju su Veliki gospodari ostavili uz cestu od Yunkaija. Brojem ih jc bilo točno stotinu šezdeset i tri, po jedno dijete za svaku milju, pribijeno uz miljokaze, jedne ruke ispružene da joj pokazuje put. Nakon što je Meereen pao, Dany je dala pribiti jednak broj Velikih gospodara. Rojevi muha bdjeli su nad njihovim sporim umiranjem, a smrad se još dugo zadržao na trgu. No bilo je dana kad je strahovala da nije otišla dovoljno daleko. Ovi Mee- reenci prepreden su i zaguljen živalj koji joj se opire na svakom koraku. Oslobodili su svoje robove, točno... i zatim ih smjesta opet uposlili kao služinčad, plaćajući ih tako slabo da si većina jedva može priuštiti hranu. One prestare ili premlade da im budu od koristi izbacili su na ulicu, zajedno s bolećivima i kljastima. A Veliki se gospodari svejedno i dalje skupljaju svrh svojih uznositih piramida da se tuže jedni drugima na to stoje zmajska kraljica ispunila njihov plemeniti grad hordama neopranih prosjaka, lopova i kurvi.
Da bih vladala Meereenom moram osvojili Mfeereence, ma kako ih prezirala. "Spremna sam", reče ona Irri.
Reznak i Skahaz dočekali su je na vrhu mramornog stubišta. "Velika kraljice," izjavi Reznak mo Reznak, "danas tako blistate da strahujem od pogleda na vas." Majordom je na sebi imao tokar od bordo svile sa zlatnim obrubom. Taj sitni, znojni čovjek mirisao je kao da sc kupa u parfemu i govorio odrodenim oblikom plemenitog valyrijskog, vrlo iskvarenim i začinjenim muklim ghiskim režanjem.
"Lijepo je to čuti od vas", odgovori mu Dany na istom jeziku.
"Kraljice moja", zareža Skahaz mo Kandaq obrijane glave. Ghiscarska je kosa gusta i gruba; muškarci iz robovskih gradova odavna je običavaju fitiljiti u roščiće, bodlje i krilca. Time što ju je obrijao, Skahaz je okrenuo leda starome Meereenu i prihvatio novi, a njegova se rodbina povela za njegovim primjerom. Slijedili su ih i drugi, makar Dany nije znala je li to iz straha, pomodnosti ili ambicije; brijoglavi, tako ih sad zovu. Skahaz je Brijoglav... i najcrnji izdajnik, što se sinova Harpije i njihova soja tiče. "Kazano nam je za eunuha."
"Zvao se Srčani Štit."
"Stradat će ih još ako nc kaznimo ubojice." Čak i obrijana tjemena, Skahaz je imao odbojno lice; nadvijeno čelo, sitne oči s teškim, obješenim podočnjacima, velik nos sav crn

od mitesera i uljastu kožu koja joj je djelovala žuće od uobičajene ghiscarske jantarne nijanse. Bilo je to tupo, brutalno, bijesno licc. Mogla se samo usrdno nadati da je ujedno i iskreno.
"Kako da ih kaznim, kad ne znam tko su?" oštro ga priupita Dany. "Kažite mi to, odvažni Skahaze."
"Vama neprijatelja ne manjka, Vaša Milosti. Njihove piramide vidite sa svoje terase. Zhak, Hazkar, Ghazeen, Merreq, Loraq, sve te stare robovlasničke porodice. Pahl. Pahl iznad svih. Sada je to kuća samih žena. Ogorčenih starih žena koje žeđaju za krvlju. Žene ne zaboravljaju. Žene ne praštaju."
Ne, pomisli Dany, a to će naučiti i Uzurpatorovi psi kad se vratim u Zapadne zemlje. Točno je da je krv pala između nje i kuće Pahl. Oznak zo Pahl pao je od mača Snažnog Belwasa u dvoboju. Njegov otac, zapovjednik gradske straže Meereena, poginuo je u obrani dveri kad ih je Josov Ud smrskao u iverje. Još su tri strica bila medu onih stotinu šezdeset tri na trgu. "Koliko smo zlatnika ponudili za dojavu o sinovima Harpije?" upita Dany.
"Stotinu honora, odgovara li tako Vašoj Milosti."
"Tisuću honora odgovaralo bi nam i više. Neka bude tako."
"Vaša Milost nije zatražila savjet od mene," reče joj Skahaz Brijoglav, "ali ja držim da krv krvlju valja naplatiti. Uzmite po jednog muškog iz svake porodice koju sam imenovao i smaknite ga. Kad idući put ubiju nekog vašeg, uzmite po dvojicu iz svake velike kuće i ubijte obojicu. Do trećeg umorstva neće doći."
Reznak ojađeno ciknu. "Nccee... blaga kraljice, takvo bi divljaštvo izazvalo srdžbu bogova. Pronaći ćemo ubojice, to vam jamčim, a kad ih pronađemo, vidjet ćete da će se otkriti kako je riječ o bagri bijedna roda."
Majordom je bio ćelav kao i Skahaz, premda su u njegovu slučaju bogovi bili odgovorni za to. "Drzne li se ijedna vlas pojaviti, moj brijač je Čeka isukane britve", naglasio joj je kad mu je dodijelila taj položaj. Dany se katkad znala upitati ne bi li tu britvu bolje bilo iskoristiti na Reznakovu grkljanu. On je koristan čovjek, ali prema njemu gaji malo simpatije, i još manje povjerenja. Neumirući iz Qartha kazali su joj da će tri izdaje spoznati. Mirri Maz Duur bila je prva, Ser Jorah drugi. Hoće li Reznak biti treći? Ili Brijoglav? Daario? Ili će to bili netko u koga nikad ne bih posumnjala, Ser Barristan ili Sivi Crv ili Missandei?
"Skahaze," kaza ona Brijoglavu, "zahvaljujem na savjetu. Reznak, vidi što se dade postići s tisuću honora." Pridržavajući tokar, Daenerys ih je ostavila i posvetila se silasku niz široko mramorno stubište. Odmjeravala je svaki korak, da se još ne spotakne o obrube i naglavačke skotrlja u dvor.
Missandei ju je najavila. U male je pisarice glas bio sladak i snažan. "Kleknite svi pred Daenerys Olujnorodenom, Neožeženom, kraljicom Meereena, kraljicom Andala i Rhoynaraca i Prvih ljudi, khaleesi Velikog Travnatog Mora, Okovolomkom i Zmajskom Majkom."
Dvorana je sad bila dupke puna. Neokaljani su stajali leđima uz stupove, sa štitovima i kopljima u rukama, šiljaka na kapama uprtih uvis poput poredanih noževa. Meereenci su se okupili pod istočnim prozorima. Njezini su se oslobođeni držali dobrano po strani od svojih bivših gospodara. Sve dok ne budu stajali zajedno, Meereen neće znati za mir.
"Ustanite." Dany se smjestila na svoju klupicu. Dvorana je ustala. Barem to izvode kao jedan.
Reznak mo Reznak držao je popis u ruci. Običaj je nalagao da kraljica počne od astaporskog izaslanika, negdašnjeg roba koji je sebe prozvao knez Ghael, premda se nije mogao pronaći nitko tko bi znao čega bi on to bio knez.
Knez Ghael imao je usta puna smeđih, trulih zuba i šiljato, žuto lice lisice. Imao je i poklon za nju. "Cleon Veliki Šalje ove cipclice kao znamenje ljubavi koju gaji prema Daenerys

Olujnorođenoj, Zmajskoj Majci."
Irri je Dany nazula cipelice. Bile su od pozlaćene kože, urešene zelenim slatkovodnim biserima. Smatra li kralj mesar da će parom ljupkih cipelica osvojiti moju ruku? "Kralj Cleon je izuzetno velikodušan. Smijete mu zahvaliti na krasnome daru." Krasnome, ali izrađenom za dijete. Dany ima mala stopala, a usiljene joj cipelice svejedno zbijaju nožne prste.
"Velikom će Clconu biti drago što ste zadovoljni darom", reče knez Ghael. "Njegovo mi Blagorode nalaže da vam kažem i kako je pripravan stati u obranu Zmajske Majke od svih njezinih dušmana."
Predloži li mi ponovno da se udam za kralja Cleona, raspalit ću ga cipelicom u glavu, pomisli Dany, ali astaporski izaslanik za promjenu nije spomenuo kraljevsko vjenčanje. Umjesto toga, rekao je: "Stiže vrijeme da Astapor i Meereen okončaju divljačku vladavinu Mudrih gospodara Yunkaija, zakletih dušmana sviju onih koji u slobodi žive. Veliki Cleon nalaže mi da vam kažem kako on i njegovi novi Neokaljeni uskoro kreću u pohod."
Njegovi novi Neokaljani skaredno su ruglo. "Kralju Cleonu bilo bi mudrije da skrbi za vlastite vrtove i pusti Yunkaijce da skrbe za svoje." Nije bila stvar u tome da bi Dany iole ljubila Yunkaijce. Sve joj je više bilo žao zbog toga što je propustila zauzeti Žuti Grad nakon što mu je porazila vojsku na bojnom polju. Mudri su se gospodari vratili robovla-sništvu čim je ona produžila dalje, svojski prionuvši na dizanje nameta, najmljenje plaćeničkih mačeva i sklapanje saveza protiv nje.
Doduše, Cleon samozvani Veliki nije ništa bolji. Kralj Mesar obnovio je ropstvo u Astaporu, pri čemu se jedina promjena sastoji u tome da su bivši robovi sada gospodari, a bivši gospodari sada robovi.
"Još sam samo mlada djevojka i slabo se razumijem u ratna posla," reče ona knezu Ghaelu, "ali čujemo da Astapor gladuje. Neka kralj Cleon nahrani svoj narod prije nego što ga povede u boj." Pokazala mu je da je otpušten. Ghael se povukao.
"Blagorođe," priupita ju Reznak mo Reznak, "hoćete li saslušali plemenitog Hizdahra zo Loraqa?"
Opet? Dany je kimnula, i Hizdahr je istupio; visok čovjek, vrlo vitak, kože boje jantara bez ijedne mane. Poklonio se na istome mjestu gdje je Srčani Štit nedugo prije mrtav ležao. Treba mi ovaj čovjek, podsjeti se Danv. Hizdahr je imućan trgovac s brojnim prijateljima u Meereenu, i s još više njih preko mora. Putovao je u Volantis, Lys i Qarth, ima svojtu u Tolosu i Elyriji, čak se kazuje da raspolaže izvjesnim utjecajcm u Novom Ghisu, gdje Yunkaijci nastoje raspirili neprijateljstvo prema Dany i njezinoj vladavini.
I još je bogat. Bestidno i bajoslovno bogat...
A sva je prilika da će postati još i bogatiji, udovoljim li njegovoj molbi. Nakon što je Dany zatvorila borilačke jame u gradu, vrijednost posjedničkih udjela u njima strmoglavila se. Hizdahr zo Loraq objeručke ih je počeo zgrtati, tako da je sada većina borilačkih jama u Meereenu u njegovu vlasništvu.
Plemiću su sa sljepoočnica strsala krilca od grube crno-crvene kose. Od njih je izgledao kao da mu je glava spremna odletjeti. Dugo mu je lice djelovalo još duže zbog brade stisnute zlatnim prstenovima. Ametisli i biseri tvorili su mu obrub purpurnog tokara. "Vaša će Svjetlost znati razlog kojim sam došao."
"Ma, jamačno zato što nemate pametnijeg posla doli da mene tlačite. Koliko sam vas puta dosad već odbila?"
"Pet puta, Vaše Blagorođe."
"A sad ću i šesti. Ne dam da se borilačke jame ponovno otvore."
"Kad bi Vaše Veličanstvo samo saslušalo moje argumente..."
"Već jesam. Pet puta. Donosite li neke nove argumente?"
"Stare argumente," prizna Hizdahr, "novim riječima. Krasnim riječima, i uljuđenima,

riječima kakve će sc lakše dojmiti jedne kraljice."
"Manjkava mi jc vaša nakana, a ne vaša uljuđenost. Tako često slušam te argumente da bih i sama mogla iznijeti vašu molbu. Hoćete li je čuti?" Dany se prignula. "Borilačke su jame sastavnica Meereena još od prapočetaka grada. Borbe su suštinski religiozne naravi, krvne žrtve što sc prinose bozima Ghisa. Ta smrtna vještina Ghisa nije puko klanje, već iskaz hrabrosti, vještine i snage koji izuzetno godi vašim bozima. Borce koji pobijede tetoši se i uznosi, dok se poginulima odaje počast i pamti ih se. Ponovnim otvaranjem jama pokazala bih stanovnicima Meerecna da gajim poštovanje prema njihovim navadama i običajima. Jame su znamenite diljem svijeta. Dovlače zaradu u Meereen i pune gradske riznice novcem iz svih kutaka pod kapom nebeskom. Nema čovjeka koji nije žedan krvi, a tu žeđ jame donekle gase. Time Meereen postaje spokojniji. Za zločince osuđene na smrt na pijesku jame znače prosudbu bojem, posljednju priliku u kojoj čovjek može dokazati svoju nevinost." Opet se naslonila, zabacivši kosu. "Eto. Kako vam se čini?"
"Vaše je Blagorode iznijelo molbu mnogo bolje nego što bih sam to ikada mogao. Vidim da vam je rječitost ljepoti ravna. U cijelosti ste me uvjerili."
Morala se nasmijati na to. "Ah, ali nisam sebe."
"Vaše Blagorode," šapnu joj Reznak mo Reznak na uho, "uvriježeno je da grad uzima desetinu sve zarade borilačkih jama, po odbitku troškova, u ime poreza. Ta bi se zarada mogla iskoristiti u mnoge plemenite svrhe."
"Mogla bi se... ipak, ako bismo ponovno otvorili jame, uzimali bismo svoju desetinu prije odbitka troškova. Još sam samo mlada djevojka i slabo se razumijem u takve stvari, ali živjela sam uz Xara Xhoana Daxosa dovoljno dugo da barem to naučim. Hizdahre, kad biste vojske ustrojavali tako kao argumente, svijet biste lako pokorili... ali moj vam je odgovor i dalje niječan. Po šesti put."
"Tako kaza kraljica." Opet se naklonio, duboko kao prije. Biseri i ametisti tiho su mu zazveckali po mramornom podu. Vrlo je gibak čovjek bio taj Hizdahr zo Loraq.
Mogao bi biti naočit, da nije te smiješne kose. Reznak i Zelena milosnica stalno nagovaraju Dany da uzme nekog mcereenskog plemića za muža, ne bi li sc grad pomirilo s njezinom vladavinom. Možda bi vrijedilo pažljivije sagledati Hizdahra zo Loraqa. Prije njega nego Skahaza. Brijoglav se ponudio odreći supruge u njezino ime, ali zadrhtala je već od same pomisli na lo. Hizdahr se barem znade osmjehnuti.
"Blagorode," reče joj Reznak, pregledavajući popis, "želi vam se obratiti plemeniti Grazdan zo Galare. Želite li ga saslušati?"
"Bit će mi zadovoljstvo" reče Dany, diveći se ljeskanju zlata i presi- javanju zelenog biserja na Cleonovim cipelicama i pritom dajući sve od sebe da zanemari stiskanje u prstima. Unaprijed su je upozorili da je Grazdan bratić Zelene milosnice, koja joj je od neprocjenjive pomoći. Svećenica zagovara mir, snošljivost i prihvaćanje zakonite vlasti. Njezina bratića mogu saslušati s uvažavanjem, što god on želio.
Ispostavilo se da želi zlatnike. Dany je odbila nadoknaditi bilo kojem Velikom gospodaru vrijednost njegova robija, ali Meereenci se i dalje neprestano domišljaju novim načinima cijeđenja novca iz nje. Plemeniti je Grazdan svojedobno bio vlasnik ropkinje koja je, kako se čini, bila izuzetno vrsna tkalja; djela njezina razboja veoma su se cijenila ne samo u Meereenu, već i u Novom Ghisu, Astaporu i Qarthu. Kad je ta žena ostarjela, Grazdan je kupio šest mladih djevojaka i naložio starici da ih poduči tajnama svojeg umijeća. Vremešna je žena u međuvremenu umrla. Nakon što su stekle slobodu, ove su mlade otvorile trgovinu kod pristanišnog zida gdje prodaju svoja tkanja. Grazdan zo Galare sada traži da mu se dodijeli dio njihove zarade. "One svoju vještinu meni duguju", ustrajno je ustvrdio. "Ja sam ih pokupio s dražbovnog podija i predao ih tkalačkom stanu."
Dany ga je strpljivo slušala, smirena izraza lica. Kad je završio, ona ga priupita: "Kako se zvala ta stara tkalja?"

"Ropkinja?" Grazdan se promeškoljio, mršteći se. "Zvala se... Elza, može biti. Ili Ella. Ima već šest godina kako je umrla. Kad sam tolike robove posjedovao, Vaša Milosti."
"Recimo da se zvala Elza. Evo naše presude. Vi od djevojaka nećete dobiti ništa. Tkati su naučile od Elze, a ne od vas. Djevojke će od vas još dobiti novi tkalački stan, najbolji koji se novcem kupiti dade. To vam je zato što ste zaboravili staričino ime."
Reznak je zatim htio pozvati još jednog u tokaru, ali Dany je zahtijevala da pozove nekog oslobođenog. Nakon toga, naizmjence je primala bivše gospodare i bivše robove. Mnoge i premnoge stvari koje su joj iznosili bavile su se odštetom. Meereen je nakon pada bio zvjerski poharan. Stepenaste piramide moćnika ostale su pošteđene najgoreg pljačkanja, ali skromniji dijelovi grada pretrpjeli su orgiju razbojstava i ubojstava kad je gradsko roblje diglo pobunu, a kroz razvaljene su dveri nahrupile izgladnjele horde koje su za njom došle iz Yunkaija i Astapora. Njezini Neokaljani naposljetku su opet uspostavili red, ali haranje je za sobom ostavilo pravu pošast problema. I zato se sad svi obraćaju kraljici.
Obratila joj se jedna bogatašica, čiji su suprug i sinovi poginuli u obrani gradskih zidina. Za vrijeme haranja u strahu je pribjegla bratu. Kad se vratila, otkrila je da joj je kuća pretvorena u kupleraj. Kurve su se uresile njezinim draguljima i odjećom. Zatražila je da joj se vrate i kuća i dragulji. "Odjeću neka zadrže", dopustila je. Dany joj je dodijelila dragulje, ali presudila je daje kuću izgubila u trenutku kad ju je napustila.
Obratio joj se jedan bivši rob, s optužbom protiv izvjesnog plemića iz porodice Zhak. Čovjek je nedavno uzeo za suprugu oslobođenu ženu koja je prije pada grada grijala postelju jednom plemiću. Plemić joj je oduzeo djevičanstvo, iskoristio je za svoju nasladu i napravio joj dijete. Novi muž sada traži da se plemić uškopi zbog zlodjela silovanja, a traži i kesu zlatnika, da njome plati odgoj plemićeva kopileta kao vlastita sina. Dany mu je dodijelila zlatnike, ali ne i škopljenje. "Dok je lijegao s njom, tvoja je supruga bila njegovo vlasništvo, da s njom čini kako ga volja. Što se zakona tiče, tu silovanja nije bilo." Vidjela je da mu njezina odluka nije po volji, ali kad bi išla škopiti svakog čovjeka koji je silom odveo ropkinju u postelju, uskoro bi vladala gradom eunuha.
Obratio joj se jedan dječak, mladi od Dany, sitan i s brazgotinom, odjeven u pohabani sivi tokar za kojim su se vukli srebrni obrubi. Glas mu je prepukao dok joj je opisivao kako su se dva roba iz domaćinstva njegova oca pobunila u noći kad su dveri pale. Jedan mu je sasjekao oca, a drugi starijeg brata. Obojica su mu silovala majku, a zatim su i nju ubili. Dječak se uspio izvući samo s brazgotinom na licu, ali jedan ubojica još uvijek živi u kući njegova oca, dok je drugi pristupio kraljičinoj vojsci kao član Majčinih ljudi. Zatražio je da se obojicu objesi.
Kraljica sam grada sazdana na prahu i smrti. Dany nije imala druge doli da ga odbije. Proglasila je opći oprost za sve zločine počinjene za vrijeme haranja. A nije htjela ni kazniti robove zbog pobune protiv gospodara.
Kad mu je to kazala, dječak je jurnuo na nju, ali stopala su mu se zaplela u tokar i čeomice se prostro po purpurnom mramoru. Snažni ga je Belwas smjesta ščepao. Golemi smeđi eunuh cimnuo gaje uvis jednom rukom i počeo drmati kao mastif štakora. "Dosta, Belwas", pozva ga Dany. "Pusti ga." Dječaku pak reče: "Nek ti taj tokar bude dragocjen, jer život ti je spasio. Još si samo dječak, pa ćemo zaboraviti što se ovdje dogodilo. I sam tako postupi." Ali dječak se na odlasku osvrnu prema njoj, a kad mu ugleda oči, Dany pomisli: Harpija je stekla još jednog sina.
Sredinom dana Daenerys je počela osjećati težinu krune na glavi, kao i tvrdoću klupice pod sobom. Kako ih je još mnogo čekalo da ih se ona smili primiti, nije uzela stanku za jelo. Umjesto toga, poslala je Jhiqui u kuhinje po pladanj pogačica, maslina, smokava i sira. Nastavila ih je slušati, grickajući to i pijuckajući bevandu iz pehara. Smokve su bile ukusne, masline još ukusnije, ali od vina joj je ostao trpak, metalan okus u ustima. Od sitnog, svijetložutog grožđa što raste u ovim krajevima dobivaju se primjetno slabije berbe.

Zarade od prodaje vina nećemo imati. Uostalom, Veliki su gospodari spalili najbolje vinograde loze penjačice zajedno s maslinicima.
Poslijepodne joj se obratio jedan kipar s prijedlogom da zamijeni glavu velike brončane harpije na Trgu pročišćenja glavom izlivenom u liku Dany. Odbila ga je što je ljubaznije mogla. Jedan je ribar u Skaha- zadhanu ulovio najveću štuku od pamtivijeka i odlučio je dati kraljici na dar. iskazala je krajnje divljenje prema ribi, nagradila ribara kesom srebrnjaka i poslala štuku u svoje kuhinje. Jedan joj je bakrar izradio odijelo od ulaštenih veriga da ga nosi u rat. Prihvatila ga je s izdašnim izrazima zahvalnosti; izgledalo je vrlo krasno, i sav taj ulašteni bakar svakako bi se ljupko ljeskao na suncu, iako bi suočena s prijetnjom stvarne bitke radije odjenula čelik. Čak i jedna mlada djevojka koja se nimalo ne razumije u ratne stvari znade to.
Cipelice koje joj jc poslao Kralj Mesar postale su joj nesnosno tijesne. Dany ih je izula nožnim prstima i sjela s jednim stopalom podvučenim poda se, pustivši da joj se drugo ljulja naprijed-natrag. Poza nije bila naročito kraljevska, ali dojadilo joj je kraljevsko držanje. Od krune ju je počela boljeti glava, a debelo joj je meso utrnulo. "Ser Barristane," dozva ga ona, "znam koja to odlika kralju najviše treba."
"Hrabrost, Vaša Milosti?"
"Čeličan tur", posprdno mu otpovrnu. "Kad povazdan sjedim."
"Vaša Milost previše toga svaljuje na sebe. Trebali biste veći dio svojih tereta prebaciti na pleća savjetnika."
"Imam previše savjetnika, a premalo jastučića," Dany se obrati Re- znaku. "Koliko ih je još?"
"Dvadeset i troje, odgovara li tako Vašem Blagorodu. S jednako toliko molbi." Majordom je provjerio neke papire. "Jedno tele i tri koze. Ostatak će biti ovce ili janjad, nema sumnje."
"Dvadeset i troje." Dany uzdahnu. "Mojim se zmajevima otvorio izdašan tek prema janjetini otkako pastirima plaćamo ono što im polove. Jesu li te molbe dokazane?"
"Ima ih koji su donijeli spaljene kosti "
"Ljudi pale vatre. Ljudi peku janjetinu. Spaljene kosti nisu nikakav dokaz.. Smeđi Ben kaže da u brdima oko grada ima crvenih vukova, kao i šakala i divljih pasa. Moramo li dobrim srebrnjacima plaćati za svako janje što odluta između Yunkaija i Skahazadhana?"
"Ne, Blagorođe." Reznakse nakloni. "Želite li da potjeram te protuhe odavde, ili biste htjeli da ih se izbičuje?"
Daenerys je promijenila položaj na klupici. "Nitko nikad nc smije strahovati da mi dođe." Nije sumnjala da među molbama ima lažnih, ali većinom su stvarne. Zmajevi su joj izrasli toliko da sc više ne mogu nasititi štakorima, mačkama i psima. Sto više budu jeli, to će veći rasti, upozorava je Ser Barristan, a što veći budu rasli, to će više jesti. Drogon pogotovo lovi nadaleko i s lakoćom može proždrijeti jednu ovcu dnevno. "Platite im koliko njihove životinje vrijede," kaza ona Reznaku, "no ubuduće molitelji moraju stupiti u Hram milosti i prisegnuti sveti zavjet pred bozima Ghisa."
"Bit će tako." Reznak se obratio moliteljima. "Njezino Blagorode Kraljica dala je privolu da se svakome od vas nadoknadi vrijednost životinja koje ste izgubili", kaza im on na ghiskom. "Sutra dodite do mojih posrednika i bit će vam plaćeno bilo novcem, bilo jednakovrsno, kako vam je draže."
Objavu je dočekala natmurena šutnja. Očekivalo bi se da bi mogli biti i sretniji, pomisli Dany. Dobili su po što su došli. Zar nema načina da se ovaj narod zadovolji?
Jedan je čovjek zaostao dok su ostali polako izlazili; zdepast čovjek vjetrom ožežena lica, odjeven u prnje. Kosa mu je tvorila kapu od grube crveno-crne žice podšišane oko ušiju, a u jednoj je ruci žalosno držao platnenu vreću. Stajao je pognute glave i zurio u mramorni pod kao da je posve zaboravio gdje se nalazi. A što li taj želi? upita se Dany.
"Kleknite svi pred Daenerys Olujnorodenom, Neožeženom, kraljicom Meereena, kraljicom

Andala i Rhoynaraca i Prvih ljudi, khalccsi Velikog Travnatog Mora, Okovolomkom i Zmajskom Majkom", uz viknu Missandei visokim, slatkim glasom.
Kad je Dany ustala, tokar joj jc počeo spadati. Ulovila ga je i opet navukla kako treba. "Vi, s vrećom," dozva ga ona, "jeste li nam se željeli obratiti? Smijete prići."
Kad je podigao glavu, oči su mu bile crvene i natečene kao otvorene rane. Dany opazi kako joj se Ser Barristan primiče bliže, kao bijela sjena uz njezin bok. Čovjek krenu prema njoj, nesigurno vukući noge, teško sastavljajući korake, čvrsto stišćući svoju vreću. Da nije pijan, ili možda bolestan? upita se ona. Pod ispucalim žutim noktima bilo mu je zemlje.
"O čemu je riječ?" upita ga Dany. "Želite li pred nas izložiti kakvu žalbu, kakvu molbu? Što biste htjeli od nas?"
Jezikom je plaho prešao po ispucalim, osušenim usnama. "Ja sam... donio..."
"Kosti?" reče mu ona nestrpljivo. "Spaljene kosti?"
On podiže vreću i prosu sve iz nje na mramor.
George R. R. Martin
Kosti su to i bile, slomljene, pocrnjele kosti. One duže bile su rasko- ljene zbog srži.
"To je bio onaj crni," zareza čovjek na ghiskom, "ona krilata sjenka. Stuštio se taj s neba i... i..."
Ne. Dany se sva stresla. Ne, rte, o ne.
"Jesi li glup, budalo?" opomenu čovjeka Reznak mo Reznak. "Zar nisi čuo moju objavu? Dodi sutra do mojih posrednika, pa će ti biti plaćeno za ovcu."
"Reznak," tiho mu reče Ser Barristan, "jezik za zube i otvori oči. Nisu to ovčje kosti."
Ne, pomisli Dany, to su dječje kosti.

04 - JON

Bijeli je vuk trčao crnom šumom, podno blijede litice visoke poput neba. Mjesec trčaše s njime, promičući kroz mrežu golih grana nad njim, preko zvjezdanog neba.
"Snow", promrmlja mjescc. Vuk mu ne odgovori. Snijeg mu škripaše pod šapama. Vjetar uzdisaše u krošnjama.
Izdaleka je čuo dozivanje svojeg čopora, svoj svome. I oni love. Divlja kiša šibala je po njegovu crnom bratu dok je razdirao meso pregolema jarca, sapirući mu krv s boka gdje ga je ogrebao dugačak kozji rog. Na drugom mjestu, njegova sestrica podiže glavu i zapjeva mjesecu, a stotine malih sivih rođaka prestade loviti kako bi zapjevali s njom.
Bregovi su topliji tamo gdje su oni, i prepuni hrane. Već se mnoge noći sestrin čopor gosti mesom ovaca, krava i konja, plijenom ljudi, a ponekad čak i samim ljudskim mesom.
"Snow", opet zazove odozgora mjesec, cerekajući se. Bijeli vuk tapkao je ljudskom stazom ispod ledene litice. Osjećao je okus krvi na jeziku, a uši su mu odzvanjale pjesmom stotine rođaka. Nekoć ih je bilo šest, pet cvilećih slijepaca u snijegu pokraj mrtve majke, sisali su hladno mlijeko iz njezinih tvrdih, mrtvih bradavica, dok je on otpuzao dalje sam. Četiri su preostala... i jedan kojega bijeli vuk više ne osjeća.
"Snow", ustrajno ponovi mjesec.
Bijeli vuk bježaše pred njim, hitajući prema pećini noći gdje se skrilo sunce, dok mu se dah ledio u zraku. U noćima bez zvijezda, velebna litica crna je poput kamena, tama koja se nadvija visoko nad bijelim svijetom, ali kad mjesec izađe, ljeska se blijeda i ledena poput zaleđena potoka. Vučje krzno gusto je i čupavo, ali kada vjetar zapuše po ledu, nikakvo krzno ne može ga zaštititi od hladnoće. S druge strane vjetar je još hladniji, osjećao je

vuk. Tamo se nalazi njegov brat, sivi brat koji miriše na ljeto.
"Snow." S grane pade siga. Bijeli vuk se okrenu i iskesi zube. "Snow!" Krzno mu se nakostriješi, dok se šuma rasplinjivala oko njega. "Snow, Snow, Snow!" On začu lepet krila. Kroz tminu je letio gavran.
Sletio je na grudi Jona Snowa uz štropot i struganje pandžama. "SNOW!" zakriještao mu je u lice.
"Čujem te." Prostorija je bila mračna, a njegov ležaj tvrd. Sivo svjetlo prodiralo je kroz prozorske kapke, nagovještavajući još jedan tmuran, hladan dan. "Ovako si budio Mormonta? Miči mi perje s lica." Jon iskobelja ruku ispod gunjeva kako bi otjerao gavrana. Bila je to krupna ptica, stara, drska i raščupana, posve neustrašiva. "Snow", zakriještala je, odlepršavši na stup kreveta. "Snow, Snow." Jon obuhvati šakom jastuk i zavitla ga, ali ptica se vine u zrak. Jastuk udari o zid i raspukne se, razasuvši punjenje na sve strane upravo kad je Žalosni Edd Tollett promolio glavu kroz vrata. "Ispričavam se," reče mu, ne obaziruć se na vrtlog perja, "da donesem milostivome doručak?"
"Kukuruz", zakriješti gavran. "Kukuruz, kukuruz."
"Pečenoga gavrana", predloži Jon. "I pola pinte piva." To što ima upravitelja da mu nosi stvari i služi ga još mu se čini čudnim; ne tako davno, on je sam nosio doručak Vrhovnom zapovjedniku Mormontu.
"Tri kukuruza i jednog pečenog gavrana", reče Žalosni Edd. "Svakako, milostivi, samo što je Hobb spravio kuhana jaja, krvavicu i kompot od jabuka i suhih šljiva. Kompot s jabukama i suhim šljivama je odličan, ako se izuzmu suhe šljive. Odbijam jesti suhe šljive. No, jednom prilikom Hobb ih je isjeckao s kestenima i mrkvama i sakrio ih u kokoški. Nikad ne vjerujte kuharu, gospodine. Podmetnut će vam šljivu kad joj se najmanje nadate."
"Poslije." Doručak može čekati; Stannis ne. "Je li sinoć bilo problema na palisadi?"
"Ne otkad ste stražarima postavili stražu, moj kneže."
"Dobro." Tisuću divljaka nalazi se ograđeno iza Zida, ljudi koje je Stannis Baratheon zarobio kad su njegovi vitezovi razbili šarenu vojsku Mancea Raydera. zarobljenicima ima mnogo žena, a neki od stra- žara iskradali su se k njima da im griju postelje. Kraljevi ljudi, kraljičini ljudi, nije bilo važno; i nekoliko crne braće pokušalo je isto. Muškarci su muškarci, a ovo su jedine žene u krugu od tisuću liga.

"Još dvije divljakinje došle su se predati", nastavi Edd. "Majka s djevojčicom koja joj se držala za skute. Imala je i novorođena dječaka, umotana u krzno, ali bio je mrtav."
"Mrtav", reče gavran. Bila je to jedna od ptici najdražih riječi. "Mrtav, mrtav, mrtav."
Slobodnjaci prolaze onuda gotovo svake noći, izgladnjeli promrzli stvorovi koji su pobjegli pred bitkom pod Zidom samo kako bi opet do- puzali natrag kad su uvidjeli da nemaju kamo. "Jesu li tu majku ispitali?" upita Jon. Stannis Baratheon razbio je vojsku Mancea Raydera i zarobio Kralja s onu stranu Zida... ali divljaci su još ondje, Plačljivac, Tormund Orijaševa Kob i još tisuće njih.

"Jesu, moj kneže," reče Edd, "ali znala je samo reći da je pobjegla za vrijeme bitke i poslije se skrivala u šumi. Nahranili smo je kašom, poslali u tor i spalili djetešce."
Paljenje mrtve djece prestalo je mučiti Jona Snowa; paljenje žive nešto je drugo. Dva kralja da probude zmaja. Otac prvi, a zatim sin, da oba umru kao kraljevi. Riječi je promrmljao jedan od kraljičinih ljudi dok mu je meštar Aemon čistio rane. Jon ih je ushtio zaboraviti, pripisavši ih groznici. Acmon se usprotivio. "U kraljevskoj krvi leži moć," upozorio je stari meštar, "a bolji ljudi od Stannisa radili su već i gore stvari." Kralj je možda grub i neumoljiv, da, ali dijete koje još siše? Samo bi čudovište živo dijete bacilo u vatru.
Jon je mokrio u mraku, puneći noćnu posudu dok je gavran Starog Medvjeda mrmljao pritužbe. Vučji snovi postaju mu sve intenzivniji, a on ih se sjeća čak i nakon što se

probudi. Duh zna da je Sivi Vjetar mrtav. Robb je umro na Blizancima, izdan od ljudi za koje je vjerovao da su mu prijatelji, a njegov je vuk stradao s njime. I Bran i Rickon bijahu ubijeni, smaknuti na nalog Theona Greyjoya koji je nekoć bio očev štićenik... ali ako snovi ne lažu, njihovi strahovuci su pobjegli. Kod Kraljičine Krune jedan se pojavio iz tame da spasi Jonov život. To je sigurno bio Ljetnik.
Krzno mu je bilo sivo, a Kudrov je crn. Pitao se je li neki dio njegove mrtve braće nastavio živjeti u njihovim vukovima.
Napunio je lavor iz vrča za vodu pokraj postelje, umio lice i ruke, odjenuo čistu crnu vunenu odoru, zavezao crni kožni haljetak i navukao par iznošenih čizama. Mormontov gavran motrio ga je pronicavim crnim očima, a onda odlepršao do prozora. "Misliš da sam tvoj rob?" Kad je Jon rastvorio prozor s debelim oknima od žutog stakla složenog u okvire u obliku dijamanta, jutarnja studen zapljusnula ga je po licu. Udahnuo je da rastjera noćnu paučinu, dok je gavran odlepršao u daljinu. Ta ptica je stvarno prepametna. Bila je suputnik Starog Medvjeda dugi niz godina, ali to je nije spriječilo da iskljuca Mormontovo lice kad jc ovaj umro.
Pred njegovom ložnicom nekoliko je stuba vodilo u veću odaju čiji se namještaj sastojao od ogrebanog stola od borovine i tuceta stolaca od hrastovine i kože. Budući da je Stannis u Kraljevoj kuli, a kula Vrhovnog zapovjednika spaljena je sve do kostura, Jon se smjestio u skromnim odajama Donala Noyea iza oružarnice. S vremenom će mu, nesumnjivo, trebati veće prostorije, ali zasad su mu ove sasvim dovoljne, dok se ne navikne na zapovjedništvo.
Darovnica koju mu je kralj dao na potpis ležala je na stolu ispod srebrnog pehara koji je nekoć pripadao Donalu Noyeu. Jednoruki kovač ostavio je malo osobnih stvari: pehar, šest penija i bakrenu zvijezdu, dvobojni nijelo-broš s razbijenom kopčom, pljesniv haljetak od brokata s jelenom Krajolujc. Blago mu je bio njegov alat, i mačevi i noževi koje je. izrađivao. Živio je u kovačnici. Jon odmaknu pehar u stranu i opet pročita pergament. Stavim li svoj pečat na ovo, zauvijek ću biti upamćen kao vrhovni zapovjednik koji je predao Zid, pomislio je, ali ako odbijem...
Stannis Baratheon pokazao se kao osjetljiv i nespokojan gost. Odjahao je kraljevskom cestom gotovo sve do Kraljičine Krune, lutao praznim kolibama Krtograda, pregledao razorene utvrde na Kraljičinim Dverima i Hrastoštitu. Svake noći hodao je po vrhu Zida s gospom Melisandre, a tijekom dana posjećivao je palisade, birajući zarobljenike koje će crvena žena ispitati. Ne voli kad mu se usprotivi. Ovo neće biti ugodno jutro, bojao se Jon. Iz oružarnice je dopirao zveket štitova i mačeva, dok su se posljednji momci i novi regruti naoružavali. Čuo je glas Željeznog Emmetta kako im govori da sc požure. Cotter Pyke nije ga rado pustio, ali mladi izvidnik posjeduje dar obučavanja ljudi. Voli se boriti i naučit će svoje momke da to vole. U to se barem nada.
Jonov plašt visio je o klinu kod vrata, a pojas s mačem o drugom. Navukao je i jedno i drugo i zaputio se prema oružarnici. Opazio je da je tepih na kojemu je spavao Duh prazan. Dvojica stražara stajala su u okviru vrata, odjevena u crne plašteve i željezne polukacige, s kopljima u rukama. "Treba li milostivi pratnju?" upita Garse.
"Mislim da mogu samostalno pronaći Kraljevu kulu." Jon jc mrzio da ga straža prati na svakom koraku. Osjećao sc poput majke patke koja predvodi povorku pačića.
Momci Željeznog Emmetta već su sc bacili na posao u dvorištu, mlateći jedni druge mačevima po štitovima i sudarajući se. Jon na trenutak zastane promatrati kako Konj pritišće Skok-Robina prema zdencu. Konj ima sve odlike dobrog borca, zaključi. Snažan je i sve jači, a ima i dobre instinkte. Skok-Robin je druga priča. Ćopava noga zadaje mu već dovoljno problema, ali se također boji udaraca. Možda možemo od njega načiniti upravitelja. Borba se naglo privela kraju kad je Skok-Robin završio na tlu.
"Dobro si se borio," Jon će Konju, "ali prenisko si spustio štit pri napadu. Morat ćeš to

ispraviti, inače ćeš stradati."
"Razumijem, moj kneže. Sljedeći put ću ga držati više." Konj povuče Skok-Robina na noge, a sitniji se mladić nespretno nakloni.
Nekoliko Stannisovih vitezova vježbalo je na drugoj strani dvorišta. Kraljevi ljudi u jednom kutu, a kraljičini u drugom, nije promaklo Jonu, ali samo nekolicina. Većini je previše hladno. Dok je prolazio pokraj njih, gromki ga glas zazove. "DEČKO! TI TAMO! DEČKO!"
"Dečko" nije bilo najgore kako su Jona Snowa zvali otkad su ga izabrali za vrhovnog zapovjednika. Nije se obazro.
"Snow," ustraje glas, "Vrhovni zapovjednice."
Ovaj put se zaustavio. "Ser?"
Vitez gaje nadvisivao za šest palaca. "Čovjek koji nosi valyrijski čelik ne bi trebao njime samo češati dupe."
Jon je viđao ovoga po zamku; glasovit vitez, ako je suditi po njegovim riječima. Za vrijeme bitke pod Zidom, Ser Godry Farrin ubio je orijaša u bijegu, dognavši ga na konju i zarivši mu koplje u leda, a zatim sjahavši kako bi odsjekao žalosno malešnu glavu stvora. Kraljičini ljudi otad su ga zvali Godry Divosjek.
Jon se sjetio Ygritteina plača. Posljednji sam od orijaša. "Koristim Dugu Pandžu kad moram, ser."
"No koliko dobro?" Ser Godry isuče vlastiti mač. "Pokaži nam. Obećavam da te neću ozlijediti, momče."
Kako ljubazno od tebe. "Drugom prilikom, ser. Bojim se da trenutno imam drugih dužnosti."
"Bojiš se. Vidim ja to." Ser Godry se naceri svojim prijateljima. "On se boji", ponovio je, za one gluplje.
"Ispričavam se." Jon im okrene leđa.
Crni Zamak djelovao je tmurno i pusto na blijedom svjetlu zore. Moje sjedište, snuždeno pomisli Jon Snow, ruševina koliko i utvrda. Kula Vrhovnog zapovjednika sada je ljuštura, Zajednička dvorana hrpa pougljenjenih greda, a Hardinova kula izgleda kao da će je idući nalet vjetra srušiti... iako tako izgleda godinama. Iza njih, koči se Zid: golem, prijeteći, leden, vrvi graditeljima koji podižu novo zavojito stubište koje kane spojiti s ostacima starog. Rade od zore do mraka. Bez stubišta, nema drugog puta do vrha Zida osim dizalom. To neće vrijediti ako divljaci opet napadnu.
Iznad Kraljeve kule, veleban zlatni ratni stijeg kuće Barathenon pucketao je poput biča s krova odakle je Jon Snow ne tako davno vrebao s lukom u ruci, tc gađao Thennove i slobodnjake pokraj Satena i Gluhog Dicka Follarda. Dva kraljičina vojnika stajala su i drhturila na stubama, ruku zadjenutih pod pazuh i kopalja naslonjenih navrata. "Platnene rukavice neće vam pomoći", reče im Jon. "Svratite sutra do Bowena Marsha i on ćc vam obojici dati par kožnih rukavica podstavljenih krznom."
"Hoćemo, gospodine, hvala", reče stariji stražar.
"Ako nam se proklete ruke dotad ne smrznu", doda mlađi, čiji je dah bio poput bijele magle. "Nekoć sam mislio da je hladno na Dornskim međama. Sto sam tada znao?"
Ništa, pomisli Jon Snow, kao ni ja.
Na pola puta uz zavojito stubište, naišao je na Samwella Tarlyja kako silazi. "Dolaziš od kralja?" upita ga Jon.
"Meštar Aemon me poslao s pismom."
"Vidim." Neki plemići povjeravaju meštrima da čitaju njihova pisma i prenose im sadržaj, ali Stannis inzistira na tome da ih sam otvara. "Kako gaje Stannis primio?"
"Ne baš radosno, ako je suditi po njegovu izrazu lica." Sam snizi glas do šapta. "Ne bih smio govoriti o tome."
"Onda nemoj." Jon se zapita koji je od očevih vazala ovaj put odbio iskazati počast kralju

Stannisu. Brzo je proširio glasine kad se Karhold izjasnio za njega. "Kako se ti i dugi luk slažete?"
"Pronašao sam dobru knjigu o streličarstvu." Sam se namršti. "No sama izvedba je teža od čitanja o tome. Izbijaju mi žuljevi."
"Samo tako. Možda nam zatreba tvoj luk na Zidu ako se neke mračne noći pojave Drugi."
"O, nadam se da neće."
Još je vojnika držalo stražu pred kraljevom dnevnom odajom. "Zabranjeno je nositi oružje u nazočnosti Njegove Milosti, gospodine", njihov će narednik. "Moram vam oduzeti mač. I vaše noževe." Nije vrijedilo prosvjedovati, znao je Jon. Predao im je oružje.
U dnevnoj odaji zrak bijaše topao. Gospa Melisandre sjedila je uz vatru, a rubin joj se svjetlucao na blijedoj puti vrata. Ygritte je poljubila vatra; crvena svećenica jest vatra, kosa joj je krv i plamen. Stannis je stajao pokraj grubo tesanog stola gdje je Stari Medvjed nekoć znao sjediti za objedom. Stol je prekrivao velik zemljovid sjevera, naslikan na pohabanom komadu kože. Lojanica ga je pridržavala na jednom kraju, a čelična rukavica na drugom.
Kralj je nosio hlače od janjeće vune i prošiven haljelak, ali je nekako uspijevao izgledati ukočeno i neudobno kao da je u verižnjači i oklopu. Put mu je bila poput blijede štavljene kože, brada potkresana tako kratko da je mogla biti naličena. Vijenac oko sljepoočnica još mu je jedini preostao od crne kose. U ruci je držao pergament sa slomljenim pečatom od tamnozelena voska.
Jon se spusti na koljeno. Kralj se namršti prema njemu, a onda srdito protrese pergament. "Ustanite. Govorite, tko je Lyanna Mormoni?"
"Jedna od kćeri kneginje Macge. Veličanstvo. Najmlađa. Dobila je ime po sestri mog oca."
"Kako bi se dodvorili vašem knezu ocu, nedvojbeno. Tako se igra ta igra. Koliko je sada godina toj nesretnoj djevojčici?" Jon je na trenutak morao razmisliti. "Deset. J11 približno toliko. Smijem li znati čime je uvrijedila Vašu Milost?"
Stannis uze čitati pismo. "Medvjeđi otok ne priznaje drugog kralja doli Kralja na Sjeveru, čije je ime STARK. DesetogodiŠnjakinja, kažete, a usuđuje se prezreti zakonitog kralja." Kratko potkresana brada ležala mu je poput sjene na upalim obrazima. "Pobrinite se da ovu novost zadržite za sebe, kneže Snow. Karhold je uza me i to je sve što ljudi trebaju znati. Neću da vaša braća razmjenjuju priče o tome kako mi je ovo dijete pljunulo u obraz."
"Kako zapovijedate, Veličanstvo." Maege Mormont je odjahala na jug s Robbom, znao je Jon. Njezina najstarija kći također se pridružila vojsci Mladog Vuka. Međutim, čak i ako su obje poginule, kneginja Maege je imala i drugih kćeri, od kojih su neke imale i vlastitu djecu. Jesu li i one otišle s Robbom? Kneginja Maege bi zasigurno ostavila barem jednu stariju kćer kao kaštelanku. Nije mu bilo jasno zašto je Lyanna pisala Stannisu, a mogao se samo zapitati bi li odgovor djevojčice bio drugačiji daje pismo imalo pečat strahovuka umjesto okrunjenog jelena, i da ga je potpisao Jon Stark, knez Oštrozimlja. Prekasno je za takva kajanja. Donio si odluku.
"Poslano je dvaput po dvadeset gavranova," potuži se kralj, "ali nismo dobili drugog odgovora osim šutnje i otpora. Svaki odani podanik dužan je iskazati odanost svome kralju. Ali svi vazali vašeg oca okreću mi leda, osim Karstarkovih. Zar je Arnolf Karstark jedini častan čovjek na sjeveru?"
Arnolf Karstark bio je stric pokojnog kneza Rickarda. Proglašen je kaštelanom Karholda kad mu je nećak sa svojim sinovima otišao na jug s Robbom, te je prvi odgovorio na Stannisov poziv za iskazom odanosti, objavivši mu svoju vazalsku vjernost po gavranu. Karstarkovi nemaju druge, mogao je reći Jon. Rickard Karstark je izdao strahovuka i prolio krv lavova. Jelen je Karholdu jedina nada. "U kaotičnim vremenima poput ovih, čak se i časni ljudi moraju zapitati gdje leži njihova dužnost. Vaša Milost nije jedini kralj u zemlji

koji zahtijeva vjernost."
Gospa Melisandre se promeškolji. "Recite mi, kneže Snow... su bili ti kraljevi kad je divlji narod napao vaš Zid?"
"Tisuću liga odavde, oglušili su se na našu nedaću", odgovori Jon. "Nisam to zaboravio, gospo. Niti ću. Ali vazali mog oca imaju žene i djecu koje moraju štititi, i puk koji će izginuti ako krivo izaberu. Njegova Milost mnogo traži od njih. Dajte im vremena i dobit ćete svoje odgovore."
"Odgovore slične ovomu?" Stannis zgužva Lyannino pismo u šaci.
"Čak i na sjeveru ljudi se boje gnjeva Tywina Lannistera. Ne žele se zamjeriti ni Boltonima. Nisu slučajno stavili lik oderana čovjeka na stjegove. Sjever je jahao uz Robba, krvario s njime, ginuo za njega. Najeli su se dosita boli i smrti, a sad im nudite još jednu porciju. Možete li ih kriviti što oklijevaju? Oprostite, Vaša Milosti, ali neki će u vama vidjeti tek još jednog zlosretnog pretendenta."
"Ako je Njegova Milost zlosretna, onda je i vaše kraljevstvo", reče gospa Melisandre. "Upamtite to, kneže Snow. Pred vama stoji jedini pravi kralj Zapadnih zemalja."
Jon zadrža krinku na licu. "Kako vi kažete, gospo."
Stannis prezrivo frknu. "Trošite riječi kao da je svaka zlatni zmaj. Pitam se koliko ste zlata za sebe zgrnuli?"
"Zlata?" To su ti zmajevi koje crvena žena kani probuditi? Zlatni zmajevi? "Daća koju skupljamo plaća se u naravi, Vaša Milosti. Straža je bogata repom, ali siromašna novcem."
"Repa će teško zadovoljiti Salladhora Saana. Treba mi zlato ili srebro."
"Po to vam valja poći u Bijelu Luku. Grad se ne može mjeriti sa Stari- gradom ili Kraljevim Grudobranom, ali još je uvijek živahno pristanište. Knez Manderly je najbogatiji vazal mojega oca."
"Knez Predebco-da-sjedne-na-konja." Pismo koje je knez Wyman Manderly iz Bijele Luke govorilo je o njegovoj poodmakloj dobi i nemoći, te o maločem drugom. Stannis je zapovjedio Jonu da ni to ne spominje.
"Možda bi knez volio divljakinju za ženu", predloži gospa Melisandre. "Je li taj debeljković oženjen, kneže Snow?"
"Njegova žena je davno umrla. Knez Wyman ima dva odrasla sina, a stariji mu je podario i unuke. Zaista je predebeo da sjedi na konju, teži najmanje sto pedeset oka. Val ga nikad ne bi htjela."
"Bar mi jednom pokušajte dati odgovor koji bi mi se svidio, kneže Snow", zagunda kralj.
"Nadam se da će vam se istina svidjeti, Veličanstvo. Vaši ljudi zovu Val princezom, ali za slobodnjake je ona tek sestra pokojne žene njihova kralja. Prisilite li je na brak s čovjekom koga ne želi vjerojatno će mu prerezati grkljan prve bračne noći. A čak i da pristane na udaju za tog čovjeka, to ne znači da će divljaci slijediti njega, kao ni vas. Jedini koji ih može privoljeti da stanu uz vas je Mance Rayder."
"Znam to", Stannis će nesretno. "Proveo sam sate u razgovorima s tim čovjekom. Zna mnogo toga o našem stvarnom neprijatelju i veoma je lukav, to vam priznajem. Čak i da se odrekne kraljevske vlasti, ipak ostaje činjenica da je vjerolomnik. Pomilujete li jednog dezertera, ohrabrujete ostale da dezertiraju. Ne. Zakone treba praviti od čelika, ne od kaše. Život Mancea Raydera je izgubljen prema svim zakonima Sedam Kraljevina."
"Zakon završava na Zidu, Vaša Milosti. Mogli biste dobro iskoristiti Mancea."
"To i namjeravam. Spalit ću ga, a sjever će vidjeti kako se obračunavam s prebjezima i izdajicama. Imam druge koji će voditi divljake. A imam i Rayderova sina, ne zaboravite. Kad otac umre, njegovo štene bit će Kralj s onu stranu Zida."
"Vaša Milost se vara." Ne znaš ti ništa, Jone Snow, znala je govoriti Ygritte, ali otad je naučio. "Dječak nije ništa više princ nego što je Val princeza. Ne postaje se Kraljem s one strane Zida zato što vam je to bio otac."

"I bolje," odvrati Stannis, "jer ne kanim trpjeti drugog kralja u Zapadnim zemljama. Potpisali ste darovnicu?"
"Nisam, Milosti." Sad počinje. Jon stisne opečene prste i opet ih otvori. "Tražite previše."
"Tražim? Tražio sam da postanete knez Oštrozimlja i guverner Sjevera. Trebaju mi ti zamci."
"Ustupili smo vam Noćnu Utvrdu."
"Štakori i ruševine. To je škrtački dar koji darivatelja ništa ne košta. Vaš čovjek Yarwick kaže da će trebati pola godine da zamak bude prikladan za stanovanje."
"Druge utvrde nisu ništa bolje."
"Znam. Nije važno. Jedino su što imamo. Devetnaest je utvrda duž Zida, a vi imate ljudi samo za tri. Namjeravam ih sve opremiti posadom do kraja godine."
"Nemam ništa protiv toga, Veličanstvo, ali govori se da također namjeravate pokloniti te zamke svojim vitezovima i knezovima, da u njima stoluju kao vazali Vaše Milosti."
"Od kraljeva se očekuje da budu darežljivi prema svojim sljedbenicima. Zar knez Eddard ničemu nije podučio svoje kopile? Mnogi moji vitezovi i knezovi napustili su plodnu zemlju i neosvojive zamke na jugu. Treba li njihova odanost ostati nenagradena?"
"Ako Vaša Milost želi izgubiti sve vazale moga kneza oca, nema sigurnijeg načina da se to postigne od darivanja sjevernjačkih dvorova velikašima s juga."
"Kako mogu izgubiti ljude koje nemam? Nadao sam se predati Oš- trozimlje sjevernjaku, ako se sjećate. Sinu Eddarda Starka. Bacio mi je ponudu u lice." Uvrijeđeni Stannis Baratheon bio je poput mastifa s kosti; nije odustajao dok je ne izglođe do srži.
"Prema pravu Oštrozimljc nasljeđuje moja sestra Šansa."
"Kneginja Lannister, mislite? Zar tako silno želite vidjeti Vražićka na očevu stolcu? Kunem vam se, to se neće dogoditi dokle god sam živ, kneže Snow."
Jon je znao da mu nije pametno ustrajavati na tome. "Veličanstvo, neki tvrde da namjeravate podariti posjede i zamke Čegrtaljki i Magnaru od Thenna."
"Tko vam jc to rekao?"
O tome bruji cijeli Crni Zamak. "Ako morate znati, čuo sam priču od Gilly."
"Tko je Gilly?"
"Dojilja", reče gospa Melisandre. "Vaša Milost dopustila joj jc da se slobodno kreće zamkom."
"Ne kako bi širila priče. Potrebna nam je zbog svojih sisa, ne zbog jezika. Neka daje više mlijeka, a manje poruka."
"Crnom zamku ne trebaju besposleni jezici", složi se Jon. "Poslat ću Gilly na jug idućim brodom iz Istočne Stražarnice."
Melisandre dotaknu rubin na svome vratu. "Gilly doji i svog i Dalli- na sina. Čini se okrutnim razdvojiti malog princa od njegova brata po mlijeku, gospodaru."
Sad oprezno, oprezno. "Majčino mlijeko jedino je što dijele. Gillyn sinje krupniji i robusniji. Tuče princa i štipa ga. te ga odguruje od sise. Craster mu je bio otac, okrutan i pohlepan čovjek, a krv nije voda."
Kralj se zbuni. "Mislio sam daje dojilja Crasterova kći?"
"Žena i kći, Vaša Milosti. Craster je oženio sve svoje kćeri. Gillyn sin plod je njihove veze."
"Vlastiti otac začeo joj je dijete?" Stannis je zvučao zaprepašteno. "Onda je dobro što ćemo je se riješiti. Neću ovdje trpjeti takove opačine. Ovo nije Kraljev Grudobran."
"Mogu pronaći drugu dojilju. Ako ih nema medu divljacima, poslat ću po gorske klanove. Dotad će dječaku biti dovoljno i kozje mlijeko, ako je Njegovoj Milosti po volji."
"Bijedna hrana za princa... ali bolje od kurvina mlijeka, da." Stannis je kuckao prstima po zemljovidu. "Ako se možemo vratiti pitanju ovih utvrda..."
"Vaša Milosti," reče Jon ledeno uljudnim glasom, "dao sam vašim ljudima krov nad glavom i nahranio ih, što me skupo stajalo naših zimskih zaliha. Odjenuo sam ih kako se ne bi

smrznuli."
Ovo nije smirilo Stannisa. "Da, podijelili ste s nama usoljenu svinjetinu i kašu, bacili ste nam neke crne dronjke da se ugrijemo. Dronjke koje bi divljaci svukli s vaših trupala da nisam došao na sjever."
Jon prijeđe preko toga. "Dao sam vam krmivo za konje, a kad stubište bude dovršeno, pozajmit ću vam graditelje da obnove Noćnu Utvrdu. Čak sam pristao na to da naselite divljake na Daru, koji je zauvijek dan na korištenje Noćnoj straži."
"Nudite mi pustoš i čamotinju, a odbijate mi dati zamke nužne da nagradim svoje knezove i vazale."
"Noćna je straža izgradila tc zamke..."
"Noćna straža ih je i napustila."
"... za obranu Zida," tvrdoglavo dovrši Jon, "a ne za sjedišta južnih plemića. Kamenje tih utvrda ožbukano je krvlju i kostima moje davno umrle braće. Nc mogu vam ih dati."
"Ne možete ili nećete?" Tetive na kraljevu vratu stršile su oštro poput mačeva. "Ponudio sam vam ime."
"Imam ja već ime, Vaša Milosti."
"Snow. Je li ikad bilo zlosretnijeg imena?" Stannis dotakne balčak svog mača. "Što si umišljate tko ste?"
"Promatrač na zidovima. Mač u tami."
"Ne razmećite mi se tim vašim riječima." Stannis isuče sječivo zvano Donositelj Svjetla. "Ovo je vaš mač u tami." Svjetlo se mreškalo uzduž i poprijeko oštrice, sad crveno, sad žuto, sad narančasto, i oblijevalo kraljevo lice oštrim, svijetlim nijansama. "Čak i nezreli dječak može to vidjeti. Zar ste slijepi?"
"Nisam, Veličanstvo. Slažem se da zamke moramo opremiti posadom—"
"Dječak zapovjednik se slaže. Kakva sreća."
"—iz Noćne straže."
"Nemate ljudstvo"
"Onda mi dajte ljudstvo, Veličanstvo. Osigurat ću časnike za svaku napuštenu utvrdu, prekaljene zapovjednike koji poznaju Zid i krajeve iza njega, te kako najbolje preživjeti nadolazeću zimu. U zamjenu za sve što smo vam dali, ustupite mi ljude koji će tvoriti posade. Oružnike, strijelce, sirove dječake. Čak ću preuzeti vaše ranjenike i nemoćne."
Stan n is u ncvjerici blenu u njega, a onda se oglasi lavežom smijeha. "Prilično ste smioni, Snow, to vam priznajem, ali ludi ste ako mislite da će moji ljudi htjeti odjenuti crno."
"Mogu odjenuti koju god boju ogrtača žele, dokle god slušaju moje Časnike kao što bi slušali vaše."
Kralja to ne dirnu. "U mojoj su službi vitezovi i knezovi, potomci plemenitih kuća drevne časti. Ne može se od njih očekivati da služe pod krivolovcima, seljacima i ubojicama."
Ili kopiladi, Veličanstvo? "Vaš Namjesnik jc krijumčar."
"Bio je krijumčar. Prikratio sam mu prste zbog toga. Kažu mi da ste devetsto devedeset osmi čovjek koji zapovijeda Noćnom stražom, kneže Snow. Što mislite da će devetsto devedeset deveti reći o ovim zamcima? Prizor vaše glave na kolcu možda ga potakne da bude uslužniji." Kralj položi svoju blistavu oštricu na zemljovid, uzduž Zida, dok joj se čelik ljeskao poput sunčeva svjetla na vodi. "Vrhovni ste zapovjednik samo mojom dobrom voljom. Bilo bi vam pametnije da to upamtite."
"Vrhovni sam zapovjednik jer su me moja braća izabrala." Ima jutara kada ni Jon Snow ne može posve vjerovati u to, kada se budio misleći da je to zasigurno kakav ludi san. To je kao kad odjeneš novo ruho, rekao mu je Sam. Isprva na tebi djeluje čudno, ali kada ga neko vrijeme nosiš počneš se osjećati udobno.
"Alliser Thorne ima pritužbu na način na koji ste izabrani, a ne mogu reći da nema pravo " Zemljovid je ležao između njih poput bojišta, okupan bojama svjetlećeg mača. "Glasove je

brojio slijepac s vašim debelim prijateljem pokraj sebe. A Slynt vas je proglasio prebjegom."
A tko bi bolje prepoznao prebjega od Slynta? "Prebjeg vi vam rekao što želite čuti, a poslije vas izdao. Vaša Milost zna da sam pošteno izabran. Otac je uvijek govorio da ste pravičan čovjek." Pravičan ali neumoljiv, tako su točno glasile riječi kneza Eddarda, ali Jon nije smatrao mudrim to sada podijeliti.
"Knez Eddard mi nije bio prijatelj, ali nije bio lišen zdrave pameti. On bi mi dao ove zamke."
Nikad. "Ne mogu pretpostavljati što bi moj otac učinio. Položio sam zakletvu, Vaša Milosti. Zid jc moj."
"Zasad. Vidjet ćemo hoćete li ga znati zadržati." Stannis uperi prst u njega. "Zadržite svoje ruševine, kad vam toliko znače. No obećavam vam, ostanu li prazne i nakon godinu dana, preuzet ću ih s vašim dopuštenjem ili bez njega. A ako makar jedna padne u neprijateljske šake, past će i vaša glava. A sad odlazite."
Gospa Melisandre ustade sa svog mjesta uz ognjište. "S vašim dopuštenjem, Veličanstvo, otpratila bih kneza Snowa do njegovih odaja."
"Zašto? Zna i sam put" Stannis ih oboje otjera pokretom ruke. "Radi što hoćeš. Devane, jelo. Kuhana jaja i limunovu vodicu."
Nakon topline kraljeve dnevne odaje, studen na spiralnom stubištu prodirala je do kostiju. "Vjetar jača, gospo", upozori narednik Melisandre, dok je vraćao Jonu oružje. "Mogao bi vam zatrebati topliji plašt." "Mene grije vjera." Crvena žena se stade spuštati stubištem uz Jona. "Počinjete se sviđati Njegovoj Milosti."
"Primijetio sam. Samo je dvaput zaprijetio da će mi odrubiti glavu."
Melisandre se nasmije. "Valja vam se bojati njegove šutnje, a ne riječi." Kad su izašli na dvorište, vjetar nadme Jonov plašt i stade lamatati njime po njezinu tijelu. Crvena svećenica odgurnu crnu vunu sa sebe i provuče ruku ispod njegove. "Možda ne griješite što se kralja divljaka tiče. Molit ću se da mi Gospodar Svjetla pošalje znak. Kad se zagledam u plamenove, vidim kroz kamen i zemlju, i otkrivam istinu u ljudskim dušama. Mogu razgovarati s davno umrlim kraljevima i s još nerođenom djecom, i gledati kako godine i razdoblja lete pokraj mene, sve do kraja vremena."
"Vaše vatre nikad ne griješe?"
"Nikad... iako smo mi svećenici smrtni i ponekad se znamo zabuniti, pa zamijeniti ovako mora biti s ovako možda bude."
Jon jc osjećao njezinu vrelinu čak i kroz vunu i uškrobljenu kožu. Prizor njih dvoje ruku pod ruku privlačio je znatiželjne poglede. Noćas će biti šaptanja u barakama. "Ako uistinu vidite sutrašnjicu u plamenovima, recite mi kada će i gdje divljaci idući put napasti." Izvukao je ruku.
"R'hllor nam šalje vizije koje on želi, ali potražit ću tog Tormunda u plamenovima."
Melisandre izvi crvene usne u osmijeh. "Vidjela sam i vas u svojim vatrama, Jone Snow."
"To je prijetnja, moja gospo? I mene kanite spaliti?"
"Krivo ste me shvatili." Prodorno ga pogleda. "Bojim se da u vama budim nelagodu, kneže Snow."
Jon to nije porekao. "Zid nije mjesto za ženu."
"Varate se. Sanjala sam o vašemu Zidu, Jone Snow. Velebno je znanje koje ga je podiglo, i jake su čarolije zaključane u njegovu ledu.
Hodamo podno jedne od šarki svijeta." Melisandre uzdigne pogled ka njemu, a dah joj bijaše topao, vlažan oblak u zraku. "Ovo je i moje mjesto jednako kao i vaše, a ubrzo vam možda ozbiljno zatrebam. Ne odbijajte moje prijateljstvo, Jonc. Vidjela sam vas u oluji, pod napadom, s neprijateljima sa svih strana. Imate toliko mnogo neprijatelja. Da vam kažem njihova imena?"

"Znam kako se zovu."
"Ne budite tako sigurni." Rubin na Melisandreinu vratu crveno zablista. "Ne morate se bojati dušmana koji vas proklinju u lice, već onih koji se smiješe dok ih gledate, a bruse noževe kad im okrenete leda. Bilo bi pametno da držite svoga vuka uza se. Led vidim, i bodeže u mraku. Zaleđenu krv, crvenu i tvrdu, i goli Čelik. Bilo je vrlo hladno."
"Uvijek je hladno na Zidu."
"Mislite?"
"Znam, moja gospo."
"Onda vi ništa ne znate, Jone Snow", šapnula je.

05 - BRAN

Jesmo li već stigli?
Bran nijednom nije izgovorio te riječi naglas, ali često su mu bile navrh jezika dok je njihova dronjava družina klipsala šumarcima drevnih hrastova, ogoljelih smeđih kestenova, golemih sivozelenih stražarskih i tamnih vojničkih borova. Jesmo li blizu? pitao bi se dječak dok se Hodor pentrao krševitim obronkom, ili silazio u neku mračnu pukotinu gdje su mu nanosi prljava snijega pucketali pod nogama. Koliko još? pomislio bi dok je golem los pljuskavo prelazio napola zaleđen potok. Koliko dulje? Tako je studeno. Gdje je trooka vrana?
Ljuljajući se u pletenoj košari na Hodorovim leđima, dječak je sjedio zgureno, sagibajući glavu dok je visoki konjušar prolazio ispod grane nekog hrasta. Snijeg je opet padao, mokar i težak. Hodor je išao s jednom vjeđom zalijepljenom od leda, guste smeđe brade zamršene injem i sa sigama obješenim s krajeva gustih brkova. U jednoj ruci u rukavici još je držao zahrđali željezni dugi mač koji je uzeo iz kripte pod Oštro- zimljem, te bi s vremena na vrijeme odsjekao pokoju granu, otresavši pljusak snijega. "Hod-d-dor", mucao bi, cvokoćući zubima.
Neobično ga je hrabrilo što to čuje. Na njihovu putovanju od Oštrozimlja do Zida Bran i suputnici skraćivali su si milje razgovorom i pripovijedanjem priča, ali ovdje je bilo drugačije. Čak je i Hodor to osjećao. Njegovi hodori čuli su se rjeđe nego južno od Zida. U ovoj je šumi vladala tišina kakvu Bran nikad dotad nije spoznao. Prije nego što je počelo sniježiti, sjeverni bi se vjetar uskovitlao oko njih, a oblaci uvela smedeg lišća podigli bi se s tla uz tih šušketav zvuk koji gaje podsjećao na švrljanjc žohara u kredencu. ali sada je sve lišće prekrio gunj bjeline. S vremena na vrijeme nad njima bi preletio gavran, lepećući velikim crnim krilima kroz studeni zrak. Inače je svijetom vladao muk.
Točno naprijed, los je vijugao između snježnih nanosa spuštene glave, dok mu je golema kruna rogovlja bila obložena koricom leda. Izvidnik je sjedio na njegovim širokim plećima, smrknut i šutljiv. Hladnoruki bilo je ime koje mu je nadjenuo debeli mladić Sam, jer premda je izvidnikovo lice bilo blijedo, ruke mu bijahu crne i tvrde poput željeza, te jednako tako hladne. Ostatak njega bio je zamotan u slojeve vune, u škrobljene kože i veriga, a lice zasjenjeno kukuljicom plašta i crnim vunenim šalom na donjoj polovici lica. Iza izvidnika, Meera Rced je čvrsto obujmila brata da ga toplinom svog tijela zaštiti od vjetra i hladnoće. Korica zaleđene sline stvorila se pod Jojenovim nosom, a s vremena na vrijeme divlje bi se stresao. Izgleda tako sitan, pomisli Bran, dok ga je gledao se ljulja. Sada izgleda manji od mene, i slabiji, a ja sam bogalj.
Ljetnik je išao na repu njihove male družine. Strahovukov dah ledio se na šumskom zraku

dok je tapkao za njima, još hramajući na stražnjoj nozi u koju ga je pogodila strijela kod Kraljičine Krune. Bran je osjećao bol stare rane kad god bi ušao u kožu krupnog vuka. Odnedavna je Bran nosio Ljetnikovo tijelo češće od vlastitoga; vuk je osjećao ugriz hladnoće unatoč debljini krzna, ali mogao je vidjeti dalje, Čuti bolje i nanjušiti više nego dječak u košari, ušuškan poput djetešca u povojima.
U drugim prilikama, kad bi se umorio od toga da je vuk, Bran bi se uvukao u Hodorovu kožu. Nježni bi orijaš zacvilio kad bi ga osjetio i zalamatao kuštravom glavom sa strane na stranu, ali ne tako divljački kao prvi put, kod Kraljičine Krune. Zna da sam to ja, volio si je to objašnjavati dječak. Već se navikao na mene. Unatoč tome, nikad se ne osjeća ugodno u Hođorovoj koži. Krupni konjušar nikad ne shvaća što se događa, a Bran osjeća kako mu se strah skuplja u dnu grla. U Ljetniku mu je bolje. Ja sam on, a on je ja. Osjeća što i ja.
Katkad bi Bran osjetio kako strahovuk njuši losa, pitajući sc može li oboriti veliku životinju. Ljetnik se priviknuo na konje u Oštrozimlju, ali ovo je los, a losovi su mu plijen. Strahovuk osjeća kako topla krv kola pod losovim čupavim krznom. Sam je miris dovoljan da mu slina poteče između ralja, a tada bi i Branu narasle zazubice od pomisli na sočno, tamno meso.
S obližnjeg hrasta graknu gavran, a Bran začu šum krila kad se još jedna velika crna ptica spusti do njega. Danju uz njih ostaje tek pet-šest gavranova, lepršajući od stabla do stabla ili se vozeći na rogovi ju losa.
Ostatak jata leti naprijed ili se zadržava otraga. Ali kad sunce potone niže, vraćaju sc, spuštaju se s neba na noćnocrnim krilima sve dok svaka grana svakog drveta u širokom krugu ne postane puna njih. Neki dolete k izvidniku i nešto mu promrmorc, a Branu sc čini da ovaj razumije njihovo graktanje i kriještanje. Oni su njegove oči i uši. Izviđaju za njega i šapću mu kakve sve opasnosti leže naprijed i iza.
Kao i sada. Los je naglo zastao, a izvidnik lako skočio s njegovih leđa i sletio u do koljena dubok snijeg. Ljetnik zareža na nj, nakostriješivši krzno. Strahovuku se ne sviđa kako mu Hladnoruki miriše. Mrtvo meso, suha krv, blag zadah truleži. I studen. Studen iznad svega.
"Što je bilo?" zanimalo je Meeru.
"Iza nas", objavi Hladnoruki glasom prigušenim crnim vunenim šalom preko nosa i usta.
"Vukovi?" upita Bran. Već danima znaju da ih slijede. Svake noći čuje se tugaljivo zavijanje čopora i svake se noći čini da su vukovi malo bliže. Lovci su, i gladni. Njuše kako smo slabi. Bran se često budi u drhtavici satima prije zore i osluškuje zvuk njihova dozivanja u daljini dok čeka da sunce izađe. Ako ima vukova, ima i plijena, mislio je ranije, sve dok mu nije sinulo da su oni plijen.
Izvidnik odmahnu glavom. "Ljudi. Vukovi se još drže na odstojanju. Ovi ljudi nisu tako sramežljivi."
Meera Recd odgurnu kukuljicu s glave. Mokar snijeg koji ju je pokrivao padne na tlo uz mekan zvuk. "Koliko ih je? Tko su oni?"
"Neprijatelji. Ja ću se obračunati s njima."
"Idem s vama."
"Ostaješ. Dječak mora biti zaštićen. Tamo naprijed jc jezero, napola zaleđeno. Kad dođeš do njega, skreni na sjever i slijedi obalu. Naići ćeš na ribarsko selo. Sklonite se ondje dok vas ne sustignem."
Branje mislio da se Meera namjerava prepirati, sve dok njezin brat ne reče: "Poslušaj ga. On zna ovaj kraj." Jojenove oči bile su tamnozelene, boje mahovine, ali teške od umora koji Bran nikad prije u njima nije vidio. Mali djedica. Južno od Zida, dječak s jezera činio se mudrijim od svojih godina, ali ovdje gore izgubljen je i uplašen kao i svi ostali. Unatoč tome, Meera ga uvijek sluša.
Pa i sada. Hladnoruki je nestao medu drvećem, putem kojim su došli, a Četiri su gavrana odletjela za njim. Meera je gledala za njim, obraza rumenih od studeni, izdišući oblačiće daha kroz nosnice. Ponovno je navukla kukuljicu, podbola losa, a njihov se put nastavio.

Međutim, prije nego Što su prešli pedeset lakata, ona se osvrnu i reče: "Ljudi, rekao je. Koji to ljudi? Misli li na divljake? Zašto neće reći?"
"Rekao jc da se ide obračunati s njima", reče Bran.
"Rekao je, da. Rekao je i da će nas odvesti toj trookoj vrani. Ona rijeka koju smo jutros prešli ista je kao i prije Četiri dana, kunem se. Idemo u krugovima."
"Rijeke skreću i vijugaju," nesigurno će Bran, "a gdje ima jezera i brda, valja ih zaobilaziti."
"Previše je tog zaobilaženja," ustraje Meera, "i previše tajni. Ne sviđa mi se to. Ne sviđa mi se on. I ne vjerujem mu. Dovoljno mu je pogledati ruke. Skriva lice, odbija reći svoje ime. Tko je on? Što je on? Bilo tko može navući crni plašt. Bilo tko, ili bilo što. Ne jede, nikad ne pije, čak se čini da ne osjeća studen."
Istina je. Bran se bojao govoriti o tome, ali i sam je to primijetio. Kad god bi se nekamo sklonili preko noći, dok bi se on, Hodor i Reedovi sklupčali zajedno da se zgriju, izvidnik se držao odvojeno. Katkad bi Hladnoruki sklopio oči, ali Bran nije vjerovao da spava. A bilo je tu još nečeg...
"Šal." Bran se nelagodno obazre, ali nijednog gavrana ne bijaše na vidiku. Sve krupne crne ptice otišle su kad i izvidnik. Nitko ih ne prisluškuje. Unatoč tome, zadržao je glas tihim. "Taj šal preko usta nikad se ne skruti od leda, kao Hodorova brada. Čak ni kad govori."
Meera ga prodorno pogleda. "U pravu si. Nikad mu nismo opazili dah, zar ne?"
"Ne." Oblak bjeline navještava svaki od Hodorovih hodora. Kad Jojen ili njegova sestra progovore, i njihove se riječi vide. Čak i los ostavlja toplu maglicu u zraku dok izdiše.
"Ako ne diše..."
Bran se zatekao kako se prisjeća priča koje mu je kao malom kazivala Stara Nana. Iza 'Zida žive čudovišta, orijaši i zlodusi, vrebajuće sjene i hodajući mrtvaci, govorila bi, ušuškavajući ga ispod grubog vunenog gunja, ali ne mogu proći dokle god je Zid čvrst, a muževi Noćne straže postojani. Stoga spavaj, mali moj Brandone, moj mali dječače, i sanjaj slatke snove. Ovdje nema čudovišta. Izvidnik nosi crninu Noćne straže, ali što ako uopće nije čovjek? Što ako je kakvo čudovište koje ih vodi drugim čudovištima da ih proždru?
"Izvidnik je spasio Sama i djevojku od utvara", nevoljko izusti Bran, "i vodi me trookoj vrani."
"Zašto ta trooka vrana ne bi došla k nama? Zašto nas ona nije dočekala kod Zida? Vrane imaju krila. Moj brat slabi iz dana u dan. Koliko još možemo dalje?"
Jojen zakašlje. "Dok ne stignemo tamo."
Naišli su na obećano jezero nedugo zatim, te skrenuli na sjever kako im je izvidnik naložio. To je bio najlakši dio.
Voda je bila zaleđena, a snijeg padao tako dugo da Bran više nije mogao nabrojiti dane, pretvorivši jezero u golemu bijelu pustoš. Gdje je led bio plosnat a tlo kvrgavo, put je bio lak, ali tamo gdje je vjetar od snijega napravio brazde, ponekad je bilo teško reći gdje jezero završava, a obala počinje. Čak ni drveće nije bilo tako pouzdan pokazatelj kako su se nadali, jer je na jezeru bilo šumovitih otočića i prostranih područja na obali posve lišenih stabala.
Los je išao kamo je htio, ne obaziruć se na želje Meere i Jojena na svojim leđima. Većinom se zadržavao ispod drveća, ali tamo gdje je obala skretala na zapad, odabirao je izravniji put preko zaleđenog jezera, probijajući se kroz snježne nanose vise od Brana dok mu je led pucketao pod papcima. Ovdje jc vjetar jače puhao, hladan sjevernjak koji je zavijao preko jezera, prosijccao njihove slojeve vune i kože, i sve ih tjerao na cvokotanje. Kad bi im puhao u lica, bacao im je snijeg u oči i gotovo ih posve osljepljivao.
Sati su promicali u tišini. Ispred njih, sjene su se počele prikradati između drveća, dugački prsti sumraka. Mrak se ranije spušta ovako daleko na sjeveru. Branje počeo strepjeti od toga. Svaki se dan čini kraćim od prethodnog, a gdje su dani hladni, noći su grozno oštre.

Meera ih ponovno zaustavi. "Dosad smo već trebali naići na selo." Glas joj je zvučao prigušeno i Čudno.
"Da ga nismo možda mimoišli?" upita Bran.
"Nadam se da nismo. Moramo pronaći zaklon prije mraka."
Nije se varala. Jojenove su usne već modre, a Meerini obrazi tamnocrveni. Branovo je vlastito lice utrnulo. Hodorova brada posve se ukrutila od leda. Snijeg mu oblaže noge gotovo do koljena, a Branje osjetio kako je više puta zateturao. Nitko nije snažniji od Hodora, nitko. Ako čak i njegova silna snaga posustaje...
"Ljetnik može pronaći selo", iznenada će Bran, dok su mu se riječi maglile na zraku. Nije čekao da čuje Što bi Meera mogla reći, već je sklopio oči i pustio se da odlebdi iz slomljena tijela.
Kad je kliznuo u Ljetnikovu kožu, mrtva šuma naglo je oživjela. Tamo gdje je ranije vladala tišina, sada je čuo: vjetar u drveću, Hodorovo disanje, losovo rovanje papkom po tlu u potrazi za krmivom. Poznati mirisi ispunišc mu nosnice: mokro lišće i uvela trava, istrunula lešina vjeverice koja se raspada u grmlju, opor zadah ljudskog znoja, mošusni vonj losa. Hrana. Meso. Los je osjetio njegovo zanimanje. Okrenuo je glavu prema strahovuku, oprezan, i spustio veliko rogovlje.
On nije plijen, šapnu dječak zvijeri čiju je kožu dijelio. Pusti ga. Trči.
Ljetnik potrči. Jurio je preko jezera, podižući šapama za sobom pramenove snijega. Drveće je stajalo rame uz rame, poput vojnika u bojnoj crti, listom odjevenih u bijelo. Preko korijenja i kamenja brzao je vuk, kroz nanose starog snijega, čija je korica pucala pod njegovim teretom. Šape su mu se smočile i postale hladne. Iduće brdo prekrivali su borovi, a oštar miris njihovih iglica ispunjavao je zrak. Kad je stigao do vrha, okrenuo se u krugu, njušeći zrak, a onda podigao glavu i zatulio.
Mirisi su ondje. Ljudski mirisi.
Pepeo, pomisli Bran, miriše staro i slabo, ali to miriše pepeo. Osjeća se miris spaljena drva, čađe i ugljena. Ugasle vatre.
Otresao je snijeg s gubice. Vjetar je puhao u naletima, pa je mirise bilo teško slijediti. Vuk se okretao sad ovamo sad onamo, njušeći. Svuda unaokolo bilo je hrpa snijega i visokih stabala zaogrnutih bjelinom. Vuk objesi jezik između zuba, kušajući ledeni zrak, a dah mu se maglio dok su mu se pahulje otapale na jeziku. Kad je potrčao prema mirisu, Hodor je odmah otklipsao za njim. Losu je trebalo dulje da se odluči, pa se Bran s oklijevanjem vrati u svoje tijelo i reče: "Onuda. Slijedite Ljetnika. Nanjušio sam ga."
Kad je prvi trak polumjeseca provirio kroz oblake napokon su nabasali na selo pokraj jezera. Gotovo su prošli ravno kroz njega. S leda, selo se nije razlikovalo od desetaka drugih krajobraza na obali jezera. Zakopane pod snježnim nanosima, okrugle kamene kuće mogle su lako biti kamene gromade, ili brežuljci, ili oboreni balvani, poput hrpe zamršenog drvlja koju je Jojen zamijenio za kuću dan ranije, sve dok nisu prokopali prolaz u nju i pronašli samo slomljene grane i istrunula debla.
Selo bijaše prazno, divljaci koji su tu nekoć živjeli napustili su ga kao i sva druga sela koja su mimoišli. Neka su bila spaljena, kao da su se žitelji htjeli pobrinuti za to da se ne mogu došuljali natrag, ali ovo su poštedjeli baklje. Pod snijegom su našli desetak koliba i dugu dvoranu zemljana krova i debelih zidova od grubo tesanih balvana.
"Barem ćemo se skloniti od vjetra", reče Bran.
"Hodor", složi se Hodor.
Meera skliznu s losovih leda. Ona i njezin brat pomogošc Branu izaći iz pletene košare.
"Možda su divljaci ostavili za sobom štogod hrane", reče ona.
To se pokazalo jalovom nadom. U dugoj dvorani zatekli su stari pepeo, podove od tvrdo utabane zemlje i studen koja je prodirala do kosti. Ali barem su stekli krov nad glavom i drvene zidove koji će ih obraniti od vjetra. U blizini je tekao potok, prekriven opnom leda.

Los ju je morao probiti papkom da se napije. Nakon što su se Bran, Jojen i Hodor lijepo smjestili, Meera jc otišla po komade razlomljena leda koje se dade sisati. Otopljena voda bila je tako hladna da se Bran od nje tresao.
Ljetnik nije pošao za njima u dugu dvoranu. Bran je osjećao glad velikog vuka kao sjenu svoje vlastite. "Idi u lov," rekao mu je, "ali ostavi losa na miru." Dio njega želio je da i on može loviti. Možda i hoće, kasnije.
Večera se sastojala od šake žireva, smrvljenih i zgnječenih u pastu, tako gorku da se Bran zagrcnuo nastojeći je progutati. Jojen Reed nije ni pokušao. Onako mlađi i krhkiji od sestre, kopnio je iz dana u dan.
"Jojene, moraš jesti", reče mu Meera.
"Poslije. Samo se želim odmoriti." Jojeri se umorno nasmiješi. "Danas nije dan kad ću umrijeti, sestro. Obećavam ti."
"Zamalo si pao s losa."
"Zamalo. Hladno mi je i gladan sam, to je sve."
"Onda jedi."
"Smrvljene žirove? Trbuh me boli, ali to bi moglo samo pogoršati stvar. Pusti me na miru, sestro. Sanjam pečenu piletinu."
"Od snova se ne može živjeti. Čak ni od proročanskih snova."
"Snovi su sve što imamo."
Sve što imamo. Posljednje ostatke hrane koju su donijel i s juga pojeli su prije deset dana. Otada glad putuje s njima danju i noću. Čak ni Ljetnik ne uspijeva pronaći divljač u ovim šumama. Žive od smrvljenih žireva i sirove ribe. Šume su pune zaleđenih potočića i hladnih crnih jezera, a Meera svojim trorogim žabljim kopljem ribari jednako dobro kao većina ljudi udicom i povrazom. Ima dana kad su joj usnice modre od studeni dok gaca prema njima s ulovom koji se batrga na zupcima. Ipak, prošla su tri dana otkako je Meera išta ulovila. Branu je želudac tako prazan da se može raditi i o tri godine.
Nakon Što su progutali bijednu večeru, Meera sjede uza zid i prihvati se oštrenja bodeža brusom. Hodor čučnu uz vrata, zibajući se naprijed- -natrag u čučnju i mrmljajući: "Hodor, hodor, hodor."
Bran sklopi oči. Bilo je prehladno za razgovor, a nisu se usuđivali zapaliti vatru. Hladnoruki ih je upozorio na to. Ove šume nisu tako puste kao što mislite, rekao je. Ne znate što sve svjetlo može privući iz tame. Od sjećanja na te riječi zadrhtao je, unatoč Hodorovoj toplini uza se.
San nije htio doći, nije mogao doći. Umjesto njega tu je bio vjetar, ljuta studen, mjesečina na snijegu i vatra. Opet se našao u Ljetniku, ligama daleko, a noć je odisala mirisom krvi. Vonj je bio jak. Nešto je ubijeno, nedaleko odavde. Meso će još biti toplo. Slina mu poteče kroz zube kad se u njemu probudi glad. Nije los. Nije jelen. Ne to.
Strahovuk se primicao mesu kao mršava, siva sjena što klizi od stabla do stabla, kroz jezerca mjesečine i preko snježnih humaka. Vjetar je u zapusima puhao oko njega, mijenjajući smjer. Izgubio je miris, našao ga, a onda opet izgubio. Dok ga je ponovno tražio, udaljeni zvuk natjera ga da naćuli uši.
Vuk, odmah je znao. Ljetnik se odšulja prema zvuku, sada na oprezu. Ubrzo je opet nanjušio krv, ali sada je bilo i drugih mirisa; mokraće i mrtvih koža, ptičjeg izmeta, perja i vuka, vuka, vuka. Čopor. Morat će se boriti za meso.
1 oni su njega nanjušili. Kad je izašao iz tame drveća na krvavu čistinu, promatrali su ga. Ženka je žvakala kožnatu čizmu u kojoj se još nalazila polovica noge, ali ispustila ju je kad se približio. Vođa Čopora, stari mužjak prosijede, bijele gubice i slijepa oka, pođe mu ususret, re- žeći, iskešenih zubi. Iza njega, i mlađa je ženka pokazala svoje očnjake. Svijetložute oči strahovuka upijale su prizore oko njih. Gnijezdo crijeva omatalo je grm, isprepleteno s grančicama. Para se uzdizala iz raspore nog trbuha, bogata mirisima krvi i

mesa. Glava je obnevidjelo zurila u rogati mjesec, obraza raspparanih i oguljenih do krvavih kostiju, s dupljama umjesto očiju, i vratom s razderanim batrljkom na kraju. Jezero sledene krvi svjetlucalo je crvenilom i crnilom.
Ljudi. Njihov vonj ispunio je svijet. Živih, bilo ih je koliko i prstiju na ljudskoj šapi, ali sada nije bilo nikoga. Mrtvi. Gotovi. Meso. Zamotani i zakukuljeni, nekoć, ali vuci su im rastrgali odjeću na komadiće u grozničavoj pomami da se domognu mesa. Onima koji su još imali lica guste su brade oblagali led i zaleđena slina. Padanje snijega polako je pokapalo ono što je ostalo od njih, tako blijedo naspram crnine pohabanih plašteva i hlača. Crnine.
Mnogo milja daleko, dječak se nemirno promeškolji.
Crnina. Noćna straža. Bili su iz Noćne straže.
Strahovuk nije mario. Oni su meso. A on je gladan.
Oči triju vukova žuto su se žarile. Strahovuk glavom zamahne sjedne strane na drugu, raširivši nozdrve, a onda iskesi očnjake i zareži. Mladi mužjak ustuknu. Strahovuk je u njemu njušio strah. Rep, znao je. Ali jednooki vuk odgovori mu režanjem, i pomaknu se kako bi zaustavio njegovo napredovanje. Glava. I ne boji me se, iako sam dvostruko veći.
Pogledi im se susretoše.
Varg!
Njih dvojica nasrnuše jedan na drugoga, vuk i strahovuk, i više nije bilo vremena za misli. Svijet se sveo na zub i pandžu, snijeg je frcao dok su se kotrljali, vrtjeli i grebli jedan drugoga, a ostali vuci režali i škljocali čeljustima oko njih. Njegove ralje sklopiše se oko čupavog krzna skliskog od mraza, oko uda tanka poput suhe grančice, ali jednooki vuk ga ogreba po trbuhu i istrgnu se, zakotrlja i jurnu na njega. Žuti očnjaci zagrizoše mu vrat, ali on otrese svog sivog rođaka kao da je štakor, te jurnu za njim, oborivši ga na tlo.
Kotrljajući se, grebući, ritajući, borili su se sve dok obojica nisu bila raščupana, a svježa je krv poprskala snijeg oko njih. Ali naposljetku stari jednooki vuk zalegnu i pokaza mu svoj trbuh. Strahovuk još dvaput škljocnu zubima na njega, onjuši mu stražnjicu, a onda zadignu nogu nad njim.
Nakon nekoliko škljocaja zubima i prijetećeg režanja, ženka i rep također su se pokorili. Čopor je bio njegov.
Plijen također. Išao je od čovjeka do Čovjeka, njušeći, prije nego što se odlučio za najkrupnijeg, bezlično tijelo koje je stiskalo crno željezo u jednoj ruci. Druga mu je ruka nedostajala, odrubljena u zglavku, a batr- Ijak povezan kožom. Krv je curila gusta i spora iz posjekotine na vratu. Vuk ju je polaptao jezikom, oblizao razderanu, bezoku ruinu njegova nosa i obraza, a onda zario gubicu u njegov vrat i rastrgao ga, progutavši zalogaj slatka mesa. Nikad mu meso nije imalo bolji okus.
Kad je završio s time, prešao je na sljedećega, te proždro birane komadiće i tog čovjeka. Gavranovi su ga motrili s drveća, čučeći tamnooki i nijemi na granama dok je oko njih padao snijeg. Ostali vukovi morali su se zadovoljiti njegovim ostacima; stari mužjak krenuo je prvi, zatim ženka, na kraju i rep. Sada su njegovi. Oni su čopor.
Ne, šapnu dječak, imamo drugi čopor. Dama je mrtva, a možda i Sivi Vjetar, ali negdje su još Kudrov, Nymeria i Duh. Sjećaš se Duha?
Snijeg i vukovi koji su se gostili počeli su blijedjeti. Toplina mu zapahnu lice, utješna poput majčinih poljubaca. Vatra, pomisli, dim. Nos mu se tržnu na miris pečena mesa. A tada šume posve nestade, i on se opet zatekao u dugoj dvorani, u svom slomljenom tijelu, kako zuri u vatru. Meera Reed okretala je komad sirovog crvenog mesa nad plamenom, puštajući ga da pocrni i štrca. "Baš na vrijeme", reče ona. Bran protrlja oči korijenom dlana i privuče se zidu kako bi sjeo. "Zamalo si prespavao večeru. Izvidnik je pronašao krmaču."
Iza nje, Hodor je gorljivo zagrizao u komad vrućeg, prepečenog mesa dok su mu krv i mast curili u bradu. Pramičci dima provijavali su mu se između prstiju. "Hodor," mrmljao je između zalogaja, "hodor, hodor." Mač mu je ležao na zemljanom podu pokraj njega. Jojen

Reed grickao je svoj komad pečenke sitnim zalogajima, žvačući svaki komadić desetak puta prije gutanja.
Izvidnik je ubio svinju. Hladnoruki stajaše pokraj vrata, s gavranom na ruci, a obojica su zurila u vatru. Svjetlucanje plamenova odražavalo se u četiri crna oka. On ne jede, prisjeti se Bran, i boji se plamenova.
"Rekao si da nema vatre", podsjeti on izvidnika.
"Zidovi oko nas skrivaju svjetlo, a zora se bliži. Ubrzo ćemo krenuti."
"Što se dogodilo ljudima? Neprijateljima iza nas?"
"Neće vas više uznemirivali."
"Tko su bili, divljaci?"
Meera okrenu meso da se ispeče i s druge strane. Hodor je žvakao i gutao, veselo mrmljajući ispod glasa. Samo se Jojen činio svjesnim onoga što se događa kad se Hladnoruki okrenu i zapilji u Brana. "Biti su neprijatelji."
Ljudi Noćne straže. "Ubio si ih. Zajedno s gavranovima. Lica su im bila posve razderana i nisu imali oči." Hladnoruki to nije porekao. "Bili su tvoja braća. Vidio sam. Vukovi su im rasparati odjeću, ali svejedno sam to razabrao. Plaštevi su im bili crni. Kao tvoje ruke." Hladnoruki ne reče ništa. "Tko si ti? Zašto su ti ruke crne?"
Izvidnik uze proučavati svoje ruke kao da ih nikad prije nije zamijetio. "Kad jednom srce prestane kucati, čovjekova krv oteče u vrhove udova, gdje se zgusne i skruti." Glas mu je šuštao u grlu, tanak i mršav poput njega. "Ruke i noge oteknu i pocrne poput krvavica. Ostatak tijela postane bijel poput mlijeka."
Meera Reed ustade, držeći u ruci žablje koplje na Čijem je jednom zupcu još bio nataknut komad zadimljenog mesa. "Pokaži nam lice."
Izvidnik se ne pomakne kako bi poslušao.
"Mrtav je." Bran osjeti žuč u dnu grla. "Meera, on je nekakav mrtav stvor. Čudovišta ne mogu proći dokle god Zid stoji, a muževi Noćne straže ostaju postojani, tako je govorila Stara Nana. Dočekao nas je kod Zida, ali nije mogao proći. Umjesto toga poslao je Sama, s onom divljakinjom."
Meerina ruka u rukavici stisnu se čvršće oko drška žabljeg koplja. "Tko te poslao? Tko je ta trooka vrana?"
"Prijatelj. Sanjar, Čarobnjak, nazovite ga kako hoćete. Posljednji vidovnjak." Drvena vrata duge dvorane s treskom se otvoriše. Vani je zavijao noćni vjetar, pust i crn. Drveće je bilo puno vrištavih gavranova. Hladnoruki se ne pomače.
"Čudovište", reče Bran.
Izvidnik je gledao u Brana kao da ostali nisu postojali. "Tvoje čudovište, Brandone Stark."
"Tvoje", ponovi gavran s njegova ramena. Pred vratima, gavranovi s drveća prihvatiše zov, sve dok noćna šuma nije odjekivala pjesmom jata "Tvoje, tvoje, tvoje."
"Jojene, sanjao si o ovome?" upita Meera svog brata. "Tko je on? Što je on? Što da radimo?"
"Idemo s izvidnikom", reče Jojcn. "Predaleko smo došli da sad odustanemo, Meera. Nikad se ne bismo vratili na Zid živi. Idemo s Branovim čudovištem, ili ćemo umrijeti."

06 - TYRION

Iz Pentosa su otišli kroz Dveri izlazećeg sunca, premda Tyrion Lannister nije ni načas opazio izlazeće sunce. "Bit će kao da nikad nisi ni došao u Pentos, prijatelju moj mali", obećao mu je magister Illyrio dok je navlačio zastore od purpurnog baršuna na nosiljci.

"Nitko te ne smije vidjeti kako odlaziš iz grada, kao što te nitko nije vidio da stižeš."

"Nitko izuzev mornara koji su mu utrpali u ono burence, malog od broda koji je čistio za mnom, cure koju si poslao da mi zagrije postelju i one izdajnice od pjegave pralje. E da, i tvojih stražara. Ako im nisi otfikario moždine zajedno s mudima, znaju da nisi sam tu unutra." Nosiljka je visjela između osam mamutskih teglećih konja na teškim kožnim uzicama. Četiri su eunuha koračala uz konje, po dva sa svake strane, a još ih se više vuklo za njima da čuvaju voz prtljage.

"Neokaljani nikome ništa ne pričaju", smiri ga Illyrio. "A galija koja te isporučila već sada putuje za Asshai. Do njezina će povratka proći dvije godine, budu li mora dobrostiva. Što se pak mojeg kućanstva tiče. u njemu sam omiljen. Nitko me od njih ne bi izdao."

Sladi se tom pomišlja, prijatelju moj debeli. Jednog ćemo ti dana uklesati te riječi na kriptu. "Trebali bismo i mi biti na toj galiji", reče patuljak. "Do Volantisa se najbrže stiže morem."

"More je riskantno", odgovori mu Illyrio. "Jesen je olujno doba godine, a pirati se još uvijek brlože po Kamenstubama, odakle isplovljavaju u haranja poštenih ljudi. Nikako ne bi valjalo da moj mali prijatelj padne u takve ruke."

"Pirata ima i na rijeci Rhoy ne."

"Riječnih pirata." Sirar zijevnu, prekrivši usta nadlanicom. "Žohari od kapetana koji se jagme za mrvicama."

"Čuju se priče i o kamenim ljudima."

"Posve su stvarni, prokletnici siroti. Ali čemu spominjati takve stvari? Dan je odviše lijep za takve priče. Uskoro ćemo ugledati Rhoyne, a ondje ćeš se riješiti Illyrija i njegove drobine. Dotad daj da pijemo i snujemo. Imamo slatkog vina i slastica za užitak, pa čemu da razbijamo glavu boljeticama i smrću?"

Čemu, doista? Tyrion ponovno začu pjev samostrela, i zapita se. Nosiljka se umirujuće ljuljala lijevo-desno, kretanjem koje je u njemu stvaralo osjećaj da je dijete koje majka u naručju Ijuljuska u san. *Makar ne bih znao kakav je to bio osjećaj.* Svileni jastuci punjeni guščjim perjem ušuš- kivali su mu obraze. Stijenke od purpurnog baršuna svijale se nad njim u krov, tako daje unutra bilo ugodno toplo usprkos jesenjoj studeni vani.

Voz mazgi protezao se za njima, krcat škrinjama, sanducima i bačvama, kao i naramcima slastica da knezu sira slučajno ne bi narasle zazubice. Jutros su čalabrcnuli ljutkaste kobasice i saprali ih niz grlo tamnim dimnokupinovcem. Jegulje u hladetini i dornska crvena ispunila su im popodne. Podvečer su stigli naresci šunke, kuhana jaja i pržene Ševe punjene češnjakom i lukom, uz svijetla piva i myrska plamenvina da se lakše vari. Nosiljka je bila spora koliko i udobna, doduše, pa se patuljak uskoro uzvrpoljio od nestrpljivosti.

"Koliko još dana imamo do rijeke?" upitao on Illyrija te večeri. "Ovim tempom će zmajevi tvoje kraljice biti krupniji od Aegonovih triju prije nego što ih uzmognem ugledati."

"Kad bi bar bilo tako. Veliki je zmaj strašniji od maloga." Magister slegnu ramenima. "Ma koliko da bi mi bilo drago pružiti dobrodošlicu kraljici Dacnerys u Volantisu, moram se za to pouzdati u tebe i Griffa. Najbolje joj mogu služiti u Pentosu, da joj utabam put za povratak. Samo, dokle god sam s tobom... pa, jedan postariji debeljko mora uživati u doličnim udobnostima, no? Daj, popij pehar vina."

"Kaži," reče Tyrion dok je pio, "zašto bi jednog pentoskog magistra boljela friška figa za

to tko nosi krunu u Zapadnim zemljama? Gdje je tvoja korist u ovome pothvatu, milostivi?"

Debeli sije obrisao mast s usana. "Star sam čovjek, umoran od ovoga svijeta i njegovih izdaj stava. Zar je zaista čudno da želim učiniti kakvo dobro djelo prije izmaka svojih dana, pomoći jednoj miloj mladoj djevojci da stekne ono što joj rođenjem pripada?"

Sad ćeš mi još htjeti uvaliti i čaroban oklop i palaču u Valyriji. "Ako Daenerys nije više od mile mlade djevojke, Željezno će je prijestolje izrezati na mile mlade komadiće."

"Ništa se ti ne boj, prijatelju moj mali. Krv Aegona Zmaja teče joj u žilama."

Zajedno s kn'lju Aegona Nevrijednog, Maegora Okrutnog i Baelora Zbunjenog. "Pričaj mi malo o njoj."

Debeli se zamisli. "Daenerys je bila napola dijete kad mi je došla, no ljupkija čak i od moje druge žene, tako lijepa da sam došao u napast prisvojiti je. Međutim, bilo je to jedno tako plaho, skrovito stvorenje da sam znao da mi lijeganjc s njom ne bi donijelo radost. Zato sam radije pozvao svoju priležnicu i svojski je mrčio sve dok me ludost nije prošla. Istini za volju, smatrao sam da Daenerys neće poživjeti dugo među gospodarima konja."

"To te nije spriječilo da je prodaš Khalu Drogu..."

"Dothrakiji niti kupuju niti prodaju. Radije reci da ju je brat Viscrys poklonio Drogu ne bi li stekao *khalovo* prijateljstvo. Tašta li mladića, a i gramziva. Viserys je žudio za očevim prijestoljem, ali žudio je i za Daenerys, pa mu je bilo mrsko odreći seje. Noć uoči vjenčanja pokušao se krišom uvući princezi u krevet, tvrdeći da ako ne može dobiti njezinu ruku, uzet će bar njezino djevičanstvo. Da joj nisam iz predostrožnosti postavio stražu na vrata, Viserys je tada lako mogao pokvariti godinama kovane planove."

"Zvuči kao totalna budala."

"Viserys je bio sin Ludoga Aerysa, baš. Daenerys... Daenerys je sasvim drugačija." On si trpnu pečenu ševu u usta i stade je glasno žvakati, zajedno s koščicama. "Ono ustrašeno dijete koje se krilo u mojoj vili umrlo je na Dothrakijskom moru i iznova se rodilo u krvi i ognju. Ova zmajska kraljica koja nosi njezino ime istinski je Targarven. Kad sam poslao lađe da je odvedu kući, okrenula ih je prema Zaljevu trgovaca robljem. U samo nekoliko dana osvojila je Astapor, natjerala Yunkai da klekne pred njom i poharala Meerecn. Idući će na redu biti Mantarys, pode li u pohod starim valyrijskim cestama na zapad. Pode li morem, pa... flota će joj se morati opskrbiti hranom i vodom u Volantisu."

"Kopnom ili morem, duge lige dijele Meereen i Volantis", zamijeti Tyrion.

"Pet stotina pedeset, mjereno letom zmaja, kroz pustinje, planine, močvare i ruševine koje demoni nastavaju. Nastradat će ih mnogo i još više, ali oni koji prežive bit će jači kada stignu do Volantisa... gdje ćete ih dočekati ti i Griff, sa svježim snagama i dovoljno brodova da sve zajedno prevezu preko mora u Zapadne zemlje."

Tyrion razmisli o svemu što zna o Volantisu, najstarijem i najponosi- tijem od Devet slobodnih gradova. Nešto tu nije kako treba. Nešto mu tu smrdi, makar ima pola nosa. "Kažu da na svakog slobodnog čovjeka u Volantisu dolazi pet robova. Zašto bi trijarsi išli pomagati kraljici koja je razbila trgovanje robljem?" Upro je prstićem u Illvrija. "Kad smo već kod toga, zašto bi ti? Robovlasništvo je možda zakonom zabranjeno u Pentosu, no ti i u tom poslovanju imaš pokoji prst, a možda i čitavu šaku. A svejedno šuruješ u prilog zmajskoj kraljici, a ne protiv nje. Zašto? Što se nadaš steći od kraljicc Daenerys?"

"Opet smo se vratili na to? Uporan si ti mali čovjek." Illyrio se nasmija i pljesnu po trbuhu. "Kako te volja. Prosjački kralj zakleo se da ću mu ja biti glavni rizničar, a k tome i veleban

knez. Kad napokon stavi zlatnu krunu na glavu, moći ću izabrati koji god dvorac želim... čak i Bacačevu Hrid, bude li mc volja."

Tyrionu se od naglog podsmijeha vino popelo skroz do unakaženog krnjotka koji mu je nekoć bio nos. "Moj bi otac bio presretan da je to Čuo."

"Tvoj knez otac nije imao razloga za brigu. Što će meni nekakva hrid? Vila mi je dovoljno velika za bilo koga, a i udobnija od vaših zapadnjačkih dvoraca, punih propuha. Glavni rizničar, doduše.,." Debeli stade Ijuštiti još jedno jaje. "Mile mi se riznice. Koji li je još zvuk tako sladak kao zveckanje zlatnika o zlatnik?"

Vrištanje sestre. "Jesi li sasvim siguran da će Daenerys ispuniti bra- tovljeva obećanja?"

"Hoće, ili pak neće." Illyrio odgrize polovicu jajeta. "Već sam ti rekao, prijatelju moj mali, da nije dobitak cilj baš svakog čovjekova postupka. Vjeruj što te volja, ali čak i debele stare budale poput mene imaju prijatelje, i dugove srdačnosti koje im valja otplatiti."

Lažeš, pomisli Tyrion. *Ima nečega u ovom pothvatu što tebi vrijedi više od riznica i dvoraca.* "U današnje se vrijeme susreće tako malo ljudi kojima je prijateljstvo draže od zlata."

"Posve točno", reče mu debeli, posve prečuvši ironiju.

"Kako to da ti je Pauk postao tako drag?"

"Zajedno smo bili mladi i zeleni, kao dječaci u Pentosu."

"Varys jc rodom iz Myra."

"Pa i jest. Upoznao sam ga nedugo nakon što je stigao, korak prije robovlasnika. Danju je spavao u odvodnim kanalima, noću je poput mačke vrebao po krovovima. Bio sam gotovo jednako siromašan, klao sam za sitniš u ukaljanoj svili, živio od bodeža. Možda si slučajno opazio kip pokraj mog bazena? Pytho Malanon isklesao ga je kad mi je bilo Šesnaest. Krasno djelo, makar mi sada suze poteku kad ga vidim."

"Godine svakom od nas uzmu danak. Ja još uvijek oplakujem svoj nos. Ali Varys..."

"U Myru je bio princ lopova, sve dok ga suparnički lopov nije potka- zao. U Pentosu ga je strano narječje obilježavalo, a nakon što se saznalo daje eunuh, prezirali su ga i tukli. Možda nikad neću saznati zašto je izabrao mene za zaštitnika, ali sklopili smo dogovor. Varys je uhodio sitnije lopove i uzimao njihov plijen. Ja sam nudio pomoć njihovim žr- tvama, obećavao da ću im za naknadu vratiti vrednote. Uskoro je svaki koji je pretrpio gubitak znao da mu se valja obratiti meni, dok su gradski kradljivci i sjecikese tražili Varysa... polovica njih da ga prekolju, a druga polovica da mu prodaju ono što su ukrali. Obojica smo se obogatili, i postali još bogatiji kad je Varys uvježbao svoje mišiće."

"U Kraljevu je Grudobranu držao ptičice."

"Mišiće, tako smo ih tada zvali. Stariji su lopovi bili glupani koji nisu mislili dalje od pretvaranja zarade od noćnog plijena u vino. Varysu je najdraža bila siročad, dječaci i djevojčice. Izabirao je najsitnije, one hitre i tihe, i učio ih da se veru po zidovima i spuštaju kroz dimnjake. Učio ih je i da Čitaju. Zlato i dragulje prepuštali smo običnim lopovima. Naši su mišići radije krali pisma, knjige salda, tabele... kasnije bi ih pročitali i vratili na svoje mjesto. *Tajne su vrednije od srebra i safira,* tvrdio je Varys. Upravo tako. Ja sam stekao takav ugled da mi je bratić pentoskog Princa dopustio da se vjenčam s njegovom nevinom kćeri, dok su priče o darovitosti izvjesnog uškopljenika šaptom prešle

usko more i stigle do ušiju izvjesnog kralja. Vrlo *zabrinutog* kralja, koji nije sasvim vjerovao svome sinu, ni svojoj ženi, ni svome Namjesniku, prijatelju iz mladih dana koji je postao ohol i odviše uznosit. Sve mi se čini da ostatak ove priče znaš, nije li tako?"

"Priličan dio", prizna Tyrion. "Vidim da si na koncu konca ipak malčice više od sirara."

Illyrio nakrivi glavu. "Lijepo od tebe što to kažeš, prijatelju moj mali. A ja sa svoje strane vidim da si upravo onoliko bistar koliko tvrdi gospodar Varys." Osmijehom je otkrio sve svoje krive žute zube, i doviknuo da donesu još jedan bokal myrskog plamenvina.

Kad je magister utonuo u san s bokalom vina u pregibu lakta, Tyrion se prišuljao preko jastuka daje iščeprka iz mesnatog zatvora i natoči si pehar. Iskapio ga je, i zijevnuo, i opet ga napunio. *Popijem li dovoljno plamenvina,* objasnio je sebi, *možda ću sanjati zmajeve.*

Dok je još bio samotno dijete u dubinama Bacačeve Hridi često je po cijelu noć znao jahati zmajeve, pretvarajući se da je neki izgubljeni targaryenski kraljević, ili valyrijski gospodar zmajeva što jezdi visoko nad poljima i gorama. Kad su ga stričevi jednom prilikom upitali kakav dar želi za imendan, počeo ih je preklinjati da mu poklone zmaja. "Ne bi morao biti neki veliki. Može biti i mali, kao ja." Njegovu stricu Gerionu to je bilo nešto najsmješnije što je u životu čuo, ali stric Tygett je rekao: "Posljednji je zmaj uginuo prije stotinu godina, momče." To je dječaku bilo tako čudovišno nepošteno da je te noći zaspao u suzama.

No ako se knezu sira može vjerovati, kći Ludog Kralja uspjela jc izleći tri živa zmaja. *Dva više nego što bi čak i nekom Targaryenu trebalo.* Tyrionu je bilo zamalo žao što je ubio oca. Baš bi mu godilo vidjeti lice kneza Tywina kad sazna da prema Zapadnim zemljama upravo putuje jedna targaryenska kraljica s tri zmaja, uz potporu jednog uškopljenika spletkara i jednog sirara velikog poput polovice Bacačeve Hridi.

Patuljak se tako nažderao da jc morao raskopčati pojas i gornji svit- njak hlača. Od dječačke odjeće u koju ga je domaćin obukao osjećao se kao kobasica od četiri oke u crijevu za dvije. *Bude li nam klopa svaki dan ovakva, bit ću krupan kao Illyrio prije nego što upoznam tu zmajsku kraljicu.* Izvan nosiljke već je pala noć. Unutar nje vladao je mrak. Tyrion je slušao Illyriovo hrkanje, škripu kožnih uzica, polagano *klipa klapa* željezom potkovanih kopita zaprege po tvrdoj valyrijskoj cesti, ali srce mu je osluškivalo lepet kožnatih krila.

Kad se probudio, zora je svanula. Konji su se vukli dalje, a nosiljka je škripala i ljuljala sc između njih. Tyrion je za palac odmaknuo zastor da virne van, ali pružio mu se pogled na jedva išta više od polja boje okera, golih smeđih brijestova i same ceste, široke kamenite prometnice što se ravna kao koplje stere prema obzorju. Čitao je o valyrijskim cestama, ali ovo mu je bila prva koju vidi. Doseg Slobodnog posjeda stigao je čak do Zmajeva Kamena, ali nikad i do samoga kopna Zapadnih zemalja. *Kako čudno. Zmajev Kamen nije više od hridi. Bogatstvo je ležalo dalje na zapad, ali imali su zmajeve. Morali su znati da je tamo.*

Sinoć je previše popio. U glavi mu je nabijalo, a čak jc i blago Iju- Ijuškanje nosiljke bilo dovoljno da mu se želudac počne dizati u grlo. Premda nije zucnuo ni riječ prigovora, njegova je muka zacijelo bila očita Illyriju Mopatisu. "Dođi da pijemo", reče mu debeli. "Krljušt sa zmaja koji te opekao, kao što se kaže." Iz vrča im je natočio kupinova vina, tako slatkog daje počelo privlačiti više muha nego med. Tyrion ih rastjera nadlanicom i iskapi povelik gutljaj. Okus je bio tako sladunjav da je jedva jedvice suspregnuo povraćanje. Drugi mu je pehar već lakše sišao niz grlo, doduše. Svejedno, nije imao teka,

a kad mu je Illyrio ponudio zdjelicu kupina s tučenim vrhnjem, odmahnuo je rukom na nju. "Sanjao sam kraljicu", reče. "Klečao sam pred njom i davao joj zavjet vjernosti, ali ona me pobrkala s mojim bratim Jaimejem i bacila svojim zmajevima da me proždru."

"Nadajmo sc da to nije bio proročanski san. Bistar si ti vražićak, baš kao što Varys kaže, a Daenerys će trebati bistre ljude oko sebe. Ser Barristan odvažan je i odan vitez, ali nitko ga, koliko znam, nikada nije nazvao lukavim."

"Vitezovi znaju samo za jedan način rješavanja problema. Zataknu koplje i krenu u juriš. Patuljak gleda na svijet na drugačiji način. Samo, što je s tobom? Ti si i sam bistar Čovjek."

"Laskaš mi." Illyrio protrese šakom lijevo-desno. "Nažalost, nisam stvoren za putovanja, pa ću umjesto sebe Daenerys poslati tebe. Učinio si veliku uslugu Njezinoj Milosti kad si smaknuo svoga oca, a nadam se da ćeš joj učiniti još i mnoge druge. Daenerys nije glupa kao što joj je brat bio. Znat će ona dobro za što joj možeš poslužiti."

Za potpalu? pomisli Tyrion, ljubazno se smješkajući.

Tog su dana samo triput promijenili zapregu, ali imao je dojam da zastajkuju najmanje dvaput u sat vremena da bi Illyrio mogao sići s nosiljke i natenane se ispisati. *Naš knez sira velik je kao slon, ali mjehur mu je velik kao kikiriki,* dosjetio se patuljak. Prilikom jednog zaustavljanja iskoristio je priliku da pobliže razgleda kolnik. Tyrion je znao što će zateći; ne utabanu zemlju, ni cigle, ni taracu, već prugu staljena kamena odignutu pola stope nad okolno tlo kako bi se kiŠnica i topljeni snijeg prelijevali preko ruba. Za razliku od blatnih staza koje se u Sedam

Kraljevina nazivaju cestama, valyrijske su ceste dovoljno široke da troja kola idu njima naporedo, a ne škode im ni vrijeme ni promet. Još uvijek istrajavaju, nepromijenjene, četiri stoljeća nakon što je sama Valyrija dočekala svoju Propast. Tražio je kolotrage i pukotine, ali pronašao je samo hrpicu tople balege koju je za sobom ostavio jedan njihov konj.

Balega ga je podsjetila na njegova kneza oca. *Jesi li ti dolje, u nekom paklu, oče? U nekom lijepom, hladnom paklu odakle možeš pogledali uvis i vidjeti me kako pomažem u povratku kćeri Ludoga Aerysa na Željezno prijestolje?*

Kad su nastavili putovanje, Illyrio je izvadio vrećicu pečenih kestena i ponovno načeo temu zmajske kraljice. "Posljednje vijesti koje smo dobili kraljici Daenerys stare su i ishlapjele, bojim se. Dosad je jamačno već otišla iz Meereena, to moramo pretpostaviti. Napokon je stekla vojsku, vojsku skrpanu od plaćeničkih mačeva, dothrakijskih gospodara konja

pješaštva Neokaljanih, i nema sumnje da će je povesti na zapad kako bi povratila očevo prijestolje." Magister Illyrio odvrnu poklopac s ćupa puževa u češnjaku, onjuŠi ih i osmjehnu se. "U Volantisu ćeš saznati svježe novosti o Daenerys, valja nam se nadati", reče dok je isisavao jednoga iz kućice. "I zmajevi i mlade djevojke znaju biti ćudljivi, pa se lako može dogoditi da nastane potreba za promjenom planova. Griff ćc znati što da se radi. Jesi li za puža? Češnjak je iz mojih vlastitih vrtova."

Da zajašem puža, išlo bi mi brže nego u ovoj tvojoj nosiljci. Tyrion odmahnu na ponuđeno jelo. "Polažeš poveliko povjerenje u dotičnoga Griffa. To ti jc opet neki prijatelj iz djetinjstva?"

"Ne. Plaćenik je, kako bi ga ti nazvao, ali Zapadnjak rođenjem. Daenerys su potrebni ljudi dostojni borbe koju ona vodi." Illyrio podiže ruku. "Znam! '*Plaćenicima je zlato važnije od časti*| misliš si ti.'*Dotični će me Griff prodati mojoj sestri.'* Nije tako. Griffu vjerujem kao

rođenome bratu."

Još jedna smrtonosna greška. "Onda ću se povesti za tvojim primjerom."

"Zlatna družina upravo je sada u pokretu prema Volantisu, gdje će iščekivati dolazak naše kraljice s istoka."

Podno zlata, čelik gorki. "Čuo sam da je Zlatna družina ugovorom vezana uz jedan od slobodnih gradova."

"Za Myr." Illyrio se podsmjehnu. "Ugovori se mogu raskinuti."

"Sir donosi veću zaradu nego što sam mislio", reče mu Tyrion. "Kako si to postigao?"

Magister zapaluca debelim prstima. "Neki se ugovori potpisuju crnilom, a neki pak krvlju. Više od toga neću reći."

Patuljak se zamislio nad tim. Zlatna jc družina na glasu kao najvrsnija među slobodnim četama. Utemeljio ju je prije stotinu godina Gorki Čelik, kopilan Aegona Nevrijednog. Kad je jedan drugi od Aegonove Velike kopiladi pokušao oduzeti Željezno prijestolje svojem zakonito rođenom polubratu, Gorki Čelik se pridružio pobuni. Daemon Blackfyre skončao je, međutim, na Polju crvene trave, a s njim i njegova pobuna. Oni sljedbenici Crnoga Zmaja koji su preživjeli bitku no nisu su se htjeli pokoriti pobjegli su preko uskog mora, među njima Daemonovi mladi sinovi, Gorki Čelik i stotine knezova bezemljaša i vitezova koji su uskoro otkrili da moraju naplaćivati svoje mačeve kako bi se prehranili. Neki su pristupili Odrpanom stijegu, neki pak Drugim sinovima ili Djevičinim ljudima. Gorki je Čelik uvidio da snaga kuće Blackfyre odlazi u sva četiri vjetra, pa jc osnovao Zlatnu družinu kako bi sve izgnanike održao na okupu.

Otada do današnjeg dana ljudi iz Zlatne družine žive i umiru u Spornim zemljama, bore se za Myr, Lys ili Tyrosh u njihovim sitnim, besmislenim ratovima i snivaju o zemlji koju su njihovi očevi izgubili. To su izgnanici i sinovi izgnanika, razvlašteni i nepomirljivi... no još uvijek su strahovito dobri borci.

"Divim se tvojoj moći nagovaranja", reče Tyrion Illyriju. "Kako si uspio nagovoriti Zlatnu družinu da se svrsta uz borbu naše mile kraljice, kad su toliki dio svoje povijesti proveli u borbi *protiv* Targaryena?"

Illyrio odmahnu na taj prigovor kao daje riječ o muhi. "Crn ili crven, zmaj je svejedno zmaj. Pogibijom Maelysa Čudovišnog na Kamcnstuba- ma došao je kraj muškoj lozi kuće Blackfyre." Sirar se osmjehnu kroz račvastu bradu. "A Daenerys će izgnanicima pružiti ono što im Gorki Čelik i Blackfyreovi nikada nisu mogli. Odvest će ih kući."

Ognjem i mačem. Takav si povratak kući priželjkuje i Tyrion. "Deset tisuća mačeva tvori prinčevski dar, to vam priznajem. Njezina bi Milost trebala biti vrlo zahvalna."

Magister skromno nakloni glavu, zaljuljuškavši si podbratke. "Nikad si ne bih uzeo za pravo pretpostaviti na čemu bi Njezina Milost mogla biti zahvalna."

To ti je razborito. Tyrion je saznao mnogo i još više o zahvalnosti kraljeva. Zašto bi s kraljicama bilo išta drugačije?

Uskoro je magister čvrsto zaspao, ostavivši Tyriona samog sa svojim mislima. Pitao se kako bi Barristanu Selmyju bilo zajahati u boj sa Zlatnom družinom. U Ratu Devctpenijevskih kraljeva Selmy je prosjekao krvav put kroz njihove redove da sasiječe zadnjeg Pretendenta Blackfyreovih. *U pobuni čudni s čudnima liježu. A nema čudnijih od ovog tu debelog i mene.*

Sirar se probudio kad su se zaustavili da promijene konje, i zatražio da mu donesu novi naramak hrane. "Dokle smo stigli?" upitao ga jc patuljak dok su tamanili hladne kopune i namaz spravljen od mrkve, grožđica i komadića limete i naranče.

"Ovo je Andalos, prijatelju moj. Zemlja iz koje su stigli vaši Andali. Oduzeli su je od kosmatih ljudi koji su lu bili prije njih, srodnika kosma- tih iz Iba. Srce Hugorove davnašnje kraljevine leži sjeverno od nas, ali prolazimo njezinim južnim medama. U Pentosu ih nazivaju Ravnicama. Istočno od njih stoje Baršunasta brda, kamo putujemo."

Andalos. Vjera uči da su sama Sedmorica nekoć u ljudskom liku kročila brdima Andalosa. "Otac posegnu rukom u nebesa i s njih skinu sedam zvijezda," izrecitirao jc Tyrion napamet, "te ih jednu po jednu stavi na Čelo Hugora Brdskog i blistavu mu krunu stvori."

Magister Illyrio znatiželjno ga promotri. "Nije mi bilo ni nakraj pameti da je moj mali prijatelj toliki vjernik."

Patuljak slegnu ramenima. "Zaostalo mi je iz dječaštva. Znao sam da od mene nikako ne bi mogao nastati vitez, pa sam odlučio postati Vrhovni septon. Ta kristalna kruna čovjeku doda punu stopu visine. Izučavao sam sveta pisma i molio se sve dok mi se oba koljena nisu prekrila krastama, ali nastojanja su mi tragično završila. Stigao sam do one naročite životne dobi, i zaljubio se."

"U neku djevu? Znam kako to ide." Illyrio zavuče desnu ruku u lijevi rukav i iz njega izvadi srebrni medaljon. U njemu se nalazio naslikan portret žene velikih plavih očiju i svijetlozlatne kose, prošarane srebrom. "Serra. Pronašao sam je u jednoj lyskoj jastučarnici i doveo je svojoj kući da mi grije postelju, ali na koncu sam je oženio. Ja, čija je prva žena bila bliski rod pentoskog Princa. Dveri palače nakon toga za mene su bile zatvorene, ali nije me bilo briga. Taje cijena bila sasvim mala, za Serru."

"Kako je umrla?" Tyrion je znao da je mrtva; nijedan čovjek ne govori s takvom toplinom o ženi koja ga je ostavila.

"Jedna braavoska trgovačka galija svratila je u Pentos na povratku s Nefritskog mora. *Riznica* je nosila klinčiće i šafran, ahate i žad, skrletni samit, zelenu svilu... i sivu smrt. Pobili smo njezine veslače kad su se iskrcali i spalili lađu na sidrištu, ali štakori su spuznuli niz vesla i hladnim kamenim nožicama otplivafi do mola. Pošast je odnijela dvije tisuće ljudi prije nego što joj je došao kraj." Magister Illyrio zaklopio je medaljon. "U svojoj ložnici još čuvam njezine ruke. Te ruke koje su bile tako meke..."

Tyrion se prisjeti Tyshe. Bacio jc pogled kroz prozor prema poljima kojima nekoć koračaše bogovi. "Kakvi su to bogovi koji prave štakore i pošasti i patuljke?" Na pamet mu pade još jedan ulomak iz *Sedmerokrake zvijezde.* "Djevica mu dovede djevojku poput vrbe podatnu, očiju sličnih dubokim modrim jezerima, i Hugor izjavi daje za nevjestu želi. Majka joj zato plodnost podari, a Starica pretkaza da kralju će četrdeset četvoricu moćnih sinova na svijet donijeti. Ratnik njihovim rukama snagu podari, dok Kovač svakome oklop od željeznih ploča izradi."

"Vaš Kovač sigurno je bio s rijeke Rhoyne", našali se Illyrio. "Andali su umijeće izrade željeza stekli od Rhoynaraca koji su živjeli uz rijeku. To se zna."

"Ne medu našim septonima." Tyrion mahnu prema poljima. "Tko živi u ovim vašim Ravnicama?"

"Zemljoradnici i težaci, vezani uz zemlju. Ima tu voćnjaka, imanja, rudnika... I sam sam

vlasnik ponekih, premda ih rijetko obilazim. Zašto bih dane provodio u ovoj daljini, kad su mi nebrojene naslade Pentosa odmah pri ruci?"

"Nebrojene naslade." *I goleme debele zidine.* Tyrion promiješa vino u peharu. "Još od Pentosa nismo vidjeli nijedan grad."

"Ima ruševina." Illyrio mahnu batakom prema zastorima. "Gospodari konja dolaze ovuda kad god nekom *khalu* dođe u glavu da baci pogled na more. Dothrakijima se gradovi ne mile, kao što se čak i u Zapadnim zemljama sigurno zna."

"Spopadnite jedan od tih *khalasara* i uništite ga, pa možda otkrijete da se Dothrakijima više neće tako žuriti da prijeđu Rhoyne."

"Jeftinije je potplatiti neprijatelje hranom i darovima."

Da sam se samo sjetio ponijeti kakav fini sirac u bitku na Crnovodi, možda bi mi nos još uvijek bio čitav. Knez Tywin uvijek je s prezirom gledao na Slobodne gradove. *Bore se zlatnicima, umjesto mačevima,* znao je reći. *Zlato ima svoje svrhe, ali ratovi se čelikom dobivaju.* "Daj zlato neprijatelju, pa će se samo vratiti po još, uvijek je govorio moj otac."

"Da to nije isti onaj otac kojeg si umorio?" Illyrio baci kost batka iz nosiljke. "Plaćenički mačevi neće usprkositi dothrakijskim vrištavcima. To se dokazalo kod Qohora."

"Čak ni tvoj hrabri Griff?" podrugnu mu se Tyrion.

"Griff je nešto drugo. On ima sina koji mu je sve na svijetu. Dečka zovu Mladi Griff. Nikad nije bilo plemenitijeg momčića."

Vino, hrana, sunce, njihanje nosiljke, zujanje muha, sve se to urotilo da mu dovede san na oči. I tako je spavao, budio se, pio. Illyrio gaje slijedio pehar po pehar. A kad se nebo smračilo u purpur, debeli je zahrkao.

Tc je noći Tyrion Lannister usnio bitku od koje brda Zapadnih zemalja postaju crvena kao krv. On je usred nje i dijeli smrt sjekirom velikom poput sebe sama, bori se rame uz rame s Barristanom Smjelim i Gorkim Čelikom dok zmajevi jezde nebom nad njima. U snu ima dvije glave, obje bez nosa. Njegov otac predvodi neprijatelja, tako da ga on iznova smakne. Zatim ubije i brata Jaimeja, i nastavi mu cijepati lice sve dok ga ne pretvori u crvenu kašu, i cereka se pri svakom udarcu. Tek nakon što boj završi on shvati da mu druga glava plače.

Kad se probudio, zakržljale su mu nožice bile krute poput željeza. Illyrio je jeo masline. "Gdje smo?" upita ga Tyrion.

"Nismo još napustili Ravnice, nestrpljivi moj prijatelju. Cesta nam uskoro zalazi u Baršunasta brda. Odande krećemo u uspon prema Ghoyan Droheu na Maloj Rhoyne."

Ghoyan Drohe bio je rhoynski grad prije nego što su ga zmajevi Valyrije pretvorili u spaljenu pustoš. *Put me vodi koliko kroz lige, toliko i kroz vjekove,* spomenu se Tyrion, *vraća me kroz povijest u vremena kad su zmajevi vladali svijetom.*

Tyrion je tonuo u san, i budio se, i opet tonuo u san, i nije mu više bilo važno je ii dan ili noć. Baršunasta su ga brda razočarala. "Polovica kurvi u Luci Lannis ima sise veće od ovih brda", kazao je Illyriju. "Trebali biste ih zvati Baršunaste bradavice." Vidjeli su krug megalitskih kamenova za koji je Illyrio rekao da jc djelo divova, a kasnije i jedno duboko jezero. "Tu je nekoć bio brlog razbojnika koji su pljačkali sve koji su ovuda prolazili", rekao je Illyrio. "Kazuje se da još žive pod tom vodom. U nju odvuku i proždru one koji se drznu loviti jezersku ribu." Sutradan navečer ugledali su golemu valyrijsku sfingu gdje čuči uz

cestu. Imala je tijelo zmaja i lice žene.

"Zmajska kraljica", reče Tyrion. "Ugodno znamenje."

"Kralj joj nedostaje." Illyrio mu pokaza glatko kameno postolje na kojem je nekoć stajala još jedna sfinga, sad obraslo mahovinom i rascva- lim penjačicama. "Gospodari konja pod njega su stavili drvene kotače i odvukli ga natrag u Vaes Dothrak."

Što je znamenje, pomisli Tyrion, *premda ne tako povoljno.*

Te je noći, pijaniji nego inače, iznenada zapjevao.

Spustio se s vrletne te gore,
sve do grada, njojzi pod prozore.
.Niza stube, ulice skrivene,
do njedara, do uzdaha žene.
Bila mu je zatajeno blago,
sramotno, al srcu milo, drago.
Nema lanca, nema tih okova,
što su jači od ženskih cjelova.

Jedino je te riječi znao, izuzev refrena. *Zlatne ruke uvijek su hladne, ali ženske ručice su tople.* Shae gaje tukla svojim ručicama dok su joj se zlatne ruke zarivale u grkljan. Ne sjeća se više jesu li bile tople ili ne. Kako ju je snaga napuštala, udarci su joj se sve više pretvarali u noćne leptire što mu lepršaju oko lica. Svaki put kad bi iznova zavrnuo lanac, zlatne ruke zarivale su se dublje. *Nema lanca, nema tih okova, što su jači od ženskih cjelova.* Je li joj dao još jedan cjclov, za kraj, nakon što je izdahnula? Više se ne sjeća... premda još pamti njihov prvi cjelov, u njegovu šatoru na Zelenim rašljama. Kako su joj samo slatke usne tada bile.

Pamti i svoj prvi s Tyshom. *Nije znala kako se to radi, baš kao ni ja. Sudarali smo se nosovima, ali kad sam jezikom dotaknuo njezin, zadrhtala je.* Tyrion sklopi oči da u sjećanje prizove njezino lice, ali umjesto nje ugleda svoga oca kako čuči na zahodu s noćnim haljetkom zadignutim oko struka. "Kamo god već kurve idu", kaza knez Tywin, a samostrel zapjeva.

Patuljak se prevrnuo na bok i zario polovicu nosa duboko u svilene jastuke. San se poput bunara rastvorio pod njim, i odlučno se bacio u njega i pustio mraku da ga proždre.

07 - TRGOVČEV ČOVJEK

Avantura je smrdjela.

Dičila se sa šezdeset vesala, jednim jedrom i dugim, uskim trupom koji obećava brzinu. Mala je, ali mogla bi poslužiti, pomislio je Quentyn kad ju je ugledao, ali to je bilo prije nego što se popeo na palubu i dobro je onjušio. Svinje, najprije je pomislio, ali predomislio se nakon što ju je drugi put onjušio. Svinje mirišu čišće. Ovo je smrad pišaline i trulog

mesa i noćnog izmeta, ovo je vonj mrtvačkog mesa i gnojnih ojedina i gnjilih rana, tako snažan da posve prikriva lučke mirise slanog zraka i ribe.

"Diže mi se želudac", reče on Gerrisu Vodopiji. Čekali su da se pojavi vlasnik broda i preznojavali se na žezi dok se smrad iz potpalublja uzdizao prema njima.

"Bude li kapetan smrdio imalo slično svom brodu, možda će misliti da je tvoja bljuvotina parfem", odvrati mu Gerris.

Quentyn se upravo spremao predložiti da pokušaju s nekim drugim brodom kad se vlasnik napokon udostojio pojaviti, u pratnji dva gadna člana posade. Gerris ga je pozdravio smiješkom. Premda ne govori vo lantski jezik tako dobro kao Quentyn, njihova smicalica traži da govoriu njihovo ime. Dok su bili u Gradu Daščara, Quentyn je glumio trgovca vinom, ali mima mu nikako nije sjela, pa kad su Dornijci promijenili brod u Lysu, promijenili su i uloge. Na Livadnoj je ševi Cletus Yronwood postao trgovac, a Quentyn sluga; u Volantisu, nakon što je Cletus stradao, Gerris je preuzeo ulogu gospodara.

Visok i svijetao, plavozelenih očiju, kose boje pijeska prošarane suncem, te vitka, naočita tijela, Gerris Drinkwater drži se kočoperno, pun samopouzdanja koje graniči s bahatošću. Nikad ne djeluje kao da mu je nelagodnoga čak i kad ne zna neki jezik, ima svoje načine da postigne da ga se shvati. Quentyn u usporedbi s njim ne izgleda naročito; krat- konog je i zdepast, zbijene građe i kose smeđe poput netom okrenute zemlje. Čelo mu je previsoko, čeljust prečetvrtasta, nos preširok. Dobro je to, iskreno lice, opisala ga je svojedobno jedna djevojka, ali trebao bi se više smiješiti.

Osmijesi nikad nisu lako izlazili na lice Quentynu Martellu, ništa lakše nego njegovu knezu ocu.

"Koliko je brza vaša Avantura?" reče Gerris na šepavoj inačici plemenitog valyrijskog.

Vlasnik Avanture prepoznao mu je govor, pa je odgovorio na zajedničkom jeziku Zapadnih zemalja. "Nema od nje brže lađe, uvaženi gospodaru. Avantura može sam vjetar preteći. Recite mi kamo vam je želja otploviti, pa ću vas hitro odvesti onamo."

"Tražim prijevoz do Meereena za sebe i dva sluge."

Nato se kapetan osupnu. "Meereen mi nije stran. Mogao bih opet pronaći taj grad, jelte... samo, zašto? Nema više robova na prodaju u Meereenu, nema više zarade koja bi se tamo mogla steći. Srebrna je kraljica tome stala na kraj. Čak je zatvorila borilačke jame, tako da se siroti mornar više čak ne može ni zabaviti dok čeka da mu se roba ukrca. Recite mi, prijatelju moj zapadnjački, što vas to u Meereenu tjera da onamo odete?

Najljepša žena na svijetu, pomisli Quentyn. Moja buduća nevjesta, smi- luju li se bogovi. Katkad noću budan leži i zamišlja njezino lice i priliku dok se čudom čudi zašto bi jednoj takvoj ženi nakraj pameti bilo da se uda baš za njega od svih prinčeva svijeta. Ja sam Dome, podsjeti sam sebe u takvim prilikama. Ona će htjeti Dome.

Gerris odgovori pričom koju su smislili. "Vino nam je obiteljski posao. Moj otac je vlasnik prostranih vinograda kod kuće u Dorneu, pa sad želi da pronađem nova tržišta. Gajimo nadu da će dobar svijet Meereena rado prihvatiti to što prodajem."

"Vino? Domsko vino?" Kapetanu to nije bilo uvjerljivo. "Robovlasnički su gradovi u ratu. Zar je moguće da za to ne znate?"

"Borba sc vodi između Yunkaija i Astapora, kako smo čuli. Meereen u to nije uključen."

"Zasad nije. Ali uskoro će biti. Evo, upravo je sada u Volantisu poslanik iz Žutoga Grada koji uzima mačeve u najam. Duga su koplja već otplovila za Yunkai, a Raspuhani i Mačja

družba poći će za njima nakon što dovrše popunjavanje redova. Zlatna družina također putuje na istok. Sve se to zna."

"Ako vi tako kažete. Ja se bavim vinom, a ne ratovanjem. Ghiscarsko je vino slabo, svi se oko toga slažu. Mcercenci će biti spremni dobro platiti moje vrsne dornske berbe."

"Mrtvace nije briga kakvo vinu piju." Vlasnik Avanture provuče bradu kroz prste. "Nisam prvi kapetan kojem ste se obratili, rekao bih. A ni deseti."

"Nisam", prizna Gerris.

"Koliko ih je onda bilo? Stotinu?"

Nisi baš ni daleko, pomisli Quentyn. Volantijci vole ponosito izjaviti da bi se stotinu otoka Braavosa moglo baciti u njihovo duboko pristanište i tu se utopiti. Quentyn nikad nije vidio Braavos, ali lako bi povjerovao u to. Bogat, zreo i gnjio, Volantis poput topla, vlažna poljupca naliježe na ušće rijeke Rhoyne i stere se po brdima i barama duž obje obale rijeke. Brodova ima posvuda, doplove niz rijeku ili isplove na more, tiskaju se po molovima i gatovima dok ukrcavaju ili iskrcavaju teret; ima tu ratnih brodova i kitolovaca i trgovačkih galija, karaka i čamaca, koki, velikih koki, dugih lađa, labuđih lađa, lađa iz Lysa, Tyrosha i Pentosa, qarthskih začinskih velikih poput palača, lađa iz Tolosa, Yunkaija i s Bazilisko- va. Ima ih toliko da je Quenlyn, kad je prvi put ugledao luku s palube Livadnc ševe, kazao prijateljima da će se ovdje zadržati samo tri dana.

No proteklo je dvadeset dana, a evo, i dalje su tu, i dalje su bez broda. Kapetani Melantine, Trijarhove kćeri i Sireninapoljupca glatko su ih odbili. Brodski časnik Odvažnog moreplovca nasmijao im se u lice. Vlasnik Dupina očitao im je bukvicu zbog toga što mu trate vrijeme, dok ih je posjednik Sedmoga sina optužio da su pirati. I sve to još prvoga dana.

Jedino im je kapetan Laneta objasnio zašto ih mora odbiti. "Istina je da plovim na istok", kazao im je kad su sjeli na bevandu. "Na jug oko Valyrije, pa odande prema izlazećem suncu. Ukrcat ćemo vodu i provi- jant u Novome Ghisu, pa sva vesla svrnuti prema Qarthu i Vratima žada.

Svaka plovidba nosi svoje opasnosti, a dugotrajne ponajviše. Zašto bih još tražio opasnost skretanjem u Zaljev trgovaca robljem? Od Laneta živim. Neću ga stavljati na kocku da bih odvezao tri tuda Dornijca usred ratnog stanja."

Quentyn je polako stjecao dojam da bi im možda pametnije bilo da su kupili vlastiti brod u Gradu Daščara. Doduše, time bi privukli neželjenu pozornost. Paukovih doušnika ima posvuda, čak i u dvoranama Sunčeva Koplja. "Dorne će krvariti otkrije li se tvoja nakana", upozorio ga je otac dok su gledali kako se djeca brčkaju po bazenima i fontanama Vodenih vrtova. "To što mi radimo je veleizdaja, da ne bi bilo zabune. Uzdaj se isključivo u svoje suputnike i ulaži svaki napor da izbjegneš privlačenje pažnje."

Zbog toga je Gerris Drinkwater uputio najsrdačniji osmijeh kapetanu Avanture. "Pravo da vam kažem, nisam ni brojio sve te kukavice koje su nas odbile, ali čuo sam kako se u Trgovčevoj kući priča da se vi ubrajate u one odvažnije, u one koji bi bili voljni staviti sve na kocku za primjerenu količinu zlatnika."

U krijumčare, pomisli Quentyn. Tako su im ostali pomorci u Trgovčevoj kući opisali vlasnika Avanture. "On je krijumčar i trgovac robljem, napola pirat a napola svodnik, ali može biti da vam je on najbolja uzdanica", kazao im je gostioničar.

Kapetan protrlja palac o kažiprst. "A koliku biste količinu zlatnika vi smatrali dovoljnom zajedno takvo putovanje?"

"Triput više od vaše uobičajene cijene za plovidbu do Zaljeva trgovaca robljem."

"Po glavi?" Kapetan je otkrio zube izrazom lica koji je možda trebao biti osmijeh, premda je njegovu uskom licu dao krvožedan izgled. "Možda. Istina je, odvažniji sam ja od većine. Kako biste brzo htjeli isploviti?"

"Sutra nam ne bi bilo prerano."

"Dogovoreno. Vratite se sat vremena prije osvita, s prijateljima i vinima. Najbolje nam je poći dok Volantis još spava, da nitko ne postavlja nezgodna pitanja oko našeg odredišta."

"Kako vi kažete. Sat vremena prije osvita."

Kapetanov se osmijeh proširi. "Drago mi je što vam mogu priskočiti u pomoć. Plovidba će nam biti sretna, da?"

"Uvjeren sam da hoće", reče mu Gerris. Kapetan tada naruči tamno pivo, pa njih dvojica nazdraviše predstojećem putovanju.

"Sladak čovjek", reče poslije Gerris, dok su on i Quentyn išli prema dnu mola, gdje ih je čekao unajmljeni hathay. Zrak je vruće i sparno nalijegao na njih, a sunce je tako jarko sjalo da su obojica škiljila.

"Sladak je ovo grad", složi se Quentyn. Tako sladak da ti zubi istrunu. Slatka se repica naveliko uzgaja u ovom kraju i služi praktički uz svaki obrok. Volantijci od nje spravljaju i hladnu juhu, gustu i žitku poput purpurna meda. Vina su im također slatka. "Doduše, bojim se da će naša sretna plovidba kratko potrajati. Taj slatki čovjek nema namjeru da nas odvede u Meereen. Prebrzo je prihvatio tvoju ponudu. Uzet će on triput više od uobičajene cijene, nema sumnje, a nakon što nas ukrca na brod i otplovi izvan vidika kopna, preklat će nas i uzeti si i ostatak našega zlata."

"Ili nas okovati uz veslo, zajedno s onim jadnicima koji su nam smr- djeli. Sve mi se čini da moramo pronaći krijumčara više klase."

Njihov ih je vozač čekao pokraj svoga ha thuya. U Zapadnim bi zemljama možda to zvali volovskom zapregom, premda je poprilično kićeniji od svih zaprega koje je Quentyn ikada vidio u Dorneu, a nema ni vola. U ovaj je hathay upregnuta patuljasta slonica, kože boje prljava snijega. Ulice Starog Volantisa pune su sličnih.

Quentynu bi bilo draže ići pješice, ali duge ih milje dijele od soba koje su uzeli. Povrh toga, gostioničar u Trgovčevoj kući upozorio ih je da bi ih kretanje pješice unizilo u očima kako inozemnih kapetana, tako i domaćih Volantijaca. Dostojne osobe putuju u nosiljci, ili na sjedalima hathaya... a gostioničar slučajno ima jednog rođaka u čijem je posjedu izvjestan broj tih prijevoznih sredstava i rado će im izaći ususret što se njihova najma tiče.

Vozač im je jedan od rođakovih robova, sitan čovjek s istetoviranim kotačem na jednom obrazu, nag izuzev povoja oko prepona i para sandala. Koža mu je boje tikovine, a oči krhotine kremena. Nakon što im je pomogao da se popnu na podstavljenu klupu između dva golema drvena kotača prikolice, popeo se na leđa slonice. "U Trgovčevu kuću," reče mu Quentyn, "ali kreni duž obale." Dalje od pristaništa i njegovih lahora uličice i prilazi Volantisa dovoljno su vreli da se čovjek udavi vlastitim znojem, barem s ove strane rijeke.

Vozač je slonici doviknuo nešto na lokalnom jeziku. Životinja se pokrenula, njišući surlu lijevo-desno. Prikolica se počela ljuljati za njom, dok je vozač dovikivao i mornarima i robovima da im se miču s puta. Sasvim se lako moglo raspoznavati jedne od drugih. Svi robovi tu nose tetovaže; krabulju plavog perja, munju protegnutu od čeljusti do čela, kovanicu na obrazu, pjege leoparda, lubanju, bokal. Meštar Kedry rekao je da na svakog

slobodnog čovjeka u Volantisu dolazi pet robova, premda nije doživio da provjeri svoju procjenu. Stradao je onog jutra kad su se gusari sjatili na Livadnu ševu.

Quentyn je istoga dana izgubio još dvojicu prijatelja; Willama Wellsa s pjegicama i krivim zubima, neustrašivog s kopljem, i Cletusa Yronwooda, naočitog usprkos škiljavu oku, uvijek pustopašnog, uvijek nasmijanog. Cletus je Quentynu polovicu života bio najdraži prijatelj, brat po svemu izuzev krvi. "Poljubi svoju nevjestu u moje ime", prišapnuo mu je Cletus netom prije nego što je izdahnuo.

Gusari su im upali na brod u mraku pred zoru, dok je Livadna ševa bila usidrena uz obalu Spornih zemalja. Posada ih je odbila, plativši cijenu od dvanaest života. Poslije su mornari skinuli čizme, pojasove i oružje s mrtvih gusara, razdijelili sadržaj njihovih kesa i iščupali im dragulje iz ušiju i prstenje s prstiju. Jedno je truplo bilo tako debelo da mu je brodski kuhar morao satarom odsjeći prste da dode do prstenja. Trojica su Livadriih ševa trebala da se tjelesina prevali u more. Ostale su pirate bacili za njim, bez i riječi molitve ili obreda.

S vlastitim su stradalnicima postupili uviđavnije. Mornari su im zašili trupla u platno, opteretivši ih balastnim kamenovima kako bi brže potonula. Kapetan Livadne ševe poveo je posadu u molitvu za duše njihovih poginulih suboraca. Zatim se obratio svojim dornskim putnicima, trojici preostalih od one šestorice koja se ukrcala u Gradu Daščara. Došao je čak i krupni, sav blijed i zelen u licu i nesiguran na nogama, mučno se popevši iz dubina brodskog spremišta da im oda posljednju počast. "Netko od vas trebao bi kazati nešto za vaše poginule prije nego što ih predamo moru", rekao je kapetan. Gerris je udovoljio njegovoj molbi, i lagao svakom drugom riječju, budući da se nije usuđivao izustiti istinu o tome tko su bili ili zašto su pošli na put.

Nisu trebali tako skončati. "Bit će ovo prava priča za pripovijedanje našim unucima", izjavio je Cletus na dan kad su krenuli iz dvorca njegova oca. Will mu se nato iskreveljio i rekao: "Priča za pripovijedanje curama po krčmama, hoćeš reći, u nadi da će zadignuti suknje." Cletus ga je pljesnuo po leđima. "Za unuke ti trebaju djeca. A za djecu moraš zadignuti pokoju suknju." Kasnije, u Gradu Daščara, Dornijci su nazdravljali Quentynovoj budućoj nevjesti, zbijali masne doskočice o prvoj bračnoj noći koja ga čeka, i razgovarali o stvarima koje će vidjeti, djelima koja će učiniti, slavi koju će osvojiti. A osvojili su samo vreću odjedrilja punu balastnih kamenova.

Ma koliko daje tugovao za Willom i Cletusom, Qucntyna je najviše potresla pogibija meštra. Kedry je tečno govorio jezike svih Slobodnih gradova, pa čak i iskvareni ghiski kojim se govori uz obale Zaljeva trgovaca robljem. "Meštar Kedry putovat će s tobom", kazao mu je otac one večeri kad su se rastali. "Slušaj njegove savjete. Polovicu je života posvetio izučavanju Devet slobodnih gradova." Quentyn se pitao nc bi li im sve išlo dobrano lakše samo daje on i dalje uz njih da ih upućuje.

"Rođenu bih mater prodao da bar malo zapiri", reče Gerris dok su se vozili kroz gužve na dokovima. "Sparno je kao u Djevičinoj pički, a još nije ni podne. Mrzim ovaj grad."

Quentyn je dijelio njegovo mišljenje. Troma omara Volantisa ispija mu snagu i stvara mu osjećaj daje cijelo vrijeme prljav. Najgore je to što zna da mu mrak neće donijeti olakšanje. Gore, na visokim livadama sjeverno od posjeda kneza Yronwooda, zrak je uvijek resko svjež kad padne mrak, ma kako daje dotadašnji dan bio vruć. Ne i ovdje. U Volantisu su noći gotovo jednako vruće kao i dani.

"Božica sutra isplovljava za Novi Ghis", podsjeti ga Gerris. "Tamo bismo barem bili bliže."

"Novi Ghis je otok, a luka mu je mnogo manja od ove. Bili bismo bliže, da, ali moglo bi nam se dogoditi da više ne možemo dalje. A Novi Ghis je sklopio savez s Yunkaijcima." Tu

vijest Quentyn nije doživio kao iznenađenje. I Novi Ghis i Yunkai ghiscarski su gradovi. "Kad bi s njima i Volantis stupio u savez—"

"Moramo pronaći neki brod iz Zapadnih zemalja," predloži Gerris, "neki trgovački iz Luke Lannis ili Starigrada."

"Malo ih stiže dovde, a i ti koji stižu nakrcaju se svilom i začinima s Nefritskog mora, pa svrnu vesla prema kući."

"Možda neki braavoski brod? Priča se o purpurnim jedrima koja plove čak do Asshaija i otoka Nefritskog mora."

"Braavosijci potječu od odbjeglih robova. Ne posluju sa Zaljevom trgovaca robljem."

"Imamo li dovoljno zlata da kupimo brod?"

"A tko će njime upravljati? Ti? Ja?" Dornijci nikad nisu bili pomorci, još otkako je Nymeria spalila svojih deset tisuća brodova. "Mora oko Valyrije su pogibeljna, a i vrve gusarima."

"Gusara mije dosta. Hajde da ne kupimo brod."

Za njega je ovo još uvijek samo igra, shvati Quentyn, ništa drugačija od onog puta kad je nas šestoricu odveo gore u planine da tražimo staro gnijezdo Kralja Lešinara. Gerrisu Vodopiji nije u naravi zamisliti da bi mogli doživjeti neuspjeh, a kamoli poginuti. Čak ni pogibija trojice prijatelja nije ga uspjela otrijezniti, kako se čini. On to prepušta meni. Zna da mi je narav oprezna u istoj mjeri u kojoj je njegova odvažna.

"Možda je krupni u pravu", reče mu Ser Gerris. "Pišam ti se na more, možemo ostatak putovanja prevaliti kopnom."

"Znaš zašto on to kaže", reče Quentyn. "Radije bi umro nego opet stupio nogom na neki brod." Krupni je bio zelen od mučnine svakoga dana njihove plovidbe. U Lysu su mu trebala četiri dana da povrati snagu. Morali su uzeti sobe u svratištu da bi ga meštar Kedry mogao smjestiti u pernatu postelju i hraniti ga odvarcima i napicima sve dok mu se nešto rumenila nije vratilo u obraze.

Moguće je stići kopnom do Meereena, bar je to istina. Stare valyrijske ceste odvele bi ih onamo. Zmajske ceste, tako ljudi zovu velike kamenite prometnice Slobodnog posjeda, ali ona koja vodi na istok od Volantisa do Meereena zaradila je zlokobnije ime: demonska cesta.

"Demonska je cesta opasna, a i prespora", reče Quentyn. "Tywin Lannister poslat će svoje ljude po kraljicu nakon što vijest o njoj stigne do Kraljeva Grudobrana." Njegov je otac bio siguran u to. "Njegovi će doći s noževima. Ako prvi stignu do nje—"

"Nadajmo se da će ih njezini zmajevi nanjušiti i proždrijeti", reče Gerris. "Pa, ako se brod ne da pronaći, a ne daš da jašemo, možemo si slobodno organizirati povratak u Dorne."

Da poraženo odgmižem natrag u Sunčevo Koplje, podvijena repa? Očevo razočaranje Quentynu bi bilo nepodnošljivo, a prezir Pješčanih Zmija bi ga šatro. Doran Mar teli stavio je sudbinu Dornea u njegove ruke, i ne može ga iznevjeriti, ne dok u njemu još kuca srce.

Titraji žege uzdizali su se s ulice dok se hathay drmusao i tandrkao na kotačima željeznih oboda, dajući snoliku odliku njihovu okruženju. Između skladišta i dokova, svakojake su se trgovine i tezge tiskale po gradskoj obali. Ovdje su se nudile svježe kamenice, ondje željezni lanci i okovi, a tamo pak figure za cyvasse izrezbarene od bjelokosti i zada. Tu su bili i hramovi, gdje su mornari dolazili prinositi žrtve tuđim bogovima, smješteni uz bok jastučarnicama s čijih su balkona žene zazivale prolaznike. "Daj vidi onu tamo", podbode ga Gerris dok su prolazili pokraj jedne jastučarnice. "Mislim da se zaljubila u tebe."

A koja je cijena ljubavi jedne kurve? Ruku na srce, djevojke su stvarale tjeskobu u Quentynu, pogotovo one zgodne.

Netom po dolasku u Željeznu šumu očarala ga je Ynys, najstarija kći kneza Yronwooda. Premda nikad ni riječ nije rekao o svojim osjećajima, gajio je svoje snove godinama... sve do dana kada su je odaslali da se uda za Ser Ryona Allyriona, nasljednika Božje Milosti. Kad ju je posljednji put vidio, jednog je sinčića dojila, a drugi joj se hvatao za skute.

Nakon Ynys stigle su blizanke Drinkwater, par svijetlosmeđih mladih djeva koje su obožavale jastrebarenje, lov, veranje po stijenama i tjeranje Quentyna da crveni. Jedna od njih udijelila mu je prvi poljubac, premda nikad nije znao koja. Kao kćeri viteza zemljaša blizanke su bile preniska roda za udaju, ali Cletus to nije smatrao razlogom zbog kojeg bi ih se trebalo prestati ljubiti. "Nakon ženidbe možeš uzeti jednu od njih za ljubovcu. Ili obje, zašto da ne?" Ali Quentynu je padalo na pamet više razloga zašto da ne, pa je nakon toga davao sve od sebe da izbjegava te blizanke, i do drugog poljupca nije došlo.

U skorije vrijeme najmlađa kći kneza Yronwooda stekla je navadu da ga prati po dvorcu. Gwyneth je bilo tek dvanaest godina, sitnoj, kržljavoj curici koja se tamnim očima i smeđom kosom izdvajala u toj kući plavo- okih plavuša. Samo, bila je bistra, okretna s riječima kao i s rukama, i voljela je objašnjavati Quentynu da mora pričekati da ona propupa kako bi se mogla udati za njega.

To je bilo prije nego što gaje knez Doran pozvao u Vodene vrtove. I sada najljepša žena na svijetu čeka u Meereenu, a on namjerava obaviti svoju dužnost i prisvojiti je za nevjestu. Ona me neće odbiti. Ona će ispo- štovati sporazum. Daenerys Targaryen trebat će Dome kako bi osvojila Sedam Kraljevina, a to znači da će joj trebati on. Ipak, to ne znači da će me voljeti. Možda joj se čak neću ni svidjeti.

Ulica je zavijala na mjestu izlijevanja rijeke u more, a tu se uz okuku natisnuo niz prodavača životinja koji su nudili draguljne guštere, orijaš- ke prstenaste zmije i okretne majmunčiće prugastih repova i spretnih ružičastih šačica. "Možda bi se tvojoj srebrnoj kraljici svidjelo dobiti majmuna", reče mu Gerris.

Quentyn pojma nije imao što bi se svidjelo Daenerys Targaryen. Ocu je obećao da će je dovesti sa sobom u Dome, ali sve se češće znao pitati je li dorastao tom zadatku.

Nikad ovo nisam tražio, pomislio je.

Na suprotnoj strani širokog modrog prostranstva rijeke Rhoyne vidio je Crne zidine koje su podigli Valyrijanci još dok Volantis nije bio više od pogranične postaje njihova carstva; veliki oval od stopljena kamena visok dvjesto stopa i tako Širok da šest četveroprežnih dvokolica može juriti rame uz rame po njegovu vrhu, kako to svake godine i biva prigodom proslave utemeljenja grada. Tuđincima, strancima i slobodnjacima nije dopušten pristup kroz Crne zidine, izuzev na poziv onih koji stanuju unutar njih, potomaka Stare Krvi koji svoje podrijetlo mogu povući iz same Valyrije.

Promet se ovdje zgusnuo. Stigli su blizu zapadnog kraja Dugoga mosta, spone između dviju polovica grada. Kočije, kola i hathayi zakrčili su ulice, svi na silasku s mosta ili na putu prema njemu. Robova je bilo posvuda, brojnih poput žohara dok su jurcali da ispune naloge svojih gospodara.

Kad su se našli nedaleko od Trga ribarnica i Trgovčeve kuće iz jedne poprečne ulice prasnuli su povici, i dvanaestorica kopljanika Neokaljanih u kićenim oklopima i ogrtačima od tigrove kože pojavila se kao niotkud, mašući svima da se razmak nu kako bi trijarh mogao proći na svome slonu i s pratnjom. Trijarhov je slon bio orijaš sive kože u složenom oklopu premazanom gleđi koji mu je tiho zveckao pri kretanju, kule na leđima tako visoke

da je ostrugala vrh ukrasnog kamenog luka ispod kojeg je prošao. "Trijarsi se smatraju tako uzvišenima da njihova stopala ne smiju dotaknuti tlo kroz godinu dana njihove službe", obavijesti Quentyn svojeg suputnika. "Posvuda jašu na slonovima."

"Zakrčuju ulice i ostavljaju hrpetinc balege s kojima se onda moraju baktati takvi kao mi", reče Gerris. "Nikad mi neće ići u glavu zašto Vo- lantisu trebaju tri princa kad se Dorne sasvim lijepo snalazi i s jednim "

"Trijarsi nisu ni kraljevi ni prinčevi. Volantis je slobodan posjed, kao Valyria u davnini. Svi zemljoposjednici slobodna roda sudjeluju u vladavini. Čak i žene imaju pravo glasa, pod uvjetom da posjeduju zemlju. Trojica se trijarha izabiru između onih plemenitih porodica koje mogu dokazati neprekinuto podrijetlo iz stare Valyrije, te služe do prvoga dana nove godine. A ti bi sve to znao da si se potrudio pročitati knjigu koju ti je dao meštar Kedry."

"Kad nije imala slika."

"Imala je zemljovida."

"Zemljovidi se ne računaju. Da mi je rekao da se u njoj radi o tigrovima i slonovima možda bih joj i dao priliku. Baš mi je smrdjela na nekakvu povijesnu."

Kad je njihov hathay stigao do ruba Trga ribarnica, njihova jc slonica podigla surlu i gakavo trubnula kao neka golema bijela guska, skanjujući se uroniti u preplet kočija, nosiljki i pješačke stiske pred njima. Vozač ju je podbo petom, pa je nastavila.

Sva sila prodavača ribe glasno je nudila jutarnje ulove. Quentyn je u najboljem slučaju shvaćao svaku drugu riječ, ali nisu mu trebale riječi da prepozna ribe. Vidio je bakalar, iglane i srdele, bačve pune dagnji i Školjaka. Pred jednom tezgom bile su povješane jegulje. Druga se dičila divovskom kornjačom, željeznim lancima obješenom za noge, teškom poput konja. Rakovi su vrvjeli po sanducima usoljene ribe i morske trave. Nekolicina je prodavača pržila komade ribe s lukom i repom, ili prodavala ljuti riblji paprikaš iz željeznih lončića.

Nasred trga, pod prepuklim i bezglavim kipom nekog pokojnog trijarha. svjetina se počela okupljati oko predstave nekakvih patuljaka. Maleni su se ljudi obukli u drvene oklope, kao minijaturni vitezovi spremni za megdan. Quentyn je vidio kako jedan jaše psa, dok je drugi naskočio na svinju... te s nje smjesta opet pao, popraćen mjestimičnim smijehom.

"Djeluju mi zabavno", reče Gerris. "Da stanemo malo i pogledamo ih kako se bore? Smijeh bi ti bas dobro došao, Qucnt. Izgledaš mi kao nekakav starkelja koji se već pola godine nije pošteno israo."

Osamnaest mi je godina, šest manje nego tebi, pomisli Quentyn. Nisam ti ja starkelja. Radije mu reče: "Ne trebaju mi šaljivi patuljci. Osim ako nemaju brod."

"Možda malecni, sve mi se čini."

Četiri kata visoka, TrgovČeva se kuća nadvijala nad molove, gatove i hambare oko nje. Tu su se trgovci iz Starigrada i Kraljeva Grudobrana miješali sa svojim pandanima iz Braavosa, Pentosa i Myra, s kosmatim Ibbenežanima, bljedoputim moreplovcima iz Qartha, poput ugljena crnim ljudima s Ljetnog otočja u pernatim plaštevima, Čak i s maskiranim istjerivačima duhova iz Asshaija pokraj Sjene.

Kameni mu je pločnik bio topao pod nogama čak i kroz kožne potplate čizama kad se Quentyn iskrcao iz hathaya. U sjeni pred Trgovčevom kućom stajao je stol s nogarima, urešen prugastim plavo-bijelim zastavicama koje bi zalepršale na svaki dašak zraka. Četvorica plaćenika strogih pogleda sjedila su oko stola i dozivala svakog muškarca i

dječaka koji bi onuda prošao. Raspuhani, znao je Quentyn. Narednici traže svježe meso kojim bi popunili svoje redove prije nego što zaplove prema Zaljevu trgovaca robljem. A svaki čovjek koji potpiše za njih znači još jedan mač za Yunkai, još jednu oštricu koja bi htjela popiti krv moje buduće nevjeste.

Jedan od tih Raspuhanih doviknu im nešto. "Ne znam vaš jezik", odgovori mu Quentyn. Premda zna čitati i pisati plemeniti valyrijski, nikad se nije izvještio u govoru. A volantijski je iver pao poprilično daleko od valyrijske klade.

"Iz Zapadnih zemalja ste?" otpovrnu mu čovjek na zajedničkom jeziku.

"Iz Dornea. Moj gospodar prodaje vino."

"Gospodar? Jebeš to. Jesi li ti rob? Pođi s nama, pa ćeš samome sebi biti gospodar. Zar želiš umrijeti u krevetu? Podučit ćemo te mi maču i koplju. Jahat ćeš u bitku uz Poderanog Princa i vratiti se kući bogatiji od kneza. S dječacima, curama, zlatom, čime god hoćeš, ako si dovoljno muško da to uzmeš. Mi smo Raspuhani, i mi šiljimo u šupak božicu klanja."

Dvojica plaćenika udariše nato u pjesmu, slažući riječi uz napjev neke koračnice. Quentyn je razumio dovoljno da shvati suštinu. Mi smo Raspuhani, pjevali su. Otpuši nas na istok, u Zaljev trgovaca robljem, da ubijemo kralja mesara i izjebemo zmajsku kraljicu.

"Da su Cletus i Will još uvijek s nama, mogli bismo se vratiti ovamo s krupnim i pobiti ih sve odreda", reče Gerris.

Cletus i Will su mrtvi. "Ma pusti njih", reče mu Quentyn. Plaćenici su dobacivali poruge za njima dok su se gurali kroz ulazna vrata Trgovčeve kuće, ismijavajući ih kao beskrvne kukavice i prestrašene curice.

Krupni ih je čekao u njihovim sobama na prvome katu. Premda im je vlasnik Livadne ševe svesrdno preporučio ovu gostionicu, to nije značilo da bi Quentyn bio voljan ostaviti njihovu imovinu i zlato bez zaštite. U svakoj luci ima lopova, štakora i kurvi, a u Volantisu više nego u većini.

"Upravo sam se spremao poći da vas potražim", reče Ser Archibald Yronwood dok je odmicao zasun da ih propusti. Njegov bratić Cletus prvi ga je počeo zvati "krupni", ali nadimak mu je bio posve primjeren. Arch je bio visok šest i pol stopa, Širokih ramena, golema trbuha, nogu debelih poput debala, šaka veličine pršuta, a bez spomena vrijednog vrata. Od nekog oboljenja u djetinjstvu poispadalc su mu sve vlasi. Njegova je ćelava glava podsjećala Quentyna na glatku ružičastu gromadu kamena. "Onda," priupitao ih je, "što vam kaže krijumčar? Imamo li koku?"

"Brod", ispravi ga Quentyn. "Da, povest će nas on, ali samo do najbližeg pakla."

Gerris je sjeo na ulegnutu postelju i izuo čizme. "Iz trenutka u trenutak Dorne mi zvuči sve primamljivije."

Krupni će nato: "Još uvijek tvrdim da bi nam pametnije bilo odjahati demonskom cestom. Može biti da i nije tako opasna kako se priča. A ako i je, to samo znači više slave za one koji se usude poći njome. Tko bi se drznuo učiniti nam išta nažao? Drink sa svojim mačem, ja sa svojim maljem, to je više nego što ijedan demon svariti može."

"A što ako Daenerys pogine prije nego što uspijemo stići do nje?" reče Quentyn. "Moramo poći brodom. Pa makar to bila \ Avantura."

Gerris se glasno nasmija. "Očito očajavaš za Daenerys više nego što sam mislio, kad si spreman mjesecima podnositi taj smrad. Ja bih ih nakon tri dana preklinjao da me smaknu. Ne, prinče moj, kumim te, nemoj samo Avanturu."

"Znaš li onda za neki bolji način?" upita ga Quentyn.

"Znam. Upravo mi je sada pao na pamet. Nosi svoje rizike, a i nije ono Što bi se reklo častan, to ti priznajem... ali dovest će te tvojoj kraljici brže nego demonska cesta."

"Kaži mi", reče Quentyn Martell.

08 - JON

Jon je iščitavao pismo sve dok mu se riječi nisu počele mutiti i stapati.
Ne mogu ovo potpisati. Neću ovo potpisati.
Umalo je spalio pergament na licu mjesta. Umjesto toga, otpio je gutljaj piva, ostatak polovice pehara koji nije dokrajčio na sinoćnjoj samotnoj večeri. Moram ga potpisati. Izabrali su me za vrhovnog zapovjednika. Zid je moj, kao i Straža. Noćna straža se ne upleće.
Osjetio je olakšanje kad je Žalosni Edd Tollett otvorio vrata da mu javi kako je Gilly vani. Jon odloži pismo meštra Aemona na stranu. "Primit ću je." Strepio je od ovoga. "Pronađi mi Sama. Htjet ću poslije razgovarati s njime."
"Bit će dolje s knjigama. Moj stari septon znao je govoriti da su knjige mrtvaci koji govore. Mrtvaci bi trebali šutjeti, kažem ja. Nitko ne želi slušati blebetanje mrtvaca." Žalosni Edd se udalji, mrmljajući o crvima i paucima.
Kad je Gilly ušla, odmah je pala na koljena. Jon zaobiđe stol i povuče je na noge. "Ne moraš klečati preda mnom. To je samo za kraljeve." Iako je žena i majka, Gilly mu se i dalje čini napola djetetom, krhka mrvica zamotana u jedan od Samovih starih plašteva, Plašt je na njoj tako velik da bi pod njegovim skutima mogla sakriti još nekoliko djevojaka.
"Dječica su dobro?" upita je.
Divljakinja se stidljivo osmjehnu pod kapuljačom. "Da, milostivi. Bojala sam se da neću imat mlijeka za obojicu, al' što više sišu, to ga više imam. Jaki su."
"Moram ti reći nešto teško." Zamalo jc rekao zamoliti, ali se zaustavio u posljednji tren.
"O Manceu? Val je preklinjala kralja da ga poštedi. Rekla je da bi pustila da je neki klečavac oženi i ne bi mu prerezala vrat, samo ako bi Mance preživio. Onog Kneza Kostiju, njega će poštedjet. Craster se uvijek kleo da će ga ubit ako se opet bude muvao oko tvrde. Mance nije počinio ni upola tol'ko zlodjela k'o on."
Mance je samo poveo vojsku na kraljevstvo koje se nekoć zakleo štititi. "Mance je izrekao naše riječi, Gilly. Onda je prebjegao, oženio se Dallom i okrunio za Kralja s onu stranu Zida. Njegov je život sad u kraljevim rukama. Nismo ovdje zbog njega. Radi se o njegovu sinu. Dallinu dječaku."
"O malenome?" Glas joj je zadrhtao. "On nije prekršio nikakvu zakletvu, milostivi. Spava, plače i siše, ništa više, nikad vam on nikomu nije naudio. Ne dajte joj da ga spali. Spas'te ga, molim vas."
"Samo ti to možeš, Gilly." Jon joj objasni kako.
Neka druga žena vrisnula bi na njega, opsovala ga i poslala u sedam pakala. Neka druga žena poletjela bi na njega u bijesu, pljusnula ga, ritnula se na njega, izgrebla mu oči. Neka druga žena sasula bi mu sav svoj prkos u lice.
Gilly je odmahnula glavom. "Ne. Molim vas, ne."
Gavran preuzme riječ. "Ne", krikne.
"Odbiješ li, dječak će izgorjeti. Ne sutra, ni prekosutra... ali uskoro, kad god Melisandre

osjeti potrebu da probudi zmaja, podigne vjetar ili izvede kakvu drugu čaroliju za koju joj treba kraljeva krv. Mance će dotad biti prah i pepeo, pa će u vatru poslati njegova sina, a Stannis je neće odbiti. Ne odvedeš li dječaka, ona će ga spaliti."
"Oti'ću", reče Gilly. "Uzet ću ga, uzet ću ih obojicu, i Dallina dječaka i mojega." Suze su joj se kotrljale niz obraze. Da se nisu svjetlucale na svjetlu voštanice, Jon ne bi ni opazio da plače. Crasterove žene poučile bi svoje kćeri da suze liju u jastuk. Možda su odlazile plakati vani, daleko od Crasterovih šaka.
Jon stisnu prste svoje ruke od mača. "Uzmeš li oba dječaka, kraljičini ljudi će odjahati za tobom i dovući te natrag. Dječak će svejedno izgorjeti... a i ti s njime." Budem li je tješio, pomislit će da me suzama može ganuti. Mora shvatili da neću popustiti. "Uzet ćeš samo jednog dječaka, Dallina."
"Majka ne može ostavit sina, inače će zauvijek biti prokleta. Ne sina. Spasili smo ga, Sam i ja. Molim vas. Molim vas, milostivi. Spasili smo ga od studeni."
"Kažu da je smrt smrzavanjem gotovo spokojna. Vatrom, s druge strane... vidiš li svijeću, Gilly?"
Pogledala je u plamen. "Da."
"Dotakni joj plamen. Stavi ruku iznad nje."
Njezine krupne smeđe oči još se jače raširiše. Nije se pomakla.
"Poslušaj me." Ubij djećaka. "Odmah."
Drhteći, djevojka pruži ruku, držeći je dobrano iznad treperavog plamena svijeće.

"Niže. Neka te poljubi."
Gilly spusti ruku. Jedan palac. Pa još jedan. Kad joj je plamen liznuo kožu, trgnula ju je natrag i počela jecati.
"Vatra je okrutan put u smrt. Dalla je umrla kako bi tome djetetu podarila život, ali ti si ga hranila, njegovala. Spasila si svog dječaka od leda. Sad spasi njezina od vatre."
"Onda će spalit moje djetešce. Ta crvena žena. Ne dobije li Dallino, spalit će moje."
"Tvoj sin nije kraljevske krvi. Melisandre neće dobiti ništa ako njega preda vatri. Stannis želi da se slobodnjaci bore za njega, neće spaliti nevino dijete bez pravovaljana razloga. Tvoj sin bit će na sigurnom. Pronaći ću mu dojilju i paziti na njegov odgoj tu, u Crnom Zamku, pod mojom zaštitom. Naučit će loviti i jahati, boriti se mačem, sjekirom i lukom. Čak ću se pobrinuti da nauči čitati i pisati." Sam bi to volio. "A kad bude dovoljno star, doznat će istinu o svom porijeklu. Bit će slobodan da te potraži, bude li tako htio."
"Pretvorit ćete ga u vranu." Obrisala je suze nadlanicom male, blijede ruke. "Neću. Neću."
Ubij dječaka, pomisli Jon. "Hoćeš. U protivnom, obećavam ti da će onog dana kad spale Dallina dječaka i tvoje čedo otići u smrt."
"Smrt", zakriješti gavran Starog Medvjeda. "Smrt, smrt, smrt."
Djevojka je sjedila zgrbljena i potištena, zureći u plamen svijeće, dok su joj se u očima caklile suze. Naposljetku Jon reče: "Dopuštam ti da odeš. Nikome ovo ne spominji, ali svakako budi spremna otputovati sat prije prvog svjetla zore. Moji ljudi će doći po tebe."
Gilly ustade. Blijeda i nijema, ona ode od njega, nijednom se ne obazrevši. Jon je čuo njezine korake dok je hitala oružarnicom. Gotovo je trčala.
Kad je otišao zatvoriti vrata, Jon opazi da se Duh opružio pod nakovnjem, žvačući goveđu kost. Krupni bijeli strahovuk podiže glavu kad mu se približio. "Krajnje je vrijeme da si se vratio." Vratio se za svoj stolac, da opet pročita pismo meštra Aemona.
Samwell Tarly pojavi se koji trenutak potom, noseći hrpu knjiga. Čim je ušao, Mormontov gavran poletje prema njemu, tražeći kukuruz. Sam se potrudi udovoljiti mu, ponudivši ga zrnjem iz vreće pokraj vrata. Gavran se pak potrudi kljunom mu probiti dlan. Sam jauknu, ptica odlepršа, a kukuruz se raspe. "Je li ti ta ništarija probila kožu?" upita ga Jon.
Sam oprezno skinu rukavicu. "Je. Krvarim."

"Svi prolijevamo krv za Stražu. Nosi deblje rukavice." Jon odgurnu nogom stolac prema njemu. "Sjedni, i pogledaj ovo." On pruži Samu pergament.
"Što je to?"
"Papirnati štit."
Sam ga polako pročita. "Pismo kralju Tommenu?"
"U Oštrozimlju se Tommen drvenim mačevima borio s mojim bratom Branom", reče Jon, prisjećajući se. "Nosio je toliko Štitnika da je izgledao kao nadjeveni gusan. Bran gaje oborio na tlo." Prišao je prozoru i rastvorio kapke. Vanjski zrak bio je hladan i krepak, premda je nebo bilo mutnosivo. "Pa ipak, Bran je mrtav, a debeljuškasti, rumeni Tommen sjedi na Željeznom prijestolju, dok mu se kruna gnijezdi posred zlatnih kovrča."
Ovo izazva čudan izraz na Samovu licu, i načas se činilo da želi nešto reći. Umjesto toga, on proguta slinu i opet se posveti pergamentu. "Nisi potpisao pismo."
Jon odmahnu glavom. "Stari Medvjed preklinjao je Željezno prijestolje za pomoć stotinu puta. Poslali su mu Janosa Slynta. Nikakvo pismo neće natjerati Lannistere da nas više vole. Ne otkako su čuli da pomažemo Stannisu."
"Samo u obrani Zida, ne u njegovoj pobuni. To ovdje piše."
"Razlika možda promakne knezu Tywinu." Jon uze pismo natrag. "Zašto bi nam on sada pomogao? Nije nikad prije."
"Pa, neće htjeti da se priča kako je Stannis odjahao u obranu kraljevstva dok se kralj Tommen igrao sa svojim igračkama. To bi nanijelo sramotu kući Lannister."
"Kući Lannister želim nanijeti smrt i uništenje, a ne sramotu." Jon pročita pismo. "Noćna straža ne miješa se u ratove Sedam Kraljevina. Zakletvu smo položili kraljevstvu, a kraljevstvo se sad nalazi u velikoj opasnosti. Stannis Baratheon pomaže nam u borbi protiv zajedničkih neprijatelja s one strane Zida, iako nismo njegovi ljudi..."
Sam se promeškolji na stolcu. "Pa, nismo. Jesmo li?"
"Dao sam Stannisu hranu, zaklon i Noćnu tvrđu, te dopuštenje da smjesti nešto slobodnjaka u Dar. To je sve."
"Knez Tywin će reći da je i to previše."
"Stannis tvrdi da je premalo. Što kralju više daješ, to on više želi. Hodamo po ledenom mostu nad ponorom sa svake strane. Udovoljiti jednom kralju dovoljno je teško. Zadovoljiti dvojicu gotovo je nemoguće."
"Da, ali... ako Lannisteri prevladaju, a knez Tywin zaključi da smo pomaganjem Stannisu izdali kralja, to bi moglo značiti kraj Noćne straže. On iza sebe ima Tyrellove, sa sveukupnom silom Visovrta. A usto je porazio kneza Stannisa na Crnovodi."
"Crnovoda je bila jedna bitka. Robb je dobio sve svoje bitke, a opet je izgubio glavu. Ako Stannis uspije podići sjever na oružje..."
Zastavši, Sam reče: "I Lannisteri imaju sjevernjake. Kneza Boltona i njegovo kopile."
"Stannis ima Karstarkove. Ako uspije pridobiti Bijelu Luku..."
"Ako", istaknu Sam. "Ako ne... moj kneže, čak je i papirnati štit bolji od nikakvoga."
"Valjda." I on i Aemon. Nekako se nadao da će Sam Tarly imati drugačije mišljenje. To su tek crnilo i pergament. Rezignirano je zgrabio pero i potpisao. "Donesi pečatni vosak." Dok se nisam predomislio. Sam pohita da ga posluša. Jon utisnu pečat Vrhovnog zapovjednika i preda mu pismo. "Odnesi ovo meštru Aemonu kad budeš odlazio i reci mu da pošalje pticu u Kraljev Grudobran."
"Hoću." Sam je zvučao kao da mu je odlanulo. "Moj kneže, ako smijem pitati... Vidio sam Gilly kad je odlazila. Gotovo je plakala."
"Val ju je opet poslala da moli za Mancea", šlaga Jon, pa neko vrijeme provedoše u razgovoru o Manceu, Stannisu i Melisandre iz Asshaija, sve dok gavran nije pojeo posljednje zrno kukuruza i zavrištao: "Krv."
"Šaljem Gilly odavde", reče Jon. "Nju i dječaka. Trebat ćemo pronaći drugu dojilju za

njegova brata po mlijeku."
"Dotad će poslužiti i kozje mlijeko. Bolje je za dijete od kravljega." Razgovor o dojkama očito je poticao nelagodu u Samu, te je naglo uzeo govoriti o povijesti i mladim zapovjednicima koji su živjeli i umrli prije više stotina godina. Jon ga prekine s: "Reci mi nešto korisno. Pričaj mi o našem neprijatelju."
"O Drugima." Sam se obliznu. "Spominju ih ljetopisi, iako ne tako često kako sam mislio. Ljetopisi koje sam pronašao i pregledao, to jest. Ponekima još nisam ušao u trag, znam. Neke se starije knjige raspadaju. Listovi se krune kad ih pokušam okrenuti. A zbilja stare knjige... ili su sve istrunule ili su zakopane negdje gdje nisam još tražio ili... pa, moguće je da nema takvih knjiga, i da ih nikad nije ni bilo. Najstarije povijesti koje imamo zapisane su nakon što su Andali stigli u Zapadne zemlje. Prvi su nam ljudi ostavili samo rune na stijenama, pa sve što mislimo da znamo o Dobu junaka, Dobu osvita i Dugoj noći potječe iz izvještaja koje su sastavili septoni tisućama godina kasnije. Postoje arhimeštri u Citadeli koji u sve to dvoje. Te stare povijesti pune su kraljeva koji su vladali stotinama godina, i vitezova koji su jahali tisuću godina prije nego što su vitezovi uopće postojali. Znaš priče, Brandon Graditelj, Symenon Zvjezdooki, Kralj Noći... velimo da si ti devetsto devedeset osmi vrhovni zapovjednik Noćne straže, ali najstariji popis koji sam pronašao navodi šesto sedamdeset četiri zapovjednika, što navodi na zaključak da je bio sastavljen tijekom..."
"Vrlo davno", upadne Jon. "Što je s Drugima?"
"Pronašao sam spomen zmajskog stakla. Djeca šume običavala su darivati Noćnoj straži po stotinu bodeža od opsidijana svake godine, tijekom Doba junaka. Drugi dolaze kad je hladno, većina se priča u tome slaže. Ili postaje hladno kad oni dođu. Katkad se pojave za vrijeme snježnih oluja i rastope kad se nebo razvedri. Kriju se od svjetlosti sunca i izlaze noću... ili noć pada kad oni izlaze. Neke priče kazuju da jašu na truplima mrtvih životinja. Medvjeda, strahovukova, mamuta, konja, nije važno, dokle god je životinja mrtva. Onaj koji je ubio Malog Paula jahao je na mrtvome konju, pa je taj dio očigledno istinit. Neki izvještaji spominju i divovske ledene pauke. Ne znam što bi oni bili. Ljudi koji padnu u borbi s Drugima moraju se spaliti, inače će mrtvi ponovno ustati kao njihovi sužnji."
"Sve smo to znali. Pitanje glasi, kako da se protiv njih borimo?"
"Oklop Drugih neprobojan je za većinu običnih oštrica, ako se može vjerovati pričama, a mačevi su im tako ledeni da razbijaju čelik. Vatra će ih ipak zastrašiti, a raniti ih se može opsidijanom. Pronašao sam jedan izvještaj o Dugoj noći koji kazuje o posljednjem junaku koji je sasijecao Druge oštricom od zmajskog čelika. Navodno se njoj nisu mogli oprijeti."
"Zmajskog čelika?" Taj je izraz Jonu bio nov. "Vatyrijskog čelika?"
"To je i meni prvo palo na pamet."
"Dakle, uspijem li samo uvjeriti knezove Sedam Kraljevina da nam dadu svoje valyrijske oštrice, sve će biti spašeno? To neće biti teško." Ništa teže nego zamoliti ih da se odreknu novca i dvoraca. Gorko se nasmijao. "Jesi li otkrio tko su ti Drugi, odakle dolaze, što žele?"
"Još ne, moj kneže, ali možda sam samo čitao pogrešne knjige. Ima na stotine onih koje još nisam pregledao. Daj mi još vremena i pronaći ću sve što se pronaći može."
"Nema više vremena. Moraš spakirati svoje stvari, Sam. Odlaziš s Gilly."
"Odlazim?" Sam blenu u njega razjapljenih usta, kao da nije razumio značenje te riječi. "Ja odlazim? U Istočnu Stražarnicu, moj kneže? Ili... kamo...?"
"U Starigrad."
"Starigrad?" ponovi Sam piskutavim glasom.
"Kao i Aemon."
"Aemon? Meštar Aemon? Ali... njemu su sto dvije godine, moj kneže, on ne može... šalješ njega i mene? Tko će paziti na gavranove? Ako se razbole ili rane, tko..."
"Clydas. Bio je s Aemonom godinama."
"Clydas je samo upravitelj, a vid mu slabi. Tebi treba meštar. Meštar Aemon tako je krhak,

prekomorsko putovanje... moglo bi... on je star, i..."
"Život će mu biti u opasnosti. Svjestan sam toga, Sam, ali opasnost je ovdje veća. Stannis zna tko je Aemon. Ako crvenoj ženi zatreba kraljeva krv za njezine čarolije..."
"O." Iz Samovih debelih obraza kao da se iscijedila boja.
"Dareon će ti se pridružiti u Istočnoj Stražarnici. Nadam se da će nam pjesmama pridobiti pokojeg čovjeka na jugu. Crni kos će vas odvesti do Braavosa. Odatle ćeš sam ugovoriti prijevoz za Starigrad. Ako još kaniš prisvojiti Gillyno djetešce kao svoje kopile, pošalji nju i dijete u Rogati Brijeg. U protivnom, Aemon će joj pronaći mjesto sluškinje u Citadeli."
"Moje k-k-kopile. Da, ja... moja majka i sestre pomoći će Gilly s djetetom. Daeron bi je mogao otpratiti do Starigrada umjesto mene. Ja sam... vježbao sam gađanje lukom i strijelom svako poslijepodne s Ulmerom, kako si zapovjedio... pa, osim kad sam u riznici, ali zapovjedio si mi da istražujem o Drugima. Od dugog me luka bole ramena i stvaraju mi se žuljevi na prstima." On pokaza Jonu ruku. "Ipak, još vježbam. Češće pogodim metu nego što je promašim, ali svejedno sam najgori strijelac koji je ikad napeo luk. Ali sviđaju mi se Ulmerove priče. Netko bi ih trebao zapisati .i staviti u knjigu."
"Ti ćeš. U Citadeli imaju pergamenta i crnila, ali i dugih lukova. Očekujem da ćeš nastaviti vježbati. Sam, Noćna straža ima na stotine ljudi koji umiju odapeti strijelu, ali samo šačicu onih koji znaju čitati i pisati. Želim da postaneš moj novi meštar."
"Moj gospodaru, ja... moj je posao ovdje, knjige..."
"... dočekat će te kad nam se vratiš."
Sam se primi za vrat. "Moj kneže, Citadela... tamo vas tjeraju da secirate mrtvace. Ne mogu nositi lanac."
"Možeš. I hoćeš. Meštar Aemon star je i slijep. Snaga ga napušta. Tko će zauzeti njegovo mjesto kad umre? Meštar Mullin u Sjenovitoj Kuli prije je borac negoli učenjak, a meštar Harmune iz Istočne Stražarnice češće je pijan nego trijezan."
"Ako zamolite Citadelu za još meštara..."
"To i kanim. Trebat će nam svaki. Aemona Targaryena, doduše, ne da se lako zamijeniti." Ovo ne ide onako kako sam se nadao. Znao je da će s Gilly biti teško, ali pretpostavljao je da će Sam rado zamijeniti opasnosti Zida za toplinu Starigrada. "Bio sam uvjeren da će te ovo obradovati", primijeti zbunjeno. "U Citadeli ima više knjiga nego što ih itko za cijeloga života može pročitati. Tamo ćeš dobro napredovati, Sam. Znam da hoćeš."
"Ne. Mogu čitati knjige, ali... m-meŠtar mora biti liječnik, a meni od k-k-krvi bude zlo." Ruka mu zadršće da dokaže istinu te tvrdnje. "Ja sam Sam Preplašeni, ne Sam Pokositelj."
"Preplašen? Od čega? Poruge staraca? Sam, vidio si utvare kako naviru na Šaku, plimu živih mrtvaca s crnim rukama i sjajnim plavim očima. Ubio si onoga Drugoga."
"Ubilo ga je z-z-zmajsko staklo, ne ja."
"Šuti", obrecnu se Jon. Nakon Gilly, u njemu više nije ostalo strpljivosti za strahove ovog debeljka. "Lagao si, rotio se i spletkario da me učiniš vrhovnim zapovjednikom. Pokorit ćeš se mojoj zapovijedi. Otići ćeš u Citadelu i iskovati lanac, a budeš li morao secirati trupla, secirat ćeš ih. Barem u Starigradu trupla neće prigovarati."
"Moj kneže, moj o-o-o-otac, knez Randyll, on, on, on, on, on... život meštra život je služenja. Nijedan sin kuće Tarly neće nositi lanac. Muževi Rogatog Brijega ne klanjaju se i ne pužu pred sitnim plemićima. Jone, ne mogu biti neposlušan svome ocu."
Ubij dječaka, pomisli Jon. Dječaka u sebi, i onoga u njemu. Ubij ih obojicu, prokleto kopile.
"Ti nemaš oca. Samo braću. Samo nas. Tvoj život pripada Noćnoj straži, pa idi i natrpaj svoje rublje u vreću, uza sve što još želiš ponijeti u Starigrad. Odlaziš sat prije zore. I evo ti još jedne zapovijedi. Od danas nadalje, više nećeš sebe nazivati kukavicom. Podnio si više u proteklih godinu dana nego što većina podnese cijeloga života. Možeš podnijeti i Citadelu, ali podnijet ćeš je kao Zakleti brat Noćne straže. Ne mogu ti zapovjediti da budeš hrabar, ali mogu ti zapovjediti da prikriješ strahove. Izgovorio si riječi, Same. Sjećaš se?"

"Po... Pokušat ću."
"Nećeš pokušati. Izvršit ćeš."
"Izvršit." Mormontov gavran zamahnu velikim crnim krilima.
Sam kao da je klonuo. "Kako moj knez zapovijeda. Zna... zna li meštar Aemon za to?"
"To je bila njegova zamisao jednako kao i moja." Jon mu otvori vrata. "Bez pozdrava. Što manje ljudi zna za ovo, to bolje. Sat vremena prije prvog svjetla zore, pokraj groblja."
Sam pobježe od njega baš kao i Gilly.
Jon bijaše umoran. Treba mi sna. Probdio je pola noći zadubljen u zemljovide, pišući pisma i kujući planove s meštrom Aemonom. Čak i nakon što je oteturao u svoj uski krevet, san mu nikako nije dolazio na oči. Znao je s čime se danas mora suočiti i zatekao se kako se nemirno prevrće dok razmišlja o posljednjim riječima meštra Aemona. "Dopustite da svojem gospodaru udijelim posljednji savjet," rekao je starac, "onaj isti koji sam dao svome bratu kad smo si rekli posljednje zbogom. Imao je trideset tri godine kad ga je Veliko vijeće izabralo da zasjedne na Željezno prijestolje. Bio je odrastao čovjek s vlastitim sinovima, ali na neke načine i dalje dječak. Egg je u sebi imao nevinost, milovidnost koju smo svi voljeli. Ubij dječaka u sebi, rekoh mu onoga dana kad sam se ukrcao na brod za Zid. Vladati može samo muškarac. Aegon, ne Egg. Ubij dječaka i pusti muškarca da se rodi." Starac je opipao Jonovo lice.
"Upola ste mladi nego što je bio Egg, a vaše breme je mnogo okrutnije, bojim se. Zapovjedništvo vam neće donijeti mnogo veselja, ali mislim kako u vama ima snage da izvršavate ono što je nužno. Ubijte dječaka, Jone Snow. Zima samo što nam nije stigla. Ubijte dječaka i pustite muškarca da se rodi."
Jon se zaogrnu plaštem i izađe. Krenuo je u dnevni obilazak Crnog Zamka, kad posjećuje ljude na straži i sluša njihove izvještaje iz prve ruke, promatra Ulmera i njegove štićenike kod streličarskih meta, razgovara s kraljevim i s kraljičinim ljudima, te šeće po ledu navrh Zida kako bi razgledao šumu. Duh gaje pratio tihim koracima, kao bijela sjena uz bok.
Kedge Bjelooki čuvao je Zid kad se Jon uspeo. Kedge je doživio četrdesetak imendana, njih trideset na Zidu. Lijevo mu je oko slijepo, a desno zlobno. U divljini, sam sa sjekirom i brdskim konjićem, jedan je od najboljih izvidnika u Straži, ali nikad se nije dobro slagao s ostalima. "Tih dan", reče Jonu. "Nema se što izvijestiti, osim o odlutalim izvidnicima."
"Odlutalim izvidnicima?" upita Jon.
Kedge se naceri. "Par vitezova. Odjahaše prije sat vremena na jug kraljevskom cestom. Kad ih je Dywen opazio kako kidaju, rekao mi je da su južnjačke budale odlutale ukrivo."
"Shvaćam", reče Jon.
Saznao je više od samog Dywena, dok je stari lugar srkao zdjelu ječmene juhe u vojarni. "Da, milostivi, vid'o sam ih. Bijahu to Horpe i Massey. Rekoše da ih je Stannis posl'o, al' nijesu rekli kamo ni po što ni 'oće 1' se vratit."
I Ser Richard Horpe i Ser Justin Massey kraljičini su ljudi, važni kraljevi savjetnici. Stannisu bi poslužio i par običnih slobodnih jahača da je na umu imao izviđanje, pomisli Jon, ali vitezovi su prikladniji za glasnike ili poslanike. Cotter Pyke poslao je glas iz Istočne Stražarnice da su Knez Luka i Salladhor Saan odjedrili za Bijelu Luku na pregovore s knezom Manderlyjem. Ima smisla daje Stannis poslao i druge poslanike. Njegova Milost nije strpljiv čovjek.
Drugo je pitanje hoće li se odlutali izvidnici vratiti. Možda jesu vitezovi, ali ne poznaju sjever. Na kraljevskoj cesti bit će radoznalih očiju, a neće sve biti prijateljski nastrojene. No to nije Jonova briga. Neka Stannis čuva svoje tajne. Bogovi znaju da ja imam svoje.
Duh je te noći spavao u podnožju kreveta, i ovaj put Jon nije sanjao da je vuk. Pa ipak, spavao je nemirno, satima se vrpoljeći prije nego što je utonuo u noćnu moru. U njoj ga je Gilly, sva uplakana, preklinjala da ostavi njezinu dječicu na miru, ali on joj je iščupao djecu iz naručja i odsjekao im glave, a onda ih zamijenio i naložio joj da ih opet prišije.

Kad se probudio, zatekao je Edda Tolleta nagnuta nad sobom u mraku ložnice. "Milostivi? Vrijeme je. Vučji je sat. Ostavili ste mi naredbu da vas probudim."
"Donesi mi nešto vruće." Jon zbaci gunjeve sa sebe.
Nakon što se odjenuo, Edd se vratio i utisnuo mu u ruke kupicu iz koje se pušilo. Jon je očekivao vruće kuhano vino, pa ga je iznenadio okus rijetke juhe koja miriše na poriluk i mrkvu, ali naizgled u sebi nema ni jedno ni drugo. Mirisi su jači u mojim vučjim snovima, sjetio se, a i hrana ima bogatiji okus. Duh je življi od mene. Ostavio je praznu kupicu na vignju.
Kegs je stajao pred njegovim vratima ovog jutra. "Želim razgovarati s Bedwyckom i Janosom Slyntom", reče mu Jon. "Dovedi ih ovamo s prvim svjetlom."
Vani je svijet bio crn i spokojan. Hladno je, ali ne opasno hladno. Ne još. Bit će toplije kad sunce izađe. Ako su bogovi dobri, Zid možda i zaplače. Kad su stigli do grobišta, kolona se već stigla oblikovati. Jon je dao Crnom Jacku Bulweru zapovjedništvo nad pratnjom sastavljenom od dvanaestak izvidnika na konjima i dvaju zaprežnih kola. Jedna su visoko nakrcali škrinjama, sanducima i vrećama, zalihama za putovanje. Druga su imala krut krov od uškroblјene kože za zaštitu od vjetra. Meštar Aemon sjeo je na stražnji dio, umotan u medvjede krzno u kojemu je izgledao sitan kao dijete. Sam i Gilly još su stajali u blizini. Njoj oči bijahu crvene i natekle, ali u rukama je nosila dječaka, čvrsto umotanog. Nije uspijevao razaznati je li to njezin ili Dallin sin. Vidio je njih dvojicu zajedno samo nekoliko puta. Gillyn je dječak stariji, a Dallin kršniji, ali dovoljno su slične dobi i veličine da ih nitko tko ih dobro ne poznaje ne bi lako mogao razlikovati.
"Kneže Snow," doviknu mu meštar Aemon, "ostavio sam vam jednu knjigu u svojim odajama. Nefritski kompendij. Napisao ga je volantijski pustolov Colloquo Votar, koji je putovao istokom i posjetio sve zemlje Nefritskog mora. U njoj se nalazi odlomak koji bi vas mogao zanimati. Rekao sam Clydasu da vam ga označi."
"Svakako ću ga pročitati."
Meštar Aemon otare nos. "Znanje je oružje, Jone. Naoružajte se dobro prije nego što odjašete u bitku."
"Hoću." Jon osjeti nešto mokro i hiadno na licu. Kad je pogledao uvis, opazio je da sniježi. Loš predznak. Obratio se Crnom Jacku Bulwe- ru. "Putuj što brže možeš, ali ne riskiraj glupo. Vodiš sa sobom starca i dojenče. Pazi da im bude toplo i da budu dobro nahranjeni."
"I vi isto, milostivi." Gilly se očito nije žurilo da se popne na kola. "Pobrin'te se za onog drugog. Pronad'te mu dojilju, k'o što ste rekli. Obećali ste mi da hoćete. Dječak... Dallin dječak... mali princ, hoću reći... nađite mu neku dobru ženu, da odraste velik i snažan."
"Imate moju riječ."
"Nemojte mu davat ime. Nemojte dok ne navrši dvije godine. Nesreća je nadjenut im ime dok su još na sisi. Vaše vrane to možda ne znaju, al' to je istina."
"Kako zapovijedate, moja gospo."
"Ne zovite me tako. Ja sam majka, a ne gospa. Crasterova sam žena i Crasterova kći, i majka." Dodala je dijete Žalosnome Eddu, pa sc popela na kola i pokrila krznima. Kad joj je Edd vratio dijete, Gilly ga je privila na grudi. Sam okrenu leda tome prizoru, crven u licu, i uspentra se na svoju kobilu. "Idemo, onda", zapovjedi Crni Jack Bulwer, švignuvši bičem. Kolni se kotači zakotrljaše.
Sam se zadrža na trenutak. "Pa, zbogom."
"I tebi, Same", reče Žalosni Edd. "Tvoj brod neće potonuti, barem ja tako mislim. Brodovi tonu samo kad sam ja na njima."
Jon se prisjećao. "Kad sam prvi put vidio Gilly, stiskala se uza zid Crasterove tvrde, ta mršava, tamnokosa djevojka s velikim trbuhom, šćućurena pred Duhom. On je upao među njezine zečeve i mislim da se bojala da će je zaklati i požderati dijete... ali nije sc trebala

bojati vuka, zar ne?"
"Ni sama nije svjesna koliko je hrabra", reče Sam.
"I ti, Sam. Neka vam je brz i siguran put, a ti pripazi na nju, Aemona i dijete." Hladne kapljice na licu podsjetiše Jona na dan kad se oprostio s Robboni u Oštrozimfju, ne znajući daje to zauvijek. "I podigni kukuljicu. Pahulje ti se tope u kosi."
U času kad se malena povorka izgubila u daljini, istočno je nebo prešlo iz crne boje u sivu, a snijeg je već gusto padao. "Orijaš vjerojatno već čeka vrhovnog zapovjednika", podsjeti ga Žalosni Edd. "Janos Slynt također."
"Da." Jon Snow zirne uvis prema Zidu, koji se kočio nad njima poput ledene litice. Stotinu liga s kraja na kraj, i sedamsto stopa visok. Visina daje snagu Zidu; dužina mu tvori slabost. Jon se prisjeti nečega što je njegov otac jednom rekao. Zid je onoliko čvrst koliko i ljudi koji stoje iza njega. Ljudi iz Noćne straže dovoljno su hrabri, ali premalo ih je za zadatak s kojim će se morati suočiti.
Orijaš ga je čekao u oružarnici. Pravim se imenom zvao Bedwyck. Za dlaku i pol viši od pet stopa, bio je najniži čovjek u Noćnoj straži. Jon odmah prijeđe na stvar. "Treba nam više očiju na Zidu. Odmorišta gdje se naše patrole mogu skloniti od hladnoće, pronaći toplo jelo i svježe konje. Postavit ću posadu na Ledentrag i predati ti zapovjedništvo nad njom."
Orijaš zavuče vršak malog prsta u uho da očisti vosak. "Zapovjedništvo? Meni? Moj knez znade da sam ja samo klinjo malog zakupnika koji je na Zidu završio zbog krivolova?"
"Izvidnik si već desetak godina. Prežvio si Šaku Prvih ljudi i Cra- sterovu tvrdu i vratio se da pričaš o tome. Mladi se ugledaju u tebe."
Sitni muškarac se nasmije. "Samo se patuljci ugledaju u mene. Ne znam čitati, gospodaru. Kad mi se posreći, uspijem napisati vlastito ime."
"Poslao sam u Starigrad po još meštara. Imat ćeš dva gavrana kad bude najhitnije. Kad ne bude, šalji jahače. Dok ne steknemo više meštara i ptica, kanim uspostaviti niz svjetionika na vrhu Zida."
"A kolikom broju sirotih budala ću zapovijedati?"
"Dvadesetorici iz Straže," reče Jon, "i još upola tolikom broju Stanni- sovih ljudi." Starih, zelenih ili ranjenih. "To neće biti njegovi najbolji ljudi i nijedan od njih neće odjenuti crno, ali slušat će. Iskoristi ih kako možeš. Četvorica braće koju šaljem s tobom došli su na Zid s knezom Slyntom iz Kraljeva Grudobrana. Drži ih na oku, dok drugim pazi na penjaČe."
"Možemo mi promatrati, moj kneže, ali ako se dovoljno penjača domogne vrha Zida, tridesetorica neće dostajati da ih zadrži."
Tri stotine možda neće dostajati. Jon zadrži tu dvojbu za sebe. Istina glasi da su penjaČi pri usponu očajnički ranjivi. Kamenje, koplje i lonci kipuće smole mogu pljuštati na njih odozgora, a oni se jedino mogu očajnički privijati uz led. Ponekad se čini da ih sam Zid otresa sa sebe, kao pas buhe. Jon je to vidio na svoje oči, kad se ploča leda odlomila pod Valinim ljubavnikom Jarlom, poslavši ga u smrt.
Međutim, stignu li penjaČi na vrh Zida neprimijećeni, sve se mijenja. Dobiju li vremena, mogu si tu gore izdubiti uporište, podići vlastite bedeme i spustiti konopce i ljestve tisućama drugih da se uzveru za njima. Tako je to izveo Raymun Riđobradi, Raymun koji je bio Kralj s onu stranu Zida u danima djeda njegova djeda. Jack Musgood bio je vrhovni zapovjednik u to doba. "Veseli Jack", zvali su ga prije nego što se Riđobradi spustio sa sjevera; "Pospani Jack", zauvijek nakon toga. Raymunova vojska dočekala je krvav kraj na obalama Dugog jezera, uklještena između kneza Willama od Oštrozimlja i Pijanog Orijaša, Harmonda Umbera. Riđobradog je ubio Artos Neumoljivi, mlađi brat kneza Willama. Straža je prekasno stigla da se sukobi s divljacima, ali na vrijeme da ih pokopa, i tako obavi zadatak koji im je Artos Stark u gnjevu dodijelio dok je tugovao nad obezglavljenim truplom svog ubijenog brata.
Jon nije namjeravao ostati upamćen kao Pospani Jon Snow. "Tride- setorica će imati bolje

izglede od nijednoga", rekao je Orijašu.
"To svakako", reče čovječuljak. "Hoće li to samo bit' Ledentrag, onda, ili će moj knez otvoriti i druge utvrde?"
"Kanim opremiti posadom sve njih, s vremenom," reče Jon, "ali zasad će to biti samo Ledentrag i Siva Stražarnica."
"A je li moj knez odlučio tko će zapovijedati Sivom Stražarnicom?"
"Janos Slynt", reče Jon. Bogovi, čuvajte nas. "Čovjek se neće uzdići do mjesta zapovjednika zlatnih plašteva ako nije sposoban. Slynt se rodio kao mesarov sin. Bio je kapetan Željeznih dveri kad je Manly Stokeworth umro, a Jon Arryn gaje uzdigao i predao obranu Kraljeva Grudobrana u njegove ruke. Knez Janos ne može biti tolika budala kao što se čini." A želim ga što više udaljiti odAllisera Thornea.
"Moguće daje tako," reče Orijaš, "ali ja bih ga svejedno radije poslao u kuhinju da pomaže Troprstome Hobbu sjeckati repu."
U tom slučaju, više se nikad ne bih usudio pojesti repu.
Prošlo je pola jutra prije nego što se knez Janos javio na dužnost kao što mu je zapovjeđeno. Jon je čistio Dugu Pandžu. Neki bi prepustili taj zadatak upravitelju ili štitonoši, ali knez Eddard je naučio svoje sinove da vode brigu o svojem oružju. Kad su Kegs i Žalosni Edd došli sa Slyntom, Jon im zahvali i pozove kneza Janosa da sjedne. Ovaj to i učini, iako preko volje, prekriživši ruke i mršteći se, ne obaziruć se na goli čelik u rukama svoga vrhovnog zapovjednika. Jon je prelazio voštanim platnom po svom kopilanskom maču, promatrajući igru jutarnjeg svjetla po njegovim valićima, misleći kako bi lako oštrica proklizila kroz kožu, salo i tetive i odvojila Slyntovu ružnu glavu od tijela. Čovjeku se svi zločini izbrišu kada odjene crno, kao i sva savezništva, no teško mu je Janosa Slynta doživjeti kao brata. Medu nama ima krvi. Ovaj je čovjek pomogao ubiti mog oca i dao je sve od sebe da ubije i mene.
"Kneže Janose." Jon spremi mač u korice. "Predajem vam zapovjedništvo nad Sivom Stražarnicom."
To osupnu Slynta. "Siva Stražarnica... Kod Sive Stražarnice popeli ste se na Zid s vašim divljim prijateljima..."
"Tako je. Utvrda je u jadnom stanju, mora se priznati. Obnovit ćete je najbolje što možete. Počnite krčenjem šume. Ukradite kamenje sa zdanja koja su se urušila i popravite ona koja još stoje." Posao će biti težak i surov, mogao je dodati. Spavat ćeš na kamenu, previše iscrpljen da se žališ ili spletkariš, a ubrzo ćeš zaboraviti kako je to biti na toplome, ali možda se prisjetiš što znači biti čovjek. "Imat ćete trideset ljudi. Desetoricu odavde, desetoricu iz Sjenovite Kule i desetoricu koju će nam pozajmiti kralj Stannis."
Slyntovo lice poprimi boju šljive. Mesnati podvoljak stane mu drhtati. "Misliš da ne vidim što radiš? Janos Slynt nije čovjek kojega je tako lako nasamariti. Bio sam zadužen za obranu Kraljeva Grudobrana još dok si ti kakao u pelene. Zadrži svoju ruševinu, kopile." Dajem ti priliku, kneže. To je više nego što si ti ikada dao mome ocu. "Niste me shvatili, kneže", reče Jon. "Ovo je bila zapovijed, ne ponuda. Četrdeset je liga do Sive Stražarnice. Spakirajte oružje i oklop, pozdravite se i budite spremni otići sutradan s prvim svjetlom."
"Ne." Knez Janos skoči na noge, srušivši stolac unatrag. "Neću tek tako otići da se smrznem i umrem. Neće jedno izdajnikovo kopile zapovijedati Janosu Slyntu! Nisam ja bez prijatelja, upozoravam te. Ni ovdje ni u Kraljevu Grudobranu. Bio sam knez Harrenhala! Daj tu ruševinu kojoj od slijepih budala koja je za tebe glasala, ja je neću. Čuješ li me, dječače? Ja je neću!"
"Hoćete."
Slynt se nije udostojao na to odgovoriti, već je na odlasku nogom odgurnuo stolac s puta. Još u meni vidi dječaka, pomisli Jon, nezrelog dječaka kojega se može zastrašiti gnjevnim riječima. Mogao se samo nadati da će prospavana noć dozvati kneza Janosa k pameti.

Sljedeće jutro pokazalo je da se uzalud tome nadao.
Jon je zatekao Slynta kako prekida post u zajedničkoj prostoriji. S njime je bio Ser Alliser Thorne, te još nekoliko njihovih pajdaša. Nečemu su se smijali kad je Jon sišao stubištem sa Željeznim Emmetom i Žalosnim Eddom, a za njima Mully, Konj, Crveni Jack Crabb, Rusty Flowers i Owen Klipan. Troprsti Hobb vadio je kutlačom kašu iz svojega lonca. Kraljičini ljudi, kraljevi ljudi i crna braća sjedili su za odvojenim stolovima, neki nagnuti nad zdjelama zobene kaše, drugi puneći želuce prženim kruhom i slaninom. Jon ugleda Pypa i Grenna za jednim stolom, a Bowena Marsha za drugim. U zraku su se osjećali mirisi dima i masti, a zveket noževa i žlica odzvanjao je od nadsvodenog stropa.
Svi glasovi umu k nuli su kao jedan.
"Kneže Janos," reče Jon, "dajem vam posljednju priliku. Odložite žlicu i idite u staju. Dao sam osedlati i zauzdati vašeg konja. Dug je i težak put do Sive Stražarnice."
"Onda radije uzmi put pod noge, dečko." Slynt se nasmija, kapljući kašu po grudima. "Siva Stražarnica dobro je mjesto za takve kao ti, mislim. Daleko od poštenog, pobožnog svijeta. Na tebi je znak zvijeri, kopile."
"Odbijate poslušati moju zapovijed?"
"Možeš si je zabiti u to svoje kopilansko dupe", reče Slynt, a podvoljci mu se zatresu. Alliser Thorne se tanko nasmiješi, crnih očiju uprtih u Jona. Za drugim stolom, Godry Divosjek se poče smijati.
"Kako želite." Jon kimnu Željeznom Emmettu. "Molim te, odvedi kneza Janosa na Zid—" i zatvori ga u ledenu ćeliju, mogao je reći. Nakon jednog ili deset dana provedenih stiješnjen u ledu, grozničavo bi drhtao i molio da ga puste, znao je Jon bez ikakve sumnje. A čim bi izašao, on i Tome opet bi počeli spletkariti.
"—i priveži ga za konja, mogao je reći. Ako Slynt odbija otići u Sivu Stražarnicu kao njezin zapovjednik, može otići kao kuhar. No tada bi njegovo dezertiranje bilo samo pitanje vremena. A koliko bi drugih poveo sa sobom?
"—
Lice Janosa Slynta pobijeli kao mlijeko. Žlica mu isklizne iz prstiju. Edd i Emmett prijeđoŠe prostoriju, dok su im koraci odzvanjali po kamenome podu. Usta Bowena Marsha otvarala su se i zatvarala, no riječi nisu izlazile. Ser Alliser Thorne lati se balčaka mača. Hajde, pomisli Jon. Duga Pandža visjela mu je na leđima. Pokaži Čelik. Daj mi povod da učinim isto.
Pola ljudi u dvorani diglo se na noge. Južnjački vitezovi i oklopnici, odani kralju Stannisu, crvenoj ženi, ili oboma, i Zakleta braća Noćne straže. Neki su izabrali Jona za vrhovnog zapovjednika. Drugi su dali svoj glas Bowenu Marshu, Ser Denysu Mallisteru, Cotteru Pykeu... a neki pak Janosu Slyntu. Njih na stotine, koliko se sjećam. Jon sc upita koliko se njih sada nalazi tu, u podrumu. Na trenutak, svijet je plesao na oštrici mača.
Alliser Thorne makne ruku s mača i odmakne se da propusti Edda Tolleta.
Žalosni Edd primi Slynta za jednu ruku, a Željezni Emmct za drugu. Zajedno ga digoše s klupe. "Ne", pobuni se knez Janos, dok su mu kapljice kaše frcale s usana. "Ne, pustite me. On je samo dječak, kopile. Otac mu je bio izdajnik. Na njemu je znak zvijeri, onog njegova vuka... Pustite me! Požalit ćete dan kada ste stavili ruke na Janosa Slynta. Imam prijatelje u Kraljevu Grudobranu. Upozoravam vas—" Još je protestirao dok su ga napola gurali, a napola vukli uza stube.
Jon izađe za njima. Iza njega, podrum se ispraznio. Kod kaveza, Slynt se na trenutak istrgnu i pokuša pobjeći, ali Željezni ga Emmet zgrabi za vrat i tresnu njime o željezne rešetke, primoravši ga da odustane. Dotad se već cijeli Crni zamak okupio vani da gleda. Čak je i Val stajala na prozoru, duge zlatne pletenice prebačene preko jednog ramena. Stannis stajaše na stubama Kraljeve kule, okružen svojim vitezovima.
"Ako dječak misli da me može zastrašiti, vara se", čuli su kneza Janosa kako govori. "Ne bi

se usudio objesiti me. Janos Slynt ima prijatelje, važne prijatelje, vidjet ćete..." Vjetar mu je nadjačao ostatak riječi.
Ovo nije u redu, pomisli Jon. "Stanite."
Emmett se okrene, nabravŠi čelo. "Moj kneže?"
"Neću ga objesiti", reče Jon. "Dovedite ga ovamo."
"O, Sedmorico, spasi nas", čuo je kako se omaklo Bowenu Marshu.
Osmijeh koji se tada pojavio na licu kneza Janosa Slynta imao je svu slatkoću užeženog maslaca. Sve dok Jon nije rekao: "Edde, donesi panj", i isukao Dugu Pandžu.
U času kad su pronašli prikladan panj za sječu, knez Janos povukao se u kavez dizala, ali Željezni je Emmet ušao za njim i izvukao ga van. "Ne", krikne Slynt, dok ga je Emmet napola gurao, a napola vukao dvorištem. "Pusti me... ne možete... kad Tywin Lannister čuje za ovo, svi ćete požaliti..."
Emmett mu podapnu noge i obori ga na tlo. Žalosni Edd pritisnu mu leđa nogom da ga zadrži na koljenima dok mu je Emmct podmetao panj pod glavu. "Bit će lakše ostanete li mirni", obeća mu Jon Snow. "Pomaknete li se da izbjegnete mač, svejedno ćete umrijeti, ali smrt će vam biti gadnija. Istegnite vrat, kneže." Blijedo jutarnje svjetlo klizilo je gore-dolje po njegovoj oštrici dok je Jon obuhvaćao balčak kopilanskog mača objema rukama i visoko ga podizao. "Ako imate kakvih posljednjih riječi, sada je čas da ih izgovorite", reče on, očekujući jednu posljednju kletvu.
Janos Slynt izvije vrat kako bi ga pogledao. "Molim vas, kneže. Milost. Ja ću... Ići ću, hoću, ja..."
Ne, pomisli Jon. Ta si vrata zatvorio. Duga Pandža se spusti. "Mogu li dobiti njegove čizme?" upita Owen Klipan dok se glava Janosa Slynta kotrljala blatnjavim tlom. "Gotovo su nove, te čizme. Podstavljene krznom."
Jon se obazre za Stannisom. Na trenutak im se pogledi susretoše. Tada kralj kimnu i vrati se u svoju kulu.

09 - TYRION

Kad se probudio, bio je sam, a nosiljka je stajala u mjestu.

Hrpa zgnječenih jastučića još je otkrivala gdje je Illyrio izvaljeno ležao. Patuljku je grlo bilo suho i hrapavo. Sanjao je... što je to sanjao? Nije se mogao sjetiti.

Izvana se čuo razgovor na nekom njemu nepoznatom jeziku. Tyrion je prebacio noge kroz zastore i naskočio na tlo, te primijetio da magister Illyrio stoji pokraj konja, a nad njega se nadvijaju dva jahača. Obojica nose košulje od izlizane kože prekrivene plaštevima od tamnosmeđe vune, ali mačevi su im u koricama i ne čini se da debelome prijeti opasnost.

"Moram se popišati", dao im je patuljak do znanja. Odgegao se s ceste, raskopčao hlače i olakšao se u trnovit guštik. Potrajalo mu je podulje.

"Ako ništa drugo, barem dobro piša", primijeti jedan glas.

Tyrion si otrese posljednje kapi i pospremi se. "Pišanje mi je još najmanji dar. Da me samo vidite kako serem." Obratio se magisteru Illvriju. "Poznaješ ovu dvojicu, magistere? Meni izgledaju kao odmetnici. Da potražim svoju sjekiru?"

"Tvojusjekiru?" uskliknu krupniji jahač, plećat čovjek kuštrave brade i raščupane, narančaste kose. "Čuješ ti to, Haldone? Maleni hi čovjek htio kavgu s nama!"

Njegov je suputnik bio stariji, obrijan, izborana asketskog lica. Kosu je zagladio unatrag i povezao u čvor na zatiljku. "Sitniji ljudi često imaju potrebu neprimjerenim hvastanjima dokazivati svoju hrabrost", izjavi on. "Sumnjam da bi bio u stanju ubiti i patka."

Tyrion slegnu ramenima. "Daj patka:'

"Ako baš želiš." Jahač baci pogled prema suputniku.

Plećati izvadi kopilanski mač iz korica, "ja sam Patak, nokširu jedan mali bezobrazni."

O, bogovi, smilujte se. "Računao sam na nekog manjeg patka."

Krupni se grohotom nasmija. "Čuješ, Haldone? On bi htio manjeg Patka!"

"Bio bih sasvim zadovoljan i nekim malo tišim." Čovjek zvani Hal- don prouči Tyriona hladnim, sivim očima, a onda se opet obrati Illyriju. "Imate neke škrinje za nas?"

"I mazge da ih nose."

"Mazge su prespore. Imamo mi tovarne konje, prebacit ćemo škrinje na njih. Patak, pobrini se za to."

"Zašto se Patak uvijek mora brinuti za sve Što treba?" Krupni vrati mač u korice. "Za što se ti brines, Haldone? Tko je tu vitez, ti ili ja?" Svejedno, on nadureno odmaršira prema mazgama s prtljagom.

"Kako je naš momak?" upita Iilyrio dok su privezivali škrinje. Tyrion ih je nabrojio šest, sve hrastovih škrinja sa željeznim bravama. Patak ih je prenosio s razmjernom lakoćom, prteći ih na jedno rame.

"Sada je visok kao Griff. Prije tri dana nogom je odbacio Patka u konjski valov."

"Nije me odbacio. Pao sam unutra čisto da njega nasmijem."

"Varka ti je uspjela", nato će Haldon. "I mene si nasmijao."

"U jednoj je škrinji dar za dječaka. Malo ušećerenog đumbira. Oduvijek ga voli." Iilyrio je zvučao neobično žalosno. "Mislio sam produžiti s vama do Ghoyana Drohea. Na još jednu gozbu za rastanak prije nego što krenete niz rijeku..."

"Nemamo vam mi vremena za gozbe, gospodaru", reče Haldon. "Griff namjerava udariti nizvodno čim se vratimo. Uz rijeku nam stižu vijesti, nimalo dobre. Sjeverno od Bodežnog jezera opaženi su Dothrakiji, prethodnice khalasara starog Motha, a Khal Zekko nije daleko za njim, napreduje kroz Qohorsku šumu."

Debeli nepristojno progunđa. "Zekko posjeti Qohor svaka tri-četiri mjeseca. Qohorci mu dadu vreću zlata, pa on ode natrag na istok. Što se pak Motha tiče, njegovi su ljudi stari gotovo kao i on sam, a svake ih je godine sve manje. Prijetnja je—"

"—Khal Pono", dovrši Haldon. "Motho i Zekko bježe pred njim, ako su priče točne. Prema najnovijim izvještajima, Pono je kod prvih pritoka Selhorua s khalasarom od trideset tisuća. Griff se ne bi izlagao riziku nalijetanja na njihov prijelaz, usudi li se Pono krenuti preko rijeke Rhoyne." Haldon baci pogled prema Tyrionu. "Zna li vaš patuljak jahati tako dobro kao pišati?"

"Zna jahati," ubaci se Tyrion prije nego što je knez sira stigao odgovoriti u njegovo ime, "makar najbolje jaše na posebnom sedlu i dobro poznatom konju. Čak zna i govoriti."

"Uistinu. Ja sam Haldon, vidar u našoj maloj bratskoj družbi. Neki me zovu Polumeštar. Moj suputnik je Ser Patak."

"Ser Roily", reče krupni. "Roily Patkopolje. Svaki vitez može proizvesti drugog viteza, a Griff je proizveo mene. A ti, patuljak?"

Illyrio se smjesta oglasi. "Yoilo, tako ga zovu."

Yollo? Yollo zvuči kao ime koje bi se nadjenulo nekom majmunu. Sto je još gore, ime je pentosko, a svaka budala vidi da Tyrion nije Pentosijac. "U Pentosu me zovu Yollo," reče on brže-bolje, da popravi štete koliko se dade, "ali majka mi je nadjenula ime Hugor Hill."

"Jesi li ti mali kralj ili malo kopile?" upita ga Haldon.

Tyrion shvati da bi mu bilo pametno držati se na oprezu uz Haldona PolumeŠtra. "Svaki je patuljak kopile u očima svoga oca."

"Bez sumnje. Dobro, Hugore Hille, odgovori mi na ovo. Kako je Serwyn od Zrcalnog štita sasjekao zmaja Urraxa?"

"Prišao mu je zaklonjen štitom. Urrax nije vidio ništa izuzev vlastita odraza sve dok mu Serwyn nije zario koplje kroz oko."

Haldona se to nije dojmilo. "Čak i Patak zna tu priču. Znaš li mi reći kako se zvao vitez koji je istu smicalicu pokušao izvesti s Vhagar za vrijeme Plesa zmajeva?"

Tyrion se isceri. "Ser Byron Swann. Bio je reš pečen za svoj trud... samo što se zmajica nije zvala Vhagar, nego Syrax."

"Bojim se da u tome griješiš. U Plesu zmajeva, Istinski kazivanome, meštar Munkun piše—"

"—da je to bila Vhagar. Veliki meštar Munkun griješi. Štitonoša Ser Byrona vidio je pogibiju svoga gospodara i opisao je u pismu kćeri. Tu navodi daje bila riječ o Syrax, Rhaenyrinoj zmajici, što ima više smisla od Munkunova tumačenja. Swann je bio sin kneza međaša, a Krajoluja je bila na Aegonovoj strani. Vhagar je jahao princ Aemond, Aegonov brat. Zašto bi Swann htio nju sasjeći?"

Haldon stisnu usne. "Samo se ti nastoj ne smandrljati s konja. U slučaju da padneš, najpametnije bi ti bilo da se odgegaš natrag u Pentos. Naša stidljiva djeva neće čekati ni muškarca ni patuljka."

"Stidljive su mi djeve najdraže. Ako izuzmemo pustopašne. Reci mi, kamo kurve idu?"

"Zar ti ja izgledam kao čovjek koji posjećuje kurve?"

Patak se prezirno nasmija. "Ne bi se on usudio. Lemore bi ga natjerala da se moli za oprost, momak bi rekao da se i njemu ide, a onda bi mu Griff lako mogao otfikariti kurac i zariti mu ga u grlo."

"Pa," reče Tyrion, "jednome meštru kurac i ne treba."

"Haldon je samo napola meštar, doduše."

"Vidim ja daje patuljak tebi smiješan, Patak", reče Haldon. "Slobodno nek jaše s tobom." On okrenu konja i udalji se trkom.

Patku je trebalo još nekoliko trenutaka da dovrši vezivanje Illyriovih škrinja za tri tovar na konja. Dotad je Haldon već nestao s vidika. Činilo se da Patka to ne zabrinjava. Naskočio je u sedlo, podigao Tyriona za ovratnik i smjestio malog čovjeka preda se. "Čvrsto se drži za oglavinu i bit će ti kako treba. Kobila ima ugodan, sladak korak, a zmajska je cesta glatka kao djevici na guza." Primivši uzde desnom, a povodce lijevom rukom, Ser Roily krenu britkim kasom na put.

"Sretno vam bilo", doviknu Iilyrio za njima. "Recite dječaku da mi je žao što neću biti s njim na vjenčanju. Vidimo se opet u Zapadnim zemljama. U to vam se zaklinjem rukama svoje mile Serre."

Kad je Tyrion Lannister posljednji put vidio lllyrija Mopatisa, magister je stajao pokraj svoje nosiljke u brokatnim haljama, snuždeno obješenih masivnih ramena. Dok mu se prilika gubila u njihovoj prašini, knez sira djelovao je gotovo sitno.

Patak je sustigao Haldona Polumeštra četvrt milje dalje. Jahači su nakon toga nastavili put usporedo. Tyrion se čvrsto držao visoke oglavine sedla dok su mu nožice bile nespretno raskrečene, pa je znao da se može nadati plikovima, grčevima i ojedinama.

"Pitam se kako će se piratima s Bodežnog jezera svidjeti naš patuljak", reče Haldon dok su tako jahali.

"Na kiselo?" predloži Patak.

"Urho Neoprani medu njima je najgori", povjeri im Haldon. "Već je njegov smrad sam po sebi dovoljan da ubije Čovjeka."

Tyrion slegnu ramenima. "Na svu sreću, nosa nemam."

Haldon mu uputi suzdržan smiješak. "Susretnemo li gospu Korru na Babinu zubalu, uskoro bi ti moglo ponestati još ponešto. Korra Okrutna, tako je zovu. Posada njezine lađe sastoji se od krasotnih mladih djeva koje uškope svakog muškarca koji im padne šaka."

"Strahota jedna. Lako bih se mogao upisati u gaće."

"Radije nemoj", mrko ga upozori Patak.

"Kako hoćeš. Ako susretnemo tu gospu Korru, samo ću si navući suknjicu i reći joj da sam Cersei, znamenita bradata ljepotica iz Kraljeva Grudobrana."

Ovaj put se Patak nasmija, a Haldon reče: "Kako si ti samo posprdan mališan, Yollo. Kažu da će Zakukuljeni Knez podariti blagodat svakome tko ga uspije nasmijati. Možda Njegova Siva Milost izabere tebe za ukras svojih kamenih dvora."

Patak baci pogled pun nelagode prema suputniku. "Nije mudro zbijati šale o tome, naročito ne kad smo tako blizu rijeke Rhoyne. On čuje."

"Mudroslovlje jednog patka", reče Haldon. "Molim te za ispriku, Yollo. Nema potrebe da tako sav problijediš, samo sam se šalio s tobom. Princ Čemera svoj sivi poljubac ne daruje tek tako."

Njegov sivi poljubac. Sav se naježio od te pomisli. Smrt je Tyrionu Lannisteru prestala biti strašna, ali siva je krljust nešto drugo. Zakukuljeni Knez puka je legenda, opomenu on sebe, ništa stvarnija od duha Lanna Lukavoga koji prema nekim tvrdnjama nastava BacaČevu Hrid. Svejedno, zadržao je jezik za zubima.

Patuljakova je iznenadna šutnja prošla nezapaženo, jer ga je Patak počeo častiti vlastitom životnom pričom. Otac mu je bio oružar u Gorkom Mostu, ispričao je, tako da mu je čelik od rođenja odzvanjao u ušima, i od malih se nogu počeo igrati mačevima. Kao krupan i izgledan momak, zapeo je za oko knezu Caswellu, koji mu je ponudio mjesto u svojoj posadi, ali dečko je htio nešto više. Gledao je kako slabić od Caswellova sina biva imenovan pažem, štitonošom, te naposljetku vitezom. "Bio ti je to tršav lisac usukana lica, ali stari je knez imao četiri kćeri i samo tog jednog sina, pa nitko nije smio ni pisnuti protiv njega. Ostali štitonoše jedva su ga se usuđivali i pipnuti na borilištu."

"Ipak, ti nisi bio tako plah." Tyrion je sasvim lako uviđao kamo ova priča vodi.

"Otac mi je povodom šesnaestog imendana izradio dugi mač," reče mu Patak, "ali Lorentu se tako svidio da ga je prisvojio, a moj prokleti otac nikad mu se nije usudio ništa odbiti. Kad sam se požalio na to, Lorent mi je u lice rekao da mi je šaka stvorena za vitlanje maljem, a ne mačem. I tako sam se domogao malja i prebio ga njime, tako jako da sam mu slomio obje ruke i polovicu rebara. Nakon toga morao sam napustiti Ravan, koliko mc noge nose. Stigao sam preko pučine do Zlatne družine. Nekoliko sam godina proveo kao kovački šegrt, a onda me Ser Harry Strickland uzeo sebi za štitonošu. Kad je Griff niz rijeku poslao vijest da traži nekoga tko bi pomogao podučiti njegova sina oružju, Harry mu je poslao mene."

"I Griff te proizveo u viteza?"

"Nakon godinu dana."

Haldon Polumeštar suho se osmjehnu. "Mogao bi našemu malom prijatelju reći i kako si stekao to ime, zašto da ne?"

"Vitezu treba više od samo jednog imena," ustvrdi krupni, "a mi smo, eto, bili u polju kad mi je dao naslov, a ja sam pogledao uvis i ugledao te patke, pa... čuj, nemoj mi se smijati."

Netom nakon zalaska sunca sišli su s ceste da otpoČinu u zaraslom dvorištu pokraj jednog starog kamenog bunara. Tyrion je skočio s konja da si rastegne grčeve u listovima, dok su Patak i Haldon otišli napojiti konje. Čvrsta smeđa trava i korovna drvca stršala su iz procjcpa u podnim pločama i mahovinom obraslim zidovima koji su nekoć možda tvorili golemu kamenu vilu. Nakon što su zbrinuli životinje, jahači su podijelili jednostavnu večeru od usoljene svinjetine i hladnog bijelog graha, sapirući je pivom niz grlo. Tyrionu je ta prosta hrana došla kao ugodna promjena od one bogataške koju je jeo s Ulyriom. "One škrinje koje smo vam donijeli", reče dok su žvakali. "Zlato za Zlatnu družinu, isprva sam mislio da je to u njima, sve dok nisam vidio kako Ser Roily prti škrinju na jedno rame. Da su pune zlatnika, nikako je ne bi mogao tako lako naprtiti."

"To su samo oklopi", reče Patak, slegnuvši ramenima.

"Kao i odjeća", dometnu Haldon. "Dvorska odjeća, za cijelu našu družbu. Vrsna roba od vune i baršuna, svileni plaštevi. Pred kraljicu se ne izlazi otrcana izgleda... a ni praznih ruku. Magister nam je vrlo ljubazno ustupio primjerene darove."

Kad je mjesec izašao, bili su opet u sedlu i kasali na istok pod okriljem zvijezda. Stara se valyrijska cesta ljeskala pred njima poput duge vrpce srebra što vijuga kroz šumu i dol. Tyrion Lannister nakratko se osjećao gotovo spokojno. "Lomas Lakonogi dao je točan opis. Ova je cesta pravo čudo."

"Lomas Lakonogi?" priupita Patak.

"Pisar, odavna pokojni", reče Haldon. "Život je proveo na putovanjima svijetom, a zemlje koje je posjetio opisao jc u dvije knjige koje je naslovio Čuda i Čuda ljudskih ruku."

"Jedan mi ih je stric dao na dar dok sam bio još dječak", reče Tyrion. "Čitao sam ih sve dok mi se nisu raspale."

"Bogovi sedam čuda sazdaše, a smrtan čovjek njih devet", izrecitira PolumeŠtar. "Nije baš ponizno od smrtnog čovjeka što je nadmašio bogove za dva, ali tako ti je to. Valyrijske kamene ceste Lakonogi jc uvrstio među svojih devet. Kao peto čudo, čini mi se."

"Kao četvrto", reče Tyrion, koji je kao dječak naizust naučio svih šesnaest čuda. Njegov stric Gcrion volio ga je prilikom gozbi postaviti na stol i naložiti mu da ih izrecitira. To mi se

baš sviđalo, zar ne? Dok sam tako stajao među jestvinama, svih pogleda uprtih u mene, i dokazivao im da sam baš jako bistar maleni vražićak. Još je godinama potom snatrio o tome da će jednoga dana proputovati svijet i na svoje oči vidjeti čuda o kojima je pisao Lakonogi.

KnezTywin dokinuo jc tu nadu deset dana prije šesnaestog imendana svoga patuljastog sina, kad jc Tyrion zatražio da ode u obilazak Devet slobodnih gradova, kao što su u istoj dobi otišli i njegovi stričevi. "Mogao sam se pouzdati u to da moja braća neće donijeti ljagu kući Lannister", tada mu je odvratio otac. "Nijedan se od njih nikad nije oženio kurvom." A kad ga je Tyrion podsjetio da će za deset dana biti odrastao čovjek, slobodan da putuje kamo ga volja, knez Tywin je rekao: "Nijedan čovjek nije slobodan. Samo djeca i budale misle drugačije. Idi, široko ti polje. Nosi šarene kostime i dubi na glavi da zabavljaš knezove začina i kraljeve sira. Samo se pobrini za to da samome sebi plaćaš put, i sasvim zaboravi na svaku pomisao o povratku." Dječakov se prkos nato urušio. "Ako tražiš neko korisno zanimanje, korisno ćeš zanimanje i dobiti", zatim mu je rekao otac. I tako je, u čast stjecanja zrelosti, Tyrionu povjerio sve slivnike i spremnike unutar Bacačeve Hridi. Možda se nadao da ću upasti u neki. Knez Tywin tu je doživio razočaranje. Slivnici nisu nikad ni upola tako dobro odvodili vodu kao u vrijeme dok je on skrbio za njih.

Treba mi pehar vina da isperem okus Tywina iz usta. Mješina vina došla bi mi još i bolje.

Jahali su cijelu noć, a Tyrion je spavao na mahove, kunjao uz oglavinu i naglo se budio. Svako toliko počeo bi kliziti u stranu sa sedla, ali Ser Roily bi ga primio i cimnuo natrag da uspravno sjedi. Do zore su patuljka boljele noge, a guzovi su mu bili ojedeni i upaljeni.

Tek su sutradan stigli do ostataka Ghoyana Drohea, tik uz rijeku. "Bajoslovna Rhoyne", reče Tyrion kad mu se s uzvisine pružio prvi pogled na taj spori, zeleni vodotok.

"Mala Rhoyne", reče Patak.

"To svakako." Sasvim ugodna rječica, valjda, ali najmanje rašlje Tro- zupca dvostruko su šire, a sve tri teku hitrije. Grad na njega nije ostavio ništa bolji dojam. Tyrion se iz povijesnih knjiga sjećao da Ghoyan Drohe nikada nije bio velik, ali mjesto je bilo lijepo, zeleno i rascvalo, grad kanala i fontana. Sve do rata. Sve do dolaska zmajeva. Sada, nakon što je tisuću godina prošlo, kanali su zagušeni od šaša i blata, a u barama ustajale vode legu se rojevi muha. Razlomljeni kamenovi hramova i palača tonu natrag u zemlju, a čvornate stare vrbe gusto obrastaju riječne obale.

Nešto je ljudi još preostalo sred te bijede, izdržavajući se malim vrtovima raskrčenima u korovu. Kad su začuli zveket željeznih potkova po staroj valyrijskoj cesti većinom su se razbježali natrag u jame iz kojih su prethodno ispuzali, ali oni odvažniji zadržali su se na suncu dovoljno dugo da se tupim, znatiželje lišenim očima zabulje u jahače što prolaze. Jedna gola cura, blatnjava do koljena, nikako nije uspijevala odvojiti pogled od Tyriona. Nikad još nije vidjela patuljka, shvatio je, a kamoli patuljka bez nosa. Iskreveljio se i isplazio joj jezik, a cura je briznula u plač.

"Što si joj napravio?" upita je Patak.

"Dobacio sam joj poljubac. Sve se cure rasplaču kad ih ljubim."

Iza vrbove šikare cesta je naglo prestala i nakratko su skrenuli na sjever, jašući uz vodu, sve dok grmlja nije nestalo, pa su stigli do staroga kamenog mola, napola potopljenog i okruženog visokim smeđim korovom. "Patak!" začu se povik. "Haldon!" Tyrion iskrivi glavu uvis i ugleda dječaka gdje stoji na krovu niske drvene građevine i maše im slamnatim šeširom široka oboda. Bio je to vitak, lijepo sazdan mladić, vretenaste građe i guste, tamnomodre kose. Patuljak je procijenio da mu je petnaestak, šesnaestak godina, tu već

negdje.

Ispostavilo se da je krov na kojemu dječak stoji kabina Stidljive djeve. stare, trošne barke motkašice s jednim jarbolom. Bila je široka trupa i plitka gaza, idealna za probijanje kroz najmanje rukavce i prelaženje pješčanih sprudova. Neugledna djeva, pomisli Tyrion, ali katkad su one najružnije u postelji najgladnije. Barke motkašice što plove rijekama Dornea Često su oličene jarkim bojama i urešene istančanim rezbarijama, ali to kod ove djeve nije bio slučaj. Boja joj je bila blatnjavo sivkastosmeđa, pjegava i oljuštena, a veliko, zaobljeno rudo obično i neurešeno. Izgleda kao drtina, pomisli on, ali to je bez sumnje poanta.

Patak je već glasno odzdravljao. Kobila je propljuskala kroz pličine, gazeći trsku. Dječak je s krova kabine saskočio na palubu barke, a pojavio se i ostatak posade Stidljive djeve. Jedan stariji bračni par s rhoynskim crtama lica stajao je blizu ruda, dok je zgodna septa u mekoj bijeloj halji iskoračila na vrata kabine i odmaknula uvojak tamnosmeđe kose s očiju.

Ali nije bilo dvojbe oko toga koji je Griff. "Bilo bi dosta te dreke", reče im. Nad rijekom odjednom zavlada tajac.

Bit će nevolje s ovime, smjesta shvati Tyrion.

Griffov je ogrtač bio izrađen od kože i glave crvenog vuka s rijeke Rhoyne. Pod kožuhom je nosio smeđe kožno odijelo ojačano željeznim prstenovima. Izbrijano mu je lice također bilo kožnato, s borama u kutovima očiju. Premda mu je kosa bila modra poput sinovljeve, imala je crvene korijene i crvenije obrve. O boku su mu visjeli mač i bodež. Ako mu je bilo drago Što opet vidi Patka i Haldona, dobro je to prikrivao, ali nije se trudio zatomiti srditost zbog toga što vidi Tyriona. "Patuljak? Što je sad ovo?"

"Znam, nadao si se kolutu sira." Tyrion se okrenu prema Mladome Griffu i uputi momku svoj najsrdačniji osmijeh. "Modra ti kosa možda sasvim dobro posluži u Tyroshu, ali u Zapadnim zemljama djeca će te gađati kamenjem, a cure će ti se smijati u lice."

Momak se zgranu. "Majka mi je bila gospa iz Tyrosha. Bojim kosu u spomen na nju."

"Kakvo je sad ovo stvorenje?" oštro upita Griff.

Odgovori mu Haldon. "Illyrio šalje pismo s objašnjenjem."

"Daj mi ga, onda. Odvedite patuljka u moju kabinu."

Ne sviđaju mi se njegove oči, zaključi Tyrion kad je plaćenik sjeo pre- koputa njega u tmini unutrašnjeg prostora barke, s oštećenim daščanim stolom i lojanicom između njih. Bile su mu ledenoplave, svijetle, hladne. Patuljku svijetle oči nikako nisu po volji. Knez Tywin imao je svijetloze- Iene oči, i još prošarane zlatom.

Promatrao je plaćenika kako čita. To što uopće zna čitati već samo po sebi nešto govori. Koliko se plaćenika može time pohvaliti? Jedva da imalo miče usnama, opazi Tyrion.

Griff napokon podiže pogled s pergamenta, i te se svijetle oči stisnuše. "Tywin Lannister je mrtav? Od tvoje ruke?"

"Od mojeg prsta. Ovog." Tyrion ga pokaza da mu se Griff može nadiviti. "Knez Tywin sjedio je na zahodu, pa sam mu samostrelom prostrijelio utrobu da vidim je li istina da sere zlato. Ispostavilo se da nije. Šteta, tada bi mi baš dobro došlo zlato. Došao sam glave i svojoj majci, nešto ranije. E da, i svome nećaku Joffreyju, kojega sam otrovao na njegovoj vlastitoj svadbi i gledao ga kako umire od gušenja. Je li sirar izostavio taj dio? Kanim na dotični popis dodati i svoga brata i sestru prije nego što budem bio gotov, ako tako odgovara vašoj kraljici."

"Ako joj odgovara? Zar jc Iilyrio posve skrenuo s uma? Odakle mu pada na pamet da bi Njezina Milost htjela u svojoj službi nekoga tko sam priznaje da je kraljosjek i izdajnik?"

Pošteno pitanje, pomisli Tyrion, ali umjesto toga reče: "Kralj kojega sam sasjekao sjedio je na njezinu prijestolju, a svi oni koje sam izdao bili su lavovi, tako da mi se čini da sam kraljici već odradio dobru službu." Počešao se po krnjotku nosa. "Ne boj se, tebe neću ubiti, nismo si rod. Smijem li vidjeti što je to sirar napisao? Obožavam čitati o sebi, znaš."

Griff je zanemario zahtjev. Umjesto toga, prinio je pismo plamenu svijeće i počeo gledati kako pergament crni, svija se i prihvaća plamen. "Između Targaryena i Lannistera pala je krv. Zbog Čega bi ti podržavao borbu kraljicc Daenerys?"

"Zbog zlata i slave", vedro mu odvrati patuljak. "E da, i mržnje. Da si ikad imao prilike upoznati moju sestru, shvatio bi."

"Shvaćam ja mržnju sasvim dobro." Ton kojim je Griff izgovorio tu riječ dao je Tyrionu do znanja daje barem to točno. Ovaj se i sam nasitio mržnje. Već ga duge godine noćima grije.

"Onda nam je to zajedničko, ser."

"Nisam ti ja vitez."

Ne samo da lažeš, nego loše lažeš. To ti je bilo nespretno i glupo, gospodaru moj. "A Ser Patak ipak kaže da si ga proizveo u viteza,"

"Patak previše priča."

"Ima ih koji bi se začudili patku koji uopće priča. Nema veze, Griff. Ti nisi vitez, a ja sam Hugor Hill, jedno pravo čudovištance. Tvoje ču- dovištance, ako hoćeš. Dajem ti riječ, jedina mi je želja postati lojalni sluga tvoje zmajske kraljice."

"A kako joj predlažeš služiti?"

"Jezikom." On obliza prste, jedan po jedan. "Mogu objasniti Njezinoj Milosti kako moja mila sestra razmišlja, ako se to uopće može nazvati razmišljanjem. Mogu objasniti njezinim kapetanima koji je najbolji način da u boju poraze moga brata Jaimeja. Znam koji su knezovi smioni, a koji strašljivi, koji su odani, a koji potkupljivi. Mogu joj isporučiti saveznike. A o zmajevima znam mnogo i još više, kao što će ti reći tvoj polumeštar. K tome sam i smiješan, a i ne jedem mnogo. Smatraj me svojim vjernim vražićkom,"

Griff to odvagnu na trenutak. "Nek ti bude jasna jedna stvar, patuljče. Najmanji si i najnevažniji član naše družbe. Drži jezik za zubima i slušaj što ti se govori, jer ćeš u suprotnom brzo požaliti."

Da, oče, zamalo mu reče Tyrion. "Kako želiš, kneže."

"Nisam ti ja knez."

Lažeš. "To ja tako iz pristojnosti, prijatelju."

"Nisam ti ja ni prijatelj."

Nije mi ni vitez, ni knez, ni prijatelj. "Šteta."

"Poštedi me svoje ironije. Odvest ću te do Volantisa. Pokažeš li se poslušnim i korisnim, smiješ ostati s nama, da služiš kraljici najbolje što možeš. Otkrije li se da stvaraš više muke nego što vrijediš, slobodno možeš poći vlastitim putem."

Nego što, a vlastiti će me put odvesti na dno Rhoyne, da mi ribice grickaju ono malo nosa Što mije preostalo. "Valar dohaeris."

"Smiješ spavati na palubi ili u skladištu, što ti je draže. Ysilla će ti pronaći posteljinu."

"Baš lijepo od nje." Tyrion se gegavo nakloni, ali osvrnu se kada stiže do vrata kabine. "Što ako pronađemo kraljicu i otkrijemo da su te priče o zmajevima samo puke tlapnje nekog pijanog mornara? Ovaj ti je bijeli svijet pun takvih sluđenih priča. O malicima i bjesovima, o duhovima i utvarama, sirenama, kamenim goblinima, krilatim konjima, krilatim svinjama... krilatim lavovima."

Griff se namrštено zagleda u njega. "Dao sam ti pošteno upozorenje, Lannisteru. Pazi na taj svoj jezik, da ga ne izgubiš. Kraljevstva su tu na kocki. Naši životi, naša imena, naša čast. Nije ovo igra koju igramo za tvoju razonodu."

Naravno da je, pomisli Tyrion. Igra prijestolja. "Kako ti kažeš, kapetane", promrmlja on, uz još jedan naklon.

10 - DAVOS

Munja rascijepi sjeverno nebo, ocrtavši crnu kulu Noćne svjetiljke spram plavobijela neba. Nakon šest otkucaja srca, poput dalekog bubnjanja, stiže i grmljavina.

Stražari su sproveli Davosa Seawortha mosta od crnog bazalta i ispod hrđom načete željezne rešetke na dverima. Za njima su ležali duboki slanovodni opkop i pokretni most obješen o dva masivna lanca. Uzburkani su zeleni valovi odozdo slali perjanice pjene u udare po temeljima zamka. Zatim su stigli do druge stražarnice, veće od prve, kamenova bradatih od zelenih algi. Davos je teturavo prešao blatno dvorište, ruku sapetih u zglavcima. Hladna mu je kiša bola oči. Stražari su ga podbadali dok se stubama uspinjao u prostrane kamenite odaje utvrde Valobran.
Kad su ušli, kapetan je skinuo ogrtač i objesio ga na vješalicu da ne ostavi lokve na izlizanom myrskom . Davos je postupio jednako, sapetim se rukama pomučivši oko kopče. Nije zaboravio uljudnost koju je naučio u godinama službe na Zmajevu Kamenu.
Kneza su zatekli samoga u tmini njegove dvornice, kako večera pivo, kruh i sestrino varivo. Dvadeset je željeznih držača stajalo duž debelih kamenih zidova, ali samo su četiri držala baklje, a nijedna nije gorjela. Dvije debele lojanice bacale su slabo, treperavo svjetlo. Davos je čuo šibanje kiše po zidinama, i postojano kapanje s mjesta gdje krov curi. "Gospodaru," reče kapetan, "pronašli smo ovoga u Utrobi kita dok je pokušavao platiti da ga se otpremi s otoka. Kod sebe je imao dvanaest zmajeva, kao i ovo." Kapetan položi predmet na stol pokraj kneza: široku vrpcu od crnog baršuna s porubom od zlatne tkanine, obilježenu s tri pečata; okrunjenim jelenom utisnutim u zlatnome pčelinjem vosku, zapaljenim srcem u crvenome, i rukom u bijelome.

Davos je čekao dok je voda kapala s njega, a vlažna mu se uzica bolno zarivala u kožu. Na jednu riječ ovoga kneza uskoro bi mogao visjeti s Galženičkih dveri Sestrograda, ali barem više nije na kiši, a pod nogama mu je čvrst kamen umjesto bacakajuće palube. Smočen je, izmučen i pun bolova, sav ispijen od tuge i izdaj stava, i nasmrt mu je dosta oluja.

Knez otre usta nadlanicom i dohvati vrpcu da pobliže zaškilji u nju. Vani bijesnu munja, pa

na pola treptaja oka zavijuci strijela buknušc plavetnilom i bjelinom. Jedan, dva, tri, četiri,nabroji Davos do dolaska grmljavine. Kad se stišala, nastavio je slušati ono kapanje i prigušeniju riku pod svojim nogama, huk razbijanja valova o goleme kamene lukove Valobrana i kovitlanja vode kroz tamnice zamka. Lako bi mogao završiti tamo dolje, prikovan za vlažan kameni pod i ostavljen da se utopi kad pohrli plima. Ne,pokuša se razuvjeriti, takvu bi smrt mogao dočekati neki krijumčar, ali ne i Kraljev namjesnik. Više mu vrijedim ako me proda svojoj kraljici.
Knez je opipavao vrpcu i mrštio se na pečate. Bio je to ružan čovjek, krupan i mesnat, debelih, veslačkih pleča, lišen vrata. Hrapave sive čekinje prekrivale su mu obraze i bradu, mjestimicc posve sijede. Nad masivno nadvijenim vjeđama bio je ćelav. Gomoljast i crven nos bio mu je premrežen raspucalim žilicama, usne debele, a tri srednja prsta desne ruke spojena svojevrsnom kožicom. Davos je već čuo da poneki knezovi s Triju Sestara imaju kožice na rukama i nogama, ali uvijek je to odbacivao kao puke mornarske priče.
Knez se nasloni. "Rasijeci mu uze", reče, "i svući mu te rukavice. Da mu vidim ruke."
Kapetan ga je poslušao. Kad je cimnuo uvis sakatu lijevu ruku zarobljenika, munja opet bijesnu, bacivši sjenu potkraćenih prstiju Davosa Seawortha tupo i okrutno lice Godrica Borrella, kneza Slatke Sestre. "Svatko može ukrasti vrpcu," reče knez, "ali ti prsti ne lažu. Ti si vitez od lukovice."
"I tako me , kneže." Davos je i sam knez, a već je dugo godina vitez, ali duboko u sebi još je isto ono što je oduvijek bio, krijumčar pučkog roda koji je viteški naslov kupio za brodsko spremište puno lukovica i usoljene ribe. "Zvaše me i gore od toga."

"Tako je. Izdajicom. Pobunjenikom. Prebjegom."
To posljednje ga žacnu. "Nikad nisam nikome prebjegao, kncže. Kraljev sam čovjek."
"Samo ako je Stannis zaista kralj." Knez ga je odvagivao tvrdim, crnim očima. "Većina vitezova koji mi pristanu uz obalu potraži me u dvornici, a ne u Utrobi kita. Koja li je to prljava krijumčarska jazbina. Vraćaš li se ti to bivšem pozivu, vitežc od lukovice?"
"Ne, kneže. Tražio sam prijevoz u Bijelu Luku. Šalje me kralj s porukom za njezina kneza."
"Onda si na krivome mjestu, s krivim knezom." Knezu Godricu to je očito bilo smiješno. "Ovo je Sestrograd, na Slatkoj Sestri."
"Znam to." Doduše, u Sestrogradu nema ničega slatkog. Mjesto je iskvareni svinjac, sitan i zloban, smrdljiv od balege krmača i truleži riba. Davos ga se dobro sjeća iz krijumčarskih dana. Tri su Sestre već stotinama godina omiljeno svratiste krijumčara, a prije toga su bile piratsko gnijezdo. Ulice Sestrograda od blata su i dasaka, kuće su izbe od ožbukanog šiblja s krovovima od slame, a uz Galženičke dveri uvijek ima obješenika iz kojih visi utroba.
"Ovdje imaš prijatelja, u to ne sumnjam", reče mu knez. "Svaki krijumčar ima prijatelje na Sestrama. Poneki od njih i moji su prijatelji. One koji nisu vješam. Puštam ih da se polako guše, dok im crijeva šljapkaju o koljena." Dvornicu opet okupa svjetlost kad munja obasja prozore. Dva otkucaja srca potom stiže grmljavina. "Ako te put vodi u Bijelu Luku, kako to da si u Sestrogradu? Što te dovelo ovamo?"
Zapovijed kralja i izdaja prijatelja, mogao je reći Davos. Umjesto toga, odgovori: "Oluje."
Dvadeset i devet brodova otplovilo je sa Zida. Davos bi se silno začudio kad bi saznao kako ih polovica još plovi. Crno nebo, oštar vjetar i bičevanje kiše tjerali su ih cijelim putem niz obalu. Galije Oledoi Sin stare majkerazbile su se o hridi Skagosa, otoka jednoroga i kanibala na koji se Čak i Slijepo Kopile bojao pristati; velika koka Saathos Suanpotonula je uz Sive litice. "Platit će mi ih Stannis", pjenio se tada Salladhor Saan. "Dobrim će mi ih zlatnicima platiti, sve do zadnjega." Kao daje to neki bijesni bog ubirao danak za njihovo lagodno putovanje na sjever, kad ih je stalni južni vjetar nosio cijelim putem od Zmajeva Kamena do Zida. Druga je bura strgnula snast s Obilate žetve,pa ju je Salla morao dati na tegljenje. Deset liga sjeverno od Udovičine Stražarnice more se opet

diglo i bacilo Žetvuo jednu od galija koje su je teglile, potopivši obje. Ostatak lyske raštrkao se po uskome moru. Neke će se lađe dovući do ove ili one luke. Druge nikad više neće biti viđene.
"U Salladhora Prosjaka, eto u što me tvoj kralj pretvorio", tužio se Salladhor Saan dok su se izubijani preostaci njegove flote vukli kroz Ugriz. "U Salladhora Smrskanoga. Gdje su moje lade? gdje je moje zlato, gdje mi je sve to silno obećano zlato?" Kad ga je Davos pokušao smiriti objašnjenjem da će dobiti isplatu, Salla se razbjesnio. "Kad, kad? , na mladi mjesec, kad se opet vrati crveni komet? Obećava on meni zlato i dragulje, uvijek mi ih obećava, samo što ja to zlato nisam vidio. Imam njegovu riječ, govori on meni, o da, njegovu kraljevsku riječ, lijepo mi je on i zapiše. Može li se Salladhor Saan hraniti kraljevom riječju? Može li tažiti žeđ pergamentima i voštanim pečatima? Može li smotati obećanja u perinu i jebati ih sve dok se ne rascvile?"
Davos gaje pokušao nagovoriti da ostane vjeran. Kad bi Salla napustio Stannisa i njegovu borbu, napomenuo mu je, time bi napustio i svaku nadu da će ubrati zlato koje mu se duguje. Pobijedi li kralj Tommen, teško da će taj biti voljan isplatiti dugove poraženog strica, napokon. Salli je jedina nada ostati odan Stannisu Baratheonu sve dok on ne osvoji Željezno prijestolje. Inače od svog novca nikad neće vidjeti ni groša. Mora biti strpljiv.
Možda bi neki knez medena jezika uspio pridobiti princa lyskih , ali Davos je, kao vitez od luka, svojim riječima samo dodatno uvrijedio Sallu. "Bio sam strpljiv na Zmajevu Kamenu," rekao je, "dok je ona crvena na lomači spaljivala drvene bogove i vrišteće ljude. Bio sam strpljiv cijelim dugim putem do Zida. Bio sam strpljiv u Istočnoj Stražarnici... i smrznut, tako strašno smrznut. Puj, kažem ti ja. Puj na tu tvoju strpljivost, i puj na toga tvoga kralja. Ljudi mi gladuju. Žele opet izjebati svoje žene, prebrojiti svoje sinove, vidjeti Kamenstube i vrtove naslade u Lysu. , oluje i isprazna obećanja, e, to ti oni nežele. Ovaj sjever je itekako prehladan, a biva sve hladniji."
Znao sam da će svanuti taj dan, spomenuo se Davos. Stari mi je mangup bio drag, ali nikad nisam bio tolika budala da u njega položim svoje povjerenje.
"Oluje." Knez Godric izgovori tu riječ toplinom s kojom bi netko drugi izgovorio ime svoje drage. "Oluje su na Sestrama bile svete prije dolaska
' Aridala. U davnini su nam bogovi bili Gospa Valova i Gospodar Nebesa. Stvarali su oluje kad god bi legli jedno s drugim." On se prignu. "Ovi se kraljevi nikad ne trude oko Sestara. Zašto i bi? Sitni smo i siromašni. A ipak, evo tebe ovdje. Isporučile su mi te oluje."
Isporučio me tebi jedan prijatelj, pomisli Davos.
Knez Godric obrati se svome kapetanu. "Ostavi ovoga sa mnom. Nikad nije bio tu."
"Nije, gospodaru. Nikad." Kapetan se udalji, mokrim čizmama ostavljajući vlažne otiske po sagu. Odozdo se more nespokojno komešalo i tuklo po podnožju zamka. Izvanjska se vrata zalupiše gromko poput daleke grmljavine, i opet sijevnu munja, kao u odgovor.
"Kneže," reče Davos, "kad biste me postali da produžim svojim putem u Bijelu Luku, Njegova bi Milost to smatrala prijateljskim činom."
"Mogu ja tebe poslati u Bijelu Luku", prizna knez. "Ili te mogu poslati u neki hladni vodeni pakao."
Sestrograd je dovoljan pakao. Davosa obuze strah od najgorega. Tri su Sestre ćudljive kuje, odane jedino sebi samima. Navodno su dale zavjet Arrynovima Doline, ali stisak Orlovskoga Gnijezda na ovim je otocima u najboljem slučaju labav.
"Sunderland bi tražio da mu te izručim, kad bi znao za tebe." Bor- rell je vazalni vladar na Slatkoj Sestri, kao što je Longthorpe na Dugoj Sestri, a Torrent Maloj Sestri; sva su se trojica zavjetovala Tristonu Sunderlandu, knezu Triju Sestara. "On bi te prodao kraljici za ćup onog lannisterskog zlata. Siromahu treba svaki zmaj, kad ima sedam sinova od kojih je svaki čvrsto naumio postati vitez." Knez se lati drvene žlice i opet prionu na varivo.
"Nekoć sam proklinjao bogove koji mi dadoše same kćeri, sve dok nisam čuo kako se

Triston jada na cijenu destrijera. Iznenadilo bi te da saznaš koliko ribe treba da se kupi pristojan oklop od ploča i verižnjača."
Imadoh i ja sedam sinova, ali četvorica su sad spaljeni i mrtvi. "Knez Sunderland se Orlovskome Gnijezdu", reče Davos. "Sukladno pravu, trebao bi me izručiti gospi Arryn/' je da bi boljih izgleda imao s njom nego s Lannisterima. Premda se nije uključila u Rat pet kraljeva, Lysa Arryn ći je Rijekotoka i teta Mladoga Vuka.
"Lysa Arrvn je mrtva," reče knez Godric, "ubio ju je nekakav pjevač. Knez Maloprsti sada vlada Dolinom. Gdje su pirati?" Kad mu Davos nije odgovorio, on kucnu žlicom po stolu. "Lysenci. Torrent opazio
njihova jedra s Male Sestre, a prije njega Flintovi s Udovičine Stražarni- ce. Narančasta jedra, i zelena, i ružičasta. Salladhor Saan. Gdje je on?"
"Plovi." Salla sada negdje oplovljava Prste i kreće niz usko more. Vraća se na Kamenstube s ono malo preostalih lada. Možda putem stekne još pokoju, naleti li na trgovačke brodove po svojoj mjeri. Malo piratsva da se lige lakše podnesu."Njegova gaje Milost poslao na jug, da ometa Lannistere i njihove prijatelje." Tu je laž uvježbao unaprijed, dok je kroz kišu veslao prema Sestrogradu. Prije ili poslije svijet će saznati da je Salladhor Saan napustio Stannisa Baratheona i ostavio ga bez flote, ali neće to čuti s usana Davosa Seawortha.
Knez Godric promiješa varivo. "Je li te onaj stari pirat Saan natjerao da plivaš do obale?"
"Došao sam na obalu u otvorenome čamcu, kneže." Salla je pričekao da svjetionik Noćne svjetiljke zablista Valyrianu lijevi bok prije nego što ga je iskrcao u čamac. Njihovo je prijateljstvo vrijedilo barem toliko. Lysenac se kleo da bi ga rado poveo na jug sa sobom, ali Davos je odbio. Wyman Manderly Stannisu, koji se uzda u njega da ga pridobije. To povjerenje neće iznevjeriti, kazao je tada Salli. "Bah," odvratio mu je piratski princ, "doći će on tebi glave tim počastima, stari moj prijatelju. Doći će on tebi glave."
"Nikad još pod svojim krovom nisam imao jednog Kraljeva namjesnika", reče mu knez Godric. "Bi li Stannis platio otkupninu za tebe, pitam se?"
Bi li? Stannis je Davosu dao posjede, naslove i dužnosti, ali bi li bio spreman dobrim zlatnicima platiti otkup njegova života? On zlatnika nema. Inače bijos imao Sallu."Pronaći ćete Njegovu Milost u Crnom Zamku, kneže, ako mu želite postaviti to pitanje."
Borrell progunda. "Je li i Vražićak u Crnom Zamku?"
"Vražićak?" Davos nije shvatio pitanje. "On je u Kraljevu Grudobranu, osuđen na pogubljenje zbog umorstva svog nećaka."
"Zid zadnji sazna, znao je reći moj otac. Patuljak je pobjegao. Iskrivio je šipke svoje ćelije i vlastita oca rastrgao golim rukama. Jedan gaje stražar vidio kako bježi, crven od glave do pete, kao da se okupao krvlju. Kraljica će promaknuti u kneza onoga tko ga ubije."
Davos je teško mogao vjerovati u to što čuje. "Kažete mi da je Tywin mrtav?"
"Od ruke svoga sina, točno." Knez otpi gutljaj piva. "Dok je na Sestrama još bilo kraljeva, nismo dopuštali da patuljci prežive. Sve smo ih bacali u more, kao žrtvu bogovima. Septoni su nas natjerali da s time prestanemo. Koji čopor pobožnih budala. Zašto bi bogovi čovjeku podarili takav izgled, nego da ga obilježe kao monstruma?"
Knez Tywin je mrtav. To mijenja sve."Kneže, hoćete li mi dopustiti da pošaljem gavrana na Zid? Njegova će Milost htjeti saznati za pogibiju kneza Tywina."
"Saznat će. Ali ne od mene. Ni od tebe, dokle god si tu, pod mojim Šupljim krovom. Neću da se priča kako sam Stannisu pružio pomoć i savjet. Sunderlandovi su odvukli Sestre u dvije Blackfyreove , i svi smo teško propatili zbog toga." Knez Godric mahnu žlicom prema stolici. "Sjedni. Dok se nisi srušio, ser. Dvornica mi je hladna, vlažna i mračna, ali nije posve neuljudna. Naći ćemo ti suhe odjeće, ali najprije ćeš jesti." On viknu, i u dvornicu uđe žena. "Valja nam nahraniti gosta. Donesi piva, kruha i sestrina variva."
Pivo je bilo tamno, kruh crn, varivo kremastobijelo. Poslužila ga je u zdjeli izdubljenoj od rosice stvrdnuta hljeba. Bilo je gusto od poriluka, mrkve, ječma i repe, bijele i žute, uz

školjke i komadiće mesa bakalara i rakova, zavarenih u gustom vrhnju i maslacu. Takvo će varivo ugrijati čovjeka sve do kostiju, baš kako treba u kišnoj, hladnoj noći. Davos je zahvalno prionuo na njega.
"Jesi li kad već kušao sestrino varivo?"
"Jesam, kneže." Isto se varivo poslužuje diljem Triju Sestara, u svakoj gostionici i krčmi.
"Ovo je bolje od onih koje si prije jeo. Spravlja ga Gella. Kći moje kćeri. Jesi li oženjen, viteže od lukovice?"
"Jesam, kneže."
"Šteta. Gella je neudana. Kućevne su ti žene najbolje za brak. Unutra imaš trivrste rakova. Crvene rakove, velike rakovice i rakove-osvajače. Velike rakovice jedem samo u sestrinu varivu. Skoro mi se zbog toga čini da samljudožder." Njegova Visost pokaza na barjak obješen iznad hladnog, crnog ognjišta. Na njemu je bila izvezena velika rakovica, bijela na sivozelenom polju. "Čuli smo da se priča kako je Stannis spalio svog Namjesnika." Namjesnika koji mi je prethodio. Melisandre je na Zmajevu Kamenu predala Alestera Florenta svome bogu kako bi prizvala onaj vjetar koji ih je ponio na sjever. Knez Florent bio je jak i šutljiv dok su ga kraljičini ljudi vezivali uza stup, dostojanstven koliko bi svaki polugoli čovjek ikako mogao biti, ali završtao je kad mu je plamen zapalucao uz noge, i njegovi su ih vriskovi otpuhali skroz do Istočne Stražarnice pokraj mora, ako se može vjerovati crvenoj ženi. Davosu se taj vjetar nije sviđao. Kao da mu je smrdio po spaljenom mesu, a kroz snast je hujao bolnim lelekanjem. Jednako sam lako to mogao biti ja."Nisam spaljen," potvrdi on knezu Godricu, "premda me Istočna Stražarnica zamalo smrznula."
"Hoće to na Zidu." Žena im je donijela hljeb svježeg kruha, još vrućeg iz pećnice. Kad joj je Davos opazio ruku, zagledao se u nju. Knezu Godricu to nije promaknulo. "Tako je, ona nosi biljeg. Kao i svi Borrellovi, već pet tisuća godina. Kći moje kćeri. Nije to ona koja kuha varivo." On rastrgne kruh napola i pruži polovicu Davosu. "Jedi. Dobar je."
I bio je, premda bi svaka tvrda korica Davosu bila jednako ukusna; značila je da je on tu gost, barem noćas. Knezovi Triju Sestara na crnom su glasu, a nijedan nije na crnijem od Godrica Borrella, kneza Slatke Sestre, štita Sestrograda, vladara zamka Valobran i čuvara Noćne svjetiljke... ali čak i pljačkaške knezove i nasukavatelje obvezuju pradavni zakoni gostoprimstva. Vidjet ću zoru, barem,spomenu se Davos. Jeo sam njegova hljeba i soli. Samo, u ovom je sestrinu varivu bilo i začina čudnijih od soli. "Osjećam li ja to okus šafrana?" Šafran vrijedi više od zlata. Davos ga je prethodno okusio tek jedanput, kad mu je kralj Robert polovicu ribe na jednoj gozbi u Zmajevu Kamenu.
"Jest. Iz Qartha. tu i papra." Knez Godric uze prstohvat palcem i kažiprstom, pa si popapri vlastitu zdjelu. "Drobljena crnog papra iz Volantisa, nema boljeg. Uzmi koliko god ti treba, ako ti je do paprenja. Imam ga četrdeset škrinja. Da ne spominjem klinčiće i muškatne oraščiće, a i pola oke šafrana. Oduzeo sam ga jednoj kosookoj djevi." Nasmija se. Davos vidje da još ima sve zube, premda su većinom žuti, a jedan na vrhu je crn i mrtav. "Plovila je za Braavos, ali bura ju je otpuhala u Ugriz, gdje mi se razbila o neke hridi. Vidiš, dakle, da nisi jedini dar koji su mi oluje donijele. More ti je prijetvorno i okrutno."
Nije tako prijetvorno kao ljudi, pomisli Davos. Preci kneza Godrica bili su piratski kraljevi sve dok ih Starkovi nisu saletjeli ognjem i mačem. U današnje vrijeme Sestraši prepuštaju otvoreno piratstvo Salladhoru Saanu i njemu sličnima, a sami se ograničavaju na nasukavanje. Svjetionici što gore uz obale Triju Sestara trebali bi upozoravati na sprudove, grebene i hridi, te pokazivati siguran put, ali u olujnim i maglovitim noćima ima Sestraša koji će posegnuti za lažnim svjetlima da neoprezne kapetane odmame u propast.
"Oluje ti učiniše uslugu kad te dopuhase na moja vrata", reče knez Godric. "U Bijeloj bi Luci naišao na hladan doček. Zakasnio si, ser. Knez
Wyman kani se spustiti na koljeno, i to ne pred Stanisom." On otpi gutljaj piva. "Manderlyji nisu sjevernjaci, ne u dubini duše. Stigli su na sjever pred ne više od devetsto godina,

nakrcani svim svojim zlatom i bogovima. Veliki su velmože bili na Manderu, sve dok nisu postali preuzetni, pa su ih zelene ruke opalile po prstima. Vučji im je kralj oduzeo zlato, ali dao im je posjede i dopustio da zadrže svoje bogove." On poče mazati varivo komadom kruha. "Ako Stannis misli da će debeli zajahati jelena, vara se. Lavljaje zvijezdapristala u Sestrogradu prije dvanaest dana da napuni burad vodom. Znaš li tu lađu? Grimiznih jedara i zlatnog lava na pramcu. I puna je Freyeva, putu za Bijelu Luku."
"Freyeva?" To je bilo posljednje što bi Davos očekivao. "Freyevi ubili sina kneza Wymana, smo čuli."
"Jesu," nato će knez Godric, "i debeli se tako razbjesnio da se zavjetovao živjeti na kruhu i vinu sve dok im se ne osveti. Ali dan nije stigao proći prije nego što je opet počeo trpati školjke i kolače u usta. Ima brodova što cijelo vrijeme plove između Sestara i Bijele Luke. Mi njima prodajemo rakove, ribe i kozji sir, a oni nama drvo, vunu i štavljene kože. Prema svemu što čujem, njegovo je gospodstvo deblje no ikad. Toliko o zavjetima. Riječi su vjetar, a vjetar iz Manderlyjevih ne znači ništa više od vjetra koji mu pobjegne iz guzice." Knez otrgnu još jedan komad kruha da si pomaže dno zdjele. "Freyevi toj debeloj budali odnijeli vreću kostiju. Neki to zovu ljubaznom uslugom, donijeti čovjeku kosti pokojnog sina. Da se radilo o mome sinu, ljubazno bih uzvratio Frevevima i zahvalio im se prije nego što ih povješam, ali debeli je odviše plemenit za to." On si tutnu kruh u usta, prožvače ga, proguta. "Freyevi mi bili na večeri. Jedan je sjedio baš tu gdje si ti sada. Rhaegar,tako je rekao da se zove. Malo mi je trebalo da mu se nasmijem u brk. Rekao je da je izgubio ženu, ali da si kani naći novu u Bijeloj Luci. Gavranovi im lete amo-tamo. Knez Wyman knez Walder su nagodbu i sada je kane zapečatiti brakom."
Davosu je bilo kao da ga je knez opalio šakom u trbuh. Ako istinu zbori, mome kralju nema spasa.Stannisu Baratheonu nasušno treba Bijela Luka. Ako je Oštrozimlje srce sjevera, Bijela Luka tvori njegova usta. Zaljev mu se već stoljećima nipo najljućoj zimi nije zaledio. S dolaskom zime to bi moglo značiti mnogo i još više. Isto vrijedi i zagradske srebrnjake. Lannisteri imaju sve zlato Bacačeve Hridi, i još su si priženili bogatstvo Visovrta.Škrinje kralja Stannisa ispražnjene su. Moram barem pokušati. Možda nekako uspijem spriječiti taj brak."Moram stići do Bijele Luke", reče mu. "Vaša visosti, preklinjem vas, pomozite mi."
Lord Godric poče jesti svoju zdjelu, trgajući je ručerdama. Tvrda se rosica smekšala od variva. "Nimalo ne ljubim sjevernjake", izjavi. "Me- štri kažu da je od Haranja Triju Sestara proteklo dvije tisuće godina, ali Sestrograd ga nije zaboravio. Dotad smo bili slobodan narod, pod vlašću vlastitih kraljeva. Nakon toga, morali smo smo se spustiti na koljeno pred Orlovskim Gnijezdom da se riješimo sjevernjaka. Vuk i sokol tisuću su se godina nadmetali za nas, sve dok zajednički nisu oglodali sav loj i meso s kostiju ovih sirotih otoka. Što se tiče tvog kralja Stannisa, dok je zapovijedao Robertovim brodovljem, poslao mi je flotu u luku bez mog dopuštenja i natjerao me da povješam tucet dobrih prijatelja. Ljudi poput tebe. Čak je i meni zaprijetio vješanjem ako se neki brod slučajno nasuče zato što je Noćna svjetiljka utrnula. Morao sam progutati njegovu gordost." On proždre komad zdjele. "Sada stiže na sjever ponižen, podvijena repa. Zašto da mu ikako pomognem? Odgovori mi na to."
Zato što je on tvoj pravični kralj, pomisli Davos. Zato što je on snažan čovjek, i pravedan, jedini koji može obnoviti kraljevstvo i obraniti ga od prijetnje koja se skuplja na sjeveru. Zato što on ima čarobni mač Što sja svjetlošću sunca.Riječi mu zapeše u grlu. Nijedna ne bi kneza Slatke Sestre natjerala da se predomisli. Nijedna ga ne bi odvela ni korak bliže Bijeloj Luci. Koji on to odgovor želi čuti? Moram li mu obećati zlato koje nemamo? Nekog muža plemenita roda za kćer njegove kćeri? Posjede, počasti, naslove?Knez Alester Florent pokušao je igrati tu igru, i kralj ga je zbog toga bacio na lomaču.
"Namjesnik je izgubio jezik, sve mi se čini. Ne godi mu sestrino varivo, a ni istina." Knez

Godric obrisa si usta.
"Lav je mrtav", polako reče Davos. "Eto vam istine, kneže. Tywin je mrtav."
"Pa što onda?"
"Tko sada vlada u Kraljevu Grudobranu? Ne Tommen, on je još mali. Da nije Ser Kevan?" Svijeće zatitraše u crnim očima kneza Godrica. "Da je tako, ti bi sad bio u lancima. Kraljica je ta koja vlada."
Davos shvati. On gaji nedoumice. Ne želi se zateći na gubitničkoj strani. "Stannis je zadržao Krajoluju pred Tyrellovima Redwyneovima. je Zmajev Kamen posljednjim Targaryenima. je Željeznu flotu kod Lijepog Otoka. Taj kralj dječak njega neće nadvladati."
"Taj kralj dječak zapovijeda bogatstvom Bacačeve Hridi i moći Viso- vrta. On ima Boltonove i Freyeve." Knez Godric protrlja si bradu. "Pa ipak... na ovom je svijetu izvjesna jedino zima. Mome je ocu to kazao Ned Stark, tu, u ovoj dvornici."
"Ned Stark je bio ovdje?"
"U osvit Robertove pobune. Ludi je Kralj zatražio Starkovu glavu od Orlovskog Gnijezda, ali Jon Arryn mu je prkosom. Samo, Galebgrad je ostao odan prijestolju. Da bi stigao kući i sazvao barjake, Stark morao prijeći planine, stići na Prste i pronaći ribara da ga preveze preko Ugriza. Putem ih je snašla oluja. Ribar se utopio, ali njegova je kći dovela Starka do Sestara prije nego što je barka potonula. Kažu da joj je ostavio kesu srebrnjaka i kopile u trbuhu. Jon Snow, ga je nazvala, prema Arrynu.
Pustimo to sada. Moj je otac sjedio tu gdje ja sada sjedim kad je knez Eddard stigao u Sestrograd. Meštar nas je nagovarao da pošaljemo Starkovu glavu Aerysu, dokaz naše odanosti. To bi nam donijelo izdašnu nagradu. Ludi ih je Kralj dijelio široke ruke kad gaje bila volja. Ipak, dotad smo već znali da je Jon Arryn Galebgrad. Robert prvi ispeo na zidine i vlastitom rukom sasjekao Marqa . 'Taj Baratheon je neustrašiv', rekao sam tada. 'Bori se kao što se pravi kralj treba boriti.' Naš mi se meštar podsmjehnuo na to i kazao nam da će princ Rhaegar svakako poraziti tog pobunjenika. Tada je Stark : 'Na ovom je svijetu izvjesna jedino zima. Mogli bismo izgubiti glave, to je točno... samo, što ako pobijedimo?' Moj ga je otac poslao da produži put s glavom na ramenima. 'Ako izgubite,' kazao je knezu Eddardu, 'tebe ovdje nikad nije bilo.'"'
"Ništa više nego mene", reče Davos Seaworth.

11 - JON

Jon je iščitavao pismo sve dok mu se riječi nisu počele mutiti i stapati.
Ne mogu ovo potpisati. Neću ovo potpisati.
Umalo je spalio pergament na licu mjesta. Umjesto toga, otpio je gutljaj piva, ostatak polovice pehara koji nije dokrajčio na sinoćnjoj samotnoj večeri. Moram ga potpisati. Izabrali su me za vrhovnog zapovjednika. Zid je moj, kao i Straža. Noćna straža se ne upleće.
Osjetio je olakšanje kad je Žalosni Edd Tollett otvorio vrata da mu javi kako je Gilly vani. Jon odloži pismo meštra Aemona na stranu. "Primit ću je." Strepio je od ovoga. "Pronađi mi Sama. Htjet ću poslije razgovarati s njime."
"Bit će dolje s knjigama. Moj stari septon znao je govoriti da su knjige mrtvaci koji govore. Mrtvaci bi trebali šutjeti, kažem ja. Nitko ne želi slušati blebetanje mrtvaca." Žalosni Edd se udalji, mrmljajući o crvima i paucima.
Kad je Gilly ušla, odmah je pala na koljena. Jon zaobiđe stol i povuče je na noge. "Ne moraš klečati preda mnom. To je samo za kraljeve." Iako jc žena i majka, Gilly mu se i

dalje čini napola djetetom, krhka mrvica zamotana u jedan od Samovih starih plašteva. Plašt jc na njoj tako velik da bi pod njegovim skutima mogla sakriti još nekoliko djevojaka.
"Dječica su dobro?" upita je.
Divljakinja se stidljivo osmjehnu pod kapuljačom. "Da, milostivi. Bojala sam se da neću imat mlijeka za obojicu, al' što više sišu, to ga više imam. Jaki su."
"Moram ti reći nešto teško." Zamalo je rekao zamoliti, ali se zaustavio u posljednji tren..
"O Manceu? Val je preklinjala kralja da ga poštedi. Rekla je da bi pustila da je neki klečavac oženi i ne bi mu prerezala vrat, samo ako bi Mance preživio. Onog Kneza Kostiju, njega će poštedjet. Craster se uvijek kleo da će ga ubit ako se opet bude muvao oko tvrđe. Mance nije počinio ni upola tol'ko zlodjela k'o on."
Mance je samo poveo vojsku na kraljevstvo koje se nekoć zakleo štititi. "Mance je izrekao naše riječi, Gilly. Onda je prebjegao, oženio se Dallom i okrunio za Kralja s onu stranu Zida. Njegov je život sad u kraljevim rukama. Nismo ovdje zbog njega. Radi se o njegovu sinu. Dallinu dječaku."
"O malenome?" Glas joj je zadrhtao. "On nije prekršio nikakvu zakletvu, milostivi. Spava, plače i siše, ništa više, nikad vam on nikomu nije naudio. Ne dajte joj da ga spali. Spas'te ga, molim vas."
"Samo ti to možeš, Gilly." Jon joj objasni kako.
Neka druga žena vrisnula bi na njega, opsovala ga i poslala u sedam pakala. Neka druga žena poletjela bi na njega u bijesu, pljusnula ga, ritnula se na njega, izgrebla mu oči. Neka druga žena sasula bi mu sav svoj prkos u lice.
Gilly je odmahnula glavom. "Ne. Molim vas, ne."
Gavran preuzme riječ. "Ne", krik ne.
"Odbiješ li, dječak će izgorjeti. Ne sutra, ni prekosutra... ali uskoro, kad god Melisandre osjeti potrebu da probudi zmaja, podigne vjetar ili izvede kakvu drugu čaroliju za koju joj treba kraljeva krv. Mance će dotad biti prah i pepeo, pa će u vatru poslati njegova sina, a Stannis je neće odbiti. Ne odvedeš li dječaka, ona će ga spaliti."
"Oti'ću", reče Gilly. "Uzet ću ga, uzet ću ih obojicu, i Dallina dječaka i mojega." Suze su joj se kotrljale niz obraze. Da se nisu svjetlucale na svjetlu voštanice, Jon ne bi ni opazio da plače. Crasterove žene poučile bi svoje kćeri da suze liju u jastuk. Možda su odlazile plakati vani, daleko od Crasterovih šaka.
Jon stisnu prste svoje ruke od mača. "Uzmeš li oba dječaka, kraljičini ljudi će odjahati za tobom i dovući te natrag. Dječak će svejedno izgorjeti... a i ti s njime." Budem li je tješio, pomislit će da me suzama može ganuti. Mora shvatiti da neću popustiti. "Uzet ćeš samo jednog dječaka, Dallina."
"Majka ne može ostavit sina, inače će zauvijek biti prokleta. Ne sina. Spasili smo ga, Sam i ja. Molim vas. Molim vas, milostivi. Spasili smo ga od studeni."
"Kažu da je smrt smrzavanjem gotovo spokojna. Vatrom, s druge strane... vidiš li svijeću, Gilly?"
Pogledala je u plamen. "Da."
"Dotakni joj plamen. Stavi ruku iznad nje."
Njezine krupne smeđe oči još se jače raširiše. Nije se pomakla.
"Poslušaj me." Ubij dječaka. "Odmah."
Drhteći, djevojka pruži ruku, držeći je dobrano iznad treperavog plamena svijeće.
"Niže. Neka te poljubi."
Gilly spusti ruku. Jedan palac. Pa još jedan. Kad joj je plamen liznuo kožu, trgnula ju je natrag i počela jecati.
"Vatra je okrutan put u smrt. Dalla je umrla kako bi tome djetetu podarila život, ali ti si ga hranila, njegovala. Spasila si svog dječaka od leda. Sad spasi njezina od vatre."
"Onda će spalit moje djetešce. Ta crvena žena. Ne dobije li Daliino, spalit će moje."

"Tvoj sin nije kraljevske krvi. Melisandre neće dobiti ništa ako njega preda vatri. Stannis želi da se slobodnjaci bore za njega, neće spaliti nevino dijete bez pravovaljana razloga. TVoj sin bit će na sigurnom. Pronaći ću mu dojilju i paziti na njegov odgoj tu, u Crnom Zamku, pod mojom zaštitom. Naučit će loviti i jahati, boriti se mačem, sjekirom i lukom. Čak ću se pobrinuti da nauči čitati i pisati." Sam bi to volio. "A kad bude dovoljno star, doznat će istinu o svom porijeklu. Bit će slobodan da te potraži, bude li tako htio."
"Pretvorit ćete ga u vranu." Obrisala je suze nadlanicom male, blijede ruke. "Neću. Neću."
Ubij dječaka, pomisli Jon. "Hoćeš. U protivnom, obećavam ti da će onog dana kad spale Dallina dječaka i tvoje čedo otići u smrt."
"Smrt", zakriješti gavran Starog Medvjeda. "Smrt, smrt, smrt."
Djevojka je sjedila zgrbljena i potištena, zureći u plamen svijeće, dok su joj se u očima caklile suze. Naposljetku Jon reče: "Dopuštam ti da odeš. Nikome ovo ne spominji, ali svakako budi spremna otputovati sat prije prvog svjetla zore. Moji ljudi će doći po tebe."
Gilly ustade. Blijeda i nijema, ona ode od njega, nijednom se ne obazrevši. Jon je čuo njezine korake dok je hitala oružarnicom. Gotovo je trčala.
Kad je otišao zatvoriti vrata, Jon opazi da se Duh opružio pod nakovnjem, žvačući govedu kost. Krupni bijeli strahovuk podiže glavu kad mu se približio. "Krajnje je vrijeme da si se vratio." Vratio se za svoj stolac, da opet pročita pismo meštra Aemona.
Samwell Tarly pojavi se koji trenutak potom, noseći hrpu knjiga. Čim je ušao, Mormontov gavran poletje prema njemu, tražeći kukuruz. Sam se potrudi udovoljiti mu, ponudivši ga zrnjem iz vreće pokraj vrata. Gavran se pak potrudi kljunom mu probiti dlan. Sam jauknu, ptica odlepršа, a kukuruz se raspe. "Je li ti ta ništarija probila kožu?" upita ga Jon.
Sam oprezno skinu rukavicu. "Je. Krvarim."
"Svi prolijevamo krv za Stražu. Nosi deblje rukavice." Jon odgurnu nogom stolac prema njemu. "Sjedni, i pogledaj ovo." On pruži Samu pergament.
"Stoje to?"
"Papirnati štit."
Sam ga polako pročita. "Pismo kralju Tommenu?"
"U Oštrozimlju se Tom men drvenim mačevima borio s mojim bratom Branom", reče Jon, prisjećajući se. "Nosio je toliko štitnika da je izgledao kao nadjeveni gusan. Bran ga je oborio na tlo." Prišao je prozoru i rastvorio kapke. Vanjski zrak bio je hladan i krepak, premda je nebo bilo mutnosivo. "Pa ipak, Bran je mrtav, a debeljuškasti, rumeni Tommen sjedi na Željeznom prijestolju, dok mu se kruna gnijezdi posred zlatnih kovrča."
Ovo izazva čudan izraz na Samovu licu, i načas se činilo da želi nešto reći. Umjesto toga, on proguta slinu i opet se posveti pergamentu. "Nisi potpisao pismo."
Jon odmahnu glavom. "Stari Medvjed preklinjao je Željezno prijestolje za pomoć stotinu puta. Poslali su mu Janosa Slynta. Nikakvo pismo neće natjerati Lannistere da nas više vole. Ne otkako su čuli da pomažemo Stannisu."
"Samo u obrani Zida, ne u njegovoj pobuni. To ovdje piše."
"Razlika možda promakne knezu Tywinu." Jon uze pismo natrag. "Zašto bi nam on sada pomogao? Nije nikad prije."
"Pa, neće htjeti da se priča kako je Stannis odjahao u obranu kraljevstva dok se kralj Tommen igrao sa svojim igračkama. To bi nanijelo sramotu kući Lannister."
"Kući Lannister želim nanijeti smrt i uništenje, a ne sramotu." Jon pročita pismo. "Noćna straža ne miješa se u ratove Sedam Kraljevina. Zakletvu smo položili kraljevstvu, a kraljevstvo se sad nalazi u velikoj opasnosti. Stannis Baratheon pomaže nam u borbi protiv zajedničkih neprijatelja s one strane Zida, iako nismo njegovi ljudi..."
Sam se promeškolji na stolcu. "Pa, nismo. Jesmo li?"
"Dao sam Stannisu hranu, zaklon i Noćnu tvrđu, te dopuštenje da smjesti nešto slobodnjaka u Dar. To je sve."

"Knez Tywin će reći da je i to previše."
"Stannis tvrdi da je premalo. Što kralju više daješ, to on više želi. Hodamo po ledenom mostu nad ponorom sa svake strane. Udovoljiti jednom kralju dovoljno je teško. Zadovoljiti dvojicu gotovo je nemoguće."
"Da, ali... ako Lannisteri prevladaju, a knez Tywin zaključi da smo pomaganjem Stannisu izdali kralja, to bi moglo značiti kraj Noćne straže. On iza sebe ima Tyrellove, sa sveukupnom silom Visovrta. A usto je porazio kneza Stannisa na Crnovodi."
"Crnovoda je bila jedna bitka. Robb je dobio sve svoje bitke, a opet je izgubio glavu. Ako Stannis uspije podići sjever na oružje..."
Zastavši, Sam reče: "I Lannisteri imaju sjevernjake. Kneza Boltona i njegovo kopile."
"Stannis ima Karstarkove. Ako uspije pridobiti Bijelu Luku..."
"Ako", istaknu Sam. "Ako ne... moj kneže, čak je i papirnati štit bolji od nikakvoga."
"Valjda." I on i Aemon. Nekako se nadao da će Sam Tarly imati drugačije mišljenje. To su tek crnilo i pergament. Rezignirano je zgrabio pero i potpisao. "Donesi pečatni vosak." Dok se nisam predomislio. Sam pohita da ga posluša. Jon utisnu pečat Vrhovnog zapovjednika i preda mu pismo. "Odnesi ovo meštru Aemonu kad budeš odlazio i reci mu da pošalje pticu u Kraljev Grudobran."
"Hoću." Sam je zvučao kao da mu je odlanulo. "Moj kneže, ako smijem pitati... Vidio sam Gilly kad je odlazila. Gotovo je plakala."
"Val ju je opet poslala da moli za Mancea", šlaga Jon, pa neko vrijeme provedoše u razgovoru o Manceu, Stannisu i Melisandre iz Asshaija, sve dok gavran nije pojeo posljednje zrno kukuruza i zavrištao: "Krv."
"Šaljem Gilly odavde", reče Jon. "Nju i dječaka. Trebat ćemo pronaći drugu dojilju za njegova brata po mlijeku."
"Dotad će poslužiti i kozje mlijeko. Bolje je za dijete od kravljega." Razgovor o dojkama očito je poticao nelagodu u Samu, te je naglo uzeo govoriti o povijesti i mladim zapovjednicima koji su živjeli i umrli prije više stotina godina. Jon ga prekine s: "Reci mi nešto korisno. Pričaj mi o našem neprijatelju."
"O Drugima." Sam se obliznu. "Spominju ih ljetopisi, iako ne tako često kako sam mislio. Ljetopisi koje sam pronašao i pregledao, to jest. Ponekima još nisam ušao u trag, znam. Neke se starije knjige raspadaju. Listovi se krune kad ih pokušam okrenuti. A zbilja stare knjige... ili su sve istrunule ili su zakopane negdje gdje nisam još tražio ili... pa, moguće je da nema takvih knjiga, i da ih nikad nije ni bilo. Najstarije povijesti koje imamo zapisane su nakon što su Andali stigli u Zapadne zemlje, Prvi su nam ljudi ostavili samo rune na stijenama, pa sve što mislimo da znamo o Dobu junaka, Dobu osvita i Dugoj noći potječe iz izvještaja koje su sastavili septoni tisućama godina kasnije. Postoje arhimeštri u Citadeli koji u sve to dvoje. Te stare povijesti pune su kraljeva koji su vladali stotinama godina, i vitezova koji su jahali tisuću godina prije nego što su vitezovi uopće postojali. Znaš priče, Brandon Graditelj, Symenon Zvjezdooki, Kralj Noći... velimo da si ti devetsto devedeset osmi vrhovni zapovjednik Noćne straže, ali najstariji popis koji sam pronašao navodi šesto sedamdeset četiri zapovjednika, što navodi na zaključak da je bio sastavljen tijekom..."
"Vrlo davno", upadne Jon. "Stoje s Drugima?"
"Pronašao sam spomen zmajskog stakla. Djeca šume običavala su darivati Noćnoj straži po stotinu bodeža od opsidijana svake godine, tijekom Doba junaka. Drugi dolaze kad je hladno, većina se priča u tome slaže. Ili postaje hladno kad oni dođu. Katkad se pojave za vrijeme snježnih oluja i rastope kad se nebo razvedri. Kriju se od svjetlosti sunca i izlaze noću... ili noć pada kad oni izlaze. Neke priče kazuju da jašu na truplima mrtvih životinja. Medvjeda, strahovukova, mamuta, konja, nije važno, dokle god je životinja mrtva. Onaj koji je ubio Malog Paula jahao je na mrtvome konju, pa je taj dio očigledno istinit. Neki izvještaji spominju i divovske ledene pauke. Ne znam što bi oni bili. Ljudi koji padnu u

borbi s Drugima moraju se spaliti, inače će mrtvi ponovno ustati kao njihovi sužnji."
"Sve smo to znali. Pitanje glasi, kako da se protiv njih borimo?"
"Oklop Drugih neprobojan je za većinu običnih oštrica, ako se može vjerovati pričama, a mačevi su im tako ledeni da razbijaju čelik. Vatra će ih ipak zastrašiti, a raniti ih se može opsidijanom. Pronašao sam jedan izvještaj o Dugoj noći koji kazuje o posljednjem junaku koji je sasijecao Druge oštricom od zmajskog čelika. Navodno se njoj nisu mogli oprijeti."
"Zmajskog čelika?" Taj je izraz Jonu bio nov. "Valyrijskog čelika?"
"To je i meni prvo palo na pamet."
"Dakle, uspijem li samo uvjeriti knezove Sedam Kraljevina da nam dadu svoje valyrijske oštrice, sve će biti spašeno? To neće biti teško." Ništa teže nego zamoliti ih da se odreknu novca i dvoraca. Gorko se nasmijao. "Jesi li otkrio tko su ti Drugi, odakle dolaze, što žele?"
"Još ne, moj kneže, ali možda sam samo čitao pogrešne knjige. Ima na stotine onih koje još nisam pregledao. Daj mi još vremena i pronaći ću sve što se pronaći može."
"Nema više vremena. Moraš spakirati svoje stvari, Sam. Odlaziš s Gilly."
"Odlazim?" Sam blenu u njega razjapljenih usta, kao da nije razumio značenje te riječi. "Ja odlazim? U Istočnu Stražarnicu, moj kneže? Ili... kamo...?"
"U Starigrad."
"Starigrad'?" ponovi Sam piskutavim glasom.
"Kao i Aemon."
"Aemon? Meštar Aemon9 Ali... njemu su sto dvije godine, moj kneže, on ne može... šalješ njega i mene? Tko će paziti na gavranove? Ako se razbole ili rane, tko..."
"Clydas. Bio je s Aemonom godinama."
"Clydas je samo upravitelj, a vid mu slabi. Tebi treba meštar. Meštar Aemon tako je krhak, prekomorsko putovanje... moglo bi... on je star, i..."
"Život će mu biti u opasnosti. Svjestan sam toga, Sam, ali opasnost je ovdje veća. Stannis zna tko je Aemon. Ako crvenoj ženi zatreba kraljeva krv za njezine čarolije..."
"O." Iz Samovih debelih obraza kao da se iscijedila boja.
"Dareon će ti se pridružiti u Istočnoj Stražarnici. Nadam se da će nam pjesmama pridobiti pokojeg čovjeka na jugu. Crni kos će vas odvesti do Braavosa. Odatle ćeš sam ugovoriti prijevoz za Starigrad. Ako još kaniš prisvojiti Gillyno djetešce kao svoje kopile, pošalji nju i dijete u Rogati Brijeg. U protivnom, Aemon će joj pronaći mjesto sluškinje u Citadeli."
"Moje k-k-kopile. Da, ja... moja majka i sestre pomoći će Gilly s djetetom. Daeron bi je mogao otpratiti do Starigrada umjesto mene. Ja sam... vježbao sam gađanje lukom i strijelom svako poslijepodne s Ulmerom, kako si zapovjedio... pa, osim kad sam u riznici, ali zapovjedio si mi da istražujem o Drugima. Od dugog me luka bole ramena i stvaraju mi se žuljevi na prstima." On pokaza Jonu ruku. "Ipak, još vježbam. Češće pogodim metu nego što je promašim, ali svejedno sam najgori strijelac koji je ikad napeo luk. Ali sviđaju mi se Ulmerove priče. Netko bi ih trebao zapisati i staviti u knjigu."
"Ti ćeš. U Citadeli imaju pergamenta i crnila, ali i dugih lukova. Očekujem da ćeš nastaviti vježbati. Sam, Noćna straža ima na stotine ljudi koji umiju odapeti strijelu, ali samo šačicu onih koji znaju čitati i pisati. Želim da postaneš moj novi meštar."
"Moj gospodaru, ja... moj je posao ovdje, knjige..."
"... dočekat će te kad nam se vratiš."
Sam se primi za vrat. "Moj kneže, Citadela... tamo vas tjeraju da secirate mrtvace. Ne mogu nositi lanac."
"Možeš. I hoćeš. Meštar Aemon star je i slijep. Snaga ga napušta. Tko će zauzeti njegovo mjesto kad umre? Meštar Mullin u Sjenovitoj Kuli prije je borac negoli učenjak, a meštar Harmune iz Istočne Stražarnice češće je pijan nego trijezan."
"Ako zamolite Citadelu za još meštara..."
"To i kanim. Trebat će nam svaki. Aemona Targaryena, doduše, ne da se lako zamijeniti."

Ovo ne ide onako kako sam se nadao. Znao je da će s Gilly biti teško, ali pretpostavljao je da će Sam rado zamijeniti opasnosti Zida za toplinu Starigrada. "Bio sam uvjeren da će te ovo obradovati", primijeti zbunjeno. "U Citadeli ima više knjiga nego što ih itko za cijeloga života može pročitati. Tamo ćeš dobro napredovati, Sam. Znam da hoćeš."
"Ne. Mogu čitati knjige, ali... m-meštar mora biti liječnik, a meni od k-k-krvi bude zlo." Ruka mu zadršće da dokaže istinu te tvrdnje. "Ja sam Sam Preplašeni, ne Sam Pokositelj."
"Preplašen? Od čega? Poruge staraca? Sam, vidio si utvare kako naviru na Šaku, plimu živih mrtvaca s crnim rukama i sjajnim plavim očima. Ubio si onoga Drugoga."
"Ubilo gaje z-z-zmajsko staklo, ne ja."
"Šuti", obrecnu se Jon. Nakon Gilly, u njemu više nije ostalo strpljivosti za strahove ovog debeljka. "Lagao si, rotio se i spletkario da me učiniš vrhovnim zapovjednikom. Pokorit ćeš se mojoj zapovijedi. Otići ćeš u Citadelu i iskovati lanac, a budeš li morao secirati trupla, secirat ćeš ih. Barem u Starigradu trupla neće prigovarati."
"Moj kneže, moj o-o-o-otac, knez Randyll, on, on, on, on, on... život meštra život je služenja. Nijedan sin kuće Tarly neće nositi lanac. Muževi Rogatog Brijega ne klanjaju se i ne pužu pred sitnim plemićima. Jone, ne mogu biti neposlušan svome ocu."
Ubij dječaka, pomisli Jon. Dječaka u sebi, i onoga u njemu. Ubij ih obojicu, prokleto kopile.
"Ti nemaš oca. Samo braću. Samo nas. TVoj život pripada Noćnoj straži, pa idi i natrpaj svoje rublje u vreću, uza sve što još želiš ponijeti u Starigrad. Odlaziš sat prije zore. I evo ti još jedne zapovijedi. Od danas nadalje, više nećeš sebe nazivati kukavicom. Podnio si više u proteklih godinu dana nego što većina podnese cijeloga života. Možeš podnijeti i Citadelu, ali podnijet ćeš je kao Zakleti brat Noćne straže. Ne mogu ti zapovjediti da budeš hrabar, ali mogu ti zapovjediti da prikrijeŠ strahove. Izgovorio si riječi, Same. Sjećaš se?"
"Po... Pokušat ću."
"Nećeš pokušati. Izvršit ćeš."
"Izvršit." Mormontov gavran zamahnu velikim crnim krilima.
Sam kao da je klonuo. "Kako moj knez zapovijeda. Zna... zna li meštar Aemon za to?"
"To je bila njegova zamisao jednako kao i moja." Jon mu otvori vrata. "Bez pozdrava. Što manje ljudi zna za ovo, to bolje. Sat vremena prije prvog svjetla zore, pokraj groblja."
Sam pobježe od njega baš kao i Gilly.
Jon bijaše umoran. Treba mi sna. Probdio je pola noći zadubljen u zemljovide, pišući pisma i kujući planove s meštrom Aemonom. Čak i nakon što je oteturao u svoj uski krevet, san mu nikako nije dolazio na oči. Znao je s Čime se danas mora suočiti i zatekao se kako se nemirno prevrće dok razmišlja o posljednjim riječima meštra Aemona. "Dopustite da svojem gospodaru udijelim posljednji savjet," rekao je starac, "onaj isti koji sam dao svome bratu kad smo si rekli posljednje zbogom. Imao je trideset tri godine kad ga je Veliko vijeće izabralo da zasjedne na Željezno prijestolje. Bio je odrastao čovjek s vlastitim sinovima, ali na neke načine i dalje dječak. Egg je u sebi imao nevinost, milovidnost koju smo svi voljeli. Ubij dječaka u sebi, rekoh mu onoga dana kad sam se ukrcao na brod za Zid. Vladati može samo muškarac. Aegon, ne Egg. Ubij dječaka i pusti muškarca da se rodi." Starac je opipao Jonovo lice.
"Upola ste mladi nego što je bio Egg, a vaše breme je mnogo okrutnije, bojim se. Zapovjedništvo vam neće donijeti mnogo veselja, ali mislim kako u vama ima snage da izvršavate ono stoje nužno. Ubijte dječaka, Jone Snow. Zima samo što nam nije stigla. Ubijte dječaka i pustite muškarca da se rodi."
Jon se zaogrnu plaštem i izađe. Krenuo je u dnevni obilazak Crnog Zamka, kad posjećuje ljude na straži i sluša njihove izvještaje iz prve ruke, promatra Ulmera i njegove štićenike kod streličarskih meta, razgovara s kraljevim i s kraljičinim ljudima, te šeće po ledu navrh Zida kako bi razgledao šumu. Duh gaje pratio tihim koracima, kao bijela sjena uz bok. Kedge Bjelooki čuvao je Zid kad se Jon uspeo. Kedge je doživio četrdesetak imendana,

njih trideset na Zidu. Lijevo mu je oko slijepo, a desno zlobno. U divljini, sam sa sjekirom i brdskim konjićem, jedan je od najboljih izvidnika u Straži, ali nikad se nije dobro slagao s ostalima. "Tih dan", reče Jonu. "Nema se što izvijestiti, osim o odlutalim izvidnicima."
"Odlutalim izvidnicima?" upita Jon.
Kedge se naceri. "Par vitezova. Odjahaše prije sat vremena na jug kraljevskom cestom. Kad ih je Dywen opazio kako kidaju, rekao mi je da su južnjačke budale odlutale ukrivo."
"Shvaćam", reče Jon.
Saznao je više od samog Dywen a, dok je stari lugar srkao zdjelu ječmene juhe u vojarni. "Da, milostivi, vid'o sam ih. Bijahu to Horpe i Massey. Rekoše da ih je Stannis posl'o, al' nijesu rekli kamo ni po što ni 'oće 1' se vratit."
I Ser Richard Horpe i Ser Justin Massey kraljičini su ljudi, važni kraljevi savjetnici. Stannisu bi poslužio i par običnih slobodnih jahača da je na umu imao izviđanje, pomisli Jon, ali vitezovi su prikladniji za glasnike ili poslanike. Cotter Pyke poslao je glas iz Istočne Stražarnice da su Knez Luka i Salladhor Saan odjedrili za Bijelu Luku na pregovore s knezom Manderlyjem. Ima smisla daje Stannis poslao i druge poslanike. Njegova Milost nije strpljiv čovjek.
Drugo je pitanje hoće li se odlutali izvidnici vratiti. Možda jesu vitezovi, ali ne poznaju sjever. Na kraljevskoj cesti bit će radoznalih očiju, a neće sve biti prijateljski nastrojene. No to nije Jonova briga. Neka Stannis čuva svoje tajne. Bogovi znaju da ja imam svoje.
Duh je te noći spavao u podnožju kreveta, i ovaj put Jon nije sanjao da je vuk. Pa ipak, spavao je nemirno, satima se vrpoljeći prije nego što je utonuo u noćnu moru. U njoj ga je Gilly, sva uplakana, preklinjala da ostavi njezinu dječicu na miru, ali on joj je iščupao djecu iz naručja i odsjekao im glave, a onda ih zamijenio i naložio joj da ih opet prišije.
Kad se probudio, zatekao je Edda Tolleta nagnuta nad sobom u mraku ložnice. "Milostivi? Vrijeme je. Vučji je sat. Ostavili ste mi naredbu da vas probudim."
"Donesi mi nešto vruće." Jon zbaci gunjeve sa sebe.
Nakon što se odjenuo, Edd se vratio i utisnuo mu u ruke kupicu iz koje se pušilo. Jon je očekivao vruće kuhano vino, pa ga je iznenadio okus rijetke juhe koja miriše na poriluk i mrkvu, ali naizgled u sebi nema ni jedno ni drugo. Mirisi su jači u mojim vučjim snovima, sjetio se, a i hrana ima bogatiji okus. Duh je življi od mene. Ostavio je praznu kupicu na vignju.
Kegs je stajao pred njegovim vratima ovog jutra. "Želim razgovarati s Bedwyckom i Janosom Slyntom", reče mu Jon. "Dovedi ih ovamo s prvim svjetlom."
Vani je svijet bio crn i spokojan. Hladno je, ali ne opasno hladno. Ne još. Bit će toplije kad sunce izađe. Ako su bogovi dobri, Zid možda i zaplače. Kad su stigli do grobišta, kolona se već stigla oblikovati. Jon je dao Crnom Jacku Bulvveru zapovjedništvo nad pratnjom sastavljenom od dvanaestak izvidnika na konjima i dvaju zaprežnih kola. Jedna su visoko nakrcali škrinjama, sanducima i vrećama, zalihama za putovanje. Druga su imala krut krov od uškroblјene kože za zaštitu od vjetra. Meštar Aemon sjeo je na stražnji dio, umotan u medvjeđe krzno u kojemu je izgledao sitan kao dijete. Sam i Gilly još su stajali u blizini. Njoj oči bijahu crvene i natekle, ali u rukama je nosila dječaka, čvrsto umotanog. Nije uspijevao razaznati je li to njezin ili Dallin sin. Vidio je njih dvojicu zajedno samo nekoliko puta. Gillyn je dječak stariji, a Dallin kršniji, ah dovoljno su slične dobi i veličine da ih nitko tko ih dobro ne poznaje ne bi lako mogao razlikovati.
"Kneže Snow," doviknu mu meštar Aemon, "ostavio sam vam jednu knjigu u svojim odajama. Nefritski kompendij. Napisao ga je volantijski pustolov Colloquo Votar, koji je putovao istokom i posjetio sve zemlje Nefritskog mora. U njoj se nalazi odlomak koji bi vas mogao zanimati. Rekao sam Clydasu da vam ga označi."
"Svakako ću ga pročitati."
Meštar Aemon otare nos. "Znanje je oružje, Jone. Naoružajte se dobro prije nego što

odjašete u bitku."
"Hoću." Jon osjeti nešto mokro i hladno na licu. Kad je pogledao uvis, opazio je da sniježi. Loš predznak. Obratio se Crnom Jacku Bulwe- ru. "Putuj što brže možeš, ali ne riskiraj glupo. Vodiš sa sobom starca i dojenće. Pazi da im bude toplo i da budu dobro nahranjeni."
"I vi isto, milostivi." Gilly se očito nije žurilo da se popne na kola. "Pobrin'te se za onog drugog. Pronad'te mu dojilju, k'o što ste rekli. Obećali ste mi da hoćete. Dječak... Dallin dječak... mali princ, hoću reći... nađite mu neku dobru ženu, da odraste velik i snažan."
"Imate moju riječ."
"Nemojte mu davat ime. Nemojte dok ne navrši dvije godine. Nesreća je nadjenut im ime dok su još na sisi. Vaše vrane to možda ne znaju, al' to je istina."
"Kako zapovijedate, moja gospo."
"Ne zovite me tako. Ja sam majka, a ne gospa. Crasterova sam žena i Crasterova kći, i majka." Dodala je dijete Žalosnome Eddu, pa se popela na kola i pokrila krznima. Kad joj je Edd vratio dijete, Gilly ga je privila na grudi. Sam okrenu leđa tome prizoru, crven u licu, i uspentra se na svoju kobilu. "Idemo, onda", zapovjedi Crni Jack Bulwer, švignuvši bičem. Kolni se kotači zakotrljaše.
Sam se zadrža na trenutak. "Pa, zbogom."
"I tebi, Same", reče Žalosni Edd. "TVoj brod neće potonuti, barem ja tako mislim. Brodovi tonu samo kad sam ja na njima."
Jon se prisjećao. "Kad sam prvi put vidio Gilly, stiskala se uza zid Crasterove tvrđe, ta mršava, tamnokosa djevojka s velikim trbuhom, šćućurena pred Duhom. On je upao među njezine zečeve i mislim da se bojala da će je zaklati i požderati dijete... ali nije se trebala bojati vuka, zar ne?"
"Ni sama nije svjesna koliko je hrabra", reče Sam.
"I ti, Sam. Neka vam je brz i siguran put, a ti pripazi na nju, Aemona i dijete." Hladne kapljice na licu podsjetiše Jona na dan kad se oprostio s Robbom u Oštrozimlju, ne znajući daje to zauvijek. "I podigni kukuljicu. Pahulje ti se tope u kosi."
U času kad se malena povorka izgubila u daljini, istočno je nebo prešlo iz crne boje u sivu, a snijeg je već gusto padao. "Orijaš vjerojatno već čeka vrhovnog zapovjednika", podsjeti ga Žalosni Edd. "Janos Slynt također."
"Da." Jon Snow zirne uvis prema Zidu, koji se kočio nad njima poput ledene litice. Stotinu liga s kraja na kraj, i sedamsto stopa visok. Visina daje snagu Zidu; dužina mu tvori slabost. Jon se prisjeti nečega što je njegov otac jednom rekao. Zid je onoliko čvrst koliko i ljudi koji stoje iza njega. Ljudi iz Noćne straže dovoljno su hrabri, ali premalo ih je za zadatak s kojim će se morati suočiti.
Orijaš ga je čekao u oružarnici. Pravim se imenom zvao Bedwyck. Za dlaku i pol viši od pet stopa, bio je najniži Čovjek u Noćnoj straži. Jon odmah prijeđe na stvar. "Treba nam više očiju na Zidu. Odmorišta gdje se naše patrole mogu skloniti od hladnoće, pronaći toplo jelo i svježe konje. Postavit ću posadu na Ledentrag i predati ti zapovjedništvo nad njom."
Orijaš zavuče vršak malog prsta u uho da očisti vosak. "Zapovjedništvo? Meni? Moj knez znade da sam ja samo klinjo malog zakupnika koji je na Zidu završio zbog krivolova?"
"Izvidnik si već desetak godina. Preživio si Šaku Prvih ljudi i Cra- sterovu tvrđu i vratio se da pričaš o tome. Mlađi se ugledaju u tebe."
Sitni muškarac se nasmije. "Samo se patuljci ugledaju u mene. Ne znam čitati, gospodaru. Kad mi se posreći, uspijem napisati vlastito ime."
"Poslao sam u Starigrad po još meštara. Imat ćeš dva gavrana kad bude najhitnije. Kad ne bude, šalji jahače. Dok ne steknemo više meštara i ptica, kanim uspostaviti niz svjetionika na vrhu Zida."
"A kolikom broju sirotih budala ću zapovijedati?"

"Dvadesetorici iz Straže," reče Jon, "i još upola tolikom broju Stanni- sovih ljudi." Starih, zelenih ili ranjenih. "To neće biti njegovi najbolji ljudi i nijedan od njih neće odjenuti crno, ali slušat će. Iskoristi ih kako možeš. Četvorica braće koju šaljem s tobom došli su na Zid s knezom Slyntom iz Kraljeva Grudobrana. Drži ih na oku, dok drugim pazi na penjače."
"Možemo mi promatrati, moj kneže, ali ako se dovoljno penjača domogne vrha Zida, tridesetorica neće dostajati da ih zadrži."
Tri stotine možda neće dostajati. Jon zadrži tu dvojbu za sebe. Istina glasi da su penjači pri usponu očajnički ranjivi. Kamenje, koplje i lonci kipuće smole mogu pljuštati na njih odozgora, a oni se jedino mogu očajnički privijati uz led. Ponekad se čini da ih sam Zid otresa sa sebe, kao pas buhe. Jon je to vidio na svoje oči, kad se ploča leda odlomila pod Valinim ljubavnikom Jarlom, poslavši ga u smrt.
Međutim, stignu li penjači na vrh Zida neprimijećeni, sve se mijenja. Dobiju li vremena, mogu si tu gore izdubiti uporište, podići vlastite bedeme i spustiti konopce i ljestve tisućama drugih da se uzveru za njima. Tako je to izveo Raymun Riđobradi, Raymun koji je bio Kralj s onu stranu Zida u danima djeda njegova djeda. Jack Musgood bio je vrhovni zapovjednik u to doba. "Veseli Jack", zvali su ga prije nego što se Riđobradi spustio sa sjevera; "Pospani Jack", zauvijek nakon toga. Raymunova vojska dočekala je krvav kraj na obalama Dugog jezera, uklještena između kneza Willama od Oštrozimlja i Pijanog Orijaša, Harmonda Umbera. Ridobradog je ubio Artos Neumoljivi, mlađi brat kneza Willama. Straža je prekasno stigla da se sukobi s divljacima, ali na vrijeme da ih pokopa, i tako obavi zadatak koji im je Artos Stark u gnjevu dodijelio dok je tugovao nad obezglavljenim truplom svog ubijenog brata.
Jon nije namjeravao ostati upamćen kao Pospani Jon Snow. "Tride- setorica će imati bolje izglede od nijednoga", rekao je Orijašu.
"To svakako", reče čovječuljak. "Hoće li to samo bit' Ledentrag, onda, ili će moj knez otvoriti i druge utvrde?"
"Kanim opremiti posadom sve njih, s vremenom," reče Jon, "ali zasad će to biti samo Ledentrag i Siva Stražarnica."
"A je li moj knez odlučio tko će zapovijedati Sivom Stražarnicom?"
"Janos Slynt", reče Jon. Bogovi, čuvajte nas. "Čovjek se neće uzdići do mjesta zapovjednika zlatnih plašteva ako nije sposoban. Slynt se rodio kao mesarov sin. Bio je kapetan Željeznih dveri kad je Manly Stokeworth umro, a Jon Arryn ga je uzdigao i predao obranu Kraljeva Grudobrana u njegove ruke. Knez Janos ne može biti tolika budala kao Što se čini." A želim ga što više udaljiti od AUisera Thornea.
"Moguće da je tako," reče Orijaš, "ali ja bih ga svejedno radije poslao u kuhinju da pomaže Troprstome Hobbu sjeckati repu."
U tom slučaju, više se nikad ne bih usudio pojesti repu.
Prošlo je pola jutra prije nego što se knez Janos javio na dužnost kao što mu je zapovjeđeno. Jon je čistio Dugu Pandžu. Neki bi prepustili taj zadatak upravitelju ili štitonoši, ali knez Eddard je naučio svoje sinove da vode brigu o svojem oružju. Kad su Kegs i Žalosni Edd došli sa Slyntom, Jon im zahvali i pozove kneza Janosa da sjedne. Ovaj to i učini, iako preko volje, prekriživši ruke i mršteći se, ne obaziruć se na goli Čelik u rukama svoga vrhovnog zapovjednika. Jon je prelazio voštanim platnom po svom kopilanskom maču, promatrajući igru jutarnjeg svjetla po njegovim valićima, misleći kako bi lako oštrica proklizila kroz kožu, salo i tetive i odvojila Slyntovu ružnu glavu od tijela. Čovjeku se svi zločini izbrišu kada odjene crno, kao i sva savezništva, no teško mu je Janosa Slynta doživjeti kao brata. Među nama ima krvi. Ovaj je čovjek pomogao ubiti mog oca i dao je sve od sebe da ubije i mene.
"Kneže Janose." Jon spremi mač u korice. "Predajem vam zapovjedništvo nad Sivom Stražarnicom."

To osupnu Slynta. "Siva Stražarnica... Kod Sive Stražarnice popeli ste se na Zid s vašim divljim prijateljima..."
"Tako je. Utvrda je u jadnom stanju, mora se priznati. Obnovit ćete je najbolje što možete. Počnite krčenjem šume. Ukradite kamenje sa zdanja koja su se urušila i popravite ona koja još stoje." Posao će biti težak i surov, mogao je dodati. Spavat ćeš na kamenu, previše iscrpljen da se žališ ili spletkariš, a ubrzo ćeš zaboraviti kako je to biti na toplome, ali možda se prisjetiš što znači biti čovjek. "Imat ćete trideset ljudi. Desetoricu odavde, desetoricu iz Sjenovite Kule i desetoricu koju će nam pozajmiti kralj Stannis."
Slyntovo lice poprimi boju šljive. Mesnati podvoljak stane mu drhtati. "Misliš da ne vidim što radiš? Janos Slynt nije čovjek kojega je tako lako nasamariti. Bio sam zadužen za obranu Kraljeva Grudobrana još dok si ti kakao u pelene. Zadrži svoju ruševinu, kopile." Dajem ti priliku, kneže. To je više nego što si ti ikada dao mome ocu. "Niste me shvatili, kneže", reče Jon. "Ovo je bila zapovijed, ne ponuda. Četrdeset je liga do Sive Stražarnice. Spakirajte oružje i oklop, pozdravite se i budite spremni otići sutradan s prvim svjetlom."
"Ne." Knez Janos skoči na noge, srušivši stolac unatrag. "Neću tek tako otići da se smrznem i umrem. Neće jedno izdajnikovo kopile zapovijedati Janosu Slyntu! Nisam ja bez prijatelja, upozoravam te. Ni ovdje ni u Kraljevu Grudobranu. Bio sam knez Harrenhala! Daj tu ruševinu kojoj od slijepih budala koja je za tebe glasala, ja je neću. Čuješ li me, dječače? Ja je neću!"
"Hoćete."
Slynt se nije udostojao na to odgovoriti, već je na odlasku nogom odgurnuo stolac s puta. Još u meni vidi dječaka, pomisli Jon, nezrelog dječaka kojega se može zastrašiti gnjevnim riječima. Mogao se samo nadati da će prospavana noć dozvati kneza Janosa k pameti. Sljedeće jutro pokazalo je da se uzalud tome nadao.
Jon je zatekao Slynta kako prekida post u zajedničkoj prostoriji. S njime je bio Ser Alliser Thorne, te još nekoliko njihovih pajdaša. Nečemu su se smijali kad je Jon sišao stubištem sa Željeznim Emmetom i Žalosnim Eddom, a za njima Mully, Konj, Crveni Jack Crabb, Rusty Flowers i Owen Klipan. Troprsti Hobb vadio je kutlačom kašu iz svojega lonca. Kraljičini ljudi, kraljevi ljudi i crna braća sjedili su za odvojenim stolovima, neki nagnuti nad zdjelama zobene kaše, drugi puneći želuce prženim kruhom i slaninom. Jon ugleda Pypa i Grenna za jednim stolom, a Bowena Marsha za drugim. U zraku su se osjećali mirisi dima i masti, a zveket noževa i žlica odzvanjao je od nadsvođenog stropa.
Svi glasovi umuknuli su kao jedan.
"Kneže Janos," reče Jon, "dajem vam posljednju priliku. Odložite žlicu i idite u staju. Dao sam osedlati i zauzdati vašeg konja. Dug je i težak put do Sive Stražarnice."
"Onda radije uzmi put pod noge, dečko." Slynt se nasmija, kapljući kašu po grudima. "Siva Stražarnica dobro je mjesto za takve kao ti, mislim. Daleko od poštenog, pobožnog svijeta. Na tebi je znak zvijeri, kopile."
"Odbijate poslušati moju zapovijed?"
"Možeš si je zabiti u to svoje kopilansko dupe", reče Slynt, a podvoljci mu se zatresu. Alliser Thorne se tanko nasmiješi, crnih očiju uprtih u Jona. Za drugim stolom, Godry Divosjek se poče smijati.
"Kako želite." Jon kimnu Željeznom Emmettu. "Molim te, odvedi kneza Janosa na Zid—"
□\i zatvori ga u ledenu ćeliju, mogao je reći. Nakon jednog ili deset dana provedenih stiješnjen u ledu, grozničavo bi drhtao i molio da ga puste, znao je Jon bez ikakve sumnje. A čim bi izašao, on i Tome opet bi počeli spletkariti.
□\i priveži ga za konja, mogao je reći. Ako Slynt odbija otići u Sivu Stražarnicu kao njezin zapovjednik, može otići kao kuhar. No tada bi njegovo dezertiranje bilo samo pitanje vremena. A koliko bi drugih poveo sa sobom?
"—i objesi ga", dovrši Jon.

Lice Janosa Slynta pobijeli kao mlijeko. Žlica mu isklizne iz prstiju. Edd i Emmett prijedoše prostoriju, dok su im koraci odzvanjali po kamenome podu. Usta Bowena Marsha otvarala su se i zatvarala, no riječi nisu izlazile. Ser Alliser Thorne lati se balčaka mača. Hajde, pomisli Jon. Duga Pandža visjela mu je na leđima. Pokaži čelik. Daj mi povod da učinim isto.
Pola ljudi u dvorani diglo se na noge. Južnjački vitezovi i oklopnici, odani kralju Stannisu, crvenoj ženi, ili oboma, i Zakleta braća Noćne straže. Neki su izabrali Jona za vrhovnog zapovjednika. Drugi su dali svoj glas Bowenu Marshu, Ser Denysu Mallisteru, Cotteru Pykeu... a neki pak Janosu Slyntu. Njih na stotine, koliko se sjećam. Jon se upita koliko se njih sada nalazi tu, u podrumu. Na trenutak- svijet je plesao na oštrici mača.
Alliser Thorne makne ruku s mača i odmakne se da propusti Edda Tolleta.
Žalosni Edd primi Slynta za jednu ruku, a Željezni Emmet za drugu. Zajedno ga digoše s klupe. "Ne", pobuni se knez Janos, dok su mu kapljice kaše frcale s usana. "Ne, pustite me. On je sani° dječak, kopile. Otac mu je bio izdajnik. Na njemu je znak zvijeri, onog njegova vuka... Pustite me! Požalit ćete dan kada ste stavili ruke na Ja nosa Slynta. Imam prijatelje u Kraljevu Grudobranu. Upozoravam vas—" Još je protestirao dok su ga napola gurali, a napola vukli uza stube.
Jon izađe za njima. Iza njega, podrum se ispraznio. K°d kaveza, Slynt se na trenutak istrgnu i pokuša pobjeći, ali Željezni ga £mmet zgrabi za vrat i tresnu njime o željezne rešetke, primoravši ga da odustane. Dotad se već cijeli Crni zamak okupio vani da gleda. Cak je i Val stajala na prozoru, duge zlatne pletenice prebačene preko jednog ramena. Stannis stajaše na stubama Kraljeve kule, okružen svojim vitezvima.
"Ako dječak misli da me može zastrašiti, vara se", čuli su kneza Janosa kako govori. "Ne bi se usudio objesiti me. Janos Slynt ima prijatelje, važne prijatelje, vidjet ćete..." Vjetar mu je nadjačao ostatak riječi.
Ovo nije u redu, pomisli Jon. "Stanite."
Emmett se okrene, nabravši čelo. "Moj kneže?"
"Neću ga objesiti", reče Jon. "Dovedite ga ovamo."
"O, Sedmorico, spasi nas", čuo je kako se omaklo Bowenu Marshu.
Osmijeh koji se tada pojavio na licu kneza Janosa SJvnta imao je svu slatkoću užeženog maslaca. Sve dok Jon nije rekao: "EđJe, donesi panj", i isukao Dugu Pandžu.
U času kad su pronašli prikladan panj za sječu, knez- Janos povukao se u kavez dizala, ali Željezni je Emmet ušao za njim i izvukao ga van. "Ne", krikne Slynt, dok ga je Emmet napola gurao, a napola vukao dvorištem. "Pusti me... ne možete... kad Tywin Lanni'ter čuie za svi ćete požaliti..."
Emmett mu podapnu noge i obori ga na tlo. Žalosni Edd pritisnu mu leđa nogom da ga zadrži na koljenima dok mu je Ernmet podmetao panj pod glavu. "Bit će lakše ostanete li mirni", obeča mu Jon Snow. "Pomaknete li se da izbjegnete mač, svejedno ćete umrijeti, ali smrt će vam biti gadnija. Istegnite vrat, kneže." Blijedo jutarnje svjetlo klizilo je gore-dolje po njegovoj oštrici dok je Jon obuhvaćao balčak kopilanskog mača objema rukama i visoko ga podizao. "Ako imate kakvih posljednjih riječi, sada je čas da ih izgovorite", reče on, očekujući jednu posljednju kletvu.
Janos Slynt izvije vrat kako bi ga pogledao. "Molim vas, kneže. Milost. Ja ću... Ići ću, hoću, ja..."
Ne, pomisli Jon. Ta si vrata zatvorio. Duga Pandža se spusti. "Mogu li dobiti njegove čizme?" upita Owen Klipan dok se glava Janosa Slynta kotrljala blatnjavim tlom. "Gotovo su nove, te čizme. Podstavljene krznom."
Jon se obazre za Stannisom. Na trenutak im se pogledi susretoše. Tada kralj kimnu i vrati se u svoju kulu.

12 - TYRION

Kad se probudio, bio je sam, a nosiljka je stajala u mjestu.
Hrpa zgnječenih jastučića još je otkrivala gdje je Illyrio izvaljeno ležao. Patuljku je grlo bilo suho i hrapavo. Sanjao je... što je to sanjao? Nije se mogao sjetiti.
Izvana se čuo razgovor na nekom njemu nepoznatom jeziku. Tyrion je prebacio noge kroz zastore i naskocio na tlo, te primijetio da magister Illyrio stoji pokraj konja, a nad njega se nadvijaju dva jahača. Obojica nose košulje od izlizane kože prekrivene plaštevima od tamnosmeđe vune, ali mačevi su im u koricama i ne čini se da debelome prijeti opasnost.
"Moram se popišati", dao im je patuljak do znanja. Odgegao se s ceste, raskopčao hlače i olakšao se u trnovit guštik. Potrajalo mu je podulje.
"Ako ništa drugo, barem dobro piša", primijeti jedan glas.
Tyrion si otrese posljednje kapi i pospremi se. "Pišanje mi je još najmanji dar. Da me samo vidite kako serem." Obratio se magisteru Illyriju. "Poznaješ ovu dvojicu, magistere? Meni izgledaju kao odmetnici. Da potražim svoju sjekiru?"
" Tvoj u sjekiru?" uskliknu krupniji jahač, plećat čovjek kuštrave brade i raščupane, narančaste kose. "Čuješ ti to, Haldone? Maleni bi čovjek htio kavgu s nama!"
Njegov je suputnik bio stariji, obrijan, izborana asketskog lica. Kosu je zagladio unatrag i povezao u Čvor na zatiljku. "Sitniji ljudi često imaju potrebu neprimjerenim hvastanjima dokazivati svoju hrabrost", izjavi on. "Sumnjam da bi bio u stanju ubiti i patka."
Tyrion slegnu ramenima. "Daj patka."
"Ako baš želiš." Jahač baci pogled prema suputniku.
Plećati izvadi kopilanski mač iz korica. "Ja sam Patak, nokširu jedan mali bezobrazni."
O, bogovi, smilujte se. "Računao sam na nekog manjeg patka."
Krupni se grohotom nasmija. "Čuješ, Haldone? On bi htio manjeg Patka!"
"Bio bih sasvim zadovoljan i nekim malo tišim." Čovjek zvani Hal- don prouči Tyriona hladnim, sivim očima, a onda se opet obrati Illyriju. "Imate neke škrinje za nas?"
"I mazge da ih nose."
"Mazge su presporc. Imamo mi tovarne konje, prebacit ćemo Škrinje na njih. Patak, pobrini se za to."
"Zašto se Patak uvijek mora brinuti za sve što treba?" Krupni vrati mač u korice. "Za što se ti brineš, Haldone? Tko je tu vitez, ti ili ja?" Svejedno, on nadureno odmaršira prema mazgama s prtljagom.
"Kako je naš momak?" upita Illyrio dok su privezivali škrinje. Tyrion ih je nabrojio šest, sve hrastovih škrinja sa željeznim bravama. Patak ih je prenosio s razmjernom lakoćom, prteći ih na jedno rame.
"Sada jc visok kao Griff. Prije tri dana nogom jc odbacio Patka u konjski valov."
"Nije me odbacio. Pao sam unutra čisto da njega nasmijem."
"Varka ti je uspjela", nato će Haldon. "I mene si nasmijao."
"U jednoj je škrinji dar za dječaka. Malo ušećerenog đumbira. Oduvijek ga voli." Illyrio je zvučao neobično žalosno. "Mislio sam produžiti s vama do Ghoyana Drohea. Na još jednu gozbu za rastanak prije nego što krenete niz rijeku..."
"Nemamo vam mi vremena za gozbe, gospodaru", reče Haldon. "Griff namjerava udariti nizvodno čim se vratimo. Uz rijeku nam stižu vijesti, nimalo dobre. Sjeverno od Bodežnog jezera opaženi su Dothrakiji, prethodnice khalasara starog Motha, a Khal Zekko nije daleko za njim, napreduje kroz Qohorsku šumu."

Debeli nepristojno progunda. "Zekko posjeti Qohor svaka tri-Četiri mjeseca. Qohorci mu dadu vreću zlata, pa on ode natrag na istok. Što se pak Motha tiče, njegovi su ljudi stari gotovo kao i on sam, a svake ih je godine sve manje. Prijetnja je—"
"—Khal Pono", dovrši Haldon. "Motho i Zekko bježe pred njim, ako su priče točne. Prema najnovijim izvještajima, Pono je kod prvih pritoka Selhorua s khalascirom od trideset tisuća. Griff se ne bi izlagao riziku nalijetanja na njihov prijelaz, usudi li se Pono krenuti preko rijeke Rhoyne." Haldon baci pogled prema Tyrionu. "Zna li vaš patuljak jahati tako dobro kao pišati?"
"Zna jahati," ubaci se Tyrion prije nego što je knez sira stigao odgovoriti u njegovo ime, "makar najbolje jaše na posebnom sedlu i dobro poznatom konju. Čak zna i govoriti."
"Uistinu. Ja sam Haldon, vidar u našoj maloj bratskoj družbi. Neki me zovu Polumcštar. Moj suputnik je Ser Patak."
"Ser Roily", reče krupni. "Roily Patkopolje. Svaki vitez može proizvesti drugog viteza, a Griff je proizveo mene. A ti, patuljak?"
Illyrio se smjesta oglasi. "Yollo, tako ga zovu."
Yollo? Yollo zvuči kao ime koje bi se nadjenulo nekom majmunu. Sto je još gore, ime je pentosko, a svaka budala vidi da Tyrion nije Pentosijac. "U Pentosu me zovu Yollo," reče on brže-bolje, da popravi štete koliko se dade, "ali majka mije nadjenula ime Hugor Hill."
"Jesi li ti mali kralj ili malo kopile?" upita ga Haldon.
Tyrion shvati da bi mu bilo pametno držati se na oprezu uz Haldona Polumeštra. "Svaki je patuljak kopile u očima svoga oca."
"Bez sumnje. Dobro, Hugore Hille, odgovori mi na ovo. Kako je Serwyn od Zrcalnog štita sasjekao zmaja Urraxa?"
"Prišao mu je zaklonjen štitom. Urrax nije vidio ništa izuzev vlastita odraza sve dok mu Serwyn nije zario koplje kroz oko."
Haldona se to nije dojmilo. "Čak i Patak zna tu priču. Znaš li mi reći kako se zvao vitez koji je istu smicalicu pokušao izvesti s Vhagar za vrijeme Plesa zmajeva?"
Tyrion se isceri. "Ser Byron Swann. Bio je reš pečen za svoj trud... samo što se zmajica nije zvala Vhagar, nego Syrax."
"Bojim se da u tome griješiš. U Plesu zmajeva, Istinski kazivanome, meštar Munkurt piše—"
"—da je to bila Vhagar. Veliki meštar Munkun griješi. Štitonoša Ser Byrona vidio je pogibiju svoga gospodara i opisao je u pismu kćeri. Tu navodi da je bila riječ o Syrax, Rhaenyrinoj zmajici, što ima više smisla od Munkunova tumačenja. Swann je bio sin kneza međaša, a Krajoluja je bila na Aegonovoj strani. Vhagar je jahao princ Aemond, Aegonov brat. Zašto bi Swann htio nju sasjeći?"
Haldon stisnu usne. "Samo se ti nastoj ne smandrljati s konja. U slučaju da padneš, najpametnije bi ti bilo da se odgegaš natrag u Pentos. Naša stidljiva djeva neće čekati ni muškarca ni patuljka."
"Stidljive su mi djeve najdraže. Ako izuzmemo pustopašne. Reci mi, kamo kurve idu?"
"Zar ti ja izgledam kao čovjek koji posjećuje kurve?"
Patak se prezirno nasmija. "Ne bi se on usudio. Lemore bi ga natjerala da se moli za oprost, momak bi rekao da se i njemu ide, a onda bi mu Griff lako mogao otfikariti kurac i zariti mu ga u grlo."
"Pa," reče Tyrion, "jednome meštru kurac i ne treba."
"Haldon je samo napola meštar, doduše."
"Vidim ja daje patuljak tebi smiješan, Patak", reče Haldon. "Slobodno nek jaše s tobom." On okrenu konja i udalji se trkom.
Patku je trebalo još nekoliko trenutaka da dovrši vezivanje Illyriovih škrinja za tri tovarna konja. Dotad je Haldon već nestao s vidika. Činilo se da Patka to ne zabrinjava. Naskočio

je u sedlo, podigao Tyriona za ovratnik i smjestio malog čovjeka preda se. "Čvrsto se drži za oglavinu i bit će ti kako treba. Kobila ima ugodan, sladak korak, a zmajska je cesta glatka kao djevičina guza." Primivši uzde desnom, a povodce lijevom rukom, Ser Roily krenu britkim kasom na put.
"Sretno vam bilo", doviknu Illyrio za njima. "Recite dječaku da mi je žao što neću biti s njim na vjenčanju. Vidimo se opet u Zapadnim zemljama. U to vam se zakiinjem rukama svoje mile Serre."
Kad je Tyrion Lannister posljednji put vidio Illyrija Mopatisa, magister je stajao pokraj svoje nosiljke u brokatnim haljama, snuždeno obješenih masivnih ramena. Dok mu se prilika gubila u njihovoj prašini, knez sira djelovao je gotovo sitno.
Patak je sustigao Haldona Polumeštra četvrt milje dalje. Jahači su nakon toga nastavili put usporedo. Tyrion se čvrsto držao visoke oglavine sedla dok su mu nožice bile nespretno raskrečene, pa je znao da se može nadati plikovima, grčevima i ojedinama.
"Pitam se kako će se piratima s Bodežnog jezera svidjeti naš patuljak", reče Haldon dok su tako jahali.
"Na kiselo?" predloži Patak.
"Urho Neoprani među njima je najgori", povjeri im Haldon. "Već je njegov smrad sam po sebi dovoljan da ubije čovjeka."
Tyrion slegnu ramenima. "Na svu sreću, nosa nemam."
Haldon mu uputi suzdržan smiješak. "Susretnemo li gospu Korru na Babinu zubalu, uskoro bi ti moglo ponestati još ponešto. Korra Okrutna, tako je zovu. Posada njezine lađe sastoji se od krasotnih mladih djeva koje uškope svakog muškarca koji im padne šaka."
"Strahota jedna. Lako bih se mogao upisati u gaće."
"Radije nemoj" mrko ga upozori Patak.
"Kako hoćeš. Ako susretnemo tu gospu Korru, samo ću si navući suknjicu i reći joj da sam Cersei, znamenita bradata ljepotica iz Kraljeva Grudobrana."
Ovaj put se Patak nasmija, a Haldon reče: "Kako si ti samo posprdan mališan, Yollo. Kažu da će Zakukuljeni Knez podariti blagodat svakome tko ga uspije nasmijati. Možda Njegova Siva Milost izabere tebe za ukras svojih kamenih dvora."
Patak baci pogled pun nelagode prema suputniku. "Nije mudro zbijati šale o tome, naročito ne kad smo tako blizu rijeke Rhoyne. On čuje."
"Mudroslovlje jednog patka", reče Haldon. "Molim te za ispriku, Yollo. Nema potrebe da tako sav problijediš, samo sam se šalio s tobom. Princ Čemera svoj sivi poljubac ne daruje tek tako."
Njegov sivi poljubac. Sav se naježio od te pomisli. Smrt je Tyrionu Lannisteru prestala biti strašna, ali siva je krljušt nešto drugo. Zakukuljeni Knez puka je legenda, opomenu on sebe, ništa stvarnija od duha Lanna Lukavoga koji prema nekim tvrdnjama nastava Bacačevu Hrid. Svejedno, zadržao je jezik za zubima.
Patuljakova je iznenadna Šutnja prošla nezapaženo, jer ga je Patak počeo Častiti vlastitom životnom pričom. Otac mu je bio oružar u Gorkom Mostu, ispričao je, tako da mu je čelik od rođenja odzvanjao u ušima, i od malih se nogu počeo igrati mačevima. Kao krupan i izgledan momak, zapeo je za oko knezu Caswellu, koji mu je ponudio mjesto u svojoj posadi, ali dečko je htio nešto više. Gledao je kako slabić od Caswellova sina biva imenovan pažem, štitonošom, te naposljetku vitezom. "Bio ti je to tršav lisac usukana lica, ali stari je knez imao četiri kćeri i samo tog jednog sina, pa nitko nije smio ni pisnuti protiv njega. Ostali štitonoše jedva su ga se usuđivali i pipnuti na borilištu."
"Ipak, ti nisi bio tako plah." Tyrion je sasvim lako uviđao kamo ova priča vodi.
"Otac mi je poVodom šesnaestog imendana izradio dugi mač," reče mu Patak, "ali Lorentu se tako svidio da ga je prisvojio, a moj prokleti otac nikad mu se nije usudio ništa odbiti. Kad sam se požalio na to, Lorent mi je u lice rekao da mi je šaka stvorena za vitlanje

maljem, a ne mačem. 1 tako sam se domogao malja i prebio ga njime, tako jako da sam mu slomio obje ruke i polovicu rebara. Nakon toga morao sam napustiti Ravan, koliko me noge nose. Stigao sam preko pučine do Zlatne družine. Nekoliko sam godina proveo kao kovački šegrt, a onda me Ser Harry Strickland uzeo sebi za štitonosu. Kad je Griff niz rijeku poslao vijest da traži nekoga tko bi pomogao podučiti njegova sina oružju, Harry mu je poslao mene."
"I Griff te proizveo u viteza?"
"Nakon godinu dana."
Haldon Polumeštar suho se osmjehnu. "Mogao bi našemu malom prijatelju reći i kako si stekao to ime, zašto da ne?"
"Vitezu treba više od samo jednog imena," ustvrdi krupni, "a mi smo, eto, bili u polju kad mi je dao naslov, a ja sam pogledao uvis i ugledao te patke, pa... čuj, nemoj mi se smijati."
Netom nakon zalaska sunca sišli su s ceste da otpočinu u zaraslom dvorištu pokraj jednog starog kamenog bunara. Tyrion je skočio s konja da si rastegne grčeve u listovima, dok su Patak i Haldon otišli napojiti konje. Čvrsta smeđa trava i korovna drvca stršala su iz procjepa u podnim pločama i mahovinom obraslim zidovima koji su nekoć možda tvorili golemu kamenu vilu. Nakon što su zbrinuli životinje, jahači su podijelili jednostavnu večeru od usoljene svinjetine i hladnog bijelog graha, sapirući je pivom niz grlo. Tyrionu je ta prosta hrana došla kao ugodna promjena od one bogataške koju je jeo s Illyriom. "One škrinje koje smo vam donijeli", reče dok su žvakali. "Zlato za Zlatnu družinu, isprva sam mislio da je to u njima, sve dok nisam vidio kako Ser Roily prti škrinju na jedno rame. Da su pune zlatnika, nikako je ne bi mogao tako lako naprtiti."
"To su samo oklopi", reče Patak, slegnuvši ramenima.
"Kao i odjeća", dometnu Haldon. "Dvorska odjeća, za cijelu našu družbu. Vrsna roba od vune i baršuna, svileni plaštevi. Pred kraljicu se ne izlazi otrcana izgleda... a ni praznih ruku. Magister nam je vrlo ljubazno ustupio primjerene darove."
Kad je mjesec izašao, bili su opet u sedlu i kasali na istok pod okriljem zvijezda. Stara se valyrijska cesta ljeskala pred njima poput duge vrpce srebra što vijuga kroz šumu i dol. Tyrion Lannister nakratko sc osjećao gotovo spokojno. "Lomas Lakonogi dao je točan opis. Ova je cesta pravo čudo."
"Lomas Lakonogi?" priupita Patak.
"Pisar, odavna pokojni", reče Haldon. "Život je proveo na putovanjima svijetom, a zemlje koje je posjetio opisao je u dvije knjige koje je naslovio Čuda i Čuda ljudskih ruku."
"Jedan mi ih je stric dao na dar dok sam bio još dječak", reče Tyrion. "Čitao sam ih sve dok mi se nisu raspale."
"Bogovi sedam čuda sazdaše, a smrtan čovjek njih devet", izrecitira Polumeštar. "Nije baš ponizno od smrtnog čovjeka što je nadmašio bogove za dva, ali tako ti je to. Valyrijske kamene ceste Lakonogi je uvrstio među svojih devet. Kao peto čudo, čini mi se."
"Kao četvrto", reče Tyrion, koji je kao dječak naizust naučio svih šesnaest čuda. Njegov stric Gerion volio gaje prilikom gozbi postaviti na stol i naložiti mu da ih izrecitira. To mi se baš sviđalo, zar ne? Dok sam tako stajao među jestvinama, svih pogleda uprtih u mene, i dokazivao im da sam bas jako bistar maleni vražićak. Još je godinama potom snatrio o tome da će jednoga dana proputovati svijet i na svoje oči vidjeti čuda o kojima je pisao Lakonogi.
KnezTywin dokinuo je tu nadu deset dana prije šesnaestog imendana svoga patuljastog sina, kad je Tyrion zatražio da ode u obilazak Devet slobodnih gradova, kao što su u istoj dobi otišli i njegovi stričevi. "Mogao sam se pouzdati u to da moja braća neće donijeti ljagu kući Lannister", tada mu je odvratio otac. "Nijedan se od njih nikad nije oženio kurvom." A kad ga je Tyrion podsjetio da će za deset dana biti odrastao čovjek, slobodan da putuje

kamo ga volja, knez Tywin je rekao: "Nijedan čovjek nije slobodan. Samo djeca i budale misle drugačije. Idi, široko ti polje. Nosi šarene kostime i dubi na glavi da zabavljaš knezove začina i kraljeve sira. Samo se pobrini za to da samome sebi plaćaš put, i sasvim zaboravi na svaku pomisao o povratku." Dječakov se prkos nato urušio. "Ako tražiš neko korisno zanimanje, korisno ćeš zanimanje i dobiti", zatim mu je rekao otac. I tako je, u čast stjecanja zrelosti, Tyrionu povjerio sve slivnike i spremnike unutar Bacačeve Hridi. Možda se nadao da ću upasti u neki. Knez Tywin tu je doživio razočaranje. Slivnici nisu nikad ni upola tako dobro odvodili vodu kao u vrijeme dok je on skrbio za njih.
Treba mi pehar vina da isperem okus Tywina iz usta. Mješina vina došla bi mi još i bolje. Jahali su cijelu noć, a Tyrion je spavao na mahove, kunjao uz oglavinu i naglo se budio. Svako toliko počeo bi kliziti u stranu sa sedla, ali Ser Roily bi ga primio i cimnuo natrag da uspravno sjedi. Do zore su patuljka boljele noge, a guzovi su mu bili ojedeni i upaljeni. Tek su sutradan stigli do ostataka Ghoyana Drohea, tik uz rijeku. "Bajoslovna R hoy ne", reče Tyrion kad mu se s uzvisine pružio prvi pogled na taj spori, zeleni vodotok.
"Mala Rhoyne", reče Patak.
"To svakako." Sasvim ugodna rječica, valjda, ali najmanje rašlje Tro- zupca dvostruko su šire, a sve tri teku hitrije. Grad na njega nije ostavio ništa bolji dojam. Tyrion se iz povijesnih knjiga sjećao da Ghoyan Drohe nikada nije bio velik, ali mjesto je bilo lijepo, zeleno i rascvalo, grad kanala i fontana. Sve do rata. Sve do dolaska zmajeva. Sada, nakon što je tisuću godina prošlo, kanali su zagušeni od šaša i blata, a u barama ustajale vode legu se rojevi muha. Razlomljeni kamenovi hramova i palača tonu natrag u zemlju, a čvornate stare vrbe gusto obrastaju riječne obale.
Nešto je ljudi još preostalo sred te bijede, izdržavajući se malim vrtovima raskrčenima u korovu. Kad su začuli zveket željeznih potkova po staroj valyrijskoj cesti većinom su se razbježali natrag u jame iz kojih su prethodno ispuzali, ali oni odvažniji zadržali su se na suncu dovoljno dugo da se tupim, znatiželje lišenim očima zabulje u jahače Što prolaze. Jedna gola cura, blatnjava do koljena, nikako nije uspijevala odvojiti pogled od Tyriona. Nikad još nije vidjela patuljka, shvatio je, a kamoli patuljka bez nosa. Iskreveljio se i isplazio joj jezik, a cura je briznula u plač.
"Što si joj napravio?" upita je Patak.
"Dobacio sam joj poljubac. Sve se cure rasplaču kad ih ljubim."
Iza vrbove šikare cesta je naglo prestala i nakratko su skrenuli na sjever, jašući uz vodu, sve dok grmlja nije nestalo, pa su stigli do staroga kamenog mola, napola potopljenog i okruženog visokim smeđim korovom. "Patak!" začu se povik. "Haldon!" Tyrion iskrivi glavu uvis i ugleda dječaka gdje stoji na krovu niske drvene građevine i maše im slamnatim šeširom široka oboda. Bio je to vitak, lijepo sazdan mladić, vretenaste grade i guste, tamnomodre kose. Patuljak je procijenio da mu je petnaestak, šesnaestak godina, tu već negdje.
Ispostavilo se daje krov na kojemu dječak stoji kabina Stidljive djeve, stare, trošne barke motkašice s jednim jarbolom. Bila je široka trupa i plitka gaza, idealna za probijanje kroz najmanje rukavce i prelaženje pješčanih sprudova. Neugledna djeva, pomisli Tyrion, ali katkad su one najružnije u postelji najgladnije. Barke motkašice što plove rijekama Dor- nea često su oličene jarkim bojama i urešene istančanim rezbarijama, ali to kod ove djeve nije bio slučaj. Boja joj je bila blatnjavo sivkastosmeđa, pjegava i oljuštena, a veliko, zaobljeno rudo obično i neurešcno. Izgleda kao drtina, pomisli on, ali to je bez sumnje poanta.
Patak je već glasno odzdravljao. Kobila je propljuskala kroz pliČine, gazeći trsku. Dječak je s krova kabine saskočio na palubu barke, a pojavio se i ostatak posade Stidljive djeve. Jedan stariji bračni par s rhoynskim crtama lica stajao je blizu ruda, dok je zgodna septa u mekoj bijeloj halji iskoračila na vrata kabine i odmaknula uvojak tamnosmeđe kose s očiju.

Ali nije bilo dvojbe oko toga koji je Griff. "Bilo bi dosta te dreke", reče im. Nad rijekom odjednom zavlada tajac.
Bit će nevolje s ovime, smjesta shvati Tyrion.
Griffov je ogrtač bio izrađen od kože i glave crvenog vuka s rijeke Rhoyne. Pod kožuhom je nosio smeđe kožno odijelo ojačano željeznim prstenovima. Izbrijano mu je lice također bilo kožnato, s borama u kutovima očiju. Premda mu je kosa bila modra poput sinovljeve, imala je crvene korijene i crvenije obrve. O boku su mu visjeli mač i bodež. Ako mu je bilo drago što opet vidi Patka i Haldona, dobro je to prikrivao, ali nije se trudio zatomiti srditost zbog toga što vidi TVriona. "Patuljak? Što je sad ovo?"
"Znam, nadao si se kolutu sira." "tyrion se okrenu prema Mladome Griffu i uputi momku svoj najsrdačniji osmijeh. "Modra ti kosa možda sasvim dobro posluži u Tyroshu, ali u Zapadnim zemljama djeca će te gađati kamenjem, a cure će ti se smijati u lice."
Momak se zgranu. "Majka mi je bila gospa iz Tyrosha. Bojim kosu u spomen na nju."
"Kakvo je sad ovo stvorenje?" oštro upita Griff.
Odgovori mu Haldon. "Illyrio šalje pismo s objašnjenjem."
"Daj mi ga, onda. Odvedite patuljka u moju kabinu."
Ne sviđaju mi se njegove oči, zaključi Tyrion kad je plaćenik sjeo pre- koputa njega u tmini unutrašnjeg prostora barke, s oštećenim daščanim stolom i lojanicom između njih. Bile su mu ledenoplave, svijetle, hladne. Patuljku svijetle oči nikako nisu po volji. Knez Tywin imao je svijetloze- lene oči, i još prošarane zlatom.
Promatrao je plaćenika kako čita. To što uopće zna čitati već samo po sebi nešto govori. Koliko se plaćenika može time pohvaliti? Jedva da imalo miče usnama, opazi Tyrion.
Griff napokon podiže pogled s pergamenta, i te se svijetle oči stisnuše. "Tywin Lannistcr je mrtav? Od tvoje ruke?"
"Od mojeg prsta. Ovog." Tyrion ga pokaza da mu se Griff može nadiviti. "Knez Tywin sjedio je na zahodu, pa sam mu samostrelom prostrijelio utrobu da vidim je li istina da sere zlato. Ispostavilo se da nije. Šteta, tada bi mi baš dobro došlo zlato. Došao sam glave i svojoj majci, nešto ranije. E da, i svome nećaku Joffreyju, kojega sam otrovao na njegovoj vlastitoj svadbi i gledao ga kako umire od gušenja. Je li sirar izostavio taj dio? Kanim na dotični popis dodati i svoga brata i sestru prije nego što budem bio gotov, ako tako odgovara vašoj kraljici."
"Ako joj odgovara? Zar je Illyrio posve skrenuo s uma? Odakle mu pada na pamet da bi Njezina Milost htjela u svojoj službi nekoga tko sam priznaje daje kraljosjek i izdajnik?"
Pošteno pitanje, pomisli Tyrion, ali umjesto toga reče: "Kralj kojega sam sasjekao sjedio je na njezinu prijestolju, a svi oni koje sam izdao bili su lavovi, tako da mi se čini da sam kraljici već odradio dobru službu." Počešao se po krnjotku nosa. "Ne boj se, tebe neću ubiti, nismo si rod. Smijem li vidjeti što je to sirar napisao? Obožavam čitati o sebi, znaš."
Griff je zanemario zahtjev. Umjesto toga, prinio je pismo plamenu svijeće i počeo gledati kako pergament crni, svija se i prihvaća plamen. "Između Targaryena i Lannistera pala je krv. Zbog Čega bi ti podržavao borbu kraljice Daenerys?"
"Zbog zlata i slave", vedro mu odvrati patuljak. "E da, i mržnje. Da si ikad imao prilike upoznati moju sestru, shvatio bi."
"Shvaćam ja mržnju sasvim dobro." Ton kojim je Griff izgovorio tu riječ dao je Tyrionu do znanja da je barem to točno. Ovaj se i sam nasitio mržnje. Već ga duge godine noćima grije.
"Onda nam je to zajedničko, ser."
"Nisam ti ja vitez."
Ne samo da lažeš, nego loše lažeš. To ti je bilo nespretno i glupo, gospodaru moj. "A Ser Patak ipak kaže da si ga proizveo u viteza."
"Patak previše priča."

"Ima ih koji bi se začudili patku koji uopće priča. Nema veze, Griff. Ti nisi vitez, a ja sam Hugor Hill, jedno pravo čudovištance. Tvoje čudovištance, ako hoćeš. Dajem ti riječ, jedina mi je želja postati lojalni sluga tvoje zmajske kraljice."
"A kako joj predlažeš služiti?"
"Jezikom." On obliza prste, jedan po jedan. "Mogu objasniti Njezinoj Milosti kako moja mila sestra razmišlja, ako se to uopće može nazvati razmišljanjem. Mogu objasniti njezinim kapetanima koji je najbolji način da u boju poraze moga brata Jaimeja. Znam koji su knezovi smioni, a koji strašljivi, koji su odani, a koji potkupljivi. Mogu joj isporučiti saveznike. A o zmajevima znam mnogo i još više, kao što će ti reći tvoj polumeštar. K tome sam i smiješan, a i ne jedem mnogo. Smatraj me svojim vjernim vražićkom."
Griff to odvagnu na trenutak. "Nek ti bude jasna jedna stvar, patuljče. Najmanji si i najnevažniji član naše družbe. Drži jezik za zubima i slušaj što ti se govori, jer ćeš u suprotnom brzo požaliti."
Da, oče, zamalo mu reče Tyrion. "Kako želiš, kneže."
"Nisam ti ja knez."
Lažeš. "To ja tako iz pristojnosti, prijatelju."
"Nisam ti ja ni prijatelj."
Nije mi ni vitez, ni knez, ni prijatelj. "Šteta."
"Poštedi me svoje ironije. Odvest ću te do Volantisa. Pokažeš li se poslušnim i korisnim, smiješ ostati s nama, da služiš kraljici najbolje što možeš. Otkrije li se da stvaraš više muke nego što vrijediš, slobodno možeš poći vlastitim putem."
Nego Što, a vlastiti će me put odvesti na dno Rhoyne, da mi ribice grickaju ono malo nosa što mije preostalo. "Valar dohaeris."
"Smiješ spavati na palubi ili u skladištu, što ti je draže. Ysilla će ti pronaći posteljinu."
"Baš lijepo od nje." Tyrion sc gegavo nakloni, ali osvrnu se kada stiže do vrata kabine. "Što ako pronađemo kraljicu i otkrijemo da su te priče o zmajevima samo puke tlapnje nekog pijanog mornara? Ovaj ti je bijeli svijet pun takvih sluđenih priča. O malicima i bjesovima, o duhovima i utvarama, sirenama, kamenim goblinima, krilatim konjima, krilatim svinjama... krilatim lavovima."
Griff se namrštено zagleda u njega. "Dao sam ti pošteno upozorenje, Lannisteru. Pazi na taj svoj jezik, da ga ne izgubiš. Kraljevstva su tu na kocki. Naši životi, naša imena, naša čast. Nije ovo igra koju igramo za tvoju razonodu."
Naravno da je, pomisli Tyrion. Igra prijestolja. "Kako ti kažeš, kapetane", promrmlja on, uz još jedan naklon.

13 - DAVOS

Munja rascijepi sjeverno nebo, ocrtavši crnu kulu Noćne svjetiljke spram plavobijela neba. Nakon šest otkucaja srca, poput dalekog bubnjanja, stiže i grmljavina.

Stražari su sproveli Davosa Seawortha mosta od crnog bazalta i ispod hrdom načete željezne rešetke na dverima. Za njima su ležali duboki slanovodni opkop i pokretni most obješen o dva masivna lanca. Uzburkani su zeleni valovi odozdo slali perjanice pjene u udare po temeljima zamka. Zatim su stigli do druge stražarnice, veće od prve, kamenova bradatih od zelenih algi. Davos je teturavo prešao blatno dvorište, ruku sapetih u zglavcima. Hladna mu je kiša bola oči. Stražari su ga podbadali dok se stubama uspinjao u prostrane kamenite odaje utvrde Valobran.

Kad su ušli, kapetan je skinuo ogrtač i objesio ga na vješalicu da ne ostavi lokve na izlizanom myrskom . Davos je postupio jednako, sapetim se rukama pomučivši oko kopče. Nije zaboravio uljudnost koju je naučio u godinama službe na Zmajevu Kamenu.

Kneza su zatekli samoga u tmini njegove dvornice, kako večera pivo, kruh i sestrino varivo. Dvadeset je željeznih držača stajalo duž debelih kamenih zidova, ali samo su četiri držala baklje, a nijedna nije gorjela. Dvije debele lojanice bacale su slabo, treperavo svjetlo. Davos je čuo šibanje kiše po zidinama, i postojano kapanje s mjesta gdje krov curi.

"Gospodaru," reče kapetan, "pronašli smo ovoga u Utrobi kita dok je pokušavao platiti da ga se otpremi s otoka. Kod sebe je imao dvanaest zmajeva, kao i ovo." Kapetan položi predmet na stol pokraj kneza: široku vrpcu od crnog baršuna s porubom od zlatne tkanine, obilježenu s tri pečata; okrunjenim jelenom utisnutim u zlatnome pčelinjem vosku, zapaljenim srcem u crvenome, i rukom u bijelome.

Davos je čekao dok je voda kapala s njega, a vlažna mu se uzica bolno zarivala u kožu. Na jednu riječ ovoga kneza uskoro bi mogao visjeti s Galženičkih dveri Sestrograda, ali barem više nije na kiši, a pod nogama mu je čvrst kamen umjesto bacakaj uče palube. Smočen je, izmučen i pun bolova, sav ispijen od tuge i izdajstava, i nasmrt mu je dosta oluja.

Knez otre usta nadlanicom i dohvati vrpcu da pobliže zaškilji u nju. Vani bijesnu munja, pa na pola treptaja oka zavijuci strijela buknuše plavetnilom i bjelinom. Jedan, dva, tri, četiri,nabroji Davos do dolaska grmljavine. Kad se stišala, nastavio je slušati ono kapanje i prigušeniju riku pod svojim nogama, huk razbijanja valova o goleme kamene lukove Valobrana i kovitlanja vode kroz tamnice zamka. Lako bi mogao završiti tamo dolje, prikovan za vlažan kameni pod i ostavljen da se utopi kad pohrli plima. Ne,pokuša se razuvjeriti, takvu bi smrt mogao dočekati neki krijumčar, ali ne i Kraljev namjesnik. Više mu vrijedim ako me proda svojoj kraljici.

Knez je opipavao vrpcu i mrštio se na pečate. Bio je to ružan čovjek, krupan i mesnat, debelih, veslačkih pleća, lišen vrata. Hrapave sive čekinje prekrivale su mu obraze i bradu, mjestimice posve sijede. Nad masivno nadvijenim vjedama bio je ćelav. Gomoljast i crven nos bio mu je premrežen raspucalim žilicama, usne debele, a tri srednja prsta desne ruke spojena svojevrsnom kožicom. Davos je već čuo da poneki knezovi s Triju Sestara imaju kožice na rukama i nogama, ali uvijek je to odbacivao kao puke mornarske priče.

Knez se nasloni. "Rasijeci mu uze", reče, "i svući mu te rukavice. Da mu vidim ruke."

Kapetan ga je poslušao. Kad je cimnuo uvis sakatu lijevu ruku zarobljenika, munja opet bijesnu, bacivši sjenu potkraćenih prstiju Davosa Seawortha tupo i okrutno lice Godrica Borrella, kneza Slatke Sestre. "Svatko može ukrasti vrpcu," reče knez, "ali ti prsti nc lažu. Ti si vitez od lukovice."

"I tako me še, kneže." Davos i sam knez, a već je dugo godina vitez, ali duboko u sebi još je isto ono što je oduvijek bio, krijumčar pučkog roda koji je viteški naslov kupio za brodsko spremište puno lukovica i usoljene ribe. "Zvaše me i gore od toga."

"Tako je. Izdajicom. Pobunjenikom. Prebjegom."

To posljednje ga žacnu. "Nikad nisam nikome prebjegao, kneže. Kraljev sam čovjek."

"Samo ako je Stannis zaista kralj." Knez ga je odvagivao tvrdim, crnim očima. "Većina vitezova koji mi pristanu uz obalu potraži me u dvornici, a ne u Utrobi kita. Koja li je to prljava krijumčarska jazbina. Vraćaš li se ti to bivšem pozivu, viteže od lukovice?"

"Ne, kneže. Tražio sam prijevoz u Bijelu Luku. Šalje me kralj s porukom za njezina kneza."

"Onda si na krivome mjestu, s krivim knezom." Knezu Godricu to je očito bilo smiješno. "Ovo je Sestrograd, na Slatkoj Sestri."

"Znam to." Doduše, u Sestrogradu nema ničega slatkog. Mjesto je iskvareni svinjac, sitan i zloban, smrdljiv od balege krmača i truleži riba. Davos ga se dobro sjeća iz krijumčarskih dana. Tri su Sestre već stotinama godina omiljeno svratiste krijumčara, a prije toga su bile piratsko gnijezdo. Ulice Sestrograda od blata su i dasaka, kuće su izbe od ožbukanog šiblja s krovovima od slame, a uz Galženičke dveri uvijek ima obješeni ka iz kojih visi utroba.

"Ovdje imaš prijatelja, u to ne sumnjam", reče mu knez. "Svaki krijumčar ima prijatelje na Sestrama. Poneki od njih i moji su prijatelji. One koji nisu vješam. Puštam ih da se polako guše, dok im crijeva šljapkaju o koljena." Dvornicu opet okupa svjetlost kad munja obasja prozore. Dva otkucaja srca potom stiže grmljavina. "Ako te put vodi u Bijelu Luku, kako to da si u Sestrogradu? Što te dovelo ovamo?"

Zapovijed kralja i izdaja prijatelja, mogao je reći Davos. Umjesto toga, odgovori: "Oluje."

Dvadeset i devet brodova otplovilo je sa Zida. Davos bi se silno začudio kad bi saznao kako ih polovica još plovi. Crno nebo, oštar vjetar i bičevanje kiše tjerali su ih cijelim putem niz obalu. Galije Oledoi Sin stare majkerazbile su se o hridi Skagosa, otoka jednoroga i kanibala na koji se čak i Slijepo Kopile bojao pristati; velika koka Saathos Saanpotonula je uz Sive litice. "Platit će mi ih Stannis", pjenio se tada Salladhor Saan. "Dobrim će mi ih zlatnicima platiti, sve do zadnjega." Kao da je to neki bijesni bog ubirao danak za njihovo lagodno putovanje na sjever, kad ih je stalni južni vjetar nosio cijelim putem od Zmajeva Kamena do Zida. Druga je bura strgnula snast s Obilate žetve,pa ju je Salla morao dati na tegljenje. Deset liga sjeverno od Udovičine Stražarnice more se opet diglo i bacilo Žetvuo jednu od galija koje su je teglile, potopivši obje. Ostatak lyske raštrkao se po uskome moru. Neke će se lađe dovući do ove ili one luke. Druge nikad više neće biti viđene.

"U Salladhora Prosjaka, eto u što me tvoj kralj pretvorio", tužio se Salladhor Saan dok su se izubijani preostaci njegove flote vukli kroz Ugriz. "U Salladhora Smrskanoga. Gdje su moje lađe? I gdje je moje zlato, gdje mi je sve to silno obećano zlato?" Kad ga je Davos pokušao smiriti objašnjenjem da će dobiti isplatu, Salla se razbjesnio. "Kad, kad? , na mladi mjesec, kad se opet vrati crveni komet? Obećava on meni zlato i dragulje, uvijek mi ih obećava, samo što ja to zlato nisam vidio. Imam njegovu riječ, govori on meni, o da, njegovu kraljevsku riječ, lijepo mi je on i zapiše. Može li se Salladhor Saan hraniti kraljevom riječju? Može li tažiti žeđ pergamentima i voštanim pečatima? Može li smotati obećanja u perinu i jebati ih sve dok se ne rascvile?"

Davos ga je pokušao nagovoriti da ostane vjeran. Kad bi Salla napustio Stannisa i njegovu borbu, napomenuo mu je, time bi napustio i svaku nadu da će ubrati zlato koje mu se duguje. Pobijedi li kralj Tommen, teško da će taj biti voljan isplatiti dugove poraženog strica, napokon. Salli je jedina nada ostati odan Stannisu Baratheonu sve dok on ne osvoji Željezno prijestolje. Inače od svog novca nikad neće vidjeti ni groša. Mora biti strpljiv.

Možda bi neki knez medena jezika uspio pridobiti princa lyskih , ali Davos je, kao vitez od luka, svojim riječima samo dodatno uvrijedio Sallu. "Bio sam strpljiv na Zmajevu Kamenu," rekao je, "dok je ona crvena na lomači spaljivala drvene bogove i vrišteće ljude. Bio sam strpljiv cijelim dugim putem do Zida. Bio sam strpljiv u Istočnoj Stražarnici... i smrznut, tako strašno smrznut. Puj, kažem ti ja. Puj na tu tvoju strpljivost, i puj na toga tvoga kralja. Ljudi mi gladuju. Žele opet izjebati svoje žene, prebrojiti svoje sinove, vidjeti Kamenstube i vrtove naslade u Lysu. , oluje i isprazna obećanja, e, to ti oni nežele. Ovaj sjever je itekako prehladan, a biva sve hladniji."

Znao sam da će svanuti taj dan, spomenuo se Davos. Stari mi je mangup bio drag, ali nikad nisam bio tolika budala da u njega položim svoje povjerenje.

"Oluje." Knez Godric izgovori tu riječ toplinom s kojom bi netko drugi izgovorio ime svoje drage. "Oluje su na Sestrama bile svete prije dolaska

Andala. U davnini su nam bogovi bili Gospa Valova i Gospodar Nebesa. Stvarali su oluje kad god bi legli jedno s drugim." On se prignu. "Ovi se kraljevi nikad ne trude oko Sestara. Zašto i bi? Sitni smo i siromašni. A ipak, evo tebe ovdje. Isporučile su mi te oluje."

Isporučio me tebi jedan prijatelj, pomisli Davos.

Knez Godric obrati se svome kapetanu. "Ostavi ovoga sa mnom. Nikad nije bio tu."

"Nije, gospodaru. Nikad." Kapetan se udalji, mokrim čizmama ostavljajući vlažne otiske po sagu. Odozdo se more nespokojno komešalo i tuklo po podnožju zamka. Izvanjska se vrata zalupiše gromko poput daleke grmljavine, i opet sijevnu munja, kao u odgovor.

"Kneže," reče Davos, "kad biste me poslali da produžim svojim putem u Bijelu Luku, Njegova bi Milost to smatrala prijateljskim činom."

"Mogu ja tebe poslati u Bijelu Luku", prizna knez. "Ili te mogu poslati u neki hladni vodeni pakao."

Sestrograd je dovoljan pakao. Davosa obuze strah od najgorega. Tri su Sestre ćudljive kuje, odane jedino sebi samima. Navodno su dale zavjet Arrynovima Doline, ali stisak Orlovskoga Gnijezda na ovim je otocima u najboljem slučaju labav.

"Sunderland bi tražio da mu te izručim, kad bi znao za tebe." Bor- rell je vazalni vladar na Slatkoj Sestri, kao što je Longthorpe na Dugoj Sestri, a Torrent Maloj Sestri; sva su se trojica zavjetovala Tristonu Sunderlandu, knezu Triju Sestara. "On bi te prodao kraljici za ćup onog lannisterskog zlata. Siromahu treba svaki zmaj, kad ima sedam sinova od kojih je svaki čvrsto naumio postati vitez." Knez se lati drvene žlice i opet prionu na varivo. "Nekoć sam proklinjao bogove koji mi dadoše same kćeri, sve dok nisam čuo kako se Triston jada na cijenu destrijera. Iznenadilo bi te da saznaš koliko ribe treba da se kupi pristojan oklop od ploča i verižnjača."

Imadoh i ja sedam sinova, ali četvorica su sad spaljeni i mrtvi. "Knez Sunderland se Orlovskome Gnijezdu", reče Davos. "Sukladno pravu, trebao bi me izručiti gospi Arrvn." Prosudio je da bi boljih izgleda imao s njom nego s Lannisterima. Premda se nije uključila u Rat pet kraljeva, Lysa Arryn ći je Rijekotoka i teta Mladoga Vuka.

"Lysa Arryn je mrtva," reče knez Godric, "ubio ju je nekakav pjevač. Knez Maloprsti sada vlada Dolinom. Gdje su pirati?" Kad mu Davos nije odgovorio, on kucnu žlicom po stolu. "Lysenci. Torrent opazio njihova jedra s Male Sestre, a prije njega Flintovi s Udovičine Stražarni- ce. Narančasta jedra, i zelena, i ružičasta. Salladhor Saan. Gdje je on?"

"Plovi." Salla sada negdje oplovljava Prste i kreće niz usko more. Vraća se na Kamenstube s ono malo preostalih lađa. Možda putem stekne još pokoju, naleti li na trgovačke brodove po svojoj mjeri. Malo pirutsva da se lige lakše podnesu."Njegova gaje Milost poslao na jug, da ometa Lannistere i njihove prijatelje." Tu je laž uvježbao unaprijed, dok je kroz kišu veslao prema Sestrogradu. Prije ili poslije svijet će saznati da je Salladhor Saan napustio Stannisa Baratheona i ostavio ga bez flote, ali neće to čuti s usana Davosa Seawortha.

Knez Godric promiješa varivo. "Je li te onaj stari pirat Saan natjerao da plivaš do obale?"

"Došao sam na obalu u otvorenome čamcu, kneže." Salla je pričekao da svjetionik Noćne svjetiljke zablista Valyrianu lijevi bok prije nego što ga je iskrcao u čamac. Njihovo je

prijateljstvo vrijedilo barem toliko. Lysenac se kleo da bi ga rado poveo na jug sa sobom, ali Davos je odbio. Wyrnan Manderly Stannisu, koji se uzda u njega da ga pridobije. To povjerenje neće iznevjeriti, kazao je tada Salli. "Bah," odvratio mu je piratski princ, "doći će on tebi glave tim počastima, stari moj prijatelju. Doći će on tebi glave."

"Nikad još pod svojim krovom nisam imao jednog Kraljeva namjesnika", reče mu knez Godric. "Bi li Stannis platio otkupninu za tebe, pitam se?"

Bi li? Stannis je Davosu dao posjede, naslove i dužnosti, ali bi li bio spreman dobrim zlatnicima platiti otkup njegova života? On zlatnika nema. Inače bi još imao Sallu."Pronaći ćete Njegovu Milost u Crnom Zamku, kneže, ako mu želite postaviti to pitanje."

Borrell progunda. "Je li i Vražićak u Crnom Zamku?"

"Vražićak?" Davos nije shvatio pitanje. "On je u Kraljevu Grudobranu, osuđen na pogubljenje zbog umorstva svog nećaka."

"Zid zadnji sazna, znao je reći moj otac. Patuljak je pobjegao. Iskrivio je šipke svoje ćelije i vlastita oca rastrgao golim rukama. Jedan ga jc stražar vidio kako bježi, crven od glave do pete, kao da se okupao krvlju. Kraljica će promaknuti u kneza onoga tko ga ubije."

Davos je teško mogao vjerovati u to Što čuje. "Kažete mi daje Tywin mrtav?"

"Od ruke svoga sina, točno." Knez otpi gutljaj piva. "Dok je na Sestrama još bilo kraljeva, nismo dopuštali da patuljci prežive. Sve smo ih bacali u more, kao žrtvu bogovima. Septoni su nas natjerali da s time prestanemo. Koji čopor pobožnih budala. Zašto bi bogovi čovjeku podarili takav izgled, nego da ga obilježe kao monstruma?"

Knez Tywin je mrtav. To mijenja sve."Kneže, hoćete li mi dopustiti da pošaljem gavrana na Zid? Njegova će Milost htjeti saznati za pogibiju kneza Tywina."

"Saznat će. Ali ne od mene. Ni od tebe, dokle god si tu, pod mojim šupljim krovom. Neću da se priča kako sam Stannisu pružio pomoć i savjet. Sunderlandovi su odvukli Sestre u dvije Blackfyreove , i svi smo teško propatili zbog toga." Knez Godric mahnu žlicom prema stolici. "Sjedni. Dok se nisi srušio, ser. Dvornica mi je hladna, vlažna i mračna, ali nije posve neuljudna. Naći ćemo ti suhe odjeće, ali najprije ćeš jesti." On viknu, i u dvornicu uđe žena. "Valja nam nahraniti gosta. Donesi piva, kruha i sestrina variva."

Pivo je bilo tamno, kruh crn, varivo kremastobijelo. Poslužila gaje u zdjeli izdubljenoj od rosice stvrdnuta hljeba. Bilo je gusto od poriluka, mrkve, ječma i repe, bijele i žute, uz školjke i komadiće mesa bakalara i rakova, zavarenih u gustom vrhnju i maslacu. Takvo će varivo ugrijati čovjeka sve do kostiju, baš kako treba u kišnoj, hladnoj noći. Davos je zahvalno prionuo na njega.

"Jesi li kad već kušao sestrino varivo?"

"Jesam, kneže." Isto se varivo poslužuje diljem Triju Sestara, u svakoj gostionici i krčmi.

"Ovo je bolje od onih koje si prije jeo. Spravlja ga Gella. Kći moje kćeri. Jesi li oženjen, viteže od lukovice?"

"Jesam, kneže."

"Šteta. Gella je neudana. Kućevne su ti žene najbolje za brak. Unutra imaš tri vrste rakova. Crvene rakove, velike rakovice i rakove-osvajače. Velike rakovice jedem samo u sestrinu varivu. Skoro mi se zbog toga čini da sam ljudožder." Njegova Visost pokaza na barjak obješen iznad hladnog, crnog ognjišta. Na njemu je bila izvezena velika rakovica, bijela na sivozelenom polju. "Čuli smo da se priča kako je Stannis spalio svog Namjesnika."

Namjesnika koji mi je prethodio. Melisandre je na Zmajevu Kamenu predala Alestera Florenta svome bogu kako bi prizvala onaj vjetar koji ih je ponio na sjever. Knez Florent bio je jak i šutljiv dok su ga kraljičini ljudi vezivali uza stup, dostojanstven koliko bi svaki polugoli čovjek ikako mogao biti, ali završištao je kad mu je plamen zapalucao uz noge, i njegovi su ih vriskovi otpuhali skroz do Istočne Stražarnice pokraj mora, ako se može vjerovati crvenoj ženi. Davosu se taj vjetar nije sviđao. Kao da mu je smrdio po spaljenom mesu, a kroz snast je hujao bolnim lelekanjem. Jednako sam lako to mogao biti ja."Nisam spaljen," potvrdi on knezu Godricu, "premda me Istočna Stražarnica zamalo smrznula."

"Hoće to na Zidu." Žena im je donijela hljeb svježeg kruha, još vrućeg iz pećnice. Kad joj je Davos opazio ruku, zagledao se u nju. Knezu Godricu to nije promaknulo. "Tako je, ona nosi biljeg. Kao i svi Borrellovi, već pet tisuća godina. Kći moje kćeri. Nije to ona koja kuha varivo." On rastrgne kruh napola i pruži polovicu Davosu. "Jedi. Dobar je."

I bio je, premda bi svaka tvrda korica Davosu bila jednako ukusna; značila je daje on tu gost, barem noćas. Knezovi Triju Sestara na crnom su glasu, a nijedan nije na crnijem od Godrica Borrella, kneza Slatke Sestre, štita Sestrograda, vladara zamka Valobran i čuvara Noćne svjetiljke... ali čak i pljačkaške knezove i nasukavatelje obvezuju pradavni zakoni gostoprimstva. Vidjet ću zoru, barem,spomenu se Davos. Jeo sam njegova hljeba i soli.

Samo, u ovom je sestrinu varivu bilo i začina čudnijih od soli. "Osjećam ti ja to okus šafrana?" Šafran vrijedi više od zlata. Davos ga je prethodno okusio tek jedanput, kad mu je kralj Robert polovicu ribe na jednoj gozbi u Zmajevu Kamenu.

"Jest. Iz Qartha. tu i papra." Knez Godric uze prstohvat palcem i kažiprstom, pa si popapri vlastitu zdjelu. "Drobljena crnog papra iz Volantisa, nema boljeg. Uzmi koliko god ti treba, ako ti je do paprenja. Imam ga četrdeset škrinja. Da ne spominjem klinčiće i muškatne oraščiće, a i pola oke šafrana. Oduzeo sam ga jednoj kosookoj djevi." Nasmija se. Davos vidje da još ima sve zube, premda su većinom žuti, a jedan na vrhu je crn i mrtav. "Plovila je za Braavos, ali bura ju je otpuhala u Ugriz, gdje mi se razbila o neke hridi. Vidiš, dakle, da nisi jedini dar koji su mi oluje donijele. More ti je prijetvorno i okrutno."

Nije tako prijetvorno kao ljudi, pomisli Davos. Preci kneza Godrica bili su piratski kraljevi sve dok ih Starkovi nisu saletjeli ognjem i mačem. U današnje vrijeme Sestraši prepuštaju otvoreno piratstvo Salladhoru Saanu i njemu sličnima, a sami se ograničavaju na nasukavanje. Svjetionici što gore uz obale Triju Sestara trebali bi upozoravati na sprudove, grebene i hridi, te pokazivati siguran put, ali u olujnim i maglovitim noćima ima SestraŠa koji će posegnuti za lažnim svjetlima da neoprezne kapetane odmame u propast.

"Oluje ti učiniše uslugu kad te dopuhaše na moja vrata", reče knez Godric. "U Bijeloj bi Luci naišao na hladan doček. Zakasnio si, ser. Knez

Wyman se spustiti na koljeno, i to ne pred Stanisom." On otpi gutljaj piva. "Manderlyji nisu sjevernjaci, ne u dubini duše. Stigli su na sjever pred ne više od devetsto godina, nakrcani svim svojim zlatom i bogovima. Veliki su velmože bili na Manderu, sve dok nisu postali preuzetni, pa su ih zelene ruke opalile po prstima. Vučji im je kralj oduzeo zlato, ali dao im je posjede i dopustio da zadrže svoje bogove." On poče mazati varivo komadom kruha. "Ako Stannis misli da će debeli zajahati jelena, vara se. Lavljaje zvijezdapristala u Sestrogradu prije dvanaest dana da napuni burad vodom. Znaš li tu ladu? Grimiznih jedara i zlatnog lava na pramcu. I puna je Freyeva, putu za Bijelu Luku."

"Freyeva?" To je bilo posljednje što bi Davos očekivao. "Freyevi ubili sina kneza Wymana, smo čuli."

"Jesu," nato će knez Godric, "i debeli se tako razbjesnio da se zavjetovao živjeti na kruhu i

vinu sve dok im se ne osveti. Ali dan nije stigao proći prije nego što je opet počeo trpati školjke i kolače u usta. Ima brodova što cijelo vrijeme plove između Sestara i Bijele Luke. Mi njima prodajemo rakove, ribe i kozji sir, a oni nama drvo, vunu i stavljene kože. Prema svemu što čujem, njegovo je gospodstvo deblje no ikad. Toliko o zavjetima. Riječi su vjetar, a vjetar iz Manderlyjevih ne znači ništa više od vjetra koji mu pobjegne iz guzice." Knez otrgnu još jedan komad kruha da si pomaže dno zdjele. "Freyevi toj debeloj budali odnijeli vreću kostiju. Neki to zovu ljubaznom uslugom, donijeti Čovjeku kosti pokojnog sina. Da se radilo o mome sinu, ljubazno bih uzvratio Freyevima zahvalio im se prije nego što ih povješam, ali debeli je odviše plemenit za to." On si tutnu kruh u usta, prožvače ga, proguta. "Freyevi mi bili na večeri. Jedan je sjedio baš tu gdje si ti sada. Rhaegar,tako je rekao da se zove. Malo mi je trebalo da mu se nasmijem u brk. Rekao je da je izgubio ženu, ali da si kani naći novu u Bijeloj Luci. Gavranovi im lete amo-tamo. Knez Wyman knez Walder su nagodbu i sada je kane zapečatiti brakom."

Davosu je bilo kao da ga je knez opalio šakom u trbuh./l&o istinu zbori, mome kralju nema spasa.Stannisu Baratheonu nasušno treba Bijela Luka. Ako je Oštrozimlje srce sjevera, Bijela Luka tvori njegova usta. Zaljev mu se već stoljećima ni po najljućoj zimi nije zaledio. S dolaskom zime to bi moglo značiti mnogo i još više. Isto vrijedi i za gradske srebrnjake. Lannisteri imaju sve zlato Bacačeve Hridi, i još su si priženili bogatstvo Visovrta. Škrinje kralja Stannisa ispražnjene su. Moram barem pokušati. Možda nekako uspijem spriječiti taj brak."Moram stići do Bijele Luke", reče mu. "Vaša visosti, preklinjem vas, pomozite mi."

Lord Godric poče jesti svoju zdjelu, trgajući je ručerdama. Tvrda se rosica smekšaia od variva. "Nimalo ne ljubim sjevernjake", izjavi. "Me- štri kažu da je od Haranja Triju Sestara proteklo dvije tisuće godina, ali Sestrograd ga nije zaboravio. Dotad smo bili slobodan narod, pod vlašću vlastitih kraljeva. Nakon toga, morali smo smo se spustiti na koljeno pred Orlovskim Gnijezdom da se riješimo sjevernjaka. Vuk i sokol tisuću su se godina nadmetali za nas, sve dok zajednički nisu oglodali sav loj i meso s kostiju ovih siroti h otoka. Što se tiče tvog kralja Stannisa, dok je zapovijedao Robertovim brodovljem, poslao mi je flotu u luku bez mog dopuštenja i natjerao me da povješam tucet dobrih prijatelja. Ljudi poput tebe. Čak je i meni zaprijetio vješanjem ako se neki brod slučajno nasuče zato stoje Noćna svjetiljka utrnula. Morao sam progutati njegovu gordost." On proždre komad zdjele. "Sada stiže na sjever ponižen, podvijena repa. Zašto da mu ikako pomognem? Odgovori mi na to."

Zato što je on tvoj pravični kralj, pomisli Davos. Zato što je on snažan čovjek, i pravedan, jedini koji može obnoviti kraljevstvo i obraniti ga od prijetnje koja se skuplja na sjeveru. Zato što on ima čarobni mač što sja svjetlošću sunca.Riječi mu zapese u grlu. Nijedna ne bi kneza Slatke Sestre natjerala da se predomisli. Nijedna ga ne bi odvela ni korak bliže Bijeloj Luci. Koji on to odgovor želi čuti? Moram li mu obećati zlato koje nemamo? Nekog muža plemenita roda za kćer njegove kćeri? Posjede, počasti, naslove?Knez Alester Florent pokušao je igrati tu igru, i kralj ga je zbog toga bacio na lomaču.

"Namjesnik je izgubio jezik, sve mi se Čini. Ne godi mu sestrino varivo, a ni istina." Knez Godric obrisa si usta.

"Lav je mrtav", polako reče Davos. "Eto vam istine, kneže. Tywin je mrtav."

"Pa što onda?"

"Tko sada vlada u Kraljevu Grudobranu? Ne Tommen, on je još mali. Da nije Ser Kevan?"

Svijeće zatitraše u crnim očima kneza Godrica. "Daje tako, ti bi sad bio u lancima. Kraljica je ta koja vlada."

Davos shvati. On gaji nedoumice. Ne želi se zateći na gubitničkoj strani. "Stannis je zadržao Krajoluju pred Tyrellovima Redwyneovima. je Zmajev Kamen posljednjim Targaryenima. je Željeznu flotu kod Lijepog Otoka. Taj kralj dječak njega neće nadvladati."

"Taj kralj dječak zapovijeda bogatstvom Bacačeve Hridi i moći Viso- vrta. On ima Boltonove i Freyeve." Godric protrlja si bradu. "Pa ipak... na ovom je svijetu izvjesna jedino zima. Mome je ocu to kazao Ned Stark, tu, u ovoj dvornici."

"Ned Stark je bio ovdje?"

"U osvit Robertove pobune. Ludi jc Kralj zatražio Starkovu glavu od Orlovskog Gnijezda, ali Jon Arryn mu je prkosom. Samo, Galebgrad je ostao odan prijestolju. Da bi stigao kući i sazvao barjake, Stark morao prijeći planine, stići na Prste i pronaći ribara da ga preveze preko Ugriza. Putem ih je snašla oluja. Ribar se utopio, ali njegova je kći dovela Starka do Sestara prije nego što je barka potonula. Kažu da joj je ostavio kesu srebrnjaka i kopile u trbuhu. Jon Snow, ga je nazvala, prema Arrynu.

Pustimo to sada. Moj je otac sjedio tu gdje ja sada sjedim kad jc knez Eddard stigao u Sestrograd. Meštar nas je nagovarao da pošaljemo Starkovu glavu Aerysu, dokaz naše odanosti. To bi nam donijelo izdašnu nagradu. Ludi ih je Kralj dijelio široke ruke kad gaje bila volja. Ipak, dotad smo već znali daje Jon Arryn Galebgrad. Robert prvi ispeo na zidine i vlastitom rukom sasjekao Marqa . 'Taj Baratheon je neustrašiv', rekao sam tada. 'Bori se kao što se pravi kralj treba boriti.' Naš mi se meštar podsmjehnuo na to i kazao nam da će princ Rhaegar svakako poraziti tog pobunjenika. Tada je Stark : 'Na ovom je svijetu izvjesna jedino zima. Mogli bismo izgubiti glave, to je točno... samo, što ako pobijedimo?' Moj ga je otac poslao da produži put s glavom na ramenima. Ako izgubite,' kazao je knezu Eddardu, 'tebe ovdje nikad nije bilo.'"

"Ništa više nego mene", reče Davos Seaworth.

14 - JON

Kralja s stranu Zida izveli su pred njega s rukama sputanim užetom konoplje i s omčom oko vrata.
Drugi kraj užeta omotali su oko jabuke sedla bojnog konja Ser Godryja . Divosjek i njegov hat oklopljeni posrebrenim čelikom urešenim nijelom. Mance Rayder sebi je imao samo tanku tuniku u kojoj su mu udovi bili izloženi hladnoći. Mogli su mu ostaviti plašt,pomisli Jon Snow, onaj koji je divljakinja skrpala od komadića grimizne svile.
Nije ni čudo da Zid plače.
"Mance poznaje ukletu šumu bolje od ijednog izvidnika", rekao je Jon kralju Stannisu u posljednjem pokušaju da uvjeri Njegovu Milost kako im je Kralj s onu stranu Zida od veće koristi živ nego mrtav. "Poznaje Tormunda Orijaševu Kob. Borio se s Drugima. A imao je i Joramunov rog, ali u njega nije puhnuo. Nije srušio Zid kad je mogao."
Njegove riječi nisu naišle na odjek. Stannis je ostao nedirnut. Zakon je jasan; dezerter gubi pravo na život.
Pod uplakanim Zidom, gospa Melisandre uzdiže svoje blijede, bijele ruke. "Svi moramo izabrati",objavila je. "Mužu ili ženi, mladome ili starome, plemiću ili seljaku, pred svakim je

od nas izbor isti." Njezin glas prizva u misli Jona Snowa , muškatni oraščić i klinčiće. Stajala je uz kralja na drvenome stratištu podignutom iznad jame. "Biramo svjetlo ili biramo tamu. Biramo dobro ili biramo zlo. Biramo pravog boga ili lažnog."
Gusta sivosmcđa kosa vijorila se oko lica Mancea Ravdera pri hodu. Odgurnuo ju je iz očiju sputanim rukama, smiješeći se. Ali kad je ugledao kavez, hrabrost ga je izdala. Kraljičini ljudi načinili su ga od drveća iz uklete Šumi, od mladica i podatnih grančica, borovine ljepljive od smole i koštano bijelih prstiju usud-drveća. Savijali su ih i isprepletali i provlačili jedne kroz druge kako bi ispleli drvenu rešetku, a onda jc objesili visoko iznad jame napunjene cjepanicama, lišćem i sitninom.
Kralj divljaka ustuknu pred tim prizorom. "Ne," viknuo je, "milost. ne može biti, ja nisam kralj, oni—"
Ser Godry njegov konopac. Kralj s onu stranu Zida nije imao druge doli oteturati za njim, dok mu je konopac prigušio riječi u grlu. Kad se spotaknuo i srušio na tlo, Godry je odvukao ostatak puta. Mance je bio obliven krvlju kad su ga kraljičini ljudi napola gurnuli, napola odnijeli u kavez. Tucet oklopnika moralo je zajedno uprijeti da ga povuku u zrak. Gospa Melisandre gledala ga je kako se uspinje. "SLOBODNJACI! vašeg kralja laži. A evo i roga za koji je obećao da će srušiti Zid." Dvojica kraljičinih ljudi doniješe Joramunov rog, crn i obrubljen starim zlatom, osam stopa dugačak od jednog do drugog kraja. Rune bijahu urezane u zlatne obruče, pismo Prvih ljudi. Joramun je umro prije mnogo tisuća godina, ali Mance je pronašao njegov grob pod ledenjakom, visoko u Mrazočnjacima. I Joramun puhnu u Rog Zime i probudi orijaše iz zemlje.Ygritte rekla Jonu da Mance nikad nije pronašao rog. Lagala je, ili ga je Mance tajio čak i od svojih ljudi.
Tisuću zarobljenika promatralo je kroz drvene rešetke svoje palisade se rog visoko podiže. Svi su bili u dronjcima i napola izgladnjeli. Divljaci,zovu ih u Sedam Kraljevina; oni pak sebe nazivaju slobodnjacima. Nisu sad izgledali ni divlje ni slobodno; tek gladno, uplašeno, omamljeno.
"Joramunov rog?" reče Melisandre. "Ne. Zovite ga Rog Tame. Ako Zid padne, past će i noć, duga noć bez kraja. To se ne smije dogoditi, to se nećedogoditi! Gospodar Svjetla vidje da su mu djeca u opasnosti i posla im junaka, nanovo rođenog Azora Ahaija." Ona rukom pokaza na Stannisa, a veliki rubin pod njezinim grlom zažari se svjetlošću.
On je kamen, a ona je plamen. Kraljeve oči bile su modre masnice, duboko utonule u ispijeno lice. Nosio je sivi oklop i krznom porubljen plašt od zlatne tkanine koji mu je padao sa širokih ramena. Na prsnom Štitniku plameno srce bilo je ugravirano iznad njegova. Čelo mu je opasivala crveno-zlatna kruna sa šiljcima poput vijugavih plamičaka. Val stajaše uz njega, visoka i plava. Okrunili su je jednostavnim dijademom od tamne bronce, ali izgledala je kraljevskije u bronci nego Stannis u zlatu. Oči joj bijahu sive i neustrašive, nepokolebljive. Pod plaštem od hermelina nosila je bijele i zlatne haljine. Njezina medeno plava kosa bila je spletena u debelu pletenicu koja joj je preko desnog ramena padala do struka. Studen u zraku unijela je boju u njezine obraze.
Gospa Melisandre nije nosila krunu, ali svi su prisutni znali da je prava kraljica Stannisa Baratheona ona, a ne neugledna žena koju je ostavio da drhti u Istočnoj Stražarnici pokraj mora. Govorilo se da kralj ne kani poslati po kraljicu Selyse njihovu kćer dok Noćna Tvrda ne bude useljiva. Jonu ih je bilo žao. Zid ne nudi bogznakakve udobnosti na koje su južnjačke gospe i djevojčice visoka roda navikle, a Noćna Tvrda ne nudi ništa. Sumorno je to mjesto, čak i u najboljim trenucima.
"SLOBODNJACI!" viknu Melisandre. "Pogledajte što čeka one koji biraju tamu!"
joramunov rog buknu vatrom.
Planuo ie uz glasan hukdok su uskovitlani jezici zelenog i žutog plamena pucketavo iznicali po cijeloj njegovoj dužini. Jonov brdski konjić nervozno se tržnu, a duž redova i ostali se počeše boriti da primire svoje konje. Iz palisade izvije jauk dok su slobodnjaci gledali kako

njihova nada izgara. Nekolicina ih poče vikati i psovati, ali većina je zapala u muk. Na pola otkucaja srca činilo se da rune u zlatne obruče trepere u zraku. Kraljičini ljudi odgurnuše rog i survaše ga u vatrenu jamu.
U svom je kavezu Mance Rayder rukama potezao omču oko vrata i nesuvislo vrištao o izdaji i vještičama, niječući svoju kraljevsku čast, niječući svoj narod, niječući svoje ime, niječući sve što je ikad bio. Urlao je za milost, proklinjao crvenu ženu i potom prasnuo u histeričan smijeh.
Jon gaje netremice promatrao. Nije se usuđivao djelovati preosjetljivo pred svojom braćom. Sazvao je dvjesto ljudi, više od polovice posade Crnog zamka. Posjednuti na konje u svečanim crnim redovima s visokim kopljima u rukama, navukli su kukuljice da zasjene lica... i prikriju činjenicu da su pretežitom većinom sjedobradi muževi i zeleni dječaci. Slobodnjaci strahuju od Straže. Jon je htio da taj strah ponesu sa sobom u nove domove južno od Zida.
Rog se razbio o cjepanice, lišće i trješće. Za tri otkucaja srca cijela je jama buknula u plamen. Stišćući sputanim rukama rešetke kaveza,
Mance je jecao i preklinjao. Kad ga je vatra dosegnula, izveo je mali ples. Njegovi krikovi stopili su se u dugačak nijem jauk straha i boli. U svom je kavezu lepršao poput zapaljenog lista, poput noćnog leptira zahvaćenog plamenom svijeće.
Jon se zatekao kako se prisjeća pjesme.
"Braćo, o braćo, stiže mojih dana kraj,
Domijac mije život oduzeo, At' što ima veze, mrijet se mora, znaj, A Dornijcu ja sam ženu okusio!"
Val je stajala na podiju nepomična kao da je isklesana od soli. Neće plakati ni odvratiti pogled.Jon se pitao što bi Ygritte činila na njezinu mjestu. Žene su jači spol.Zatekao se kako misli na Sama i meštra Ae- mona, na Gilly djetešce. Proklinjat će me posljednjim dahom, ali nisam vidio drugog izlaza.Istočna Stražarnica dojavila je divlje oluje na uskom moru. Htio sam ih skloniti na sigurno. Jesam li umjesto toga njima nahranio rakove?
Prethodne noći sanjao je Sama kako se utapa, Ygritte umire probodena strijelom (iako strijela nije bila njegova, u snovima mu uvijek jest), Gilly plače krvave suze.
Jon Snow vidio dovoljno. "Sada", rekao je.
Ulmer od Kraljeve šume zabode koplje u tlo, skine luk s ramena i izvuče crnu strijelu iz tobolca. Slatki Donnel Hill kukuljicu da učini isto. Garth Pero i Bradati Ben še sulice, napeše lukove i odapeše ih.
Jedna strijela pogodila je Mancea Raydera grudi, jedna u trbuh, jedna u vrat. Četvrta se zabila u rešetku drvenog kaveza i tu na trenutak zadrhtala prije nego što ju je dohvatio plamen. Ženski jecaji odjeknuše Zidom kad je kralj divljaka mlitavo klonuo na pod kaveza, ovjenčan vatrom. "I tu je kraj njegove straže", tiho promrmlja Jon. Mance Rayder nekoć bio muž Noćne straže prije nego što je zamijenio crni plašt za onaj prošiven žarkocrvenom svilom.
Na podiju, Stannis se mrštio. Jon je izbjegavao njegov pogled. Dno drvenog kaveza je otpalo, a rešetke su se mrvile. Kad god bi vatra liznuia uvis, odlamale su se nove grane, crvene poput trešnje i crne. "Gospodar Svjetla stvorio je sunce, mjesec i zvijezde da nam obasjavaju put i dao nam vatru da se branimo od noći", reče Melisandre divljacima. "Nitko se ne može oduprijeti njegovu plamenu."
"Nitko se ne može oduprijeti njegovu plamenu", ponove kraljičini ljudi.
Tamnoskrletne halje crvene žene kovitlale su se oko nje, a bakrena joj je kosa tvorila aureolu oko lica. Visoki, žuti plamenovi plesali su joj s vrhova prstiju poput pandži.
"SLOBODNJACI!Nema vam vajde od vaših lažnih bogova. Lažni vas rog nije spasio. Lažni vam je kralj donio samo smrt, očaj, poraz... ali ovdje stoji pravi kralj. POGLEDAJTE NJEGOVU SLAVU!"

Stannis Baratheon isuče Donositelja Svjetla.
Mač zasja crveno, žuto i narančasto, živ od svjetla. Jon je vidio tu predstavu ranije... ali ne ovako,nikad ovako. Donositelj Svjetla bio je poput čeličnog sunca. Kad je Stannis podigao sječivo iznad glave, ljudi su morali okrenuti glave ili zakriti oči. Konji su se propinjali, a jedan je zbacio jahača. Buktinja u jami kanda se smanjila pred ovom olujom svjetla, poput manjeg psa koji se pokunjio pred većim. Sam Zid postao je crven, ružičast i narančast, dok su valovi boje igrali po ledu. Je li to moć kraljevske krvi?
"Zapadne zemlje imaju samo jednog kralja", reče Stannis. Glas mu je grubo odzvanjao, lišen i tračka Melisandreine melodičnosti. "Ovim mačem branit ću svoje podanike i zatirati one koji ih ugrožavaju. Kleknite preda mnom i obećavam vam hranu, zemlju i pravdu. Kleknite i živite. Ili idite i umrite. Izbor je vaš." Spremio je Donositelja Svjetla u korice, a svijet se opet smračio, kao daje sunce zašlo iza oblaka. "Otvorite dveri."
"OTVORITE DVERI", zatutnji Ser Clayton Suggs dubokim poput ratnog roga. "OTVORITE DVERI",ponovi Ser Corliss Penny, - dajući zapovijed stražarima. "OTVORITE DVERI",povikaše narednici. Ljudi pohitaše da poslušaju. Iščupali su naoštrenc kolce iz tla, bacili daske preko dubokih jaraka i širom otvorili dveri palisade. Snow že ruku i spusti je, a njegovi se crni redovi razdijeliše nalijevo i nadesno, otvorivši put do Zida, gdje je Žalosni Edd Toilet željezna vrata.
"Dođite", ponuka ih Melisandre. "Dođite na svjetlo... ili bježite natrag u tamu." U jami pod njom pucketala je vatra. "Ako birate život, dođite k meni."
I došli su. Isprva polako, neki hramajući ili se oslanjajući na svoje drugove, zarobljenici su počeli izlaziti iz svog grubo sazdanog tora./IAro želite jesti, dođite k meni,pomisli Jon. Ako se ne želite smrznuti i umrijeti od gladi, pokorite se.Oklijevajući, strepeći od kakve stupice, prvih nekoliko zarobljenika polako se zaputilo preko dasaka i kroz prsten kolaca, prema Melisandre i Zidu. Još ih je pošlo za njima nakon što su vidjeli da nikakvo zlo nije zadesilo one koji su otišli prvi. Zatim još više, sve dok se nije stvorila postojana rijeka. Kraljičini ljudi u zakovicama optočenim prslucima i polukacigama dodavali su u prolazu svakom muškarcu, ženi i djetetu komad bijelog usud-drva: štapić, otkinutu granu blijedu poput slomljene kosti, grančicu krvavocrvenog lišća. Komad starih bogova da nahrane nove.Jon protegnu prste ruke od mača.
Vrućina vatrene jame osjećala se čak i izdaleka; divljacima je zasigurno morala biti žestoka. Vidio je kako se ljudi lecnu kad se približe plamenovima, čuo dječji plač. Nekolicina je skrenula prema šumi. Promatrao je mladu ženu kako tetura odatle s djetetom na svakoj ruci. Svakih nekoliko koraka osvrtala se da se uvjeri kako nitko ne ide za njima, a kad se približila drveću udarila je u trk. Jedan sjedobradi uzeo je granu usud-drva koju su mu dali i upotrijebio je kao oružje, mlateći oko sebe sve dok ga kraljičini ljudi nisu pritijesnili kopljima. Ostali su morali zaobilaziti njegovo tijelo, sve dok ga Ser Corliss bacio u vatru. Još je slobodnjaka izabralo šumu nakon toga; svaki deseti, možda.
Ali većina je išla dalje. Za njima su bile samo studen i smrt. Pred njima je bila nada. Išli su dalje, stišćući komadiće drva do trenutka kada su njima morali nahraniti plamenove. R'hllor je ljubomorno božanstvo, navijek gladno. I tako je novi bog proždirao truplo staroga i bacao divovske sjene Stannisa i Melisandre po Zidu, crne naspram rumeno crvenih odraza na ledu.
Sigorn se prvi spustio na koljeno pred kraljem. Novi Magnar od Thenna bio je mlada, niža inačica svog oca; mršav, proćelav, odjeven u brončane štitnike za goljenice i kožnatu košulju našivenu brončanim ljuskama. Za njim je došao Čegrtaljka u Šusketavom oklopu od kostiju i uškrobljene kože, s kacigom od orijaševe lubanje. Pod kostima je virio oronuo, bijedan stvor napuklih smeđih zubi i žućkastih bjeloočnica. Sitan, zloban izdajnik, glup koliko i okrutan.Jon nije ni trenutka vjerovao da će održati zadanu riječ. Pitao se što je Val osjećala dok ga je promatrala kako kleči, pomilovan.

Niži vođe stigli su za njima. Dvojica vođa klanova Rožnatih Nogu, crnih i tvrđih nogu. Stara vračara koju su štovali narodi Mliječnovode. Zgoljav tamnook dječak od dvanaest ljeta, sin Alfyna Vrana. Halleck, brat Harme Psoglavke, s njezinim svinjama. Svi su se spustili na koljeno pred kraljem.
Prehladno je za ovu mimičarsku predstavu, pomisli Jon. "Slobodnjaci preziru klečavce", upozorio je Stannisa. "Dopustite im da zadrže ponos i više će vas voljeti." Njegova Milost odbila ga je poslušati. Rekao je: "Trebam njihove mačeve, a ne poljupce."
Nakon klečanja, divljaci su se provukli pokraj redova crne braće prema dverima. Jon je naputio Konja i Satena te još pet-šest drugih da ih provedu kroza Zid s bakljama. Na drugoj strani čekale su ih zdjele vruće juhe od luka i komadi crnog kruha i kobasica. Odjeća, također: plaštevi, hlače, čizme, tunike, dobre kožne rukavice. Spavat će na hrpama čiste slame, dok će vatre gorjeti da odagnaju noćnu studen. Ovaj kralj u svakom je slučaju metodičan. Prije ili kasnije, međutim, Tormund Orijaševa Kob opet će napasti Zid, a kad taj čas kucne, Jon se pitao čiju će stranu Stannisovi novopečeni podanici odabrati. Možete im dati zemlju i milost, ali slobodnjaci sami biraju svoje kraljeve, a izabrali su Mancea, nevas.
Bowen Marsh primaknu konja uz Jonova. "Nikad nisam mislio da ću doživjeti ovaj dan." Glavni upravitelj znatno je smršavio otkad je zaradio ranu na glavi na Mostu lubanja. Izgubio je dio uha. Vise nije tako sličan šipku,pomisli Jon. Marsh reče: "Prolili smo krv da zaustavimo divljake kod Klanca. Ondje su pali dobri ljudi, prijatelji i braća. A zašto?"
"Kraljevstvo će nas kleti zbog ovoga", otrovno izjavi Ser Alliser Thome. "Svaki pošteni čovjek u Zapadnim zemljama okrenut će glavu i pljunuti na spomen Noćne straže."
Što bi ti znao o poštenim ljudima? "Tišina u redovima." Ser Alliser postao je oprezniji otkako je "knez Janos izgubio glavu, ali zloba ga nije napustila. Jon se poigravao zamišlju da mu preda zapovjedništvo koje je Slynt , ali želio je tog čovjeka imati na oku. Oduvijek je medu njima dvojicom bio opasniji.Umjesto toga, poslao je sijedog upravitelja iz Sjenovite Kule da preuzme zapovjedništvo u Sivoj Stražarnici.
Nadao se da će dvije nove posade promijeniti stvari. Straža slobodnjacima može proliti krv, ali ne možemo se nadati da ćemo ih na kraju zaustaviti.Žrtvovanje Mancea Ravdera vatri ne mijenja tu činjenicu. I dalje je nas premalo a njih previše, a bez izvidnika, gotovo smo slijepi. Moram slati ljude. Samo, ako to učinim, hoće li se ikad više vratiti?
Tunel kroza Zid bio je uzak i vijugav, a mnogi su divljaci bili stari, bolesni ili ranjeni, te su napredovali bolno polako. U Času kad je posljednji od njih pao na koljeno, već jc pala i noć. Vatra u jami dogorijevala je, a kraljeva sjena na Zidu stisnula se na Četvrtinu prijašnje visine. Jon Snow vidio svoj dah u zraku. Hladno je,pomislio je, a postaje hladnije. Ova se mimičarska predstava dovoljno oduljila.
Četrdesetak zarobljenika zadržalo se pokraj palisade. njima su se nalazila i četiri orijaša, masivna kosmata stvorenja pogrbljenih ramena i poput debala krupnih nogu s golemim iskrenutim stopalima. Koliko god su bili veliki, ipak bi se mogli provući kroza Zid, ali jedan je odbijao ostaviti svoga mamuta, dok su preostala trojica odbijala ostaviti njega. Ostatak onih koji su zaostali bio je ljudskog stasa. Neki bijahu mrtvi, a neki na samrti; preostali su većinom bili njihova rodbina ili bliski sudruzi, koji ih nisu htjeli napustiti čak ni zbog zdjele juhe od luka.
Neki su drhtali, a neki previše otupjeli da bi drhtali, no svi su slušali kraljev glas kako grmi sa Zida. "Slobodni ste otići", reče im Stannis. "Prenesite svom narodu Čemu ste svjedočili. Recite im da ste vidjeli pravog kralja i da su dobrodošli u njegovu zemlju dokle god budu poštovali njegov mir. U protivnom, neka radije bježe ili se sakriju. Neću trpjeti daljnje napade na moj Zid."
"Jedno kraljevstvo, jedan bog, jedan kralj!" viknu gospa Melisandre.
Kraljičini ljudi prihvatiše poklič, udarajući drščima kopalja po štitovima. Jedno kraljevstvo,

jedan bog, jedan kralj! STANNIS! STANNIS! JEDNO KRALJEVSTVO, JEDAN BOG, JEDAN KRALJ!"
Val se nije pridružila klicanju, opazio je. Nisu ni braća Noćne straže. Za vrijeme graje nekolicina zaostalih divljaka iščezla je medu drvećem. Orijaši su otišli posljednji, dvojica jašući na mamutu, a druga dvojica pješice. Samo su mrtvi ostali. Jon je gledao kako Stannis silazi s podija u pratnji Melisandre. Njegova crvena sjena. Nikad predugo ne izbiva od njega. počasna straža postrojila se oko njih; Ser Godry, Clayton tucet drugih vitezova, sve kraljičini ljudi. Mjesečina je svjetlucala na njihovim oklopima a vjetar im šibao plašteve.
"Glavni upravitelju," reče Jon Marshu, "sasijecite onu palisadu za potpalu i bacite leševe u vatru."
"Kako moj knez zapovijeda." Marsh izlaje zapovijedi, a roj njegovih upravitelja izdvoji se iz redova da napadne drvene zidove. Glavni upravitelj ih je namršteno promatrao. "Ti divljaci... mislite da će održati zadanu riječ, moj kneže?"
"Neki hoće. Ne svi. I mi imamo svoje kukavice i hulje, slabiće i budale, kao i oni."
"Naše zakletve... prisegnuli smo štititi kraljevstvo..."
"Kad se slobodnjaci nasele u Daru, postat će dio kraljevstva", istakne Jon. "Ovo su beznadni dani, a sva je prilika da će postati još beznadniji. Vidjeli smo lice našega pravog neprijatelja, mrtvačko bijelo lice sjajnih modrih očiju. Slobodnjaci su također vidjeli to lice. Stannis u ovome ne griješi. Moramo se udružiti s divljacima."
"Udružiti se protiv zajedničkog neprijatelja, s time bih se mogao složiti," reče Bowen , "ali to ne znači da trebamo propustiti desetke tisuća izgladnjelih barbara kroza Zid. Neka se vrate u svoja sela i bore s Drugima ondje, a mi ćemo zapečatiti dveri. Neće biti teško, kaže mi Otheil. Trebamo samo ispuniti tunele kamenjem i uliti vodu kroz stre- ljačnice. Zid će obaviti ostalo. Studen, težina... za mjesec dana, bit će kao da dveri nije ni bilo. Neprijatelj će si morati probiti put."
"Ili se popeti."
"Teško", reče Bowen . "To nisu otimači koji su si došli ukrasti ženu i štogod plijena. Tormund će sa sobom voditi starice, djecu, stada koza i ovaca, čak i mamute.Trebaju mu dveri,a samo su troje preostale. Ako pak pošalje penjače, obrana protiv njih jednostavna je poput gađanja ribe kopljem u loncu."
Riba se ne penje iz lonca i ne zabija ti koplje u trbuh. I sam se Jon penjao Zidom.
Marsh nastavi. "Strijelci Mancea Raydera su odapeli deset tisuća strijela na nas, sudeći po broju strclica koje smo sakupili. Manje od stotinu doprlo je do ljudi na vrhu Zida, a većinu tih uzdigao jc kakav zabludjeli nalet vjetra. Crveni Alyn Ružine šume jedini je ondje poginuo, a ubio ga je pad, ne strijela koja ga je boenula u nogu. Donal Noye je braneći dveri. Viteški Čin, da... ali da su vrata bila zapečaćena naš bi hrabri oružar možda još bio s nama. Bilo da smo suočeni sa stotinu ili stotinu tisuća neprijatelja, dokle god smo na vrhu Zida, a oni na dnu, ne mogu nam ništa."
Nije u krivu. Vojska Mancea Raydera se o zid poput vala o kamenitu obalu, iako ga je branila tek šačica staraca, zelenih dječaka i bogalja. Ali ono što mu je Bowen predlagao kosilo se sa svim Jonovim instinktima. "Zapečatimo li dveri, nećemo moći slati naše izvidnike", istaknuo je. "Bit ćemo skoro pa slijepi."
"Posljednja izvidnica kneza Mormonta koštala je Stražu četvrtinu ljudi, moj kneže. Moramo štedjeti preostale snage. Svaka nas smrt oslabljuje, a već smo strahovito tanki... Zauzmi viši položaj i dobij bitku, znao je govoriti moj stric. Nema višeg položaja od Zida, vrhovni zapovjedniče."
"Stannis obećava zemlju, hranu i pravdu za sve divljake koji se spuste na koljeno pred njim. Nikad nam neće dopustiti da zapečatimo dveri."
Marsh oklijevaše. "Kneže Snow, volim širiti glasine, ali priča se da ste postali... previše prisni s knezom Stannisom. Neki čak tvrde da ste..."

Pobunjenik i prebjeg, da, i kopile i varg također. Janosa Slynta žda više nema, ali njegove su laži ostale. "Znam što se priča." Jon je čuo šapate, vidio ljude kako okreću leđa kad bi prelazio dvorište. "Sto bi htjeli od mene, da zaratim i sa Stannisom i s divljacima? Njegova Milost ima trostruko više boraca od nas, a usto je i naš gost. Štite ga zakoni gostoprimstva. A dužnici smo i njemu i njegovima."
"Knez Stannis nam je pomogao kad nam je trebala pomoć," uporno će Marsh, "ali on je svejedno odmetnik, a njegova borba je propala. Kao što ćemo propasti i mi, ako nas Željezno prijestolje proglasi izdajnicima. Moramo dobro pripaziti da ne izaberemo gubitničku stranu."
"Nemam namjeru birati nikakvu stranu," reče Jon, "premda nisam toliko siguran u ishod ovog rata kao vi, gospodine. Pogotovo nakon smrti kneza Tywina." se pričama koje su pristigle kraljevskom cestom moglo vjerovati, Kraljevog namjesnika ubio je njegov patuljasti sin dok je ovaj sjedio na zahodu. Jon je nakratko upoznao Tyriona . Dao mije ruku i proglasio me svojim prijateljem.Teško je povjerovati da je čovječuljak imao muda ubiti vlastitog oca, ali po svemu sudeći smrt kneza Tywina je činjenica. "Lav u Kraljevu Grudobranu još je mladunče, a Željezno prijestolje znalo je i odrasle muževe sasjeći na komadiće."
"Možda je dječak, moj kneže, ali... kralj Robert je veoma omiljen, a narod većinom Tommena i dalje smatra njegovim sinom. Što više viđaju kneza Stannisa, to ga manje vole, a još manje ih voli gospu Melisandre s njezinim vatrama i tim njezinim surovim crvenim bogom. Žale se."
"Žalili su se i na Vrhovnog zapovjednika Mormonta. Ljudi se vole tužiti na svoje žene i gospodare, rekao mi je jednom. Oni bez žena dvostruko se više tuže na svoje gospodare." Jon Snow prema palisadi. Dva su zida bila već oborena, a treći se brzo rušio. "Ostavit ću vas da ovdje dovršite posao, Bowene. se da svako truplo bude spaljeno. Hvala vam na savjetu. Obećavam, razmislit ću o svemu šio ste rekli."
Dim i vjetrom nošen pepeo još su se motali zrakom iznad jame dok je Jon kaskao natrag prema dverima. Ondje je sjahao kako bi proveo svog brdskog konjića kroz led na južnu stranu. Žalosni Edd išao je pred njim s bakljom. Njezini plamenovi oblizivali su svod, te su ledene suze kapale po njima sa svakim korakom.
"Bilo je pravo olakšanje vidjeti onaj rog kako gori, moj kneže", primijeti Edd. "Još sinoć sanjao sam da pišam sa Zida kad je netko odlučio zatrubiti u rog. Nije da se žalim. Bolje je od mog starog sna, u kojemu je Harma Psoglava mnome hranila svoje svinje."
"Harma je mrtva", reče Jon.
"Ali svinje nisu. Gledaju me kao što je Pokositelj znao gledati njih. Ne kažem da nam divljaci žele zlo. Da, raskomadali smo njihove bogove i natjerali ih da spale komadiće, ali dali smo im juhu od luka. Što je bog u usporedbi s lijepom zdjelom juhe od luka? 1 meni bi dobro došla."
Mirisi dima i spaljenog mesa još su se zadržavali na Jonovoj crnoj odjeći. Znao je da mora jesti, ali žudio je za društvom, ne za hranom. Pehar vina s meštrom Aemonom, par tihih riječi sa Samom, nekoliko šala s Pypom, Grennom i Žapcem.No, Aemon i Sam su otišli, a njegovi ostali prijatelji... "Noćas ću večerati s ljudima."
"Kuhana govedina i repa." Žalosni Edd nekako je uvijek znao što se kuha. "No Hobb kaže da mu je ponestalo hrena. Što će ti kuhana govedina bez hrena?"
Otkako su divljaci spalili staru zajedničku dvoranu, muževi Noćne straže jedu u kamenom podrumu pod oružarnicom, pećinastoj odaji razdijeljenoj dvama redovima četvrtastih kamenih stupova, s bačvastim svodom i velikom buradi vina i piva uzduž zidova. Kad je Jon ušao, četiri graditelja igrala su igru s pločicama na stolu najbližem stubištu. Bliže vatri sjedila je skupina izvidnika s nekolicinom kraljevih ljudi, u tihom razgovoru.
Mladi muškarci okupili su se za još jednim stolom, gdje je Pyp probadao repu nožem. "Noć

je mračna i repice puna", izjavi on svečanim glasom. "Pomolimo se za divljač, djeco moja, s malo luka i ukusna soka od pečenke " Njegovi se prijatelji nasmijaŠe; Grenn, Žabac, Saten, cijelo društvo.
Jon Snow pridruži se smijehu. "Samo se lude rugaju tuđoj molitvi, Pype. je to."
"Ako se crveni bog uvrijedio, neka me zgromi."
Svi osmijesi zamriješe. "Mi smo se to svećenici ismijavali", reče Saten, vitak i ljepušan mladić koji se nekoć kurvao po Starigradu. "Samo smo se šalili, moj kneže."
"Vi imate svoje bogove, a ona svoje. Pustite je na miru."
"Ona ne pušta naše bogove na miru", uze se prepirati Žabac. "Zove ih Sedmoricom lažnih bogova, milostivi. I starim bogovima se ruga. Natjerala je divljake da spale grane usud-drveća. Vidjeli ste."
"Gospa Melisandre ne spada pod moje zapovjedništvo. Vi spadate. Ne želim neprijateljstvo između kraljevih i mojih ljudi."
Pyp stavi ruku Žapcu na mišicu. "Ne krekeći više, hrabri Žapče, jer naš Veliki Knez Snow rekao svoje." Poskočio je na noge i uputio Jonu podrugljiv naklon. "Molim za oprost. Odsad pa nadalje, neću ni ušima mrdnuti osim s vrlim dopuštenjem vašeg gospodstva."
On misli da jesve ovo nekakva igra.Jon mu poželi utjerati malo razuma u glavu. "Mrdaj ti ušima koliko god želiš. Problem je u tvome lamatanju jezikom."
"Pobrinut ću se da bude oprezniji," obeća Grenn, "i ćušnuti ga ako ne bude." Oklijevao je. "Moj kneže, hoćete li večerati s nama? Owene, se i načini mjesta za Jona."
Jon je to želio više nego išta na svijetu. Ne,morao je sebi reći, ti su dani završeni.Spoznaja mu se zarila u trbuh poput noža. Izabrali su ga da vlada. Zid je sad njegov, kao i njihovi životi. Gospodar može ljubiti ljude kojima zapovijeda,začuo je riječi svog kneza oca, ali ne može im biti prijatelj. Jednog dana možda će im morati suditi, ili ih poslati u smrt.
"Drugom prilikom", slagao je Vrhovni zapovjednik. "Edde, idi večerati. Moram završiti neke poslove."
Vani se zrak doimao još hladnijim nego prije. S druge strane zamka vidio je svjetlost svijeća kako treperi s prozora Kraljeve kule. Val je stajala na krovu kule i zurila uvis, u Zid. Stannis je drži zatvorenu u sobama iznad njegovih, ali dopušta joj šetnje po bedemima za vježbu. Izgleda usamljeno,pomisli Jon. Usamljeno i ljupko.Ygritte bila dražesna na svoj način, crvene kose koju je poljubila vatra, ali lice bi joj oživjelo tek od osmijeha. Val se ne mora smiješiti; muškarci bi se okretali za njom na svim dvorovima bijelog svijeta.
Pa ipak, divljačka princeza nije omiljena među svojim tamničarima. Sve ih prezrivo smatra "klečavcima", i triput je pokušala pobjeći. Kad je jedan oklopnik postao neoprezan u njezinoj blizini, zgrabila mu je bodež iz korica i ubola ga u vrat. Palac ulijevo i bio bi mrtav. Usamljena je, ljupka i ubojita,pomisli Jon Snow, a mogla je biti moja. Ona, Oštrozimlje i očevo ime.Umjesto toga izabrao je crni plašt i zid od leda. Umjesto toga izabrao je čast. Kopilansku vrstu časti.
Zid se uzdizao s njegove desne strane dok je prelazio dvorište. Njegov led se u visinama blijedo caklio, ali ovdje dolje sve je bilo u sjeni. Kod dveri, mutan narančast sjaj prodirao je kroz rešetke gdje su se stražari sklonili od vjetra. Jon je mogao čuti škripu lanaca dok se kavez njihao i strugao uz led. Na vrhu, stražari su se sigurno skutrili u šupi oko žerav-nika, vičući da nadglasaju vjetar. Inače bi odustali od truda, i svaki bi utonuo u vlastito jezerce šutnje. Trebao bih patrolirati ledom. Zid je moj.
Prošao je ispod ljušture Kule Vrhovnog zapovjednika, pokraj mjesta gdje mu je Ygritte u naručju, kadli se Duh pojavio pokraj njega, dok mu se topli dah pušio na hladnoći. Na mjesečini, crvene su mu se oči žarile poput jezeraca vatre. Okus vruće krvi ispuni Jonova usta, te je znao da je Duh te noći ubio. Ne,pomislio je. Ja sam čovjek, a ne vuk. je usne nadlanicom ruke u rukavici i pljunuo.
Clydas je još stanovao u odajama iznad vranjeg gnijezda. Na Jonovo kucanje, dovukao se

do vrata s voštanicom u ruci i odškrinuo ih. "Smetam li?" upita Jon.
"Nipošto." Clydas šire otvori vrata. "Kuhao sam vino. Bi li moj knez popio pehar?"
"Drage volje." Ruke su mu se ukočile od studeni. Skinuo je rukavice i protegnuo prste. Clydas se vrati ognjištu kako bi promiješao vino. Šezdeset mu je godina, ako ne i više. Starac je. Samo je djelovao mlado u usporedbi s Aemonom. i okrugao, ima mutne ružičaste očice kakvog noćnog stvorenja. Nekoliko bijelih vlasi privija mu se uz tjeme. Kad mu je natočio vino, Jon je obujmio pehar objema rukama, omirisao začine i uzeo gutljaj. Toplina mu se proširila grudima. Opet je otpio, dugo i duboko, da ispere okus krvi iz usta.
"Kraljičini ljudi govore daje Kralj s onu stranu Zida umro kukavički. Daje tražio milost i poricao daje kralj."
"Jest. Donositelj Svjetla bio je sjajniji nego što sam ga ikad vidio. Blistav poput sunca." Jon podigne pehar. "U zdravlje Stannisa Baratheona i njegova čarobnog mača." Vino je imalo gorak okus u njegovim ustima.
"Njegova Milost nije popustljiv Čovjek. Malo je takvih koji nose krunu. Mnogi dobri ljudi.bili su loši kraljevi, znao je govoriti meštar Aemon, a neki loši ljudi bili su dobri kraljevi."
"Barem on to zna." Aemon Targaryen živio je devet kraljeva na Željeznom prijestolju. Bio je kraljev sin, kraljev brat i kraljev stric. "Pogledao sam knjigu koju mije meštar Aemon ostavio. Nefritski kompendij. koje spominju Azora Ahaija. Donositelj Svjetla bio je njegov mač. Prekaljen krvlju njegove žene, ako se Votaru može vjerovati. Otad Donositelj Svjetla više nikad nije bio hladan na dodir, već topao kao što je Nissa Nissa bila topla. U boju bi mu se oštrica zagrijala do usijanja. Jednom se Azor Ahai borio protiv nekog čudovišta. Kad je zario mač u trbuh zvijeri, krv mu je počela ključati. Rigala je dim i paru iz usta, oči su joj se rastopile i iscurile niz obraze, a tijelo buknulo u plamen "

Clydas trepne. "Mač koji stvara vlastitu toplinu..."
"... bio bi od valjane pomoći na Zidu." Jon odloži vinski pehar i opet navuče crne pamučne rukavice. "Šteta što je Stannisov mač hladan. Baš me zanima kako se njegovDonositelj Svjetla ponaša u bici. Hvala na vinu. Duh, za mnom." Jon Snow če kukuljicu plašta i otvori vrata. Bijeli vuk slijedio ga je van u noć.
Oružarnica je bila mračna i tiha. Jon kimnu stražarima, pa pode pokraj tihih stalaka za koplja prema svojim odajama. Objesio je pojas s mačem o klin pokraj vrata i plašt o drugi. Kad je zgulio rukavice, ruke su mu bile ukočene i hladne. Dugo mu je trebalo da upali svijeće. Duh se sklupčao na svom tepihu i utonuo u san, ali Jon još nije mogao otpočinuti. Izbrazdani stol od borovine prekrivali su zemljovidi Zida i zemalja iza njega, uz popis izvidnika i pismo iz Sjenovite Kule napisano elegantnim rukopisom Ser Denysa .
Opet je pročitao pismo iz Sjenovite Kule, naoštrio pero i odčepio bočicu gustog crnila. Napisao je dva pisma, prvo Ser Denysu, Cotteru Pykeu. ga salijeću da im pošalje još ljudi. Haldera i Žapca odlučio je poslati na zapad u Sjenovitu kulu, a Grenna i Pypa Istočnu Stražarnicu pokraj mora. Crnilo je odbijalo curiti kako valja, te su mu se sve riječi činile otresite, grube i nezgrapne, ali ustrajao je.
Kad je napokon odložio pero, soba je bila mračna i prohladna, i osjećao je kako ga njezini zidovi pritišću. Nad prozorom je čučao gavran Starog Medvjeda i škiljio u njega oštrim crnim očima. Moj posljednji prijatelj,skrušeno pomisli Jon. Bolje mije da te nadživim, jer ćeš pojesti i moje lice.Duh se ne računa. Duh je više od prijatelja. Duh je dio njega.
Jon ustade i pope se stubama do uskog kreveta koji je nekoć pripadao Donalu Noyeu. Ovo je moja sudbina,shvatio je dok se razodijevao, odsad do isteka mojih dana.

15 - DAENERYS

Što je?" podvrisnu ona kad joj je Irri nježno prodrmala rame. Vani je bio mrkli mrak. Nešto nije u redu, shvati smjesta. "Jc li Daario? Što je bilo?" U njezinu su snu njih dvoje bili muž i žena, običan puk koji živi običnim životom u visokoj kamenitoj kući s crvenim vratima. U snu ju je on ljubio cijelu; u usta, po vratu, po grudima.
"Ne, Khaleesi," prošapta Irri, "nego vaš eunuh Sivi Crv i oni ćelavi. Hoćete li ih primiti?"
"Da." Kosa joj je raščupana, a spavaćica sva izgužvana, shvatila jc Dany. "Pomozi mi da se odjenem. Popit ću i pehar vina. Da si razbistrim glavu." Da si utopim san. Čula je neko tiho jecanjc. "Tko to plače?"
"Vaša ropkinja Missandei." Jhiqui je u ruci držala tanku svijeću.
"Moja služavka. Nc držim robove." Dany nije bilo jasno. "Zbog čega plače?"
"Zbog onoga koji joj bijaše brat", kaza joj Irri.
Ostalo je doznala od Skahaza, Reznaka i Sivog Crva, nakon Što su ih izveli pred nju. Dany je znala da su vijesti loše prije nego što je itko i riječ izrekao. Jedan joj je pogled na ružno lice Brijoglava bio dovoljan da to shvati. "Sinovi Harpije?"
Skahaz je kimnuo. Usta je smrknuto povio.
"Koliko je mrtvih?"
Reznak stade kršiti ruke. "D-devetero, Blagorođe. Ružna je to bila rabota, a i pokvarenjačka. Baš strahovita noć, strahovita."
Devetero. Riječ joj se poput bodeža zarila u srce. Svake sc noći rat u sjeni iznova vodi pod stepenastim piramidama Meereena. Sunce svako jutro sviće nad svježa trupla, s krvlju narisanim harpijama na ciglama uz njih. Svakog oslobođenog koji postane odviše imućan ili odviše glasan označe za smrt. Ipak, devetero u jednoj noći... To je straši. "Recite."
Odgovorio joj je Sivi Crv. "Oni vaše sluge zaskočiše dok su obilazili ciglc Meereena kako bi čuvali mir Vaše Milosti. Svi su bili dobro oboružani kopljima, štitovima i kratkim mačevima. Hodali su dvojica po dvojica, i dvojica po dvojica su skončali. Vaše sluge Crnu Šaku i Cetherysa oboriše samostrelske strelice u Mazdhanovu labirintu. Vaše sluge Mossadora i Durana zdrobi bačeno kamenje podno riječnog zida. Vaše sluge Eladona Zlatokosog i Vjerno Koplje otrovaše u vinskoj točionici kamo su običavali svratiti svake noći prilikom obilazaka."
Mossador. Dany stisnu šaku. Missandei su s braćom pljačkaši s Bazi- liskova otočja oteli iz njihova doma na Naathu, te ih prodali u roblje u Astaporu. Čak i onako mlada, Missandei je iskazala takav dar za jezike da su jc Dobri gospodari prometnuli u pisaricu. Mossador i Marselen nisu bili takve sreće. Njih su uskopili i pretvorili u Neokaljane. "Je li itko od ubojica zarobljen?"
"Vaši su sluge uhitili vlasnika vinske točionice i njegove kćeri. Tvrde da ništa ne znaju i mole za milost."
Svi oni tvrde da ništa ne znaju i mole za milost. "Predajte ih Brijogla- vu. Skahaz, izdvoji svakoga od njih od ostalih i podvrgni ih ispitivanju."
"Bit će kako kažete, Vaša Svetosti. Biste li željeli da ih ispitujem slatko, ili pak oštro?"
"Slatko, za početak. Saslušaj kakve ti priče pričaju, i koja ti imena daju. Može biti da u ovome nemaju udjela." Načas jc oklijevala. "Devetero, kaže plemeniti Reznak. Koga još?"
"Trojicu oslobođenih, umorenih u svojim domovima", reče Brijoglav. "Jednog zajmodavca, jednog obućara i harfisticu Rylonu Rhee. Njoj su odsjekli prste prije nego što će je ubiti."
Kraljica se lecnula. Rylona Rhce svirala je harfu slatko poput Djevice. Dok je bila ropkinja u Yunkaiju, svirala je za svaku gradsku porodicu plemenita roda. U Meereenu je izbila na mjesto predvodnice medu yunkaijskim oslobođenima, postavši njihov glas u odlukama koje

je Dany donosila. "Nemamo drugih zarobljenika doli tog ločilelja vina?"
"Nikoga, sa žalošću mora priznati ovaj. Molimo vas za oprost."
Milost, pomisli Dany. Dobit ćezmajevu milost. "Skahaz, predomislila sam se. Oštro ispitaj tog čovjeka."
"Mogao bih. A mogao bih mu i kćeri oštro ispitivati dok im otac to gleda. To će iz njega iscijediti pokoje ime."
"Postupi kako smatraš daje najbolje, samo mi donesi imena." Srdžba joj je plamtjela u utrobi. "Ne dam da više nijedan moj Neokaljani bude smaknut. Sivi Crve, povuci svoje ljude u vojarne. Ubuduće nek čuvaju moje zidine i dveri i osobu. Od dana današnjeg na Meereence pada dužnost održavanja mira u Meereenu. Skahaz, okupi mi novu stražu, sastavljenu u jednakom omjeru od brijoglava i oslobođenih."
"Na zapovijed. Kolike brojnosti?"
"Kolika ti je potrebna."
Reznak mo Reznak glasno se zgranu. "Blagorođe, ta odakle da stigne novac za plaćanje tolikih nadnica?"
"Od piramida. Nazovimo to krvarinom. Tražim po stotinu zlatnika od svake piramide za svakog oslobođenog kojeg su Harpijini sinovi smaknuli."
To izmami smiješak na usne Brijoglava. "Tako će i biti," reče on, "ali Vašoj Svjetlosti valja znati da Veliki gospodari iz porodica Zhak i Merreq obavljaju pripreme da se riješe svojih piramida i isele iz grada."
Daenerys su se nasmrt već smučili i Zhak i Merreq; smučili su joj se svi Meereenci, veliki koliko i mali. "Pustite ih da se isele, samo neka nipošto ne ponesu ništa više od odjeće na sebi. Pobrinite se da sve njihovo zlato ostane tu, kod nas. Kao i njihove zalihe hrane."
"Blagorođe," promrmlja Reznak mo Reznak, "ne može se znati da se ti veliki plemići kane priključiti vašim neprijateljima. Izglcdnije je da se naprosto sele u svoje posjede u brdima."
"Onda se neće buniti da im ovdje pričuvamo zlato. U brdima nema ničeg za kupnju."
"Oni strahuju za svoju djecu", reče Reznak.
Da, pomisli Daenerys, kao i ja. "Dužni smo i njoj zajamčiti sigurnost. Uzet ću po dvoje djece od svakoga od njih. Od ostalih piramida također. Po jednog dječaka i jednu djevojčicu."
"Kao taoce", reče Skahaz radosno.
"Kao pažcve i peharonoše. Budu li Veliki majstori prigovarali, objasnite im da je u Zapadnim zemljama velika čast kad se nečije dijete izabere za služenje na dvoru." Prešla je preko ostatka. "Postupite sada kako vam zapovijedam. Valja mi oplakati svoje mrtve."
Kad se vratila u svoje odaje na vrhu piramide, zatekla jc Missandei kako tiho plače na svojoj slamarici, dajući sve od sebe da priguši jecaje. "Dođi, lezi uz mene", kaza ona maloj pisarici. "Zora još satima neće svanuti."
"Vaša je Milost dobrostiva prema ovoj." Missandei joj se zavuče pod plahte. "Bio mi je dobar brat."
Dany privi djevojčicu uza se. "Pričaj mi o njemu."
"Naučio me da se penjem na drvo dok smo bili mali. Umio je rukama hvatati ribe. Jedanput sam ga pronašla kako spava u našemu vrtu dok mu stotinu leptira vrvi po cijelom tijelu. Tog mi je jutra izgledao tako lijepo, taj... hoću reći, voljela sam ga "
"Kao što je i on volio tebe." Dany je pomilovala djevojčicu po kosi. "Samo riječ reci, milo moje, i poslat ću te iz ovoga groznog grada. Nekako ću se domoći lađe i poslati te da se vratiš kući. U Naath."
"Radije bih ostala uz vas. Na Naathu bih živjela u strahu. Što ako porobljivači ponovno dođu? Osjećam se sigurno dok sam s vama."
Sigurno. Suze navriješe Dany na oči od te riječi. "A ja ti želim pružiti sigurnost." Missandei je samo dijete. Uz nju se osjeća kao da i sama smije biti dijete. "Nitko se nije brinuo za

moju sigurnost dok sam ja bila mala. Dobro, brinuo se Ser Willem, ali on je onda umro, a Viserys... Želim te zaštititi, samo... to je tako teško. Biti snažna. Ne znam uvijek koji bi mi postupak bio najbolji. Makar sam ga dužna znati. Oni nemaju nikoga osim mene. Ja sam kraljica... ja sam... ja sam..."
"... Majka", prošapće Missandei.
"Majka zmajevima." Dany zadršće.
"Ne. Majka svima nama." Missandei je zagrli čvršće. "Vaša bi Milost trebala otpočinuti. Zora će nam brzo stići, kao i dvorjani."
"Obje ćemo otpočinuti, i sanjati o slađim stvarima. Sklopi oči." Kad ju je poslušala, Dany ju je poljubila u kapke, što ju je natjeralo na hihot.
Poljupci su, doduše, stigli lakše nego san. Dany je sklopila oči i pokušala se prisjetiti svog doma, Zmajeva Kamena i Kraljeva Grudobrana i svih ostalih mjesta o kojima joj je Viserys pripovijedao, u zemlji blažoj od ove... ali misli su joj se, poput brodova nošenih nekim opakim vjetrom, stalno vraćale na Zaljev trgovaca robljem. Kad jc Missandei čvrsto zaspala, Dany se izvukla iz njezina zagrljaja i iskoračila u zrak poodmakle noći, tc se nalaktila na hladnu ciglu prsobrana i počela promatrati grad. Tisuću se krovova steralo pod njom, oličenih mjesečinom u preljeve bjelokosti i srebra.
Negdje pod tim krovovima, sinovi Harpije sada su na okupu i šuruju, smišljaju načine da ubiju nju i sve one koji je vole, da vrate njezinu djecu u okove. Negdje tamo dolje neko gladno dijete plače za sisom. Negdje neka starica leži na umoru. Negdje se neki čovjek i neka djeva grle i željnim rukama jedno s drugoga nespretno trgaju odjeću. Ali odavde, odozgo, vidi se tek odsjaj mjesečine s piramida i jama, bez i najmanje naznake svega što tamo dolje leži. Ovdje gore postoji samo ona, sama.
Ona je zmajeve krvi. Ona može pobiti sinove Harpije, kao i sinove tih sinova, kao i sinove sinova tih sinova. Ali zmaj ne može nahraniti gladno dijete, niti ublažiti bolove umirućoj ženi./I tko bi se ikad usudio voljeti jednog zmaja?
Shvatila je da su joj se misli opet vratile na Daarija Naharisa, na Daarija sa zlatnim zubom i trozubastom bradom, snažnih šaka što mu počivaju na balčacima sparenog arakha i stileta, balčacima iskovanim od zlata u obliku golih žena. Onog dana kad se došao oprostiti od nje, a ona mu je poželjela sreću, mesnatim je dijelom palčeva lagano prelazio po njima, tamo-amo. Ljubomorna sam na balčak mača, shvatila je tada, na žene izrađene od zlata. Bilo joj je mudro što ga je poslala Janjećem narodu. Ona je kraljica, a Daario Naharis nije čovjek koji bi mogao biti kralj.
"Toliko je vremena prošlo", kazala je Ser Barristanu koliko jučer. "Sto ako me Daario izdao i prešao na stranu mojih neprijatelja?" Tri ćeš izdaje spoznati. "Sto ako je upoznao neku drugu ženu, neku princezu Lhazaraca?"
Dobro je znala da stari vitez ne gaji ni simpatije ni povjerenje prema Daariju. Svejedno, odgovorio joj je galantno. "Nema žene koja bi bila ljupkija od Vaše Milosti. Samo bi slijepac mogao dijeliti drugačije mi- šljenje, a Daario Naharis nije slijepac."
Nije, pomisli ona. Oči su mu zagasitoplave, gotovo purpurne, a zlatni mu se zub Ijesne kad me pogleda sa smiješkom.
Samo, Ser Barristan je siguran da će se on vratiti. Dany se sad može samo moliti da pritom ima pravo.
Kupanje bi mi pomoglo da se smirim. Bosim je nogama prošla kroz travu do svog bazena na terasi. Voda joj je hladno oblila kožu, tako da se sva naježila. Ribice su je stale grickati po rukama i nogama. Sklopila je oči i prepustila se plutanju.
Tih je sušanj natjera da ih opet otvori. Voda blago pljusnu kad je uspravno sjela.
"Missandei?" pozva ona. "Irri? Jhiqui?"
"Spavaju", stiže joj odgovor.
Jedna je žena stajala pod dragu novim stablom, zakukuljena u dugu halju što seže do

trave. Pod kukuljicom joj je lice izgledalo tvrdo i sjajno. Nosi masku, znala je Dany, drvenu masku premazanu tamnocrvenim lakom. "Quaithe? Zar ja to sanjam?" Uštipnula se za uho i lecnula od boli. "Sanjah te na Balerionu, netom nakon što smo stigli u Astapor."
"Nisi sanjala. Ni tada ni sada."
"Odakle ti tu? Kako si zaobišla moje stražare?"
"Dođoh drugim putem. Tvoji me stražari i ne mogaše vidjeti."
"Pozovem li ih, ubit će te."
"Zaklet će ti se da me ovdje nema."
uima li te ovdje?"
"Ne. Poćuj me, Daenerys Targaryen. Staklene svijeće gore. Uskoro blijeda kobila stiže, a za njom i ostali. Lignjun i tamni plam, lav i grifon, sin sunca i mimičarev zmaj. Ne pouzdavaj se ni u jednoga. Ne zaboravi Neumiruće. Čuvaj se namirisanog majordoma."
"Reznaka? Zašto da se njega bojim?" Dany ustade iz bazena. Voda joj je curila niz noge, a ruke su joj se sve naježile na prohladnom noćnom zraku. "Ako me želiš na nešto upozoriti, otvoreno zbori. Što ti hoćeš od mene, Quaithe?"
Mjesečina zasja u očima te žene. "Pokazati ti put."
"Sjećam se ja puta. Idem na sjever kako bih išla na jug, na istok kako bih išla na zapad, natrag kako bih išla naprijed. A da bih dotaknula svjetlost, moram podno sjene proći."
Počela si je cijediti vodu iz srebrn- kaste kose. "Dobrano su mi se smučile zagonetke. U Qarthu sam bila prosjakinja, ali ovdje sam kraljica. Zapovijedam ti—"
"Daenerys. Ne zaboravi Neumiruće. Ne zaboravi tko si."
"Krv zmaja." Ali moji zmajevi urliču u mraku. "Nisam zaboravila Neumiruće. Dijele triju, tako me prozvaše. Tri mi konja obećaše, tri ognja i tri izdaje. Jednu zbog krvi i jednu zbog zlata i jednu zbog..."
"Vaša Milosti?" Missandei je stajala na vratima kraljičine ložnice s fenjerom u ruci. "S kime to razgovarate?"
Dany se osvrnu prema dragunovu stablu. Ondje nije bilo nikakve žene. Ni zakukuljene halje, ni lakirane maske, ni Quaithe.
Sa sjenom. S uspomenom. Ni s kim. Ona je zmajeve krvi, ali Ser Barristan upozorio ju je da je ta krv na neki način okaljana. Je li moguće da silazim s uma? Svojedobno su joj i oca zvali bezumnikom. "Molila sam se", reče ona djcvojčici s Naatha. "Uskoro će svanuti dan. Najbolje bi bilo da nešto pojedem, prije dvora."
"Donijet ću vam hrane da pojedete zajutrak."
Kad je opet ostala sama, Dany je obišla cijelu piramidu u nadi da će pronaći Quaithe, prošavši pokraj spaljenih stabala i sažgane zemlje na mjestu gdje su njezini ljudi pokušali zarobiti Drogona. Ali čulo se tek hujanje vjetra u krošnjama voćaka, a jedina su stvorenja u vrtovima bili malobrojni blijedi noćni leptiri.
Missandei se vratila s dinjom i zdjelom tvrdo kuhanih jaja, ali Dany je otkrila da uopće nema teka. Dok se nebo razdanjivalo, a zvijezde su se gasile jedna po jedna, Irri i Jhiqui pomogle su joj da odjene tokar od ljubičaste svile obrubljene zlatom.
Kad su se pojavili Reznak i Skahaz, shvatila je da ih promatra iskosa, imajući one tri izdaje na umu. Čuvaj se namirisanog majordoma. Sumnjičavo je onjušila Reznaka mo Reznaka. Mogla bih zapovjediti Brijoglavu da ga uhiti i podvrgne ispitivanju. Bi li to preduhitrilo zavjeru? Ili bi na njegovo mjesto došao neki drugi izdajnik? Proročanstva su prijetvorna, podsjetila se, a Reznak možda nije ništa više od onog što izgleda da je.
U purpurnoj je dvorani Dany zatekla svoju klupicu od ebanovine prekrivenu satenskim jastučićima. Prizor joj je izmamio blijed smiješak na usne. Djelo Ser Barristana, znala je. Stari je vitez dobar čovjek, ali katkad vrlo doslovan. Bila je to samo doskočica, ser, pomislila je, ali svejedno je sjela na jedan jastučić.
Uskoro je dobrano osjetila neprospavanu noć. Nije prošlo dugo prije nego što je počela

susprezati zijevanje dok je Reznak blebetao o obrtničkim cehovima. Izgleda da su klesari bijesni na nju. Kao i ciglari. Izvjesni bivši robovi klešu kamen i slažu cigle, Čime kradu posao kako šegrtima tako i majstorima. "Oslobođeni rade za sitan novac, Blagorođe", reče Reznak. "Neki su sebe prozvali šegrtima, ili čak majstorima, a na te naslove pravo mogu polagati jedino obrtnici iz cehova. Klesari i ciglari uviđavno podnose molbu Vašoj Svetosti da podrži njihova davnašnja prava i običaje."
"Oslobođeni rade za sitan novac zato što su gladni", napomenu mu Dany. "Kad bih im zabranila da klešu kamen ili slažu cigle, svjećari, tkalci i zlatari uskoro bi mi došli na vrata s molbom da se njih izuzme i iz tih obrta." Razmislila je trenutak. "Nek se zapiše da će se ubuduće samo članovima cehova dopuštati da sebe prozivaju šegrtima ili majstorima... pod uvjetom da cehovi otvore pristup u svoje članstvo svakom oslobođenom koji može pokazati da raspolaže potrebnim umijećima."
"Bit će tako proglašeno", reče Reznak. "Bi li Vašoj Svetosti bilo drago saslušati plemenitog Hizdahra zo Loraqa?"
Zar taj nikad ne misli priznati poraz? "Neka pristupi."
Hizdahr danas nije nosio tokar. Umjesto njega, odjenuo je jednostavnu sivu i plavu odjeću. I još je bio ostrižen. Obrijao je bradu i ošišao kosu, shvatila je. Čovjek nije prešao u brijoglavc, ne sasvim, ali barem više ne nosi ona svoja besmislena krilca. "Brijač vam je učinio veliku uslugu, Hizdahre. Nadam se da ste došli s namjerom da mi pokažete njegovo djelo, a ne da me opet tlačite oko borilačkih jama."
Duboko se poklonio. "Vaša Milosti, bojim sc da moram."
Dany se sva smrknu. Čak joj ni vlastiti ljudi ne daju predaha oko te stvari. Reznak mo Reznak naglašava zaradu do koje bi se moglo doći oporezivanjem. Zelena milosnica tvrdi da bi ponovno otvaranje jama udobrostivilo bogove. Brijoglav smatra da bi time preotela podršku od Harpijinih sinova. "Nek se bore", progunđao jc Snažni Belwas, koji je u svoje vrijeme bio prvak u jamama. Ser Barristan predložio je da se umjesto toga održi turnir; njegova bi siročad mogla jahati na alke i prirediti skupnu borbu tupim oružjem, kazao je, a Dany je znala da mu je prijedlog beznadežan koliko i dobronamjeran. Meereenci žele vidjeti krv, a ne vještinu. Inače bi robovi u borbama nosili oklope. Činilo se da kraljičine nedoumice dijeli samo mala pisarica Missandei.
"Već sam vas šest puta odbila", podsjeti Dany Hizdahra.
"Vaša Svjetlost štuje sedam bogova, pa će možda s naklonošću dočekati moju sedmu molbu. Danas ne dolazim sam. Hoćete li saslušati moje prijatelje? I njih ima sedam." Izveo ih je jednog po jednog. "Ovo je Khrazz. Ovo Barsena Crnokosa, svagda odvažna. Ovo su Camarron od Zbroja i Goghor Orijaš. Ono je Pjegava Mačka, a ono Neustrašivi Ithokc. Na kraju, Belaquo Kostolomac. Došli su pridružiti svoje glasove mojem vlastitom, te zamoliti Vašu Milost da dopusti ponovno otvaranje naših borilačkih jama."
Dany je poznavala njegovih sedmero, po čuvenju ako već ne iz viđenja. Svi su se ubrajali u najznamenitije borilačke robove Meereena... a upravo su ti robovi-borci, nakon što su ih okova oslobodili njezini štakori iz odvodnih kanala, poveli ustanak kojim je osvojila grad. Zadužili su je krvlju. "Saslušat ću vas", dopustila je.
Jedno po jedno, svatko od njih zamolio ju je da dopusti ponovno otvaranje borilačkih jama. "Zašto?" otpovrnuia im je kad je Ithoke dovršio. "Više niste roblje, gospodarovim hirom osuđeno na pogibiju. Podarih vam slobodu. Kako možete željeti da vam život okonča na rumenim pijescima?"
"Ja vježba od treća", reče Goghor Orijaš. "Ja ubija od šesta. Majka zmajka kaže: ja slobodan. Zašto ne slobodan za bori?"
"Ako ti je stalo da se boriš, bori se za mene. Zavjetuj svoj mač Majčinim ljudima, Slobodnoj braći ili Srčanim štitovima. Podučavaj borbi ostale moje oslobođene."
Goghor odmahnu glavom. "Prije, ja se bori za gospodar. Vi kaže, ja se bori za vi. Ja kaže,

ja se bori za ja." Grmalj se odalami po prsima šakom veličine pršuta. "Za zlato. Za slava "
"Goghor zbori u ime sviju nas." Pjegava je Mačka nosila kožu leoparda preko jednog ramena. "Kad su me posljednji put prodali, cijena mi je bila tri stotine tisuća honora. Dok sam bila ropkinja, spavala sam na krznima i jela crveno meso s kosti. Sad kad sam slobodna, spavam na slami i jedem usoljenu ribu, kad je se uspijem domoći."
"Hizdahr se kune da će pobjednici kao svoj udio primati polovicu utrška ubrana na ulazu", reče Khrazz. "Polovicu, kune se u to, a Hizdahr je častan čovjek."
Ne, lukav čovjek. Daenerys je osjetila daje upala u zamku. "A gubitnici? Što će oni steći?"
"Imena će im biti uklesana na Dveri sudbine uza sve ostale odvažne stradalnike", izjavi Barsena. Osam je godina sasijecala svaku drugu ženu koju bi poslali protiv nje, kazuje se. "Svaki čovjek mora umrijeti, kao i svaka žena... ali neće se svatko od njih pamtiti."
Dany nije imala odgovora na to. Ako je to istinski ono što moj narod želi, imam li mu prava to uskratiti? Grad je pripadao njima prije nego meni, a želja im je tratiti samo vlastite živote. "Uzet ću u obzir sve što ste mi rekli. Hvala vam na savjetima koje ste mi dali." Ustala je. "Sutra ćemo nastaviti s ovime."
"Kleknite svi pred Daenerys Olujnorodenom, Neožeženom, kraljicom Meereena, kraljicom Andala i Rhoynaraca i Prvih ljudi, khaleesi Velikog Travnatog Mora, Okovolomkom i Zmajskom Majkomuzviknu Missandei.
Ser Barristan ispratio ju je natrag do njezinih odaja. "Ispripovijedajte mi neku priču, ser", reče mu Dany dok su se peli. "Neku pripovijest o junaštvu sa sretnim svršetkom." Osjećala je potrebu za sretnim svršecima. "Ispripovijedajte mi kako ste umaknuli Uzurpatoru."
"Vaša Milosti. Nema junaštva u bijegu za spas golog života."
Dany je zasjela na jedan jastučić, prekrižila noge i pogledala uvis u njega. "Molim vas. Upravo vas je Mladi uzurpator otpustio iz kraljevske garde..."
"Joffrey, točno. Navedoše moju starost kao razlog, premda je istina bila drugačija. Dječak je htio bijeli plašt za svoje pseto Sandora Cleganea, a njegova jc majka htjela da joj Kraljosjek bude Vrhovni zapovjednik. Kad mi to rekoše, ja... ja skinuh plašt kako mi bi zapovjeđeno, bacih mač Joffrcyju pod noge i nemudro prozborili."
"Što ste kazali?"
"Istinu... no istina nikad ne bijaše dobrodošla na tom dvoru. Izađoh iz stolne dvorane uzdignuta čela, premda nisam znao kamo ću. Jedini mi je dom bila Kula bijelog mača. Rodbina bi mi pronašla mjesto u Žetvenom dvoru, to sam znao, ali nisam htio da ih snađe Joffreyjevo nezadovoljstvo. Dok sam spremao svoju imovinu, odjednom mi pade na pamet da sam samome sebi to svalio na vrat, time što primih Robertov oprost. On bijaše valjan vitez, no ne i valjan kralj, jer nije imao prava na prijestolje na koje je zasjeo. Uto spoznah da mi valja pronaći istinskoga kralja želim li se iskupiti, te mu odano služiti punom snagom koje još u meni preostaje."
"Mojeg brata Viserysa."
"Takva mi bijaše namjera. Kad sam stigao do staja, zlatni me plaštevi pokušaše ščepati. Joffrey mi je ponudio kulu u kojoj bih bio umro, ali odbih mu dar, pa mi on sada nakani ponuditi tamnicu. Sa mnom se suočio sam zapovjednik Gradske straže, obodren mojim praznim tokom, ali uza se on imaše tek trojicu, a ja još imadoh svoj nož. Jednome rasijekoh lice kad on položi ruke na mene, a kroz ostale projahah. Kad podbodoh konja prema dverima, začuh kako im Janos Slynt dovikuje da pođu za mnom. Nakon što sam pobjegao iz Crvene utvrde, ulice postadoše zakrčene, inače bih se izvukao načisto. Ovako me spopadoŠe na Riječnim dverima. Zlatni plaštevi koji su me progonili od zamka doviknuše onima na dverima da me zaustave, pa oni ukrstise svoja koplja da mi prepriječe put."
"A vi ste bili bez svojeg mača? Kako ste prošli kroz njih?"
"Istinski vitez vrijedi koliko i deset vratara. Zatekoh one koji čuvaše dveri na prepad.

Jednoga oborih konjem, oteh mu koplje i njime pro- bodoh najbližeg progonitelja kroz grkljan. Ostali odustaše nakon što prođoh kroz dveri, pa ja podbodoh konja u puni trk i glavom bez obzira nastavih jahati duž rijeke sve dok mi se grad otraga ne izgubi s vidika. Te noći trampih konja za šaku sitniša i nešto prnja, a sutradan ujutro pridružih se rijeci sitnog svijeta što je tekla prema Kraljevu Grudobranu. Izadoh kroz Blatne dveri, pa se vratih kroz Dveri bogova, uprljana lica, zabrađenih obraza, bez ikakova oružja doli jednog drvenog štapa. U grubo izatkanoj odjeći i čizmama punim skorena blata bijah tek još jedan starac u ratnom zbjegu. Zlatni mi plaštevi uzeše jedan jelenjak i mahnuše mi da prođem. Kraljev je Grudobran tada sav vrvio sitnim življem što je došao potražiti zaklon od borbi. Izgubio sam se medu njima. Kod sebe imadoh nešto malo srebrnjaka, ali oni su mi trebali da si platim prijevoz preko uskog mora, tako da sam spavao u septama i prilazima, a hranio sc po ubožnicama. Pustio sam da mi brada izraste i zakrabuljio se u starost. Na dan kad je knez Stark izgubio glavu, bio sam prisutan, gledao sam. Nakon toga otidoh u Veliku septu i zahvalih sedmorici bogova što Joffrcy smaknu plašt s mene."
"Stark je bio izdajnik koji je skončao kako izdajnicima i doliči."
"Vaša Milosti," reče joj Selmy, "Eddard Stark odigrao je ulogu u padu vašeg oca, ali prema vama nije gajio zle namjere. Kad nam je uškopljenik Varys javio da ste noseći, Robert je htio da vas se ubije, ali knez Stark tomu se usprotivio. Umjesto da odobri umorstvo djece, on kaza Robertu da sebi radije pronađe drugog Namjesnika."
"Zar ste zaboravili princezu Rhaenys i princa Aegona?"
"Nikad. Lannisteri su počinili to zlodjelo, Vaša Milosti."
"Lannisteri ili Starkovi, kakva je razlika? Viserys ih je nekoć zvao Uzurpatorovim psima. Ako čopor pasa zaskoči neko dijete, zar je bitno koji će mu od njih pregristi grkljan? Svi su psi jednako krivi, Krivnja..." Riječ joj zape u grlu. Hazzea, pomisli, i odjednom začu sebe kako kaže: "Moram vidjeti jamu", glasićem sitnim poput djetinjeg šapta. "Odvedite me tamo dolje, ser, ako vam nije teško."
Titraj neodobravanja preletje starcu preko lica, ali nije imao navadu dovoditi u pitanje kraljičine odluke. "Na zapovijed."
Stubište za poslugu bilo jc najbrži put silaska donde; ne raskošno, već strmo, ravno i usko, skriveno u zidovima. Ser Barristan ponio je fenjer, da ne bi pala. Oko njih su se tijesno stiskale cigle u dvadeset različitih boja, blijedeći u sivilo i crnilo ponad dosega svjetlosti fenjera. Triput su prošli straže Neokaljanih, koji su stajali kao od kamena isklesani. Čulo se tek tiho struganje njihovih stopa po stubama.
U razini tla Velika je piramida Meereena bila prigušeno mjesto, puno prašine i sjena. Vanjski su joj zidovi bili trideset stopa debeli. Unutar njih, zvukovi su odjekivali s lukova od raznobojne cigle, i kroz staje, pregrade i hambare. Prošli su podno tri masivna luka i spustili sc niz bakljama obasjanu kosinu do komora podno piramide, prolazeći pokraj spremnika, tamnica i odaja za mučenje gdje su robove još donedavna bičevali, gulili im kožu i pekli ih usijanim žaračima. Naposljetku su stigli do dviju golemih željeznih vratnica sa zahrđalim šarkama, pred kojima su stražarili Neokaljani.
Na njezinu je zapovijed jedan izvadio željezni ključ. Vrata su se otvorila, šarke zaškripale. Daenerys Targaryen stupila je u vrelo srce tame i zastala na obodu duboke jame. Četrdeset stopa niže njezini zmajevi podigoše glave. Četiri oka planuše u mraku; dva od topljena zlata, a dva od bronce.
Ser Barristan primi je za mišicu. "Ne idite bliže."
"Mislite da bi naudili meni?"
"Ne znam, Vaša Milosti, ali radije ne bih dovodio vašu osobu u pogibelj da to saznam."
Kada Rhaegal urliknu, buktinja žuta plamena pretvori na tren oka mrak u dan. Vatra obliznu zidove, a Dany osjeti žegu na licu, poput udara jare iz pećnice. Na suprotnoj strani jame Viserion raširi krila i poče raspuhivati ustajali zrak. On pokuša doletjeti do nje, no kad

se uzdiže, lanci ga čvrsto zapeše i oboriše na trbuh. Karike krupne poput muške šake prikivale su mu stopala uz pod. Željezna negva oko vrata bila mu je pričvršćena za zid otraga. Rhaegal je nosio slične okove. Pod svjetlošću Selmyjeva fenjera njegova se krljuŠt presijavala poput nefrita. Dim mu je propuhivao između zuba. Po podu pod njegovim nogama bile su raštrkane kosti, izlomljene, spržene i raskoljene. Zrak je bio nelagodno vruć, i smrdjelo je po sumporu i zagorjelu mesu.
"Okrupnjali su." Glas Dany odbio se od čađavih kamenih zidova. Kapljica znoja spuznula joj je s čela i pala na dojku. "Je li istina da zmajevi nikad ne prestaju rasti?"
"Ako imaju dovoljno hrane, kao i prostora za rast. Ipak, dok su ovdje ovako okovani..."
Velikim je gospodarima ova jama služila kao zatvor. Dovoljno je velika da u nju stane pet stotina ljudi... i više nego dovoljno prostrana za dva zmaja. Ipak, kako dugo će to potrajati? Što će biti nakon što narastu toliki da više ne stanu u jamu? Hoće li se plamenom i kandžom okomiti jedan na drugoga? Hoće li postati bljedunjavi i slabašni, ispijenih sapi i sparušenih krila? Hoće li im se vatre ugasiti prije kraja?
Kakva je to majka koja dopušta da joj djeca trunu u mraku?
Osvrnem li se, propadam, opomenu se Dany... ali kako da se ne osvrne? Trebala sam znati da će se to dogoditi. Jesam li bila tako slijepa, ili sam namjerno zažmirila na to, kako ne bih morala gledati cijenu moći?
Viserys joj je ispripovijedao sve priče dok je bila mala. Obožavao je pričati o zmajevima. Zna ona kako je Harrenhal pao. Zna za Vatreno polje i Ples zmajeva. Jedan od njezinih predaka, treći Aegon, vidio je kako mu vlastitu majku proždire ujakov zmaj. A bilo je i nebrojenih pjesama o selima i kraljevinama što su živjele u smrtnom strahu od zmajeva sve dok ih neki hrabri zmajosjek nije spasio. U Astaporu su se robovlasni- kove oči istopile. Na cesti za Yunkai, kad joj je Daario pod noge bacio glave Sallora Ćelavog i Prendahla na Ghezna, njezina su se djeca njima pogostila. Zmajevi od ljudi ne strahuju. A zmaj koji je dovoljno krupan da proždire ovce s jednakom se lakoćom može nahraniti i djetetom.
Zvala se Hazzea. Bile su joj četiri godine. Osim ako njezin otac nije lagao. Moguće je da je lagao. Nitko osim njega nije vidio zmaja. Njegov su dokaz bile spaljene kosti, ali spaljene kosti ništa ne dokazuju. Mogao je sam ubiti djevojčicu i potom je spaliti. Ne bi bio prvi otac koji se riješio neželjenog ženskog djeteta, ustvrdio je Brijoglav. Mogli su je ubiti sinovi Harpije i udesiti da to izgleda kao zmajsko djelo ne bi li me grad zamrzio. Dany je htjela vjerovati u to... samo, da je bilo tako, zašto bi Hazzein otac pričekao da se dvorana za prijeme gotovo sasvim ne isprazni prije nego što joj je pristupio? Ako je imao namjeru razjariti Meereence i nahuckati ih protiv nje, ispripovijedao bi svoju priču dok je dvorana još bila puna ušiju koje ju mogu čuti.
Brijoglav ju je pokušao nagovoriti da dade smaknuti tog čovjeka. "Barem mu iščupajte jezik. Laž ovog čovjeka mogla bi sve nas uništiti, Blagorođe." Umjesto toga, Dany je odlučila platiti krvarinu. Nitko ne može procijeniti vrijednost jedne kćeri, pa ju je odredila na stotinu cijena jednog janjeta. "Vratila bih vam Hazzeu kad bih mogla," kazala je ocu, "ali neke stvari nadilaze čak i kraljičinu moć. Kosti ćemo joj položiti na počinak u Hramu milosti, i stotinu će svijeća danonoćno gorjeti u spomen na nju. Vraćajte mi se svake godine na njezin imendan i vaša djeca neće oskudijevati... ali ova priča nikad više ne smije prijeći preko vašeg jezika."
"Ljudi će me pitati", rekao joj je nato ožalošćeni otac. "Pitat će me gdje je Hazzea, i kako je umrla."
"Umrla jc od ugriza zmije", usrdno je kazao Reznak mo Reznak. "Odnio ju je izgladnjeli vuk. Pokosila ju je iznenadna bolest. Ispričajte im što vas je volja, samo zmajeve nikako ne sporninjitc."
Viserion je kandžama grebao po kamenu, a golemi su lanci zveketali dok je nastojao opet nekako stići do nje. Kad je shvatio da ne može, on urliknu, okrenu glavu unatrag najdalje

što je mogao i izriga zlatan plamen na zid iza sebe. Kako će mu skoro vatra početi plamtjeti dovoljno vrelo da raspuca kamen i rastali željezo?
Nekoć joj je, nema tome dugo, jahao na ramenu, repa ovijena oko njezine nadlaktice. Nekoć ga je iz vlastite ruke hranila komadićima zagorjela mesa. Prvi je završio u lancima. Daenerys ga je sama odvela do jame i zatvorila ga u nju s nekoliko volova. Nakon što se najeo do pretilosti, obuzela ga je pospanost. Stavili su mu okove dok je spavao.
S Rhaegalom je bilo teže. Možda je čuo kako mu brat bjesni u jami, usprkos svim zidovima od cigle i kamena koji su ih dijelili. Na koncu su bili primorani preko njega prebaciti mrežu od teških željeznih lanaca dok se izležavao na njezinoj terasi, našto se počeo tako žestoko opirati da su im trebala tri puna dana da ga spuste niza stubište za poslugu, dok se bacakao i škljocao čeljustima. Šestorica su izgorjela u tom natljačavanju.
A Drogon...
Krilata sjenka, tako ga je prozvao ožalošćeni otac. Najkrupniji je od njezinih triju, najžešći, najdivljiji, krljušti crne kao noć i očiju sličnih ognjenim jamama.
Drogon lovi nadaleko, ali kad se nasiti godi mu se izležavati na suncu svrh Velike piramide, ondje gdje je nekoć stajala meerecnska harpija. Triput su ga pokušali ondje zarobiti i triput nisu uspjeli. Četrdesetorica njezinih najhrabrijih izložila su se pogibelji u nastojanju da ga sputaju. Gotovo svi su zadobili opekline, a Četvorica su poginula. Posljednji je put vidjela Drogona u zalazak sunca u večeri njihova trećeg pokušaja. Crni je zmaj odletio na sjever preko Skahazadhana prema visokoj travi Dothrakijskog mora. Nije se više vratio.
Majka zmajeva, pomisli Daenerys. Majka čudovišta. Kakvu sam to pošast pustila na svijet? Jesam kraljica, ali prijestolje mi je sazdano od spaljenih kostiju, a počiva na živome pijesku. Bez zmajeva, kako bi se mogla nadati da će zadržati Meereen, a kamoli ponovno osvojiti Zapadne zemlje? Ja sam krvi zmajeve, pomisli. Ako su oni čudovišta, i ja sam.

16 - VONJ

Štakor je zacvilio kad je zagrizao u njega, divlje mu se migoljeći u rukama, očajnički pokušavajući pobjeći. Trbuh je bio najmekši. Otrgnuo je slatko meso, a topla krv prelila mu se preko usana. Bilo je tako ukusno da su mu oči zasuzile. Želudac mu je zakrulio, a on je progutao. Do trećeg zalogaja, štakor se prestao opirati, a on se osjećao gotovo zadovoljno. Tada je začuo zvukove glasova pred vratima tamnice. Smjesta se primirio, bojeći se čak i žvakati. Usta su mu bila puna krvi, mesa i dlaka, ali nije se usuđivao ni pljunuti ni progutati. Ukočen kao kamen, užasnuto je slušao struganje čizama i zveket željeznih ključeva. *Ne,* pomislio je, *ne, molim vas, bogovi, ne sad, ne sad.* Trebalo mu je tako dugo da ulovi Štakora. *Uhvate li me s njime oduzet će miga, a onda će se izlajati, a knez Ramsay će me kazniti.*

Znao je da bi trebao sakriti štakora, ali kad je tako *gladan.* Prošla su dva dana otkako je jeo, ili možda tri. Ovdje dolje u mraku to je teško odrediti. Premda su mu ruke i noge tanke kao trske, trbuh mu je nabreknut i šupalj, a boli ga toliko da mu ne dopušta da zaspi. Kad god sklopi oči, zatječe se kako se prisjeća kneginje Hornwood. Nakon njihova vjenčanja, knez Ramsay ju je zaključao u kulu i pustio da umre od gladi. Na koncu je pojela vlastite prste.

Čučnuo je u kut ćelije, stišćući svoj plijen pod bradom. Krv mu je tekla iz kutova usana dok je grickao štakora rijetkim preostalim zubima, nastojeći progutati što više toplog mesa može prije nego što se vrata ćelije otvore. Meso bijaše žilavo, ali tako masno da je mislio kako će mu pozliti. Sažvakao je i progutao, vadeći koščicc iz rupa u desnima odakle su mu iščupali zube. Boljelo ga je žvakati, aii bio je tako gladan da nije mogao prestati.

Zvuči su postajali glasniji. *Molim vas, bogovi, da nije došao po mene,* molio se dok je

trgao nožicu sa štakora. Prosio je mnogo vremena otkako je netko došao k njemu. Ima tu i drugih ćelija, drugih zatvorenika. Katkad ih čuje kako vrište, čak i kroz debele kamene zidove. *Žene uvijek vrište najglasnije.* Posisao je sirovo meso i pokušao ispljunuti koščicu noge, ali samo mu je spuznula preko donje usne i zapetljala mu se u bradu. *Odlazite,* molio se, *odlazite, mimoidite me, molim vas, molim vas.*

Ali koraci su se zaustavili upravo kad su bili najglasniji, a ključevi su zazveckali točno pred vratima. Štakor mu ispade iz prstiju. On si obrisa krvave prste o hlače. "Ne," promumlja, *"neeee."* Petama je strugao po slami dok se pokušavao stisnuti u kut, u hladne, vlažne, kamene zidove.

Zvuk okretanja brave bio je najstrašniji od svega. Kad mu je svjetlo udarilo ravno u lice, omaknuo mu se krik. Morao je pokriti oči rukama. Bio bi ih iskopao da se usuđivao, koliko mu je tutnjalo u glavi. "Maknite ga, učinite to u mraku, molim vas, o, molim vas."

"To nije on", reče dječački glas. "Pogledaj ga. Pogriješili smo ćeliju."

"Zadnja ćelija nalijevo", odvrati drugi dječak. "Ovo je zadnja ćelija nalijevo, zar ne?"

"Da." Stanka. "Što kaže?"

"Mislim da mu se ne sviđa svjetlo."

"Bi li se tebi sviđalo, da izgledaš *onako?"* Dječak hraknu i pijunu. "A kako samo zaudara. Dolazi mi na gušenje."

"Jeo je štakore", primijeti drugi dječak. "Pogledaj."

Prvi se dječak nasmije. "Imaš pravo. Kako smiješno."

Morao sam. Štakori su ga grizli dok je spavao, glodali mu prste na rukama i nogama, čak i lice, pa kad se dočepao jednoga nije oklijevao. Jedi ili budi pojeden, to mu je bio jedini izbor. "Jesam," promrmlja, "jesam, jesam, pojeo sam ga, i oni mene jedu, molim vas..."

Dječaci se primaknu bliže, a slama im tiho zakrcka pod nogama. "Reci mi", reče jedan od njih. Bio jc manji od njih dvojice, mršav dječak, ali pametan. "Sjećaš li se tko si?"

Strah navre u njemu, i on jauknu.

"Reci mi. Kaži mi svoje ime."

Moje ime. Krik mu zastade u grlu. Naučili su ga njegovo ime, jesu, *jesu,* ali bilo je to tako davno da je zaboravio. *Kažem li pogrešno ime, otkinut će mi još jedan prst, ili još gore, on će... on će...* Neće razmišljati o tome, ne može razmišljati o tome. Osjećao je iglice u čeljusti, u očima. U glavi mu je tutnjalo. "Molim vas", zacvilio je, tankim i slabim glasom. Zvučao je kao stogodišnjak. Možda je i bio. *Koliko sam dugo ovdje?* "Odlazite," promrmljao je kroz polomljene zube i polomljene prste, očiju čvrsto stisnutih zbog tog strašnog, jasnog svjetla, "molim vas, slobodno uzmite štakora, nemojte me kazniti..."

"Vonj", reče krupniji dječak. "Tvoje ime je Vonj. Sjećaš se?" On je držao baklju. Manji je dječak nosio prsten željeznih ključeva.

Vonj? Suze mu potekoše niz obraze. "Sjećam se. Sjećam." Usta su mu se otvarala i zatvarala. "Zovem se Vonj. Rimuje se s konj." U tami mu ime nije trebalo, pa ga je bilo lako zaboraviti. *Vonj, Vonj, moje ime je Vonj.* Nije se rodio s tim imenom. U drugom životu bio je netko drugi, ali ovdje i sada zove se Vonj. Sjetio se.

Sjetio se i tko su ovi dječaci. Odjeveni su u jednake haljetke od janjeće vune, srebrnosive s tamnomodrim porubom. Obojica su štitonoše, obojica osmogodišnjaci i obojica se zovu Walder Frey. *Veliki Walder i Mali Walder, da.* Samo što je veliki Mali, a mali Veliki, što dječake zabavlja, a ostatak svijeta zbunjuje. "Znam tko ste", šapnu im kroz ispucale usne. "Znam kako se zovete."

"Moraš doći s nama", reče Mali Walder.

"Njegovo gospodstvo te treba", reče Veliki Walder.

Strah ga presiječe poput noža. *Oni su samo djeca,* pomisli. *Osmogodišnji dječaci.* Može valjda svladati dva osmogodišnjaka, zasigurno. Čak i ovako slab, može uzeti baklju, uzeti ključeve, uzeti bodež iz korica o boku Malog Waldera i pobjeći. *Ne. Ne, prejednostavno je. Ovo je zamka. Pobjegnem li, odrezat će mi još jedan prst, iščupati još zubi.*

Već je ranije bježao. Godinama prije, činilo se, kad je u sebi još imao snage, kad je još imao prkosa. Taj put s ključevima se pojavila Kyra. Rekla mu je da ih je ukrala, da zna za

pokrajnja vrata koja nitko ne čuva. "Odvedi me natrag u Oštrozimlje, milostivi", preklinjala je, blijeda i drhtava. "Ja ne znam put. Ne mogu pobjeći sama. Dođi sa mnom, molim te." To je i učinio. Tamničar je ležao mrtav pijan u lokvi vina, hlača spuštenih do gležnjeva. Vrata tamnice zjapila su otvorena, a pokrajnja vrata nitko nije čuvao, baš kao što je rekla. Pričekali su da se mjesec sakrije iza oblaka, pa se išuljali iz zamka, pregazili Plačljivu Vodu, spotičući se preko kamenja, napola se smrznuvši u ledenom potoku. Na drugoj ju je obali poljubio. "Spasila si nas", rekao je. *Budala. Budala.*

Bila je to zamka, igra, šala. Knez Ramsay voli hajku, a najdraži mu je dvonožni plijen. Cijele su noći trčali mračnom šumom, ali kad je svanulo, zvuk udaljenog roga tiho je dopro kroz drveće, a oni su začuli lavež čopora lovačkih pasa. "Radije se razdvojimo", rekao je Kyri kad su se psi približili. "Ne mogu nas slijediti oboje." Međutim, djevojka je bila luda od straha, te ga je odbila ostaviti čak i kad se zakleo da će podići vojsku željeznih i vratiti se po nju, krenu li psi njezinim tragom.

Ulovili su ih u roku od sat vremena. Jedan ga jc pas oborio na tlo, a drugi ugrizao Kyru za nogu dok se verala obronkom. Ostali su ih opkolili, lajući i režeći, škljocajući na njih zubima kad god bi se pomakli, čuvajući ih ondje dok Ramsay Snow nije dojahao sa svojim lovcima. Tada je još bio kopile, a ne Bolton. "Evo vas", rekao je, smješkajući im se sa sedla. "Povrijedili ste me što ste ovako odlutali. Zar vam je već dodijalo moje gostoprimstvo?" Tada je Kyra dograbila kamen i zavitlala mu ga u glavu. Promašio ga je za cijelu stopu, a Ramsay se osmjehnuo. "Moram vas kazniti."

Vonj se sjećao očajničkog, prestravljenog izraza u Kyrinim očima. Nikad nije izgledala tako mlado kao u tom trenutku, još napola djevojčica, ali on nije mogao ništa učiniti. *Dovela ih je k nama,* pomislio je. *Da smo se razdvojili kao što sam htio, jedno od nas hi umaklo.*

Od te uspomene postalo mu je naporno disati. Vonj okrenu glavu od baklje dok su mu suze blistale u očima. *Sto li sad hoće od mene?* pomisli on zdvojno. *Zašto me ne pusti na miru? Ništa nisam skrivio, ne ovaj put, zašto me ne ostavi samog u mraku?* Ima tu štakora, tustog, toplog i koprcavog...

"Da ga operemo?" upita Mali Walder.

"Njegovo gospodstvo voli kad smrdi", reče Veliki Walder. "Zato ga je i prozvao Vonj."

Vonj. Moje ime je Vonj. Rimuje se s jadni konj. Morat će to upamtiti. *Služi, slušaj i imaj na umu tko si, i više ti se ništa loše neće dogoditi. Obećao je, njegovo gospodstvo je obećalo.* Čak i da sc želi oduprijeti, nema za to snage. Šibanjem su je istjerali iz njega, izgladnjivanjem, bičevanjem. Kad ga je Mali Walder povukao na noge, a Veliki Walder mahnuo bakljom kako bi ga izveo iz ćelije, pošao je za njima krotko poput psa. Daje imao rep, povio bi ga između nogu.

Da imam rep, Kopilan bi mi ga odsjekao. Misao je stigla nepozvana, baš pokvarena misao, opasna. Njegovo gospodstvo više nije kopile.

Bolton, ne Snow. Kralj dječak na Željeznome prijestolju proglasio je kneza Ramsayja zakonitim sinom, davši mu za pravo koristiti očevo ime. Zvati ga *Snow* podsjetilo bi ga na njegovo nezakonito porijeklo i odvelo u mračan bijes. Mora to upamtiti. I svoje ime, mora upamtiti svoje ime. Na pola otkucaja srca mu je izmicalo, što ga je toliko uplašilo da se spotaknuo na strmome stubištu tamnice i rasparao hlače o kamen, raskrvarivši koljena. Mali Walder morao ga je podbosti bakljom da se opet osovi na noge i pokrene.

Vani, u dvorištu, noć se spustila nad Strahotvrđom, a pun mjesec uzdizao se iznad istočnih zidina zamka. Njegovo blijedo svjetlo bacalo je sjene visokih trokutastih merlona po zaleđenom tlu, poput reda oštrih crnih zuba. Zrak jc bio hladan i vlažan i pun napola zaboravljenih mirisa. *Svijet,* reče si Vonj, *ovako miriše svijet.* Nije znao koliko je dugo čamio u tamnici, ali sigurno je prošlo pola godine, u najmanju ruku. *Toliko, ili još više. Što ako je minulo pet godina, ili deset, ili dvadeset? Bih li uopće to znao? Sto ako sam dolje poludio, a pola je mog života prošlo?* Ali ne, to je glupost. Nije moglo proći toliko vremena. Dječaci su još dječaci. Da je prošlo deset godina, izrasli bi u muškarce. Mora to imati na umu. *Ne smijem dopustiti da me dovede do ludila. Može mi oduzeti prste na rukama i nogama, može mi iskopati oči i odsjeći uši, ali ne može mi oduzeti razum ukoliko mu to ne dopustim.*

Mali Walder ih je predvodio s bakljom u ruci. Vonj je pokorno slijedio, s Velikim Walderom za petama. Psi u štenari zalajali su dok su prolazili. Vjetar se kovitlao dvorištem, prodirući kroz tanko platno prljavih dronjaka koje je nosio i stvarajući mu žmarce na koži. Noćni jc zrak bio hladan i vlažan, ali nije vidio naznaka snijega, iako je zima zasigurno bila nadomak. Vonj se pitao hoće li doživjeti da vidi snijeg. *Koliko ću prstiju imati na rukama? Koliko na nogama?* Kad je podigao ruku, zapanjilo ga je koliko je blijeda, koliko bezmesna. *Kost i koža,* pomislio je. *Imam staračke ruke.* Je li moguće da se prevario oko tih dječaka? Što ako oni ipak nisu Mali i Veliki Walder, *već sinovi* dječaka koje je poznavao?

Velika jc dvorana bila zamračena i zadimljena. Redovi baklji gorjeli su slijeva i zdesna u stalcima od kostura ljudskih ruku postavljenih na zidove. Visoko ponad njih nalazile su se drvene grede crne od dima, a svod stropa gubio se u sjeni. Zrak je bio pun teških mirisa vina, piva i pečenja. Vonju želudac bučno zakruli na te mirise, a usta mu se ispune slinom.

Mali Walder ga je gurao, a on je teturao pokraj dugih stolova za kojima su jeli ljudi iz garnizona. Osjećao jc njihove poglede na sebi. Najbolja mjesta, gore bliže podiju, zauzimali su Ramsayjevi miljenici, Kopilanovi dečki. Ben Bones, starac koji se brine za kneževe ljubljene lovačke pse. Damon, zvan Damo Pleši Za Me, plavokos i dječačkog izgleda. Roktalo, koji je izgubio jezik jer je nepromišljeno otvorio usta pred knezom Rooseom. Kiseli Alyn. Gulikoža. Žuti Dick. Još niže, ispod soli, nalazili su se drugi koje je Vonj poznavao iz viđenja, ako ne i po imenu; prisegnuti mačevi i narednici, vojnici, tamničari i mučitelji. Ali bilo je i neznanaca, lica koja nije prepoznao. Neki su naškubili nosove dok je prolazio, dok su se drugi nasmijali prizoru koji je predstavljao. *Gosti,* pomisli Vonj, *kneževi prijatelji, a mene su doveli da ih zabavim.* Prožeo ga je drhtaj straha.

Za visokim stolom sjedio je Boltonov Kopilan na očevoj stolici i pio iz očeva pehara. Dva postarija čovjeka dijelila su visoki stol s njime, a Vonj jc na prvi pogled znao da su obojica velikaši. Jedan bijaše mršav, okrutnih očiju, duge bijele brade i lica tvrda poput zimskog mraza. Njegov prsluk bijaše pohaban medvjeđi kožuh, iznošen i mastan. Pod njim je nosio verižnjaČu, čak i za stolom. Drugi je velikaš također bio mršav, ali svijen onoliko koliko je prvi bio uspravan. Jedno mu je rame stajalo daleko vise od drugoga, a zgrbio se nad pladnjem poput lešinara nad strvinom. Oči mu bijahu sive i pohlepne, zubi žuti, a rašljasta brada zamršen busen snježnobijelih i srebrnih dlaka. Tek nekoliko pramičaka bijele kose još mu je raslo iz pjegave lubanje, ali plašt koji je nosio bio je mekan i fin, od sive vune porubljene crnom samurovinom i pričvršćen pri ramenu krakatom zvijezdom od kovanog srebra.

Ramsay bijaše odjeven u crno i ružičasto; u crne Čizme, crni pojas i tok, crni kožuh preko ružičastog baršunastog haljetka ispresijecana tamnocrvenim satenom. Na desnom uhu svjetlucao mu se granat izrezan u obliku kaplje krvi. Uza svu raskoš svoje odore ostao je ružnjikav čovjek, krupnih kostiju i obješenih ramena, mesnata tijela koje je davalo naslutiti da će kasnije u životu postati salasto. Koža mu je bila ružičasta i prekrivena mrljama, nos širok, usta mala, a kosa duga, tamna i suha. Usne su mu bile široke i mesnate, ali ljudi su na njemu najprije primjećivali oči. Imao je očeve oči; sitne, blizu postavljene oči, neobično svijetle. *Sablasno sive,* nazivaju neki tu nijansu, ali oči su mu zapravo bile gotovo bezbojne, poput dviju krhotina prljava leda.

Kad je ugledao Vonja, nasmiješio se vlažnim usnama. "Eno ga. Moj kiseli stari prijatelj." Ljudima pokraj sebe reče: "Vonj je uza me još od malih nogu. Moj knez otac darovao mi ga je u znak svoje ljubavi."

Dva velikaša izmijene pogled. "Čuo sam da je vaš sluga umro", reče onaj pogrbljenog ramena. "Rekoše da su ga ubili Starkovi."

Knez Ramsay kratko se nasmija. "Željezni kažu da ono mrtvo nikad ne može umrijeti, već ponovno ustaje, čvršće i jače. Poput Vonja. Makar zaudara po grobu, to vam priznajem."

"Zaudara po izmetu i ustajaloj bljuvotini." Pogureni stari knez odbaci koščicu koju je dotad glodao i otre si prste o stolnjak. "Postoji li razlog zašto nam ga baš moraš nametati dok jedemo?"

Drugi knez, onaj uspravni starac u verižnjači, proučavao je Vonja okrutnim očima. "Pogledaj bolje", ponukao je drugog kneza. "Kosa mu je pobijeljela i petnaestak je oka lakši, da, ali ovo nije sluga. Zar si zaboravio?"

Grbavi knez ga opet promotri i naglo frkne nosom. *"On?* Je li moguće? Starkov štićenik. Nasmiješen, vječno nasmiješen."

"Sad se rjeđe smiješi", prizna knez Ramsay. "Moguće je da sam mu razbio pokoji od onih njegovih lijepih bijelih zuba."

"Bolje bi bilo da si mu prerezao grlo", reče knez u verižnjači. "Pas koji se okrene protiv gospodara ne vrijedi za drugo nego da mu se oderc koža."

"O, i oderali smo ga, tu i tamo", reče Ramsay.

"Da, gospodaru. Bio sam loš, gospodaru. Drzak i..." On se obiiznu, trudeći se prisjetiti što je još radio. *Služi i slušaj,* opomenu se, *i ostavit će te na životu i dati ti da zadržiš dijelove tijeta koje još imaš. Služi, slušaj i upamti svoje ime. Vonj, vonj, rimuje se s krotki konj.* .. loš i..."

"U ustima ti ima krvi", primijeti Ramsay. "Opet si žvakao prste, Vonju?"

"Ne. Nisam, gospodaru, kunem se." Vonj si je jednom prilikom pokušao odgristi vlastiti prst, kako bi ga prestao boljeti nakon što su mu s njega ogulili kožu. Knez Ramsay nikad ne bi jednostavno odsjekao čovjeku prst. Radije bi ga oderao i pustio izloženo meso da se osuši, oljušti i zagnoji. Vonja su bičevali, stavljali na mučila i rezali, ali nema tog bola koji bi bio i upola tako nepodnošljiv kao bol koji slijedi nakon deranja kože. Takav bol dovodi ljude do ludila i ne može se dugo trpjeti. Prije ili kasnije, žrtva će zavrištati: "Molim vas, ne više, ne više, samo neka me prestane boljeti, *odrežite ga*", a knez Ramsay će joj udovoljiti. To je igra koju oni sad igraju. Vonj je naučio pravila, čemu mogu posvjedočiti njegove ruke i noge, ali tom jednom prilikom smetnuo ih je s uma i pokušao odagnati bol samostalno, vlastitim zubima. Ramsayju se to nije svidjelo, a prijestup je Vonj platio još jednim nožnim prstom. "Pojeo sam štakora", promumljao je.

"Štakora?" Ramsayjeve svijetle oči zaiskriše na svjetlu baklji. "Svi štakori u Strahotvrđi pripadaju mome knezu ocu. Kako se usuđuješ pojesti jednoga bez mog dopuštenja."

Vonj nije znao što bi nato rekao, pa nije rekao ništa. Jedna kriva riječ mogla bi ga koštati novog nožnog prsta, možda čak i prsta na ruci. Dosad je izgubio dva prsta na ljevici i mali prst na desnici, ali samo mali prst na desnoj nozi u usporedbi s tri na lijevoj. Katkad bi Ramsay zbijao šale o tome da ga dovodi u ravnotežu. *Moj gospodar se samo šali*, uvjeravao je samoga sebe. *Ne želi mi nauditi, rekao mije i sam, to radi samo kad mu dam povoda.* Njegov gospodar je milostiv i dobar. Možda mu je oderao lice zbog nečega što je Vonj rekao, prije nego što je naučio svoje pravo ime i gdje mu je mjesto.

"Ovo postaje zamorno", reče knez u verižnjači. "Ubij ga i završi s time."

Knez Ramsay napuni pehar pivom. "To bi pokvarilo naše slavlje, moj kneže. Vonju, imam radosnu vijest za tebe. Ženim se. Moj knez otac dovodi mi malu Starkovu. Kćer kneza Eddarda, Arvju. Sjećaš se male Aryje, zar ne?"

Aryje Smetalice, umalo je rekao. *Konjolike Aryje.* Robbove mlađe sestre, smeđokose, duguljasta lica, mršave kao prut, vječno musave. *Šansa je bila ljepša sestra.* Sjetio se vremena kad je mislio da bi ga knez Eddard Stark mogao vjenčati sa Sansom i proglasiti ga za sina, ali to je bila samo dječja maštarija. Arya, međutim... "Sjećam je se. Arya."

"Postat će kneginja Oštrozimlja, a ja njezin knez."

Ona je samo djevojčica. "Da, gospodaru. Čestitam."

"Dvorit ćeš me na mom vjenčanju, Vonju?"

Oklijevao je. "Ako vi tako želite, gospodaru."

"O, želim."

Opet je oklijevao, pitajući se nije li ovo kakva okrutna zamka. "Da, moj kneže. Ako vam je po volji. Bila bi mi čast."

"U tom slučaju moramo te maknuti iz one gnusne tamnice. Ribati te sve dok opet ne postaneš ružičast, nabaviti ti Štogod čiste odjeće, nahraniti te. Malo lijepe, meke kaše, bi li ti se to svidjelo? Možda pita od graška sa slaninom. Imam jedan mali zadatak za tebe, a trebat ćeš povratiti snagu ako mi misliš služiti. Želiš mi služiti, znam."

"Da, gospodaru. Više od svega." Prožeo ga je drhtaj. "Ja sam vaš Vonj. Dopustite da vam

služim. Molim vas."

"Kad već tako lijepo moliš, kako da te odbijem?" Ramsay Bolton se nasmiješi. "Jašem u rat, Vonju. A ti ćeš ići sa mnom da mi pomogneš dovesti kući moju djevičansku nevjestu."

17 - BRAN

Nešto u načinu na koji je gavran zakrištao po tjeralo je sr se uz Branovu kralježnicu. *Gotovo sam odrastao muškarac,* morao se prisjetiti. *Sada moram biti hrabar.*

Ali zrak je bio oštar, hladan i pun straha. Čak se i Ljetnik bojao. Krzno na vratu mu se nakostriješilo. Sjene su se protezale uz obronak, crne i gladne. Sva su se stabla savila i iskrivila pod bremenom leda. Neka su jedva više sličila stablima. Zakopana od korijena do krošnje u zaleđen snijeg, skutrila su se na brijegu poput orijaša, poput čudovišnih i izobličenih stvorenja zgurenih pred ledenim vjetrom.

"Ovdje su." Izvidnik isuče svoj dugi mač.

"Gdje?" Meerin je glas bio prigušen.

"Blizu. Ne znam. Negdje."

Gavran opet zakriješti. "Hodor", šapne Hodor. Zavukao je ruke pod pazuhe. Ledene sige sivjele su mu iz smeđe šikare od brade, a brk mu je bio grumen zaleđene sline što se crvenkasto caklio na svjetlu sutona.

"I oni su vukovi blizu", upozori ih Bran. "Oni koji su nas slijedili. Ljetnik ih nanjuši kad god stanemo niz vjetar."

"Vukovi su nam zadnja briga", reče Hladnoruki. "Moramo sići. Ubrzo će pasti mrak. Bolje da se sklonite u zatvoreno prije noći. Privući će ih vaša toplina." Zirnuo je prema zapadu, gdje se svjetlost zalazećeg sunca nazirala kroz drveće poput žara udaljene vatre.

"Je li ovo jedini ulaz?" upita Mcera.

"Stražnja vrata su tri lige sjevernije, niz ponikvu."

Morao je samo to reći. Čak se ni Hodor ne bi mogao spustiti u ponikvu s teškim Branom na leđima, a Jojen ne može pješice prijeći tri lige ništa više nego što može pretrčati tisuću.

Meera odmjeri pogledom brdo nad njima. "Put izgleda čist."

"Izgleda", mračno promrmlja izvidnik. "Osjećate li studen? Nešto je tamo. *Gdje su?"*

"U pećini?" predloži Meera.

"Pećina je čuvana. Ne mogu proći." Izvidnik im pokaza mačem. "Tamo se vidi ulaz. Na pola puta uzbrdo, između usud-drveća, onaj procjcp u stijeni."

"Vidim ga", odvrati Bran. Gavranovi su izlijetali i ulijetali odatle.

Hodor se premjesti s noge na nogu. "Hodor."

"Nabor u stijeni, to je sve Što vidim", reče Meera.

"Tamo je prolaz. Isprva strm i zavojit, žlijeb u stijeni. Stignete li do njega, bit ćete spašeni."

"A ti?"

"Pećina je čuvana."

Meera je proučavala procjep na obronku. "Nema više od dvije tisuće lakata dotamo."

Ne, pomisli Bran, *ali ti lakti vode uzbrdo.* Brijeg je bio strm i gusto pošumljen. Snijeg je prestao padati prije tri dana, ali ništa se nije otopilo. Pod drvećem, tlo je prekrivala bjelina, još uvijek čista i netaknuta. "Ovdje nema nikoga", hrabro će Bran. "Pogledajte snijeg. Nema otisaka nogu."

"Bijeli šetači lako hodaju po snijegu", reče izvidnik. "Nećete naći nikakve tragove njihova prolaska." Gavran se spusti iz visina i sleti mu na rame. Samo je desetak crnih ptica ostalo s njima. Ostale su nestale putem; svakog dana kad ustanu ima ih sve manje.

"Dođi", zagrakće ptica. *"Dođi, dođi"*

Trooka vrana, pomisli Bran. *Vidovnjak.* "Nije tako daleko", reče on. "Mali uspon, i bit ćemo na sigurnom. Možda čak uzmognemo zapalili vatru." Svi su bili promrzli, mokri i gladni, osim izvidnika, a Jojen Reed je bio preslab da hoda bez pomoći.

"Vi idite." Meera Reed se sagne do brata. Smjestio se uz deblo hrasta, sklopljenih očiju, i divlje drhtao. Ono malo lica što mu se dalo vidjeti pod kukuljicom i šalom bilo je bezbojno poput okolnoga snijega, ali dah mu se još uvijek blago pušio iz nosnica pri svakom izdisaju. Meera ga je nosila cijeli dan. *Kad nešto pojede i ugrije se bit će mu bolje,* pokušao se uvjeravati Bran, iako nije bio siguran da će tako i biti. "Ne mogu se boriti i nositi Jojena, uspon je prestrm", govorila je Meera. "Hodore, ti odnesi Brana do pećine."

"Hodor." Hodor pljesne rukama.

"Jojen mora jesti", nesretno će Bran. Prošlo je dvanaest dana otkad se los srušio po treći i posljednji put, otkako je Hladnoruki kleknuo uz njega u snježnome nanosu i promrmljao blagoslov na nekom čudnom jeziku dok mu je presijecao vrat. Bran je zaplakao poput male djevojčice kad je briznula žarka krv. Nikad nije bio svjesniji toga da je bogalj kao u tom trenutku, dok je nemoćno promatrao kako Meera Reed i Hladnoruki kolju hrabru životinju koja ih je tako daleko prenijela. Rekao je sebi da je neće jesti, da je bolje gladovati nego blagovati prijatelja, ali na kraju je jeo dvaput, jednom u vlastitoj koži, a drugi put u Ljetnikovoj. Koliko god daje los bio mršav i izgladnio, odresci koje je izvidnik izrezao od njega hranili su ih sedam dana, sve dok i posljednji nisu dokrajčili skutreni nad vatrom u ruševinama stare brdske utvrde.

"Mora jesti", složi se Meera, gladeći bratovo čelo. "Svi moramo, ali ovdje nema hrane. *Idi."*

Bran trepnu da odagna suzu i osjeti kako mu se zaledila na obrazu. Hladnoruki uze Hodora za ruku. "Svjetlo jenjava. Ako još nisu ovdje, ubrzo će stići. Idemo."

Bar jedanput ne rekavši svoje, Hodor rukama otrese snijeg s nogu, te udari uzbrdo kroz snježne nanose s Branom na leđima. Hladnoruki se prikradao pokraj njih s mačem u crnoj ruci. Ljetnik je posao na začelju. Na nekim mjestima snijeg je bio viši od njega, pa je krupni strahovuk morao zastati i otresti ga nakon što bi se probio kroz tanku koricu. Dok su se peli, Bran se nezgrapno okrenuo u svojoj košari i primijetio kako je Meera poduhvatila brata ne bi li ga održala na nogama. *Pretežak joj je. I ona je napola izgladnjela, nije više tako snažna kao nekoć.* Stiskala je žablje koplje u drugoj ruci, zabijajući zupce u snijeg da se malko podupre. Meera se netom počela pentrati uzbrdo, napola vukući a napola noseći malog brata, kad je Hodor zašao između dva drveta, a Bran ih je izgubio iz vida.

Brdo postade strmije. Nanosi snijega pucketali su pod Hodorovim čizmama. Jednom prilikom kamen mu se pomaknuo pod nogom, na što je otkliznuo unatraške, te se gotovo otkotrljao natrag niz brijeg. Izvidnik ga je zgrabio za ruku i spasio ga. "Hodor", rekao mu je tada Hodor. Svaki nalet vjetra ispunjavao je zrak finim, bijelim prahom koji je blistao poput stakla na posljednjem svjetlu dana. Gavranovi su lepršali oko njih. Jedan je odletio naprijed i nestao u pećini. *Još samo sto šezdeset lakata,* pomisli Bran, *to uopće nije daleko.*

Ljetnik odjednom zastade u dnu strmog poteza netaknuta bijelog snijega. Strahovuk okrenu glavu i onjuši zrak, pa zareži. Cijeli se nako- striješi i poče uzmicati.

"Hodore, stani", reče Bran. "Hodore. *Čekaj"* Nešto nije u redu. Ljetnik je to nanjušio, a i on je. *Nešto loše. Nešto blizu.* "Hodore, ne, vrati se."

Hladnoruki se i dalje penjao, a Hodor nije htio zaostajati. "Hodor, hodor, hodor", glasno je zagunđao da zagluši Branove pritužbe. Disanje mu je postalo otežano. Blijeda maglica ispunjavala je zrak. Prešao je jedan korak, zatim i još jedan. Snijeg mu je ovdje sezao gotovo do pojasa, a obronak je bio vrlo strm. Hodor se naginjao naprijed, hvatajući se rukama za stijene i drveće dok se penjao. Još jedan korak. Još jedan. Snijeg koji je Hodor poremetio klizio je nizbrdo, pokrenuvši malu lavinu iza njih.

Sto dvadeset lakata. Bran se nagne u stranu da bolje vidi pećinu. Zatim spazi nešto drugo. "Vatra!" U maloj pukotini između usud-drveća nazirao se treperav sjaj, rumenkasto

svjetlo koje je mamilo kroz sve dublji sumrak. "Pogledaj, netko—"

Hodor vrisnu. Izvi se, spotače se, pade. Bran osjeti kako je svijet kliznuo u stranu dok se krupni konjušar divlje prevrtao. Silovit udarac izbio mu je dah iz pluća. Usta su mu bila puna krvi, a Hodor se ritao i kotrljao, gnječeći malenog bogalja pod sobom.

Nešto ga je ščepalo za nogu. Na pola otkucaja srca, Bran pomisli da mu se to možda korijen zapetljao oko gležnja... sve dok se korijen nije pomakao. *Ruka*, vidio je, dok se ostatak utvare pojavio iz snijega.

Hodor se ritnu, zabivši snijegom prekrivenu petu ravno u lice stvorenja, ali mrtvac to kanda nije ni osjetio. Tada se njih dvojica pograbiše, udarajući šakama i grebući jedan drugog, klizeći nizbrdo. Snijeg ispuni Branova usta i nos kad se prevali Še preko njega, ali pola otkucaja srca kasnije opet je izronio na vrh. Nešto gaje tresnulo po glavi, kamen ili komad leda, ili mrtvačeva šaka, nije znao, te je ispao iz košare i sletio na obronak, pljujući snijeg, rukavica punih kose koju je iščupao Hodor u s glave.

Svud oko njega, utvare su ustajale iz snijega.

Dvije, tri, četiri. Bran im je izgubio broj. Silovito su iznicali sred iznenadnih oblaka snijega. Neki su nosili crne plašteve, neki pohabane kožuhe, neki ništa. Svi su imali blijedu kožu i crne ruke. Oči su im blistale poput blijedomodrih zvijezda.

Trojica njih nasrnuše na izvidnika. Bran vidje kako Hladnoruki zasijeca jednoga po licu. Stvor je i dalje nastavljao napadati, tjerajući ga u naručje drugoga. Još su dvojica pošla za Hodorom, koji je nespretno klipsao nizbrdo. Meera će se uspeti ravno u ovo, shvati Bran, s mučnim osjećajem bespomoćnog straha. On udari po snijegu i zaurla upozorenje.

Nešto ga ščepa.

Tada mu povik postade vrisak. Bran napuni šaku snijegom i baci ga, ali utvara nije ni trepnula. Jedna crna ruka pokuša mu dohvatiti lice, a druga trbuh. Prsti su im bili čvrsti poput željeza. *Išćupat će mi crijeva.*

Ali Ljetnik se odjednom stvori između njih. Krajičkom oka, Bran opazi kako se koža para poput jeftina platna, začu praskanje kostiju. Vidje kako su se ruka i zapešće otrgnuli, kako se blijedi prsti još migolje u rukavu od izblijedjela, gruba, crna platna. *Crno,* pomisli, *nosi crno, bio je pripadnik Straže.* Ljetnik odbaci ruku u stranu, izvi se i zari zube u mrtvačev vrat pod bradom. Kad se krupni sivi vuk istrgnuo, iščupao je većinu stvorova grkljana u eksploziji blijedog, istrunulog mesa.

Otrgnuta ruka još se micala. Bran se otkotrlja od nje. Dok je potrbuške grebao po snijegu, nazro je stabla nad sobom, blijeda i zaogrnuta snijegom, s narančastim sjajem između njih.

Još sto lakata. Uzmogne li se odvući tih sto lakata, neće ga moći dograbiti. Vlaga mu je sipila kroz rukavice dok se hvatao za korijenje i kamenje, pužući prema svjetlu. *Još malo, još samo malo. Onda ćeš se odmoriti pokraj vatre.*

Posljednja zraka svjetla dotad je već iščezla medu drvećem. Pala je noć. Hladnoruki je vitlao mačem i zasijecao prsten mrtvaca koji su ga opkolili. Ljetnik je trgao meso s onoga kojega je oborio, obuhvativši mu lice zubima. Nitko nije obraćao pozornost na Brana. Otpuzao je malko više, vukući beskorisne noge za sobom. *A ko se uspijem domoći pećine...*

"Hoooodor", začu se jecaj, odnekud niže.

Odjednom više nije bio Bran, slomljeni dječak koji je puzao kroz snijeg, odjednom je bio Hodor na pola puta niz brijeg, a utvara mu je pokušavala iskopati oči. Urličući, sunuo je na noge, silovito zbacivši sablasnog stvora sa sebe. Ovaj pade na koljeno i opet se poče pridizati. Bran isuka Hodorov dugi mač s pojasa. Duboko u sebi čuo je kako siroti Hodor i dalje jeca, ali izvana, bio je sedam stopa visok razjaren čovjek sa starim željezom u ruci. On podiže mač i njime opali mrtvaca, zastenjavši kad je sječivo zarezalo mokru vunu, zahrđalu verižnjaču i sagnjilu kožu, zarivši se duboko u kosti i meso pod njima. *"HODOR!"* grmnu on i opet udari. Ovaj put, odrubio je sablasti glavu s vrata, i na trenutak likovao... sve dok ga par mrtvih ruku nije naslijepo pokušao ščepati za vrat.

Bran ustukne, krvareći, a ondje se odjednom našla Meera Recd, zarivši žablje koplje duboko u leđa sablasti. "Hodor", zaurla Bran opet, mašući joj prema vrhu brijega." *Hodor., hodor."* Jojen se slabašno koprcao tamo gdje ga je spustila. Bran pođe k njemu, ispusti

dugi mač, podigne dječaka u Hodorovo naručje i osovi se na noge. *"HODOR!"* prodera se.

Meera ih je povela natrag uzbrdo, prijeteći sablastima kopljem kad bi im se primaknute. Stvorovima nisu mogli nauditi, ali bili su usporeni i nespretni. "Hodor", govorio je Hodor sa svakim korakom. "Hodor, hodor." Upitao se što li će Meera pomisliti ako joj iznenada kaže da je voli.

Nad njima su plamene figure plesale po snijegu.

Sablasti, shvati Bran. *Netko je zapalio sablasti.* Ljetnik je režao i škljocao zubima dok je plesao oko najbliže, goleme ruševine od čovjeka ovjenčane kovitlacima plamena. *Ne smije se toliko približiti, što radi?* Tada je ugledao sebe kako potrbuške leži u snijegu. Ljetnik to pokušava otjerati stvora od njega. *Što će se dogoditi ako me ubije?* zapita se dječak. *Hoću li zauvijek ostati Hodor? Hoću li se vratiti u Ljetnikovu kožu? Ili ću samo biti mrtav?*

Svijet se vrtoglavo pomaknu oko njega. Bijelo drveće, crno nebo, crveni plamenovi, sve se vrtjelo, izmjenjivalo, kovitlalo. Osjetio je kako posrče. Mogao je čuti Hodora kako vrišti: "Hodor hodor hodor hodor. Hodor hodor hodor hodor. Hodor hodor hodor hodor hodor." Oblak gavranova izletje iz pećine, a on ugleda malenu djevojčicu s bakljom u ruci kako jurca sad ovamo, sad onamo. Na trenutak Bran pomisli daje to njegova sestra Arya... bezumno, jer znao je daje njegova sestrica tisuću liga daleko, ili mrtva. No eno je ondje, vrti se, to žgoljavo stvorenjce u dronjcima, divlje, zamršene kose. Suze navriješe Hodoru na oči i ondje se slediše.

Sve se posuvrnulo iznutra van i naopačke, a Bran se opet zatekao u vlastitoj koži, napola zakopan u snijegu. Goruća sablast stajala je nad njim, visoka i ocrtana naspram drveća u njihovim snježnim pokrovima. To jedan od onih nagih, opazio je Bran trenutak prije nego što je najbliže stablo sa sebe streslo cjelokupan snijeg koji ga je dotad pokrivao i prosuo ga njemu na glavu.

Kad je opet došao sebi, ležao je na postelji od borovih iglica pod tamnim, kamenim krovom. *Pećina. U pećini sam.* U ustima je još osjećao okus krvi gdje se ujeo za jezik, ali njemu zdesna gorjela je vatra, toplina mu je kupala lice, a on nikad u životu nije osjetio nešto tako dobro. Ljetnik je bio tu i njuškao ga, kao i Hodor, mokar do kože. Meera je zibala Jojenovu glavu u krilu. A stvorenje nalik Aryji stajalo je nad njima, držeći baklju.

"Snijeg", reče Bran. "Pao je na mene. Zatrpao me."

"Sakrio te. Izvukla sam te iz njega." Meera kimnu prema djevojčici. "Ali ona nas je spasila. Baklja... vatra ih ubija."

"Vatra ih *pali.* Vatra je vazda gladna."

To nije bio Aryjin glas, niti dječji. Bio je to ženski glas, visok i sladak, pun neobične melodioznosti kakvu nikad prije nije čuo, prepun tuge od koje je pomislio da će mu prepući srce. Bran zaškilji daje bolje vidi. Doista, to je djevojčica, ali sitnija od Aryje, kože pjegave kao u laneta pod lisnatim plaštem. Ima čudne oči; krupne i žitke, zlatne i zelene, slične mačjima. *Nitko nema takve oči.* Kosa joj je busen smedeg, crvenog i zlatnog, jesenjih boja, isprepletena puzavicama, grančicama i uvelim cvijećem.

"Tko si ti?" upita je Meera Reed.

Bran je znao. "Ona je dijete. Dijete šume." On zadršće, vise od čuda negoli od hladnoće. Zalutali su u jednu od priča Stare Nane.

"Prvi Ljudi prozvali su nas djecom", reče im ženica. "Orijaši nas zovu *woh dak nag gran,* Ijudi-vjeverice, jer sitni smo i brzi i volimo drveće, ali nismo ni vjeverice ni djeca. Ime nam na pravom jeziku znači *pjevači poja zemlje.* Prije nego što itko i prozbori vašim drevnim jezikom, svoje pjesme pjevasmo deset tisuća godina."

Meera reče: "Ti sada govoriš zajedničkim jezikom."

"Zbog njega. Dječaka Brana. Rodih se u doba zmaja i dvjesto godina kročih svijetom ljudi kako bih gledala, slušala i učila. I još bih njime hodala da me noge nisu zaboljele, a srce mi se umorilo, te se vratih kući."

"Dvjesto godina?" reče Meera.

Dijete se nasmije. "Ljudi, eto tko je dijete."

"Imaš li ime?" upita Bran.

"Kad mi zatreba." Mahnu im bakljom prema crnoj pukotini u stražnjoj stijenci pećine.

"Put nas vodi dolje. Morate smjesta sa mnom."

Bran opet zadrhti. "Izvidnik..."

"On ne može s nama."

"Ubit će ga."

"Neće. Davno su ga ubili. Dođite, smjesta. Dolje je toplije, i nitko vam neće ništa nažao. On vas čeka."

"Trooka vrana?" upita Meera.

"Vidovnjak." S tom riječju je otišla, a oni nisu imali druge nego da je slijede. Meera je pomogla Branu da se uspne Hodoru na leđa, iako mu je košara još bila napola zgnječena i mokra od otopljena snijega. Zatim je obujmila brata oko struka, opet ga poduprla ramenom i podigla na noge. Otvorio je oči. "Što?" reče joj. "Meera? Gdje smo?" Kad je ugledao vatru, nasmiješio se. "Usnio sam najčudniji san."

Put je bio tijesan i vijugav, i tako nizak daje Hodor ubrzo čučao. Bran se pogrbio koliko je mogao, ali Čak mu je i tako tjeme ubrzo strugalo i udaralo o strop. Labava zemlja mrvila se na svaki dodir i sipila mu u oči i kosu, a jednom prilikom tresnuo je čelom o debeli bijeli korijen koji je rastao iz zida tunela, s kojega su visjelc vitice, prstiju punih paučine.

Dijete je išlo na čelu s bakljom u ruci, a njezin je lisnati plašt šaputao iza nje, ali prolaz je toliko vijugao da ju je Bran ubrzo izgubio iz vida. Tada je jedino preostalo svjetlo odraženo od stijenki prolaza. Kad su sc spustili dio puta, pećina se razdvojila, ali u jednom je odvojku bilo mračno kao u rogu, pa je čak i Hodor znao poći za bakljom koja se kreće kroz onaj drugi pravac.

Zbog lelujanja sjena činilo se da se i zidovi pomiču. Bran je oko sebe vidio goleme bijele zmije kako gmižu iz zemlje i pod zemlju, a srce mu je lupalo od straha. Pitao se jesu li zalutali u leglo mliječnih zmija ili divovskih grobnih crva, mekih, blijedih i gnjecavih. *Grobni crvi imaju zube.* I Hodor ih je vidio. "Hodor", zacvilio je, ne želeći nastaviti dalje. Ali kad je djevojčica zastala kako bi im omogućila da je sustignu, svjetlost baklje se umirila, a Bran je shvatio da su zmije tek bijelo korijenje poput onoga o koje je udario glavom. "To je korijenje usud-drveća", reče mu. "Sjećaš se drveta srca u božanskoj šumi, Hodore? Bijelog drveta s crvenim lišćem? Drvo ti ne može ništa."

"Hodor." Hodor krenu dalje, žureći za djetetom i njezinom bakljom, dublje pod zemlju.

Prođoše još jedno račvanje, pa još jedno, a onda uđoše u pećinu punu jeke, golemu poput velike dvorane Oštrozimlja, s čijeg su svoda visjeli kameni zubi, a još ih je stršalo kroz pod. Dijete u lisnatu plastu krivudalo je između njih. S vremena na vrijeme zastajala je i nestrpljivu im domahivala bakljom. *Ovuda,* činilo se da govori, *ovuda, ovuda, brže.*

Poslije toga bilo je još sporednih prolaza, još odaja, a Bran je odnekud zdesna čuo kapanje vode. Kad je pogledao u tom pravcu, nečije su mu oči uzvratile pogled, ukošene oči koje su blistale, odražavajući svjetlost baklje**.** *Druga djeca,* pomislio je, *djevojčica nije jedina,* ali također se prisjetio i priča Stare Nane o Gcndelovoj djeci.

Korijenja je bilo posvuda, izvijalo se kroz zemlju i kamenje, zatvaralo neke prolaze i pridržavalo svodove drugih. Sve *su boje iščezle,* odjednom shvati Bran. Svijet se sveo na crnu zemlju i bijelo drvo. Drvo srca u Oštrozimlju imalo je korijenje debelo poput orijaške noge, ali ovo je bilo još deblje. Bran ih nikad nije vidio toliko mnogo. *Iznad nas zacijelo raste cijeli lug usud-drveća.*

Svjetlo je opet oslabjelo. Koliko je god bila sitna, ta djevojčica koja nije dijete kretala se brzo kad bi ushtjela. Dok je Hodor klipsao za njim, nešto mu škripnu pod nogama. Zaustavio se tako naglo da su Meera i Jojen gotovo bubnuli u njegova leđa.

"Kosti", reče Bran. "To su kosti." Pod prolaza bio je posut kostima ptica i životinja. Ali bilo je tu i drugih kostiju, krupnih koje su zacijelo pripadale orijašima, i sitnijih koje su mogle pripadati djeci. Sa svake njihove strane, u nišama uklesanim u stijenu, promatrale su ih lubanje. Branje ugledao medvjeđu i vučju lubanju, pola tuceta ljudskih lubanja i gotovo isto toliko orijaških. Sve su ostale bile male i neobična oblika. *Djeca šume.* Korijenje je uraslo u njih, oko njih i kroz njih, kroz svaku pojedinu. Na nekima od njih čučali su gavranovi i sjajnim ih, crnim očima promatrali kako prolaze.

Posljednji dio njihova mračnog putovanja bio jc najstrmiji. Hodor se posljednji dio puta

spustio na stražnjici, poskakujući i klizeći nizbrdo u klopotu slomljenih kostiju, rahle zemlje i šljunka. Djevojčica ih je priče- kala, stojeći na jednom kraju prirodnog mosta protcgnutog nad zjapeći ponor. Odozdo, iz dubokog mraka, Bran jc čuo klokot vode tekućice.
Podzemna rijeka.

"Moramo prijeći?" upita Bran kad su Reedovi doklizali iza njega. Ta ga je mogućnost plašila. Posklizne li se Hodor na uskome mostu, propadat će unedogled.

"Ne, dječače", reče mu dijete. "Osvrni se." Podigla je baklju više, a svjetlo se kanda pretvori i promijeni. U jednom trenutku plamenovi su gorjeli narančastom i žutom bojom, ispunjavajući špilju crvenkastim sjajem; tada sve boje izblijedješe, ostavivši tek crnu i bijelu. Iza njih, Meera zgranuto uzdahnu. Hodor se osvrnu.

Pred njima je blijedi knez u mrkome ruhu sjedio i snivao u zamršenu gnijezdu korijenja, ispreplctenom prijestolju od usud-drva koje mu je grlilo sasušene udove kao majka dijete.

Tijelo mu je bilo tako slično kosturu, a odjeća tako trula da je isprva Bran pomislio kako gleda još jedno truplo, mrtvaca koji je tako dugo sjedio da je preko njega, ispod njega i kroza nj izraslo korijenje. Ono malo kože koje se još vidjelo na mrtvačkome knezu bilo je bijelo, izuzev krvave mrlje protegnute uz vrat do obraza. Bijela mu je kosa bila fina i tanka poput dlačica korijenja, i dovoljno duga da dotiče zemljani pod. Korjenovi su mu obavijali noge poput drvenih zmija. Jedan mu se ukopao kroz hlače u isušeno meso na bedru i izniknuo opet iz ramena. Grančica tamnocrvena lišća izrastala mu je iz lubanje, a sive gljive orosile su mu Čelo. Na licu mu je preostalo još tek malo zategnute kože, napete i tvrde poput bijele štavljene, ali Čak se i ona i zli zala, a tu i tamo kroz nju su provirivale smeđe i žute kosti.

"Jeste li vi trooka vrana?" Bran začu sebe kako pita. *Trooka vrana trebala bi imati tri oka. On ima samo jedno, a to je crveno.* Bran je osjećao kako to oko zuri u njega, blistajući poput lokvice krvi na svjetlu baklje. Tamo gdje mu je trebalo biti drugo oko, iz prazne je duplje izrastao tanak bijeli korijen, spuštao se niz obraz i ulazio u vrat.

"V... vrana?" Glas blijedog kneza bio je suh. Usne su mu se polako micale, kao da su zaboravile oblikovati riječi. "Jednoć, jest. Crna ruha i crne krvi." Odjeća na njemu bila je istrunula i izblijedjela, mahovina ju je posula, a crvi izjeli, ali nekoć je bila crna. "Bijah ja štošta, Brane. Sada sam onakav kakvim me vidiš i sada shvaćaš zašto ti nisam mogao doći... doli u snovima. Dugo sam te vremena promatrao, promatrao sam te tisućama očiju i jednim. Vidio sam tvoje rođenje, i rođenje tvoga kneza oca. Vidio sam tvoj prvi korak, Čuo tvoju prvu riječ, sudjelovao u tvom prvom snu. Promatrao sam te kad si pao. A sada si napokon došao k meni, Brandone Stark, iako u kasni čas."

"Stigao sam," reče Bran, "ali sam slomljen. Hoćete li mi... hoćete li me izliječiti... moje noge, hoću reći?"

"Ne" reče blijedi knez. "To nadilazi moje moći."

Suze navriješe Branu na oči. *Prešli smo toliki put.* Dvorana je odjekivala šumom crne rijeke.

"Više nikad nećeš hodati, Brane " obećaše mu blijede usne, "ali letjet ćeš."

18 - TYRION

Kad se probudio, dugo jc ostao samo nepomično ležati na hrpi starih vreća koja mu je služila kao postelja i osluškivati vjetar u snasti, oplakivanje riječnih valića uz oplatu.

Pun je mjesec lebdio nad jarbolom. Slijedi me nizvodno, nadgleda me poput nekog velebnog oka. Usprkos svoj toplini pljesnivih gunjeva kojima se prekrio, kroz malog čovjeka prostruja drhtaj. Treba mi pehar vina. Tucet pehara vina. Ali mjesec bi prije trepnuo nego što bi mu onaj kurvin sin od Griffa dopustio da utaži žed. Umjesto vina, pio

jc vodu i bio osuđen na neprospavane noći i dane pune znoja i drhtavice.

Patuljak je uspravno sjeo i poduhvatio si glavu. Jesam li sanjao? Sjećanja na san posve su mu utekla. Tyrionu Lannisteru noći nikad nisu dobrostive. Loše spava čak i na mekim perinama. Na Stidljivoj djevi složio si je postelju na krovu kabine, s namotom užeta od konoplje umjesto jastuka. Tu mu se gore više sviđa nego u tijesnom spremištu barke. Zrak je svježiji, a zvukovi rijeke slađi od Patkova hrkanja. Ipak, takve radosti nose svoju cijenu; krov je tvrd, pa se budi sav ukočen i ugruhan, nožica punih grčeva i bolova.

Sad mu u njima nabija, listovi su mu odrvenjeli. Počeo ih je tvrdo trljati nc bi li pritiskom otjerao bolove, ali kad je ustao, svejedno ga je zaboljelo dovoljno jako da mu se lice zgrči. Moram se okupati. Dječja mu odjeća zaudara, kao i on sam. Ostali odlaze na kupanje u rijeku, ali dosad im se nije pridružio. Po plićacima se viđaju kornjače dovoljno krupne da ga pregrizu popola. "Kostolomke", zove ih Patak. K tome, ne želi da ga Lemore vidi golog.

Drvene su ljestve vodile s krova kabine. Tyrion je nazuo čizme i sišao na stražnju palubu, gdje je Griff sjedio pokraj željezna žeravnika, umotan u ogrtač od vučje kože. Plaćenik sam drži noćne straže, ustaje kad mu ostatak družbe odlazi na počinak i liježe kad sunce sviće.

Tyrion čučnu prekoputa njega i poče si grijati dlanove nad žeravicom. Na suprotnoj su obali biglisali slavuji. "Uskoro će dan", reče Griffu.

"Nedovoljno skoro. Moramo poći." Da se Griffa pita, Stidljiva bi djeva nastavljala nizvodno noću jednako kao i danju, ali Yandry i Ysilla odbijaju izlagati svoju motkašieu pogibeljima mraka. Gornji tok rijeke Rhoyne prepun je zapreka i zapelih debala, od kojih bi svako moglo rastrgati oplatu Stidljive djeve. Griff ne želi ni čuti za to. On samo želi Volantis.

Plaćeniku oči uvijek zvjeraju, pretražuju noć ne bi li ugledale... Što? Pirate? Kamene ljude? Hvatače robova? Patuljak zna da rijeka ima svojih pogibelji, ali sam Griff djeluje Tyrionu opasnije od bilo koje od njih. Tyriona podsjeća na Bronna, premda Bronn ima plaćenički smisao za crni humor, a Griff uopće nema smisla za humor.

"Ubio ih za pehar vina", promrsi Tyrion.

Griff mu ne odgovori. Prije ćeš poginuti nego piti, kao da su mu govorile svijetle oči. Tyrion se opio do sljepila prve noći koju je proveo na Stidljivoj djevi. Kad se sutradan probudio, u lubanji mu se vodila zmajska bitka. Čim gaje ugledao kako bljuje preko boka motkašice, Griff je rekao: "Za tebe više nema pića."

"Vino mi pomaže zaspati", pobunio se Tyrion. Vino mi utapa snove, jednako je mogao reći.

"Onda ostaj budan", neumoljivo mu je odvratio Griff.

Na istoku je prva blijeda svjetlost zore prožimala nebo nad rijekom. Vode rijeke Rhoyne polako su iz crnila prešle u modrinu, sukladnu plaćenikovoj kosi i bradi. Griff ustade na noge. "Ostali bi se trebali uskoro probuditi. Paluba je tvoja." Kad su slavuji umuknuli, riječne su ševe preuzele pjev od njih. Bijele su čaplje gacale kroz šaš i ostavljale tragove po pješčanim sprudovima. Oblaci na nebu sjali su rumenilom i purpurom, zagasitim crvenilom i zlatom, nijansama sedefa i šafrana. Jedan je izgledao kao zmaj. Kad čovjek jednom vidi zmaja u letu, nek ostane kod kuće i spokojno okapa svoj vrt, napisao je netko nekoć, jer na ovomu bijelom svijetu većega čuda nema. Tyrion se počeša po ožiljku i pokuša prisjetiti piščeva imena. Zmajevi su mu u zadnje vrijeme počesto u mislima.

"Dobro jutro, Hugore." Septa Lemore izašla je u bijelim haljama, pripasanim izvezenim pojasom od sedam boja. Kosa joj je raspušteno padala oko ramena. "K.ako si spavao?"

"Nespokojno, dobra gospo. Opet si mi došla u san." U san na javi. Nije mogao zaspati, pa

si je zavukao ruku medu noge i zamislio septu kako ga jaše, dok joj dojke poskakuju.

"U grešan san, bez ikakve sumnje. Grešan si li čovjek. Hoćeš li se pomoliti sa mnom i zatražiti oprost za svoje grijehe?"

Samo ako se budemo molili onako kako se to na Ljetnom otočju radi. "Neću, ali svakako daj Djevici dug, sladak poljubac u moje ime."

Septa se nasmija i prošeta do pramca barke. Običaj joj je svakog se jutra okupati u rijeci. "Ova barka očito nije dobila ime po tebi", dobaci joj Tyrion dok se razodijevala.

"Majka i Otac sazdaše nas na sliku i priliku svoju, Hugore. Valja nam se radovati svojim tijelima, jer ona su djela bogova."

Bogovi su sigurno bili mrtvi pijani kad sam im ja došao na red. Patuljak je gledao kako Lemore silazi u vodu. Uvijek mu se diže od tog prizora. Ima mu nečega predivno grešnog u zamišljanju kako skida te čedne bijele halje sa septe i širi joj noge. Oskvrnuti nevinost, pomisli... premda Lemore nije ni izdaleka onako nevina kao što se čini. Trbuh joj je pun strija koje jedino mogu biti posljedice poroda.

Yandry i Ysilla ustali su čim je granulo i prionuli na obavljanje svojih poslova. Yandry je s vremena na vrijeme krišom bacao pogled prema septi Lemore dok je pregledavao snast. Njegova sitna, tamna ženica Ysilla nimalo nije marila za nju. Dodala je nešto iverja u žeravnik na stražnjoj palubi, čađavom oštricom prodžarala žar i krenula mijesiti tijesto za jutarnje medenjake.

Kad se Lemore popela natrag na palubu, Tyrion se počeo sladiti prizorom vode što joj curi između grudi, glatke kože Što zlaćano sja na jutarnjoj svjetlosti. Prevalila je četrdesetu i prije je privlačna negoli zgodna, ali i dalje je oku ugodna. Drčnost je najbolja zamjena za pijanstvo, zaključio je. Od toga se bar osjeća kao da je još živ, "Jesi li vidio onu kornjaču, Hugore?" upita ga septa dok je žmikala vodu iz kose. "Onu veliku grebenašicu?"

Rano je jutro najbolje doba dana za opažanje kornjača. Kasnije ot- plivaju u dubine, ili se skrivaju po rukavcima uz obale, ali netom nakon što sunce svane izlaze na površinu. Ima ih koje vole plivati uz barku. Tyrion je primijetio desetak različitih vrsta; velike i male kornjače, rav- nohrpte i crvenouhe, mekooklopne i kostolomke, smeđe kornjače, zelene kornjače, crne kornjače, kornjače s kandžama i kornjače s rogovima, kornjače čije oklope s'grebenima i šarama prekrivaju vitice u bojama zlata, žada i kreme. Znaju biti tako krupne da bi na leđima mogle nositi čovjeka. Yandry se zaklinje da su rhoynarski prinčevi nekada na njima jahali preko rijeke. On i njegova žena rodom su sa Zelene Krvi, oboje su siročad iz Dornea koja se vratila kući Majci Rhoyne.

"Promaknula mi je ta grebenašica." Kad sam gledao golu ženu.

"Žao mi je zbog tebe." Lemore poče navlačiti halju preko glave. "Znam da ustajes tako rano samo zbog nade da ćeš vidjeti kornjače."

"Volim ja gledati i kako se sunce diže." To je kao kad gleda golu djevu koja ustaje iz vode. Neke su možda zgodnije od drugih, ali svaka odiše obećanjem. "Kornjače imaju svojih draži, dopuštam. Ništa me ne veseli tako kao pogled na lijepi par naočitih... oklopa."

Septa Lemore glasno se nasmija. Kao i svi ostali na Stidljivoj djevi, ima ona svoje tajne. Nek joj je sretno s njima. Ne želim je upoznati, samo je želim pojebati. A i ona to zna. Dok je vješala septin kristal oko vrata, smjestivši ga u procjep dojki, zafrkantski mu se osmjehnula.

Yandry je podignuo jedro, spustio jednu dugu motku s krova kabine i odgurnuo ih. Dvije

čaplje podigoše glavu da isprate pogledom Stidljivu djevu dok se udaljavala od obale i priključivala struji. Barka je polako počela ploviti nizvodno. Yandry je otišao do ruda. Ysilla je okretala medenjake. Položila je željeznu tavu na žeravnik i pridodala im slaninu. Ima dana kad prži medenjake sa slaninom; ima pak dana i kad prži slaninu s medenjacima. Jedanput u svaka dva tjedna možda bude i kakva riba, ali ne danas.

Kad mu je Ysilla okrenula leđa, Tyrion je dograbio medenjak sa že- ravnika i šmugnuo taman na vrijeme da izbjegne ćušku njezine strašne drvene kuhače. Najbolji su kad se jedu vrući, dok se med i maslac cijede s njih. Miris pržene slanine uskoro je dovukao Patka na palubu iz spremišta. Nagnuo se nad žeravnik, onjušio, dobio Ysillinom kuhačom po nosu i otišao do krme na jutarnje pišanje.

Tyrion se dogegao do njega. "Ma vidi ti taj prizor," našali se on dok su praznili mjehure, "jedan patuljak i jedan patak udruženim snagama čine Moćnu Rhoyne utoliko moćnijom."

Yandry prezirno frknu na to. "Majci Rhoyne tvoja voda ne treba, Yollo. Ona jc najveća rijeka na svijetu."

Tyrion otrese posljednjih nekoliko kapljica. "Dovoljno je velika da se u njoj utopi patuljak, to ti priznajem. Samo, Mander je jednako širok. Kao i Trozubac, u blizini ušća. Crnovoda ima dublje korito."

"Ne znaš ti ovu rijeku. Samo Čekaj, pa ćeš vidjeti."

Slanina je postala reš, medenjaci zlatnosmeđi. Mladi Griff se ispentrao na palubu i zijevnuo. "Dobro jutro svima." Momak je niži od Patka, ali njegova vižljava grada navodi na zaključak da još nije izrastao do pune visine. Ovaj golobradi dečkić mogao bi imati bilo koju djevu u Sedam Kraljevina, bez obzira na tu modru kosu. Rastopile bi ih te njegove oči. Poput oca, Mladi Griff ima plave oči, ali dok su očeve svijetle, sinovljeve su tamne. Pod svjetlošću svijeće postaju crne, dok u polumraku smiraja dana djeluju purpurno. Trepavice su mu duge poput najduljih ženskih.

"Miriše mi slanina", reče momak dok je nazuvao čizme.

"Dobra slanina", reče Ysilla. "Sjedni."

Nahranila ih je na stražnjoj palubi, nutkajući Mladoga Griffa medenjacima i lemajući Patka kuhačom po ruci kad god bi krenuo dograbiti još slanine. Tyrion je popola rastvorio dva medenjaka, napunio ih slaninom i odnio jedan Yandryju na rudu. Poslije toga jc pomogao Patku da podigne veliko latinsko jedro Stidljive djeve. Yandry ih je odveo skroz do sredine rijeke, gdje struja najjače teče. Ispostavilo se da je Stidljiva djeva krasna barka. Gaz joj je tako plitak da se uspijeva probiti čak i kroz najsitnije riječne rukavce, prelazeći preko pješčanih sprudova na kojima bi se krupnija plovila nasukala, no s razvijenim jedrom i strujom pod sobom u stanju je postići pristojnu brzinu. To pak može značiti razliku između života i smrti u gornjem toku rijeke Rhoyne, ustvrdio je Yandry. "Nema zakona iznad Čemera, nema ga već tisuću godina."

"A nema ni ljudi, koliko vidim." Opazio je nešto ruševina po obalama, hrpe isklesanog kamenja zarasle u povijuše, mahovinu i cvijeće, ali nikakav drugi trag ljudskog stanovanja.

"Ne znaš ti rijeku, Yollo. Piratska brodica može vrebati iza svakog ušća, a odbjegli se robovi često kriju po ruševinama. Hvatači robova rijetko kad zalaze ovoliko na sjever."

"Hvalači robova dobro bi mi došli za promjenu od kornjača." Kako nije odbjegli rob, Tyrion nema razloga za strah od hvatanja. A teško da bi se neki pirat išao gnjaviti oko mot kašice koja plovi nizvodno. Vrednote iz Volantisa rijekom stižu uzvodno.

Kad je slanine ponestalo, Patak bubnu Mladoga Griffa u rame. "Vrijeme je da se zaradi poneka modrica. Danas mačevima, mislim."

"Mačevima?" Mladi Griff se isceri. "Mačevi će mi baš odgovarati."

Tyrion mu jc pomogao da se odjene za dvoboj, u teške hlače, podstavljeni haljetak i izlupani stari čelični oklop. Ser Roily navukao je na sebe verižnjaču i oklop od uštavljene kože. Obojica su stavili kacigu na glavu i iz hrpe u škrinji s oružjem izabrali zatupljene duge mačeve. Prionuli su na posao na stražnjoj palubi, pomamno lemajući jedan drugoga dok ih je ostatak jutarnje družbe promatrao.

Pri borbi buzdovanom ili zatupljenom dugom sjekirom, Ser Roily nadmoćnom veličinom i snagom brzo ćc nadjačati štićenika; u dvoboju mačem su izjednačeniji. Nijedan nije jutros uzeo štit, tako da su zapodjenuli igru zasijecanja i pariranja, tamo-amo po palubi. Rijekom su odzvanjali zvukovi njihove borbe. Mladi je Griff zadavao više udaraca, premda su Patkovi bili jači. Nakon nekog vremena krupniji se borac počeo zamarati. Zasijecanja su mu postajala mrvu sporija, mrvu niža. Mladi Griff sve ih je odbio, te pošao u silovit napad koji je natjerao Ser Rollyja na uzmak. Kad su stigli do krme, momak im je spregnuo oštrice i odalamio Patka ramenom, pa se krupniji Čovjek strmoglavio u rijeku.

Izronio je grcajući i psujući, urlajući da ga izvuku iz vode dok mu neka lomka nije pojela stidne dijelove. Tyrion mu dobaci konopac. "Patke bi trebale plivati bolje od toga", reče mu dok je s Yandryjem vadio viteza natrag na palubu Stidljive djeve.

Ser Roily nato ščepa Tyriona za ovratnik. "Da mi vidimo kako patuljci plivaju", reče i baci ga naglavce u Rhoyne.

Patuljak se posljednji smijao; sasvim je pristojno znao plivati četveronoške, pa jc zaplivao... ali noge su mu se uskoro počele grčiti. Mladi Griff mu je pružio motku. "Nisi prvi koji me pokušao utopiti", reče on Patku dok je izlijevao riječnu vodu iz čizme. "Na dan kad sam rođen, otac me bacio u bunar, ali bijah tako ružan da me je vodena vještica koja živjaše unutra ispljunuta natrag." Izuo je i drugu čizmu, pa krenuo izvoditi zvjezdane premete preko cijele palube, prskajući vodom sve njih.

Mladi se Griff nasmijao. "Gdje si to naučio?"

"Mimičari su me naučili", šlaga on. "Majka me voljela najviše od sve svoje djece, jer sam bio tako majušan. Dojila me sve do moje sedme godine. Moja su braća zato postala ljubomorna, pa su me strpala u vreću i prodala mimičarskoj družini. Kad sam pokušao uteći, majstor mimičar odsjekao mi je pola nosa, tako da mi nije bilo druge nego da im se pridružim i naučim uveseljavati druge."

Istina je bila prilično drugačija. Kad mu je bilo šest-sedam godina, stric ga je malo podučio tumbanju. Tyrionu se to zdušno svidjelo. Pola se godine veselo premetao po Bacačevoj Hridi, izmamljujući osmijehe na lica septona, štitonoša i slugu, svih u istoj mjeri. Čak se i Cersei jedanput ili dvaput nasmijala kad ga je vidjela.

Sve se to naglo prekinulo onog dana kad se njegov otac vratio s boravka u Kraljevu Grudobranu. Te je večeri Tyrion za objedom iznenadio roditelja kad je cijeli glavni stol prehodao na rukama. Knezu Tywinu to nikako nije bilo po volji. "Bogovi te stvoriše kao patuljka. Moraš li ujedno biti i luda? Rođen si kao lav, ne kao majmun."

A ti si lešina, oče, pa ću skakutati kako me volja.

"Imaš dara za nasmijavanje ljudi", reče septa Lemore Tyrionu dok si je brisao nožne prste. "Trebaš biti zahvalan Ocu Nebeskom. On svoj svojoj djeci darove daje."

"Daje", pristojno se složi s njom.^4 kad umrem, molim te nek me pokopaju sa samostrelom, da Ocu Nebeskom mogu zahvaliti na darovima jednako kao što sam zahvalio ocu zemaljskom.

Odjeća mu je i dalje bila sva smočena od nenamjernog plivanja i neugodno mu prianjala uz ruke i noge. Kad je Mladi Griff otišao izučavati otajstva Vjere sa septom Lemore, Tyrion je svukao mokru odjeću sa sebe i obukao suhu. Patak se pošteno nasmijao kad se vratio na palubu. Nije mu to mogao zamjeriti. Tako odjeven, izgledao je komično. Haljetak mu je bio razdijeljen po sredini; lijeva mu je strana bila od purpurnog baršuna s brončanim zakovicama, a lijeva od žute vune izvezene zelenim cvjetnim uzorcima. Hlače su mu bile slično podijeljene; desna mu je nogavica bila sva zelena, a lijeva s crveno-bijelim prugama. Jedna je Illyriova škrinja bila puna dječje odjeće, ustajale ali vrsno izrađene. Septa Lemore rasjekla je svako ruho, pa ih opet zašila, spajajući polovicu jednog s polovicom drugog da dobije jednostavan lakrdijaški kostim. Griff je čak naložio Tyrionu da pripomogne oko rezanja i šivanja. Svakako gaje time htio poniziti, ali Tyrionu je krojački rad ugodno pao. Uz Lemore mu je uvijek bilo lijepo, premda ga je bila sklona koriti kad god kaže nešto ružno o bogovima. Ako mi Griff želi dodijeliti ulogu lude, igrat ću njegovu igru. Znao je da se knez Tywin Lannister, ma gdje bio, užasava zbog toga, pa ga nije peklo.

Druga mu je dužnost bila sve samo ne luckasta. Patak ima svoj mač, a ja svoje pero i pergament. Griff mu je zapovjedio da zapiše svu zmaj- sku predaju koju zna. Zadatak je bio strahovito težak, ali patuljak jc svakodnevno marljivo radio na njemu, grebuckajući perom što je ljepše umio dok je prekriženih nogu sjedio na krovu kabine.

Tyrion je tijekom godina o zmajevima pročitao mnogo i još više. Veći dio tih opisa bile su dokone pripovijesti na koje se ne može osloniti, a knjige kojima ih je Illyrio opskrbio nisu bile one koje bi sam rado odabrao. Zapravo je priželjkivao potpuni tekst Ognjeva Slobodnog posjeda, Galendrove povijesti Valyrije. Međutim, u Zapadnim se zemljama ne zna ni za jedan potpuni primjerak; čak i u Citadeli nedostaje dvadeset sedam svitaka. U Starome Volantisu sigurno imaju knjižnicu. Ondje bih mogao doći do boljeg primjerka, uspijem li pronaći put kroz Crne zidine do srca grada.

Manje je nade gajio u pogledu djela septona Bartha Zmajevi, pozoji i viverni: Njihova nenaravna povijest. Barth jc bio kovački sin koji se uzdigao na položaj Kraljeva namjesnika za vladavine Jaehaerysa Izmiritelja. Njegovi su neprijatelji uvijek tvrdili da je on prije vrač negoli septon. Nakon što je sjeo na Željezno prijestolje, Baelor Blaženi izdao je naredbu da se sva Barthova djela unište. Prije deset godina Tyrion je uspio pročitati ulomak Nenaravne povijesti koji se uspio spasiti od Baelora Ljubljenog, ali sumnja da je ijedno Barthovo djelo pronašlo put preko uskoga mora. A, naravno, još su manji izgledi da bi mu šaka mogao pasti fragmentarni, anonimni, okrvavljeni svezak koji se kod jednih naziva Krv i vatra, a kod drugih Smrt zmajeva, čiji je jedini sačuvani primjerak navodno sakriven u nekom zaključanom trezoru podno Citadele.

Kad se Polu meštar pojavio na palubi, zijevajući, patuljak je upravo zapisivao sve čega se sjeća o zmajskim navadama pri parenju, temi o kojoj Barth, Munkun i Thomax zastupaju upadljivo raznorodna stanovišta. Haldon se odvukao do krme na pišanje po odrazu sunca što je titrao s vode i razlamao se sa svakim daškom vjetra. "Trebali bismo stići do stjecanja s rijekom Noyne do navečer, Yollo", dobaci mu Polumeštar.

Tyrion načas baci pogled s pisanja prema njemu. "Zovem se Hugor. Yollo mi se skriva u gaćama. Da ga izvadim za igru?"

"Radije nemoj. Da ne prestrašiš kornjače." Haldonov je smiješak bio britak poput oštrice bodeža. "Što si ono rekao, kako se zvala ona ulica u Luci Lannis u kojoj si rođen, Yollo?"

"Bila je to prilazna uličica. Nije imala ime." Tyrion cijelo vrijeme pronalazi jetku nasladu u izmišljanju pojedinosti iz živopisnog života Hugora Hilla, zvanog i Yollo, kopileta rodom iz Luke Lannis. Najbolje su laži začinjene daškom istine. Patuljak zna da zvuči kao zapadnjak, i to zapadnjak visoka roda, pa Hugor silom prilika mora hiti netko tko se omakao nekakvom vlastelinčiću. Rođen u Luci Lannis, jer taj grad poznaje bolje nego Starigrad ili Kraljev Grudobran, a patuljci mahom završe po gradovima, čak i oni koje Baba Selka okoti u lijehi repe. Na selu nema ni groteskerija ni mimičarskih predstava... makar ima sva sila bunara, da progutaju neželjene mačiće, troglavu telad i novorođenčad poput njega.

"Vidim da opet oskvrnjuješ koristan pergament, Yollo." Haldon si zaveza hlače.

"Ne može svaki od nas biti polovica meštra." Tyrionu se grčila ruka. Odložio je pero i protegnuo zatupaste prstiće. "Jesi li za još jednu partiju cyvassea?" Polumeštar ga uvijek tuče u toj igri, ali i to je način da se ubije vrijeme.

"Večeras ćemo. Hoćeš li nam se pridružiti na poduči Mladoga Griffa?"

"Zašto da ne? Netko mora ispravljati tvoje greške."

Stidljiva djeva ima četiri kabine. Yandry i Ysilla dijele jednu, Griff i Mladi Griff drugu. Septa Lemore dobila je jednu kabinu za sebe, kao i Haldon. Polumeštrova je kabina najveća od njih četiri. Jedan joj zid prekrivaju policc za knjige i košare prepune starih svitaka i pergamenata; na drugoj su stalci s pomadama, ljekovitim biljem i napicima. Kose zrake zlaćane svjetlosti padaju kroz valovito žuto staklo okruglog prozorčića. Od namještaja ima ležaj, pisaći stol, stolicu i Polumeštrov stol za cyvasse, pun figura izrezbarenih od drveta.

Poduka je počela jezicima. Mladi Griff govori zajednički kao da mu je materinji, a tečno mu idu i plemeniti valyrijski, iskvarena narječja Pentosa, Tyrosha, Myra i Lysa, te trgovački govor mornara. Volantsko mu je narječje novo koliko i Tyrionu, pa svaki dan uče pokoju riječ više dok im Haldon ispravlja pogreške. Meereenski im već teže pada; korijeni su mu također valyrijski, ali ta je mladica cijepljena na stapku grubog, ružnog jezika Staroga Ghisa. "Mora ti se pčela uvući u nos da progovoriš ghiski kako treba", potužio se Tyrion. Mladi Griff nasmijao se na to, ali Polumeštar je samo rekao: "Opet." Momak ga je poslušao, premda je ovaj put prevrnuo oči zajedno s dugim zzz. Ima vise sluha od mene, morao mu je priznati Tyrion, premda se dam kladiti da je moj jezik svejedno spretniji.

Nakon jezika stigla je geometrija. U njoj se dječak slabije snalazio, ali Haldon je bio strpljiv učitelj, a i Tyrion je uspijevao mjestimicc pripomoći. Očevi su ga meštri u Bacačevoj Hridi uputili u otajstva kvadrata, krugova i trokuta, kojih se prisjetio brže nego što bi očekivao.

Kad su napokon prešli na povijest, Mladom je Griffu strpljivost već polako popuštala. "Razmatrali smo povijest Volantisa", reče mu Haldon. "Možeš li Yollu objasniti razliku između tigra i slona?"

" Volantis je nastariji od Devet slobodnih gradova, prva kći Valyrijc", odgovori momak s čujnom dosadom u glasu. "Nakon Propasti, Volantij- cima se svidje sebe smatrati nasljednicima Slobodnog posjeda i pravičnim vladarima svijeta, ali ne mogaše se složiti oko najboljeg načina za ostvarivanje svoje prevlasti. Stara krv zagovaraše mač, dok trgovcima i zelenasima trgovina bijaše milija. Dok se oni tako nadmetaše za vlast nad gradom, njihove frakcije postadoše poznate kao tigrovi, odnosno slonovi.

Tigrovi imadoše prevagu gotovo puno stoljeće nakon Propasti Valyri- je. Bijahu uspješni na neko vrijeme. Volantijska je flota osvojila Lys, a volantijska vojska zauzela Myr, i puna se dva naraštaja svima trima gradovima vladalo iz Crnih zidina. Tomu dođe kraj kad tigrovi pokušaše proždrijeti Tyrosh. Pentos se priključi ratu na strani Tyrosha, kao i Olujni Kralj iz Zapadnih zemalja. Braavos jednom izgnaniku iz Lysa udijeli stotinu ratnih brodova, Aegon

Targaryen poletje sa Zmajeva Kamena na Crnoj Stravi, a pobune izbise u Myru i Lysu. Rat pretvori Sporne zemlje u pustoš i oslobodi Lys i Myr sužanjskoga jarma. Tigrovi pretrpješc i druge poraze. Brodovlje koje poslaše da iznova zauzme Valyriju nestade u Zadimljenome moru. Qohor i Norvos slomiše im moć na rijeci Rhoyne u boju plamenih galija na Bodežnom jezeru. S istoka pristigli Dothrakiji stadoše tjerati sitan puk iz koliba i vlastelu s posjeda, sve dok od Qohorske šume do gornjeg toka Selhorua ne ostadoše samo trava i razvaline. Od stoljetna ratovanja Volantis ostade slomljen, zbačen na prosjački Štap i lišen stanovništva. Tada ustadoše slonovi. Sve otad oni imaju prevagu. Nekih se godina među trijarhe izabere tigar, nekih sc godina ne izabere, ali nikad više nego tek jedan, tako da slonovi vladaju gradom već tri stotine godina."

"Upravo tako", reče Haldon. "A sadašnji trijarsi?"

"Malaquo je tigar, Nyessos i Doniphos su slonovi."

"A kakvu pouku možemo izvući iz volantijske povijesti?"

"Ako želiš osvojiti svijet, najbolje da imaš zmajeve."

Tyrion se nije mogao ne nasmijati na to.

Kasnije, nakon što se Mladi Griff popeo na palubu da pripomogne Yandryju oko jedara i motaka, Haldon je postavio stol za cyvas.se da odigraju svoju partiju. Tyrion ga je promatrao nepodudarnim očima, te rekao: "Dječak je bistar. Dobro si ga odgojio. Polovica knezova u Zapadnim zemljama nije tako učena, moram sa žalošću priznati. Jezici, povijest, pjesme, računica... opojan je to odvarakza nekakvog plaćeničkog sina."

"U pravim rukama, knjiga može biti opasna koliko i mač", reče Haldon. "Pokušaj mi ovaj put pružiti bolju borbu, Yollo. Igaš cyvasse jednako loše kao što se premećeš."

"Pokušavam u tebi stvoriti lažan osjećaj nadmoći", reče mu Tyrion dok su slagali figure s obje strane zaslona od izrezbarenog drva. "Ti misliš da si me naučio kako se igra, ali stvari ti nisu uvijek onakvima kakvima se čine. Je li ti palo na pamet da sam možda već od sirara naučio igrati igru?"

"Illyrio ne igra cyvasse."

Ne, pomisli patuljak, on igra igru prijestolja, u kojoj ste i ti i Griff i Patak samo figure koje pomiče kamo ga je volja i žrtvuje prema potrebi, baš kao Što je žrtvovao Viserysa. "Krivnja onda mora pasti na tebe. Ako loše igram, to je tvojom zaslugom."

Polumeštar se tiho nasmija. "Yollo, nedostajat ćeš mi nakon što te pirati prekolju."

"Gdje li su ti slavni pirati? Sve si više mislim da ste ih ti i Illyrio sve zajedno izmislili."

"Najgušći su na potezu rijeke između Ar Noya i Čemera. Iznad ruševina Ar Noya rijekom vladaju Qohorci, a ispod Čemera prevagu imaju volantijske galije, ali nijedan od ta dva grada ne polaže pravo na središnji vodotok, pa su ga prisvojili pirati. Bodežno je jezero puno otočića gdje vrebaju po skrivenim špiljama i tajnim utvrdama. Jesi li spreman?"

"Za tebe? Bez ikakve sumnje. Za pirate? Nešto manje."

Haldon ukloni zaslon. Svaki od njih poče razmatrati postav otvaranja onoga drugog. "Vidi se da učiš", reče Polumeštar.

Tyrion se zamalo mašio zmajice, ali onda se predomislio. U prethodnoj partiji prerano ju je izveo u borbu, pa ju je izgubio od trebušeta. "Ako doista naiđemo na te famozne pirate, možda im se priključim. Reći ću im da se zovem Hugor Polumeštar." Pomaknuo je svoju laku konjicu prema Haldonovu gorju.

Haldon mu je odgovorio slonom. "Bolje bi ti pristajalo ime Hugor Polumudar."

"Treba mi samo polovica mudrosti da tebi budem ravan." Tyrion pomaknu tešku konjicu da njome podrži laku. "Možda bi se htio okladiti na ishod?"

Polumeštar podiže obrvu. "U koliko?"

"Nemam novca. Igrat ćemo u tajne."

"Griff bi mi jezik odrezao."

"Bojiš se, je li? Ja bih se bojao, na tvome mjestu."

"Dan kada ti mene pobijediš u cyvasseu bit će dan kada mi kornjače budu miljele iz guzice." Polumeštar pomaknu svoje kopljanike. "Prihvaćam okladu, mali čovječe."

Tyrion ispruži ruku prema svojoj zmajici.

Tek je nakon tri sata mali čovjek napokon izašao natrag na palubu da si isprazni mjehur. Patak je pomagao Yandryju da spusti i smota jedro, dok je Ysilla držala rudo. Sunce je ležalo nisko nad izbojima trstike duž zapadne obale, dok je vjetar počinjao puhati i hukati u naletima. Treba mi ona mješina vina, pomisli patuljak. Noge su mu se grčile od čučanja na onom stolcu, a u glavi mu se tako vrtjelo da samo pukom srećom nije upao u rijeku.

"Yollo", pozva ga Patak. "Gdje je Haldon?"

"Otišao je na počinak, uz izvjesne bolove. Kornjače mu mile iz guzice." Prepustio je vitezu da dokuči što to znači i popeo se ljestvama na krov kabine. Daleko na istoku tama se navlačila iza kamenita riječnog otoka.

Ondje gaje pronašla septa Lemore. "Osjećaš li oluje u zraku, Hugore Hille? Pred nama leži Bodežno jezero, piratsko lovište. A iza njega leže Čemeri."

Ne moji. Ja svoje čemere sa sobom nosim, svugdje gdje pođem. Prisjetio se Tyshe i upitao kamo kurve idu. Zašto ne u Volantis? Možda ću je ondje pronaći. Čovjek se treba uzdati u nadu. Upitao se što bi joj rekao. Žao mi je što sam im pustio da te siluju, ljubavi. Mislio sam da si kurva. Možeš li u srcu naći snage da mi oprostiš? Htio bih se vratiti u našu kućicu, htio bih da opet sve bude onako kao kad smo bili muž i žena.

Onaj se otok izgubio u daljini iza njih. Tyrion je vidio kako se ruševine izdižu duž istočne obale; izvijene zidine i srušene kule, slomljene kupole i redovi trulih drvenih stupova, ulice zakrčene blatom i obrasle purpurnom mahovinom. Još jedan mrtav grad, deset putu veći od Ghoyana Drohea. Tu su se sada nastanile kornjače, velike kostolomke. Patuljak ih je vidio kako leškare na suncu kao sive i crne gomilice s nazubljenim grebenima po sredini oklopa. Nekoliko ih je primijetilo Stidljivu djevu i spuznulo u vodu, ostavljajući trag valića za sobom. Ovdje ne bi bilo pametno otići na kupanje.

Zatim je, kroz ćvornato, napola potopljeno drveće i široke mokre ulice, opazio srebrnkast odsjaj sunca na vodi. Još jedna rijeka, shvatio je, što hita prema rijeci Rhoyne. Ruševine su bivale sve više kako se kopno sužavalo, sve dok grad nije završio na jezičcu kopna gdje se koće ostaci orijaške palače od ružičasta i zelena mramora, urušenih kupola i slomljenih kula masivno nadvijenih nad potez natkrivenih lukova. Tyrion je opet opazio lomke kako spavaju u dokovima gdje je nekoć i pola stotine lađa moglo pristati na vez. Tada je znao gdje je. Ono je bila Nymerijina palača, a ovo je sve što je ostalo od Nyja Sara, njezina grada.

"Yollo," doviknu mu Yandry dok je Stidljiva djeva prolazila vrh je- ziČca, "pričaj mi opet malo o tim zapadnjačkim rijekama velikim poput Majke Rhoyne."

"Nisam znao", odviknu mu on. "Nijedna rijeka u Sedam Kraljevina nije ni upola široka kao ova." Nova rijeka koja im se pripojila sasvim je podjednaka onoj kojom su dotad plovili, a ta je već sama po sebi bila gotovo ravna Manderu ili Trozupcu.

"Ovo je Ny Sar, gdje Majka prihvaća Noyne, svoju Divlju kćer," reče Yandry, "ali najšire mjesto dosegne tek nakon što prigrli i ostale kćeri. U Bodežnom jezeru do nje hita Qhoyne, njezina Mrka kći, puna zlata i jantara sa Sjekire, te češera iz Qohorske šume. Južno odatle Majka susreće Lhorulu, Nasmijanu kćer iz Zlaćanih polja. Na njihovu spoju nekoć je stajao Chroyane, festivalski grad, ulica sazdanih od vode, a kuća sazdanih od zlata. Zatim opet duge lige teče na jug i istok, sve dok joj se naposljetku ne prikrade Selhoru, Stidljiva kći koja svoj tok krije sred šaši i zavijutaka. Ondje Majka Rhoyne nabuja tolika da čovjek na barci nasred struje ne vidi obalu ni s jedne strane. Vidjet ćeš i sam, maleni prijatelju."

Vidjet ću, mislio je patuljak kad je opazio da nešto mreška rijeku pred njima, ni deset lakata od barke. Spremao se upozoriti Lemore, kad je to nešto izronilo na površinu s pljuskom vode od koje se Stidljiva djeva bočno zaljuljala.

Bila je to još jedna kornjača, rogata kornjača golemih razmjera, sa smeđim mrljama na tamnozelenom oklopu, obrasla algama i skorcnim crnim riječnim priljepcima. Ona podiže glavu i zatuli, grlenim, breke- tavim urlikom glasnijim od svakog ratnog roga koji je Tyrion u životu čuo. "Blagoslovljeni smo", glasno je počela uzvikivati Ysilla, dok su joj se suze slijevale niz obraze. "Blagoslovljeni smo, blagoslovljeni smo."

Patak je podcikivao, kao i Mladi Griff. Haldon je izašao na palubu da sazna čemu sva ta pomutnja... ali zakasnio je. Golema je kornjača ponovno nestala pod vodom. "Koji je bio razlog sve te dreke?" upita ih Polumeštar.

"Kornjača", reče mu Tyrion. "Kornjača veća od ove barke."

"Bio je to on", uskliknu Yandry. "Riječni Starac."

A zašto da ne? Tyrion se široko osmjehnu. Bogovi i čuda uvijek dodu popratiti rođenja kraljeva.

19 - DAVOS

Vesela je babica krišom ušla u Bijelu Luku na večernjoj plimi, dok joj se pokrpano jedro nadimalo od svakog naleta vjetra.

To je sad stara koka, koju čak ni u mladosti nitko nije mogao nazvati lijepom. Polena joj prikazuje nasmijanu ženu koja drži novorođenče za jednu nogu, ali i obrazi žene i tur djetešca sada su joj rošavi od crvotočine. Nebrojeni slojevi mutne smeđe boje prekrivaju oplatu koke; jedra su joj siva i poderana. Takva brodica nikad ne bi privukla drugi pogled, izuzev od čuđenja nad tim što uopće plovi. Za *Veselu babicu* zna se i u Bijeloj Luci. Godinama već obavlja skromna trgovanja između nje i Sestrograda.

Takvu se dolasku Davos Seaworth nije nadao kad je otplovio sa Sallom i njegovom flotom. Sve mu se ovo tada činilo jednostavnijim. Gavranovi kralju Stannisu nisu donijeli vjernost Bijele Luke, pa će Njegova Milost odaslati poslanika da se osobno nagodi s knezom Manderlyjem. Da iskaže svoju snagu, Davos će doploviti na Sallinu galijunu *Valyrianu,* u pratnji ostatka lyske flote. Svaka joj je oplata prugasta: crno-žuta, ružičasto--modra, zeleno-bijela, purpurno-zlatna. Lysenci obožavaju jarke boje. a Salladhor Saan

najživopisniji je među njima. *Salladhor Veličanstveni,* pomisli Davos, *ali oluje svemu tome napisahu kraj.*

Ovako će sebe prokrijumčariti u grad, kako hi postupio i prije dvadeset godina. Sve dok ne sazna kako ovdje stoje stvari, razboritije mu je izigravati običnog mornara, umjesto kneza.

Pred njima se sad koče zidine Bijele Luke od obijeljenog kamena, na istočnoj obali, ondje gdje Bijeli Nož utječe u zaljev. Dio gradskih bedema dobio je ojačanja otkako je Davos posljednji put tu bio, prije pet-šest godina. Mol što razdvaja unutarnje i vanjsko pristanište utvrđen je dugim kamenim zidom, visokim trideset stopa i gotovo milju dugim, s kulama na svakih dvjesto lakata. Dim se diže i s Tuljanove hridi, gdje su nekoć stajale tek ruševine. *To bi moglo biti i dobro i loše, ovisno o tome za koju se stranu knez Wyman odluči.*

Davosu je ovaj grad odvajkada bio drag, još otkako je prvi put došao ovamo na *Kaldrmački* kao mali od broda. Iako je malen spram Stari- grada i Kraljeva Grudobrana, čist je i lijepo uređen, širokih, ravnih, potaracanih ulica koje čovjeku olakšavaju pronalaženje puta. Kuće su sazdane od obijeljena kamena, strmo nakošenih krovova od tamnosiva škriljca. Roro Uhoris, čangrizavi stari vlasnik *Kaldrmačke,* nekad jc tvrdio da luke može raspoznavati samo po njihovu mirisu. Gradovi su kao žene, tvrdio je; svaki ima svoju jedinstvenu aromu. Starigrad je cvjetan poput namirisane udovice. Luka Lannis je mljekarica, svježa i zemljana, s dimom drveta u kosi. Kraljev Grudobran bazdi kao neka neoprana kurvetina. Ali Bijela Luka odiše oštrom i slanom aromom, a i pomalo vuče na ribu. "Miriše kao što bi sirena trebala mirisati", rekao je Roro. "Miriše na more." >

Još je tako, pomisli Davos, premda mu je vjetar donosio i tresetni dim s Tuljanove hridi. Ta morska stijena dominira prilazom vanjskom pristaništu, masivna, sivozelena izboČina što se nadvija pedeset stopa nad vodu. Okrunjena je krugom oronulih kamenova, prsten-utvrdorn Prvih ljudi koja je stoljećima stajala samotna i napuštena. Vise nije napuštena. Davos je opažao škorpione i vatrobace iza uspravnih kamenova, kao i samostreličare koji između njih vire. *Sigurno je hladno tamo gore, i vlažno.* Pri svim je prijašnjim dolascima vidio tuljane kako se izležavaju na razlomljenim stijenama u podnožju. Slijepo gaje Kopile uvijek tjerao da ih prebroji dok je *Kaldrmačka* isplovljavala iz Bijele Luke; što više tuljana ima, govorio je Roro, to će ih veća sreća pratiti u plovidbi. Sada tuljana nema. Pobjegli su u strahu od dima i vojske. *Mudriji bi čovjek u tome vidio upozorenje. Da imam naprstak zdravog razuma, bio bih otišao sa Sallom.* Mogao se vratiti na jug, Maryi i njihovim sinovima. *Četiri sam sina izgubio u kraljevoj službi, a moj mu peti služi kao štitonoša. Trebao bih imati pravo da uživam u ta dva dječaka koja još imam. Predugo ih već nisam vidio.*

U Istočnoj su mu Stražarnici crna braća kazala da se Manderlyji iz Bijele Luke nikako ne vole s Boltonovima iz Strahotvrde. Željezno je prijestolje uzdiglo Roosea Boltona na položaj Guvernera Sjevera, pa stoji zaključak da bi se Wyman Manderly trebao izjasniti za Stannisa. *Bijela Luka ne može stajati sama. Gradu treba saveznik, zaštitnik. Knezu Wyman u kralj Stannis treba jednako kao što on treba Stannisu.* Tako se to barem činilo u Istočnoj Stražarnici.

Sestrograd je podrio ta nadanja. Ako je knez Borrell kazao istinu, ako Manderlyji kane svoje snage združiti s Boltonovima i Freyevima... ne, neće time razbijati glavu. Uskoro će saznati istinu. Samo se svesrdno moli da nije zakasnio.

Taj zid na molu zakriva unutarnje pristanište, shvatio je dok je *Vesela babica* spuštala jedro. Vanjsko je pristanište veće, ali unutarnje pruža bolja sidrišta, u zaklonu gradske zidine s jedne i orijaške mase Vučjeg brloga s druge strane, a sada i zida na molu. U Istočnoj Stražarnici pokraj mora Cotter Pyke je kazao Davosu da knez Wyman gradi ratne galije. Iza tih se zidina možda krije i dvadeset lađa koje samo čekaju zapovijed da isplove.

Iza debelih bijelih zidina grada Novi se dvorac ponosito i blijedo kočio na svome brijegu. Davos je vidio i kupolu krova Septc Snjegova, urešenu visokim kipovima Sedmorice. Manderlyjevi su donijeli Vjeru sa sobom na sjever kad su bili istjerani iz Ravni. Bijela Luka ima i svoju božansku Šumu, turoban preplet korijenja, granja i kamenja

zaključan iza ruševnih crnih zidina Vučjeg brloga, tvrđave iz davnine koja sada služi samo kao zatvor. Ali ovdje se najveći dio vlasti nalazi u rukama septona.

Siren kuće Manderly tu se vidi posvuda, vijori se s kula Novog dvorca, ponad Tuljanovih dveri i duž gradskih zidina. Na Istočnoj su Stražarnici sjevernjaci tvrdili da se Bijela Luka nikad neće odreći vjernosti Oštrozimlju, ali Davos tu sad ne opaža strahovuka Starkovih. *Nema ni lavova. Knez Wyman očito se još nije izjasnio za Tommena, inače bi razvio njegov stijeg.*

Na pristanišnim dokovima vlada vreva. Mnoštvo sitnih čamaca stišće se na vezu duž riblje tržnice i iskrcava ulov. Vide se i tri riječne jczdilice, duge, vitke brodice, građene čvrsto da se mogu nositi s hitrim strujama i kamenitim brzacima Bijelog Noža. Doduše, pažnju su mu najviše privukla pomorska plovila; par karaka bezbojnih i odrpanih poput *Vesele babice,* trgovačka galija *Olujni plesač,* brodice *Hrabri magister* i *Bog izobilja,* jedan galijun iz Braavosa prepoznatljiv po purpurnoj oplati i jedrima...

... i tamo, iza njih, ta ratna lađa.

Prvi pogled na nju zario je nož u njegova nadanja. Oplata joj je crna i zlatna, polena u obliku lava podignute kandže. *Lavlja zvijezda*, piše joj na krmi ispod vijorećeg barjaka s grbom kralja dječaka na Željeznom prijestolju. Prije godinu dana ne bi znao pročitati ta slova, ali meštar Pylos naučio gaje pokojemu dok su bili na Zmajevu Kamenu. Samo, ovaj put nije našao naročitu nasladu u čitanju. Davos se dosad molio da jc galija stradala u istim olujama koje su poharale Sallinu flotu, ali bogovi nisu bili tako dobrostivi. Freyevi su sada tu, i morat će se suočiti s njima.

Vesela je *babica* došla na vez na kraju trošnog drvenog mola u vanjskom pristaništu, podalje od *Lavlje zvijezde.* Dok ju je posada pričvršćivala uz bitve i spuštala prilazni mostić, njezin se kapetan došetao do Davosa. Casso Mogat je mješanac s uskoga mora, plod snošaja ibbenskog kitolovca sa sestrogradskom kurvom. Visok tek pet stopa i vrlo maljav, kosu i zaliske boji u mahovinasto zelenu. Od toga izgleda kao panj u žutim čizmama. Usprkos izgledu, čini se da je dobar mornar, iako i strog zapovjednik posadi.

"Koliko te neće biti?"

"Najmanje jedan dan. Možda i dulje." Davos je otkrio da knezovi vole puštati da ih se čeka. Rade to da u čovjeku stvore tjeskobu, po svoj prilici, a i da iskažu svoju moć.

"Babica će se ovdje zadržati tri dana. Ne više. Očekivat će se da sc vratim u Sestrograd."

"Prođe li sve kako treba, možda sc vratim dosutra."

"A ne prođe li sve kako treba?"

Možda se uopće ne vratim. "Ne trebaš me čekati."

Dva su se carinika uspinjala na palubu dok jc silazio prilaznim mo- stićem, ali nijedan ga se nije udostojio počastiti pogledom. Došli su na sastanak s kapetanom i pregled spremišta; obični pomorci njih ne zanimaju, a malotko izgleda tako obično kao Davos. Osrednje je visine, lukava seljačkog lica izborana od vjetra i sunca, pepeljaste brade i smeđe kose dobrano prošarane sjedinama. Ruho mu je također neupadljivo: stare čizme, smeđe hlače i plava tunika, plašt od neobojene vune pričvršćen drvenom kopčom. Navukao je par kožnih rukavica s mrljama od soli kako bi prikrio batrljke prstiju na ruci koju mu je Stannis prikratio pred toliko godina. Davos teško da izgleda kao knez, a kamoli kao Kraljev namjesnik. I bolje da je sve to tako, dok ne sazna kako ovdje stoje stvari.

Spustio se molom i prošao kroz riblju tržnicu. *Hrabri* je *magister* ukrcavao neku medovinu. Bačve su stajale u stupcima od po četiri duž gata. Iza jedne hrpe opazio je tri mornara kako bacaju kocke. Nešto dalje, ribarice su razglašavale današnji ulov, a jedan je dječak bubnjem davao takt čupavom starom medvjedu koji je plesao za krug riječnih jezditelja. Dva su kopljanika stražarila pred Tuljanovim dverima s grbom kuće Manderly na prsima, ali previše su bili zauzeti koketiranjem s pristanišnom kurvom da bi marili za Davosa. Dveri su bile otvorene, rešetka podignuta. Priključio se prometu koji prolazi kroz njih.

Unutra se nalazio potaracani trg s fontanom u sredini. Kameniti se siren tu uzdiže iz

vode, visok dvadeset stopa od repa do krune. Kovr- čava mu je brada zelena i bijela od lišajeva, a jedan mu se zubac ostiju otrgnuo još prije Davosova rođenja, no svejedno nekako još uspijeva biti dojmljiv. Mještani ga zovu *Stari Ribonožac.* Trg službeno nosi ime nekog pokojnog kneza, ali nitko ga nikad nije zvao nikako drugačije doli Ribonoščevo dvorište.

U dvorištu je danas vladala vreva. Jedna je žena prala svoje donje rublje u Ribonoščcvoj fontani i vješala ga po ostima da se suši. Pod lukovima piljarskih arkada pisari i mjenjači novca postavili su tezge za poslovanje, a pridružili su im se i lutajući čarobnjak, travarica i vrlo loš žongler. Jedan je čovjek prodavao jabuke iz tačaka, a jedna je žena nudila haringe sa sjeckanim lukom. Kokoši i djeca posvuda su se motali pod nogama. Goleme vratnice od hrastovine i čelika na Staroj kovnici pri dosadašnjim su Davosovim dolascima u Ribonoščevo dvorište uvijek bile zatvorene, ali danas su stajale otvorene. Unutra je opazio stotine žena, djece i staraca, šćućurenih na podu na naslaganim krznima. Neki su si zapalili mala ognjišta za hranu.

Davos je zastao pod arkadama i trampio pola penija za jabuku. "Zar to ljudi žive u Staroj kovnici?" upitao je prodavača jabuka.

"Oni koji nemaju gdje drugdje živjet. Većinom vam je to sitan živalj s Bijeloga Noža. Ima i Hornwoodovih ljudi. Sad kad onaj Boltonov Kopilan hara uzduž i poprijeko, svi se hoće sklonit u zidine. Ne znam samo šta njegovo gospodstvo misli sa svima njima. Većinom su došli amo samo s tim prnjama na sebi."

Davosa žacnu savjest. *Došli su ovamo kao izbjeglice, u grad netaknut borbom, i sad im dolazim da ih odvučem natrag u rat.* On odgriznu komad jabuke, na što ga također žacnu savjest. "Kako se hrane?"

Prodavač jabuka slegnu ramenima. "Jedni prose. Drugi kradu. Hrpa mladih cura laća se zanata, kako to kod cura vazda biva kad nemaju šta drugo za prodat. Svaki momak što je do pet stopa izraso naće mjesto u posadi milostivog, dokle god zna držat koplje."

Diže vojsku, znači. To bi moglo biti dobro... ili loše, ovisi. Jabuka je bila suha i brašnasta, ali Davos se natjera na još jedan zalogaj. "Kani li se knez Wyman pridružiti Kopilanu?"

"Pa," reče prodavač jabuka, "kad mi milostivi idući put svrati od silne želje za jabukama, sjetit ću se da ga priupitam."

"Čujem da mu se kći sprema udati za nekog Freya."

"Unuka. I ja sam to čuo, samo šta je milostivi smetnio s uma da me pozove na vjenčanje. Nego, mislite vi to izjest do kraja? Uzet ću vam ja ostatak. Sjemenke su zdrave."

Davos mu dobaci kocen. *Loša jabuka, ali isplatilo se dati pola penija za saznanje da Manderly diže ljudstvo.* Obišao je Starog RibonoŠca, prošavši pokraj mlade cure koja je prodavala svježe mlijeko svoje koze dojilje na šalice. Sve se više prisjećao grada sad kad je stigao. Tamo dolje, kamo pokazuju osti Starog Ribonošca, nalazi se uličica u kojoj prodaju prženi bakalar, izvana reš zlatnosmed a iznutra prhko bijel. Ondje je pak bordel čišći od većine, gdje mornar može uživali u ženi bez straha da će biti opljačkan ili ubijen. U suprotnom smjeru, u jednoj od onih kućica što prianjaju uza zidine Vučjeg brloga kao priljepci za staru oplatu, nekoć je postojala pivovara u kojoj se varilo tako gusto i ukusno crno pivo da mu je bačva dosezala cijcnu sjeničkog zlata u Braavosu i Ibbenskoj Luci, pod uvjetom da su mještani ostavili pivaru išta za prodaju.

Samo, njemu je sad stalo do vina; kiselog, tamnog i žalobnog. Prošetao je dvorištem i sišao stubištem do vinske rupčage zvane Lijena jegulja ispod skladišta krcatog ovčjim kožama. Dok se još bavio krijumčareni, Jegulja je bila na glasu po tome što nudi najstarije kurve i najodvratnije vino u Bijeloj Luci, kao i mesne pite pune žlundre i hrskavice, u najboljem slučaju nejestive, a u najgorem otrovne. Zbog takve ponude mještani je većinom zaobilaze, prepuštajući je mornarima koji ne znaju što ih čeka. Dolje, u Lijenoj jegulji, nikad se neće zateći nekog gradskog stražara ili carinika.

Neke se stvari nikad ne mijenjaju. U Jegulji je vrijeme stalo. Bačvasti je svod i dalje crn od čađe, pod je utabana zemlja, zrak bazdi po dimu, pokvarenom mesu i ustajaloj bljuvotini.

Debele lojanice na stolovima stvaraju više dima negoli svjetla, a vino koje je Davos naručio u tmini djeluje prije smeđe negoli crno. Četiri kurve sjede pokraj ulaza i piju. Jedna mu se osmjehnula u nadi dok jc ulazio. Kad joj je Davos odmahnuo glavom, žena je rekla nešto na što su se kolegicc nasmijale. Nakon toga nijedna od njih nije više marila za njega.

Izuzev kurvi i vlasnika, Davos je dobio cijelu Jegulju za sebe. Podrum je prostran, pun zakutaka i zasjenjenih niša u kojima se čovjek može osamiti. Odnio si je vino u jednu od njih, sjeo leđima okrenut zidu i pričekao.

Uskoro se zatekao kako zuri u ognjište. Crvena žena može u ognju vidjeti budućnost, ali Davos Seaworth oduvijek u njemu jedino vidi sjene prošlosti: zapaljene brodove, plameni lanac, zelene sjenke Što bljeskaju po trbusima oblaka. Crvenu utrobu nadvijenu nad sve to. Davos je prostodušan čovjek, odgojili su ga slučajnost, rat i Stannis. Ne ide mu u glavu zašto bi bogovi htjeli uzeti četiri tako mlada i snažna momka kakvi su mu bili sinovi, no poštedjeti njihova umornog oca. Ima noći kad misli daje bio ostavljen kako bi spasio Edrica Storma... ali sad je mladi kopilan kralja Roberta na sigurnom u Kamenstubama, a Davos je i dalje tu. *Imaju li bogovi neku drugu zadaću za mene?* upita se. *Ako je tako, Bijela bi Luka mogla imati udjela u njoj.* Kušao je vino, pa prolio pola pehara na pod uza svoju nogu.

Dok je vani padao mrak, klupe u Jegulji polako su se punile mornarima. Davos pozva još jedan pehar od vlasnika. Kad mu ga je donio, stavio mu je i svijeću na stol. "Jeste li za kakvo jelo?" upita ga čovjek. "Imamo mesne pite."

"Kakvo je meso u njima?"

"Uobičajeno. Dobro je."

Kurve se nasmijaše. "Hoće reći, sivkasto je", reče jedna.

"Začepi tu gubicu. Sama ih jedeš."

"Jedem ti ja svakojaka sranja. Ne znači da su mi ukusna."

Čim se vlasnik udaljio, Davos puhnu u svijeću i nasloni sc u sjenu. Pomorci su najgori tračeri na svijetu kad vino teče, čak i ovako jeftino vino. Samo ih mora prisluškivati. Većinu toga što je čuo saznao je već u Sestrogradu, od kneza Godrica ili klijentele u Utrobi kita. Tywin Lannister je mrtav, preklao ga je patuljasti sin; lešina mu je tako zaudarala da nitko još danima nije mogao ući u Veliku septu Baelora; gospu od Orlovskog Gnijezda ubio je neki pjevač; Dolinom sada vlada Maliprst, ali BronČani Yohn Royce zarekao se srušiti ga; Balon Greyjoy također je stradao, a njegova se braća sada bore za Stolac morskog kamena; Sandor Clegane postao je odmetnik i sad pljačka i ubija po krajevima uz Trozubac; Myr, Lys i Tyrosh zapodjenuli su još jedan rat; na istoku vrije pobuna robova.

Druge su novosti zanimljivije. Robett Glover je u gradu i pokušava prikupiti ljudstvo, sa slabim odazivom. Knez Manderly oglušio se na njegove molbe. Bijela je Luka umorna od ratovanja, navodno mu je kazao. To nije dobro. Ryswellovi i Dustini iznenadili su željezne na Grozničavoj rijeci i spalili im duge brodove. To je još gore. A sada Boitonov Kopilan jaše na jug s Hotherom Umberom da im se pridruži u napadu na Jarak Cailin. "Kurvin Otrov, glavom i bradom," izjavio je jedan riječni trgovac koji je upravo doplovio niz Bijeli Nož s teretom koža i drvne građe, "s trista kopljanika i stotinu streličara. Priključilo mu se nešto Hornwoo- dovih ljudi, a i Cerwynovih." To je pak najgore.

"Knez Wyman samo nek pošalje vojsku u boj, ako zna što mu je najpametnije", reče jedan stari na čelu stola. "Knez Roosc ti je sada guverner. Bijela Luka čašću je dužna odazvat se na njegov poziv."

"Ko da su Boltonovi ikad išta znali o časti", reče vlasnik Jegulje dok im je dotakao smeđeg vina u pehare.

"Neće ti knez Wyman nikamo. Predebeo je, vrag da ga nosi."

"Čujem daje obolio. Kažu da samo kunja i plače. Od bolesti rijetko kad uopće i ustaje."

"Od debljine, hoćeš reći."

"Nema veze je li debeo il mršav", reče vlasnik Jegulje. "Lavovi mu drže sina."

Kralja Stannisa nitko nije ni spomenuo. Činilo se da nitko čak i ne zna daje Njegova Milost otišla na sjever da pomogne obraniti Zid. Divljaci, sablasti i orijaši bili su glavna

tema svih razgovora u Istočnoj Stražarnici, ali ovdje očito nikome nisu ni nakraj pameti. Davos se prignu na svjetlost ognjišta. "Mislio sam da su mu Freyevi ubili sina. Tako smo bar čuli u Sestrogradu."

"Ubili su Ser Wendela", reče vlasnik. "Eno mu kostiju u Septi Snje- gova, počivaju okružene svijećama, pa idi vidi ako te zanima. Samo, Ser Wylis je još u zarobljeništvu."

Sve gore i gore. Znao je da knez Wyman ima dva sina, ali mislio je da su obojica poginula. *Ako Željezno prijestolje drži taoca...* Sam je Davos dobio sedmoricu sinova, a četvoricu je izgubio na Crnovodi. Dobro zna da bi bio spreman učiniti sve što bi bogovi ili ljudi od njega zatražili da sačuva preostalu trojicu. Steffon i Stannis tisućama su liga daleko od borbi i zaštićeni od opasnosti, ali Devan je u Crnom Zamku, kao štitonoša kralja. *A o Bijeloj Luci itekako ovisi uspjeh ili propast borbe toga kralja.*

Njegovi su pajdaši u piću prešli na priče o zmajevima. "Niste vi pri sebi", reče jedan veslač s *Olujnog plesača.* "Prosjački kralj već je godinama mrtav. Neki dothrakijski gospodar konja odrubio mu je glavu."

"Tako nam govore", reče stari. "Ipak, može bit da lažu. Stradao je na pol puta do onog kraja svijeta, ako je uopće stradao. Tko bi znao? Da mene neki kralj želi smaknut, možda bih mu izašao ususret i pravio se da sam smaknut. Nitko od nas nije ga vidio mrtvog."

"Nisam ja nikad vidio ni Joffreyja mrtvog, a ni Roberta", zareža vlasnik Jegulje. "Možda su i svi oni živi. Možda je Baelor Blaženi sve ove godine samo malo prilegao da ubije oko."

Stari složi sumnjičav izraz. "Knez Viserys nije bio jedini zmaj, je 1' tako? Jesmo baš sigurni da su ubili sina kneza Rhaegara? Taj je bio još dojenče."

"Šta nije tu bila i neka princeza?" upita ih kurva, ista ona koja je rekla da je meso sivkasto.

"Dvije", reče joj stari. "Jedna je Rhaegaru bila kći, a druga sestra."

"Daena", reče riječni trgovac. "Ta mu je bila sestra. Daena sa Zmajeva Kamena. Ili Daera?"

"Daena je bila žena starog kralja Baelora", reče veslač. "Svojedobno sam veslao na brodu koji je nosio njeno ime. *Princeza Daena"*

"Da je bila kraljeva žena, bila bi kraljica."

"Baelor nikad nije imao kraljicu. Bio je svet."

"Ne znači da se nije oženio sestrom", reče kurva. "Samo je nikad nije odveo u krevet, ništa više. Kad su ga uzeli za kralja, zaključao ju je u kulu. K'o i ostale sestre. Imao ih je tri."

"Daenela", glasno reče vlasnik. "Tako se zvala. Kći Ludog Kralja, hoću reći, a ne Baelorova vražja žena."

*"Daenerys*reče Davos. "Dobila je ime po onoj Daenerys koja se udala za Dornskog princa u doba vladavine Daerona Drugog. Ne znam Što je bilo s njom."

"Ja znam", reče čovjek koji je potegnuo cijelu tu priču o zmajevima, braavoski veslač u ozbiljnom kratkom kaputu od vune. "Dolje u Pentosu stajali smo na vezu do trgovačke lađe zvane *Kosooka djevojka,* pa sam sjeo piti s kapetanovim posilnim. Lijepu mi je pričicu ispričao o nekom curetku koji im se popeo na brod u Qarthu ne bi li nju i njezina tri zmaja prevezli u Zapadne zemlje. Srebrnokosa i purpurnooka, takva je ta bila. 'Sam je odvedoh kapetanu,[5] zaklinjao mi se taj posilni, 'ali on za to ne htjede ni čuti. Klinčići i šafrani nose bolju dobit, reče mi, a začini ti ipak neće zapaliti jedra.'"

Grohotan smijeh prolomi se podrumom. Davos mu se nije pridružio. Znao je kakva je sudbina snašla *Kosooku djevojku.* Bilo je okrutno od bogova pustiti čovjeka da preplovi pola svijeta, pa ga na kućnom pragu poslati u lov za lažnim svjetlom. *Taj je kapetan bio smioniji čovjek od mene,* pomisli dok je išao prema izlazu. Od jednog putovanja na istok čovjek može živjeti bogat kao knez do isteka svojih dana. Kao mlađi, Davos je i sam sanjao o odlascima na takva putovanja, ali godine su mu otplesale svoje kao noćni leptiri oko vatre, a trenutak nekako nikad nije bio pravi. *Jednog dana*, opomenu se. *Jednog dana, kada rat prođe, a kralj Stannis sjedne na Željezno prijestolje i više mu vitezovi od luka ne budu trebali. Povest ču Devana sa sobom. I Steffa i Stannyja, budu li dovoljno*

stari. Vidjet ćemo mi te zmajeve, i sva čuda svijeta.

Vani su plamenovi uljanica drhtali pod naletima vjetra, obasjavajući dvorište titravom svjetlošću. Nakon zalaska sunca postalo je hladnije, ali Davos se sjećao Istočne Stražarnice i vrištcćeg hujanja vjetra sa Zida po noći, vjetra koji će probosti i najtopliji ogrtač i čovjeku smrznuti krv ravno u žilama. Naspram toga, Bijela je Luka topla kupelj.

Ima tu i drugih mjesta gdje bi si mogao utažiti uši; gostionica znamenita po pitama od paklara, pivnica u koju vunari i carinici svraćaju na piće, mimičarska dvorana gdje se za pokoji peni može dobiti raskalašenu zabavu. Ali Davos je smatrao da je dovoljno čuo. *Zakasnio sam.* Stari ga je nagon potjerao da se maši za prsa, gdje je nekoć nosio kosti prstiju u vrećici obješenoj o kožnu uzicu. Sad tu više ničeg nije bilo. Svoju je sreću izgubio u požarima Crnovode, kad je izgubio i brod i sinove.

Sto da sad radim? Čvršće se ogrnuo plaštem. *Da se popnem na brdo i predstavim na dverima Novog dvorca, izložim uzaludnu molbu? Da se vratim u Sestrograd? Odem natrag Maryi i svojim sinovima? Kupim konja i odjašem kraljevskom cestom do Stannisa, pa mu kažem da u Bijeloj Luci nema ni prijatelja ni nade?*

Kraljica Selysc priredila je gozbu Sali i i njegovim kapetanima večer uoči isplovljavanja flote. Pridružio im se Cotter Pyke, kao i još Četiri visoka časnika Noćne straže. I princezi Shireen dopustili su da dođe. Dok su im služili lososa, Ser Axell Florent zabavljao je uzvanike za stolom pričom o jednom targaryenskom vlastelinu koji je kao ljubimca držao Čovjekolikog majmuna. Taj princ je volio oblačiti stvora u odjeću mrtvoga sina i pretvarati se da je to dijete, izjavio je Ser Axell, a s vremena na vrijeme predložio bi i brak za njega. Kneževi kojima bi ukazao tu čast uvijek bi ga pristojno odbili, ali jasno da su ga odbijali. "Čak i u ruhu od svile i baršuna, majmun ostaje majmun", rekao je Ser Axel). "Mudriji bi princ znao da se ne šalje majmuna da obavi čovječji posao." Kraljičini su se ljudi nasmijali na to, a nekoliko ih se i iscerilo Davosu. *Nisam ja majmun*, pomislio je tada. *Knez sam u istoj mjeri kao i vi, a i bolji sam Čovjek.* Ali ta ga uspomena još peče.

Tuljanove su dveri zatvorili preko noći. Davos se sve do zore neće moći vratiti na *Veselu babicu.* Morat će ovdje prenoćiti. Pogledao jc u Starog Ribonošca sa slomljenim ostima. *Došao sam kroz kišu, brodolom i oluju. Ne vraćam se dok ne obavim zadatak po kojem sam došao, ma kako sad beznadno izgledao.* Možda je izgubio prste i sreću, ali nije on nikakav majmun u svili i baršunu. On je Kraljev namjesnik.

Dvorske Stube široka su ulica od bijelog kamena što se stepenasto uspinje od Vučjeg brloga uz more do Novog dvorca na brdu. Mramorne su sirene zdjelama zapaljenog kitova ulja u naručju obasjavale put dok se Davos uspinjao. Kad je izbio na vrh, osvrnuo se. Odavde mu se pružio pogled na pristaništa. Oba. Sad se vidi da je iza zida na molu unutarnje pristanište krcato ratnim galijama. Davos ih je nabrojio dvadeset tri. Knez Wyman je debeo, ali ne i dokon čovjek, kako se čini.

Dveri Novog dvorca bile su zatvorene, ali na njegov su se povik otvorila bočna vratašca i stražar jc izašao da ga pita kojim poslom stiže. Davos mu je pokazao crno-zlatnu vrpcu s kraljevskim pečatima. "Moram se smjesta naći s knezom Manderlyjem", reče. "Posla imam s njim, i jedino s njim."

20 - DAENERYS

Plesačice su se ljeskale, vretenastih izbrijanih tijela prekrivenih tankom opnom ulja. Buktećc baklje vrtjele su se iz ruke u ruku u laktu bubnjeva i pisku svirala. Kad god bi se dvije baklje susrele u zraku, između njih bi skočila jedna gola djevojka, vrteći se oko svoje

osi. Svjetlost baklji presijavala se s nauljenih udova, grudi i guzova.

Tri su muškarca bila ukrućena. Prizor njihove uzbudenosti bio je uzbudljiv, premda gaje Daenerys Targaryen smatrala i pomalo komičnim. Sva su trojica bila iste visine, dugih nogu i plosnatih trbuha, a svaki im se mišić ocrtavao oštro kao da je iz kamena isklesan. Čak su im i lica nekako međusobno sličila... što je bilo krajnje čudno, budući da je jednome koža bila tamna poput ebanovine, drugi je bio bijel poput mlijeka, dok je treći blistao poput ulaštena bakra.

Zar bi me oni trebali uspaliti? Dany se promeškolji među svilenim jastučićima. Uz stupove njezini Neokaljani stoje kao kipovi u kapama sa šiljcima, glatkih, bezizražajnih lica. Što ne vrijedi za cijele muškarce. Reznaku mo Reznaku objesila su se usta, a usne mu se vlažno presijavaju dok ih gleda. Hizdahr zo Loraq govori nešto čovjeku do sebe, no oči su mu cijelo vrijeme uprte u plesačice. Ružno, uljasto lice Brijoglava strogo je kao i uvijek, ali ništa mu ne promiče.

Teže se dade spoznati o čemu to snatri njezin uvaženi gost. Blijedi, suhonjavi čovjek jastrebova lica za njezinom uzdignutom trpezom nosi raskošno ruho od bordo svile i zlatne tkanine, a s ćelave mu se glave ijeska svjetlost baklji dok sitnim, odmjerenim, elegantnim zalogajima jede smokvu. Opali žmirkaju duž nosa Xara Xhoana Daxosa dok mu se glava okreće da prati plcsačice.

Njemu u časi Daenerys je odjenula qarthsku haljinu, prozirnu opravu od ljubičasta samita skrojenu tako da joj posve otkriva lijevu dojku. Sre- brnozlatna joj kosa lagano pada preko ramena i gotovo doseže bradavicu. Polovica muškaraca u dvorani krišom ju jc već pogledala, ali ne i Xaro. Tako je bilo i u Qarthu. Neće tako pridobiti trgovačkog princa. Doduše, pridobiti ga moram. Pristigao je iz Qartha na galijunu Svileni oblak u pratnji još trinaest galija, flotom koja je bila odgovor na molitvu. Trgovanje je u Meereenu postupno posve jenjalo otkako je ukinula ropstvo, ali Xaro ima moć da ga obnovi.

Dok su bubnjevi dosezali krešendo, tri su plesačice preskočile vatre, zavrtjevši se u zraku. Tri su ih plesača ulovila oko struka i nataknula na svoje udove. Dany je gledala kako žene izvijaju leđa i nogama obavijaju partnere dok svirale leleču, a muškarci se u taktu glazbe zabijaju u njih. Viđala je i prije ljubavni čin; Dothrakiji se pare jednako otvoreno kao i njihove kobile i pastusi. Samo, ovo je bilo prvi put da vidi uglazbljenu požudu.

Lice joj se žarilo. Od vina, uvjeravala se. No nekako joj se u misli uvukao Daario Naharis. Njegov je glasnik stigao jutros. Olujne se vrane vraćaju iz Lhazara. Njezin kapetan opet jaše prema njoj i sa sobom nosi prijateljstvo Janjećeg naroda. Hrana i trgovina, podsjetila se. Mije me iznevjerio, a nikad i neće. Daario će mi pomoći da spasim svoj grad. Kraljica je čeznula da mu ugleda lice, da mu pomiluje trozubastu bradu, da mu ispripovijeda svoje muke... ali Olujne su vrane još danima daleko, iza prijevoja Khyzai, a ona mora vladati kraljevstvom.

Dim se provijavao između purpurnih stupova. Plesači su kleknuli i pognuli glave. "Bili ste veličanstveni", kaza im Dany. "Rijetko kad vidjeh takvu gracioznost, takvu ljepotu." Ona mahnu Reznaku mo Reznaku i majordom joj pritrča. Ćelava, smežurana glava bila mu je orošena znojem. "Odvedi naše goste u kupelj, da se osvježe, i posluži ih hranom i pićem."

"Bit će mi velika čast, Blagorođe."

Daenerys pruži pehar Irri da joj dopuni vina. Bilo je slatko i jako, prožeto mirisom istočnih začina, nadmoćno rijetkim ghisearskim vinima koja joj odskora pune pehar. Xaro pregleda voće s pladnja koji mu je ponudila Jhiqui i izabra dragun. Narančasta mu se kora podudarala s bojom koralja u njegovu nosu. On ga zagrize i stisne usne. "Trpko."

"Bi li mojemu gospodaru nešto slade bilo draže?"

"Slatko zasiti. Trpko voće i trpke žene životu daju sočnost." Xaro odgrize još jedan zalogaj, prožvače ga, proguta. "Daenerys, slatka kraljice, ne mogu vam reći koliko me raduje što ponovno imam priliku uživati u vašoj bliskosti. Iz Qartha je otišla puka djevojčica, izgubljena koliko i ljupka. Strahovao sam tada da plovi u propast, no sad je zatječem na prijestolju, kao gospodaricu jednog davnašnjeg grada, okruženu moćnom vojskom koju je uzdigla iz snova."

Ne, pomisli ona, iz krvi i ognja. "Drago mi je što ste mi došli u posjet. Lijepo je opet vidjeti vaše lice, prijatelju." Neću ti pokloniti svoje povjerenje, ali trebaš mi. Trebaju mi tvoja Trinaestorica, trebaju mi tvoje lađe, treba mi trgovanje s tobom.

Stoljećima su Meereen i sestrinski mu gradovi Yunkai i Astapor bili osnovice trgovine robljem, mjesta gdje su dothrakijski khalovi i gusari s Baziliskova otočja prodavali svoje zarobljenike, dok ih je ostatak svijeta dolazio kupovati. Ostavši bez robova, Meereen sad malo toga može ponuditi trgovcima. Bakra ima u izobilju u ghisearskim brdima, ali ta kovina vise ne vrijedi onoliko kao kad je bronca vladala svijetom. Cedrovi što su nekoć visoko stajali duž obale više tu ne rastu, sasječeni sjekirama Starog Carstva ili spaljeni zmajskim ognjem kad je Ghis zaratio s Valyrijom. Nakon što je drveća nestalo, tlo se spržilo podno vrela sunca i vjetar ga je otpuhao u gustim crvenim oblacima. "Te su nedaće preobrazile naše ljude u robovlasnike", kazala joj je Galazza Galare u Hramu milosti. A ja sam nedaća koja će te robovlasnike opet preobraziti u ljude, zaklela se nato Dany u sebi.

"Morao sam doći", reče joj Xaro opuštenim tonom. "Čak i u dalekome Qarthu strahotne priče stigoše do mojih ušiju. Rasplakah se kad ih euh. Kazuje se da su vaši neprijatelji obećali imutak, slavu i stotinu djevičanskih ropkinja onome tko vas smakne."

"Sinovi Harpije." Odakle on to zna? "Oni noću žvrljaju po zidovima i poštene oslobođene kolju u snu. Nakon što svane, posakrivaju se kao žohari. Boje se mojih Mjedenih zvijeri." Skahaz mo Kandaq dao joj je novu stražu koju je tražila, u jednakom omjeru sastavljenu od oslobođenih i brijoglavih Meereenaca. Sada obilazi ulice i danju i noću u tamnim kukuljicama i mjedenim maskama. Sinovi Harpije obećali su krvavu smrt svakom izdajniku koji se usudi služiti zmajskoj kraljici, kao i njihovu rodu i soju, tako da ljudi Brijoglava u javnost izlaze kao šakali, sove i druge zvijeri, krijući prava lica. "Možda bih imala razloga za strah od sinova kad bi me vidjeli kako sama lutam ulicama, ali samo kad bi bila noć, a ja gola i nenaoružana. Kukavička su to stvorenja."

"Kukavički će nož kraljicu smaknuti jednako lako kao junački. Mirnije bih spavao kad bih znao da je radost mojeg srca zadržala svoje srčane gospodare konja blizu sebe. U Qarthu ste imali tri jahača-pobratima koji se nikad od vas nisu udaljavali. Kamo li su sada otišli?"

"Aggo, Jhoqo i Rakharo još me služe." Poigrava se sa mnom. I Dany se znade poigravati. "Još sam samo mlada djevojka i slabo se razumijem u takove stvari, ali stariji i mudriji kazuju mi da mi, ako želim zadržati Meereen, valja vladati nad njegovim zaleđem, cijelim krajem zapadno od Lhazara, pa na jug sve do yunkaijskih brda."

"Vaše mi zaleđe nije dragocjeno. Vaša osoba jest. Snađe li vas ikakovo zlo, ovaj će mi svijet izgubiti svu svoju slast."

"Lijepo je od mojega gospodara što mu je toliko stalo, ali dobro sam zaštićena." Dany mahnu prema Barristanu Selmyju, koji je stajao s rukom položenom na balčak mača. "Barristan Smjeli, tako ga zovu. Dvaput me već spasio od atentata."

Xaro ovlaš odmjeri Selmyja. "Barristan Stari, kažete? Vaš medvjeđi vitez bijaše mladi, a ujedno i posve predan vama."

"Ne želim zboriti o Jorahu Mormontu."

"Dakako. Čovjek bijaše grub i kosmat." Trgovački se princ nagne preko stola. "Hajde da radije zborimo o ljubavi, o snovima i strastima i Dacnerys, najljepšoj ženi pod kapom nebeskom. Opijen sam prizorom koji mi pružate."

Prenapuhane uljudnosti Qartha nisu joj bile strane. "Ako ste opijeni, okrivite vino za to."

"Nema vina koje bi bilo upola opojno kao vaša ljepota. Vlastiti mi se dom čini praznim poput grobnice otkako iz njega Daenerys ode, a sve naslade Kraljicc Gradova bijahu mi poput pepela u ustima. Zašto ste me napustili?"

Istjeraše me iz tvojega grada u strahu za goli život. "Bilo je vrijeme. Oarth je htio da odem."

"Tko? Čistokrvni? Žilama im kola voda. Začinaši? Medu ušima im se skorup skuplja. A Neumirući su svi mrtvi. Trebali ste mene uzeti za muža. Praktički sam siguran da sam vas zamolio za ruku. Da sam vas čak preklinjao."

"Samo pola stotine puta", podrugnu mu se Dany. "Prelako ste odustali, gospodaru moj. Jer dužna sam se udati, svi se oko toga slažu."

"Khaleesi je dužna khala imati", reče Irri dok je opet natakala kraljičin pehar. "To se zna."

"Da vas ponovno zaprosim?" upita se Xaro. "Ne, poznat mi je taj smiješak. Okrutna je ta kraljica koja se s muškim srcima kocka. Skromni trgovci poput mene nisu ništa više od kamenja pod vašim draguljima optočenim sandalama." Jedna mu suza zatim spuzne niz blijedi, bijeli obraz.

Dany ga je predobro poznavala da bi je to ganulo. Qarthijci mogu proliti suzu kad ih je volja. "Joj, prekinite." Ona uze višnju iz zdjele na stolu i baci mu je u nos. "Možda sam još mlada djevojka, ali nisam tako glupa da se udam za muškarca kojega pladanj voća zanima više nego moja dojka. Vidjela sam koje ste plesače promatrali."

Xaro obrisa suzu. "Iste one koje je Vaša Milost pratila, držim. Vidite, slični smo. Ako me ne uzmete za muža, bit ću zadovoljan služiti vam kao rob."

"Ne treba mi rob. Poklanjam vam slobodu." Njegov nos pun dragulja tvorio je izazovnu metu. Ovaj put Dany baci marelicu na njega.

Xaro je ulovi u zraku i zagrize zalogaj. "Odakle samo stiže ovo bezumlje? Bih li se trebao sretnikom smatrati zato Što i moje robove niste oslobodili dok ste mi gošća u Qarthu bili?"

Bijah kraljica prosjakinja, a ti Xaro od Trinaestorice, pomisli Dany, a od mene si samo zmajeve htio. "Imala sam dojam da su vaši robovi dobro zbrinuti i zadovoljni. Oči mi se otvoriše tek u Astaporu. Znate li kako se Neokaljani stvaraju i obučavaju?"

"Okrutno, bez ikakve sumnje. Kada kovač mač pravi, gura oštricu u vatru, kuje je maljem, pa zaranja u ledenu vodu da očvrsne čelik. Ako vam je namjera okusiti slatkoću voća, valja vam zalijevati voćku."

"Ova se voćka krvlju zalijeva."

"A kako da se inače vojnika uzgoji? Vaša je Svjetlost uživala u mojim plesačima. Bi li se iznenadila da sazna kako su oni robovi, uzgojeni i obučeni u Yunkaiju? Plešu otkako su prohodali. Kako da inače postignu takvo savršenstvo?" Otpio jc gutljaj vina. "Stručni su i u svim erotskim vještinama. Imao sam ih namjeru pokloniti Vašoj Milosti."

"Svakako." Dany se nije iznenadila. "Dat ću im slobodu."

Nato se lecnuo. "A što bi oni sa slobodom? Jednako tako ribi možete verižnjaču dati. Stvoreni su za ples."

"Tko ih je takvima stvorio? Njihovi gospodari? Možda bi vaši plesači radije zidali ili pekli ili uzgajali. Jeste li ih pitali?"

"Možda bi i vaši slonovi radije slavuji bili. Namjesto slatkog cvrkuta, noći Meereena bile bi pune gromoglasnog trubljenja, a krošnje vaših stabala pucale bi pod težinom silnih sivih ptica." Xaro uzdahnu. "Daenerys, divoto moja, pod tom slatkom mladom dojkom nježno srce kuca... no poslušajte savjet starije, mudrije glave. Stvari ne stoje uvijek onako kako se čini. Štošta može djelovati zlo, a zapravo dobro biti. Primjerice, kiša."

"Kiša?" Zar me on to smatra budalom, ili tek djetetom?

"Kišu proklinjemo kad nam na glavu pada, no bez nje bismo skapali od gladi. Svijetu treba kiša... kao i roblje. Mrštite se, ali to je točno. Uzmite za primjer Qarth. U likovnosti, glazbi, magiji, trgovini, svemu Što nas boljima od zvijeri čini, Qarth stoji nad ostatkom ljudskoga roda poput vas na vrhu ove piramide... ali dolje, umjesto na ciglama, ta velebna Kraljica Gradova počiva na plećima robova. Upitajte se: kad bi svaki čovjek morao grepsti po zemlji da prehrani sebe, kako bi onda ijedan podigao pogled da promišlja zvijezde? Kad bi svaki od nas morao skršiti leda da svoju izbu podigne, tko bi podizao hramove u slavu bogova? Da jedan može velikanom biti, druge valja porobiti."

Nije se mogla mjeriti s njegovom rječitošću. Dany nije znala odgovor, samo nemušt osjećaj u utrobi. "Robovlasništvo nije isto što i kiša", ustrajala je. "Doživjela sam da pokisnem i doživjela sam da me prodaju. To nije isto. Nitko ne želi biti tude vlasništvo."

Xaro smireno slegnu ramenima. "Usput budi rečeno, kad se iskrcah u vašemu slatkom gradu, na obali rijeke slučajno ugledah čovjeka koji nekoć bijaše gost u mojemu domu, trgovca koji prodavaše rijetke začine i birana vina. Bio je gol od pojasa naviše, izgorjela mu se koža u krpama gulila s tijela, i činilo mi se da kopa nekakovu rupu."

"Ne rupu. Jarak, za odvođenje vode iz rijeke do polja. Namjera nam je zasaditi grahorice. Zasadima grahorica navodnjavanje je nužno."

"Moj se stari prijatelj baš ljubazno ponudio pomoći pri kopanju. Premda to nije baš nimalo slično njemu. Je li moguće da mu pritom nije bio pružen izbor? Ne, jamačno nije. Kod vas u Meereenu nema robova."

Dany porumeni. "Vašeg prijatelja plaćamo hranom i smještajem. Imutak mu ne mogu vratiti. Meereenu grahorice trebaju više od rijetkih začina, a grahorice treba zalijevati."

"Biste li i moje plesače natjerali da kopaju jarke? Kraljice slatka, kad me moj stari prijatelj ugledao, pao je ničice i počeo me kumiti da ga otkupim kao roba i odvedem natrag u Qarth."

Bilo joj je kao da ju je ošamario. "Otkupite ga, onda."

"Ako vam je tako draže. Znam da će njemu tako biti draže." On joj položi ruku na mišicu. "Neke vam istine samo prijatelj smije reći. Pružih vam pomoć kad stigoste u Qarth kao prosjakinja, i duge lige i olujna mora prijeđoh kako bih vam još jednom pomogao. Ima li mjesta gdje bismo mogli otvoreno razgovarati?"

Dany je osjećala kako su mu prsti topli. I u Qarthu je bio topao, prisjeti se, sve do dana kad mu vise nisam trebala. Ustala je. "Dođite", reče mu, i Xaro pode za njom između stupova prema širokom mramornom stubištu što vodi do njezinih privatnih odaja na vrhu piramide.

"O, najljepša među ženama," reče Xaro kad se krenuše uspinjati, "za nama se koraci čuju. Netko nas prati."

"Valjda vas ne straši moj stari vitez? Ser Barristan zavjetovao se čuvati moje tajne."

Izvela ga je na terasu s pogledom na grad. Puni je mjesec plovio crnim nebom ponad Meereena. "Jeste li za šetnju?" Dany provuče ruku pod njegovu. Zrak je bio opojan od mirisa noćnog cvata. "Spomenuste pomoć. Trgujte onda sa mnom. Meereen ima soli na prodaju, i vina..."

"Ghiscarskog vina?" Xaro se sav skiseli. "More Qarthu daje soli koliko mu treba, ali rado bih uzeo koliko god mi maslina želite prodati. Maslinova ulja također."

"Nemam ih, pa ih ne mogu ni ponuditi. Robovlasnici spališe stabla." Masline su se stoljećima uzgajale uz obale Zaljeva trgovaca robljem, ali Meereenci su potpalili svoje pradavne zasade kad je Danyna vojska pošla na njih, puštajući je da prijeđe pougljenjenom pustinjom. "Sadimo ih iznova, ali stablu masline treba sedam godina da počne donositi urod, a trideset prije nego što ga se istinski može prozvati plodnim. Sto kažete na bakar?"

"Pristala kovina, no ćudljiva poput žene. Zlato, s druge strane... zlato je iskreno. Qarth će vam drage volje dati zlato... za robove."

"Meereen je slobodan grad slobodnih ljudi."

"Siromašan grad, koji nekoć bogat bijaše. Gladan grad, koji nekoć ugojen bijaše. Krvav grad, koji nekoć miran bijaše."

Njegove su je optužbe zapekle. U njima je bilo previse istine. "Mee- reen će ponovno biti i bogat i ugojen i miran, a povrh toga i slobodan. Obratite se Dothrakijima ako baš morate doći do robova."

"Dothrakiji stvaraju robove, Ghiscarci ih obučavaju. A da bi došli do Qartha, gospodarima konja valjalo bi prevesti zarobljenike preko crvene pustoši. Stotine bi pritom pomrle, ako ne i tisuće... kao i mnogo konja, zbog čega se nijedan khal ne bi na to usudio. A tu je još i ovo: Qarth ne želi da mu oko zidina počne vrvjeti neki khalasar. Kako bi toliki konji samo zaudarali... bez uvrede, Khaleesi."

"Konjski je vonj pošten. Što je više nego što se može reći za poneke velike gospodare i trgovačke prinčeve."

Xaro se ne osvrnu na napad. "Daencrys, dopustite mi da budem iskren, kako prijatelju i dolikuje. Vi nećete donijeti Meereenu ni bogatstvo ni ugojenost ni mir. Samo ćete ga odvesti u propast, kao što ste i Astapor. Znate li da se na Rogovima Hazzata odigrala bitka? Kralj Mesar pobjegao je natrag u svoju palaču, dok su mu novi Neokaljani trčali za petama."

"Za to se zna." Smeđi Ben Plumm poslao joj je vijest o bici s bojišta. "Yunkaijci su si kupili nove plaćeničke mačeve, a uz njih su se borile i dvije legije iz Novoga Ghisa."

"Dvije će uskoro prerasti u četiri, a zatim u deset. A Yunkaijski su poslanici odaslani u Myr i Volantis da unajme još mačeva. Mačju družbu, Duga koplja, Raspuhane. Ima ih koji kažu da su Mudri gospodari kupili i Zlatnu družinu."

Njezin je brat Viserys jednom pogostio kapetane Zlatne družine u nadi da će oni stati na njegovu stranu. Najedoše se njegove hrane i saslušaše njegove molbe i ismijaše ga. Dany je tada bita tek djevojčica, ali pamtila je to. "Imam i ja plaćeničke mačeve."

"Dvije čete. Yunkaijci će na vas poslati dvadeset, budu li morali. A kad krenu u pohod,

neće krenuti sami. Tolos i Mantarys pristali su sklopiti savez."

Vijest je loša, ako je točna. Daenerys je poslala misije u Tolos i Mantarys, nadajući se pronaći nove prijatelje na zapadu kao protutežu neprijateljstvu Yunkaija na jugu. Njezini se poslanici nisu vratili. "Mee- reen je sklopio savez s Lhazarom."

To ga je samo natjeralo na kratak smijeh. "Dothrakijski gospodari konja Lhazarce zovu Janjeći narod. Kad ih se striže, oni samo bleje. Nije to ratnički narod."

Prijatelj je prijatelj, pa makar i plah poput ovce. "Mudri bi gospodari trebali slijediti njihov primjer. Prije sam poštedjela Yunkai, ali neću ponoviti tu grešku. Usude li se napasti me, ovaj put ću sravniti njihov Žuti Grad sa zemljom."

"A dok vi sravnjujete Yunkai, milo moje, Meereen će ustati iza vaših leđa. Ne žmirite pred pogibelji, Daenerys. Vaši su eunusi valjani vojnici, ali premalo ih je da bi se mogli mjeriti s vojskama koje će Yunkai poslati na vas nakon što Astapor padne."

"Moji oslobođeni—" zausti Dany.

"Prilježnici, šišači i ciglari bitke ne osvajaju."

Nadala se da on u tome griješi. Oslobođeni su svojedobno bili puka svjetina, ali sad je organizirala muškarce borbene dobi u čete i zapovjedila Sivom Crvu da ih pretvori u vojnike. Nek si misli što ga je volja. "Jeste li zaboravili? Ja imam zmajeve."

"Imate li ih? U Qarthu vas se rijetko viđalo bez zmaja na ramenu... no sada je to naočito rame jednako lijepo i golo kao vaša slatka dojka, kako zamjećujem."

"Zmajevi su mi izrasli, ramena nisu. Odlijeću daleko odavde, odlaze u lov." Hazzea, oprosti mi. Upitala se što Xaro točno zna, što je šaptom čuo. "Pitajte Dobre gospodare iz Astapora za moje zmajeve, ako sumnjate u njih." Vidjeh kako se rohovlasniku oči istopiše i niz obraze razliše. "Istinito mi kažite, prijatelju, zašto ste me poiskali, kad već niste zbog trgovine?"

"Da dar donesem, kraljici srca svojega."

"Nastavite." Kakva lije sad to stupica?

"Onaj dar koji ste tako usrdno zatražili od mene u Qarthu. Brodovlje. U zaljevu je trinaest galija. Vaše su, ako ih primate. Donio sam vam flotu, da vas prenese u Zapadne zemlje, u vaš dom."

Flotu. To je nadilazilo njezina očekivanja, te izazvalo prirodan oprez. U Qarthu joj je Xaro ponudio trideset brodova... za jednog zmaja. "A koju cijenu tražite za to brodovlje?"

"Nikakvu. Prošla me žudnja za zmajevima. Vidjeh njihova djela u Astaporu na putu ovamo, kad je moj Svileni oblak pristao po vodu. To brodovlje je vaše, kraljice slatka. Trinaest galija, uz pripadajuće galijote."

Trinaest. Pa jasno. Xaro pripada Trinaestorici. Nema sumnje da je ostale članove nagovorio da se svaki odrekne jednog broda. Predobro poznaje trgovačkog princa da bi joj bilo nakraj pameti kako bi on žrtvovao trinaest vlastitih brodova. "Moram razmisliti o tome. Smijem li obaviti pregled tog brodovlja?"

"Postali ste sumnjičaviji, Daenerys."

Uvijek. "Postala sam mudra, Xaro."

"Pregledavajte koliko vas je volja. Kad budete zadovoljni, dajte mi riječ da ćete se smjesta vratiti u Zapadne zemlje, i brodovlje je vaše. Za- reknite mi se svojim zmajevima i svojim

sedmerolikim bogom i pepelom svojih otaca, i otiđite."

"A ako odlučim pričekati godinu, ili tri?"

Žalostan izraz prijeđe Xarovim licem. "To bi me izuzetno rastužilo, srećo moja slatka... jer ma kako god mlado i snažno vi sada izgledali, nećete dugo poživjeti. Ne ovdje."

Jednom mi rukom nudi medno saće, a drugom pokazuje bič. "Yunkaijci nisu baš tako strahotni."

"Nisu svi vaši neprijatelji u Žutome Gradu. Čuvajte se ljudi hladnih srdaca i modrih usana. Niti dva tjedna ne prođoše od vašeg odlaska iz Qartha kadli se Pyat Prce zaputio s još trojicom vještaca da vas potraži u Pentosu "

Dany je to bilo prije smiješno nego strašno. "Onda je sva sreća što sam skrenula s puta. Pentos je udaljen pola svijeta od Meereena."

"Tako je," prizna on, "no prije ili kasnije do njih mora stići vijest o zmajskoj kraljici iz Zaljeva trgovaca robljem."

"Mislite li me time zastrašiti? Četrnaest godina živjeh u strahu, vaša visosti. Svako sc jutro budih u strahu, i u strahu svake noći lijegah na počinak... ali moji strahovi izgorješe onog dana kada izađoh iz ognja. Sada strahujem samo od jednoga."

"A od čega vi to strahujete, kraljice slatka?"

"Još sam samo luckasta mlada djevojka." Dany se podiže na prste i poljubi ga u obraz. "Ali nisam tako luckasta da vam to kažem. Moji će ljudi pregledati to brodovlje. Onda ću vam dati svoj odgovor."

"Kako vi kažete." On joj lagano dotaknu obnaženu dojku i prišapnu: "Dajte da ostanem i pripomognem u nagovoru."

Na trenutak je došla u napast. Možda su je plesači ipak uspjeli uspa- liti. Mogla bih sklopiti oči i pretvarati se da je to Daario. Daario iz snova bio bi za nju sigurniji nego onaj pravi. Ali stavila je tu misao na stranu. "Ne, gospodaru. Zahvaljujem vam, ali ne." Dany se izvuče iz njegova zagrljaja. "Neke druge noći, možda."

"Neke druge noći." Usta su mu bila žalosna, ali u očima mu se vidjelo više olakšanja njego razočaranja.

Da sam zmaj, mogla bih odletjeti u Zapadne zemlje, pomisli ona kad je otišao. Ne bi mi trebali ni Xaro ni njegovo brodovlje. Dany se upita koliko bi ljudi stalo u trinaest galija. Trebale su tri da prevezu nju i njezin khalasar iz Qartha u Astapor, ali to je bilo prije nego što je stekla osam tisuća Neokaljanih, tisuću plaćenika i golemu hordu oslobođenih. A zmajevi, što da radim s njima? "Drogone," prošapta ona tiho, "gdje li si?" Na trenutak gaje zamalo ugledala kako jezdi nebom, crnim krilima gutajući zvijezde.

Okrenula je leđa noći i pogledala prema Barristanu Selmyju, koji je Šutke stajao u sjeni. "Brat mi je rekao jednu zagonetku iz Zapadnih zemalja. Tko sve sluša, a ništa ne čuje?"

"Vitez iz Kraljeve garde." Selmy je zvučao svečano.

"Čuo si ponudu koju je iznio Xaro?"

"Jesam, Vaša Milosti." Stari se vitez mučio ne gledati joj golu dojku dok joj se obraćao.

Ser Jorah ne bi odvraćao pogled. On me volio kao ženu, dok me Ser Barristan voli samo kao svoju kraljicu. Mormont je bio doušnik koji ju je potkazivao neprijateljima u Zapadnim zemljama, no davao joj je i dobre savjete. "Sto kažete na nju? Na njega?"

"O njemu malo, i ništa dobro. No o tom brodovlju... Vaša Milosti, s tim bismo brodovljem mogli prije kraja godine stići u svoj dom."

Dany nikad nije znala za dom. U Braavosu je postojala jedna kuća s crvenim vratima, ali to je bilo sve. "Čuvaj se Qarthijaca kada darove nose, a napose trgovce iz Trinaestorice. Tu se krije neka stupica. Možda su ti brodovi truli, ili..."

"Kad ne bi valjali za plovidbu, ne bi mogli preploviti more iz Qartha," napomenu joj Ser Barristan, "ali Vaša je Milost mudro zatražila da se obavi pregled. U cik zore do tih ću galija odvesti admirala Grolea, njegove kapetane i četiri desetine njegovih mornara. Možemo pronjuŠkati svaki pedalj brodovlja."

Savjet mu je bio dobar. "Da, postupite tako." Zapadne zemlje. Dom. Ipak, kad bi otišla, što bi se dogodilo njezinu gradu? Meereen nikada nije bio tvoj grad, kao da je začula šapat bratovljeva glasa. Tvoji gradovi leže s onu stranu mora. Tvojih sedam kraljevina, gdje te čekaju neprijatelji. Rođena si da ih poslužiš krvlju i ognjem.

Ser Barristan se nakašlja, pa kaza: "Taj vještac kojega trgovac spomenu..."

"Pyat Pree." Pokušala se prisjetiti njegova lica, ali na oči su joj izašle samo njegove usne. Postale su modre od vina vještaca. Sjena večeri, tako ga zovu. "Kad bi me vješci mogli ubiti čarolijom, već bih bila pokojna. Cijelu im palaču ostavih u pepelu." Drogon me spasio kad htjedoše život iz mene iscijediti. Drogon ih je sve spalio.

"Kako vi kažete, Vaša Milosti. Bit ću pozoran."

Ona ga poljubi u obraz. "Znam da hoćete. Dajte, ispratite me natrag dolje, do gozbe."

Sutradan ujutro Dany se probudila s više nade u sebi nego ikada otkako je stigla u Zaljev trgovaca robljem. Daario će se uskoro ponovno naći uz nju, pa će zajedno zaploviti prema Zapadnim zemljama. Prema domu. Zajutrak joj je donijela jedna njezina mlada taokinja, bucmasta, stidljiva djevojčica po imenu Mezzara, čiji otac vlada piramidom Merreq, a Dany ju je sretno zagrlila i zahvalila joj poljupcem.

"Xaro Xhoan Daxos ponudio mi je trinaest galija", reče ona Irri i Jhiqui dok su je odijevale za dvor.

"Trinaest je loš broj, Khaleesipromrmlja Jhiqui na dothrakijskom jeziku. "To se zna."

"Zna sc" složi se Irri.

"Trideset bi bilo bolje", potvrdi Daencrys. "A tristo još i bolje. Ali trinaest bi moglo dostajati da nas preveze u Zapadne zemlje."

Dvije mlade Dothrakijke razmijeniše pogled. "Ta otrovna voda je prokleta, Khaleesi", reče joj Irri. "Konji je ne mogu piti."

"Nemam je namjeru piti", obeća im Dany.

Samo ju je četvero molitelja dočekalo tog jutra. Kao i uvijek, knez Ghael pristupio joj jc prvi, još ojađeniji nego inače. "Vaša Svjetlosti," zavapi on i pade na mramor pod njezinim nogama, "yunkaijske vojske spremaju se stuštiti na Astapor, Preklinjem vas, pođite na jug sa svom svojom snagom!"

"Upozorila sam vašega kralja daje taj njegov rat bezuman", podsjeti ga Dany. "Ne htjede me poslušati."

"Veliki je Cleon samo htio potući iskvarene robovlasnike iz Yunkaija."

"Veliki jc Cleon i sam robovlasnik."

"Znam da nas Majka Zmajeva neće napustiti u odsudnom času. Ustupite nam svoje Neokaljane za obranu naših zidina."

A ako vam ih ustupim, tko će braniti moje zidine? "Mnogi moji oslobođeni bijahu robovi u Astaporu. Možda neki požele pripomoći obrani vašega kralja. Taj izbor je na njima, kao oslobođenim ljudima. Astaporu poklonih slobodu. Na vama je da je obranite."

"Svi smo mrtvi, dakle. Pokloniste nam smrt, a ne slobodu." Ghael skoči na noge i pijunu joj u lice.

Snažni Belwas ščepa ga za rame i takvom silinom odalami njime po mramornom podu da Dany začu kako mu zubi krčkaju. Brijoglav mu je krenuo učiniti još više nažao, ali ona ga zaustavi. "Dosta", reče dok je skutom tokara brisala obraz. "Nitko još nije stradao od sline. Odvedite ga."

Iznesen je odande nogama prema naprijed, ostavivši za sobom nekoliko slomljenih zuba i prugu krvi. Dany bi drage volje otpustila sve ostale molitelje... ali još je bila njihova kraljica, pa ih je sve saslušala i dala sve od sebe da im udijeli pravdu.

Potkraj tog poslijepodneva admiral Groleo i Ser Barristan vratili su se s pregleda galija. Dany je okupila svoje vijeće da ih sasluša. Sivi je Crv bio nazočan u ime Neokaljanih, Skahaz mo Kandaq u ime Mjedenih zvijeri. Namjesto jahača-pobratima, glas njezinih Dothrakija došao je donijeti jedan izborani jaqqa rhati po imenu Rommo, škiljav i krivonog. Oslobođene su predstavljali kapetani triju četa koje je osnovala; Mollono Yos Dob iz Srčanih štitova, Symon Prugopleća iz Slobodne braće, Mar- selen iz Majčinih ljudi. Reznak mo Reznak motao se kraljici oko lakta, a Snažni je Belwas stajao iza nje prekriženih ručerdi. Dany savjetnika nije nedostajalo.

Groleo je bio krajnje nesretan još otkako su mu rastavili brod da od njega izrade opsadne strojeve kojima je osvojila Meereen. Da ga nekako utješi, Dany mu je dodijelila naslov kneza admirala, ali bila je to isprazna počast; mcereenska je flota otplovila za Yunkai kad se Danyna vojska približila gradu, tako da je stari Pentosijac ostao admiral bez lađa. No sada se smješkao kroz raščupanu, sjedinama prožetu bradu s izrazom kakav je kraljica na njemu jedva pamtila.

"Brodovlje je u redu, dakle?" reče ona s nadanjem.

"U dovoljnoj mjeri, Vaša Milosti. Stare su to lađe, dašta, ali uglavnom dobro održavane. Korito Čistokrvne princeze puno je crvotočina. Njome ne bih plovio izvan vidokruga kopna. Bilo bi dobro da Narraqqa dobije novo kormilo i snast, a Gušter prstenaš ima pokoje napuklo veslo, ali dostajat će. Galijoti su robovi, ali ako im ponudimo poštenu veslačku nadnicu većina će ih ostati uz nas. Veslanje je jedini posao koji znaju. One koji nas napuste možemo nadomjestiti iz mojih posada. Putovanje do Zapadnih zemalja dugo je i teško, ali ovi su brodovi dovoljno čvrsti da nas dopreme onamo, prema mojemu sudu."

Reznak mo Reznak nato ojađeno zavapi. "Dakle, istina jc. Vaša nas Svetost kani ostaviti na cjedilu." Stade kršiti ruke. "Yunkaijci će vratiti Velike gospodare na vlast istog trena kada odete, a nama koji smo vjerno služili u vašoj borbi odrubit će glave, dok će naše mile supruge i nevine kćeri silovati i baciti u roblje."

"Moje neće", progunđa Skahaz Brijoglav. "Ja ću svoje prvi ubiti, vlastitom rukom." Dlanom udari po balčaku svojeg mača.

Dany je imala dojam daje zapravo njoj udijelio šamar. "Strahujete li od onoga Što bi moglo uslijediti nakon mojeg odlaska, pođite sa mnom u Zapadne zemlje."

"Ma kamo Majka Zmajeva pošla, Majčini ćc ljudi također poći", objavi Marselen, preostali

brat Missandei.

"Kako?" upita Symon Prugopleća, nazvan po prepletu brazgotina koje mu grebenaju leda i ramena, podsjetniku na bičevanja koja je pretrpio kao rob u Astaporu. "Trinaest brodova... to nije dovoljno. Ni stotinu brodova možda ne bi bilo dovoljno."

"Drveni konji ne valjaju", prigovori Rommo, stari jaqqa rhan. "Do- thrakiji će jahati."

"Ovi bi mogli poći u marš kopnom duž obale", predloži Sivi Crv. "Brodovi bi mogli ploviti usporedo s njima i opskrbljivati kolonu."

"To bi moglo ići tako sve dok ne stignete do ruševina Bhorasha", reče Brijoglav. "Nakon toga, vaše bi lađe morale svrnuti na jug, proći Tolos i Otok cedrova, te oploviti Valyriju, dok pješaci nastavljaju prema Mantarysu starom zmajskom cestom."

"Demonskom cestom, kako je sada zovu", reče Mollono Yos Dob. Bucmasti zapovjednik Srčanih štitova izgleda prije kao pisar negoli kao vojnik zbog crnilom umrljanih ruku i teške drobine, ali bistrinom mu je malotko ravan. "Izginut će nas mnogo i još više."

"Oni koji preostanu u Meereenu zavidjet ćc im na lakoj smrti", jauknu Reznak. "Oni će nas baciti u roblje, ili možda u jame. Sve će biti kao i prije, ili još i gore."

"Gdje vam je hrabrost?" ošinu ih Ser Barristan. "Njezina vas je Milost oslobodila okova. Na vama je dužnost da naoštrite mačeve i obranite vlastitu slobodu nakon što ona ode."

"Hrabre riječi, od čovjeka koji kani otploviti u zalazak sunca", zare- ža zauzvrat na njega Symon Prugopleća. "Hoćete li se osvrnuti prema našim pogibijama?"

"Vaša Milosti—"

"Blagorođe—"

"Vaša Svetosti—"

"Dosta" Dany opali dlanom po stolu. "Nitko neće biti prepušten smrti. Svi ste vi moj narod." Shvatila je da su je zaslijepili snovi o domu i ljubavi. "Neću prepustiti Meereen sudbini koja je snašla Astapor. Žalosti me to reći, ali Zapadne zemlje moraju pričekati."

Groleo se zgrozi. "Moramo prihvatiti to brodovlje. Odbijemo li ovaj dar..."

Ser Barristan pade na koljeno pred njom. "Kraljice moja, vašoj ste kraljevini potrebni. Ovdje vas ne žele, ali u Zapadnim zemljama tisuće će se ljudi sjatiti pod vaše barjake, velikih knezova i plemenitih vitezova. 'Stiže ona\ radosno će dovikivati jedni drugima. 'Sestraprincа Rhaegara napokon stiže domu svome.'"

"Ako me toliko ljube, čekat će me." Dany ustade. "Reznak, pozovi Xara Xoana Daxosa."

Trgovačkog je princa primila sama, sjedeći na svojoj klupici od ulaštene ebanovine, na jastučićima koje joj je donio Ser Barristan. S njim su stigla četiri qarthska mornara, donijevši zarolanu tapiseriju na ramenima. "Donesoh još jedan dar kraljici svojeg srca", objavi Xaro. "Čuva se u riznicama moje obitelji još otprije Propasti što uništi Valyriju."

Mornari razmotaše tapiseriju na podu. Bila je stara, prašna, izblijedjela... i golema. Dany je morala stati Xaru uz bok prije nego što joj je crtež postao razvidan. "Zemljovid? Prekrasan je." Prekrio je polovicu poda. Mora su bila modra, kopno zeleno, a gorja na njemu crna i smeđa. Gradove su prikazivale zvijezde izvezene zlatnim ili srebrnim koncem. Nema Zadimljenog mora, shvati ona. Valyria još nije otok.

"Ondje se vide Astapor, Yunkai i Meereen." Xaro joj pokaza tri srebrne zvijezde pokraj plavetnila Zaljeva trgovaca robljem. "Zapadne zemlje... leže tamo negdje dolje." Ruka mu

neodređeno mahnu prema suprotnom kraju dvorane. "Svrnuste na sjever kad ste trebali nastaviti na jug i zapad, preko Ljetnog mora, ali s mojim ćete se darom uskoro vratiti gdje vam je mjesto. Primite moje galije radosna srca, i svrnite svoja vesla na zapad."

Rado, kad bih mogla. "Gospodaru, drage ću volje primiti to brodovlje, ali ne mogu vam dati obećanje koje tražite." Primila gaje za ruku. "Dajte mi te galije, i zaklinjem se da će Qarth uživati u prijateljstvu Meereena sve dok se zvijezde ne utrnu. Dajte mi da trgujem njima, i uživat ćete u dobrom dijelu zarade."

Zadovoljan je smiješak zamro na Xarovim usnama. "Što vi to želite reći? Zar vi to meni kažete da nećete otići?"

"Ne mogu otići."

Suze mu navriješe na oči i polako mu kapnuše niz nos pokraj smaragda, ametista i crnih dijamanata. "Kazah Trinaestorici da ćete poslušati moju mudrost. Žalosti me saznati da se prevarili. Uzmite to brodovlje i otplovite, ili ćete svakako stradati u mukama. Ne možete ni znati koliko ste neprijatelja stekli."

Znam da jedan sad preda mnom stoji i mimičarske suze lije. Ta ju je spoznaja rastužila.

"Kad otidoh u Dvoranu tisuću prijestolja moliti za vaš život, kazah da ste tek obično dijete," nastavi Xaro, "ali Egon Emeros Gizdelin ustade i reče: 'Ona je bezumno dijete, ludo i nesmotreno i preopasno da ga se na životu ostavi.' Kao mali, vaši zmajevi bijahu čudo. Sad kad su odrasli, oni su smrt i pošast, plameni mač uzdignut nad svijet." On obrisa suze s lica. "Trebao sam vas smaknuti u Qarthu."

"Bila sam gošća pod vašim krovom i gostila se vašim mesom i medovinom", nato će ona. "U spomen na sve što učiniste za mene, oprostit ću vam te riječi... jedanput... ali nikada da se više drznuli niste uputiti mi prijetnju."

"Xaro Xhoan Daxos ne prijeti. On obećava."

Žalost u njoj prijeđe u srdžbu. "A ja vama obećavam da ako u zoru još budete ovdje, saznat ćemo kakva je vajda od laščevih suza pri gašenju zmajskog ognja. Otiđite od mene, Xaro. Smjesta."

Otišao je, ali za sobom je ostavio svoj svijet. Dany je opet sjela na svoju klupicu da gleda prema svilenoj pučini modrog mora, prema dalekim Zapadnim zemljama. Jednoga dana, obećala je samoj sebi.

Sutradan ujutro Xarova galijuna više nije bilo, ali "dar" koji joj je donio ostao je za njim u Zaljevu trgovaca robljem. Dugi crveni stjegovi vijorili su se s jarbola trinaest qarthskih galija, koprcajući se na vjetru. A kad se Daenerys spustila na zasjedanje dvora, ondje ju je dočekao glasnik s brodovlja. Ni riječi nije rekao, već je njoj pod noge samo stavio crni satenski jastučić na kojem je počivala jedna okrvavljena rukavica.

"Stoje ovo?" priupita Skahaz. "Krvava rukavica..."

"... znači rat", reče kraljica.

21 - JON

Pazite na Štakore, moj kneže." Žalosni Eđd vodio je Jona niza stubište s fenjerom u jednoj ruci. "Jezivo zaskviče kad se nagazi na njih. Moja je mati znala ispuštati sličan zvuk kad sam bio mali. Sigurno jc u sebi imala štakorske krvi, sad kad malo razmislim. Smeđa kosa, sjajne, sitne očice, voljela je sir. Možda je imala i rep, nikad nisam provjerio."
Cijeli Crni Zamak povezan je ispod zemlje labirintom tunela koji su braća prozvala "crvičnjaci". Pod zemljom je mračno i sumorno, pa se crvičnjaci ljeti ne koriste često, ali kada zimski vjetrovi zapušu, a snijeg napada, tuneli postanu najbrži način kretanja zamkom. Upravitelji su se već počeli služiti njima. Jon je opazio kako svijeće gore u nekoliko zidnih niša dok su prolazili tunelom, a njihovi su koraci odjekivali pred njima. Bowen Marsh čekao ih je na račvanju četiriju crvičnjaka. S njime bijaše Wick Štapodjeljić, visok i mršav poput koplja. "Ovo su računi otprije tri mjeseca," reče Marsh Jonu, nudeći mu debeo snop papira, "za usporedbu sa sadašnjim zalihama. Da počnemo sa žitnicama?"
Posli su sivom podzemnom tminom. Svaka je ostava imala čvrsta hrastova vrata sa željeznim lokotom velikim poput tanjura. "Ima li problema s potkradanjem?" upita Jon.
"Zasad ne", reče Bowen Marsh. "No, kad zima dođe, bilo bi pametno da vaše gospodstvo postavi stražu ovdje dolje."
Wick Štapodjeljić nosio je ključeve na prstenu oko vrata. Jonu su svi izgledali jednako, ali Wick je nekako umio pronaći pravi za svaka vrata. Nakon Što bi ušao, uzeo bi šaku krede iz vrećice o pojasu i označio svaki badanj, vreću i bačvu dok ih je brojio, dok je Marsh uspoređivao novi zbroj sa starim.
U žitnicama je bilo zobi, žita i ječma, te grubo mljevena brašna u bačvama. U podrumskim smočnicama vijenci luka i češnjaka visjeli su s greda, a vreće mrkve, pastrnaka, rotkvice te bijele i žute repe ispunjavale su police. U jednoj ostavi nalazili su se kolutovi sira tako veliki da bi dva čovjeka trebala da ih se pomakne. U susjednoj, badnjevj usoljene govedine, usoljene svinjetine, usoljene ovčetine i usoljenog bakalara bili su naslagani deset stopa visoko. Tristo šunki i tri tisuće dugih crnih kobasica visjelo je sa stropnih greda ispod pušnice. U spremnici za začine našli su papar u zrnu, klinčiće, cimet, gorušicu, korijandar, kadulju i muškatnu kadulju, peršin i blokove soli. Drugdje stajahu badnjevi jabuka i krušaka, suhog graška, suhih smokava, vreće oraha, vreće lješnjaka, vreće badema, daske sa suhim dimljenim lososom, glineni ćupovi puni maslina u ulju zapečaćeni voskom. Jedna ostava skrivala je ukuhanu zečetinu, srneći but u medu, kiseli kupus, ciklu, ukiseljene lučice, ukiseljena jaja i ukiseljene haringe.
Dok su se premještali iz jednog podruma u drugi, crvičnjaci su nekako bivali sve hladniji. Jon je ubrzo primijetio kako im se dah ledi na svjetlu fenjera. "Pod Zidom smo."
"A ubrzo i u njemu", reče Marsh. "Meso se ne kvari na hladnoći. Za dugotrajnu poliranu bolja je od soljenja."
Ova su vrata bila sazdana od zahrđalog željeza. Iza njega nalazio se niz drvenih stepenica. Žalosni Edd išao je na čelu s fenjerom. Na vrhu su pronašli tunel dužinom ravan velikoj dvorani Oštrozimlja, premda ne širi od crvičnjaka. Zidovi mu bijahu od leda, načičkani željeznim kukama. Sa svake je kuke visjelo meso; oderana srna ili los, goveđe polutke, krupne krmače koje su se njihale sa svoda, bezglave ovce i koze, čak i konji i medvjedi. Mraz ih je prekrivao sve.
Dok su ih prebrajali, Jon zguli rukavicu s ljevice i dotakne najbliži but divljači. Osjetio je kako mu se prsti lijepe, a kad ih je povukao, ostao je bez komadića kože. Vrhovi prstiju posve su mu se ukočili. Što si očekivao? Nad glavom ti stoji planina leda, više tona nego što bi čak i Bowen Marsh mogao izbrojiti. Unatoč tome, u odaji je hladnije nego Što bi trebalo biti.
"Gore je nego što sam mislio, moj kneže", objavi Marsh kad je završio. Zvučao je snuždcnije od Žalosnog Edda.
Jon je upravo razmišljao da ih okružuje sve meso svijeta. Ne znaš ti ništa, Jone Snow.

"Kako to? Meni se čini da je hrane dovoljno."
"Ljeto je dugo trajalo. Žetve su bile obilate, a knezovi darežljivi. Stavili smo dovoljno toga na stranu za tri godine zime. Četiri, uz malo štedljivosti. Sada, međutim, moramo i dalje hraniti sve te kraljeve i kraljičine ljude i divljake... Sam Krtograd ima tisuću beskorisnih usta, a nova stalno pristižu. Troje ih se jučer pojavilo na dverima, dvanaestero dan prije. Tako dalje ne može. Naseliti ih na Daru je u redu, ali prekasno je za sadnju usjeva. Spast ćemo na repu i kašu od graška prije kraja godine. Nakon toga pit ćemo krv vlastitih konja."
"Mljac", izjavi Žalosni Edd. "Nema do vrućeg pehara konjske krvi u hladnoj noći. Volim je posutu prstohvatom cimeta."
Glavni ga upravitelj zanemari. "Bit će i boleština," nastavio je, "kr- varećih desni i klimavih zuba. Meštar Aemon znao je reći da se to dade izliječiti sokom od limete i svježim mesom, ali limetu smo dokrajčili prije godinu dana, a nemamo dovoljno krmiva da uzgajamo stada za svježe meso. Trebalo bi ih zaklati sve osim pokojeg rasplodnog para. Krajnje je vrijeme. Proteklih zima hrana se donosila kraljevskom cestom s juga, ali zbog rata... još je jesen, znam, ali savjetovao bih da ipak prijeđemo na zimske porcije, ako se knez slaže."
Ljudima će se to jako svidjeti. "Ako baš moramo. Smanjit ćemo svaki obrok za četvrtinu."
Ako mi se braća sada tuže, što li će reći kad budu jeli snijeg i pastu od žira?
"To će pomoći, moj kneže." Ton glavnog upravitelja jasno je davao do znanja kako ne misli da će pomoći dovoljno.
Žalosni Edd reče: "Sad shvaćam zašto je kralj Stannis pustio divljake kroza Zid. Želi da ih pojedemo."
Jon se morao nasmiješiti. "Neće doći do toga."
"I bolje", odvrati Edd. "Djeluju žilavo, a zubi mi nisu tako oštri kao kad sam bio mladi."
"Da imamo dovoljno novca, mogli bismo kupovati hranu s juga i dovoziti je brodom", reče glavni upravitelj.
Mogli bismo, pomisli Jon, da imamo zlatnika i nekoga voljnog da nam proda hranu. Ali nemaju ni jedno ni drugo. Orlovsko Gnijezdo možda nam je najbolja nada. Arrynska dolina glasovita je po svojoj plodnosti, a ostala je netaknuta u sukobima. Jon se pitao što će sestra kneginje
Catelyn reći na to da prehranjuje kopile Neda Starka. Kao dječak, često je imao dojam da mu kneginja broji svaki zalogaj.
"Možemo uvijek u lov, u nuždi," dometnu Wick Štapodjeljić. "Još ima divljači u šumama."
"Kao i divljaka i mračnijih bića", reče Marsh. "Ne bih tamo slao lovce, moj kneže. Ne bih."
Ne bi. Ti bi zauvijek zatvorio naša vrata i zapečatio ih kamenom i ledom. Polovica Crnog Zamka slaže se sa stavovima glavnog upravitelja, znao je. Druga polovica stubokom ih prezire. "Zapečatimo dveri i nasadimo vaše debele crne guzice na Zid, nego što, a slobodni narod nagrnut će preko Mosta lubanja ili kroz kakve dveri za koje ste mislili da ste ih zatvorili prije petsto godina", glasno je izjavio stari šumar Dywen preksinoć za večerom.
"Nemamo ljude koji mogu nadgledati stotinu liga Zida. Tormund OrijaŠevo Dupe i prokleti Narikač također to znaju. Jeste li ikad vidjeli patku zaleđenu u jezercu, s nogama u ledu? Isto vam bude i s vranama." Većina izvidnika slagala se s Dywenom, dok su upravitelji i graditelji naginjali mišljenju Bowena Marsha.
Ali to je nedoumica za neki drugi dan. Ovdje i sada, problem je hrana. "Ne možemo pustiti da kralj i njegovi ljudi gladuju, čak i kad bismo htjeli", reče Jon. "Bude li primoran na to, mogao bi nam jednostavno sve ovo oduzeti pod prijetnjom oružja. Nemamo ljudi da ih zaustavimo. A i divljake valja hraniti."
"Kako, kneže?" upita Bowen Marsh.
Da barem znam. "Pronaći ćemo način."
Kad su se vratili na površinu, sjene poslijepodneva već su se bite izduljile. Oblaci su

presijecali nebo poput pohabanih zastava, sivi, bijeli i rasparani. Dvorište pred oružarnicom bilo je prazno, ali unutra je Jon zatekao kraljeva štitonošu kako ga čeka. Devan je bio mršav momčić od svojih dvanaest godina, smeđe kose i očiju. Našao ga je ukipljenog pokraj kovačnice, kako se jedva usuđuje pomaknuti dok ga Duh njuši od glave do pete. "Ništa ti neće", reče Jon, ali dječak se lecnu na zvuk njegova glasa, a taj iznenadni pokret nagna strahovuka da iskesi zube. "Ner reče Jon. "Duh, pusti ga. OdlaziVuk se povuče natrag ka svojoj volovskoj kosci kao četveronožna tišina.
Devan je izgledao blijedo poput Duha, lica orosena znojem. "M-moj kneže. Njegova Milost z-zapovijeda da mu se pridružite." Dječak je bio odjeven u zlatne i crne boje Baratheona, s plamenim srcem kraljičina čovjeka izvezenim iznad vlastitoga.
"Radije reci moli", reče Žalosni Edd. "Njegova Milost moli da mu se Vrhovni zapovjednik pridruži. Tako bih se ja izrazio."
"Pusti ga, Edde." Jon nije bio raspoložen za takva natezanja.
"Ser Richard i Ser Justin su se vratili", reče Devan. "Hoćete li doći, moj kneže?"
Odlutali izvidnici. Massey i Horpe odjahali su na jug, ne na sjever. Što god da su doznali ne tiče se Noćne straže, ali Jon je svejednako znatiželjan. "Ako je po volji Njegovoj Milosti."
On pode za mladim štitonošom natrag preko dvorišta. Duh je tapkajući išao za njima sve dok Jon nije rekao, "Ne. Ostani!" Umjesto toga, strahovuk je otrčao.
U Kraljevoj kuli Jona su lišili oružja i izveli pred kralja. Dnevna odaja bila je zagušljiva i krcata. Stannis i njegovi zapovjednici okupili su se oko zemljovida sjevera. Odlutali izvidnici nalazili su se medu njima. I Sigorn je bio ondje, mladi Magnar od Thenna, odjeven u kožnu verižnjaČu prošivenu brončanim ljuskama. Čegrtaljka je sjedio i grebao žutim noktom okov na svom zapešću. Smeđe čekinje pokrivale su mu upale obraze i uvučenu bradu, a pramenovi prljave kose padali preko očiju. "Evo ga," reče on kad ugleda Jona, "hrabri dečko koji je ubio Mancea Raydera vezanog u kavezu." Krupni četvrtasti dragulj koji mu je resio željeznu manšetu crvenkasto je blistao. "Sviđa li vam se moj rubin, Snow? Znak ljubavi od gospe Crvene."
Jon ga preču i kleknu. "Vaša Milosti," objavi štitonoša Devan, "doveo sam kneza Snowa."
"To i sam vidim. Vrhovni zapovjedniče. Poznajete moje vitezove i zapovjednike, držim."
"Imam tu čast." Potrudio se naučiti sve što je mogao o ljudima koji okružuju kralja. Kraljičini ljudi, sve do jednoga. Jonu se učinilo čudnim Što u kraljevu najužem krugu nema kraljevih ljudi, ali izgleda da je tako. Kraljevi ljudi izazvali su Stannisov bijes na Zmajevu Kamenu, ako su glasine koje je čuo bile istinite.
"Ima vina. Ili vode skuhane s limunima."
"Hvala, ne treba."
"Kako želite. Imam dar za vas, kneže Snow." Kralj mahnu prema Čegrtaljki. "Njega."
Gospa Melisandre se nasmiješi. "Rekli ste da trebate ljude, kneže Snow. Vjerujem da se naš Knez Kostiju još može opisati kao takav."
Jon se zgrozi. "Vaša Milosti, ovome se čovjeku ne da vjerovati. Ako ga ostavim ovdje, netko će ga preklati. Ako ga pošaljem u izvidnicu, samo će opet prebjeći divljacima."
"Neću. Završio sam s tim prokletim budalama." Čegrtaljka potapše rubin na zapešću. "Pitaj svoju crvenu vješticu, kopile."
Melisandre tiho prozbori na stranom jeziku. Rubin na njezinu vratu polako poče pulsirati, a Jon opazi da manji kamen na Čegrtaljkinu zapešću također svijetli i tamni. "Dokle god nosi dragulj vezan je za mene, krvlju i dušom", reče crvena svećenica. "Ovaj čovjek će vam vjerno služiti. Plamenovi ne lažu, kneže Snow."
Možda ne lažu, pomisli Jon, ali ti lažes.
"Izviđat ću za vas, kopile", objavi Čegrtaljka. "Dijeliti vam mudre savjete ili pjevati ljupke pjesmice, što vam je draže. Čak ću se boriti za vas. Samo ne tražite da ponesem vaš plašt."

Nisi ga dostojan, pomisli Jon, ali zadrža jezik za zubima. Prepirka pred kraljem nikomu ne bi koristila.
Kralj Stannis reče: "Kneže Snow, pričajte mi o Morsu Umberu "
Noćna straža se ne upleće, pomisli Jon, ali drugi glas u njemu kaza: riječi nisu mačevi.
"Najstariji je stric Velikog Jona. Vranojcd ga zovu. Vrana je jednom pomislila da je mrtav i iskljuvala mu oko. Zgrabio je pticu šakom i odgrizao joj glavu. U mladosti je Mors bio strašan borac. Sinovi su mu poginuli na Trozupcu, a žena pri porodu. Jedinu su mu kćer oteli divljaci prije trideset godina."
"Zato on želi glavu", reče Harwood Fell.
"Može li se tome Morsu vjerovati?" upita Stannis.
Je li Mors Umber kleknuo pred njega? " Vaša Milost bi trebala od njega zatražiti da dade prisegu pred njegovim drvetom srca."
Godry Divosjek grohotom se nasmija. "Zaboravio sam da vi sjevernjaci obožavate drveće."
"Kakav si to bog dopušta da po njemu pišaju psi?" upita Farringov pajdaš Clayton Suggs.
Jon ih odluči obojicu zanemariti. "Vaša Milosti, smijem li znati jesu li se Umberovi izjasnili za vas?"
"Polovica njih, i to samo pod uvjetom da ispunim Vranojedov zahtjev", reče Stannis razdražljivim tonom. "Želi lubanju Mancea Raydera za svoj pehar i pomilovanje za brata koji je odjahao na jug da se pridruži Boltonu. Kurvin Otrov, tako ga zovu."
Ser Godryju i to je bilo smiješno. "Kakva samo imena ovi sjevernjaci imaju! Je li taj odgrizao glavu kakvoj kurvi?"
Jon ga hladno pogleda. "Može se tako reći. Kurvi koja gaje pokušala orobiti prije pedeset godina u Starigradu." Koliko je god čudno to izgledalo, stari Striješ Umber nekoć je smatrao da njegov najmlađi sin ima svojstva za meštra. Mors se voli hvalisati vranom koja mu je iskljuvala oko, ali Hotherova se priča pripovijeda samo šaptom... vjerojatno zato što je kurva koju je zaklao bila muška. "Jesu li se i drugi knezovi izjasnili za Boltona?"
Crvena svećenica primaknu se bliže kralju. "Vidjeh grad s drvenim zidinama i drvenim ulicama, prepun ljudi. Stjegovi se vijoriše ponad njegovih zidina: los, ratna sjekira, tri bora, duge sjekire ukrštene pod krunom, konjska glava plamenih očiju."
"Hornwood, Cerwyn, Tallhart, Ryswell i Dustin", protumači to Ser Clayton Suggs. "Sve sami izdajnici. Lannistcrski slugani."
"Ryswellovi i Dustinovi brakom su vezani uz kuću Bolton", obavijesti ga Jon. "Ovi su drugi ostali bez gospodara u borbi. Ne znam tko ih sada vodi. No Vranojed nije ničiji slugan. Vaša bi Milost trebala pristati na njegove uvjete."
Stannis zaškripi zubima. "Obavijestio me da Umber neće ratovati protiv Umbera, ni pod koju cijenu."
Jona to nije iznenadilo. "Dođe li do sukoba, provjerite na čijoj se strani vijori Hotherov barjak i stavite Morsa na suprotni kraj postroja."
Divosjek se nije slagao. "Želite da Njegova Milost ispadne slab. Ako mene pitate, pokažimo našu snagu. Spalimo Posljednje Ognjište do temelja i izjašimo u rat s Vranojedovom glavom nataknutom na koplje, kao bukvicom idućem knezu koji nam se usudi ponuditi polovično priznanje."
"Dobar plan, ako želite da sve ruke sjevera ustanu protiv vas. Polovica je više od nijednog. Umberovi ne vole Boltone. Ako se Kurvin Otrov pridružio Kopiianu, to je samo zato što su Lannisteri zarobili Velikog Jona."
"To mu je izlika, ne i razlog", izjavi Ser Godry. "Ako nećak umre u lancima, ti stričevi mogu prisvojiti njegove posjede i kneževsku čast."
"Veliki Jon ima i sinove i kćeri. Na sjeveru čovjekova djeca još uvijek imaju prednost pred njihovim stričevima, ser."
"Osim ako ne umru. Mrtva djeca posvuda su zadnja na redu."

"Predložite to Morsu Umberu, Ser Godry, i saznat ćete više o smrti nego što biste htjeli."
"Ubio sam orijaša, dječače. Zašto bih se bojao nekog ušljivog sjevernjaka koji šara po svome štitu?"
"Onaj orijaš je bježao. Mors neće."
Krupni vitez porumenje. "Drsko govoriš u kraljevoj nazočnosti, dečko. U dvorištu si pjevao drugačiju pjesmu."
"Daj ga se okani, Godry", reče Ser Justin Massey, mlitav, mesnat vitez spremna osmijeha i čupave lanene kose. Massey je bio jedan od odlutalih izvidnika. "Svi znamo kako ti je samo velik mač, siguran sam. Ne moraš nam opet njime mlatiti pred nosom."
"Jedini koji ovdje nešto mlati si ti, Massey, i to jezikom."
"Tišina", obrecnu se Stannis. "Kneže Snow, saslušajte me. Zadržao sam se ovdje u nadi da će se divljaci pokazati dovoljno budalastima da izvedu još jedan napad na Zid. Budući da mi odbijaju udovoljiti, vrijeme je da se pozabavim drugim neprijateljima."
"Shvaćam." Jonov je ton bio oprezan. Sto hoće od mene? "I meni su knez Bolton i njegov sin mrski, ali Noćna se straža ne može dići na oružje protiv njih. Naše zakletve brane—"
"Znam ja sve o vašim zakletvama. Poštedite me svoje pravdoljubivosti, kneže Snow, imam dovoljno vojnika i bez vas. Naumio sam poći u marš na Strahotvrđu." Kad je primijetio zaprepaštenje na Jonovu licu, nasmiješio se. "To vas iznenađuje? Dobro. Što iznenađuje jednog Snowa, možda iznenadi i drugog. Boltonov Kopilan otišao je na jug i odveo sa sobom Hothera Umbera. U tome sc Mors Umber i Arnolf Karstark slažu. To može značiti jedino da će napasti Jarak Cailin, da raščisti put za očev povratak na sjever. Kopilan sigurno misli kako sam previše zaokupljen divljacima da bih mu zadavao brige. No, dobro. Dečko mije izložio svoj grkljan. Kanim mu ga iščupati. Roose Bolton možda osvoji sjever, ali kad to izvede otkrit će da njegovi zamci, stoka i žetva pripadaju meni. Zauzmem li Strahotvrđu na prepad—"
"Nećete", izlanu se Jon.
Bilo je kao daje mlatnuo štapom osinje gnijezdo. Jedan od kraljičinih ljudi se nasmija, drugi pijunu, treći promrmlja psovku, a svi ostati pokušaše progovoriti uglas. "Dečku mlijeko teče u venama", reče Ser Godry Divosjek. A knez Sweet huknu: "Kukavica vidi odmetnika iza svake vlati trave."
Stannis podiže ruku, tražeći tišinu. "Objasnite što time želite reći."
Odakle da počnem? Jon se primaknu zemljovidu. U kutovima mu bijahu postavljene svijeće kako se koža ne bi savijala. Prst topla voska skupljao se preko Zaljeva tuljana, polagano poput ledenjaka. "Da biste stigli u Strahotvrđu, Vaša Milost mora otputovati kraljevskom cestom preko Posljednje rijeke i skrenuti na jugoistok preko Usamljenih bregova." Pokazao je. "To su Umberove zemlje, gdje oni poznaju svako stablo i kamen. Kraljevska cesta vodi duž njihovih zapadnih meda stotinu liga. Mors će sasjeći vašu vojsku na komadiće ako ne pristanete na njegove uvjete i pridobijete ga na svoju stranu."
"Dobro. Recimo da postupim tako."
"To će vas dovesti u Strahotvrđu," reče Jon, "ali ako vaša vojska nc bude mogla maršírati brže od gavranova ili niza signalnih vatri, zamak će doznati da mu se približavate. Ramsayju Boltonu bit će lako presjeći vam uzmak i ostaviti vas daleko od Zida, bez hrane i utočišta, opkoljene neprijateljima."
"Samo ako odustane od opsade Jarka Cailin."
"Jarak Cailin će pasti prije nego što stignete do Strahotvrde. Kad knez Roose jednom pripoji svoje snage Ramsayjevima, brojčano će vas nadmašivati pet prema jedan."
"Moj brat je dobivao bitke i s lošijim izgledima."
"Pretpostavljate da će Jarak Cailin brzo pasti, Snow," prigovori Justin Massey, "ali željezni su odvažni borci, a čuo sam da Jarak nikad nitko nije osvojio."
"S juga. Mala posada na Jarku Cailin može razvaliti svaku vojsku koja dolazi nasipom, ali

ruševine su ranjive sa sjevera i istoka." Jon se okrene Stannisu. "Kralju, ovo je smion potez, ali rizik—" Noćna straža se ne upleće. Baratheoni ili Boltonovi, trebalo bi mi biti svejedno. "Ako vas Roose Bolton s glavninom vojske ulovi pred svojim zidinama, svi ćete skončati."
"Rizik je dio rata", izjavi Ser Richard Horpe, mršav vitez kozičava lica čiji je prošiveni haljetak prikazivao tri leptira mrtvačke glave na polju od pepela i kostiju. "Svaka je bitka kocka, Snow. Čovjek koji sjedi prekrŠtenih ruku također riskira."
"Postoje različite vrste rizika, Ser Richarde. Ovaj je... prevelik, preuranjen i predalek. Poznajem Strahotvrđu. Jak je to zamak, sav od kamena, debelih zidina i masivnih kula. S dolaskom zime zateći ćete ga dobro opskrbljena. Prije više stoljeća, kuća Bolton ustala je protiv Kralja na Sjeveru, a Harlon Stark poveo je opsadu Strahotvrde. Trebale su mu dvije godine da ih izgladni. Da bi postojali bilo kakvi izgledi za osvajanje zamka, Vaša Milost bi trebala imati opsadne strojeve, tornjeve, udarne ovnove..."
"Opsadni tornjevi mogu se podići, ako zatreba", reče Stannis. "Drveće se može posjeći za ovnove, ako ovnovi budu neophodni. Arnolf Karstark piše da je u Strahotvrdi ostalo manje od pedeset ljudi, a polovica njih su sluge. Slabo čuvan čvrst zamak je slab."
"Pedesetorica u zamku vrijede kao pet stotina vani."
"To ovisi o ljudima", priklopi Richard Horpe. "Ovo će biti sjedobradi starci i zeleni dječaci, ljudi koje kopile nije smatrao sposobnima za bitku. Naši su se ljudi omastili krvlju na Crnovodi, a predvode ih vitezovi."
"Vidjeti ste kako smo se probili kroz divljake." Ser Justin odgurnu uvojak lanene kose s čela. "Karstarkovi su nam se obećali pridružiti kod Strahotvrđe, a imat ćemo i svoje divljake. Tristo ljudi sposobnih za borbu. Knez Harwood ih je izbrojio dok su prolazili kroz dveri. Njihove se žene također bore."
Stannis mu uputi kiseo pogled. "Ne za mene, ser. Ne želim uplakane udovice za sobom. Žene će ostati ovdje sa starcima, ranjenicima i djecom. Poslužit će kao taoci i jamstvo za odanost svojih muževa i očeva. Divljaci će tvoriti moju prethodnicu. Njima će zapovijedati Magnar s njihovim poglavicama kao narednicima. Najprije ih, ipak, moramo naoružati."
Smjera opljačkati nasu oružarnicu, shvati Jon. Prvo hranu i odjeću, zemlju i zamke, a sad i oružje. Uvlači me sve dublje iz dana u dan. Riječi možda nisu mačevi, ali mačevi jesu mačevi. "Mogao bih vam pronaći tristo kopalja", reče mu, nevoljko. "Kao i kacige, ako vam ne smeta što su stare, ulubljene i crvene od hrđe."
"A oklop?" upita Magnar. "Štitnike? Verižnjače?"
"Kad je Donal Noye umro, izgubili smo našeg oružara." Ostatak Jon nije izgovorio. Dajte divljacima oklope i predstavljat će dvostruko veću opasnost za kraljevstvo.
"Uškrobljena će koža dostajati", reče Ser Godry. "Nakon što jednom okusimo bitku, preživjeli mogu orobiti mrtve."
Rijetki koji to dozive. Postavi li Stannis slobodnjake u prethodnicu, većina će brzo izginuti.
"Morsu Umberu možda se mili piti iz lubanje Mancea Raydera, ali ne i vidjeti divljake na svojoj zemlji. Slobodnjaci su pljačkali Umberove još od Doba osvita, prelazili Zaljev tuljana zbog zlata, ovaca i žena. Među otetima bila je i Vranojedova kći. Vaša Milosti, ostavite divljake ovdje. Ako ih povedete, samo ćete okrenuti vazale mog kneza oca protiv sebe."
"Vazalima vašeg oca ionako nije stalo do moje borbe. Moram pretpostaviti da me vide kao... kako ste me ono nazvali, kneže Snow? Još jednog zlosretnog pretendenta?" Stannis se zagleda u zemljovid. Dugo vremena jedino se čulo kraljevo škriputanje zubima.
"Ostavite me. Svi. Kneže Snow, ostanite,"
Otresit otpust nije dobro legao Justinu Masseyju, ali nije imao druge nego se nasmiješiti i povući. Horpe je otišao za njim, uputivši Jonu odmjeren pogled. Clayton Suggs je iskapio pehar i promumljao Harwoodu Fellu nešto što je mlađeg čovjeka nagnalo na smijeh. "Dečko" je bila jedna od njegovih rijeci. Suggs je bio nedavno izdignut lutajući vitez, grub

koliko i jak. Posljednji je otišao Cegrtaljka. Na vratima je uputio Jonu podrugljiv naklon, iscerivši mu se ustima punim smeđih, slomljenih zubi.
"Svi" izgleda da nije uključivalo gospu Melisandre. Kraljeva crvena sjena. Stannis naloži Devanu da donese još vode s limunom. Kad mu je napunio pehar, kralj otpije i reče: "Horpe i Massey teže za stolicom vašeg oca. Massey želi i divljačku princezu. Nekoć je služio mog brata Roberta kao štitonoša i preuzeo od njega tek prema ženskome mesu. Horpe će uzeti Val za ženu ako ja to zapovjedim, ali zapravo čezne za bitkom. Kao štitonoša, sanjao je o bijelom plaŠtu, ali Cersei Lannister tome se usprotivila, pa ga je Robert zaobišao. Možda s pravom. Ser Richard previše voli ubijati. Koga biste radije za kneza Oštrozimlja, Snow? Nasmiješenoga ili koljača?"
Jon reče: "Oštrozimlje pripada mojoj sestri Šansi."
"Čuo sam sve što moram čuti o gospi Lannister i njezinu pravu." Kralj odloži pehar na stranu. "Vi biste mogli dovesti sjever k meni. Vazali vašeg oca pohrlili bi sinu Eddarda Starka. Čak i knez Prcdebeo da sjedi na konju. Bijela Luka omogućila bi mi uvijek spreman izvor zaliha i sigurnu bazu za uzmak u slučaju potrebe. Nije prekasno da ispravite svoju brzopletost, Snow. Kleknite i zavjetujte svoj kopilanski mač meni, i ustanite kao Jon Stark, knez Oštrozimlja i guverner Sjevera."
Koliko će me puta tjerati da to izustim? "Moj mačje zavjetovan Noćnoj straži."
Stannis je izgledao ogorčeno. "I vaš je otac bio tvrdoglav čovjek. To je nazivao čašću. E pa čast ima svoju cijenu, što je knez Eddard naučio na svoju žalost. Ako vam to pruža ikakvu utjehu, Horpe i Massey osuđeni su na razočaranje. Skloniji sam podariti Oštrozimlje Arnolfu Karstarku. Dobar je sjevernjak."
"Sjevernjak." Bolje Karstark nego Bolton ili Greyjoy, u sebi će Jon, ali ta mu misao nije pružila veliku utjehu. "Karstarkovi su ostavili mog brata među neprijateljima."
"Nakon Što je vaš brat odrubio knezu Rickardu glavu. Arnolf je bio tisuću liga daleko. U sebi ima Starkove krvi. Krvi Oštrozimlja."
"Ništa više nego i polovica drugih kuća na sjeveru."
"Te druge kuće nisu se izjasnile za mene."
"Arnolf Karstark je starac pogrbljenih leđa, a čak i u mladosti nije bio borac poput kneza Rickarda. Napori ratovanja mogli bi ga ubiti "
"Ima nasljednike", obrecne se Stannis. "Dvojicu sinova, Šestero unučadi, poneku kćer. Da je Robert imao zakonite sinove, mnogi koji su sada mrtvi možda bi još bili živi."
"Vaša bi Milost bolje prošla s Morsom Vranojcdom."
"Strahotvrđa će to pokazati."
"Dakle, kanite pokrenuti taj napad?"
"Unatoč savjetu velikog kneza Snowa? Nego što. Horpe i Massey možda su častohlepni, ali nisu u krivu. Ne usudim se besposleno sjediti dok zvijezda Roosea Boltona raste, a moja zapada. Moram udariti i pokazati sjeveru da me se još mora bojati."
"Siren Manderlyjevih nije se nalazio među stjegovima koje je gospa Melisandre vidjela u svojim vatrama", reče Jon. "Ako biste imali Bijelu Luku i vitezove kneza Wymana..."
"Ako je riječ za budale. Davos nam se ne javlja. Možda nije ni uspio stići do Bijele Luke. Arnolf Karstark piše da uskim morem bjesne oluje. Bilo kako bilo. Nemam vremena za tugovanje, ni za iščekivanje mušica kneza Predebelog. Moram pretpostaviti da mi je Bijela Luka izgubljena. Bez sina Oštrozimlja na svojoj strani, mogu jedino pokušati osvojiti sjever bitkom. Za to mi valja poći bratovim stopama. Iako Robert nikamo nije išao pješice. Moram svojim neprijateljima zadati smrtonosan udarac prije nego što uopće shvate da im se primičem."
Jon shvati da uzalud troši riječi. Stannis će zauzeti Strahotvrđu, ili pak poginuti u tom nastojanju. Noćna straža se ne upleće, reče mu glas, ali drugi odgovori, Stannis se bori za zemlju, željezni za sužnje i pljačku. "Vaša Milosti, znam gdje ćete pronaći još ljudi. Dajte

mi divljake i rado ću vam reći gdje i kako."
"Dat ću vam Čegrtaljku. Zadovoljite se njime."
"Želim ih sve."
"Neki iz vaše Zaklete braće uvjeravaju me kako ste ivi napola divljak, je li to istina?"
"Za vas su oni samo hrana za strijele. Mogu ib bolje iskoristiti na Zidu. Dajte mi ih da s njima radim što želim, a ja ću vam pokazati gdje ćete pronaći pobjedu... i ljude."
Stannis si protrlja potiljak. "Cjenkate se poput babe oko bakalara, kneže Snow. Je li vas Ned Stark začeo s nekom ribaricom? O koliko ljudi govorimo?"
"Dvije tisuće. Možda tri."
"Tri tisuće? Kakvi su to ljudi?"
"Ponosni. Siromašni. Osjetljivi po pitanju časti, ali neustrašivi borci."
"Nadam se da ovo nije neki kopilanski trik. Hoću li trampiti tristo boraca za tri tisuće?
Hoću. Nisam potpuna budala. Ostavim li djevojku s vama, imam li vašu riječ da ćete dobro čuvati našu princezu?"
Nije princeza. "Kako izvolijevate, Vaša Milosti."
"Moram li vas prisiliti da prisegnete pred drvetom?"
"Ne." Je li to šala? Sa Stannisom se nikad ne zna.
"Riješeno, dakle. A sad, gdje su ti ljudi?"
"Naći ćete ih ovdje." Jon raširi opečenu ruku preko zemljovida, zapadno od kraljevske ceste i južno od Dara.
"U tim planinama?" Stannis postane sumnjičav. "Tu ne vidim naznaku nijednog zamka. Nema cesta, gradova ni sela."
"Zemljovid nije zemlja, često je govorio moj otac. Ljudi već tisućama godina žive po visokim dolinama i planinskim livadama, pod vladavinom poglavica klanova. Sitni knezovi, tako biste ih mogli nazvati, iako između sebe ne koriste takve naslove. Junaci klanova bore se golemim dvoručnim mačevima, dok običan puk gađa kamenjem iz praćki i mlati se međusobno štapovima od planinskog jasena. Svadljiva je to Čeljad, mora se priznati. Kada se ne tuku između sebe, čuvaju svoja stada, ribare po Ledenom zaljevu i uzgajaju najkršnije konje koje ćete ikada zajahati."
"I vjerujete da će se boriti za mene?"
"Ako ih upitate."
"Zašto bih molio za ono što mi duguju?"
"Upitate, rekao sam, ne zamolite." Jon povuče ruku. "Ne vrijedi slati poruke. Vaša Milost mora onamo otići osobno. Podijelite s njima kruh i sol, kušajte njihovo pivo, poslušajte njihove frulaše, pohvalite im ljepotu kćeri i hrabrost sinova, i steći ćete njihove mačeve. Klanovi nisu vidjeli kralja otkako se Torrhen Stark spustio na koljeno. Bit će počašćeni vašim dolaskom. Zapovjedite im da se bore za vas, pa će pogledati jedni druge i reći: 'Tko je ovaj čovjek? On nije moj kralj.'"
"O koliko klanova je tu riječ?"
"O Četrdesetak, velikih i malih. Flint, Wull, Norrey, Liddle... ako pridobijete Starog Flinta i Velikog Badnja, ostali će ih slijediti."
"Velikog Badnja?"
"Wulla. Ima najveću trbušinu u planinama i najviše ljudi. Wullovi ribare u Ledenom zaljevu i upozoravaju svoju djecu da će ih željezni odnijeti ako ne budu dobri. Vaša Milost mora proći kroz zemlje Norreyevih da bi stigla do njih, međutim. Oni žive najbliže Daru i oduvijek su dobri prijatelji Straže. Mogu vam dati vodiče."
"Možete?" Stannisu je malo toga promicalo. "Ili hoćete?"
"Hoću. Trebat će vam. I pokojeg spretnog brdskog konjića. Tamo gore putovi su gotovo pa kozje staze."
"Kozje staze?" Kraljeve se oči suze. "Ja govorim o brzom pokretu, a vi trošite moje vrijeme

s kozjim stazama?"
"Kad je Mladi Zmaj pokorio Dorne, pomoću kozje je staze zaobišao dornske stražarske kule na Putu kostiju."
"I ja znam tu pripovijest, makar ju je Daeron malo preuveličao u onoj svojoj hvalisavoj knjizi. Brodovi su dobili taj rat, a ne kozje staze. Željezna Šaka je razorio Grad Daščara i prešao pola toka Zelene Krvi dok su glavne dornske snage bile zaokupljene borbom u Prinčevom prijevoju." Stannis zabubnja prstima po zemljovidu. "Ti gorski knezovi neće mi omesti put?"
"Samo gozbama. Svaki će nastojati nadmašiti drugoga gostoljubivošću. Moj knez otac je rekao da nikad nije tako dobro jeo kao prilikom posjeta klanovima."
"Za tri tisuće ljudi, valjda bih mogao otrpjeti pokoju frulu i kašu", reče kralj, iako je njegov ton osporavao čak i to.
Jon se obrati Melisandre. "Moja gospo, moram vas upozoriti. Drevni su bogovi jaki u tim planinama. Pripadnici klanova neće trpjeti vrijeđanje njihovih drveta srca."
Njoj kao daje to bilo smiješno. "Ne bojte se, Jone Snow, neću smetati vašim gorštacima ni njihovim mračnim bogovima. Moje mjesto je ovdje, uz vas i vašu hrabru braću."
Jon Snow nije htio ništa manje od toga, ali prije nego što je stigao prigovoriti, kralj reče: "Kamo biste htjeli da povedem te kremenjake, ako ne na Strahotvrđu?"
Jon spusti pogled na zemljovid. "U Dubokogajski Humak." Potapšao ga je prstom. "Ako se Bolton kani sukobiti sa željeznima, morate i vi. Dobokogaj je gradina usred guste šume i lako joj se neopazice prišuljati. Drven je to zamak, branjen zemljanim nasipom i palisadom balvana. Put kroz planine bit će sporiji, priznajem, ali tamo gore vaša se vojska može kretati neopaženo sve dok ne izbije gotovo pred same dveri Dubokogajskog."
Stannis si protrlja čeljust. "Kad je Balon Greyjoy podigao prvi ustanak, potukao sam željezne na moru, gdje su najžešći. Na kopnu, uhvaćeni na prepad... da. Izvojevao sam pobjedu nad divljacima i njihovim Kraljem s onu stranu Zida. Uspijem li potući i željezne, sjever će znati da opet ima kralja."
A ja ću imati tisuću divljaka, pomisli Jon, a neću moći hraniti ni upola toliko.

22 - TYRION

Stidljiva se djeva kretala kroz maglu poput slijepca što napipava putniz nepoznat hodnik.

Septa Lemore se molila. Izmaglica joj je prigušivala glas, tako da je djelovao sitno i stišano. Griff je koračao palubom dok su mu verige tiho zveckale pod vučjim kožuhom. Tu i tamo dotaknuo bi mač, kao da se želi uvjeriti da mu još visi o boku. Roily Patkopolje odgurivao jc motku s desnog boka, Yandry s lijevog. Ysilla je držala rudo.

"Ne sviđa mi se ovdje", promrsi Haldon Polumeštar.
"Strah te od malo maglice?" podrugnu mu se Tyrion, premda je istini za volju magluština stvarno bila gusta. Na pramcu Stidljive djeve Mladi je Griff stajao s trećom motkom, kako bi ih mogao odgurivati od opasnosti što nailaze kroz izmaglicu. Na pramcu i krmi pripalili su fenjere, ali magla je bila tako gusta daje sa sredine broda patuljak jedino vidio svjetlo što lebdi u zraku s prednje strane, te drugo što slijedi sa stražnje. Njemu su naložili da se brine oko žeravnika i pazi na to da im se vatra ne ugasi.
"Nije ovo obična magla, Hugore Hille", uporno ponovi Ysilla, "Smrdi po vradžbinama, što bi

i sam znao kad bi imao nos da je onjušiš. Mnogi su putnici, u motkašicama i piratskim lađama, a i u velikim riječnim galijama, zaglavili ovdje. Sad izgubljeno lutaju maglama u potrazi za suncem koje ne mogu pronaći, sve dok im ludilo ili glad ne odnesu život. Ovdje u zraku ima nespokojnih duhova, a i izmučenih duša pod vodom."
"Evo jedne sada", reče Tyrion. Uz desni se bok iz mutnih dubina izdizala šaka, dovoljno velika da zdrobi barku. Samo su vrhovi dva prsta izronili nad površinu rijeke, ali dok jc Stidljiva djeva lagano plovila pokraj nje vidio je kako se ostatak Šake mreška pod vodom, te blijedo lice što gleda uvis. Premda je govorio vedrim tonom, bilo mu je nelagodno. Ovo je ružno mjesto, kužno od beznađa i smrti. Ysilla se ne vara. Ova magla nije prirodna. Nešto gadno raste u ovim vodama i gnjili u zraku. Nije ni čudo da kameni ljudi polude.
"Ne podsmjehuj se ti", upozori ga Ysilla. "Šapatni mrtvaci mrze tople i živuće, i stalno tragaju za novim prokletim dušama koje bi sebi pribrojili."
"Sumnjam da imaju plašt moje veličine." Patuljak prodžara žeravicu žaračem.
"Mržnja ne tjera kamene ljude ni upola toliko kao glad." Polumeštar Haldon omotao si je žutu maramu oko usta i nosa, što mu je prigušivalo glas. "U ovim maglama ne raste ništa što bi itko priseban jeo. Triput godišnje trijarsi iz Volantisa pošalju galiju s provijantom u gornji tok rijeke, ali milosni brodovi često zakasne, a katkad donesu više usta nego hrane."
Mladi Griff reče: "U rijeci sigurno ima ribe."
"Ne bih ja jela nijednu ribu upecanu u ovim vodama", reče Ysilla. "Ne bih ja."
"Bilo bi nam bolje ne udisati ni maglu", reče Haldon. "Garinova je kletva svud oko nas."
Možemo ne udisati maglu samo tako da ne dišemo. "Garinova je kletva samo siva krljušt", reče Tyrion. Kletva se često vida u djece, napose u vlažnim, hladnim podnebljima. Oboljelo se meso ukruti, okošta i počne pucati, premda je patuljak čitao da se napredovanje sive krljušti može zaustaviti vapnima, oblozima od gline i gorušice i vrelim kupeljima (kako kazuju meštri), odnosno molitvama, žrtvovanjima i postom (kako tvrde septoni). Zatim bolest prođe, ostavljajući mlade žrtve unakaženima, ali živima. I meštri i septoni slažu se oko toga da djecu s biljegom sive krljušti nikada ne može snaći rječi, smrtonosni oblik te boljetice, kao ni njezina grozomorno hitra rođakinja, siva kuga. "Tvrdi se daje krivnja navlaži", reče. "Na pogubnim isparama u zraku. Ne u kletvama."
"Ni zavojevači nisu vjerovali, Hugore Hille", reče mu Ysilla. "Ljudi iz Volantisa i Valyrije objesiše Garina u zlatan kavez i rugaše mu se dok je zazivao svoju Majku da ih uništi. Ali noću se vode uzdigoše i potopiše ih, i od toga se do današnjega dana ne smiriše. Još su tu dolje podno vode, oni koji nekoć bijahu gospodari vatre. Hladan im se dah iz mutnine diže da stvara ove magle, a put im postade kamena poput njihovih srdaca."
Krnjotak nosa žestoko je svrbio Tyriona. Počešao gaje. Stara možda ima pravo. Ovo ovdje nikako ne valja. Kao da sam opet u zahodu i gledam oca kako umire. I sam bi sišao s uma da mora provoditi dane u ovoj sivoj juhi dok mu se meso i kosti pretvaraju u kamen.
Mladi Griff očito nije dijelio njegove nedoumice. "Neka nam samo pokušaju stvarati nevolje, pa ćemo im pokazati od čega smo sazdani."
"Sazdani smo od krvi i kostiju, na sliku i priliku Oca i Majke", reče septa Lemore. "Ne hvastaj se samodopadno, preklinjem te. Oholost je ozbiljan grijeh. Kameni su ljudi također bili oholi, a Zakukuljeni Knez bio je još najoholiji među njima.
Tyrionu se lice odjednom zajapurilo od vreline žeravice. "Postoji li stvarno taj Zakukuljeni Knez? Ili je on samo nekakav lik iz priča?"
"Zakukuljeni Knez vlada ovim maglicama još od Garinova doba", reče mu Yandry. "ima ih koji kažu da je on sam Garin, koji ustade iz vodena groba."
"Mrtvi ne ustaju," uporno ponovi Haldon Polumeštar, "niti itko poživi tisuću godina. Da, ima jedan zakukuljeni knez. Bila su ih već dvadesetorica. Kad jedan umre, drugi zauzme njegovo mjesto. Ovaj sadašnji jedan je gusar s Baziliskova otočja koji je vjerovao da će mu Rhoyne pružiti obilatiji plijen od Ljetnoga mora."

"Nego što, i ja sam to čuo," reče Patak, "ali ima još jedna priča koja mi se više sviđa. Ona što kazuje da on nije ko što su drugi kameni ljudi, već da isprva bijaše kip, sve dok iz magle ne izađe siva žena i ne poljubi ga usnama poput leda hladnim."
"Dosta", reče Griff. "Budite tiho, svi zajedno."
Septa Lemore oštro udahnu. "Što je to bilo?"
"Gdje?" Tyrion nije vidio ništa osim magle. Lice mu se rumenjelo od vrućine žeravice.
"Nešto se pomaknulo. Vidjela sam kako se voda namreškala."
"Kornjača", vedro objavi momak. "Velika lom ka, ništa više od toga." On gurnu motku pred brod i odmaknu ih od jednog orijaškog zelenog obeliska.
Magla se pripijala uz njih, vlažna i prohladna. Jedan potonuli hram nadvijao se iz sivila dok su se Yandry i Patak naslanjali na motke i polagano koračali od pramca do krme, odgurujući ih. Prošli su pokraj mramorna stubišta što se spiralno uzdiže iz blata i razlomljeno završava u zraku. Iza njega su se nazirala druga obličja: smrskani tornjevi, bezglavi kipovi, stabla s korijenjem većim od njihove barke.
"Ovo je nekoć bio najljepši grad na rijeci, a i najbogatiji", reče Yandry. "Chroyane, festivalski grad."
Prebogat, pomisli Tyrion,prelijep. Nikad nije mudro izazivati zmajeve. Potonuli je grad bio svud oko njih. Neka napola vidljiva silueta prolepetala je iznad njih, mašući kroz maglu blijedim kožnatim krilima. Patuljak je izvio vrat ne bi li je bolje vidio, ali stvorenje je nestalo jednako brzo kao što se i pojavilo.
Nedugo potom novo je svjetlo doplovilo u vidokrug. "Barko", pozva ih neki glas preko vode, izdaleka. "Koja si?"
uStidljiva djeva", doviknu mu Yandry.
"Vodomar. Uzvodno ili nizvodno?"
"Nizvodno. Kože i med, pivo i loj."
"Uzvodno. Noževi i igle, čipka i lan, začinjeno vino."
"Što se priča u starome Volantisu?" pozva Yandry.
"Rat", odvrati mu glas.
"Gdje?" viknu Griff. "Kada?"
"Kad godina prijeđe " stiže odgovor, "Nyessos i Malaquo idu ruku pod ruku, a slonovi pruge otkrivaju." Glas se stišavao kako se druga barka udaljavala od njih. Gledali su kako njezino svjetlo jenjava i nestaje.
"Je li mudro dovikivati kroz maglu barkama koje ne vidimo?" upita Tyrion. "Što da su to bili pirati?" Imali su dosad sreće što se pirata tiče, provukavši se kroz Bodežno jezero krišom, noću, tako da ih nitko nije ni vidio ni spopao. U jednoj je prilici Patak opazio trup broda koji, prema njegovoj tvrdnji, pripada Urhu Neopranom. Međutim, Stidljiva djeva prošla mu je uz vjetar, a Urho - ako je to uopće bio Urho - nije iskazao zanimanje za njih.
"Pirati ne uplovljavaju u Čemere", reče Yandry.
"Slonovi s prugama?" promrsi Griff. "Što im to sad znaci? Nyessos i Malaquo? Illyrio se trijarha Nyessosa naplaćao dovoljno da mu osmerostruko bude vlasnik."
"Zlatom ili sirom?" našali se Tyrion.
Griff se brecnu na njega. "Ako ti iduća dosjetka ne bude u stanju proparati ovu maglu, zadrži je za sebe."
Da, oče, zamalo je rekao patuljak. Bit ću tiho. Hvala. Ne poznaje te Volantijce, ali rekao bi da slonovi i tigrovi mogu imati dobra povoda da stanu na istu stranu kad na onoj suprotnoj stoje zmajevi. Može biti da je sirar pogrešno procijenio situaciju. Čovjeka se može kupiti zlatom, ali samo će krvlju i čelikom ostati vjeran.
Mali čovjek opet prodžara žeravicu i puhne u nju da je raspiri. Mrzim ovo. Mrzim ovu maglu i mrzim ovo mjesto, a ni Griff mi nije baš prirastao za srce. Tyrion još ima one otrovne gljive koje je ubrao u dvorištu Illyriove vile, i ima dana kada dolazi u tešku napast

da ih potajice ubaci Griffu u večeru. Problem je samo u tome što Griff jedva da išta jede. Patak i Yandry odgurivali su motke. Ysilla je okretala rudo. Mladi Griff odgurnu Stidljivu djevu od jedne slomljene kule čiji su ih prozori gledali odozgo kao slijepe crne oči. Jedro im je mlitavo i teško visjelo nad glavama. Voda se pod koritom produbljivala sve dok im motke nisu više doticale dno, ali struja ih je i dalje tjerala nizvodno, sve dok...
Tyrion je samo vidio kako se nešto masivno pomalja iz rijeke, zgrbljeno i zloslutno. Mislio je da se to neko brdo nadvjja nad pošumljen otok, ili da je to neka orijaška hrid zarasla u mahovinu i paprat, skrivena u magli. Samo, kad mu se Stidljiva djeva približila, obličje jc postalo razaznatljivije. Uz vodu se vidjela drvena utvrda, trula i obrasla. Vitki su tornjevi poprimali izgled nad njom, mjestimice odlomljeni poput strganih kopalja. Nenatkrovljene kule pojavljivale su se i nestajale, naslijepo sežući uvis. Dvornice i galerije promicale su pokraj njih; elegantni potpornji, istančani lukovi, izbrazdani stupovi, terase i sjenice.
A sve ruševno, sve opustošeno, sve propalo.
Siva mahovina ovdje gusto raste, prekriva kamenite razvaline golemim humcima i stvara brade na svim kulama. Crne se puzavice provijavaju kroz prozore, provlače kroz vrata i prelaze svodove, uspinju uz visoke kamene zidove. Magla prikriva tri četvrtine palače, ali ono što su opazili više je nego dovoljno da bi Tyrion znao kako je ova otočka tvrđava svojedobno bila deseterostruko veća od Crvene utvrde, a i stostruko ljepša. Sada je znao gdje se nalazi. "Palača ljubavi", reče on tiho.
"Tako joj je glasilo rhoynarsko ime," reče Haldon Polumeštar, "ali već je tisuću godina ovo Palača čemera."
Već je sama ruševina bila dovoljno žalosna, ali od saznanja što je nekoć bila djelovala mu je još žalosnije. Ovdje se nekoć smijalo, pomisli Tyrion. Ovdje bijaše vrtova vedrih od cvijeća, i fontana što zlaćano svjetlucaju na suncu. One stube nekoć odzvanjaše od koraka zaljubljenih, a pod onom urušenom kupolom nebrojeni se brakovi poljupcima pečatiše.
Misli mu svrnuše na Tyshu, na nju koja mu je tako kratko bila gospa supruga. To me je Jaime, pomisli on beznadno. Bio mije krv rođena, stariji, snažni brat. Kad sam bio mali donosio mije igračke, obruče bačava, kockice i jednog izrezbarenog drvenog lava. Dao mije prvog konjića i naučio me kako da ga jašem. Kad je kazao da te kupio za mene, ni načas nisam posumnjao u njegove riječi. Zašto i bih? On je bio Jaime, a ti samo nekakav curetak koji je odigrao dodijeljenu ulogu. Od samog sam se početka toga bojao, od trenutka kad si mi se prvi put nasmiješila i dopustila mi da ti dotaknem ruku. Vlastiti me otac nije mogao voljeti. Zašto bi onda ti, ako ne zbog zlatnika?
Kroz duge, sive prste magle opet je začuo dubok, drhtav pjev oda- pinjanja tetive, stenjanje koje je ispustio knez Tywin kad ga je strelica probola pod trbuh, pljesak guzova o kamen kad je sjeo natrag da umre. "Kamo god već kurve idu", rekao je. A kamo bi to bilo? poželio ga je tada upitati Tyrion. Kumo je otišla Tysha, oče? "Koliko još ove magle moramo istrpjeti?"
"Za još jedan sat trebali bismo se riješiti Čemera", reče Haldon Polumeštar. "Nadalje bi nam plovidba trebala biti lagodna. Uza svaku okuku na donjem tijeku Rhoyne stoji pokoje seoce. Voćnjaci, vinogradi i žitna polja što zriju na suncu, ribari na vodi, vruće kupelji i slatka vina. Selhorys, Valysar i Volon Therys obzidana su mjesta, tako velika da bi ih se u Sedam Kraljevina zvalo gradovima. Smatram da ću—"
"Svjetlo sprijeda", upozori ih Mladi Griff.
I Tyrion ga je opazio. Bit će da je to Vodomar, ili neka druga motkašica, objasnio ga je sebi, ali nekako je znao da nema pravo. Nos gaje zasvrbio. Zvjerski ga je počešao. Svjetlo je bivalo sve jače kako mu je Stidljiva djeva prilazila. Nejasno je treperilo kroz maglu poput daleke, blijede zvijezde, mameći ih da priđu. Uskoro se podijelilo na dva svjetla, pa na tri; u nazubljen red svjetionika što se uzdižu iz vode.
"Most snova", imenova ga Griff. "Nad rijekom će biti kamenih ljudi. Neki bi mogli udariti u

jauke kad im se približimo, ali teško da će nam stvarati nevolje. Kameni su ljudi mahom slabašna stvorenja, trapava, nezgrapna, bezumna. Svi oni pred kraj sidu s uma, ali tada su najopasniji. Bude li se moralo, odbijte ih bakljama. Nipošto im ne dajte da vas dotaknu."
"Možda nas i ne opaze", reče Haldon Polumeštar. "Magla će nas skrivati od njih sve dok nc budemo gotovo kod mosta, a onda ćemo proći prije nego što shvate da smo tu."
Kamene su oči slijepe oči, pomisli Tyrion. Smrtonosni oblik sive krljušti kreće od vrha udova, to zna: vršak prsta zasvrbi, nožni nokat pocrni, osjećaj dodira se izgubi. Dok se utrnulost uvlači u šaku, ili iskrada iz stopala u goljenicu, meso se skrutnjava i postaje hladno, a koža žrtve poprima sivkastu, kamenu sličnu nijansu. Čuo je kako se priča da postoje tri dobra lijeka za sivu krljušt: sjekira, mač i satara. Odsijecanje pogođenih dijelova tijela katkad doista zaustavi širenje bolesti, zna Tyrion, ali ne uvijek. Mnogi su već znali žrtvovati po ruku ili nogu, pa otkriti da im ona druga sivi. Nakon što se to dogodi, nade više nema. Sljepilo je česta pojava nakon što kamen dosegne lice. U završnim se stadijima kletva okreće prema unutra, prema mišićima, kostima i unutarnjim organima.
Most se pred njima povećavao. Most snova, imenovao ga je Griff, ali ovaj se san smrskao i smoždio. Bijeli kameni lukovi izvijaju mu se u maglu, sežu od Palače čemera do zapadne obale rijeke. Polovica sc urušila, svalivši se od težine pokrova sive mahovine i debelih crnih puzavica što vijugaju iz vođe. Široka drvena površina mosta istrulila je i raspala se, ali poneke svjetiljke za obasjavanje puta još gore. Kad je Stidljiva djeva prišla bliže, Tyrion je primijetio kako se prilike kamenih ljudi kreću kroz svjetlo, kako se kao spori, sivi noćni leptiri besciljno motaju oko svjetiljaka. Neki su goli, drugi umotani u plašteve.
Griff isuka dugi mač. "Yollo, zapali baklje. Momak, odvedi Lemore natrag u njezinu kabinu i ostani s njom."
Mladi Griff uputi tvrdoglav pogled ocu. "Lemore zna gdje joj je kabina. Želim ostati."
"Zarekli smo se da ćemo te štititi", tiho mu reče Lemore.
"Ne treba mene štititi. Mačem se služim jednako dobro kao Patak. Napola sam vitez."
"I napola dječak", reče Griff. "Da si poslušao što ti je rečeno. Smjesta."
Mladić opsova sebi u bradu i odbaci motku na palubu. Tresak drveta jezovito je odjeknuo u magli, i načas se činilo da motke padaju svuda oko njih. "Zašto baš ja moram bježati i skrivati se? Haldon ostaje, ostaje i Ysilla. Ostaje čak i Hugor."
"Tako je," reče Tyrion, "ali ja sam tako malen da se mogu sakriti čak i iza prvog patka."
Gurnuo je pola tuceta baklji u raspirenu žeravicu i počeo gledati kako nauljene krpe prihvaćaju plamen. Ne zuri u vatru, opomenuo se. Oganj bi mu izazvao noćno sljepilo.
"Ti si patuljak", reče mu Mladi Griff s prezirom.
"Moja tajna je razotkrivena", složi se Tyrion. "Točno, manji sam od pola Haldona, i nitko ne bi ni mimičarov prdac dao da vidi hoću li preživjeti ili poginuti." Ponajmanje ja sam. "Ti, s druge strane... ti si sve."
"Patuljče," reče Griff, "upozorio sam te—"
Jauk drhtavo dopre iz magle, dalek i visok.
Lemore se okrenu na peti, dršćući. "Sedmorice, spasite sve nas."
Slomljeni je most bio jedva deset lakata ispred. Oko potpornih stupova voda se klokotavo bjelasala poput pjene iz usta pobješnjelog čovjeka. Četrdeset stopa poviše, kameni su ljudi stenjali i mrmljali pod treperavom svjetiljkom. Većinom nisu hajali za Stidljivu djevu više negoli za nošeni trupac. Tyrion je čvršće stegao baklju u ruci i shvatio da zadržava dah. A onda su se našli ispod mosta, s obje strane nad njih su se nadvilc bijele zidine s teškim zavjesama od sivih gljivica, voda se ljutito pjenila oko njih. Načas sc učinilo da bi se mogli zabiti u desni potporanj, ali Patak je podigao motku i odgurnuo ga, vrativši ih na sredinu prolaza, i nakon još nekoliko otkucaja srca prošli su na suprotnu stranu.
Tyrion tek što je odahnuo, kad ga je Mladi Griff ŠČepao za mišicu. "Kako to misliš? Ja sam sve? Što si time htio reći? Zašto bih ja bio sve?"

"Ma," reče mu Tyrion, "da kameni ljudi srede Yandryja, Griffa ili pak našu ljupku Lemore, oplakali bismo ih i produžili dalje. Da izgubimo tebe, cijeli bi ovaj pothvat propao, i sve te silne godine grozničava spletkarenja sirara i uškopljenika izjalovile bi se... nije li tako?"
Dječak pogleda Griffa. "On zna tko sam."
Da nisam znao prije, znao bih sada. Dosad je Stidljiva djeva stigla već odmaknuti dobrano nizvodno od Mosta snova. Od njega sc još vidi tek sve slabije svjetlo iza krme, a uskoro će i njega nestati. "Ti si Mladi Griff, sin plaćenika Griffa", reče Tyrion. "Ili si možda Ratnik prerušen u smrtnika. Daj da te bolje pogledam." On podiže baklju, tako da svjetlost obli lice Mladoga Griffa.
"Miči se," zapovjedi mu Griff, "inače ćeš zažaliti."
Patuljak ga preču. "Od modre ti kose oči djeluju modrikasto, što je dobro. A priča o tome kako je bojiš u čast pokojne tyroshke majke tako me ganula da su mi zamalo suze navrle na oči. Svejedno, znatiželjan bi se čovjek mogao upitati zašto bi štenetu nekakvog plaćenika trebala okaljana septa da ga upućuje u Vjeru, ili meštar bez lanca da ga podučava povijesti i jezicima. A bistar bi se čovjek mogao zapitati zašto bi tvoj otac jednom lutajućem vitezu povjerio tvoju oružanu poduku, umjesto da te jednostavno pošalje na naukovanje u neku slobodnu četu. Gotovo kao da te netko htio zadržati u tajnosti, te istodobno pripremati za... što? E, to je sad glavolomka, ali uvjeren sam da će mi rješenje s vremenom pasti na pamet. Moram ti priznati, plemenita si izgleda za jednog mrtvog dječaka."
Dječak porumenje. "Ja nisam mrtav."
"Kako nisi? Moj knez otac umotao je tvoje truplo u grimizni plast i položio te pokraj sestre u podnožje Željeznog prijestolja, na dar novome kralju. Oni koji su imali želuca odići taj plašt kazaše da ti je polovica glave nedostajala."
Momak zbunjeno ustuknu za korak. "Tvoj—•?"
"—otac, nego što. Tywin iz kuće Lannister. Možda si čuo za njega."
Mladi Griff zastadc u nedoumici. "Lannister? Tvoj otac—"
"—je mrtav. Od moje ruke. Sviđa li se Vašoj Milosti zvati me Yollo ili Hugor, neka, ali znaj da sam rođen kao Tyrion iz kuće Lannister, pravorođeni sin Tywina i Joanne, i da ih oboje smaknuh. Ljudi će ti govoriti da sam kraljosjek, rodosjek i lažljivac, i sve je to točno... ali, s druge strane, mi smo družba lažljivaca, zar ne? Uzmi za primjer svojeg hinjenog oca. Griffa, je li?" Patuljak se podsmjehnu. "Svakako zahvalite bogovima što Pauk Varys sudjeluje u toj vašoj zavjeri. Griff ne bi ni na trenutak zavarao onog čudnovatog beskurnjaka, ništa više nego što je mene. Nisam knez, kaže moj vlastelin, nisam vitez. Kao što ni ja nisam patuljak. Samo zato Što se nešto kaže, ne znači da je istinito. Tko bi bolje odgojio novorođena sina princa Rhaegara nego Jon Connington, dragi prijatelj princa Rhaegara, te bivši knez Grifonove Prečke i Kraljev namjesnik?"
"Budi tiho." Griffu se u glasu čula nelagoda.
S lijeve strane barke golema se kamena šaka vidjela tik pod površinom vode. Dva su prsta probijala površinu. Koliko takvih ima? upita se Tyrion. Kapljica vlage spuzne mu niz hrbat, i on se strese. Čemeri su promicali oko njih. Škiljeći kroz izmaglicu opazio je slomljen toranj, bezglava junaka, drevno drvo iščupano iz zemlje i okrenuto naopačke, golema korijenja prepletena kroz krov i prozore slomljene kupole. Zašto mi sve ovo djeluje tako poznato? Ravno pred njima, nakošeno stubište od blijeda mramora uzdizalo se iz tamne vode u elegantnoj spirali i naglo prekidalo deset stopa iznad njihovih glava. Ne, pomisli Tyrion, nije moguće.
"Ispred nas." Glas Lemore je podrhtavao. "Svjetlo."
Svi pogledaše. Svi ga ugledaše.
"Vodomar", reče Griff. "Ili neka slična barka." Ali on opet isuka mač.
Nitko ni riječ nije rekao. Struja je nosila Stidljivu djevu dalje. Jedro joj nisu razvili otkako

su zašli u Čemere. Nije se mogla kretati nikako doli s rijekom. Patak je stajao i škiljio, čvrsto držeći motku objeručke. Nakon nekog vremena čak je i Yandry prestao odgurivati. Sve su oči bile uprte u udaljeno svjetlo. Kako su sc primicali, podijelilo se na dva svjetla. Pa na tri.
"Most snova", reče Tyrion.
"Nezamislivo", reče Haldon Polumeštar. "Most smo ostavili za sobom. Rijeke teku samo li jednom smjeru."
"Majka Rhoyne lece kako ju je volja", promrmlja Yandry.
"Sedmorice, spasite nas", reče Lemore.
Kameni ljudi na rasponu mosta pred njima počeše jaukati. Nekolicina ih je upirala prstom prema njima. "Haldone, vodi princa pod palubu", zapovjedi Griff.
Bilo je prekasno. Struja ih je ščepala raljama. Neumoljivo ih je vukla prema mostu. Yandry je ispružio motku i odbio ih od jednog potpornja, da se ne zabiju. Potisak ih je odgurnuo u stranu, kroz zavjesu od blijedosive mahovine. Tyrion je osjetio kako mu pipci plaze preko lica, meki kao kurvini prsti. Zatim je iza sebe začuo tresak, i paluba sc tako naglo nagnula da jc zamalo izgubio ravnotežu na nogama i odletio preko boka.
To se jedan kameni Čovjek stropoštao na barku.
Svalio se na krov kabine, takvom težinom da se cijela Stidljiva djeva zaljuljala, i odozgo urliknuo na njih riječ na nekom Tyrionu nepoznatom jeziku. Za njim je stigao i drugi kameni čovjek, doskočivši otraga, pokraj ruda. Trošne se daske skršiše od udara, a Ysilla prestravljeno kriknu.
Patak je stajao najbliže njoj. Krupni čovjek nije trošio vrijeme na posezanje za mačem. Umjesto toga, on zamahne motkom, odalami njome kamenog čovjeka po prsima i odbaci ga s barke u rijeku, u kojoj je smjesta nečujno potonuo.
Griff spopade onoga prvog istog trenutka kad se dopentrao s krova kabine. S mačem u desnoj i bakljom u lijevoj ruci natjera stvorenje na uzmak. Dok je struja pronosila Stidljivu djevu ispod mosta, pokreti njihovih sjena plesali su po mahovinom obraslim stijenkama potporanja. Kad je kameni Čovjek pošao prema krmi, Patak mu prepriječi put motkom u ruci. Kad je krenuo prema pramcu, Haldon Polumeštar mahnu drugom bakljom prema njemu i potjera ga natrag. Nije mu više bilo druge doli da navali ravno na Griffa. Kapetan se izmaknu u stranu s bljeskom oštrice. Iskra frcnu kad je čelik zagrizao okamenjenu sivu put kamenog čovjeka, ali ruka mu se svejedno strovalila na palubu. Griff nogom odgurnu ud. Yandry i Patak nasrnuše motkama na njega. Zajednički su prisilili stvorenje da padne preko boka u crne vode Rhoyne.
Dotad je Stidljiva djeva već otplovila iz natkrilja slomljenoga mosta. "Jesmo li ih sredili sve?" priupita Patak. "Koliko ih je skočilo?"
"Dva", reče Tyrion, držćući.
"Tri", reče Haldon. "Iza tebe."
Patuljak se okrene i ugleda ga pred sobom.
Jedna mu se noga smrskala pri doskoku, i prepuknuti komad blijede kosti sada mu je stršao kroz istrunulu tkaninu hlača i sivo meso ispod nje. Slomljena je kost bila poprskana smećkastom krvlju, ali on svejedno jurnu, pruživši ruku prema Mladome Griffu. Šaka mu je bila siva i kruta, no krv mu je procurila između zglobova kad je pokušao stisnuti prste ne bi li ga ščepao. Dječak je samo stajao i buljio u njega, nepomičan kao da je i sam sazdan od kamena. Šaka mu je počivala na balčaku mača, ali kao da je zaboravio zašto.
Tyrion stopalom pomete momkovu nogu i preskoči ga kad je pao nauznak, te gurnu svoju baklju kamenom Čovjeku u lice, natjeravši ga da zaglavinja unatrag na smrskanoj nozi, tjerajući plamenove od sebe ukočenim sivim rukama. Patuljak se nastavi gegati prema njemu, zamahujući bakljom, ubadajući kamenog čovjeka u oči. Još malo dalje. Unatrag, još jedan korak, pa još jedan. Stigli su do ruba palube kad stvorenje pohrli na njega,

dohvati baklju i istrgne mu je iz ruke. Jebo me pas, pomisli Tyrion.
Kameni čovjek odbaci baklju u stranu. Začu se tih siktaj kad crne vode utopiše plamen. Kameni čovjek zaurla. Nekoć je davno bio žitelj Ljetnih otoka; vilica i pola obraza sada su mu se skamenili, ali koža mu je bila crna kao ponoć ondje gdje nije bila siva. Na dijelovima šake gdje je stiskao baklju koža mu je popucala i raskolila se. Krv mu curi iz zglobova, iako to očito ne osjeća. U tome ima neke sitne milosti, nasluti Tyrion. Premda je smrtonosna, siva krljušt navodno nije bolna.
"Odmaknite se!" viknu netko, izdaleka, a nečiji tudi glas dometnu: "Princa! Zaštitite dječaka!" Kameni čovjek zatetura prema naprijed, hvatajući ispruženim rukama.
Tyrion se zari ramenom u njega.
Bilo mu je kao daje odalamio o zidinu zamka, ali ova je zidina stajala na razorenoj nozi.
Kameni se čovjek zanio unatrag i pri padu ščepao
Tyriona. Pali su u rijeku s golemim pljuskom, i Majka Rhoyne progutala ih je obojicu.
Iznenadna studen odalamila je Tyriona poput malja. Dok je tonuo, osjetio je kako mu kamena ruka pokušava zgrabiti lice. Druga mu se stisnula oko mišice i počela ga vući sve niže, u mrak. Obnevidio, nosa puna riječne vode, grcajući, tonući, ritao se i koprcao i upirao da odmakne stisnute prste s ruke, ali kamena je šaka bila nepopustljiva. Zrak mu jc u mjehurima otjecao s usana. Svijet je bio crn i sve crnji. Nije mogao disati.
Ima gorih smrti od utapanja. A, istini za volju, smrtno je stradao još davno, još u Kraljevu Grudobranu. Sad je od njega preostao samo njegov revenant, mala, osvetoljubiva utvara koja je zadavila Shae i strelicom samostrela probola utrobu silnoga kneza Tywina. Nema tog čovjeka koji će pustiti suzu za stvorom u kojeg se izrodio. Progonit ću Sedam Kraljevina, pomisli dok je tonuo sve dublje. Ne htjedoše me voljeti živoga, pa nek strepe od mene mrtvoga.
Kad je otvorio usta da ih sve zajedno prokune, crna mu voda ispuni pluća, i mrak se stopi oko njega.

23 - DAVOS

Njegovo će te gospodstvo sada saslušati, krijumčaru."

Vitez je nosio srebrni oklop, štitnika za goljenice i podlaktico prekrivenih nijelo gravurama s prikazima lelujajućih vlati morske trave. Kaciga pod njegovom mišicom imala je oblik glave kralja morskog puka, s krunom od sedefa i izbočenom bradom od kristalnog lignita i žada. Vlastita mu je brada bila pak siva kao zimsko more.
Davos ustade. "Smijem li saznati vaše ime, ser?"
"Ser Marlon Manderly." Bio je za glavu viši od Davosa i petnaestak oka teži, očiju sivih poput škriljevca i uznosita govora. "Čast mi je biti bratić kneza Wymana i zapovjednik njegove posade. Pođi za mnom."
Davos je došao u Bijelu Luku kao poslanik, ali pretvorili su ga u zatočenika. Odaje su mu bile prostrane, zračne i udobno namještene, ali pred vratima mu je stajala straža. S prozora je vidio ulice Bijele Luke iza zidina dvorca, ali nije smio zaci u njih. Vidio je i pristanište, i gledao je kako Vesela babica otplovljava iz zaljeva. Casso Mogat pričekao je četiri umjesto tri dana prije nego stoje odjedrio. Otada su prošla još dva tjedna.
Stražari kućanstva kneza Manderlyja nose plašteve od piavozelene vune, a umjesto običnim kopljima, naoružani su srebrnim ostima. Jedan je išao pred njih, jedan za njim, uz

još po jednog sa svake strane. Prolazili su pokraj izblijedjelih barjaka, slomljenih štitova i zahrđalih mačeva iz stotinu davnašnjih pobjeda, te dvadesetak drvenih figura, ispucalih i punih crvotočina, koje su mogle služiti samo kao ures brodskih pramaca.
Dva mramorna sirena, sitnija srodnika Ribonošca, držala su ulaz u dvor njegova gospodstva. Kad su stražari širom otvorili vrata, glasnik opali dnom štapa po starom daščanom podu. "Ser Davos iz kuće Seaworth", objavi zvonkim glasom.
Ma koliko da je puta dosad već bio u Bijeloj Luci, Davos nikad još nije stupio nogom u Novi dvorac, a kamoli u Sirenov dvor. Njegove zidove, pod i strop prekrivale su vješto sastavljene drvene daske urešene svakojakim morskim stvorenjima. Na prilazu podiju Davos je koračao po slikama rakova, školjaka i zvjezdača, napola skrivenih pod izvijenim crnim vlatima morske trave i kostima utopljenih mornara. Na zidovima s obje strane blijedi su morski psi vrebali po naslikanim modrozelenim dubinama, dok su jegulje i hobotnice plazile oko stijena i potopljenih brodova. Jata haringi i velikih bakalara plivala su između visokih, lučnih prozora. Poviše njih, blizu starih ribarskih mreža obješenih sa stropnih greda, nalazio se prikaz površine mora. S njegove desne strane ratna je galija spokojno plovila spram izlazećeg sunca; s njegove lijeve, trošna je stara brodica bježala pred olujom, nošena razderanim jedrima. U poleđini podija, pod naslikanim su se valovima u koštac hvatali lignjun i sivi levijatan.
Davos se nadao razgovoru u četiri oka s Wymanom Manderlyjem, ali u dvoru je zatekao gužvu. Uza zidove su žene bile peterostruko brojnije od muškaraca; oni malobrojni koji su se dali vidjeti imali su duge sijede brade, ili pak djelovali još golobrado. Bilo je tu i septona, kao i svetih sestara u bijelim i sivim haljama. Pri vrhu dvorane stajalo je desetak ljudi u modrim i srebrnkastosivim bojama kuće Frey. Lica su im otkrivala sličnost koju bi i slijepac primijetio; nekolicina je nosila grb Blizanaca, dvije kule spojene mostom.
Davos je naučio iščitavati ljudska lica davno prije nego što ga je meštar Pylos naučio da čita riječi na papiru. Ovi Freyevi objeručke bi dočekali moju smrt, shvati on na prvi pogled. Dobrodošlicu nije pronašao ni u svijetloplavim očima Wymana Manderlyja. Obloženo prijestolje njegova gospodstva bilo je dovoljno široko da u nj stanu tri čovjeka prosječne širine, no Manderly se prijetio preliti preko rubova. Njegovo se gospodstvo otromboljilo po stolici, obješenih ramena, raskrečenih nogu, ruku svaljenih na naslone prijestolja kao da su mu preteške da ih nosi. Bogovi, smilujte se, pomisli Davos kad vidje lice kneza Wymana, ovaj čovjek izgleda napola mrtvo. Koža mu je bljedunjava, a kroz nju se prozire sivilo.
Kraljevi i mrtvaci uvijek privuku podvornike, kaže stara izreka. I s Manderlyjem je bilo tako. Lijevo od njegove visoke stolice stajao je meštar debljinom gotovo ravan čovjeku kojega služi, rumenih obraza, debelih usana i gustih zlatnih kovrča na glavi. Ser Marlon zauzeo je počasno mjesto uz desnicu njegova gospodstva. Na obloženom stolcu njemu pod nogama kočila se bucmasta, rumena gospa. Iza kneza Wymana stajale su dvije mlade žene, naoko sestre. Starija je smeđu kosu povezala u dugu pletenicu. Mlada, kojoj nije bilo niti petnaest, imala je još dužu pletenicu obojenu u kričavozeleno.
Nitko se od njih nije udostojio predstaviti Davosu. Meštar se oglasio prvi. "Stojiš pred Wymanom Manderlyjem, knezom Bijele Luke i čuvarom Bijelog Noža, štitom Vjere, Braniteljem obespravljenih, glavnim zapovjednikom Mandera i vitezom reda Zelene ruke", reče. "U Sirenovu dvoru vlada običaj da podanici i molitelji budu na koljenima."
Vitez od luka spremno bi kleknuo, ali Kraljev namjesnik ne može; time bi naznačio da je kralj koga služi niži od ovoga debelog kneza. "Ne dolazim kao molitelj" odgovori Davos. "I ja imam niz naslova. Knez Kišne Šume, admiral Uskog mora, Kraljev namjesnik."
Bucmasta žena na stolcu prevrnu očima. "Admiral bez brodovlja, desna ruka bez prstiju, u službi kralja bez prijestolja. Izlazi li to pred nas vitez, ili tek odgovor na dječju zagonetku?"
"On je glasnik, snaho," reče knez Wyman, "luk lošeg znamenja. Stannisu se nije svidio

odgovor koji su mu gavranovi donijeli, pa nam je poslao ovog... ovog krijumčara." On zaškilji u Davosa očima napola izgubljenim pod naborima sala. "Sve mi se čini da si već bio u našem gradu, da si nam uzimao novac iz džepova i hranu sa stola. Koliko si ukrao od mene, pitam se?"
Nedovoljno da ikada propustiš obrok. "Za svoje sam krijumčarenje platio u Krajoluji, kneže." Davos svuče rukavicu i pokaza mu svoju lijevu šaku s četiri potkraćena prsta.
"Četiri vrha prstiju za život proveden u krađi?" reče žena na stolcu. Kosa joj je bila žuta, lice okruglo, rumeno i mesnato. "Jeftino si se izvukao, viteže od luka."
Davos to nc poreče. "Zatražio bih sastanak u četiri oka, odgovara li to vašem gospodstvu."
To nije odgovaralo njegovu gospodstvu. "Pred svojim rodom nemam tajni, kao ni pred svojim vazalima i vitezovima, listom dobrim prijateljima."
"Kneže," nato će Davos, "ne bih htio da moje riječi čuju neprijatelji Njegove Milosti... kao ni vašega gospodstva."
"Stannis možda ima neprijatelja u ovoj dvorani. Ja ih nemam."
"Čak ni ljude koji su vam smaknuli sina?" napomenu mu Davos. "Ovi Freyevi bili su među njegovim domaćinima na Krvavom vjenčanju."
Nato istupi jedan od Freyeva, vitez dugih, vitkih udova, golobrad izuzev sivih brčića tankih poput myrskog stileta. "Krvavo vjenčanje bijaše djelo Mladog Vuka. Pretvorio se u zvijer nama naočigled i rastrgao grkljan moga rođaka Zvončića, bezazlena slaboumnika. Bio bi on smaknuo i mojega kneza oca, da mu se Ser Wendel nije ispriječio na putu."
Knez Wyman treptanjem rastjera suze. "Wendel je oduvijek bio hrabar dječak. Nisam se iznenadio kad sam saznao da je poginuo junačkom smrću."
Davos ostade bez daha od pregoleme laži. "Zar vi to tvrdite da je Robb Stark ubio Wendela Manderlyja?" on upita tog Freya.
"I još mnoge druge. Među njima bijaše moj sin Tytos, kao i moj zet. Kad se Stark pretvorio u vuka, pretvoriše se i njegovi sjevernjaci. Svi su na sebi nosili biljeg zvijeri. Vargovi druge vargove ugrizom rađaju, dobro se zna. Braća i ja tek smo ih krajnjim naporima uspjeli pobiti prije nego što nas sve zajedno nisu poklali."
Čovjek se smijuljio dok je to pripovijedao. Davosu je došlo da mu nožem zguli usne. "Ser, smijem li Čuti vaše ime?"
"Ser Jared, iz kuće Frey."
"Jarede iz kuće Frey, prozivam vas lašcem."
Ser Jared se posprdno osmjehnu. "Ima ih koji plaču dok sjeckaju luk, ali ja tu slabost nikad nisam imao." Čelik Šapnu o kožu kad on isuka mač. "Ako ste doista vitez, ser, vlastitim tijelom obranite tu klevetu."
Knez Wyman treptavo otvori oči. "Nc dopuštam krvoproliće u Sirenovu dvoru. Spremite svoj čelik, Ser Jarede, inače ću vas morati zamoliti da da se udaljite od mene."
Ser Jared vrati mač u korice. "Pod krovom vašega gospodstva, riječ vašega gospodstva je zakon... ali htjet ću podmiriti račune s ovim knezom luka prije nego što napusti grad."
"Krv!" urliknu žena na stolcu. "Eto što ovaj kvarni luk želi od nas, kneže. Vidite li kako izaziva nevolje? Otjerajte ga, kumim vas. On bi htio krv vašeg naroda, krv vaših hrabrih sinova. Otjerajte ga. Kad bi kraljica čula da ste uopće pristali saslušati ovog izdajnika, mogla bi posumnjati i u nasu odanost. Mogla bi... bila bi u stanju... ona bi..."
"Neće dotle doći, snaho", reče joj knez Wyman. "Željezno prijestolje neće imati povoda za sumnju u nas."
Davosu to nije slutilo na dobro, ali nije prešao ovoliki put da zadrži jezik za zubima.
"Dječak na Željeznom prijestolju je uzurpator," reče, "a ja nisam izdajnik, već Namjesnik Stannisa Baratheona, Prvoga od svog imena, pravorođcnoga Kralja Zapadnih zemalja."
Debeli meštar se nakašlja. "Stannis Baratheon bijaše brat našeg pokojnog kralja Roberta, Otac mu pravično sudio. Tommen je plod Robertova tijela. Zakoni o sljedbi u takovu su

slučaju jasni. Sin mora imati prednost pred bratom."
"Meštar Theomore istinu zbori", reče knez Wyman. "Mudar je u svim takvim pitanjima, i odvajkada me dobro savjetuje."
"Pravorođeni sin ima prednost pred bratom," složi se Davos, "ali Tommen-zvani-Baratheon rođen je kao kopile, baš kao i brat mu Joffrey prije njega. Njih zače Kraljosjek, usprkosivši se time svim zakonima bogova i ljudi."
Oglasi se još jedan Frey. "Vlastitim jezikom ovaj izdajstvo zbori, kneže. Stannis mu je kradljive prste odsjekao. Vi biste mu trebali odsjeći lažljivi jezik."
"Glavu, radije", predloži Ser Jared. "Ili dajte da ga ja dočekam na polju časti."
"Što bi jedan Frey znao o časti?" otpovrnu mu Davos.
Četvorica Freyevih krenuše nato na njega, sve dok ih knez Wyman ne zadrža podignutom rukom. "Odstupite, prijatelji. Najprije ću ga saslušati, a nakon toga... nakon toga ću riješiti njegov slučaj."
"Imate li bilo kakvih dokaza za to rodoskrvnuće, ser?" upita ga meštar Theomore, preklopivši meke ruke povrh trbušine.
Edrica Storma, pomisli Davos, ali njega poslah daleko preko uskog mora, da ga sačuvam od ognjeva Melisandre. "Imate riječ Stannisa Baratheona da je sve što kazah istinito."
"Riječi su vjetar", reče mlada žena iza visoke stolice kneza Wymana, ona zgodna s dugom smeđom pletenicom. "A muški će lagati, samo da bude po njihovu, što će vam svaka djeva reći."
"Dokaz zahtijeva više od nepotkrijepljerie riječi nekoga kneza", izjavi meštar Theomore. "Stannis Baratheon ne bi bio prvi čovjek koji se odvažio na laž da dođe do prijestolja."
Rumena žena svisoka upre bucmasti prst u Davosa. "Ti tamo, znaj da mi ni u kakvom izdajstvu ne mislimo sudjelovati. Mi iz Bijele Luke dobri smo ljudi, zakoniti, odani ljudi. Ne ulijevaj nam više otrova u uši, da te moj svekar ne bi poslao u Vučji brlog."
Kako li sam ovu uvrijedio? "Mogu li imati Čast da saznam ime moje gospe?"
Rumena žena ljutito šmrknu i pusti da meštar odgovori. "Gospa Leona supruga je Ser Wylisa, sina kneza Wymana, trenutačno zatočenika Lannistera."
Ona tako zbori iz straha. Da se Bijela Luka izjasni za Stan ni sa, muž bi joj to platio glavom. Kako da od kneza Wymana zatražim da sina osudi na smrt? Što bih ja učinio na njegovu mjestu, kad bi Devan bio talac? "Kneže," reče Davos, "usrdno se nadam da ništa loše neće snaći vašega sina, kao ni bilo kojeg žitelja Bijele Luke."
"Još jedna laž", reče gospa Leona sa svog stolca.
Davos zaključi da ju je najbolje zanemariti. "Kad je Robb Stark poveo ustanak protiv kopilana Joffreyja-zvanog-Baratheon, Bijela se Luka svrstala uz njega. Knez Stark je stradao, ali njegov se rat nastavlja."
"Robb Stark bio je moj poglavar", reče knez Wyman. "Tko je taj Stannis? Zašto nas salijeće nevoljama? Nikada prije nije dobio potrebu da doputuje na sjever, koliko me sjećanje služi. No evo ga sada, stiže kao prebijeno pseto s kacigom u rukama, moliti za milodare."
"Dolazi spasiti kraljevstvo, kneže", ostade ustrajan Davos. "Obraniti vaše zemlje od željeznih i divljaka."
Pokraj visoke stolice Ser Marlon Manderly prezrivo šmrknu. "Stoljeća su prošla otkako je Bijela Luka vidjela nekog divljaka, a željezni nikad nisu stvarali nevolje ovoj obali. Predlaže li nam to knez Stannis pružiti obranu i od bjesova i zmajeva?"
Smijeh se prolomi Sirenovim dvorom, ali pod nogama kneza Wymana gospa Leona zajeca. "Željezni s otočja, divljaci s onu stranu Zida... i sad još ovaj knez izdajnik s tim svojim odmetnicima, pobunjenicima i vračevima." Ona upre prstom u Davosa. "Čuli smo mi za vašu crvenu vjcšticu, nego što. Ona nas kani odvratiti od Sedmorice i primorati da se klanjamo demonu vatre!"

Davos nije ljubio crvenu svećenicu, ali nije se usudio pustiti da gospa Leona ostane bez odgovora. "Gospa Melisandre svećenica je crvenog boga. Kraljica Selyse prihvatila je njezinu vjeru, kao i mnogi drugi, ali veći je broj sljedbenika Njegove Milosti koji još uvijek štuju Sedmoricu. Pa tako i ja." U sebi se pomolio da ga nitko ne zamoli za pojašnjenje o septi u Zmajevu Kamenu, ili božanskoj šumi u Krajoluji. Upitaju li me, neće mi biti druge nego da im kažem. Stannis mi ne bi dopustio da laiem.
"Sedmorica brane Bijelu Luku", izjavi gospa Leona. "Ne bojimo sc vaše crvene kraljice ni njezina boga. Nek pošalje kakve vradžbine hoće. Molitve pobožnih zaštitit će nas od zla."
"Dakako." Knez Wyman potapša gospu Leonu po ramenu. "Kneže Davose, ako ste knez, znam što bi vaš takozvani kralj htio od mene. Čelik, srebro i padanje ničice." On premjesti svoju težinu da bi se mogao nalaktiti. "Prije nego što je smaknut, knez Tywin ponudio je Bijeloj Luci pun oprost zbog naše podrške Mladom Vuku. Obećao mije vratiti sina nakon što platim otkupninu od tri tisuće zmajeva i dokažem svoju odanost iznad svake sumnje. Roose Bolton, imenovan našim guvernerom Sjevera, traži da se odreknem od polaganja prava na zemlje i dvorce kneza Hornwooda, ali zaklinje se da neće dirati ostale moje posjede. Walder Frey, njegov punac, nudi mi jednu svoju kćer za ženu, te muževe za kćeri mojega sina, koje stoje tu iza mene. Takvi mi uvjeti djeluju velikodušno, kao dobra osnova za pošten i dugotrajan mir. Ti bi pak htio da ih odbacim. Pitam te zato, viteže od luka - što li to meni nudi knez Stannis u zamjenu za iskazanu odanost?"
Rat, jad i vrištanje zapaljenih ljudi, mogao je reći Davos. "Priliku da ispunite svoju dužnost", radije mu odgovori. Tako bi i Stannis odgovorio Wymanu Manderlyju. Namjesniku valja kraljevim glasom zboriti.
Knez Wyman tromo se nasloni. "Dužnost. Tako znači."
"Bijela Luka nije dovoljno jaka da stoji samostalno. Vama je Njegova Milost potrebna jednako kao što ste i vi potrebni njemu. Zajedno možete poraziti zajedničke neprijatelje."
"Kneže," reče Ser Marlon u kićenu srebrnom oklopu, "biste li mi dopustili da knezu Davosu postavim nekoliko pitanja?"
"Kako te volja, rođače." Knez Wyman sklopi oči.
Ser Marlon obrati se Davosu. "Koliko se sjevernih knezova dosad izjasnilo za Stannisa? Reci nam to."
"Arnolf Karstark zavjetovao se priključiti Njegovoj Milosti."
"Arnolf nije pravi knez, već tek kaštelan. Koje sve dvorce knez Stannis sada drži, molim?"
"Njegova je Milost uzela Noćnu Utvrdu za svoje sjedište. Na jugu pak drži Krajoluju i Zmajev Kamen."
Meštar Theomore se nakašlja. "Samo zasad. Krajoluju i Zmajev Kamen drži lagano, i oni uskoro moraju pasti. A Noćna je Utvrda ukleta ruševina, sumorno i strahotno mjesto."
Ser Marlon nastavi. "Koliko vojske Stannis može izvesti u boj, možeš li nam to reći? Koliko vitezova jaše s njim? Koliko streličara, koliko slobodnih jahača, koliko oružnika?"
Premalo, znao je Davos. Stannis je otišao na sjever s ne više od tisuću petsto ljudi... ali, ako im to kaže, zadatak kojim je došao propast će. Tragao je za riječima, i nije našao nijednu.
"Tvoja mi je šutnja sasvim dovoljan odgovor, ser. Tvoj nam kralj donosi samo neprijatelje." Ser Marlon obrati se rođaku knezu. "Vase je gospodstvo pitalo kneza od luka što nam Stannis nudi. Dopustite da odgovorim. Nudi nam poraz i smrt. Traži od vas da zajašete konja od zraka i zapodjenete boj mačem od vjetra."
Debeli knez polagano otvori oči, kao da mu je i taj napor zamalo pretežak. "Moj rođak prodire do srži, kao i uvijek. Imaš li mi išta još reći, viteže od luka, ili možemo privesti kraju ovu mimičarsku farsu? Dojadilo mi je već tvoje lice."
Davosa žacnu beznađe. Njegova je Milost trebala poslati drugog čovjeka, kneza, viteza ili meštra, nekoga tko bi znao zboriti u njegovo ime a da mu se jezik ne zaplete. "Smrt," začu

se kako zbori, "smrt će stići, točno. Vaše je gospodstvo izgubilo sina na Krvavom vjenčanju. Ja sam četvoricu izgubio na Crnovodi. A zašto? Zato što su Lannisteri ukrali prijestolje. Otiđite u Kraljev Grudobran i vlastitim očima pogledajte Tommena, ako mi ne vjerujete. Slijepac bi to vidio. Što vam Stannis nudi? Osvetu. Osvetu za moje i vaše sinove, za vaše muževe, očeve i braću. Osvetu za vašega ubijenog gospodara, za vašega umorenog kralja, za vašu preklanu princezu. Osvetu!"
"Da", pisnu ženski glasić, tanak i visok.
Pripadao je onoj napola dozreloj djevojčici plavih obrva i duge zelene pletenice. "Oni su ubili kneza Eddarda, gospu Catelyn i kralja Robba", reče. "Bio nam je kralj! Bio je hrabar i dobar, a Freyevi su ga umorili. Ako će ga knez Stannis osvetiti, priđimo knezu Stannisu."
Manderly je privuče. "Wylla, kad god zucneš, dođe mi da te pošaljem u nijeme sestre."
"Samo sam kazala—"
"Čuli smo što si kazala", reče joj starija djevojka, njezina sestra. "Dječju glupost. Da nisi ništa loše rekla o našim prijateljima Freyevima. Jedan će ti uskoro biti gospodar i muž."
"Ne", izjavi djevojčica, odmahujući glavom. "Neću. Neću nikad. Oni su ubili kralja."
Knez Wyman se zajapuri. "Hoćeš. Kad dođe uročeni dan, izgovorit ćeš bračne zavjete, jer ćeš u suprotnom otići u nijeme sestre da nikad više ništa ne kažeš."
Siroticu je to vidno smoždilo. "Djede, molim te..."
"Tišina, dijete", reče gospa Leona. "Čula si svojega kneza djeda. Tišina! Ništa ti ne znaš."
"Znam za ono obećanje", ustraja djevojčica. "Meštre Theomore, recite im! Tisuću godina prije Osvajanja dano je to obećanje, i pred starim i novim bogovima prisegnuo se zavjet u Vučjem brlogu. Kad smo bili pritiješnjeni sa svih strana i lišeni prijatelja, prognani iz svojih domova i u strahu za goli život, vukovi nas prihvatiše, othraniše i zaštitiše od neprijatelja. Ovaj grad stoji na zemlji koju nam oni dadoše. Zauzvrat obećasmo da ćemo zauvijek biti njihovi ljudi. Starkovi ljudi!"
Meštar si opipa lanac oko vrata. "Svečani su zavjeti prisegnuti Star- kovima iz Oštrozimlja, tako je. Ali Oštrozimlje je palo, a kuća Stark je utrnula."
"To je zato što su ih sve pobili!"
Oglasi se još jedan Frey. "Kneže Wymane, ako smijem?"
Wyman Manderly mu kimnu. "Rhaegare. Uvijek nam je drago čuti tvoj plemeniti savjet."
Rhaegar Frey naklonom zahvali na pohvali. Bio je tridesetogodišnjak, ili zamalo, povijenih pleća i okruglasta trbuha, ali bogato odjeven u haljetak od meke sive janjeće vune obrubljene srebrnom tkaninom. I plašt mu je bio od srebrne tkanine, podstavljen krznima sivkaste vjeverice i prikopčan oko vrata brošem u obliku kula blizanaca. "Gospo Wylla," reče on djevojčici sa zelenom pletenicom, "odanost je vrlina. Nadam se da ćeš biti jednako odana Malome Walderu kad stupite u brak. Što se Starkovih tiče, taje Kuća istrijebljena samo s muške strane. Sinovi kneza Eddarda su mrtvi, ali kćeri su mu još na životu, a mlada dolazi na sjever kako bi se vjenčala s hrabrim Ramsayjem Boltonom."
"Ramsayjem Snowom", otpovrnu mu Willa Manderly.
"Kako god želiš. Bez obzira na ime, on će uskoro oženiti Aryju Stark. Želiš li održati svoje obećanje, njemu pokloni odanost, jer on će uskoro biti tvoj gospodar Oštrozimlja."
"Neće on meni nikada biti gospodar! On je natjerao kneginju Hornwood da se vjenča s njim, a onda ju je zatvorio u tamnicu i prisilio da jede vlastite prste."
Potvrdan žamor prostruji Sirenovim dvorom. "Djeva istinu zbori", izjavi zbijen čovjek u bijelom i purpurnom, plašta prikopčana parom prekriženih brončanih ključeva. "Roose Bolton hladan je i lukav, to je točno, ali s Rooseom sc dade izaći nakraj. Svi smo već i gore upoznali. Samo, taj njegov kopilan... kažu daje lud i okrutan, daje monstrum."
"Kažu?" Rhaegar Frey nosio je svilenu bradu i sardoničan smiješak. "Njegovi neprijatelji kažu, da... ali Mladi je Vuk bio pravi monstrum. Taj dečko je bio prije zvijer nego dječak, sav napuhan od oholosti i krvožednosti. I bio je nevjeran, kao stoje moj knez djed na

svoju silnu žalost naučio." On raširi ruke. "Ne zamjeram Bijeloj Luci što gaje podržala. Jednako je teško pogriješio i moj djed. U svim bitkama Mladog Vuka, Bijela Luka i Blizanci borili su se rame uz rame pod njegovim barjacima. Robb Stark sve nas je izdao. Sjever je prepustio okrutnim milostima željeznih ne bi li sebi prisvojio ljepše kraljevstvo duž Trozupca. Zatim je napustio riječne knezove koji su za njega na kocku stavili mnogo i još više, prekršivši bračni savez s mojim djedom ne bi li sc oženio prvom zapadnom djevojčurom koja mu je zapala za oko. Mladi Vuk? Ma to jc bio šugavi pas, pa je tako i skončao."
U Sirenovu dvoru zavlada tajac. Davos osjeti studen u zraku. Knez Wyman gledao je svisoka u Rhaegara kao u žohara kojeg bi trebalo dobro prignječiti petom... No on tada odjednom kimnu glavom, teško i duboko, tako da mu se svi podbraci zaljuljaše. "Pas, nego što. Samo nam je žalost i smrt donio. Šugavi pas, upravo tako. Produži."
Rhaegar Frey nastavi. "Žalost i smrt, točno... a ovaj knez od luka donijet će vam ih još s tim pričama o osveti. Otvorite oči, kao moj knez djed. Rat petorice kraljeva na samom je izmaku. Tommen je naš kralj, naš jedini kralj. Moramo mu pomoći da povije rane ovoga žalosnog rala. Kao pravorođenom Robertovu sinu, nasljedniku jelena i lava, Željezno prijestolje prema pravu pripada njemu."
"Mudre riječi, i istinite", reče knez Wyman Manderly.
"Nisu." Wylla Manderly lupi petom po podu.
"Tišina, derište jedno", prekori je gospa Leona. "Mlade djevojke trebaju biti ures oku, a ne bol uhu." Ona ščepa djevojčicu za pletenicu i odvuče je u jaucima iz dvorane. Evo, ostadoh bez jedinog prijatelja u ovom dvoru, pom isli Davos.
"Wylla je oduvijek bila svojeglavo dijete", reče njezina sestra u ime isprike. "Bojim se da će od nje biti i svojeglava supruga."
Rhaegar slegnu ramenima. "Brak će je smekšati, bez sumnje. Čvrsta ruka i tiha riječ."
"U suprotnom, čekaju je nijeme sestre." Knez Wyman premjesti se u stolici. "Sto se tebe tiče, viteže od luka, naslušao sam se izdajstava za jedan dan. Tražiš da svoj grad stavim na kocku za lažnog kralja i lažnog boga. Tražiš da žrtvujem jedinog živog sina kako bi Stannis Baratheon nabio smežuranu guzicu na prijestolje na koje nema pravo. Neću. Ni za tebe. Ni za tvoga gospodara. Ni za bilo koga." Knez Bijele Luke pridignu se na noge. Od napora mu se vrat zajapurio. "Još si puki krijumčar, ser, što mi dolazi krasti zlato i krv. Sinovljevu bi mi glavu oduzeo. Mislim da ću radije oduzeti tvoju. Straža! Držite ovog čovjeka!"
Prije nego što se Davos i pomislio pomaknuti, okružile su ga srebrne osti. "Kneže," reče mu, "ja sam poslanik."
"Je li? Krišom si mi se uvukao u grad, kao krijumčar. Za mene nisi ni knez, ni vitez, ni poslanik, već samo lopov i uhoda, širitelj laži i izdajstava. Trebao bih ti vrućim kliještima iščupati jezik i izručiti te Strahotvrđi na bičevanje. Ali Majka je milostiva, pa sam i ja." On mahnu Ser Marlonu da priđe. "Rođače, vodi ovog stvora u Vučji brlog i odrubi mu glavu i šake. Neka mi ih donesu prije večere. Neću moći ni zalogaja staviti u usta dok ne vidim glavu ovog krijumčara nabijenu na kolac, s glavicom luka zabijenom u te lažljive zube."

24 - VONJ

Dali su mu konja i barjak, mek vunen haljetak i topao krzneni plašt, i pustili ga na slobodu. Za promjenu nije zaudarao. "Vrati se s tim zamkom," reče mu Damon Plcši Za Me dok je

pomagao Vonju da se drhtavo uspne na sedlo, "ili nastavi dalje da vidiš koliko ćeš daleko odmaći prije nego što te uhvatimo. To bi mu sc svidjelo, da znaš da bi." Cereći sc, Damon osinu konja bičem po zadnjici, a staro kljuse zarza i da se u pokret.
Vonj se nije usuđivao obazreti, iz straha da ga Damon, Žuti Dick, Roktalo i ostali ne slijede, i daje ovo samo još jedna šala kneza Ramsayja, neki okrutan ispit da provjeri što će učiniti ako mu dadu konja i puste ga. Misle li da ću pobjeći? Kljuse koje su mu dali bilo je jadno stvorenje, krivih koljena i napola izgladnjelo; nije imao nikakvih šansi da umakne rasnim konjima na kojima bi jahali knez Ramsay i njegovi lovci. A Ramsay ništa na svijetu ne voli toliko kao poslati svoje cure da laju za nekim svježim plijenom.
Usto, kamo bi bježao? Iza njega nalaze se logori, krcati ljudima Strahotvrđe i onima koje su Ryswellovi doveli iz Potočića, s vojskom Humkograda između sebe. Južno od Jarka Cailin, druga vojska nadire nasipom, vojska Boltonovih i Freycvih koja je stupala pod barjacima Strahotvrđe. Istočno od ceste leže sumorna i pusta obala i hladno slano more, a zapadno močvare i pištaline Prevlake, koje vrve zmijama, lavovima-gušterima i močvarnim vrazima s njihovim otrovnim strelicama.
Neće bježati. Ne može bježali.
Predat ću im zamak. Hoću. Moram.
Dan je bio siv, kišan i maglovit. Vjetar je puhao s juga, vlažan poput poljupca. Ruševine Jarka Cailin nazirale su se u daljini, isprepletene viticama jutarnje magle. Njegov im je konj prilazio hodom, tiho, gnjecavo Šljapkajući dok je odizao kopita iz sivozelenog blata.
Već sam prolazio ovuda. Bila je to opasna misao i smjesta se pokajao zbog nje. "Ne," rekao jc, "ne, to je bio netko drugi, to je bilo prije nego što si saznao svoje ime." Zove se Vonj. Mora to upamtiti. Vonj, Vonj, rimuje se s konj.
Kad je taj drugi čovjek prolazio ovuda, slijedila ga je vojska, golema vojska sjevera koja je jahala u rat pod sivim i bijelim barjacima kuće Stark. Vonj sad jaše sam, stišćući barjak mira na štapu od borovine. Kad je taj drugi čovjek prolazio ovuda, sjedio jc na bojnome konju, brzom i vatrenom. Vonj sad jaše slomljeno kljuse, sve samu kost, kožu i rebra, i jaše ga polako iz straha da ne padne. Onaj drugi čovjek bio je dobar jahač, ali Vonj je nesiguran na konju. Prošlo je toliko vremena. Više nije jahač. Nije ni čovjek. On je stvorenje kneza Ramsayja, niže od psa, crv u ljudskoj koži. "Pretvarat ćeš se da si princ," sinoć mu je rekao knez Ramsay, dok se Vonj namakao u kadi vrele vode, "ali mi znamo istinu. Ti si Vonj. Uvijek ćeš biti Vonj, ma kako slatko mirisao. Nos ti može lagati. Upamti svoje ime. Upamti tko si."
"Vonj", rekao je. "Vaš Vonj."
"Učini tu sitnicu za mene, i bit ćeš moj pas i jesti meso svaki dan", obećao mu jc knez Ramsay. "Naći ćeš se u iskušenju da me izdaŠ. Da pobjegneš, da se boriš ili priključiš našim neprijateljima. Nc, tiho, da te nisam čuo kako to poričeš. Budeš li mi lagao, iščupat ću ti jezik. Drugi bi se čovjek na tvome mjestu doista okrenuo protiv mene, ali mi znamo što si ti, zar ne? Izdaj me ako hoćeš, nije važno... ali prvo si prebroji prste i znaj cijenu."
Vonj je znao cijenu. Sedam, pomislio jc, sedam prstiju. Čovjeku je sedam prstiju dovoljno. Sedam je sveti broj. Sjećao se kako ga je boljelo kad je knez Ramsay naredio Gulikoži da mu oguli kožu s prstenjaka.
Zrak je bio vlažan i težak, a plitke su barice prekrivale tlo. Vonj se oprezno provlačio između njih, slijedeći ostatke ceste od trupaca i dasaka koju je prethodnica Robba Starka postavila preko mekog tla da ubrza prolazak njegove vojske. Tamo gdje je nekoć stajao velebni obrambeni zid sada je preostalo samo razbacano kamenje, blokovi crnog bazalta tako veliki daje nekoć zasigurno trebalo stotinu ljudi da ih podignu na mjesto. Neki su utonuli tako duboko u kaljužu da im se vidio samo rub; drugi su ležali razasuti poput napuštenih igračaka kakvog boga, ispucali i smrvljeni, načičkani lišajevima. Od sinoćnje kiše golemo je kamenje ostalo mokro i sjajno, a na jutarnjem svjetlu izgledalo je kao

premazano nekim finim crnim uljem.
Iza su stajale kule.
Pijančeva kula naginjala se kao da se sprema srušiti, baš kako izgleda već pola tisućljeća. Dječja kula stršala je u nebo uspravna poput koplja, ali razrušen vrh bio joj je izložen vjetru i kiši. Slražarska kula, zdepasta i široka, bila je najveća od tri, sluzava od mahovine, a čvornato stablo raslo je poprijeko iz kamenja sa sjeverne strane, dok su fragmenti probijenog zida još stajali uspravno na istoku i zapadu. Karstarkovi su zauzeli Pijančevu kulu, a Umberovi Dječju kulu, sjetio se. Robb je prisvojio Stražarsku kulu za sebe.
Kad bi sklopio oči, pred njih bi mu izašao prizor barjaka što se hrabro vijore na oštrom sjevernom vjetru. Svi su sad nestali, svi su pali. Vjetar na njegovim obrazima puhao je s juga, a jedini barjaci koji su sc vijorili iznad ostataka Jarka Cailin prikazivali su zlatnog divovskog lignjuna na crnome polju.
Promatrali su ga. Mogao je osjetiti poglede. Kad je pogledao uvis, uhvatio je tračak blijedih lica kako izviruju iza bedema Stražarske kule i kroz urušeno ziđe na kruništu Dječje kule, u kojoj su prema legendi šumska djeca jednom prizvala s nebesa vodeni malj kako bi raskolila Zapadne zemlje napola.
Jedina suha cesta kroz Prevlaku je nasip, a kule Jarka Cailin zapušile su njegov sjeverni kraj poput čepa na boci. Cesta je uska, a ruševine tako smještene da bi bilo koji neprijatelj koji nailazi s juga morao proći ispod i između njih. Da napadne ijednu od te tri kule, osvajač bi morao izložiti leđa strijelama s druge dvije, dok se penje po vlažnim kamenim zidovima ovjenčanim puzavicama skliske bijele sablasne kože. Močvarno je tlo iza nasipa neprohodno, beskrajna močvara, puna jama živog blata i pijeska, kao i sjajnih zelenih tratina koje neopreznome oku djeluju čvrsto, ali sc pretvore u vodu čim se zagazi u njih, a vrve ljuticama, otrovnim cvijećem i čudovišnim lavovima-gušterima sa zubima oštrim poput bodeža. Jednako su opasni ljudski stanovnici ovoga kraja, rijetko viđani, ali uvijek pritajeni, žitelji močvare, žderači žaba, muljaši. Fenn i Reed, Peat i Boggs, Cray i Quagg, Greengood i Blackmyre, takva su si imena ponadijevali. Željezni ih sve odreda zovu močvarnim vrazima.
Vonj prođe pokraj istrunulc lešine konja, iz čijeg je vrata stršala strijela. Duga bijela zmija otpuzala je u praznu očnu duplju kad se približio. Iza konja je opazio i jahača, ili bar ono što je od njega ostalo. Vrane su ogulile meso čovjeku s lica, a divlji pas sad ruje pod verižnjačom da mu se dokopa crijeva. Još dalje, drugo je truplo utonulo tako duboko u mulj da mu se samo lice i prsti još vide.
Bliže kulama, leševi su prekrivali tlo sa svih strana. Krvavi cvjetovi rasli su im iz zjapećih rana, blijedi cvjetovi punih i vlažnih latica, sličnih ženskim usnama.
Garnizon me neće prepoznati. Neki se možda još sjećaju dječaka koji je on bio prije nego što je naučio svoje ime, ali Vonj će im biti stranac. Mnogo je vremena prošlo otkako jc zadnji put pogledao u zrcalo, ali znao je kako staro jamačno izgleda. Kosa mu je posve sijeda; dobar dio je otpao, a ono što je preostalo kruto je i suho poput slame. Tamnice su ga ostavile slabim poput starice i tako tankim da ga jak nalet vjetra može oboriti.
A njegove ruke... Ramsay mu je dao rukavice, fine rukavice od crne kože, meke i podatne, napunjene vunom da prikriju činjenicu kako mu nedostaju prsti, ali tko god pogleda malko pobliže vidjet će da mu se tri prsta ne savijaju.
"Ni koraka blize!" odjekne glas. "Što hoćeš?"
"Pregovarati." Podbo je kljuse dalje, mašući zastavom mira kako im ne bi promaknula. "Dolazim nenaoružan."
Nije bilo odgovora. Znao jc da unutar zidina željezni raspravljaju o tome bi li ga primili ili mu sasuli strijele u prsa. Nije važno. Brza smrt ovdje bila bi stoput bolja od povratka knezu Ramsayju praznih ruku.
Tada se vrata stražarnice otvore. "Brzo." Vonj se upravo okretao prema šumu kada doletje

strijela. Stigla je odnekud zdesna, gdje su odronjeni komadi obrambenih zidina ležali napola utonuli u močvaru. Sulica je proparala nabore njegova barjaka i ostala visjeti u njemu, s vrškom jedva stopu od njegova lica. To ga je tako gadno prenulo da je ispustio barjak mira i skotrljao se sa sedla.
"Unutra," povikne glas, "brzo, budalo, brzo!"
Vonj se četveronoške uspentra stubama dok mu je još jedna strijela prelijetala iznad glave. Netko ga pograbi i odvuče unutra, a on začu kako se za njim vrata s treskom zatvaraju. Povukoše ga na noge i gurnuše uza zid. Tada mu se pod grlom našao nož, a bradato se lice tako unijelo u njegovo da je mogao prebrojiti dlačice u Čovjekovu nosu. "Tko si ti? Što ovdje tražiš? Brzo ili ćeš završiti kao i on." Stražar tržne glavom prema tijelu koje se raspadalo na podu pokraj vrata, mesa zelenog i punog crva.
"Ja sam željeznog roda", slaže Vonj u odgovor. Dječak koji je nekoć bio, doduše, doista je bio željeznog roda, ali Vonj je došao na svijet u tamnicama Strahotvrđe. "Pogledaj mi lice. Ja sam sin kneza Balona. Vaš princ." Bio bi rekao i ime, ali riječi su mu nekako zastale u grlu. Vonj, ja sam Vonj, rimuje se s cvileći konj. No mora to na neko vrijeme zaboraviti. Nitko ne bi popustio stvorenju poput Vonja, bez obzira na to u kako se očajnom stanju nalazi, Mora se pretvarati daje opet princ.
Njegov mu se hvatač zapilji u lice, škiljeći, usta sumnjivo iskrivljenih. Zubi mu bijahu smeđi, a dah mu je zaudarao na pivo i luk. "Sinovi kneza Balona su ubijeni."
"Moja braća. Ne ja. Knez Ramsay zatočio me nakon Oštrozimlja. Poslao me ovamo da pregovaram s vama. Vi ovdje zapovijedate?"
"Ja?" Čovjek spusti nož i odmakne se korak natrag, gotovo se spota- knuvši o truplo. "Ne ja, gospodaru." Verižnjača mu je bila zahrđala, a kožuh istrunuo. Na jednoj nadlanici krvario je iz otvorenog čira. "Ralf Kenning je zapovjednik. Tako je rekao kapetan. Ja sam na vratima, to je sve."
"A tko je ovo?" Vonj šutne truplo nogom.
Stražar se zagleda u mrtvaca kao da ga prvi put vidi. "On... napio se vode. Morao sam ga priklati da prestane urlati. Pokvario si je želudac. Ne smijete piti vodu. Zato imamo pivo."
Stražar protrlja lice, crvenih i upaljenih očiju. "Ranije smo odvlačili mrtve u podrume. Tamo dolje su sve komore poplavljene. Nikom se više ne da trapiti s tim, pa ih sad samo ostavimo gdje padnu."
"Podrum je bolje mjesto za njih. Dajte ih vodi. Utopljenom Bogu."
Čovjek se nasmija. "Nema vam dolje bogova, gospodaru. Samo štakora i vodenih zmija. Bijelih stvorova, debelih kao noga. Ponekad uspužu stubama i ugrizu vas dok spavate."
Vonj se sjetio tamnica pod Strahotvrđom, štakora koji mu sc koprcao u zubima, okusa tople krvi na usnama. Ne uspijem li, Ramsay će me opet vratiti tamo, ali prvo će mi oguliti kožu s još jednog prsta. "Koliko je posade preostalo?"
"Nešto", odvrati mu željezni. "Ne znam. Manje nas je nego prije. Neki su u Pijančevoj kuli, mislim. Ne i u Dječjoj. Dagon Codd otišao je onamo pred koji dan. Samo su dva čovjeka ostala na životu, rekao je, a jeli su mrtvace. Ubio ih je obojicu, ako se tome dade vjerovati."
Jarak Cailin je pao, shvati tada Vonj, ali nitko im se nije sjetio javiti. Protrljao je usta da sakrije slomljene zube i rekao: "Moram razgovarati s vašim zapovjednikom."
"S Kenningom?" Stražar je djelovao zbunjeno. "Nema se mnogo toga reći ovih dana. Umire. Možda je već mrtav. Nisam ga vidio od... ne sjećam se otkad..."
"Gdje jc? Odvedi me k njemu."
"Tko će čuvati vrata?"
"On." Vonj šutnu mrtvaca.
Nato se čovjek se nasmija. "Nego što. Zašto ne? Dođite sa mnom, onda." Skinuo je baklju sa zidnog utora i stao mahati njome sve dok nije jasnije i toplije zasjala. "Ovuda." Stražar

ga povede kroz vrata i uz zavojito stubište, a svjetlo baklje ljeskalo sc od crnih kamenih zidova dok su se penjali.
Odaja na vrhu stubišta bila je mračna i zadimljena, a u njoj je bilo neizdrživo vruće. Pohabani kožuh visio je preko uskog prozora da ne ude vlaga, a komad treseta tinjao je u žeravniku. Zadah u sobi bio je grozan, mješavina plijesni, mokraće i izmeta, dima i bolesti. Prljava rogožina prekrivala je pod, dok je hrpa slame u kutu trebala služiti kao postelja.
Ralf Kenning je ležao i drhtao pod brdom krzna. Oružje mu bijaše posloženo pokraj njega; mač i sjekira, žičana košulja, željezna ratna kaciga. Na štitu je nosio oblačnu ruku olujnog boga iz čijih prstiju munja sijeva prema burnome moru, ali boja je izblijedjela i sad se ljušti, a drvo pod njom počelo je trunuti.
I Ralf je trunuo. Ispod krzna bio je nag i grozničav, a blijedo podbuhlo meso prekrivali su mu gnjili čirevi i kraste. Glava mu jc bila izobličena, jedan obraz groteskno natečen, a vrat tako nabreknuo od krvi da je prijetio progutati mu licc. Ruka s tc strane bila mu je velika kao cjepanica i vrvjela bijelim crvima. Nitko ga danima nije oprao ni obrijao vise dana, sudeći prema njegovu izgledu. Iz jednog mu je oka curio gnoj, a u bradi mu se skorila suha bljuvotina. "Što mu se dogodilo?" upita Vonj.
"Bio je na parapetu kad je neki močvarni vrag odapeo na njega strijelu. Samo ga je okrznula, ali... strijele su im otrovane, mažu im vrhove govnima i koječim gorim. Lijevali smo kuhano vino na ranu, ali nije pomoglo."
Ne mogu pregovarati s ovim stvorom. "Ubij ga", reče Vonj stražaru. "Izgubio je razum. Pun je krvi i crva."
Čovjek blenu u njega. "Kapetan ga je postavio za zapovjednika."
"Ubio bi umirućeg konja."
"Kakvog konja? Nisam vidio nikakvog konja."
Ja jesam. Sjećanje mu je nahrupilo natrag. Smješkovi krici zvučali su gotovo ljudski. Grive u plamenu, propeo se na stražnje noge, slijep od boli, udarajući kopitima. Ne, ne. Ne moj, nije bio moj, Vonj nikad nije imao konja. "Ja ću ga ubiti." Vonj pograbi mač Ralfa Kcnniga gdje je stajao naslonjen na štit. Još je imao dovoljno prstiju da obuhvati držak. Kad je spustio rub oštrice na nabrekli vrat stvorenja na slami, koža se rastvorila u mlazu crne krvi i žutog gnoja. Kenning se divlje trznuo, a onda umirio. Ogavan smrad ispunio je sobu.
Vonj je izjurio na stubište. Zrak je ondje bio vlažan i hladan, ali u usporedbi s onim mnogo čišći. Željezni dotetura za njim, sav blijed, boreći se da ne povrati. Vonj ga zgrabi za ruku. "Tko je zamjenik zapovjednika? Gdje su ostali ljudi?"
"Na bedemima ili u dvorani. Spavaju, piju. Odvest ću vas ako želite."
"Odmah." Ramsay mu je dao samo dan vremena.
Dvorana je bila sazdana od tamnog kamena, visoka svoda i propušna, puna vjetrom nošena dima, kamenih zidova posutih golemim mrljama blijedog lišaja. Treset je slabo tinjao na ognjištu pocrnjelom od toplijih buktinja iz prijašnjih godina. Masivan stol isklesan od kamena ispunjavao je odaju već stoljećima. Ondje sam sjedio, kad sam zadnji put bio tu, prisjeti se. Robb je bio na Čelu stola, s Velikim Jonom sebi zdesna i Rooseom Boltonom slijeva. Gloverovi su sjedili pokraj Helmana Tallharta. Karstark i sinovi njima nasuprot. Dvadesetak željeznih sada je sjedilo za stolom i pito. Nekolicina ga je pogledala tupim, praznim očima kad je ušao. Ostali su ga ignorirali. Svi su mu bili nepoznati. Poneki su nosili plašteve prikopčane broševima u obliku srebrnog bakalara. Coddovi nisu posebno cijenjeni na Željeznom otočju; za njih se govori da su lopovi i kukavice, a žene drolje koje liježu sa svojim očevima i braćom. Nije ga iznenadilo što je njegov stric odlučio baš ove ljude ostaviti za sobom kad se Željezna flota vratila kući. To će mi olakšati zadatak. "Ralf Kenning jc mrtav", reče. "Tko ovdje zapovijeda?"
Pilci ga bezizražajno pogledaše. Jedan se nasmija. Drugi pijunu. Naposljetku jedan od Coddova reče: "Tko pita?"

"Sin kneza Balona." Vonj, moje ime je Vonj, rimuje se s drski konj. "Došao sam po zapovijedi Ramsayja Boltona, kneza Rogate Šume i nasljednika Strahotvrđe, koji me zarobio u Oštrozimlju. Njegova vojska nalazi se sjeverno od vas, njegov otac je na jugu, ali knez Ramsay pripravan je ukazati milost ako mu predate Jarak Caiiin prije zalaska sunca." Izvukao je pismo koje su mu dali i bacio ga na stol pred pilce.
Jedan od njih podigne ga i uze prevrtati u rukama, pipkajući ružičast vosak kojim je bilo zapečaćeno. Potom reče: "Pergament. Kakve vajde od njega? Treba nam sira i mesa."
"Čelika, hoćeš reći", javi se čovjek do njega, sjedobradi čija je ljevica završavala batrljkom. "Mačeva. Sjekira. Nego što, i lukova, još stotinu lukova i ljudi koji će ispaljivati strijele."
"Ljudi željeznog roda se ne predaju", dometnu treći glas.
" Recite to mome ocu. Knez Balon spustio se na koljeno kad je Robert probio njegov zid. U protivnom bi stradao. Kao što ćete i vi, ako se ne predate." Pokaza na pergament. "Slomite pečat. Pročitajte riječi. Tu vam se nudi sigurna pratnja, knez Ramsay je to napisao vlastoručno. Predajte svoje mačeve i dođite sa mnom, a njegovo gospodstvo će vas nahraniti i dati vam pravo da neometano odmarširate do Kamene obale i pronađete brod za povratak kući. U protivnom ćete umrijeti."
"To je prijetnja?" Jedan od Coddova se osovi na noge. Krupan čovjek, ali buljook i širokih usta, mrtvački blijede puti. Izgledao je kao da gaje otac začeo s ribom, ali je ipak nosio dugi mač. "Dagon Codd ne predaje se nikome."
Ne, molim vas, morate poslušati. Pomisao što će mu Ramsay učiniti ako se vrati u logor bez predaje garnizona bila jc malne dovoljna da se pomokri u gaće. Vonj, Vonj, rimuje se s konj. "To je vaš odgovor?" Riječi zazvučaše slabašno u njegovim ušima. "Govori li ovaj bakalar u ime sviju?"
Stražar koji ga je dočekao na vratima djelovao je manje sigurno. "Victarion nam je zapovjedio da izdržimo, tako je. Čuo sam ga vlastitim ušima. Izdržite dok se ne vratim, rekao je Kenningu."
"Da", odvrati jednoruki. "Tako je rekao. Sazvan je kraljevski zbor, ali on se zakleo da će sc vratiti s krunom od naplavljenog drvlja na čelu i tisuću ljudi za sobom."
"Moj stric se neće vratiti", reče im Vonj. "Na kraljevskom zboru okrunjen je njegov brat Euron, a Vranino Oko je zaokupljen drugim ratovima. Mislite da vas moj stric cijeni? Ne cijeni vas. Ostavio vas je da umrete. Sastrugao vas je, kao što sastruže blato s čizama nakon gacanja po obali."
Te su riječi imale učinka. Mogao je to vidjeti u njihovim očima, u načinu na koji su se pogledali ili namrštili preko pehara. Svi su se bojali da su napušteni, ali ja sam im trebao da strah pretvorim u činjenicu. Ovo nije rod slavnih kapetana ni krv velikih kuća Željeznog otočja. Ovo su sinovi sužnjeva i slanih žena.
"Ako se predamo, možemo otići?" upita jednoruki. "To piše u ovom pismu?" Gurnuo je svitak pergamenta s još neslomljenim voštanim pečatom.
"Pročitajte sami", odgovorio je, iako je bio gotovo siguran da nijedan od njih ne zna čitati. "Knez Ramsay odnosi se prema zarobljenicima Časno, dokle god poštuju zadanu riječ."
Uzeo mije samo prste na nogama i rukama i ono drugo, iako mi je mogao iščupati jezik ili oderali kožu s nogu od pete do bedra. "Predajte mu mačeve, i živjet ćete."
"Lažeš." Dagon Codd isuka dugi mač. "Ti si onaj koga zovu Prebjegom. Zašto da vjerujemo tvojim obećanjima?"
Pijan je, shvati Vonj. To iz njega progovara pivo. "Vjeruj čemu god hoćeš. Prenio sam poruku kneza Ramsayja. Sada mu se moram vratiti. Večerat ćemo divljeg vepra i žute korabe i zaliti ih jakim crnim vinom. Oni koji pođu sa mnom bit će dobrodošli na gozbi. Vi ostali umrijet ćete u roku od jednog dana. Knez Strahotvrde dovest će svoje vitezove nasipom, dok će njegov sin povesti svoje ljude na vas sa sjevera. Nikoga neće poštedjeti. Oni koji poginu u bici bit će sretnici. Preživjele će predati močvarnim vrazima."

"Dosta", zareža Dagon Codd. "Misliš da željezne možeš prestrašiti tiječima? Gubi se. Trči natrag svome gospodaru dok ti nisam rasporio trbuh, izvukao crijeva i natjerao te da ih požderеš."
Možda bi rekao više, ali oči su mu se odjednom raširile. Bačena sjekirica iznikla mu je posred čela uz glasan tup! Mač iskliznu iz Coddovih prstiju. Načas se batrgao poput ribe na udici, a onda potrbuške tresnuo o stol.
Sjekiru je bacio jednoruki čovjek. Dok se dizao na noge, u ruci je držao drugu. "Tko još želi umrijeti?" upitao je ostale pilce. "Javite se, pobrinut ću se za to." Tanki crveni potočići širili su se kamenom iz lokve krvi gdje je pala glava Dagona Codda. "Ja, ja namjeravam živjeti, a to znači da neću ostati ovdje i trunuti."
Jedan čovjek otpije gutljaj piva. Drugi prevrnu pehar da sapere potočić krvi prije nego što stigne do mjesta gdje je sjedio. Nitko nije progovorio. Kad je jednoruki zadjenuo sjekiricu o pojas, Vonj je znao da je pobijedio. Gotovo se opet osjećao poput čovjeka. Knez Ramsay će biti zadovoljan sa mnom.
Skinuo je lignjunov barjak vlastitim rukama, pomalo nespretno zbog odrezanih prstiju, ali zahvalan na onima koje mu je knez Ramsay dopustio da zadrži. Trebao je dobar dio poslijepodneva da se željezni spreme na polazak. Bilo ih je više nego što je mislio; četrdeset sedmorica u Stražarskoj kuli i još osamnacstorica u Pijančcvoj. Dvojica tih bili su tako blizu smrti da za njih više nije bilo nade, a još petorica su bila preslaba da hodaju. To je svejedno ostavljalo njih pedeset osmero pripravnih na borbu. Koliko god da su bili slabi, za sobom bi odnijeli triput toliki broj da je knez Ramsay krenuo u juriš na ruševine. Dobro je učinio kad me poslao, spomenu se Vonj dok se uspinjao na kljuse kako bi poveo dronjavu povorku preko močvarna tla do sjevernjačkog tabora. "Ostavite oružje ovdje", rekao je zarobljenicima. "Mačeve, lukove, bodeže. Naoružane će ubiti na licu mjesta."
Trebalo im je triput dulje da prijeđu tu razdaljinu nego samome Vonju. Skrpali su grube nosiljke za onu četvoricu koja nije mogla hodati; petoga je na leđima nosio njegov sin. Zbog toga su polako napredovali, a svi željezni bili su itekako svjesni svoje izloženosti. Nalazili su sc na dometu močvarnih vragova i njihovih otrovnih strelica. Ako ću umrijeti, neka umrem. Vonj se samo molio da strijelci znaju svoj posao, pa da smrt bude brza i čista. Ljudska smrt, a ne ono što je Ralf Kenning pretrpio.
Jednoruki je hodao na čelu povorke, teško hramajući. Zvao se, kako je rekao, Adrack Humble, a imao je kamenu ženu i tri slane žene na Velikom Wyku. "Tri su od njih četiri imale trbuhe kad smo otplovili," pohvalio se, "a Humbleovi često imaju blizance. Kad se vratim, prije svega ću morati prebrojiti nove sinove. Možda nazovem kojega po vama, gospodaru."
Da, nazovi ga Vonj, pomislio jc, a kad bude zločest odreži mu nožne prste i daj mu da jede štakore. On okrenu glavu i pijunu, te se zapita je li Ralf Kenning bio veći sretnik.
Laka kišica počela je pišati po njima s neba boje škriljevca kad se tabor kneza Ramsayja napokon pojavio pred njima. Stražar ih je šutke promatrao dok su prolazili. Zrakom je provijavao dim iz ognjišnih vatri koje jc sad utapala kiša. Kolona jahača postavila se iza njih, predvođena vlastelinčićem s konjskom glavom na štitu. Neki sin kneza Ryswella, znao je Vonj. Roger, ili možda Richard. Nije ih nikada mogao razlikovati. "Ovo su svi?" upita jahač s kestenjastog pastuha.
"Svi koji nisu bili mrtvi, gospodaru."
"Mislio sam da će ih biti više. Napali smo ih tri puta i tri puta su se obranili."
Mi smo željeznog roda, pomislio je s iznenadnom provalom ponosa, te na pola otkucaja srca opet bio princ, sin kneza Balona, krv Pvkea. No čak su i misli opasne. Mora upamtiti svoje ime. Vonj, moje ime je Vonj, rimuje se s kukavni konj.
Nalazili su se točno pred taborom kad je lavež čopora lovačkih pasa najavio dolazak kneza Ramsayja. S njime je bio Kurvin Otrov, uz još pet-šest svojih miljenika, Gulikožom, Kiselim

Alynom i Damonom Pleši Za Me, ali i Malim i Velikim Walderom. Psi nahrupiše oko njih, škljocajući zubima i režeći na strance. Kopilanove cure, pomisli Vonj, prije nego što se sjetio da nikad, nikad, nikad ne smije izgovoriti tu riječ pred Ramsayjem.
Vonj skoči sa sedla i spusti se na koljeno. "Gospodaru, Jarak Cailin je vaš. Ovo su njegovi posljednji branitelji."
"Tako malo. Nadao sam se većem broju. Bili su tako tvrdoglavi protivnici." Svijetle oči kneza Ramsayja sijevnuše. "Sigurno ste pregladnjeli. Damone, Alyne, pobrinite se za njih. Dajte im vina i piva, i koliko god hrane mogu pojesti. Gulikožo, odvedi ranjenike našim mestrima."
"Razumijem, moj kneže."
Nekolicina željeznih promrmlja riječi hvale prije nego što su se odvukli prema ognjišnim vatrama u središtu tabora. Jedan od Coddovih čak je pokušao poljubiti prsten kneza Ramsayja, ali psi su ga otjerali prije nego što se uspio približiti, a Alison mu je otkinuo komad uha. Iako mu je krv curila niz vrat, čovjek je prigibao glavu, klanjao se i hvalio kneževu milost.
Kad je i posljednji od njih otišao, Ramsay Bolton svrnu svoje nasmiješeno lice prema Vonju. Obuhvatio ga je za potiljak, privukao mu lice k sebi, poljubio u obraz i šapnuo: "Moj stari prijatelju Vonju. Zaista su te pobrkali sa svojim princom? Kakve li su budale ti željezni. Bogovi umiru od smijeha."
"Samo se žele vratiti kući, moj kneže."
"A što ti želiš, dragi moj Vonju?" promrmlja Ramsay, tiho poput ljubavnika. Dah mu je mirisao na kuhano vino i klinčiće, tako sladak. "Takva junačka zasluga zaslužuje nagradu. Ne mogu ti vratiti prste na rukama i nogama, ali sigurno postoji nešto što bi htio od mene. Da te oslobodim? Pustim iz moje službe? Želiš li ići s njima, vratiti se na svoje tmurne otoke na hladnom, sivom moru, opet biti princ? Ili bi radije ostao kao moj vjerni sluga?"
Hladan nož strugao mu je o kralježnicu. Budi oprezan, rekao je u sebi, budi vrlo, vrlo oprezan. Nije mu sc sviđao knežev smiješak, sjaj u njegovim očima i pljuvačka u kutu usana. Već je viđao takve znakove. Ti nisi princ. Ti si Vonj, samo Vonj, rimuje se s nakaradni konj. Daj mu odgovor koji želi.
"Moj kneže," rekao jc, "moje mjesto je ovdje, s vama. Ja sam vaš Vonj. Samo vama želim služiti. Tražim samo... mješinu vina, to mi je dovoljna nagrada... crnog vina, najjačeg što imale, vina koliko čovjek može popiti..."
Knez Ramsay se nasmije. "Ti nisi čovjek, Vonju. Ti si samo moj stvor. Ali, dobit ćeš vina. Waldcre, pobrini se za to. I ništa se ne boj, nećeš se vratiti u tamnicu, imaš riječ jednog Boltona. Umjesto toga, pretvorit ćemo te u psa. Dobivat ćeš meso svaki dan, a čak ću ti ostaviti dovoljno zuba da ga možeš jesti. Moći ćeš spavati s mojim curama. Ben, imamo li oglavnik za njega?"
"Dat ću ga načiniti, gosp'aru", reče stari Ben Bones.
Starac je učinio i više od toga. Te noći, pokraj oglavnika našli su sc i pohabani gunj i polovica kokoši. Vonj se morao boriti s psima za meso, ali bio je to najbolji obrok koji je pojeo od Oštrozimlja.
A vino... vino je bilo tamno i kiselo, ali jako. Čučeći među psima, Vonj ga jc pio dok mu se nije zavrtjelo u glavi, pa se izbljuvao, obrisao usta i nastavio piti. Naposljetku je legao i sklopio oči. Kad se probudio, pas mu je lizao bljuvotinu s brade, a tamni su se oblaci natjerivali preko mjesečeva srpa. Negdje u noći, ljudi su vrištali. Odgurnuo je psa u stranu, prevrnuo sc i nastavio spavati.
Sutradan ujutro knez Ramsay je poslao tri jahača niz nasip da dojave njegovu ocu kako je put Čist. Oderanog čovjeka kuće Bolton razvili su iznad Stražarske kule, odakle je Vonj skinuo zlatnog lignjuna Pykea. Duž islrunule daščanc ceste, u močvarno tlo bijahu duboko zabodeni drveni kolci; na njima su trunuli leševi, crveni i krvavi. Šezdeset tri, znao je,

šezdeset tri ih je. Jednome je nedostajala ruka. Drugome jc komad pergamenta bio gurnut medu zube, s još neslomljenim voštanim pečatom.
Tri dana kasnije, prethodnica vojske Roosea Boltona probila se kroz ruševine i pokraj reda jezivih stražara; četiristo Freyjevih konjanika u modrom i sivom, čiji su vršci kopalja blistali kad god bi sunce probilo oblake. Dvojica sinova starog kneza Waldera predvodila su prethodnicu.
Jedan je bio mišićav, masivne isturene Čeljusti i ruku nabijenih mišićima. Drugi je imao gladne oči stisnute iznad šiljastog nosa, tanku smeđu bradu koja nije posve skrivala slabu čeljust pod njom, i ćelavu glavu. Hosteen iAenys. Sjećao ili se iz vremena prije nego što je znao svoje ime. Hosteen je bik, ne plane lako, ali neumoljiv je kad se razjari, a prati ga glas najboljeg borca među potomcima kneza Waldera. Aenys je stariji, okrutniji i pametniji; zapovjednik, ne mačevalac. Obojica su iskusni vojnici.
Sjevernjaci su stigli odmah za petama prethodnice, dok su im se pohabani barjaci vijorili na vjetru. Vonj ih je gledao kako prolaze. Većina je pješačila, a bilo ih je vrlo malo. Sjećao se velike vojske koja je odmarširala na jug s Mladim Vukom, ispod strahovuka Oštrozimlja. Dvadeset tisuća mačeva i kopalja otišlo je u rat s Robbom, ili beznačajno manje, ali sada se vraćaju tek njih dvojica od deset, većinom ljudi Strahotvrde.
Otraga, u najvećoj stisci, po sredini kolone jahao je čovjek oklopljen tamnosivim pločama preko prošivene tunike od krvavocrvene kože. Njegove rondele imale su oblik ljudskih glava, usta razjapljenih u bolnome vrisku. S ramena mu je padao ružičast, vunen plašt s izvezenim kaplji- cama krvi. Dugi pramičci crvene svile lepršali su mu s vrha zatvorene kacige. Nijedan jezeranin neće ubiti Roosea Boltona otrovnom strijelom, pomislio je Vonj kad gaje ugledao. Zatvorena kola Škripala su iza njega, sa zapregom od šest teških teretnih konja i pod pratnjom samostrijelaca, sprijeda i straga. Zastori od tamnomodra baršuna skrivali su putnike u kolima od znatiželjnih očiju.
Još dalje prema začelju stizala je povorka s prtljagom; tandrkave taljige krcate zalihama i plijenom osvojenim u ratu, kola puna ranjenika i bogalja. A na začelju, još Freyjevih. Najmanje tisuću, možda i više; strijelci, kopljanici i seljaci naoružani kosama i naoštrenim štapovima, slobodni jahači i strijelci na konjima, te još stotinu vitezova kao pojačanje.
S oglavnikom, u lancima i opet u dronjcima, Vonj je slijedio druge pse za petama kneza Ramsayja kad je njegovo gospodstvo izašlo pozdraviti svog oca. Međutim, kad jc jahač u tamnom oklopu skinuo kacigu, Vonj nije prepoznao lice pod njom. Ramsayjev se osmijeh iskrivio na taj prizor, a gnjev mu je sijevnuo licem. "Što je ovo, neka šala?"
"Samo oprez", šapnu Roose Bolton, otkrivši se iza zastora zatvorenih kola.
Knez Strahotvrde nije naročito sličio svojemu izvanbračnom sinu. Lice mu je bilo izbrijano i glatke kože, obično, ne naočito ali ne baš ni neugledno. Iako se Roose nagledao bitaka, nije imao ožiljaka. Iako je dobrano prešao četrdesetu, licc mu je još bilo zategnuto, s jedva pokojom borom koja bi odavala prolazak vremena. Usne su mu bile tako tanke da su gotovo potpuno nestajale kad bi ih stisnuo. Zračio je nekom svevremenošću, nekom mirnoćom; na licu Roosea Boltona jarost i radost izgledale su posve jednako. Njemu i Ramsayju jedino su zajedničke bile oči. Njegove oči su led. Vonj se upita je li Roose Bolton ikad plakao. Ako jest, padaju li mu na obraze hladne suze?
Nekoć davno, dječak zvan Theon Greyjoy uživao je povlačiti Boltona za nos dok su sjedili za vijećem Robba Starka, izrugivati se njegovu mekom glasu i zbijati šale o-pijavicama. Taj je sigurno bio lud. Ovo nije čovjek s kojim se može šaliti. Valja samo pogledati Boltona da bi se znalo kako ima više okrutnosti u malome prstu nego svi Freyjevi zajedno.
"Oče." Knez Ramsay kleknu pred svojim roditeljem.
Knez Roose ga je proučavao na trenutak. "Možeš ustati." Okrenuo se da pomogne dvjema mladim ženama pri silasku iz kola.
Prva jc bila niska i vrlo debela, okrugla crvena lica i s tri lelujava podbratka ispod crne

kukuljice. "Moja nova žena", reče Roose Bolton. "Kneginjo Walda, ovo je moj izvanbračni sin. Poljubi pomajci ruku, Ramsay." Poslušao je. "Siguran sam da se sjećaš gospe Aryje. Svoje zaručnice."
Djevojka je bila vitka i viša nego što je se sjećao, ali to se moglo i očekivati. Djevojčice brzo rastu u tim godinama. Imala je haljinu od sive vune obrubljenu bijelim satenom; preko nje nosila jc ogrtač od hermelina pričvršćen kopčom sa srebrnom vučjom glavom. Tamnosmeda kosa padala joj je do pola leda. A oči...
To nije kći kneza Eddarda.
Arya je imala očeve oči, sive oči Starkovih. Djevojka njezine dobi može pustiti kosu, izrasti pokoji palac, može joj se popuniti i poprsje, ali ne može si promijeniti boju očiju. To je Sansina mala prijateljica, upraviteljeva kći. Jeyne, tako se zvala. Jeyne Poole.
"Kneže Ramsay." Djevojka se nakloni pred njim. Ni to nije bilo kako treba. Prava Aryu Stark pljunula bi mu u lice. "Nadam se da ću vam biti dobra žena i podariti vam kršne sinove koji će vas naslijediti."
"Hoćeš," obeća Ramsay, "i to vrlo brzo."

25 - JON

Svijeća mu je utrnula u lokvici voska, ali jutarnje je svjetlo blistalo kroz prozorske kapke. Jon je opet zaspao nad poslom. Knjige su prekrivale njegov stol, visoko naslagane. Sam si ih je donio ovamo gore, nakon što je proveo pola noći u pretraživanju prašnjavih podruma pod svjetlom fenjera. Sam ima pravo, knjige bi što prije trebalo posložiti, popisati i dovesti u red, ali to nije zadatak za upravitelje koji ne znaju ni citati ni pisati. Morat će pričekati Samov povratak.

Ako se uopće vrati. Jon se boji za Sama i meštra Aemona. Cotter Pyke im je pismom iz Istočne Stražarnice javio da je Olujna vrana opazila olupinu neke galije na obali Skagosa. Je li potopljeni brod bio Crni kos, jedan od plaćeničkih brodova Stannisa Baratheona, ili kakav trgovački brod u prolazu, posada Olujne vrane nije uspjela razabrati. Kanio sam poslati Gilly i djetešce na sigurno. Jesam li ih umjesto toga poslao u grob?

Sinoćnja večera smrznula se na stolu pokraj njegova lakta, jedva taknuta. Žalosni Edd mu je napunio zdjelu gotovo do vrha, ne bi li zloglasni gulaš s tri vrste mesa Troprstog Hobba omekšao ustajali kruh. Braća zbijaju šalu da su te tri vrste mesa ovčetina, ovčetina i ovčetina, premda bi mrkva, luk i repa bili bliže točnom opisu. Opna hladne masti caklila sc na ostacima gulaša.
Bowen Marsh ga je nagovarao da se preseli u bivše odaje Starog Medvjeda u Kraljevoj kuli nakon što ih je Stannis napustio, ali Jon je to odbio. Selidba u kraljeve odaje mogla bi se lako protumačiti kao da ne očekuje da se kralj vrati.
Neobična bezvoljnost spustila sc na Crni Zamak otkako je Stannis odmarširao na jug, kao da i slobodnjaci i crna braća zadržavaju dah, čekajući da vide što se sprema. Dvorišta i dvorana za blagovanje češće su prazni negoli puni, a Kula vrhovnog zapovjednika pretvorila se u ljušturu, stara zajednička dvorana sad nije više od hrpe pocrnjelih greda, dok Hardinova kula izgleda kao da bi je sljedeći nalet vjetra mogao srušiti. Jedini zvuk života koji Jon još čuje tihi je zveket mačeva iz dvorišta pred oružarnicom. Željezni Emmet

viče Skok-Robinu da podigne štit. Svima bi nam bilo pametnije da podignemo štitove.
Jon se oprao, odjenuo i izašao iz oružarnice, zadržavši sc u dvorištu dovoljno dugo da uputi nekoliko riječi ohrabrenja Skok-Robinu i ostalim Emmetovim štićenicima. Odbio je Tyjevu ponudu pratnje, kao i obično. Danas će imati dovoljno ljudi oko sebe; dođe li do krvoprolića, dvojica više teško da će išta promijeniti. Međutim, uzeo jc Dugu Pandžu, a Duh ga je slijedio za petama.
Kad je stigao u staje, Žalosni Edd je već stigao osedlati i zauzdati kasača vrhovnog zapovjednika, koji ga je spremno Čekao. Zaprežna kola svrstavala su sc u red pod budnim okom Bowena Marsha. Glavni upravitelj kaskao je uz kolonu, upirući prstom i uzrujavajući se oko sitnica, obraza rumenih od studeni. Kad jc spazio Jona, pocrvenio je još jače.
"Vrhovni Zapovjedniče. Ako i dalje ustrajavate na..."
"... ovoj ludosti?" dovrši Jon umjesto njega. "Molim recite mi da sc niste spremali reći 'ludosti', gospodine. Da, jesam. Već smo raspravljali o tome. Istočnoj Stražarnici treba još ljudi. Sjenovitoj Kuli treba još ljudi. Sivoj Stražarnici i Ledentragu također, ne sumnjam, a imamo još četrnaest drugih zamaka koji zjape prazni, duge miije Zida kojima se ne patrolira i koje su nebranjene."
Marsh stisne usne. "Vrhovni zapovjednik Mormoni—"
"—je mrtav. I to ne od ruke divljaka, već od ruku vlastite Zaklete braće, kojima je vjerovao. Ni vi ni ja ne možemo znati što bi učinio na mome mjestu." Jon okrenu konja. "Dosta priče. Idite."
Žalosni Edd je čuo cijeli razgovor. Kad je Bowen Marsh otrčao, kimnuo je za njim i rekao: "Šipci. Sve to sjemenje u njima. Čovjek bi se mogao ugušili. Draža mi je repa. Repa nikome nikad nije naškodila."
U takvim trenucima Jonu je najviše nedostajao meštar Aemon. Clydas se dobro skrbi o gavranovima, ali ne posjeduje ni desetinu znanja i iskustva Acmona Targaryena, a još manje njegove mudrosti. Bowen je dobar čovjek na svoj način, ali rana koju je zadobio na Mostu lubanja otvrdnula je njegove stavove, a jedina pjesma koju sada pjeva njegov je poznati refren o zapečaćivanju dveri. Othell Yarwyck stamen je i nemaštovit koliko i šutljiv, a Prvi izvidnici naizgled ginu brzinom kojom bivaju imenovani. Noćna je straža izgubila previše svojih najboljih ljudi, pomisli Jon kad su se kola počinjala kotrljati. Starog Medvjeda, Qhorina Polurukog, Donala Noyea, Jarmena Buckwella, mog strica...
Lagan snijeg počeo je padati dok je kolona putovala na jug kraljevskom cestom, a duga je povorka kola vijugala pokraj polja, potoka i šumovitih obronaka, s dvanaestoricom kopljanika i još toliko strijelaca na konjima u pratnji. Posljednjih nekoliko izleta u Krtograd nije prošlo najbolje, bilo je malko naguravanja, promrmljanih psovki i mnogo mrzovoljnih pogleda. Bowen Marsh je smatrao pametnijim ne riskirati, i u tome su se on i Jon konačno složili.
Glavni upravitelj predvodio je put. Jon je jahao nekoliko lakata iza, sa Žalosnim Eddom Tollettom uza se. Pola milje južno od Crnog Zamka, Edd je podbo svog brdskog konjića do Jonova i rekao: "Moj kneže? Pogledajte gore. Veliki pijanac na brijegu."
Pijanac je bio stablo jasena, iskrivljeno ustranu stoljetnim udarima vjetra. Sada je steklo i lice. Ozbiljna usta, slomljenu granu umjesto nosa, par očiju izdubljen duboko u deblu, a gledalo je na sjever uz kraljevu cestu, prema zamku i Zidu.
Divljaci su ipak sa sobom donijeli svoje bogove. Jon se nije iznenadio. Ljudi se ne odriču bogova tek tako. Cijela ceremonija koju je gospa Melisandre priredila iza Zida odjednom mu se učinila ispraznom poput mimičarske farse. "Malko ti sliči, Edde", rekao je, nastojeći to okrenuti na šalu.
"Da, kneže. Ne raste mi lišće iz nosa, ali izuzev toga... Gospa Melisandre neće biti sretna."
"Vjerojatno ga neće vidjeti. Pobrini se da joj nitko ne kaže."
"Samo, ona svašta vidi u onim svojim vatrama."

"Dim i pepeo."
"1 spaljene ljude. Mene, najvjerojatnije. S lišćem u nosu. Oduvijek strepim da ću izgorjeti, ali nadao sam se da ću prije toga ipak umrijeti."
Jon se osvrnu prema licu, pitajući se tko ga je izrezbario. Postavio je stražare oko Krtograda kako bi zadržao svoje vrane podalje od divljakinja, ali i kako bi spriječio da slobodnjaci pobjegnu na jug u pljačku. Tko god je izrezbario ovaj jasen, očito jc umakao njegovim stražarima. A ako sc jedan čovjek uspio provući kroz kordon, mogli su se i drugi. Mogao bih opet podvostručiti stražu, pomislio je kiselo. Protratio bih još dvostruko više ljudi koji bi inače patrolirali Zidom.
Kola su nastavila polagan put na jug kroz zaleđeno blato i vjetrom nošen snijeg. Milju dalje, nabasali su na drugo lice, urezano u stablo kestena koje raste pokraj zaleđena potoka, odakle mu oči mogu motriti stari daščani most koji vodi prijeko. "Dvostruko više truda", objavi Žalosni Edd.
Kesten je bio bez lišća i koštan, ali gole smeđe grane nisu mu bile prazne. Na niskoj grani koja sc nadvila iznad potoka sjedio je zgurcn gavran, sav nakostriješen da se zaštiti od hladnoće. Kad je opazio Jona, raširio je krila i oglasio se krikom. Kad je ovaj podigao šaku i zvižduknuo mu, velika crna ptica doletjela je odozgo, krijeŠteći: "Kukuruz, kukuruz, kukuruz."
"Kukuruz je za slobodnjake", reče mu Jon. "Nije za tebe." Upitao se hoće li svi spasti na prehranu mesom gavranova prije nego Što se nadolazeća zima privede kraju.
Braća na kolima također su vidjela to lice, Jon u to nije sumnjao. Nitko ga nije spominjao, ali poruka je bila jasna svakom čovjeku s očima u glavi. Jon je jednom čuo kako Mance Raydcr govori da su većina klečavaca ovce. "Dakle, pas može vodili stado ovaca," rekao je Kralj s onu stranu Zida, "ali među slobodnjacima su, eto, neki sjenoviti risovi, a neki kamenje. Jedni lunjaju kamo ih je volja i rastrgat će vaše pse na komadiće. Drugi se neće pomaknuti dok ih ne šutnete." Ni sjenoviti risovi ni kamenje neće se tako lako odreći bogova koje su štovali cijeloga života kako bi sc klanjali onome kojega jedva poznaju.
Odmah sjeverno od Krtograda naišli su na trećeg promatrača, urezanog u golem hrast koji je označavao granicu sela, dubokih očiju uprtih u kraljevu cestu. To nije prijateljsko lice, pomisli Jon Snow. Lica koja su Prvi ljudi i djeca šume urezivali u usud-drveće prije mnogo vjekova često su imala stroge ili divlje izraze, ali ovaj je velebni hrast izgledao posebno gnjevno, kao da se sprema iščupati korijenje iz zemlje i urlajući pojuriti za njima. Rane su mu svježe poput rana ljudi koji su ga urezali.
Krtograd je oduvijek bio veći nego što se činilo; većinom se nalazi pod zemljom, gdje je zaklonjen od hladnoće i snijega. To sada još i više vrijedi. Magnar od Thenna spalio je to napušteno selo kad je ovuda prošao na putu da napadne Crni Zamak, i samo su hrpe pocrnjelih greda i staro oprljeno kamenje ostali iznad tla... ali dolje, pod zaleđenom zemljom, trezori, tuneli i duboki podrumi još opstaju, a u njih su se sklonili slobodnjaci, skutrivši se u mraku poput krtica po kojima je selo dobilo ime.
Kola su se zaustavila u polumjesecu pred nekadašnjom seoskom kovačnicom. U blizini, roj rumene djece gradio je snježnu tvrđavu, ali razbježali su se na prizor u crno zaogrnute braće, nestavši u ovoj ili onoj rupi. Nekoliko trenutaka kasnije, odrasli su se počeli pomaljati iz zemlje. S njima je došao i miris, zadah neopranih tijela i prljave odjeće, izmeta i urina. Jon je opazio kako je jedan od njegovih ljudi nabrao nos i primijetio nešto čovjeku do sebe. Neku šalu o mirisu slobode, pretpostavio je. Previše njegove braće sprda se na račun smrada divljaka u Krtogradu.
Neuke svinje, pomisli Jon. Slobodnjaci nisu ništa drugačiji od ljudi Noćne straže; neki su čisti, neki prljavi, ali većina je katkad čista, a katkad prljava. Ovaj zadah je samo vonj tisuću ljudi natrpanih u podrume i tunele iskopane kao sklonište za ne više od stotinu. Divljaci su već plesali na ovu glazbu. Šutke su oformili kolone ispred kola. Bilo je po tri

žene na svakog muškarca, od kojih su mnoge imale djecu, blijeda, mršava stvorenja privijena uz njihove skute. Jon je vidio vrlo malo dojenčadi. Dojenčad je umrla tijekom marša, shvatio je, a ona koja je preživjela bitku umrla je u kraljevoj palisadi.
Borci su bolje prošli. Tristo ljudi sposobnih za bitku, objavio je Justin Massey na vijeću. Knez Harwood Fell ih je prebrojio. Bilo je i kopljanika. Njih pedeset, šezdeset, možda i stotinu. Fellov zbroj uključuje i ranjenike, znao je Jon. Opazio ih je na desetke; muškarce s grubim štakama, muškarce s praznim rukavima i odsječenim šakama, muškarce s jednim okom ili s pola lica, čovjeka bez nogu kojega nose dva prijatelja. Svaki je bio siv u licu i ispijen. Slomljeni ljudi, pomislio je. Utvare nisu jedini živi mrtvaci.
Međutim, nisu svi borci bili slomljeni. Pet-šest Thennova u brončanom ljuskastom oklopu stajalo je zbijeno oko jednih podrumskih stepenica, mrko sve promatrajući i ne pokušavajući se pridružiti ostalima. U ruševinama stare seoske kovačnice Jon je opazio krupnu, ćelavu gromadu od čovjeka i prepoznao ga kao Hallecka, brata Harme Psoglave. No Harminih svinja nije bilo. Pojedene su, zasigurno. Dvojica u krznima bili su Rožnate Noge, divlji koliko i žgoljavi, bosonogi čak i na snijegu. Još ima vukova među ovim ovcama.
Val ga je podsjetila na to, pri posljednjem posjetu. "Slobodnjaci i klečavci imaju više toga zajedničkog nego što misle, Jone Snow. Muževi su muževi, a žene žene, bez obzira na kojoj smo se strani Zida rodili. Dobrih ljudi i loših, junaka i zločinaca, časnih ljudi, lažljivaca, kukavica, nasilnika... imamo ih dovoljno, kao i vi."
Nije pogriješila. Trik je u tome da ih se znade razlikovati, dijeliti ovce od koza.
Crna braća počela su dijeliti hranu. Donijeli su komade tvrde usoljene govedine, sušeni bakalar, suhi grah, repu, mrkvu, vreće ječmene kaše i pšeničnog brašna, ukiseljena jaja, badnjeve luka i jabuka. "Možeš dobiti ili luk ili jabuku," čuo je Jon kako Kosmati Hal govori jednoj ženi, "ali ne oboje. Moraš izabrati."
Činilo se da ga žena nije razumjela. "Trebam po dvoje od svakoga. Po jedno od svakoga za me, i isto tol'ko za mog sina. Bolestan je, al' jabuka će mu pomoć'."
Hal odmahnu glavom. "Mora sam doći po jabuku. Ili po luk. Ne oboje. Isto vrijedi i za tebe. A sad, hoćeš li jabuku ili luk? Požuri se, ima ih još iza tebe."
"Jabuku", reče ona, a on joj dade jednu, star, suh plod, malen i smežuran.
"Pokreni se, ženo", dovikne joj čovjek koji jc čekao treći u redu. "Hladno je."
Žena se ne obazre na viku. "Još jednu jabuku", reče Kosmatome Halu. "Za mog sina. Molim vas. Ova je tako mala."
Hal pogleda Jona. Jon odmahnu glavom. Moglo bi im brzo ponestati jabuka. Počnu li dijeliti dvije svakome tko želi dvije, oni koji zakasne neće dobiti ništa.
"Makni se s puta", reče djevojka iza žene. Zatim je bubnu u leda. Žena posrnu, izgubi jabuku i pade. Ostala hrana koju je imala u naručju razletjela se posvuda. Grah se rasuo, repa otkotrljala u lokvu blata a vreća brašna se rasparala i prosula dragocjen sadržaj po snijegu.
Gnjevni se glasovi povisiše, na drevnom i na zajedničkom jeziku. 1 kod drugih kola došlo je do naguravanja. "Nije dovoljno", režao je jedan starac. "Proklete vrane htjele bi nas izgladniti do smrti." Žena koju su srušili puzala je na koljenima za hranom. Jon opazi bljesak golog čelika nekoliko lakata dalje. Njegovi strijelci nataknuše strijele na tetive.
On se okrene u sedlu. "Rory. Smiri ih."
Rory pridigne svoj velebni rog usnama i puhne.
AAAAhuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuu.
Graja i gurkanja zamrijcše. Glave sc okrenuše. Neko dijete brižnu u plač. Mormontov gavran odšeta s Jonova lijevog ramena na desno, klateći glavom i mrmljajući: "Snow, snow, snow."
Jon pričeka da posljednji odjeci zamru, pa podbode svog kasača naprijed gdje ga svi mogu

vidjeti. "Hranimo vas najbolje Što možemo, koliko si možemo odvojiti. Jabuke, luk, žuta koraba, mrkva... pred nama je svima duga zima, a naše zalihe nisu nepresušne."
"Vi vrane dobro jedete." Halleck se progura naprijed.
Zasad. "Čuvamo Zid. Zid štiti zemlju... a sada i vas. Znate s kakvim smo neprijateljem suočeni. Znate što nam sc bliži. Neki od vas već su se suočili s njima. S utvarama i bijelim šetačima, mrtvim stvorovima modrih očiju i crnih ruku. I ja sam ih vidio, borio sam sc s njima, poslao ih nekoliko u pakao. Ubijaju, a onda šalju vaše mrtve na vas. Orijaši im se nisu uspjeli oduprijeti, kao ni vi Thcnnovi, ni klanovi ledene rijeke, ni Rožnate Noge, slobodnjaci... a kako dani bivaju sve kraći, a noći sve hladnije, oni bivaju sve jači. Ostavili ste svoje domove i došli na jug u stotinama i tisućama... zašto, ako ne da im umaknete? Da budete na sigurnom. Pa, Zid je taj koji vas čuva. Mi smo ti koji vas čuvaju, crne vrane koje toliko prezirete."
"Na sigurnom smo i gladujemo", reče zdepasta žena vjetrom oprljena lica, kopljanica, sudeći po izgledu.
"Želite još hrane?" upita Jon. "Hrana je za borce. Pomozitc nam čuvati Zid i jest ćete dobro kao svaka vrana." Ili loše, kad hrane ponestane.
Zavlada muk. Divljaci izmijeniše nesigurne poglede. "Jedi", promrmlja gavran. "Kukuruz, kukuruz."
"Boriti se za vas?" U ovom se glasu čuo jak strani izgovor. Sigorn, mladi Magnar od Thenna, u najbolju se ruku nesigurno služio zajedničkim jezikom. "Ne za vas. Ubiti vas bolje. Ubiti vas sve."
Gavran zamahnu krilima. "Ubiti, ubiti."
Sigornova oca, starog Magnara, zdrobilo je rušenje stubišta za vrijeme napada na Crni Zamak. 1 ja bih osjećao isto da me netko pozove da se pridružim Lannisterima, spomenu se Jon. "Tvoj otac nas je već pokušao ubiti", podsjeti on Sigorna. "Magnar je bio hrabar čovjek, ali nije uspio. A i da jest... tko bi čuvao Zid?" Okrenuo je leda Thennovima. "I zidine Oštrozimlja bile su jake, ali Oštrozimlje je sada u ruševinama, spaljeno i slomljeno. Zid vrijedi koliko i ljudi koji ga brane."
Starac koji jc privijao repu na grudi reče: "Ubijate nas, izgladnjujete, a sad nas 'oćete pretvorit u robove."
Debeljuškast čovjek crvena lica glasno se složi. "Radije bi' hod'o gol nego nosio na leđima ijednu od tih crnih krpa."
Jedna se kopljanica nasmije. "Tebe čak ni tvoja žena ne želi vidjet' gologa, Kundaku."
Desetero ih uze govoriti uglas. Thennovi se razvikaše na drevnom jeziku. Jedan dječačić poče plakati. Jon Snow pričeka da sve to zamre, a onda se okrene prema Kosmatome Halu i reče: "Hale, što si rekao ovoj ženi?"
Hal djelovaše zbunjeno. "O hrani, mislite? Jabuku ili luk? To je sve što sam rekao. Moraju izabrati."
"Morate izabrati", ponovi Jon Snow. "Svi vi. Nitko ne traži da položite prisegu, niti mi je važno koje bogove štujete. Moji su bogovi stari bogovi, bogovi Sjevera, ali možete slaviti crvenog boga, Sedmoricu ili bilo kojega drugog boga koji vam usiišava molitve. Trebaju nam koplja. Lukovi. Oči na Zidu.
"Primit ću svakog mladića iznad dvanaest godina koji zna držati koplje ili napeti luk. Primit ću i vaše starce, vaše ranjenike i bogalje, čak i one koji se više ne mogu boriti. Ima i drugih zadataka koje mogu obavljati. Izrađivati strijele, musti koze, skupljati luči, čistiti staje... poslu nikad kraja. I da, primit ću i vaše žene. Ne trebaju mi stidne djeve koje traže zaštitu, ali primit ću sve kopljanice koje žele doći."
"A djevojčice?" upita jedna. Izgledala je mlado poput Aryje kad ju je Jon posljednji put vidio.
"Od šesnaest godina i starije."

"Primate dječake od dvanaest."
U Sedam kraljevina dvanaestogodišnji su dječaci često paževi ili štitonoše; mnogi su sc već godinama dotad obučavali na oružju. Dvanaestogodišnje su djevojčicc djeca. No ovo su divljaci. "Kako hoćete. Dječake i djevojčice od dvanaest godina. Ali samo one koji znaju slušati zapovijedi. To vrijedi za sve vas. Neću tražiti da kleknetc preda mnom, ali dodijelit ću vam kapetane i narednike koji će vam govoriti kada treba ustati, kada ići na spavanje, kada jesti, kada piti, što odjenuti, kada isukati mačeve i odapeti strijele. Ljudi Noćne straže služe doživotno. Neću to tražiti od vas, ali dokle god ste na Zidu bit ćete pod mojim zapovjedništvom. Oglušite li se na naredbu, odrubit ću vam glave. Pitajte moju braću neću li. Vidjeli su me na djelu."
"Glavu", zakriješti gavran Starog Medvjeda. "Glavu, glavu, glavu."
"Odluka jc vaša", reče im Jon Snow. "Oni koji nam žele pomoći u obrani Zida neka se vrate u Crni Zamak sa mnom, a ja ću se pobrinuti da vas naoružaju i nahrane. Ostali, uzmite svoju repu i luk i otpužitc u svoje jazbine."
Djevojčica istupi prva. "Znam sc boriti. Mati mi jc bila kopljanica." Jon kimne. Možda joj nije ni dvanaest, pomislio je dok se provlačila između dvojice staraca, ali nije kanio odbiti jedinog novaka.
Slijedio ju je par žutokljunaca, dječaka ne starijih od četrnaest godina. Za njima čovjek s brazgotinama i bez jednog oka. "I ja sam ih vid'o, mrtvace. Čak su i vrane bolje od toga." Pa visoka kopljanica, starac na štakama, dječak okrugla lica i odumrle ruke, mladić čija je crvena kosa podsjetila Jona na Ygritte.
A zatim i Hallcck. "Ne sviđaš mi se, vrano," zareža on, "ali nije mi se sviđao ni Mance, ništa manje neg' mojoj sestri. Ipak, borili smo se za njega. Zašto ne i za tebe?"
To je probilo branu. Hallcck je bio glasovit čovjek. Mance nije pogriješio. "Slobodnjaci ne slijede imena ili male platnene životinje našivene na tuniku", rekao mu je Kralj s onu stranu Zida. "Slijede snagu. Slijede čovjeka."
Halleckovi rođaci slijedili su Halleckov primjer, a zatim jedan od Harminih vazala, potom ljudi koji su se borili za nju, a onda i drugi koji su čuli priče o njihovoj smionosti. Sjcdobradi i zeleni dječaci, borci u naponu snage, ranjenici i bogalji, dobar dio kopljanica te čak i trojica Rožnatih Nogu.
Ali nijedan Thenn. Magnar se okrenuo i nestao u tunelima, a njegovi u broncu odjeveni podanici slijedili su ga za petama.
U času kad je razdijeljena posljednja uvela jabuka, kola su bila krcata divljacima, a oni za šezdeset troje ljudi jaci nego kad je povorka krenula iz Crnog zamka tog jutra. "Što ćete s njima?" upitao je Bowen Marsh Jona na povratku kraljevskom cestom.
"Uvježbat ćemo ih, naoružati i raspodijeliti. Poslati ih gdje su potrebni. U Istočnu Stražarnicu, Sjenovitu Kulu, Ledentrag, Sivu Stražarnicu. Kanim otvoriti još tri utvrde."
Glavni upravitelj sc obazre za sobom. "I žene? Naša braća nisu svikla imati žene u svom društvu, moj kneže. Njihove zakletve... bit će tučnjava, silovanja..."
"Ove žene imaju noževe i znaju ih rabiti."
"A kad prva od tih kopljanica prereže vrat jednome od naše braće, što onda?"
"Izgubit ćemo čovjeka," reče Jon, "ali svejedno smo stekli šezdeset troje. Dobro vam ide računica, gospodine. Ispravite me ako se varam, ali po mome računu bili bismo na dobitku za šezdeset dvoje."
Marsh sc nije dao uvjeriti. "Dodali ste nam još šezdeset troja usta, moj kneže... ali koliko njih je boraca i na čijoj će se strani boriti? Ako se Drugi pojave na dverima, vjerojatno će stati uz nas, priznajem... ali bude li to Tormund Orijaška Kob ili Narikač s deset tisuća urličućih ubojica, što onda?"
"Onda ćemo znati. Nadajmo se da toga nikad neće doći."

26 - TYRION

Sanjao je svojega kneza oca, i Zakukuljenog Kneza. Sanjao je da su jedan te isti, a kad ga je otac privio uza se u kameni zagrljaj i prignuo se da mu udijeli sivi cjelov, probudio se suhih usta, punih zahrđala okusa krvi, dok mu je srce silovito nabijalo u grudima. "Vratio nam se naš mrtvi patuljak'', reče Haldon.
Tyrion protrese glavu da otjera paučinu sna. Čemeri. Izgubih se u Čemerima.
"Nisam mrtav."
"To ćemo još vidjeti." Polumeštar se uspravi nad njim. "Patku, budi dobra ptičica pa našemu malom prijatelju zakuhaj malo odvarka. Sigurno skapava od gladi."
Tyrion uvidje da se nalazi na Stidljivoj djevi, prekriven hrapavom dekom koja zaudara po octu. Čemeri su iza nas. To bijaše tek san koji usnih dok sam se davio. "Zašto smrdim po octu?"
"Lemore te cijelo vrijeme prala njime. Neki tvrde da pomaže spriječiti sivu krljušt. Sklon sam sumnji u to, ali nije bilo škode od pokušaja. Upravo ti je Lemore istjerala vodu iz pluća nakon što te Griff izvukao iz rijeke. Bio si ledeno hladan, posve modrih usana. Yandry je rekao da bi te trebalo baciti natrag, ali momak je to zabranio "
Princ. Sjećanja su mu navrla u hipu; kameni čovjek koji prema njemu pruža ispucane sive šake, krv što mu curi između zglobova. Bio je težak kao stijena, vukao me na dno. "Gritf me izvukao?" Jamačno me mrzi, inače bi me pustio da umrem. "Koliko sam spavao? Gdje smo to?"
"U Selhorysu." Haldon iz rukava izvadi nožić. "Evo", reče i dobaci ga ispod ruke Tyrionu.
Patuljak se lecnu. Nožić se zabi u palubu između njegovih nogu i tu ostade podrhtavati. On ga iščupa. "Što je sad ovo?"
"Izuj čizme. Zabodi si ga u svaki prst na nogama i rukama."
"To zvuči... bolno."
"Nadam se. Hajde."
Tyrion izuje jednu, pa drugu čizmu, zguli čarape s nogu i zaškilji prema prstima. Činilo mu se da ne izgledaju ni bolje ni gore nego inače. Oprezno se bočne u jedan nožni palac.
"Jače", naloži mu Haldon Polumestar.
"Ti bi to htio da si pustim krv?"
"Bude li potrebe."
"Imat ću krastu na svakom nožnom prstu."
"Smisao pokusa nije u brojenju nožnih prstiju. Hoću da vidim kako se trzaš od bolova. Dokle god te ubodi budu boljeli, siguran si. Tek u slučaju da ne možeš osjetiti oštricu imat ćeš razloga za strah."
Siva krljušt. Tyrionu sc lice zgrči. On si ubode još jedan nožni prst i opsuje kad mu kapljica krvi navre oko vrška nožića. "To me zaboljelo. Jesi sada sretan?"
"Plešem od radosti."
"Noge ti smrde gore nego meni, Yollo." Patak mu je donio odvarak u šalici.
"Griff te upozorio da nc dodiruješ kamene ljude."
"Nego što, ali zaboravio jc upozoriti kamene ljude da ne dodiruju mene."

"Dok se budeš ubadao, gledaj nema li gdjegod kakve mrtve, sive kože, ili noktiju koji ti polako crne", reče Haldon. "Primijetiš ti takve naznake, ne oklijevaj. Bolje izgubiti nožni prst nego stopalo. Bolje izgubiti ruku nego ostatak života jaukati na Mostu snova. A sad i drugo stopalo, ako ti nije teško. Zatim prste na rukama."
Patuljak obratno prekriži zakržljale nožice i poče si ubadati prste na drugom stopalu. "Da se boenem i u bockalo?"
"Ne bi škodilo."
"Ne bi škodilo tebi, hoćeš reći. Makar si ga slobodno mogu otfikariti, kolike mi je vajde."
"Samo izvoli. Uštavit ćemo ga, preparirati i prodati za skup novac. Kurac patuljka odlikuje se čarobnim moćima."
"Već godinama to govorim svim ženama." Tyrion si zari vršak bodeža u debelo meso pod palcem na ruci, promotri naviranje krvi u kapljicu, pa je posisa.
"Koliko još dugo moram samoga sebe podvrgavati mukama? Kada ćemo biti sigurni da sam čist?"
"Iskreno?" reče Polumeštar. "Nikada. Popio si pola rijeke. Možda već sada siviš, pretvaraš se iznutra u kamen, počev od srca i pluća. Ako je tako, neće te spasiti ubadanje prstiju i kupanje u octu. Kad budeš gotov, dođi da pojedeš odvarka."
Odvarak je bio dobar, premda je Tyrion zamijetio da Polumeštar pri jelu pazi da se drži na suprotnoj strani stola. Stidljiva jc djeva pristala na vez uz trošan mol na istočnoj obali rijeke Rhoyne. Dva mola niže, vojnici su se iskrcavali iz jedne volantijske riječne galije. Trgovine, tezge i spremišta stiskali su se podno zidine od pješčanika. Kule i kupole grada vidjele su se preko nje, crvenkaste od svjetlosti zalazećeg sunca.
Ne, ne grada. Selhorys se još uvijek smatra pukim mjestom, a potpada pod ovlast Staroga Volantisa. Nisu ovo Zapadne zemlje.
Lemore je izašla iz potpaljublja u pratnji princa. Kad ugleda Tyriona, ona pohita palubom i čvrsto ga zagrli. "Majka je milostiva. Molili smo se za tebe, Hugore."
Ti si se molila, barem. "Neću ti zamjeriti na tome."
Mladi gaje Griff manje srdačno pozdravio. Kraljević je bio naduren, ljutit što su ga prisilili da ostane na Stidljivoj djevi umjesto da ode na obalu s Yandryjem i Ysillom. "Samo želimo da budeš na sigurnom", kazala mu je Lemore. "Nemirna su ovo vremena."
Haldon Polumeštar mu pojasni stvar. "Na plovidbi rijekom od Čemera do Selhorysa triput smo opazili jahače kako putuju na jug istočnom obalom rijeke. Dothrakiji. Jednom su prilikom bili tako blizu da smo im čuti zveckanje praporaca u pletenicama, a noću su se iza brda na istoku katkad vidjele njihove vatre. Prošli smo i ratne lađe, volantijske riječne galije krcatc robovskim vojnicima. Trijarsi bjelodano strahuju od napada na Selhorys."
Tyrion je to sasvim lako shvaćao. Medu glavnim mjestima uz rijeku jedino Selhorys stoji na istočnoj obali Rhoyne, čime je daleko ranjiviji pred gospodarima konja od sestrinskih mjesta preko rijeke. Svejedno, sitan je to plijen. Da sam ja khal, fingirao bih na Selhorys, pustio da mu Volantijci pohitaju u obranu, pa skrenuo na jug i usiljenim tempom pošao na sam Volanlis.
"Znam se ja služiti mačem", upravo je tvrdio Mladi Griff.
"Čak i tvoji najhrabriji preci okruživaše se Kraljevskom gardom u vremenima pogibelji." Lemore se iz halja septe presvukla u ruho prikladnije ženi ili kćeri imućna trgovca. Tyrion ju je pomno promatrao. S lakoćom je nanjušio pravu istinu ispod modro obojene kose Griffa i Mladoga Griffa, a čini se da Yandry i Ysilla nisu ništa više od onoga što tvrde da jesu, dok je Patak nešto malo manje. Samo, Lemore... Tko je ona zaista? Zašto je ovdje? Nije zbog zlata,

sudim. Sto njoj znači ovaj princ? Je li ona ikad bila prava septa?
Haldon je također zamijetio da sc presvukla. "Kako da protumačimo ovaj iznenadni gubitak vjere? Meni si bila draža u svojim haljama septe, Lemore."
"Menije bila draža gola", reče Tyrion.
Lemore ga prijekorno pogleda. "To je zato što ti je duša grešna. Halje septe na sav glas ukazuju na Zapadne zemlje, pa bi mogle privući nepoželjne poglede na nas." Ona se opet obrati princu Aegonu. "Nisi jedini koji se nuždom mora prikrivati."
Momka to očito nije udobrovoljilo. Savršen je princ, ali ipak još napola dječak, s malo i još manje iskustva o svijetu i svim njegovim jadima. "Prinče Aegone," reče Tyrion, "kad već obojica ne možemo s ove barke, možda bi me počastio partijom cyvassea da nam sati brže prođu?"
Princ ga sumnjičavo pogleda. "Muka mi je od cyvassea"
"Muka ti je gubiti od jednog patuljka, hoćeš reći?"
To je momku žacnulo ponos, kao što je i znao da će biti. "Idi, donesi ploču i figure. Ovaj put te namjeravam razvaliti."
Igrali su na palubi, sjedeći prekriženih nogu iza kabine. Mladi je Griff postrojio vojsku za napad, sa zmajicom, slonovima i teškom konjicom na čelu. Formacija mladića, odvažna koliko i neumna. Sve stavlja na kocku ne bi li brzo zadao smrt. Prvi je potez prepustio princu. Haldon je stajao iza njih i promatrao partiju.
Kad sc princ maši zmaj ice, Tyrion sc na kašlja. "Ne bih, na tvome mjestu. Greška je prerano izvući zmaja." Nevino mu se osmjehnu. "Otac ti je znao opasnosti od drske odvažnosti."
"Poznavao si mojega pravog oca?"
"Pa, vidio sam ga dvaput ili triput, ali bilo mi je svega jedanaest godina kad ga je Robert ubio, a mene je pak vlastiti roditelj skrivao pod kamenom. Ne, ne mogu tvrditi da sam poznavao princa Rhaegara. Ne onako kao tvoj lažni otac. Knez Connington bio je princev najdraži prijatelj, zar ne?"
Mladi Griff si odmaknu uvojak modre kose iz očiju. "Njih dvojica zajedno bijahu štitonoše u Kraljevu Grudobranu."
"Pravi lije prijatelj naš knez Connington. Mora daje, kad je još uvijek tako srčano odan unuku kralja koji mu je oduzeo posjede i naslove, i poslao ga u izgnanstvo. Šteta zbog toga. Da nije bilo tako, prijatelj kneza Rhaegara mogao se naći pri ruci dok je moj otac harao po Kraljevu Grudobranu, da spasi dragocjenog sinčića kneza Rhaegara od razbijanja njegovih kraljevskih moždinica o zid "
Momak porumeni. "Ono nisam bio ja. Rekao sam ti već. To je bio neki kožarev sin iz Pišalinskog zavoja čija je mater umrla dok gaje rađala. Otac ga je prodao gospodaru Varysu za ćup sjeničkoga zlata. Imao je on i druge sinove, ali nikad nije okusio sjeničko zlato. Varys je mojoj gospi majci dao klinca iz Pišalinskog, a mene odnio odande."
"Dakako." Tyrion pomaknu slonove. "A kad je bilo sigurno da je pišalinski princ stradao, uškopljenik te prokrijumčario preko uskoga mora svome debelom pajdašu siraru, koji te sakrio na barku motkašicu i pronašao izgnanog kneza voljnog da se prozove tvojim ocem. Pripovijest je doista izvanredna, i bardovi će svojski opjevati tvoj bijeg nakon što zauzmeš Željezno prijestolje... pod uvjetom da te naša ljupka Daenerys uzme za priležnika."
"I hoće. Mora."
"Mora?" Tyrion coknu jezikom. "Tu ti riječ kraljicama nije milo čuti. Ti si njezin savršeni princ, slažem se, bistar, odvažan i naočit koliko svaka djeva poželjeti može. Međutim, Daenerys Targaryen ti nije djeva. Ona je udovica dothrakijskog

khala, majka zmajeva i harateljica gradova, sisati Aegon Osvajač. Možda ne bude voljna koliko bi ti htio."
"Bit će ona voljna." Princ Aegon zazvučao je zgranuto. Sasvim očito, nikad mu dosad nije ni nakraj pameti bila mogućnost da bi ga njegova buduća nevjesta mogla odbiti. "Ne znaš ti nju." On uze svoju tešku konjicu i s treskom je spusti na ploču.
Patuljak slegnu ramenima. "Znam daje djetinjstvo provela u izgnanstvu i siromaštvu, da je živjela od snova i spletki, jurcala od grada do grada, uvijek u strahu, nikad na sigurnom, lišena svih prijatelja izuzev brata koji je prema svim tvrdnjama bio napola lud... brata koji je njezino djevičanstvo prodao Dothrakijima za obećanu vojsku. Znam da su joj se tamo negdje na travnjacima izlegli zmajevi, kao i ona sama. Znam da je ponosita. Kako i ne bi bila? Što joj je još preostalo, doli ponos? Znam da je snažna. Kako i ne bi bila? Dothrakiji preziru slabiće. Da je Daenerys bila slaba, skončala bi zajedno s Viscrysom. Znam da je žestoka. Astapor, Yunkai i Meercen dovoljan su dokaz za to. Prešla je travnate ravnice i crvenu pustoš, preživjela atentatore i zavjere i grozne vradžbinc, oplakala i brata i muža i sina, izgazila robovlasničke gradove u prah tim svojim nježnim nožicama u sandalama. E sad, što misliš kako će ta kraljica reagirati kad se ti pojaviš s prosjačkom zdjelicom u ruci i kažeš joj: 'Dobar ti dan želim, tetiće. Ja sam tvoj nećak Aegon, vratio sam se iz mrtvih. Cijeli se život skrivam na barci motkašici, ali sad sam si oprao modru boju iz kosice i htio bih jednog zmajića, molim lijepo... i, e da, ne znam jesam li to stigao spomenuti, ali pravo koje ja polažem na Željezno prijestolje jače je od tvojega'?"
Acgonu se usta iskriviše od srdžbe. ''Neću izaći pred svoju tetu kao prosjak. Izaći ću pred nju kao rođak, s vlastitom vojskom."
"S malenom vojskom," Eto, toga jepošteno razbjesnilo. Patuljak i preko volje pomisli na Joffreyja. Imam dara za raspirivanje bijesa u prinčevima. "Kraljica Daenerys ima veliku, i to nimalo tvojom zaslugom." Tyrion pomaknu svoje samostreličare.
"Reci ti što hoćeš. Bit će ona moja nevjesta, knez Connington će sc pobrinuti za to. Njemu vjerujem kao da mi je rod rođeni."
"Možda bi ti trebao biti luda umjesto mene. Ne vjeruj nikome, prinče moj. Ni svom meštru bez lanca, ni svom lažnom ocu, ni galantnom Patku ni ljupkoj Lemore ni svim tim ostalim krasnim prijateljima koji su te iz sjemena uzgojili. Nadasve ne vjeruj siraru, ni Pauku, ni toj zmajskoj kraljičici kojom se kaniš oženiti. Istina, sve to nepovjerenje skiselit će ti želudac toliko da noćima nećeš spavati, ali bolje je i to nego dug san kojemu kraja nema." Patuljak gurnu crnoga zmaja preko gorja. "Ipak, što bih ja znao? Tvoj lažni otac velik je knez, a ja sam samo nekakav izopačeni majmunoliki čovječuljak. Svejedno, drugačije bih to izveo."
To je već privuklo dječakovu pažnju. "Kako to drugačije?"
"Na tvome mjestu? Otišao bih ne na istok, već na zapad. Iskrcao bih se u Dorneu i razvio barjake. Sedam Kraljevina nikad neće biti zrelije za osvajanje nego što su sada. Kralj dječak sjedi na Željeznom prijestolju. Sjever je u kaosu, porječja su poharana, pobunjenik drži Krajoluju i Zmajev Kamen. Kad stigne zima, cijela će zemlja gladovati. A tko je preostao da izađe nakraj sa svime time, tko vlada malim kraljem koji pak vlada nad Sedam Kraljevina? Ma, ni više ni manje nego moja mila sestra. Nema nikoga drugog. Moj brat Jaime žedan je boja, a ne moći. Dosad je bježao od svake ukazane prilike da vlada. Od mog strica Kevana mogao bi ispasti prihvatljivo dobar regent kad bi ga netko natjerao na tu dužnost, ali sam se nje nikad neće prihvatiti. Bogovi ga sazdaše

kao sljedbenika, a ne vodu." Dobro, bogovi i moj knez otac. "Mace Tyrell drage bi volje zgrabio žezlo, ali teško da će moja rodbina stati u stranu i prepustiti mu ga. A Stannisa svi mrze. Tko nam tako preostaje? Eto, tek Cersci.
Zapadne su zemlje rastrgane i krvare, i ne sumnjam da im moja mila sestra već i sada vida te rane... solju. Cersei je nježna kao kralj Maegor, nesebična kao Aegon Nevrijedni, mudra kao Ludi Aerys. Ta nikad ne zaboravi uvredu, stvarnu ili izmišljenu. Opreznost smatra kukavičlukom, a neslaganje prkošenjem. I još je pohlepna. Pohlepna za moći, za čašću, za ljubavlju. Tommcnovu vladavinu podupiru svi savezi koje je moj knez otac tako pomno gradio, ali ona će ih sasvim skoro razoriti sve do zadnjega. Iskrcaj se i razvij barjake, i narod će se sjatiti oko tvoje borbe. Vlastela, sitna i krupna, kao i običan puk. Samo ne čekaj predugo, prinče moj. Trenutak neće potrajati. Plima koja te sada diže uskoro će prijeći u oseku. Svakako se potrudi stići do Zapadnih zemalja prije nego što moja sestra padne, a njezino mjesto zauzme netko sposobniji."
"Ipak," reče princ Aegon, "kakve nade u pobjedu imamo bez Daenerys i njezinih zmajeva?"
"Ne treba tebi pobjeda", kaza mu Tyrion. "Samo ti treba razviti barjake, okupiti sve koji te podupiru i tako izdržati sve dok Daenerys ne stigne da svoje snage priključi tvojima."
"Rekao si da me možda neće htjeti."
"Možda sam pretjerao. Mogla bi ti se smilovati kad je dođeš preklinjati za ruku." Patuljak slegnu ramenima. "Želiš li svoje prijestolje staviti na kocku ženskog hira? Samo, u slučaju da odeš u Zapadne zemlje... ah, onda si pobunjenik, a ne prosjak. Smion si, bezglav si, pravi si izdanak kuće Targaryen koji hoda stopama Aegona Osvajača. Pravi zmaj.
Kažem ti, znam ja našu malu kraljicu. Pusti je da čuje kako je ubijeni sin njezina brata Rhaegara još na životu, daje taj hrabri dječak ponovno razvio zmajski stijeg njezinih predaka u Zapadnim zemljama, da vodi očajnički rat ne bi li osvetio oca i vratio Željezno prijestolje kući Targaryen, stiješnjen sa svih strana... i doletjet će ti u pomoć što je brže vjetar i voda uzmognu ponijeti. Posljednji si izdanak njezine loze, a ta Majka Zmajeva, ta Lomiteljica Lanaca, prije svega je spasiteljica. Djevojka koja je krvlju potopila robovlasničke gradove radije nego da neznance prepusti okovima teško da može ostaviti na cjedilu sina vlastitoga brata u odsudnom trenutku. A kad ona stigne u Zapadne zemlje i upozna te, susrest ćete se na ravnoj nozi, kao muškarac i žena, a ne kao kraljica i molitelj. Kako da te onda ne zavoli, molim te lijepo?" On se osmjehnu, uze svojeg zmaja i njime preletje ploču. "Nadam se da će mi Vaša Milost oprostiti. Kralj ti je u stupici. Smrt u četiri poteza."
Princ blenu u ploču za igru. "Moja zmajica—"

"—stoji predaleko da te spasi. Trebao si je premjestiti na sredinu bitke."
"Ali rekao si—"
"Lagao sam. Ne vjeruj nikome. I drži svoju zmajicu uza se."
Mladi Griff naglo ustade i nogom sruši cijelu ploču. Figure za cyvasse razletješe se posvuda, odbijajući se i kotrljajući po palubi Stidljive djeve. "A sad sve to pokupi", zapovjedi mu dječak.
Možda je on ipak pravi Targaryen. "Ako tako odgovara Vašoj Milosti." Tyrion se spusti na sve četiri i poče puzati po palubi, prikupljajući figure.
Tek pred smiraj dana Yandry i Ysilla vratili su se na Stidljivu djevu. Njima za petama dopentao je nosač, gurajući tačke dupke nakrcanc provijantom; solju i brašnom, svježe izbućkanim maslacem, kriškama slanine umotanima u lanene krpe, vrećama naranača, jabuka i krušaka. Yandry je na jedno rame naprtio

burence vina, dok je Ysilla preko svojega objesila štuku. Riba je bila velika kao Tyrion.
Kad je ugledala patuljka kako stoji na vrhu prilaznog mostića, Ysilla zastade tako naglo da Yandry zabasa u nju, a štuka joj zamalo spade s leđa u rijeku. Patak joj pomogne da je spasi. Ysilla prostrijeli Tyriona pogledom i osebujnom gestom upre tri prsta u njega. Znakom za odbijanje zla. "Daj da ti pomognem s tom ribom", reče on Patku.
"Nc", brecnu se Ysilla. "Ne prilazi. Ne diraj nikakovu hranu doli onu koju sam jedeš."
Patuljak podiže obje ruke. "Na tvoju zapovijed."
Yandry svali burence vina na palubu, "Gdje je Griff?" oštro priupita Haldona.
"Spava."
"Onda ga probudi. Nosimo novosti koje mu valja čuti. Kraljičino je ime na svim usnama u Selhorysu. Kazuju da ona još sjedi u Meereenu, pritiješnjena sa svih strana. Ako je vjerovati priči s tržnica, Stari Volantis uskoro će se priključiti ratovanju protiv nje."
Haldon stisnu usne. "Na ribarska se naklapanja ne može oslanjati. Svejedno, Griff će to vjerojatno htjeti čuti. Znaš već kakav je." Polumeštar se spusti u potpalublje.
Djevojka nije ni krenula na zapad. Bez sumnje ima dobrih razloga. Između Meereena i Volantisa leži petsto liga pustinja, planina, močvara i ruševina, kao i Mantarys s onim zlim glasom koji ga prati. Grad čudovišta, kažu, ali pode li u pohod kopnom, kamo da drugdje svrati po hranu i vodu? Morem bi joj bilo brže, ali ako ne raspolaže brodovljem...
Kad se Griff napokon pojavio na palubi, štuka je cvrljila i cvrcala nad žeravnikom, dok je Ysilla bdjela nad njom i cijedila limun. Plaćenik je odjenuo verižnjaču i vučji kožuh, meke kožne rukavice i tamne vunene hlače. Ako ga je pogled na budnog Tyriona iznenadio, nije to iskazao jače negoli uobičajenim mrgođenjem. Odveo je Yandryja otraga do ruda, gdje su porazgovarali ispod glasa, pretiho da bi ih patuljak čuo.
Napokon Griff mahnu Haldonu da priđe. "Moramo znati koliko su te glasine istinite. Idi na obalu i saznaj koliko se može. Qavo će znati, uspiješ li ga pronaći. Pokušaj u Alasu i u Oličenoj kornjači. Znaš kamo još zalazi."
"Dobro. Povest ću i patuljka sa sobom. Četiri uha čuju više nego dva. A znaš kakav je Qavo što se cyvassea tiče."
"Kako te volja. Vratite se prije nego što svane. Zadržite li se iz bilo kojeg razloga, pronađite put do Zlatne družine."
Kneževski rečeno. Tyrion zadrža tu misao za sebe.
Haldon odjenu plašt s kapuljačom, a Tyrion kostim lakrdijaša domaće izrade zamijeni nečim mrkim i sivim. Griff im dodijeli svakom po kesu srebra iz Illyriovih škrinja. "Da razvežete jezike."
Smiraj dana pretapao se u tminu kad su krenuli duž obale mjesta. Poneki brodovi pokraj kojih su prolazili djelovali su napušteno, podignutih mostića. Po drugima su vrvjeli oružnici i mjerkali ih sumnjičavim pogledima. Pod gradskim su zidinama lampioni od pergamenta gorjeli iznad tezgi, bacajući krugove šarene svjetlosti na potaracani put. Tyrion je gledao kako Haldonu lice postaje zeleno, pa crveno, pa purpurno. Kroz kakofoniju stranih jezika čuo je svirku čudnovate muzike odnekud ispred sebe, piskutavu, resku sviralu popraćenu bubnjevima. Još je lajao i neki pas, njima odostraga.
A kurve su sad bile vani. Bila riječna ili morska, luka je luka, a gdje god se nađu mornari, naći će se i kurve. Je li na to mislio moj otac? Je li to kamo kurve idu, prema moru?

Kurve iz Luke Lannis i Kraljeva Grudobrana slobodne su žene. Njihove sestre iz Selhorysa ropkinje su, sužanjstva naznačenog suzama istetoviranim ispod desnog oka. Stare su kao grijeh i dvostruko ružnije, sve zajedno. Zamalo su dovoljne da se čovjek odrekne kurvanja. Tyrion jc osjećao njihove poglede na sebi dok je gegavo prolazio, i čuo kako sc sašaptavaju i hihoću, zaklonjene dlanovima. Dođe ti da pomisliš da nikad prije nisu vidjele patuljka.
Vod volantijskih kopljanika stražario je na riječnim dverima. Baklje su se ljeskale s čeličnih kandži što su im stršale s oklopnih rukavica. Kacige su im bile maske tigra, lica pod njima obilježena zelenim prugama istetoviranim preko oba obraza. Ropski se vojnici Volantisa žestoko ponose svojim tigrovim prugama, znao je Tyrion. Žude li oni za slobodom? upita se. Što bi oni, da im je podari ta kraljica djevojčica? Sto su oni, ako ne tigrovi? Sto sam ja, ako ne lav?
Jedan od tih tigrova opazi patuljka i reče nešto na što se ostali nasmijašc. Kad su stigli do dveri, taj je svukao rukavicu s kandžama i znojnu podrukavicu, pa laktom poduhvatio patuljka oko vrata i grubo mu protrljao glavu. Tyrion se tako zapanjio da se nije odupro. Sve je prošlo za tren oka. "Je li bilo nekog razloga za to?" priupita on strogo Polumeštra.
"Kaže da je sreća kad se patuljku protrlja glava", reče mu Haldon, nakon što je porazgovarao sa stražarem na njegovu jeziku.
Tyrion se prisili da dotičnome uputi smiješak. "Kaži ti njemu da jc još veća sreća kad se patuljku popuši kurac."
"Radije ne. Zna se da tigrovi imaju oštre zube."
Drugi im stražar pokaza da prođu kroz dveri, nestrpljivo domahnuvši bakljom. Haldon PolumeŠtar uvede ih u sam Selhorys, dok mu se Tyrion oprezno gegao za petama.
Pred njima se rastvori velik trg. Čak i u ovaj večernji sat bio je pun svijeta i buke, blistav od svjetlosti. Lampioni su visjeli sa željeznih lanaca nad ulazima u svratišta i kuće naslade, ali tu, unutar dveri, bili su izrađeni od šarena stakla, a ne pergamenta. Njima zdesna, noćna je vatra gorjela pred hramom od crvena kamena. Svećenik u jarkocrvenim haljama stajao je na balkonu hrama i držao govoranciju šačici ljudi koji su se okupili oko ognja. Drugdje su namjernici sjedili pred svratištem i igrali cyvasse, supijani su vojnici zalazili u neku očito javnu kuću i izlazili iz nje, jedna jc žena tukla mazgu pred konjušnicom. Zaprežna dvokolica drndavo jc prošla pokraj njih. Vukao ju je bijeli patuljasti slon. Ovo je neki drugi svijet, pomisli Tyrion, premda ne tako različit od onog meni poznatog svijeta.
Trgom je dominirao bijeli mramorni kip bezglava čovjeka u nemoguće kićenu oklopu, svrh podjednako urešena ratnog konja. "Tko bi to bio?" upita se Tyrion.
"Trijarh Horonno. Volantijski junak iz Stoljeća krvi. Punih četrdeset godina vraćali su ga za trijarha svake godine, sve dok mu izbori nisu dojadili, pa je samoga sebe proglasio doživotnim trijarhom. Volantijcima se to nije svidjelo. Ubrzo su ga dali pogubiti. Zavezali su ga između dva slona i rastrgnuli napola."
"Čini mi se da njegovu kipu manjka glava."
"Bio je tigar. Kad su se slonovi domogli vlasti, njihovi su sljedbenici krenuli u divljanje i odrubili glave s kipova onih na koje su svaljivali krivnju za sve te silne ratove i pogibije." On slegnu ramenima. "Drugo je to vrijeme bilo. Dođi, bilo bi nam najbolje da čujemo što to priča onaj svećenik. Kunem se da sam čuo ime Daenerys."
Na suprotnoj su se strani trga pridružili sve brojnijoj svjetini ispred crvenoga hrama. Dok su se mještani nadvijali nad njega sa svake strane, malom je čovjeku bilo teško vidjeti naročito više od njihovih guzica. Čuo je uglavnom svaku riječ koju je svećenik izgovarao, što ne znači da ih je pritom i razumio.

"Razumiješ li ti što govori?" upita on Haldona na zajedničkom jeziku.
"Razumio bih ga ja, da mi nekakav patuljak ne piskuta u uho."
"Ja nepiskutam." Tyrion prekriži ruke i osvrne se, razgledavajući lica muškaraca i žena koji su zastali da poslušaju. Gdje god da se okrenuo, vidio je tetovaže. Robovi. Od njih petero, četvero su robovi.
"Svećenik poziva Volantijce u rat," reče mu Polumeštar, "ali na pravičnoj strani, kao vojnike Gospodara Svjetla, R'hllora koji sazda sunce i zvijezde, i vječan boj protiv mraka bije. Nyessos i Malaquo okrenuli su leđa svjetlosti, govori im, žute harpije s istoka pomračile su im srca. Govori im..."
"Zmajevi. Razumio sam tu riječ. Rekao je zmajevi."
"Tako je. Zmajevi stigoše da nju odnesu u slavu."
"Nju. Daenerys?"
Haldon kimnu. "Benerro je poslao glase iz Volantisa. Njezin dolazak ispunjava davnašnje proročanstvo. Iz dima i soli ona se rodi da iznova sazda svijet. U njoj se vraća Azor Ahai... i njezina će pobjeda nad mrakom donijeti ljeto bez kraja i konca... sama će smrt pred njom pokleknuti, a svi oni koji poginu u borbi na njezinoj strani iznova će se roditi..."
"Moram li se ja iznova roditi u istom ovom tijelu?" upita Tyrion. Gužva je postajala sve veća. Osjećao je kako se oko njega stvara stiska. "Tko je Benerro?"
Haldon podiže obrvu. "Nadsvećenik crvenog hrama u Volantisu. Plamen Istine, Svjetlo Mudrosti, Prvi sluga Gospodara Svjetla, Rob R'hllora."
Jedini crveni svećenik kojeg je Tyrion u životu upoznao bio je Thoros od Myra, trbušasti, srdačni, vinom zaliveni bekrija koji se u svoje vrijeme motao po Robertovu dvoru, lokao kraljeve najbolje berbe i potpaljivao mač u pokaznim megdanima. "Daj mi svećenike koji su debeli, iskvareni i cinični," kaza on Haldonu, "onakve kojima sc mili sjediti na mekim satenskim jastučićima, grickati kolačiće i drpati dječačiće. Nevolje stvaraju jedino oni koji vjeruju u boga."
"Ovu bi se nevolju dalo okrenuti u našu korist. Znam gdje možemo doći do odgovora." Haldon ih provede pokraj bezglava junaka do velikog kamenog pročelja svratišta na trgu. Grebenasti oklop neke goleme kornjače visio je nad vratima, oličen u kričave boje. Unutra je stotinu slabih crvenih svijeća gorjelo poput dalekih zvijezda. Zrak je mirisao po pečenju i začinima, a ropkinja s kornjačom na jednom obrazu točila je svijetlozeleno vino.
Haldon zastadc na vratima. "Tamo. Ona dvojica."
Za isklesanim stolom za cyvasse smještenim u niši sjedila su dva čovjeka i škiljila u figure pod svjetlošću crvene svijeće. Jedan je bio ispijen i žućkast, prorijeđene crne kose i nosa oštra poput bodeža. Drugi je bio širokih ramena i okruglasta trbuha, s kovrčavom kosom koja mu jc u viticama padala preko ovratnika. Nijedan se nije udostojio podići pogled s partije sve dok Haldon nije privukao stolicu između njih i rekao: "Moj patuljak igra cyvasse bolje od vas dvojice zajedno."
Krupniji je čovjek podigao oči i zgađeno promotrio uljeze, te kazao nešto na jeziku Starog Volantisa, prebrzo da bi ga Tyrion ikako mogao pratiti. Mršaviji se zavalio u stolici. "Je li na prodaju?" upita on na zajedničkom jeziku Zapadnih zemalja. "Trijarhovoj groteskeriji baš bi dobro došao patuljak koji zna cyvasse."
"Yollo nije rob."
"Kakva šteta." Mršavi pomaknu slona od oniksa.
Na suprotnoj strani stola za cyvasse Čovjek za alabastrenom vojskom s negodovanjem stisnu usne. Zatim pomaknu svoju tešku konjicu.
"Omaška", reče Tyrion. Bilo bi mu uputno da igra svoju ulogu.

"Upravo tako", reče mršavi. Odgovori na to vlastitom teškom konjicom. Uslijedio jc vihor brzih poteza, sve dok se mršavi napokon nije osmjehnuo i rekao: "Smrt, prijatelju."
Krupni bijesno promotri ploču, pa ustade i zareža nešto na vlastitom jeziku. Njegov se suparnik nasmija. "Ma hajde. Patuljak baš ne smrdi tako strašno." On pokaza Tyrionu da zauzme ispražnjenu stolicu. "Sjedaj amo, maleni. Stavi srebrnjake na stol, pa da vidimo koliko si dobar u ovoj igri."
U kojoj igri? mogao je upitati Tyrion. Popeo se na stolicu. "Igra mi bolje ide na pun želudac i uz pehar vina pri ruci." Mršavi se susretljivo okrenu i doviknu ropkinji da im donese hrane i pića.
Haldon reče: "Plemeniti Qavo Nogarys glavni jc carinik ovdje u Selhorysu. Ni jedan jedini put nisam ga uspio pobijediti u cyvasseu."
Tyrion ga shvati. "Možda ja budem bolje sreće." On otvori kesu i poče slagati srebrnjake pokraj ploče, jedan na drugi, sve dok se Qavo napokon ne osmjehnu.
Dok je svaki od njih postavljao svoje figure iza zaslona za cyvasse, Haldon reče: "Kakvih vijesti ima od ušća? Hoće li biti rata?"
Qavo slegnu ramenima. "Yunkaijci bi tako htjeli. Sebe nazivaju Mudrim gospodarima. Ne znam za njihovu mudrost, ali lukavosti im ne manjka. Njihov poslanik došao nam jc sa škrinjama zlata i dragulja, te s dvjesto robova, putenih djevojčica i glatkih dječaka vičnih putu sedam uzdaha. Kažu mi da priređuje gozbe koje se pamte i široke ruke dijeli mito."
"Yunkaijci su potkupili vaše trijarhe?"
"Jedino Nyessosa." Qavo ukloni zaslon, te poče proučavati razmještaj Tyrionove vojske. "Malaquo je možda star i krezub, ali još uvijek je tigar, a Doniphosa se neće vratiti za trijarha. Grad žeda za ratom."
"Zašto?" zanimalo jc Tyriona. "Meereen leži daleke lige preko mora. Kako li je ta mila kraljica djevojčica uspjela uvrijediti Stari Volantis?"
"Mila?" Qavo se nasmija. "Ako je tek polovica priča koje stižu iz Zaljeva trgovaca robljem točna, ta djevojčica je čudovište. Priča se da je krvožedna, da svakoga tko kaže išta protiv nje nabije na kolac da umire polaganom smrću. Priča se da je čarobnica koja svoje zmajeve hrani mesom novorođenčadi, krivokletnica koja se ruga bogovima, krši primirja, prijeti poslanicima i satire one koji je odano služe. Priča se da joj je pohota neutaživa, da se pari s muškima, ženskima, eunusima, čak i s psima i djecom, i da se crno piše ljubavniku koji jc ne uspije zadovoljiti. Svoje tijelo podaje muškarcima da im podjarmi duše "
Joj, dobro, pomisli Tyrion. Ako poda svoje tijelo meni, neka si slobodno uzme moju dušu, makar i ovako sitnu i zakržljalu.
"Priča se", reče Haldon. "Kad kažeš priča se, radije reci, priča se među robovlasnicima, izgnanicima koje je istjerala iz Astapora i Mccreena. Puke klevete."
"Najbolje su klevete začinjene istinom," napomenu Qavo, "ali pravi grijeh te djevojke ne može se poreći. To drsko dijete odlučilo je razoriti trgovinu robljem, ali to poslovanje nikad nije bilo ograničeno na Zaljev trgovaca robljem. Ono je tek dio morskog trgovanja koje obuhvaća svijet, a zmajska kraljica zamutila jc vodu. Iza Crne zidine velmože prastare krvi slabo spavaju dok slušaju kako im kuhinjski robovi oštre duge noževe. Robovi nam uzgajaju hranu, čiste ulicc, podučavaju mlade. Čuvaju naše zidine, veslaju naše galije, biju naše bitke. A sada, kad pogledaju na istok, vide gdje u daljini blista ta mlada kraljica, ta lomiteljica lanaca. Stara Krv nc može to istrpjeti. Sirotinja je također mrzi. Čak i najbjedniji prosjak stoji poviše roba. Ta zmajska kraljica želi mu oduzeti i tu

utjehu."
Tyrion posla u napad kopljanike. Qavo mu odgovori lakom konjicom. Tyrion pomaknu samostreličarc za jedno polje i reče: "Vani je crveni svećenik nekako smatrao da bi se Volantis trebao boriti za ovu srebrnu kraljicu, a ne protiv nje."
"Crvenim svećenicima bilo bi mudro držati jezik za zubima", reče Qavo Nogarys. "Već je došlo do sukoba između njihovih sljedbenika i onih koji štuju druge bogove. Benerru će sva ta blebetanja samo navući zvjersku srdžbu na glavu."
"Kakva to blebetanja?" priupita patuljak, poigravajući se svojim pukom.
Volantijac odmahnu rukom. "U Volantisu se tisuće robova i slobodnjaka tiskaju svaku večer po trgu pred hramom ne bi li čuli kako Benerro krešti
0 krvavim zvijezdama i plamenom maču koji ćc skinuti ljagu sa svijeta. U zadnje vrijeme propovijeda kako će Volantis svakako izgorjeti ustanu li trijarsi na oružje protiv srebrne kraljice."
"Čak i ja bih znao biti takav prorok. Ah, večera."
Večera sc sastojala od pladnja pržene kozletine na podlozi od sjeckana luka. Meso je bilo našpikano i mirisno, izvana nagorjelo, a iznutra crveno
1 sočno. Tyrion ćapnu komad. Bio je tako vreo da mu jc opekao prste, ali i tako ukusan da nije mogao ne posegnuti za još jednim. Sprao ga je niz grlo svijetlozelenim volantijskim pićem, nečim najsličnijim vinu što je od pamtivijeka uzmogao popiti. "Vrlo dobro", reče i maši se zmaja. "Najmoćnija hgura u igri", izjavi kad njime ukloni jednoga Qavova slona. "A Daenerys Targaryen ima ih tri, priča se."
"Tri," prizna Qavo, "protiv triput po tri tisuće neprijatelja. Grazdan mo Eraz nije bio jedini poslanik odaslan iz Žutoga Grada. Kad Mudri gospodari krenu na Meereen, legije Novoga Ghisa borit će se uz njih. Tolosijci. Ellyrijanci. Čak i Dothrakiji."
"Imate vi Dothrakije pred vlastitim dverima", reče Haldon.
"Khala Pona." Qavo odmahnu blijedom rukom na to. "Gospodari konja dodu, pa prime od nas darove, pa gospodari konja odu." On opet pomaknu svoj katapult, sklopi šaku oko Tyrionova zmaja od alabastera i ukloni ga s ploče.
Ostatak je bio pokolj, premda se patuljak držao kroz još desetak poteza. "Stiže vrijeme da se gorke suze rone", napokon reče Qavo i privuče hrpu srebrnjaka sebi. "Još jednu partiju?"
"Nema potrebe", reče Haldon. "Moj patuljak dobio je poduku iz poniznosti koja mu je trebala. Mislim da bi nam najpametnije bilo da se vratimo na barku."
Vani, na trgu, noćna je vatra još gorjela, ali svećenika više nije bilo, a svjetina se odavno razišla. Sjaj svijeća treperio je s prozora kupleraja. Iznutra je dopirao zvuk ženskog smijeha. "Noć je još mlada", reče Tyrion. "Qavo nam možda nije rekao baš sve. A kurve čuju mnogo i još više od muškaraca koje opslužuju."
"Zar ti žena tako nasušno treba, Yollo?"
"Čovjek se umori kad nema drugih ljubavnica izuzev prstića." Kurve možda idu u Selhorys. Tysha je možda upravo sada tu, suza istetoviranih na obrazu.
"Zamalo sam se utopio. Čovjeku nakon toga treba žena. K tome, moram provjeriti da mi se bockalo nije okamenilo."
Polumeštar se nasmija. "Pričekat ću te u krčmi pokraj dveri. Ne odugovlači s poslom."
"O, bez brige što se toga tiče. Ženama je uglavnom stalo da me odrade što brže mogu."
Kupleraj je bio skroman u usporedbi s onima u koje je patuljak običavao zalaziti po Luci Lannis i Kraljevu Grudobranu. Ispostavilo se da vlasnik po svoj prilici ne govori nijedan jezik izuzev volantskoga, ali sasvim je dobro razumio zveket

srebrnjaka, pa je proveo Tyriona kroz nadsvodeni prolaz u dugačku prostoriju s mirisom tamjana gdje su se četiri dokone ropkinje izležavale u različitim stadijima razodjevenosti. Dvije od njih vidjele su dosad dolazak i prolazak barem četrdeset imendana, pretpostavio je; najmlađoj je možda petnaest ili šesnaest godina. Nijedna nije odurna poput kurvi koje je vidio kako rade po pristaništu, makar su daleko od ljepotica. Jedna je očigledno trudna. Druga je samo debela, a u obje bradavice nosi željezne prstenove. Svima četirima su pod jednim okom istetovirane suze.
"Imaš li neku curu koja zna jezik Zapadnih zemalja?" upita Tyrion. Vlasnik zaškilji od nerazumijevanja, tako da mu on ponovi pitanje na plemenitom valyrijskom. Čovjek je ovaj put očito shvatio riječ-tri, pa je odgovorio na volantskom. "Zalazeća cura", bilo je sve što je patuljak uspio shvatiti iz njegova odgovora. Shvatio je da time misli na curu iz Kraljevina Zalazećeg sunca.
U kući je bila samo jedna takva, i to ne Tysha. Imala je pjegave obraze i guste crvene kovrče na glavi, što je obećavalo pjegave grudi i crvene dlake medu nogama. "Može ta," reče Tyrion, "a uzet ću i bokal pride. Crveno vino uz crvenu put." Kurva je s odbojnošću u očima promatrala njegovo nosa lišeno lice. "Gadim li ti se, srdašce? Gadljivo sam ja stvorenje, kao Što bi ti moj otac rado rekao da nije mrtav i zauzet truljenjem."
Premda je doista izgledala zapadnjački, cura nije znala ni riječ zajedničkog jezika. Možda ju je neki porobljivač zarobio još kao malu. Ložnica joj je bila malena, ali po podu joj je bio prostrt myrski sag, a na njemu je ležala strunjača punjena perjem umjesto slame. Vidio sam i gore. "Hoćeš li mi reći svoje ime?" upita je kad mu je pružila pehar vina. "Ne?" Vino je bilo jako i kiselo i nije mu trebao prijevod. "Očito se moram zadovoljiti tvojom pičkom." On si otre usta nadlanicom. "Jesi li kad već lijegala s čudovištem? Evo ti sjajne prilike. Skidaj sve sa sebe i lezi na leda, ako ti tako odgovara. Ili ne."
Gledala ga je s neshvaćanjem sve dok joj nije uzeo bokal iz ruku i podigao joj skute preko glave. Nakon toga je shvaćala što se od nje traži, premda se nije pokazala kao najživahnija družica. Tyrion je tako dugo bio bez žene da se potrošio u njoj pri trećem zarivanju.
Svalio se s nje prije postiden negoli zadovoljen. Ovo je bila greška. U koje sam seja bijedno stvorenje izrodio. "Znaš li možda ženu po imenu Tysha?" upitao ju je dok je gledao vlastito sjeme kako kaplje iz nje na postelju. Kurva mu nije odgovorila. "Znaš li kamo kurve idu?" Ni na to mu nije odgovorila. Leđa su joj bila ispresijecana ispupčenjima zaraslih ožiljaka. Ova je cura praktički mrtva. Upravo sam pojebao lešinu. Čak joj i oči izgledaju mrtvo. U njoj nema čak ni snage za gnušanje nada mnom.
Trebalo mu je vina. Što više vina. Zgrabio je bokal objeručke i prinio ga usnama. Vino mu je crveno poteklo. Niz grlo, niz licc. Curilo mu je s brade i natapalo postelju od perja. Pod svjetlošću svijeća izgledalo je tamno poput onog vina koje je otrovalo Joffreyja. Kad je iskapio bokal, bacio ga je u stranu i napola se prevalio, a napola isteturao na pod, pipajući da nade noćnu posudu. Nije je bilo da je napipa. Želudac mu se digao, i zatekao se kako kleči i bljuje po sagu, po tom čudesnom, gustom myrskom sagu, udobnom poput laži.
Kurva ojađeno poče jaukati. Nju će okrivili za ovo, shvati on postideno. "Odrubi mi glavu i odnesi je u Kraljev Grudobran", usrdno je zamoli Tyrion. "Moja će te sestra proglasiti kneginjom, i nitko te nikad više neće bičevati." Ni to nije razumjela, pa joj je silom raširio noge, zavukao se među njih i još jedanput je uzeo. To je, ako ništa drugo, mogla razumjeti.
Nakon toga je vino bilo gotovo, kao i ona, pa je smotao odjeću cure i bacio je prema vratima. Shvatila je smisao i utekla, ostavljajući ga samog u mraku, da

tone sve dublje u svoju postelju od perja. Mrtav sam pijan. Nije se usuđivao sklopiti oči iz straha da ne zaspi. Iza vela sna čekaju ga Čemeri. Kamenite se stube beskrajno uspinju, strme i skliske i prijetvorne, a negdje na vrhu vreba Zakukuljeni Knez. Ne bih upoznao Zakukuljenog Kneza. Tyrion je uspio nekako opet navući odjeću na sebe i odvući se do stubišta. Griff će me živoga odrati. Pa, zašto da ne? Ako je ikad bilo patuljka koji zaslužuje da ga se odere, taj sam. Na pola puta niza stubište noga mu je izgubila oslonac. Nekako si je uspio rukama prepriječiti pad i pretvoriti ga u nespretan, lupetav premet. Kurve u prizemnoj prostoriji zgranuto su pogledale prema njemu kad se smandrljao u podnožje stuba. Tyrion se prevrnu na noge i nakloni im se. "Spretniji sam kad sam pijan." Obrati se vlasniku. "Upropastio sam vam sag, bojim se. Ne krivite curu. Pustite me da platim." On izvadi šaku srebrnjaka i dobaci ih čovjeku. "Vražićak", reče jedan duboki glas, njemu otraga.
U sjenovitu dijelu stražnjeg kuta prostorije sjedio je jedan čovjek, a u krilu mu se vrpoljila kurva. Nisam uopće primijetio tu curu. Da jesam, nju bih poveo gore umjesto pjegave. Bila je mlađa od ostalih, vitka i zgodna, duge, srebrnkaste kose. Lysenkinja, onako odoka... ali čovjek u čijem je krilu sjedila bio je iz Sedam Kraljevina. Mišićav i plećat, star ni dana manje od četrdeset godina, a možda i podosta više. Pola mu jc glave bilo ćelavo, ali grube su mu čekinje prekrivale obraze i čeljust, a dlake su mu gusto rasle niz ruke, stršeći mu čak i iz zglobova na prstima.
Tyrionu se nije svidio njegov izgled. Veliki crni medvjed na njegovoj tunici svidio mu se još manje. Vuna. Nosi vunu, po ovoj vrućini. Tko bi osim viteza bio tako jebeno lud? "Kako li jc lijepo čuti zajednički jezik tako daleko od kuće," prisilio se da kaže, "ali bojim se da si me zamijenio s nekim. Zovem se Hugor Hill. Mogu li te počastiti peharom vina, prijatelju?"
"Dovoljno sam popio." Vitez odgurnu svoju kurvu u stranu i ustade. Pojas s mačem visio mu je s vješalice sa strane. Skinu ga s nje i isuka oštricu. Čelik šaptom iskliznu iz kože. Kurve su ih promatrale zatravljeno, s blistavim odrazima svijeća u očima. Vlasniku se zameo trag. "Moj si, Hugore."
Tyrion mu nije mogao umaknuti trkom, baš kao što ga nije mogao nadvladati u borbi. Onako pijan, nije se čak mogao nadati ni da ga nadmaši dosjetljivošću. On raširi ruke. "A što bi ti htio učiniti sa mnom?"
"Isporučiti te", reče vitez, "kraljici."

27 - DAENERYS

Qalazza Galare stigla je u Veliku piramidu u pratnji dvanaest Bijelih milosnica, djevojčica plemenita roda još premladih da odsluže svojih godinu dana u hramovskim vrtovima naslade. Tvorile su naočit portret; ponosita stara žena, sva u zelenom, okružena djevojčicama u bijelim opravama i velovima, oklopljenim svojom nevinošću.

Kraljica im je pružila topao doček, te pozvala Missandei da nahrani i zabavi djevojčice dok ona bude večerala nasamo sa Zelenom milosnicom.

Kuhari su za njih dvije pripravili veličanstven objed od janjetine u medu, mirisne od zgnječene metvice i poslužene sa zelenim smokvicama koje ona tako voli. Dvoje Danynih najdražih talaca služilo je hranu i dopunjavalo im pehare; djevojčica srnećih očiju po imenu

Qezza i mršav dječak s imenom Grazhar. Bili su brat i sestra, te rođaci Zelene milosnice, koja ih je pozdravila poljupcima kad je otmjeno ušla, i upitala ih jesu li dobri.
"Vrlo su slatki, oboje", potvrdi joj Dany. "Qezza mi katkad pjeva. Glas joj je prekrasan. A Ser Barristan upućuje Grazhara i ostale dječake u navade zapadnog viteštva."
"Oni su moje krvi", reče Zelena milosnica dok joj je Oezza točila tamnocrveno vino u pehar. "Dobro je znati daje Vaša Svjetlost zadovoljna njima. Nadam sc da će tako biti i sa mnom." Žena je bila posve sijeda, stare kože tanke poput pergamenta, ali godine joj nisu zamutile oči. Zelenom su bojom odgovarale njezinu ruhu; tužne oči, pune mudrosti.
"Oprostite mi što to kažem, ali Vaša Svjetlost djeluje... umorno. Spavate li ikako?"
Dany jedva suspregnu glasan smijeh. "Ne naročito dobro. Sinoć su pod okriljem mraka tri qarthske galije uplovile u Skahazadhan. Majčini su ljudi odapeli jata plamenih strijela na njihova jedra i bacili im zdjele zapaljenog katrana na palube, ali galije su se hitro provukle, ne pretrpjevši trajniju štetu. Qarthijci nam kane zapriječiti rijeku, kao što su nam zapriječili i zaljev. I pritom više nisu sami. Pridružile su im se tri galije iz Novoga Ghisa, kao i jedna karaka iz Tolosa," Tolosijci su na njezin zahtjev za sklapanjem saveza odgovorili tako što su je prozvali kurvom i uputili joj strog zahtjev da vrati Meereen njegovim Velikim gospodarima. Čak je i to bilo bolje od odgovora Mantarysa, koji je stigao karavanom u cedrovoj škrinji. U njoj je pronašla glave svoje trojice poslanika, ukiseljene. "Možda nam mogu pomoći vaši bogovi. Zamolite ih da pošalju buru i otjeraju galije iz zaljeva."
"Molit ću ih i podnijeti im žrtve. Možda me bogovi Ghisa uspiju čuti." Galazza Galare otpi gutljaj vina, ali pogled joj ni načas ne skrenu s Dany. "Oluje bjesne kako izvan zidina, tako i unutar njih. Sinoć su opet poginuli oslobođeni, ili barem tako čujem."
"Njih tri." Gorak joj je okus ostao u ustima od tih riječi. "Kukavice su provalile u stan nekih tkalja, oslobođenih žena koje nikome nikad nisu naudile. Samo su pravile lijepe rukotvorine. Nad posteljom mi visi tapiserija koju su mi poklonile. Sinovi Harpije razbili su im razboj i silovali ih, a zatim ih preklali."
"Tako smo i mi čuli. No Vaša je Svjetlost ipak smogla hrabrosti da odgovori milošću na klanje. Niste naudili nijednom plemenitom djetetu od onih koje držite kao taoce."
"Ne, nisam zasad." Dany je postala privržena svojim mladim štićenicima. Neki su stidljivi, neki smioni, jedni slatki a drugi natmureni, ali svi su nevini. "Kad bih pobila svoje peharonoše, tko bi mi točio vino i služio večeru?" reče, nastojeći vedro prijeći preko toga.
Svećenica se nije osmjehnula. "Brijoglav bi njima nahranio vaše zmajeve, kazuje se. Život za život. Htio bi da po jedno dijete strada za svakog smaknutog Člana Mjedenih zvijeri."
Dany je samo razgrtala hranu po tanjuru. Nije se usuđivala osvrnuti prema Grazharu i Qezzi iz straha da joj suze ne poteku. U Brijoglava je srce tvrde od mojega. Valjda su se već pet-šest puta posvađali oko talaca. "Sinovi Harpije smiju nam se iz svojih piramida", rekao joj je Skahaz koliko jutros. "Kakve li vajde od talaca ako im nećete smicati glave?" U njegovim je očima ona samo slaba žena. Hazzea je bila dovoljna. Kakve li vajde od mira ako ga se mora kupovati krvlju male djece? "Ta umorstva nisu njihovo djelo", krotko reče Dany Zelenoj milosnici. "Ja nisam kraljica mesarica."
"I Mcereen vam je zahvalan na tome", reče Galazza Galare. "Čuli smo da je Kralj Mesar iz Astapora mrtav."
"Smaknuše ga vlastiti vojnici kad je im zapovjedio da izađu u stroju i napadnu Yunkaijce." Riječi joj bijahu gorke u ustima. "Jedva da se ohladiti stiže kad ga jedan nadomjesti i sebe prozva Cleonom Drugim. Taj potraja osam dana prije nego što mu rasijekoše grkljan. Tad pak prijestolje zauze njegov ubojica, zajedno s konkubinom prvoga Cleona. Astaporci ih zovu kraljem Koljačem i kraljicom Kurvom. Njihovi sljedbenici vode borbe po ulicama, dok Yunkaijci i njihovi plaćenici čekaju pred zidinama."
"Žalosna su ovo vremena. Vaša Svjetlosti, smijem li se drznuti da vam ponudim savjet?"
"Znate koliko držim do vaše mudrosti."

"Onda me sada poslušajte, i udaj te se."
"Ah." Dany je to i očekivala.
"Mnogo vas puta čuh kako sebe još samo mladom djevojkom nazivate. Kad vas sc pogleda, još i jeste napola dijete, odviše mlado i odviše krhko da se samostalno suoči s ovakovim kušnjama. Uza se trebate imati kralja da vam pomogne nositi te terete."
Dany nabode komad janjetine, odgrize malo i polagano prožvače. "Kažite, bi li taj kralj mogao punim plućima otpuhati Xarove galije natrag u Qarth? Bi li mogao pljesnuti rukama i prekinuti opsadu Astapora? Bi li mogao nahraniti gladne trbuhe moje djece i vratiti mir na moje ulice?'1
"Možete li to vi?" upita je Zelena milosnica. "Kralj nije bog, ali snažan čovjek svejedno može učiniti štošta. Kad vas moj narod gleda, vidi zavojevačicu s one strane mora koja nas je došla pobiti i djecu nam porobiti. Kralj bi to mogao promijeniti. Kralj visoka roda i čiste ghiscarske krvi mogao bi navesti grad da prihvati vašu vladavinu. Inače, strahujem, vaše kraljevanje mora skončati kako je i započelo, u krvi i ognju."
Dany je opet počela razmicati hranu po tanjuru. "A koga bi to bozi Ghisa htjeli da uzmem za svojega kralja i priležnika?"
"Hizdahra zo Loraqa", odlučno reče Galazza Galare.
Dany se nije ni trudila hiniti iznenađenost. "Zbog čega upravo Hizdahra? Skahaz je također plemenita roda."
"Skahaz je Kandaq, a Hizdahr Loraq. Vaša će mi Svjetlost oprostiti na ovome, ali tu razliku ne može shvatiti samo ona koja sama nije Ghiscarka. Mnogo puta čuh kako u vama teče krv Aegona Osvajača, Jaeharysa Mudrog i Daerona Zmaja. U plemenitom Hizdahru teče krv Mazdhana Veličanstvenog, Hazraka Naočitog i Zharaqa Osloboditelja."
"Njegovi su preci mrtvi koliko i moji. Hoće li Hizdahr uzdići njihove sjene iz mrtvih kako bi obranile Meereen od njegovih neprijatelja? Meni treba Čovjek s brodovima i mačevima. A vi mi nudite pretke."
"Mi smo star narod. Preci su nam važni. Udajte se za Hizdahra zo Loraqa i stvorite s njim sina, sina čiji je otac harpija, čija je majka zmaj. U njemu ćc se obistiniti proročanstva, a vaši će se neprijatelji istopiti poput snijega."
On će biti pastuh koji će uzjahati svijet. Dany zna kako to ide s proročanstvima. Sazdane su od riječi, a riječi su vjetar. Neće biti sina za Loraqa, neće biti nasljednika koji bi sjedinio zmaja i harpiju. Kad se sunce rodi na zapadu i zađe na istoku, kad se mora isuše a gorja poput lišća raspusu na vjetru. Tek će tada ponovno doći do začeća u njezinoj maternici...
... ali Daenerys Targaryen ima i drugu djecu, one desetke tisuća koji su je pozdravili kao majku kad im je slomila okove. Prisjetila se Srčanog Štita, i Missandeina brata, i one Rhylone Rhee koja je tako krasno svirala harpu. Nema tog braka koji bi njih ikada više mogao vratiti u život, ali bude li od muža pomoći da se ovaj pokolj okonča, onda ona svojim pokojnicima duguje brak.
Bih li udajom za Hizdahra okrenula Skahaza protiv sebe? U Skahaza polaže više povjerenja negoli u Hizdahra, ali Brijoglav bi bio porazan kralj. Prebrzo se razbjesni, a presporo prašta. Ne uviđa korist od stupanja u brak s čovjekom omrznutim poput nje same.
Hizdahra se itekako cijeni, koliko se dade vidjeti. "Što na to kaže moj mogući muž?" upita ona Zelenu milosnicu. Što kaže na mene?
"Vaša ga Milost samo treba upitati. Plemeniti Hizdahr iščekuje vas dolje. Pošaljite po njega, ako vam tako odgovara."
Preveliku si slobodu daješ, svećenice, pomisli kraljica, ali proguta bijes i prisili se na smiješak. "Zašto da ne?" Ona posla po Ser Barristana, i kaza starome vitezu da joj dovede Hizdahra. "Dug je to uspon. Neka mu Neokaljani pripomognu."
Kad se plemić uspio popeti do vrha, Zelena je milosnica privela svoj objed kraju. "Sada bih se ispričala, odgovara li to Vašem Blagorodu. Imate pregršt tema za razgovor s plemenitim

Hizdahrom, bez sumnje." Stara si žena lagano obrisa mrlju meda s usana, poljubi Qezzu i Grazhara u čelo za rastanak, te pričvrsti svileni veo preko lica. "Vratit ću se u Hram milosti i uputiti molitvu bogovima da mojoj kraljici pokažu put mudrosti."
Nakon što je otišla, Dany je pustila da joj Qezza ponovno napuni pehar, te otpustila djecu i naložila da Hizdahru zo Loraqu bude dopušten izlazak pred nju. A ako se usudi i jednu jedinu riječ kazati o svojim najdražim borilačkim jamama, možda naložim i da ga bace s terase.
Hizdahr je ispod izvezena prsluka odjenuo neurešenu zelenu odjeću. Duboko se naklonio na ulazu, ozbiljna izraza lica. "Zar za mene nemate osmijeha?" upita ga Dany. "Zar sam vam zaista tako strašna?"
"Uvijek postajem ozbiljan u nazočnosti tolike ljepote."
Bio je to dobar početak. "Pijte sa mnom." Dany mu sama natoči pehar. "Znate zašto ste ovdje. Čini se da Zelena milosnica smatra kako bi sve moje nevolje nestale kad bih vas uzela za muža."
"Nikad se ne bih usudio izjaviti nešto tako odvažno. Ljudi su rođeni za prijepor i patnju. Nevolje nam nestaju tek sa smrću. Doduše, mogu vam biti od pomoći. Imam zlata i prijatelja i utjecaja, a mojim žilama teče krv Staroga Ghisa. Premda sc nikad nisam ženio, imam dvoje prirodne djece, dječaka i djevojčicu, što znači da vam mogu dati nasljednike. Mogu izmiriti grad s vašom vladavinom i okončati ovo svakonoćno klanje na ulicama."
"Možete li?" Dany mu je pomno promatrala oči. "Zašto bi sinovi Harpije odložili noževe za vas? Zar ste vi njihov član?"
"Ne."
"Biste li mi rekli, sve i da jeste?"
On se nasmija. "Ne."
"Brijoglav ima svojih načina za otkrivanje istine."
"Ne sumnjam u to da bi me Skahaz brzo natjerao da priznam. Nakon jednog dana provedena s njim, bio bih član Harpijinih sinova. Nakon dva dana, bio bih harpija. Nakon tri, ispostavilo bi se da sam pače ubio vašega oca, još kao mali, u Kraljevinama Zalazećeg sunca. Zatim bi me nabio na kolac, da možete promatrati kako umirem... samo, ubijanja bi se nakon toga nastavila." Hizdahr se prignu prema njoj. "Ili se možete udati za mene, i pustiti da ih pokušam spriječiti."
"Zbog čega biste mi vi željeli pomoći? Zbog krune?"
"Kruna bi mi dobro odgovarala, to ne poričem. Međutim, radi se o nečemu većem. Je li zaista čudno da mi je želja zaštititi vlastiti narod, kao što vi štitite svoje oslobođene? Meereen ne može podnijeti još jedan rat, Vaša Svjetlosti."
To je bio dobar odgovor, a ujedno i iskren. "Rat mi nikad nije bio želja. Jedanput porazih Yunkaijce, i poštedjeh njihov grad kad sam ga mogla poharati. Odbih se pridružiti kralju Cleonu kad on pođe u pohod protiv njih. Čak i danas, dok je Astapor pod opsadom, zadržavam svoju ruku. A Qarth... Qarthijcima nikad ne učinih ništa nažao..."
"Ne, ništa namjerno, ali Qarth je grad trgovaca, a njima se mili zveket srebrnjaka, odsjaj žutih zlatnika. Kad ste razorili trgovanje robljem, udarac se osjetio od Zapadnih zemalja do Asshaija. Qarth ovisi o svojim robovima. Isto vrijedi i za Tolos, Novi Ghis, Lys, Tyrosh, Volantis... popis je dug, kraljice moja."
"Neka samo dođu. U meni će pronaći strožeg suparnika od Cleona. Radije bih stradala u borbi nego vratila svoju djecu u sužanjstvo."
"Možda imate još jednu mogućnost. Yunkaijce bi se moglo nagovoriti da pristanu na to da svi vaši oslobođeni zadrže slobodu, držim, kad bi Vaša Svetost dala svoj pristanak da Žuti Grad smije bez ometanja trgovati robljem i obučavati ga od danas ubuduće. Krv više ne bi trebala padati."
"Izuzev krvi onih robova kojima će Yunkaijci trgovati i koje će obučavati", reče Dany, ali

svejedno je uvidjela istinu u njegovim riječima. Možda je to najbolji ishod kojemu se možemo nadali. "Niste mi kazali da me volite."
"Hoću, ako tako odgovara Vašoj Svjetlosti."
"Tako ne odgovara zaljubljen čovjek."
"Sto je ljubav? Zelja? Nema čovjeka sa svime na broju koji bi vas ikada mogao pogledati a da vas ne poželi, Daenerys. Međutim, ne bih vas zato oženio. Prije vašeg dolaska Meereen je umirao. Naši su vladari bili starci smežuranih kuraca i babetine sparušenih pičaka, suhih kao prašina. Sjedili su svrh svojih piramida, pijuckali mareličino vino i pripovijedali o velebnosti Staroga Carstva dok su stoljeća promicala, a same su se cigle grada krunile svud oko njih. Običaj i oprez držali su nas u čeličnom stisku, sve dok nas vi niste probudili ognjem i krvlju. Stiglo je novo vrijeme, kada su moguće nove stvari. Udajte se za mene."
Nije baš oku neugodan, spomenu se Dany, a i kraljevski jezik ima. "Poljubite me", zapovjedi mu ona.
On joj ponovno primi ruku i poljubi je u prste.
"Ne tako. Poljubite me kao da sam vam žena."
Hizdahr je primi za ramena nježno kao ptičje mladunče. Nagnu se prema njoj i svoje usne prisloni na njezine. Poljubac mu je bio lagan, suh i kratak. U Dany ništa nije razbudio.
"Da vas... opet poljubim?" upita je, nakon što je prošlo.
"Ne." Na njezinoj terasi, u bazenu za kupanje, ribice joj grickaju noge dok se izležava u vodi. Čak i one ljube strastvenije nego Hizdahr zo Loraq. "Ne volim vas."
Hizdahr slegnu ramenima. "Možda i to dode, s vremenom. Znalo se već i tako zbiti."
S nama se neće, pomisli ona. Ne dok mi je Daario tako blizu. Njega ja želim, ne tebe.
"Jednoga dana ushtjet ću se vratiti u Zapadne zemlje i položiti pravo na Sedam Kraljevina koje mojemu ocu pripadaše."
"Jednoga dana svi moraju umrijeti, ali nema vajde od razbijanja glave smrću. Radije svaki dan prihvaćam kako dođe."
Dany preklopi dlanove. "Riječi su vjetar, čak i riječi kakve su ljubav i mir. Više se uzdam u djela. U mojih Sedam Kraljevina vitezovi odlaze u pohode kako bi se dokazali vrijednima djeve koju vole. Tragaju za čarobnim mačevima, za škrinjama zlata, za krunama ukradenim iz zmajeva blaga."
Hizdahr podiže obrvu. "Jedini meni znani zmajevi oni su vaši, a čarobni su mačevi još i rjeđi. Drage ću vam volje donijeti prstenje, krune i škrinje zlata, ako vam je to želja."
"Mir je meni želja. Kažete da mi možete pomoći da okončam sva- konoćno klanje na mojim ulicama. Kažem vam nato: izvolite. Okončajte ovaj rat u sjeni, gospodaru. To je vaš pohod. Dajte mi devedeset dana i devedeset noći bez ijednog umorstva, i znat ću da ste dostojni prijestolja. Možete li to ostvariti?"
Hizdahr se zamisli. "Devedeset dana i devedeset noći bez mrtvaca, pa devedeset prvog slijedi vjenčanje?"
"Možda", reče Dany, sva stidljiva. "Premda mlade djevojke znaju biti ćudljive. Možda ipak još poželim i čarobni mač."
Hizdahr prasnu u smijeh. "Onda ćete i to dobiti, Svjetlosti. Vaša je želja meni zapovijed. Uputno bi vam bilo da majordomu kažete da započne pripreme za naše vjenčanje."
"Plemenitom Reznaku ništa ne bi bilo draže od toga." Kad bi Meereen znao da predstoji vjenčanje, već bi joj to samo po sebi moglo donijeti nekoliko noći predaha, čak i kad bi se Hizdahrovi napori izjalovili. Brijoglavu neće biti drago zbog mene, ali Reznak mo Reznak zaplesat će od radosti. Dany nije znala koja je od tih dviju mogućnosti više brine. Skahaz i Mjedene zvijeri potrebni su joj, a s vremenom je počela gajiti nevjericu prema svim Reznakovim savjetima. Čuvaj se namirisanog majordoma. Nije li možda Reznak skovao urotu s Hizdahrom i Zelenom milosnicom, te postavio neku stupicu da me u nju ulovi?
Čim se Hizdahr zo Loraq udaljio od nje, Ser Barristan pojavio se iza nje u svojemu dugom

bijelom plastu. Godine službovanja u kraljevskoj gardi naučile su bijelog viteza kako da ostane neupadljiv dok je ona s gostima, ali nikad joj nije daleko. On zna, smjesta je primijetila, i ne odobrava. Bore oko usta sada su mu dublje. "Dakle," kaza mu ona, "čini se da bih se opet mogla udati. Jeste fi sretni zbog mene, ser?"
"Ako mi tako zapovijedate, Vaša Milosti."
"Hizdahr nije muž kojega biste sami za mene izabrali."
"Izbor vašega muža nije na meni."
"I nije," složi se ona, "ali meni je važno da vam bude jasan. Moj narod krvari. Umire. Kraljica ne pripada sebi, već cijelome svome kraljevstvu. Brak ili smak, to je moj izbor. Vjenčanje ili ratovanje."
"Vaša milosti, smijem li vam nešto otvoreno reći?"
"Uvijek."
"Imate i treću mogućnost."
"Zapadne zemlje?"
On kimnu. "Zavjetovah se služiti Vašu Milost i čuvati vas od opasnosti ma kamo vi pošli. Mjesto mi je uz vas, bilo ovdje, bilo u Kraljevu Grudobranu... ali vama je mjesto ondje, u Zapadnim zemljama, na Željeznom prijestolju koje vašemu ocu pripadaše. Sedam Kraljevina nikada ne bi prihvatilo Hizdahra zo Loraqa za kralja."
"Ništa više nego što će Meereen prihvatiti Daenerys Targaryen kao kraljicu. Utoliko jc Zelena milosnica u pravu. Trebam kralja sebi uz bok, kralja stare ghiscarske krvi. U suprotnom će u meni uvijek vidjeti neotesanog barbara koji je provalio kroz njihove dveri, na kolce nabio njihovu rodbinu i pokrao im imutak."
"U Zapadnim ćete zemljama biti izgubljeno dijete koje svojim povratkom donosi radost očevu srcu. Vaš će vam narod u prolazu klicati, a svi će vas valjani ljudi voljeti."
"Zapadne su zemlje daleko."
"Od zadržavanja ovdje nikad neće postati ništa bliže. Što prije otputujemo odavde—"
"Znam ja to. Znam." Dany nije znala kako da ga natjera da to shvati. Želi Zapadne zemlje koliko i on, ali najprije mora izliječiti Meereen. "Devedeset je dana dugo vrijeme. Hizdahr bi mogao doživjeti neuspjeh. A bude li tako, pokušajem kupujem vrijeme. Vrijeme za sklapanje saveza, za ojačavanje moje obrane, za—"
"A ako on ne doživi neuspjeh? Što će onda učiniti Vaša Milost?"
"Svoju dužnost." Riječ joj je studeno prešla preko jezika. "Vidjeli ste vjenčanje mojega brata Rhaegara. Kažite mi, je li on u brak stupio iz ljubavi ili iz dužnosti?"
Stari je vitez načas oklijevao. "Princeza Elia bijaše dobra žena, Vaša Milosti. Bijaše dobrostiva i bistra, nježna srca i mila duha. Znam da joj je princ bio vrlo privržen."
Privržen, pomisli Dany. Riječ je bremenita značenjem. Mogla bih i ja postali privržena Hizdahru zo Loraqu, s vremenom. Možda.
Scr Barristan nastavi. "Vidjeh i vjenčanje vašeg oca i vaše majke. Oprostite, ali među njima ne bijaše privrženosti, a kraljevina je visoku cijenu za to platila, kraljice moja."
"Zašto su se vjenčali, ako se nisu voljeli?"
"Vaš je djed tako zapovjedio. Jedna mu je Šumska vještica kazala da će obećani princ poteći iz njihove loze."
"Šumska vještica?" Dany se zaprepastila.
"Došla je na dvor s Jenny iz Starog Kamenja. Zakržljali stvor, oku nakazan. Patuljčica, prema mišljenju većine, makar mila gospi Jenny, koja je uvijek tvrdila da ona pripada šumskoj djeci."
"Što je bilo s njom?"
"Ljetni Dvori." Pojam bijaše prožet kobi.
Dany uzdahnu. "Napustite me sada. Vrlo sam umorna."
"Na vašu zapovijed." Ser Barristan joj se pokloni, pa se okrenu da ode. Ali na vratima

zastade. "Oprostite. Vaša Milost ima posjetitelja. Da mu kažem da se sutra vrati?"
"Tko je to?"
"Naharis. Olujne su se vrane vratile u grad."
Daario. Srce joj zatitra u grudima. "Koliko već ima da sc... kada je...?" Riječi joj se nikako nisu uspijevale uobličiti.
Ser Barristan očito je shvatio. "Vaša je Milost bila sa svećenicom kad je pristigao. Znao sam da ne biste htjeli da vas se ometa. Kapetanove vijesti mogu pričekati dosutra."
"Ne." Kako bih li se mogla nadati da ću oka sklopiti kada znam da je moj kapetan tako blizu? "Pošaljite ga ovamo iz ovih stopa. I... Večeras mi više nećete trebati. Uz Daarija ću biti sigurna. E da, i budite tako dobri pa mi pošaljite Irri i Jhiqui. Kao i Missandei." Moram se preodjenuli, da mu budem lijepa.
To je i rekla svojim služavkama kada su stigle. "Što bi Vaša Milost htjela odjenuli?" upita je Missandei.
Zvjezdani sjaj i morsku pjenu, pomisli Dany,pramen svile što ostavlja moju lijevu dojku nagom da se Daario njome sladi. Eh, i cvijeće u kosi. Kad su se tek upoznali, kapetan joj je svaki dan donosio cvijeće, skroz iz Yunkaija u Meereen. "Donesite mi sivu lanenu opravu s biserjem na pršnjaku. Eto, da, i moju bijelu lavlju kožu." Uvijek se osjeća sigurnijom kad se umota u kožu Drogova lava.
Daenerys je primila kapetana na svojoj terasi, sjedeći na klupi isklesanoj od kamena podno kruškova stabla. Polumjesec se kočio na nebu ponad grada, dvoren tisućama zvijezda. Daario Naharis ušetao je kočoperno. Kočoperi se čak i dok stoji u mjestu. Kapetan je na sebi imao pripijene prugaste hlače uvučene u čizme visokih sara od purpurne kože, bijelu svilenu košulju i prsluk od zlatna prstenja. Trozubasta mu je brada bila purpurna, razmetljivi brkovi zlatni, dugi uvojci u istoj mjeri i jedne i druge boje. O jednom je boku nosio stileto, o drugom dothrakijski arakh. "Blistava kraljice," reče joj, "postali ste još ljepši dok me nije bilo. Kako je to uopće moguće?"
Kraljica je bila sviknuta na takvu hvalu, no kompliment od Daarija nekako joj je značio više nego kad joj ga daju Reznak, Xaro, Hizdahr i njima slični. "Kapetane. Kažu nam da ste obavili valjanu službu za nas u Lhazaru." Kako si mi nedostajao.
"Vaš kapetan živi za služboVanje svojoj okrutnoj kraljici."
"Okrutnoj?"
Mjesečina mu je blistala u očima. "On hitro isprednjači pred svim svojim ljudima nc bi li što prije vidio njezino lice, a ona ga zatim ostavi da dreždi dok je jela janjetinu i smokve s nekakvom sparušenom staricom."
Nisu mi ni rekli da si tu, pomisli Dany, inače bih se lako ponijela bezumno i smjesta poslala po tebe. "Večerala sam sa Zelenom milosnicom." Smatrala je najuputnijim da ne spomene Hizdahra. "Imala sam neodgodivu potrebu za njezinim mudrim savjetom."
"Ja imam samo jednu neodgodivu potrebu: Daenerys."
"Da pošaljem po hranu? Jamačno ste gladni."
"Dva dana nisam jeo, ali sada kad sam tu, vaša mi je ljepota dovoljna gozba."
"Mojom ljepotom nećete ispuniti utrobu." Otrgnula je jednu krušku s grane i dobacila mu je. "Pojedite ovo."
"Zapovijeda li tako moja kraljica." Kad je odgrizao zalogaj kruške, zlatni mu se zub Ijesnuo. Sok mu je iscurio u purpurnu bradu.
Djevojka u njoj imala je bolnu potrebu da ga poljubi. Poljupci će mu biti grubi i okrutni, kaza ona samoj sebi, i neće ga biti briga budem li vikala ili mu nalagala da prestane. Ali kraljica u njoj znala je da bi to bilo neumno. "Pripovijedajte mi o svojem putovanju."
On nehajno slegnu ramenima. "Yunkaijci poslase neke plaćenike da zatvore prijevoj Khyzai. Duga koplja, tako su se prozvali. Stustismo se na njih noću i nekolicinu poslasmo u pakao. U Lhazaru sasijekoh dvojicu svojih narednika jer su Šurovali da ukradu dragulje i

zlatni pladanj koje mi kraljica povjeri kao darove za Janjeći narod. Inače, sve je ostalo prošlo kako i obećah."
"Koliko ste ljudi izgubili u borbama?"
"Devetoricu", reče Daario, "ali tucct Dugih kopalja odlučiše da bi radije bili Olujne vrane negoli mrtvaci, pa na koncu bijasmo brojniji za trojicu. Kazah im da će dulje poživjeti u borbi uz vaše zmajeve nego protiv njih, a oni uvidješe mudrost u mojim riječima."
To u njoj izazva oprez. "Mogli bi nas uhoditi za Yunkai."
"Preglupi su da bi bili uhode. Ne poznajete ih."
"Kao ni vi. Imate li povjerenja u njih?"
"Imam povjerenja u sve svoje ljude. Otprilike dokle pljunuti mogu." On ispljunu sjemenku i osmjehnu se njezinim sumnjama. "Da vam donesem njihove glave? Hoću, ako mi to zapovjedite. Jedan je ćelav, dvojica imaju pletenice, a jedan si boji bradu u četiri različite boje. Ima li uhode koji bi nosio takovu bradu, pitam vas? Praćkaš može kamenom pogoditi komarca u oko na četrdeset koraka, a ružni se razumije u konje, ali ako moja kraljica kaže da im valja mrijeti..."
"Nisam to rekla. Samo kažem... svakako dobro pripazite na njih, to je sve." Osjetila se glupo kad je to rekla. Uvijek se osjeća pomalo glupo dok je uz Daarija. Nezgrapno i djevojački i tupoglavo. Šio li sad on misli
0 meni? Promijenila je temu. "Hoće li nam Janjeći narod slati hranu?"
"Žito će teglenicom pristizati niz Skahazadhan, kraljice moja, a ostala dobra karavanama preko Khyzaija."
"Neće niz Skahazadhan. Ta nam je rijeka zapriječena. Jednako kao i more. Jamačno vidjeste lade na pučini zaljeva. Qarthijci su trećinu naše ribarske flote rastjerali, a još trećinu zaplijenili. Ostatak se više ne usudi isploviti. Ono malo preostalog trgovanja sad nam je odsječeno."
Daario odbaci peteljku kruške. "Qarthijcima mlijeko u žilama teče. Nek samo ugledaju vaše zmajeve, pa će se razbježati."
Dany nije htjela razgovarati o zmajevima. Seljaci joj još uvijek dolaze na dvor sa spaljenim kostima i pritužbama o otetim ovcama, makar se Drogon nije vratio u grad. Neki kažu da su ga vidjeli sjeverno od rijeke, iznad trava Doth rakijskog mora. Dolje, u jami, Viserion je rastrgnuo jedan svoj lanac; on i Rhaegal iz dana u dan postaju sve više divlji. U jednoj su prilici željezna vrata postala sva crvena od usijanja, rekli su joj njezini Neokaljani, i nitko ih se cijeli dan nije usudio dotaknuti. "I Astapor je pod opsadom."
"To sam znao. Jedan od onih iz Dugih kopalja poživio je dovoljno dugo da nam kaže kako ljudi u Crvenom Gradu proždiru jedni druge. Kaza nam kako će uskoro i na Meereen doći red, pa mu odsijekoh jezik
1 dadoh ga žutu psu da vidim hoće li ga pojesti. Jezik lažljivca pas jesti neće. Kad je žuti pas proždro njegov, znah da je istinu kazao."
"I unutar zidina vodi mi se rat." Ona mu ispripovijeda o Harpijinim sinovima i Mjedenim zvijerima, o krvi na ciglama. "Neprijatelji su mi posvuda, unutar grada kao i izvan njega."
"Napadnite", reče joj on smjesta. "Čovjek okružen dušmanima sebe braniti ne može. Pokušate li, sjekira će vam sc zabiti u leđa dok parirate maču. Ne. Kad vas mnogobrojni neprijatelji snađu, izaberete najslabijega, ubijete ga, preskočite ga i pobjegnete."
"Kamo da pobjegnem?"
"U moju postelju. U moj zagrljaj. U moje srce." Balčaci Daarijeva arakha i stileta bili su iskovani u obliku žena od zlata, nagih i putenih. Prešao je palčevima po njima na izuzetno lascivan način i uputio joj zločest osmijeh.
Dany osjeti kako joj krv navire u lice. Bilo je praktički kao da miluje nju. Bi li i on mene smatrao pohotnicom kad bih ga odvukla u postelju? Tjera je da poželi postati njegova pohotnica. Nikad se ne bih smjela nasamo nalaziti s njim. Odviše je opasan da bude uz

mene. "Zelena milosnica kaže da moram uzeti ghiscarskog kralja", reče mu, sva zajapurena. "Nagovara me da se udam za plemenitog Hizdahra zo Loraqa."
"Za onoga?" Daario se podsmjehnu. "Zašto ne za Sivog Crva, ako već želite eunuha u svojoj postelji? Želite li uopće kralja?"
Želim tebe. "Želim mir. Hizdahru dadoh devedeset dana da okonča ubijanja. Bude li tako, uzet ću ga za muža."
"Uzmite mene za muža. Okončat ću ih za devet."
Znaš da ne mogu, zamalo mu je rekla.
"Borite se protiv sjena kad biste se trebali boriti protiv ljudi koji ih bacaju", nastavi Daario. "Pobijte ih sve i oduzmite im blaga, kažem vam. Zapovjedite koliko šaptom, i vaš će vam Daario složiti njihove glave na gomilu višu od ove piramide."
"Kad bih samo znala tko su—"
"Zhak i Pahl i Merreq. Oni, a i svi ostali. Veliki gospodari. Tko bi drugi bio?"
Odvažan je koliko i krvožedan. "Nemamo dokaza da je ovo njihova rabota. Zar biste htjeli da posmičem svoje vlastite podanike?"
"Vaši vlastiti podanici drage bi volje smaknuli vas."
Tako ga dugo nije bilo daje Dany gotovo zaboravila kakav je. Plaćenici su prijetvorne ćudi, podsjetila se. Ćudljivi, nevjerni, brutalni. Nikad od njega više od onoga što sad jest. Nikad kralja od njega. "Piramide su jake", pojasni mu. "Zauzeti bismo ih mogli samo uz visoku cijenu. Čim bismo napali jednu, ostale bi podigle ustanak protiv nas."
"Onda ih izmamite iz njihovih piramida pod nekom izlikom. Vjenčanje bi moglo poslužiti. Zašto da ne? Obećajte svoju ruku Hizdahru i svi će Veliki gospodari doći da vide vaše vjenčanje. Kad sc okupe u Hramu milosti, pustite nas da se razračunamo s njima."
Dany se zgrozila. On je čudovište. Galantno Čudovište, ali svejedno čudovište. "Zar me Kraljem Mesarom smatrate?"
"Bolje mesarom nego mesom. Svi su kraljevi mesari. Zar su kraljice tako različite?"
"Ova kraljica jest."
Daario slegnu ramenima. "Većina kraljica nema druge svrhe doli da nekom kralju grije postelju i rađa mu djecu. Ako takva kraljica kanite biti, bolje se udajte za Hizdahra."
Bijes buknu u njoj. "Zar ste zaboravili tko sam ja?"
"Ne. Zar ste vi?"
Viserys bi mu odrubio glavu za tu drskost. "Ja sam krvi zmajeve. Ne uzimajte si pravo da meni držite lekcije." Kad je Dany ustala, lavlja joj je koža spuznula s ramena i pala na pod. "Udaljite se."
Daario joj se duboko naklonio. "Živim da vam služim."
Nakon stoje otišao, Daenerys je opet pozvala Ser Barristana. "Želim da se Olujne vrane vrate na teren."
"Vaša Milosti? Pa tek što su se vratili..."
"Želim da odu. Neka krenu izviđati zalede Yunkaija i pružati zaštitu svim karavanama koje prelaze prijevoj Khyzai. Daario će ubuduće podnositi izvještaje vama. Ukazujte mu sve počasti koje mu pripadaju i pazite na to da njegovi ljudi budu dobro plaćeni, ali ni u kojem slučaju ne dopuštajte mu da izađe preda me."
"Kako vi kažete, Vaša Milosti."
Te noći nikako nije mogla zaspati, samo se nespokojno vrtjela i premještala u postelji. Čak je otišla dotle da je pozvala Irri u nadi da će je njezina milovanja opustiti i pripomoći joj da otpočine, ali ubrzo je odgurnula dothrakijsku djevojku od sebe. Irri je slatka, meka i podatna, ali nije Daario.
Što sam to učinila? pomislila je, sklupčavši se u svojoj praznoj postelji. Tako sam dugo čekala da mi se on vrati, a onda ga otjeram od sebe. "On bi od mene napravio čudovište," prošapta, "kraljicu mesaricu." Ali onda joj na pamet pade daleki Drogon, kao i zmajevi u

jami. I meni su ruke krvave, kao i srce. Daario i ja nismo baš tako različiti. Oboje smo čudovišta.

28 - IZGUBLJENI *KNEZ*

Ne bi mu smjelo ovoliko trebati, spomenu se Griff dok je koračao uzduž i poprijeko palube Stidljive djeve. Zar su izgubili Haldona onako kao i Tyriona Lannistera? Nisu li ga možda odveli Volantijci? Trebao sam poslati Patkopolja s njime. Haldonu se samome nc može vjerovati, što je dokazao kad je pustio da mu patuljak pobjegne u Selhorysu.
Stidljiva je djeva bila na vezu u jednom od opakijih dijelova dugog, kaotičnog riječnog pristaništa, između naherene motkašice koja sc već godinama nije odvojila od mola i veselo oličene mimiČarskc teglenice. Ti su im mimičari bučno i živahno društvance, uvijek jedni drugima recitiraju govore, a češće su pijani nego što nisu.
Dan je bio vruć i sparan, kao i svi dani otkako su se riješili Čemera. Žestoko je južnjačko sunce peklo po gužvama uz obalu Volona Thervsa, ali žega je Griffu bila posljednja i najmanja briga. Zlatna se družina utaborila tri milje južno od grada, dobrano sjevernije od mjesta gdje ju je očekivao, a trijarh Malaquo došao je na sjever s pet tisuća pješaka i tisuću konjanika kako bi joj presjekao put do ceste prema ušću. Daenervs Targaryen i dalje je na suprotnoj strani svijeta, a Tyrion Lannister... pa, on bi mogao biti praktički bilo gdje. Ako su bogovi dobri, Lannisterova je odrubljena glava sad već na pola puta do Kraljeva Grudobrana, premda je izglednije da je patuljak zdrav i čitav i negdje blizu, gdje smrdljiv od pijanstva kuje neke nove, skaredne spletke.
"Sedam mu paklova, pa gdje li je Haldon?" požali sc Griff gospi Lemore. "Koliko mu vremena može trebati da kupi tri konja?"
Ona slegnu ramenima. "Gospodaru, ne bi li bilo sigurnije ostaviti dječaka tu, na barci?"
"Sigurnije, da. Mudrije, ne. On je sada odrastao muškarac, a ovo je put kojim je rođen da kroči." Griff više nema živaca za ove prepirke. Muka mu je od skrivanja, muka od čekanja, muka od opreza. Nemam dovoljno vremena za oprez.
"Dali smo si velikog truda da princ Aegon ostane skriven svih ovih godina", podsjeti ga Lemore. "Doći će prilika da si on opere kosu i proglasi svoje ime, znam ja to, samo što to nije ova prilika. Ne pred jednim logorom plaćeničkih mačeva."
"Ako mu Harry Strickland misli nauditi, neće mu biti vajde od skrivanja na Stidljivoj djevi. Strickland pod svojim zapovjedništvom ima deset tisuća mačeva. Mi imamo Patka. Acgon je sve što bi sc od jednog princa poželjeti moglo. Oni to trebaju vidjeti, i Strickland i svi ostali. To su njegovi vlastiti ljudi."
"Njegovi su, jer su kupljeni i plaćeni. Deset tisuća oružnika neznanaca, uz potucala i pratitelje logora pride. Dovoljan je jedan od njih da nas sve zajedno upropasti. Ako je Hugorova glava bila vrijedna kneževskih zvanja, koliko će Cersei Lannister tek platiti za pravičnog nasljednika Željeznog prijestolja? Ne poznajete vi te ljude, gospodaru. Već je dvanaest godina prošlo otkako ste jahali sa Zlatnom družinom, a vaš stari prijatelj je pokojni."
Crno Srce. Myles Toyne bio je tako prepun života kad se Griff posljednji put rastao od njega da mu je sada teško prihvatiti da ga više nema. Zlatna je lubanja na motki, a Beskućnik Harry Strickland zauzima njegovo mjesto. Lemore nije u krivu, to i sam zna. Ma što da su njihovi očevi ili djedovi možda i bili u Zapadnim zemljama prije izgnanstva, ljudi iz Zlatne družine sada su plaćenici, a nema tog plaćenika u kojeg sc može pouzdati.

Svejedno...
Sinoć je opet sanjao Kamenu Septu. Sam je, s mačem u ruci, trčao od kuće do kuće, razvaljivao vrata, jurio stubama na kat, preskakivao s krova na krov, dok mu je u ušima odzvanjala zvonjava dalekih zvona. Duboki tutnjevi bronce i zveckanje srebra nabijali su mu kroz lubanju i izluđivali ga kakofonijom buke koja je bivala neprestano sve glasnija, sve dok mu se nije činilo da će mu se glava razletjeti.
Sedamnaest je godina došlo i prošlo od Bitke zvona, no utroba mu se još steže u čvor kad god začuje zvonjavu. Drugi možda tvrde da je kraljevina bila izgubljena kad je princ Rhaegar pao od Robertova ratnog malja na Trozupcu, ali do Bitke na Trozupcu nikad ne bi ni došlo daje grifon ondje, u Kamenoj Septi, samo smaknuo jelena. Zvona su taj dan zvonila za sve nas. Za Aerysa i njegovu kraljicu, za Eliju Domsku i njezinu kćerkicu, za svakog Časnog Čovjeka i poštenu ženu u Sedam Kraljevina. I za moga srebrnog princa.
"Namjera nam je bila otkriti princa Aegona tek kada stignemo do kraljice Daenerys", sada mu kaza Lemore.
"To jc vrijedilo dok smo smatrali da djevojka stiže na zapad. Naša je zmaj ska kraljica spalila taj plan u pepeo, a zahvaljujući onoj debeloj budali iz Pentosa ščepali smo zmajicu za rep i spalili si prste do kosti."
"Od Illyrija se nije moglo ni očekivati da znade kako će se djevojka odlučiti na ostanak u Zaljevu trgovaca robljem."
"Ništa više nego da znade kako će Prosjački kralj umrijeti mlad, ili da će Khal Drogo za njim otići u grob. Vrlo malo onoga u što je taj debeli polagao nade zaista sc obistinilo." Griff rukom u rukavici pljesnu po balčaku dugoga mača. "Godinama već plešem u taktu svirala toga debeloga, Lemore. Kakve vajde imamo od toga? Princ je stasao u muškarca. Njegovo je vrijeme—"
"Griff", doviknu mu Yandry, nadglasavajući zveket mimičarskog zvona. "Stiže Haldon."
I stizao je. Polumeštru je bilo vidno vruće dok je sav izmožden hodao obalom do podnožja mola. Ispod rukava laganog lanenog ruha znoj mu je stvorio tamne kolobare, a na dugom je licu sad imao isti onakav skiseljen izraz kao kad sc onomad u Selhorvsu vratio na Stidljivu djevu da prizna kako patuljka više nema. Doduše, sa sobom je vodio tri konja, a to je sada jedino bilo bitno.
"Dovedi momka", reče Griff Lemore. "Pobrini sc da bude spreman."
"Kako ti kažeš", odgovori mu ona ojađeno.
Pa neka. Lemore mu je s vremenom postala draga, ali to ne znači da mu treba njezino odobravanje. Imala je zadatak uputiti princa u nauk Vjere, što je i obavila. Međutim, nema tih molitava koje će ga smjestiti na Željezno prijestolje. To je Grit'fov zadatak. Jedanput je već iznevjerio princa Rhaegara. Njegova sina neće iznevjeriti, dokle god mu živo srce bije.
Haldonovi mu konji nisu bili po volji. "Zar su to najbolji do kojih se moglo doći?" potuži se on Polumeštru.
"Jesu," reče mu Haldon ozlojeđenim tonom, "i bolje ne pitaj koliko su nas stajali. Otkako su Dothrakiji na suprotnoj strani rijeke, polovica stanovništva Volona Therysa zaključila je da bi radije bila negdje drugdje, pa cijena konjskome mesu iz dana u dan raste."
Trebao sam otići sam. Nakon Selhorysa sve mu je teže polagati povjerenje u Haldona u istoj mjeri kao prije. Dopustio je da ga patuljak obmane onim svojim slatkorječivim jezikom. Pustio ga je da samostalno odluta u kurveraj, a sam je kao zblenuta bena ostao na trgu. Vlasnik kupleraja tvrdio je da je mali čovjek bio odveden pod prijetnjom mača, ali Griff nije bio sasvim siguran u to. Vražićak je dovoljno bistar da bi bio u stanju skovati spletku poradi vlastitog bijega. Taj pripiti otmičar kojeg su im kurve opisale mogao je biti neki snagator u njegovoj službi. Krivnja je i na meni. Nakon što se patuljak postavio između Aegona i kamenog čovjeka, spustio sam gard. Trebao sam ga preklati kad mije prvi put na oči izašao.

"Bit će nam valjda dovoljno dobri", reče on Haldonu. "Logor im je samo tri milje južno odavde." Stidljivom bi djevom onamo stigli brže, ali bilo bi mu draže da Harry Strickland ne sazna gdje su on i princ cijelo ovo vrijeme bili. A ne mili mu se ni mogućnost da progacaju kroz plićake nc bi li se popeli uz neku blatnjavu riječnu obalu. Takav bi dolazak možda i dostajao za jednog plaćenika i njegova sina, ali ne i za velikoga kneza i njegova princa.
Kad je momak izašao iz kabine u pratnji Lemore, Griff gaje pažljivo pregledao od glave do pete. Princ se uresio mačem i bodežom, crnim čizmama ulaštenim do visoka sjaja, crnim ogrtačem podstavljenim krvavocrvcnom svilom. Uz opranu kosu, podšisanu i svježe obojenu u zagasitu tamnomodru boju, oči mu također izgledaju modro. Oko vrata mu vise tri golema, četvrtasto izbrušena rubina na lancu od crnog željeza, dar magistera Illyrija. Cri'eno i crno. Boje zmaja. To je dobro. "Izgledaš kao pravi princ", reče on momku. "Otac bi se ponosio tobom da te vidi."
Mladi Griff prođe prstima kroz kosu. "Dojadio mi je više ovaj modri pigment. Trebali smo ga isprati."
"Uskoro i hoćemo." I Griffu bi se bilo drago vratiti svojim pravim bojama, premda mu je negdašnja crvena kosa sada sijeda. On pljesne momka po ramenu. "Da krenemo? Tvoja vojska čeka da joj dodeš."
"Sviđa mi se kako to zvuči. Moja vojska." Osmijeh mu bijesnu licem, pa nestade. "Samo, jesu li oni to doista? Plaćenički su mačevi. Yollo me upozorio da nikome ne vjerujem."
"Ima mudrosti u tome", prizna Griff. Moglo bi biti drugačije da im i dalje zapovijeda Crno Srce, ali Myles Toyne već je četiri godine mrtav, a Beskućnik Harry Strickland drugačiji je čovjek. Doduše, to nc kani kazati momku. Patuljak mu je već usadio sasvim dovoljno nedoumica u mladu glavu. "Nije svatko onakav kakvim se čini, a jedan princ pogotovo ima dobrih razloga za oprez... ipak, zabrazdiš li prejako tim putem, nepovjerenje će te otrovati, ispuniti žuči i strahom." Kralj Aerys bio je jedan takav. Pri kraju je čak i Rhaegar to sasvim jasno vidio. "Bilo bi ti najbolje ići srednjim putem. Puštati da ljudi najprije odanom službom zasluže tvoje povjerenje... ali nakon što ga zasluže, velikodušno ih prigrliti."
Momak kimne glavom. "Upamtit ću."
Princu su dali najboljeg od triju konja, velikog sivog škopca tako blijedog daje bio gotovo bijel. Griff i Haldon jahali su uz njega na slabijim hatovima. Cesta je vodila na jug dobrih pola milje podno visokih bijelih zidina Volona Therysa. Zatim su ostavili grad za sobom i udarili duž vijugava vodotoka Rhoyne kroz vrbike i makova polja, prošavši pokraj visoke drvene vjetrenjače čija su krila pri okretanju Škriputala kao stare kosti.
Zatekli su Zlatnu družinu uz rijeku dok je sunce zapadalo. Logor im je bio takav da bi ga čak i Arthur Dayne pohvalio; kompaktan, uredan, obranjiv. Opasali su ga dubokim opkopom i u njega postavili zašiljene kolcc. Šatore su svrstali u redove razdijeljene širokim prometnicama. Zahode su postavili uz rijeku, da struja odnosi izmet. Konji su im stajali privezani u redovima na sjeveru, a iza njih je dva tuceta slonova paslo uz vodu, surlama čupajući šaš. Griff pohvalnim pogledom odmjeri tc silne sive zvijeri. U svim Zapadnim zemljama nema nijednog ratnog konja koji bi se njima usudio oduprijeti.
Visoki borbeni stjegovi od zlatne tkanine lepetali su svrh dugih jarbola uz rubove logora. Podno njih, naoružani i oklopljeni stražari obilazili su trase s kopljima i samostrelima, nadzirući svaki dolazak. Griff je strahovao od mogućeg popuštanja stege u četi pod Harryjem Stricklandom, koji mu je uvijek djelovao spremnijim na sklapanje prijateljstava nego na uvođenje discipline, ali čini se da mu zabrinutost nije bila na mjestu.
Na ulazu Haldon reče nešto naredniku straže, koji posla teklića da pronađe kapetana. Kad se pojavio pred njima, bio je jednako ružan kao i kad je prošli put izašao Griffu na oči. Taj plaćenik, nezgrapna gromada od čovjeka goleme trbusi ne, imao je izborano lice ispresijecano starim brazgotinama. Desno mu je uho izgledalo kao da gaje pas prožvakao, a lijevo nije ni imao. "Zar su tebe promaknuli u kapetana, Flowers?" reče mu Griff. "Mislio

sam da Zlatna družina ima neke kriterije."
"Gore je od toga, nabijem li te", reče Franklyn Flowers. "Još su me i u viteza proizveli." On primi Griffa za podlakticu i privuče ga u kostoloman zagrljaj. "Izgledaš grozno, čak i za čovjeka koji je već dvanaestak godina mrtav. Modra kosa, je 1'? Kad je Harry rekao da nam dolaziš, skoro sam se usro. A ti, Haldone, pizdo smrznuta, drago mi je što i tebe vidim. Onaj štap ti je još u guzici?" Obrati se Mladome Griffu. "A ovo bi bio..."
"Moj štitonoša. Momak, ovo ti je Franklyn Flowers."
Princ ga pozdravi kimanjem glave. "Flowers je ime za kopilad. Vi ste iz Ravni."
"Dašta. Majka mi je bila pralja u Ceđrovim Dvorima prije nego što ju je silovao jedan sin milostivoga. Tako da mu ga dođem kao svojevrsna gnjila jabuka s Fossowayeva stabla." Flowers im mahnu da uđu. "Pođite sa mnom. Strickland je sazvao sve časnike u šatoru. Na ratno vijeće. Prokleti Volantijci tresu koplja i traže da im odmah kažemo što kanimo."
Ljudi iz Zlatne družine sjedili su pred svojim šatorima i kockali se, pili i tjerali muhe od sebe. Griff se upita koliko njih uopće zna tko je on. Sasvim malo. Dvanaest godina dugo je vrijeme. Čak i oni koji su nekoć jahali uz njega možda neće prepoznati izgnanog kneza Jona Conningtona plamenocrvene brade u naboranom, izbrijanom licu i modro obojenoj kosi plaćenika Griffa. Što se većine njih tiče, Connington se ubio pićem u Lysu nakon što su ga osramoćenog protjerali iz čete jer je potkradao iz ratne Škrinje. Od sramote te laži utroba mu sc još znade zgrčiti, ali Varys je ustrajao na njezinoj neophodnosti. "Ne želimo da se o galantnome izgnaniku pjevaju bilo kakve pjesme", odevrkutao jc tada uškopljenik onim svojim ženskastim glasom. "One koji poginu junačkom smrću dugo se pamti, dok se lopove, pijance i kukavice brzo zaboravi."
Što bijedan eunuh znao o čovjekovoj časti? Griff je pristao na Paukovu spletku za dobrobit dječaka, no to ne znaci da mu se zbog toga išta više sviđa. Samo da poživim toliko da vidim momka kako sjeda na Željezno prijestolje, pa će mi Varys platiti za to poniženje, a i za još štošta. Pa da vidimo koga se brzo zaboravi.
Šator general-kapetana, izrađen od zlatne tkanine, okruživao jc prsten šiljaka s pozlaćenim lubanjama na vrhu. Jedna je bila krupnija od ostalih, groteskno deformirana. Pod njom jc stajala još jedna, ne veća od dječje šake. Maefys Čudovišni i bezimeni mu brat. Ostale su lubanje izgledale podjednako, premda je pokoja bila napukla i raskoljena od smrtnog udarca, a jedna je imala izbrušene, usiljene zube. "Koji bi bio Vlyles?" napokon upita Griff.
"Eno ga. Na kraju." Flowers mu pokaže prstom. "Pričekaj. Idem te najaviti." On se zavuče u šator, ostavivši Griffa da razmišlja o pozlaćenoj lubanji starog prijatelja. Ser Myles Toyne za života je bio ružan kao grijeh. Njegov znameniti predak, tamni i odvažni Terrence Toyne o kojemu bardovi pjevaju, bio je tako naočita lica da mu čak ni kraljeva ljubavnica nije mogla odoljeti, ali Myles je imao klempave uši, krivu vilicu i najkrupniji nos koji je Jon Connington u životu vidio. Samo, ništa od toga nije bilo bitno kad bi se on osmjehnuo čovjeku. "Crno Srce", tako su ga njegovi prozvali, po grbu koji je nosio na štitu. Myles je obožavao to ime i sve na što ono sluti. "Od genera 1-kapetana i prijatelj i dušmanin trebaju strahovati", priznao je jednom prilikom. "Smatraju li me okrutnim, tim bolje." Prava je istina bila drugačija. Kao vojnik do kosti, Tovne jc bio žestok, ali uvijek pošten, pravi otac svojim ljudima i uvijek velikodušan prema izgnanome knezu Jonu Conningtonu.
Smrt mu je oduzela i uši, i nos, i svu onu toplinu. Osmijeh se zadržao, preobražen u svjetlucav zlatni cerek. Sve se lubanje tu cere, čak i ona Gorkog Čelika na visokom šiljku u sredini. Čemu se on ima ceriti? Stradao je poražen i samotan, kao slomljen čovjek u tuđinskoj zemlji. Ser Aegor Rivers ostao je znamenit po tome Što je na samrtnoj postelji zapovjedio svojim ljudima da mu iskuhaju meso s lubanje, urone je u zlato i nose je pred sobom kad pođu preko mora da opet zauzmu Zapadne zemlje. Njegovi su nasljednici slijedili primjer.
Jon Connington mogao je biti među tim nasljednicima da mu je izgnanstvo pošlo drugim

smjerom. Pet je godina proveo u ovoj četi, uspinjući se kroz činove do počasnog mjesta desne Toyneove ruke. Da je ostao, lako je moguće da bi se ljudstvo nakon Mvlesove smrti obratilo njemu, a ne Harryju Stricklandu. Ali Griff sad nc žali zbog puta koji jc izabrao. Kad se vratim u Zapadne zemlje, neću biti puka lubanja na štapu.
Flowers iskoraknu iz šatora. "Hajde, uđite."
Visoki časnici Zlatne družine poustajaše sa stolaca i poljskih stolica kad su ušli. Stari prijatelji pozdraviše Griffa osmijesima i zagrljajima, novi ljudi nešto službenije. Nije svima njima tako drago Što nas vide kao što bi htjeli da vjerujem. Iza ponekih osmijeha osjećaju se bodeži. Još u najskorije vrijeme većina je vjerovala da knez Jon Connington sigurno leži u svom grobu, Što su mnogi svakako smatrali baš primjerenim za njega, čovjeka spremna na potkradanje braće po oružju. Griff bi na njihovu mjestu vjerojatno dijelio to mišljenje.
Scr Franklyn ih je upoznao jedne s drugima. Neki plaćenički kapetani nosili su kopilanska imena, kao i Flowers; Rivers, Hill, Stone. Drugi su prisvojili imena koja su se nekoć silno nadvijala nad povijest Sedam Kraljevina; Griff je nabrojio dva Stronga, tri Peakea, po jednog Mudda, Mandrakea i Lothstona, te par Coleova. Znao jc da nisu sva imena prava. U slobodnim se četama čovjek može prozvati kako ga volja. Bez obzira na ime, plaćenici tu odišu neotesanom velebnošću. Poput mnogih u svojemu zvanju svjetovno bogatstvo nose na svojoj osobi; mačeve s draguljima, izgravirane oklope, teške torkove i vrsnu svilu dade se vidjeti na mnogima, a svatko od nazočnih na sebi nosi i kneževsku otkupninu u zlatnim obručima za mišice. Svaki prsten naznačava jednu godinu službe u Zlatnoj družini. Marq Mandrake, koji na boginjavom licu ima i uleknuće na obrazu na mjestu gdje si je spalio biljeg roba, oko vrata nosi i lanac zlatnih lubanja.
Nisu tu svi kapetani zapadnjačke krvi. Crni Balaq, bjelokosi Čovjek s Ljetnih otoka kože tamne poput čađi, zapovijeda streličarima u družini, kao i u doba Crnog Srca. Na sebi nosi plašt od zelenog i narančastog perja, predivna izgleda. Kosturni Volantijac Gorys Edoryen zamijenio jc Stricklanda na mjestu blagajnika. On si je preko jednog ramena prebacio kožu leoparda, a kosa crvena poput krvi pada mu po ramenima u nauljenim uvojcima, premda mu je šiljata brada crna. Vodu uhoda Griff dosad nije upoznao; Lysenca po imenu Lysono Maar, očiju boje jorgovana i kose boje bjelkasta zlata, usana kojima bi i kurva pozavidjela. Na prvi pogled Griff je zamalo pomislio da je žensko. Nokti su mu obojeni purpurno, a po ušnim mu resicama vrve biseri i ametisti.
Duhovi i lažljivci, pomisli Griff dok im je promatrao lica. Revenanti iz zaboravljenih ratova, izgubljenih borbi, propalih pobuna, bratstvo neuspjelih i propalih, osramoćenih i razbaštinjenih. Ovo je moja vojska. Ovo je nasu najveća nada.
On se okrenu prema Harryju Stricklandu.
Beskućnik Harry teško da izgleda kao ratnik. Dczmekast, velike okrugle glave, blagih sivih očiju i prorijeđene kose koju začešljava da si prikrije ćelu, Strickland si je namakao noge u lavoru slane vode dok je sjedio u poljskoj stolici. "Ispričat ćeš me što ne ustajem", reče mu umjesto pozdrava. "Marš nam je bio zamoran, a meni na nožnim prstima lako iskoče plikovi. To mi je kletva."
To ti je znak slabosti. Zvučiš kao stara baba. Stricklandovi pripadaju Zlatnoj družini još otkako jc utemeljena, nakon što je Harryjev pradjed izgubio posjede kad je ustao uz Crnog Zmaja prilikom prve Blackfyreove pobune. "Zlato za četiri naraštaja", znao se hvastati Harry, kao da su četiri naraštaja izgnanstva i poraza nešto čime se valja ponositi.
"Mogu vam napraviti pomadu za to," reče mu Haldon, "a ima i izvjesnih mineralnih soli od kojih će vam koža očvrsnuti."
"Lijepo od tebe." Strickland mahnu svome štitonoši. "Watkyne, daj vina za naše prijatelje."
"Hvala ti, ali ne treba", reče Griff. "Pit ćemo vodu."
"Kako vas je volja." General-kapetan osmjehnu se princu. "A ovo jc jamačno tvoj sin."
Zna li on? upita se Griff. Koliko mu je Myles rekao? Varys jc ustrajno tražio tajnovitost.

Planovi koje su on i Iliyrio skovali s Crnim Srcem bili su poznati isključivo njima. Ostatak čete ostavili su u neznanju. Ono što ne znaju ne može im ni slučajno pobjeći preko jezika. Samo, to je vrijeme sada prošlo. "Nitko ne bi mogao tražiti valjanijeg sina," reče im Griff, "ali momak nije moje krvi, niti se zove Griff. Vaša gospodstva, predstavljam vam Aegona Targaryena, prvorođenog sina Rhaegara, princa Zmajeva Kamena, od princeze Elije Dornske... koji će uskoro, s vašom pomoći, postati Aegon, Peti svoga imena, kralj Andala, Rhoynaraca i Prvih ljudi, te gospodar Sedam Kraljevina."
Njegovu objavu dočeka Šutnja. Netko se nakašlja. Jedan od onih Coleova dotoči si vina u pehar iz bokala. Gorys Edoryen poigravao se jednim navijenim uvojkom, i promrmljao je nešto na Griffu nepoznatom jeziku. Laswell Peake zakašlja, Mandrake i Lothston razmijenišc pogled. Znaju, shvati tada Griff. Cijelo vrijeme znaju. On se opet obrati Harryju Stricklandu. "Kada si im to rekao?"
General-kapetan promeškolji plikovite prste u kupki za noge. "Nakon što stigosmo do rijeke. Družina je bila nespokojna, s dobrim razlogom. Okrenusmo leda lakom vojevanju u Spornim zemljama, a zbog čega? Zato da se kuhamo u ovoj prokletoj žezi i gledamo kako nam se zlatnici otapaju, a sječiva hrdaju, dok ja odbijam prihvatiti izdašne ugovore?"
Griff se sav naježi od te vijesti? "Čije?"
"Yunkaijske. Poslanik kojega odaslaše da pridobije Volantis već je proslijedio tri slobodne čete u Zaljev trgovaca robljem. Stalo mu je da mi budemo četvrta, i nudi nam dvostruko više nego što nam je Myr plaćao, uz još po jednog roba za svakog čovjeka u družini, po deset za svakog časnika, te stotinu biranih djeva samo za mene."
U vražju mater. "Za to bi im trebale tisuće robova. Gdje Yunkaijci očekuju pronaći toliko?"
"U Mccrccnu." Strickland mahnu svom štitonoši. "Watkyne, ručnik. Voda se hladi, a prsti su mi se smežurali kao grožđice. Ne, ne taj ručnik, onaj mekani."
"Odbio si ga", reče Griff.
"Rekao sam mu da ću razmisliti o njegovu prijedlogu." Harry se lecnu dok mu je štitonoša brisao noge ručnikom. "Pazi na prste. Zamisli si da je to grožđe tanke kože, momak. Briši ga tako da ne puca. Tapši, ne trljaj. Da, tako." Opet se obrati Griffu. "Ne bi mi bilo mudro da sam ga izrijekom odbio. Ljudi bi se s pravom mogli upitati jesam li sišao s uma."
"Sasvim skoro ćete dobiti posla za svoje oštrice."
"Je li?" upita Lysono Maar. "Pretpostavljam da znaš kako mala Targaryenova nije krenula na zapad?"
"Čuli smo tu priču u Selhorysu."
"Nije to priča. Čista je istina. Teže je pojmiti razlog tome. Poharati Meereen, dakako, zašto da ne? Na njezinu bih mjestu jednako postupio. Robovlasnički zaljevi bazde po zlatu, a za osvajanje treba imati novca. Ali zašto se zadržati? Iz straha? Ludila? Lijenosti?"
"Razlog tome nije bitan." Harry Strickland razmota si par prugastih vunenih čarapa. "Ona je u Meerccnu, a mi smo tu, gdje je Volantijcima naš boravak iz dana u dan sve manje po volji. Došli smo uzdići kralja i kraljicu koji će nas povesti kući u Zapadne zemlje, ali čini sc da je toj maloj Targarycnovoj više stalo do sađenja maslina nego do vraćanja očeva prijestolja. A dušmani joj se za to vrijeme okupljaju. Yunkai, Novi Ghis, Tolos. Krvobradi i Poderani Princ zajedno će izaći u boj protiv nje... a uskoro će se na nju stuŠtiti i flote iz Starog Volantisa. Što ona ima? Ložničke robove sa štapovima?"
"Neokaljane", reče Griff. "I zmajeve."
"Zmajeve, tako je," reče general-kapetan, "ali mlade, jedva veće od netom ispiljenih."
Strickland si oprezno navuče čarapu preko plikova, pa uz gležanj. "Koje ćc joj vajde od njih biti kad joj se sve tc vojske kao šaka stisnu oko grada?"
Tristan Rivers bubnjao se prstima po koljenu. "Tim više po svaku cijenu moramo stići do nje Što prije, ako se mene pita. Ako Daenerys ne želi nama, moramo mi do Daenerys."
"Možemo li hodati po valovima, ser?" priupita ga Lysono Maar. "Ponavljam vam, morem ne

možemo do srebrne kraljice. Sam sam krišom otišao u Volantis, predstavljajući se kao trgovac, da saznam koliko bi nam brodova moglo biti na raspolaganju. Pristanište vrvi od galija, koka i karaka svake vrste i veličine, no usporkos tome uskoro sam se zatekao u društvu krijumčara i pirata. U našoj družini je deset tisuća ljudi, čega se knez Connington sigurno sjeća iz godina provedenih u našoj službi. Pet stotina vitezova, svaki s po tri konja. Pet stotina štitonoša, svaki s po konjem. I još slonovi, slonove ne smijemo zaboraviti. Piratski nam brod ne bi bio dovoljan. Trebala bi nam piratska flota... a čak i kad bismo je pronašli, iz Zaljeva trgovaca robljem stigla jc vijest da je Meereen zatvoren blokadom."
"Mogli bismo hinjeno prihvatiti yunkaijsku ponudu", usrdno reče Gorys Edoryen. "Pustiti da nas Yunkaijci prevczu na istok, a onda im vratiti zlatnike pod zidinama Meereena."
"Jedan je prekršeni ugovor sam po sebi dovoljna ljaga na časti družine." Beskućnik Harry Strickland pričeka s plikovi tim stopalom u ruci. "Dopusti da te podsjetim, svoj pečat je na ovaj tajni pakt stavio Myles Toyne, a ne ja. Ispoštovao bih njegov dogovor da mogu, ali kako? Čini mi se bjelodanim da ta mala Targaryenova uopće ne kani otići na zapad. Zapadne su zemlje bile kraljevstvo njezina oca. Meereen je njezino. Uspije li skršiti Yunkaijce, postat će kraljica Zaljeva trgovaca robljem. U suprotnom, stradat ćc puno prije nego što ikako uspijemo stići do nje."
Njegove riječi nimalo nisu iznenadile Griffa. Harry Strickland oduvijek je bio susretljiv čovjek, bolji u tesanju ugovora nego u tesanju po dušmanima. Ima nos za zlato, ali drugo je pitanje ima li i želuca za boj.
"Postoji i kopneni put", predloži Franklyn Flowers.
"Demonska je cesta smrt. Izgubit ćemo pola družine zbog dezertiranja usudimo li sc na taj marš, i pokraj puta pokopati još polovicu preostalih. Žao mi je što to moram reći, ali magisteru Illyriju i njegovim prijateljima možda nije bilo mudro položiti tolike nade u tu kraljicu djevojčicu."
Ne, pomisli Griff, ali nikako im nije bilo mudro položiti nade u tebe.
A onda se oglasi princ Aegon. "Onda položite nade u mene", reče. "Daenerys je sestra princa Rhaegara, ali ja sam Rhaegarov sin. Ja sam jedini zmaj koji vam treba."
Griff stavi ruku u crnoj rukavici na rame princa Aegona. "Smione riječi," kaza mu, "ali razmisli malo što to govoriš."
"I jesam", ustraja momak. "Zašto bih išao pribjeći svojoj teti kao puki prosjak? Pravo koje polažem jače je od njezina. Neka ona dođe meni... u Zapadne zemlje."
Franklyn Flowers glasno sc nasmija. "To mi se sviđa. Otploviti na zapad, umjesto na istok. Prepustiti kraljičicu njezinim maslinama i posjesti princa Aegona na Željezno prijestolje. Dečko ima poprilična muda, mora se priznati."
General-kapetan izgledao je kao da mu je netko opalio šamar. "Zar ti se mozak zgrušao od sunca, Flowers? Ta djevojka nam treba. Taj brak nam treba. Ako Daenerys prihvati našega malog princa i uzme ga za priležnika, Sedam Kraljevina postupit će jednako. Bez nje, kneževi će se samo podrugnuti njegovu pravu i proglasiti ga prevarantom i pretendentom. I kako predlažcš da stignemo u Zapadne zemlje? Čuo si što kaže Lysono. Brodova nema na raspolaganju."
Čovjek se boji borbe, shvati Griff. Kako su mogli izabrati njega da preuzme mjesto Crnog Srca? "Brodova nema za Zaljev trgovaca robljem. Zapadne su zemlje nešto sasvim drugo. Istok nam je zapriječen, a ne more. Trijarsi bi drage volje dočekali naš odlazak, u to ne sumnjam. Možda nam čak pomognu organizirati putovanje natrag u Sedam Kraljevina. Nijedan grad nc želi vojsku na svome pragu."
"Nije u krivu", reče Lysono Maar.
"Lav je dosad sigurno već nanjušio zmaja," reče jedan Cole, "ali Cersei će svu pozornost usmjeriti na Meereen i tu drugu kraljicu. Ona pojma nema o našem princu. Nakon što se iskrcamo i podignemo barjake, oko nas će ih se sjatiti mnogo i još više."

"Nešto," dopusti mu Beskućnik Harry, "ne mnogo. Rhaegarova sestra ima zmajeve. Rhaegarov ih sin nema. Bez Daenerys i njezine vojske ne raspolažemo snagom za zauzimanje kraljevstva. Bez njezinih Neokaljanih."
"Prvi je Aegon zauzeo Zapadne zemlje bez eunuha", reče Lysono Maar. "Zašto isto to ne bi pošlo za rukom i šestome Aegonu?"
"Plan—"
"Koji plan?" reče Tristan Rivers. "Plan debeloga? Onaj koji se mijenja sa svakom mjesečevom mijenom? Prvo nam sc Viserys Targaryen trebao pridružiti s pedeset tisuća dothrakijskih vrištavaca za sobom. Zatim je Prosjački kralj umro, pa je to trebala biti njegova sestra, povodljiva mala kraljica djcvojčica koja je pošla u Pentos s tri netom ispiljena zmaja. Umjesto toga, cura se pojavi u Zaljevu trgovaca robljem i za sobom ostavi niz spaljenih gradova, a debeli zaključi daje trebamo pričekati u Volantisu. Sad je i taj plan propao.
Meni su dojadili lllyriovi planovi. Robert Barathcon osvojio je Željezno prijestolje bez pomoći zmajeva. I mi to možemo postići. A u slučaju da se varam, pa sc kraljevstvo ne digne na ustanak za nas, uvijek nam preostaje uzmak preko uskog mora, kako je to u svoje vrijeme učinio Gorki Čelik, a i drugi nakon njega."
Strickland tvrdoglavo odmahnu glavom. "Rizik—"
"—nije koliki je nekoć bio, sad kad je Tywin Lan n iste r pokojni. Sedam Kraljevina nikad neće biti zrelije za zauzimanje. Na Željeznom prijestolju opet sjedi jedan dječak, ovaj put još mlađi od prethodnoga, a pobunjenici prekrivaju zemlju gušće nego jesenje lišće."
"Svejedno," reče Strickland, "nema nam nade da sami—"
Griffu nato dojadi kukavičluk generala-kapetana. "Nećemo biti sami. Dome će nam se priključiti, mora nam se priključiti. Princ Acgon je Elijin koliko i Rhaegarov sin."
"Tako je," reče momak, "i tko nam preostaje kao suparnik u Zapadnim zemljama? Jedna žena."
"Jedna lannisterska žena", napomenu mu general-kapetan. "Ta će kuja imati Kraljosjeka na svojoj strani, računaj s tim, a uz njih bi stajalo i cjelokupno bogatstvo Bacačeve Hridi. A Illyrio kaže da je taj kralj dječak zaručen s malom Tyrellovom, što znači da bismo se morali suočiti i s moći Visovrta."
Laswell Peake kucnu zglobovima po stolu. "Čak i nakon sto godina neki od nas još imaju prijatelje u Ravni. Moć Visovrta možda nije onolika kolikom je zamišlja Mace Tyrell."
"Prinče Aegone," reče Tristan Rivers, "vaši smo ljudi. Glasi li tako vaša želja, da zaplovimo na zapad umjesto na istok?"
"Glasi", usrdno mu odgovori Aegon. "Želi li moja teta Meereen, slobodno nek si ga nosi. Ja ću samostalno položiti pravo na Željezno prijestolje, uz vaše mačeve i vašu odanost. Pođimo brzo i udarimo snažno, pa ćemo doći do brojnih lakih pobjeda prije nego što Lannistcri uopće stignu saznati da smo se iskrcali. To će privući i druge našoj borbi."
Rivers mu se pohvalno osmjehnu. Drugi razmijeniše zamišljene poglede. Zatim Peake reče: "Radije bih stradao u Zapadnim zemljama nego na demonskoj cesti", a Marq Mandrake tiho se nasmija i odgovori: "Ja bih radije živio, s posjedima i nekim velebnim dvorccm", dok Franklyn Flowers pljesnu po balčaku svog mača i reče: "Dokle god imam priliku smaknuti pokojeg Fossowaya, ja sam za."
Kad svi zajedno počeše govoriti uglas, Griff je znao da se smjer vjetra promijenio. Ovo je Aegonova strana koju još nikad nisam vidio. To nije razborit smjer, ali dosta mu jc razboritosti, dozlogrdila mu je tajnovitost, dojadilo čekanje. U pobjedi ili porazu, vidjet će još jednom prije smrti Grifonovu Prečku, i biti sahranjen u grobnici pokraj očeve.
Jedan po jedan, ljudi iz Zlatne družine ustadoše, kleknuše i položiše mačeve pod noge njegova mladog princa. Posljednji među njima bio je Beskućnik Harry Strickland, čak i s onako plikovitim nogama.

Sunce je crvenilom oblijcvalo zapadno nebo i risalo skrletne sjene po zlatnim lubanjama svrh svojih kopalja kad oni napustiše šator gcneral- -kapetana, Franklyn Flowers ponudi se da provede princa po logoru i upozna ga s nekolicinom onih koje je nazvao "momcima". Griff pristade na to. "Samo imaj na umu da, što se čete tiče, on mora ostati Mladi Griff sve dok ne prijeđemo usko more. U Zapadnim ćemo mu zemljama oprati kosu i dopustiti mu da odjene svoj oklop."
"Jasno, razumijem." Flowers pljesnu Mladoga Griffa po plećima. "Dođi. Počet ćemo od kuhara. Njih ti je uvijek dobro znati."
Kada su otišli, Griff sc obrati Polumeštru. "Odjaši natrag do Stidljive djeve i vrati se s gospom Lemorc i Scr Rollyjem. Trebat će nam i Illyriove škrinje. Sav novac i sav oklop. Prenesi našu zahvalnost Yandryju i Ysilli. Njihova je uloga u ovome odrađena. Neće ih se zaboraviti nakon što Njegova Milost stekne svoje kraljevstvo."
"Na zapovijed, kneže."
Griff ga tada ostavi, pa uđe u šator koji mu je dodijelio Beskućnik Harry.
Zna da je put pred njima prožet pogibeljima, pa što onda? Svaki čovjek mrijeti mora. On samo traži još malo vremena. Toliko se već načekao da će mu bogovi svakako dodijeliti još pokoju godinu, tek toliko da stigne vidjeti momka kojega je svojim sinom zvao kako sjedi na Željeznom prijestolju. Da stigne povratiti svoje posjede, svoje ime, svoju čast. Utišati ta zvona koja mu tako glasno odzvanjaju kroz snove svaki put kad na počinku sklopi oči.
Ostavši sam u svome šatoru, dok su zlatne i jarkocrvene zrake zalazećeg sunca blistale kroz otvoreni preklop, Jon Connington svuČe sa sebe vučji kožuh, prevuče preko glave košulju od veriga, sjede na poljski stolac i smaknu rukavicu s desne ruke. Nokat na srednjem prstu postao mu je crn poput kristalna lignita, primijetio je, a sivilo mu je uspuzalo gotovo do prvoga zgloba. Vršak prstenjaka također mu je počeo tamrijeti, i kad ga je dotaknuo vrškom bodeža, ništa nije osjetio.
Smrt, znao je, ali spora. Još imam vremena. Godinu. Dvije godine. Pet. Imu kamenih ljudi koji dozive i deset. Imam dovoljno vremena da preplovim more, da opet vidim Grifonovu Prečku. Da zasvagda zatrem Uzurpatorovu lozu i postavim Rhaegarova sina na Željezno prijestolje.
A tada će knez Jon Connington moći spokojno dočekati smrt.

29 - RASPUHANI

Vijest je prohujala logorom poput vrela vjetra. Ona stiže. Vojska joj je kren ula u pohod. Ona juri na jug, u Yunkai, da bakljama spali grad i mačevima sasiječe njegove žitelje, a mi idemo na sjever, ususret njoj.
Žabac je to čuo od Dicka Strawa, koji je to čuo od Starog Billa Koske, koji je to pak čuo od Pentosijca zvanog Myrio Myrakis, čija sestrična služi Poderanom Princu kao peharonoša. "Coz je to čula u zapovjedničkom šatoru, iz usta samoga Cagga", uporno je tvrdio Dick Straw. "Krećemo u pokret prije kraja dana, pazi Što ti kažem."
Barem je to bilo točno. Zapovijed je stigla do njih od Poderanog Princa putem njegovih kapetana i narednika: rastavite šatore, natovarite mazge, osedlajte konje, krećemo za Yunkai u cik zore. "Makar nas ti yunkaijski skotovi neće htjet u svom Žutom Gradu, da im njuškamo kćeri", predviđao je Baqq, škiljavi samostreličar iz Myra čije ime znači "Grah"'. "U Yunkaiju će nam dat provijant, možda i svježe konje, a onda će bit crta za Meereen na ples sa zmajskom kraljicom. Zato ti hitro skoči, Žabac, i lijepo svome gospodaru nabrusi oštricu mača. Lako moguće da mu uskoro zatreba."

U Dorneu je Quentyn Marteil bio princ, u Volantisu trgovčcv čovjek, ali na obalama Zaljeva trgovaca robljem samo je Žabac, štitonoša krupnog, ćelavog dornskog viteza kojega plaćenici zovu Zelendrob. Ljudi iz Raspuhanih služe se kakvim god imenima ih je volja, a i mijenjaju ih kad im tako dode. Njemu su prisili nadimak "Žabac" zbog brzine kojom skače kad mu krupni dovikne kakvu zapovijed.
Čak je i zapovjednik Raspuhanih zadržao svoje pravo ime za sebe. Neke su slobodne čete rođene u onom stoljeću krvi i kaosa koje je uslijedilo nakon Propasti Valvrije. Druge su sc ustrojile jučer i sutra ih više neće biti. Raspuhani postoje već trideset godina, a cijelo to vrijeme imaju samo jednog zapovjednika, pentoskog plemića meka jezika i tužnih očiju po imenu Poderani Princ. Kosa i verižnjača srebrnkasto su mu sive, ali iznošeni mu je plast sašiven od uzlova tkanina kojekakvih boja, modrih, sivih i purpurnih, crvenih, zlatnih i zelenih, ljubičastih, cinober i nebeskoplavih, a svih blijedih od sunca. Kad je Poderanom Princu bilo dvadeset i tri godine, prema pripovijedanju Dicka Slrawa, magisteri Pentosa izabrali su ga za svojega budućeg princa svega nekoliko sati nakon što su bivšemu princu odrubili glavu. On se radije opasao mačem, zajahao najdražeg konja i utekao u Sporne zemlje, odakle se nikad više nije vratio. Jahao je uz Druge sinove, uza Željezne štitove i uz Djevičine ljude, a zatim se udružio s petoricom braće po oružju i osnovao Raspuhane. Od te šestorice utemeljitelja na životu je preostao samo on.
Žabac pojma nema je li išta od toga istinito. Otkako je u Volantisu potpisao za Raspuhane, Poderanog je Princa viđao samo izdaleka. Ovi su Dornijci za ostale puki gušteri, zeleni novaci, streličarsko meso, njih tek trojica medu dvije tisuće. Njihov sc zapovjednik kreće u uzvišenijem društvu. "Ja nisam štitonoša", usprotivio se Quentyn kad je Gerris Drinkwater - ovdje zvan Dornski Gerrold, kako bi ga sc razlikovalo od Gerrolda Crvenpleće i Crnoga Gerrold a, a katkad i Drink, jer se krupnome u jednoj prilici omaknulo da ga tako nazove - predložio tu smicalicu. "Ja sam svoje mamuze zaslužio u Dorneu. U jednakoj sam mjeri vitez kao i ti."
Ali Gerris jc tu bio u pravu; on i Arch došli su ovamo štititi Quentyna, a to znači da im ga valja držati uz bok krupnome. "Arch je najbolji borac među nama trojicom," istaknuo je Drinkwater, "ali samo se ti možeš nadali braku sa zmajskom kraljicom."
U braku ili u boju, kako bilo da bilo, uskoro ću sc suočiti s njom. Sto Quentyn više sluša o Daenerys Targaryen, to više strahuje od tog susreta. Yunkaijci tvrde da ona svoje zmajeve hrani ljudskim mesom i da se kupa u krvi djevica kako bi joj koža ostala glatka i podatna. Grah se na to nasmijao, ali uživao je u pričama o razvratnosti srebrne kraljice. "Ima ti ona jednog kapetana iz loze u kojoj su muškima udovi stopu dugački," ispričao im je, "ali Čak ni on ti nije njoj dovoljno velik. Jahala je s Dothrakijima i naviknula sc daje jebu pastusi, tako da je sada nijedan Čovjek ispunit ne može." A Knjiga, bistri volantijski mačevalac koji vazda gura nos u neki drobljivi svitak, smatra da je zmajska kraljica u isti mah ubitačna i bezumna. "Njezin je khal ubio njezina brata da bi ona postala kraljica. Zatim je ona ubila svojega khala kako bi postala khaleesi. Podnosi žrtve u krvi, laže jednako lako kao što diše, okreće se protiv vlastitih pukim hirom. Već je kršila primirja, bacala poslanike na muke... a i otac joj je bio bezumnik. Teče to u krvi."
Teče to u krvi. Kralj Aerys II. doista je bio lud, sve Zapadne zemlje to znaju. Poslao je dva svoja Namjesnika u progonstvo i spalio trećeg. Ako je Daenerys ubitačna poput svoga oca, zar se svejedno moram njome oženiti? Princ Doran nikad nije spominjao tu mogućnost. Žapcu će biti drago ostaviti Astapor iza sebe. Crveni je Grad nešto najbliže paklu što bi se ikada nadao upoznati. Yunkaijci su zapriječili prolaz kroz razvaljene dveri kako bi mrtvi i umirući ostali unutar grada, ali prizori koje je vidio dok je jahao tim ulicama od crvene cigle zasvagda će progoniti Quentyna Martella. Rijeka zagušena mrtvacima. Svećenica u razderanoj odori, nabijena na kolac dok je dvori oblak svjetlucavih zelenih zunzara. Ljudi na umoru teturaju ulicama, krvavi i ukaljani. Sitna se djeca bore za napola pečenu štenad.

Posljednji slobodni kralj Astapora vrišti gol u jami dok ga zaskačc dvadeset izgladnjelih pasa. 1 požari, posvuda požari. Još mu izlaze na oči kada zažmiri; kovitlanje plamenova iz ciglenih piramida većih od svakog dvorca koji je u životu vidio, perjanice masnog dima što kao crne zmijurine kuljaju uvis.
Kad vjetar puhne s juga, zrak smrdi po dimu čak i ovdje, tri milje od grada. Iza svojih ruŠevnih zidina od crvenc cigle Astapor još uvijek tinja, premda su veliki požari dosad većinom dogorjeli. Pepeo lijeno lepršа na lahoru poput debelih sivih pahulja. Bit će divno otići odavde.
Krupnije dijelio to mišljenje. "Krajnje je vrijeme", reče on kad gaje Žabac zatekao kako se kocka s Grahom, Knjigom i Starim Billom Koskom, i ponovno gubi. Plaćenici obožavaju Zclendroba, koji je u hazardiranju neustrašiv koliko i u borbi, makar s daleko manjim uspjehom. "Trebat će mi oklop, Žabac. Jesi li mi oribao onu krv s verižnjaČe?"
"Jesam, ser." Zelendrobova je verižnjača stara i teška, krpana i opet krpana, jako iznošena. Isto vrijedi za njegovu kacigu, njegove štitnike za goljenice, podlaktice i vrat, kao i za ostatak njegova neusklađenog oklopa. Žabac je opremljen jedva nešto bolje, a Ser Gerris upadljivo lošije. Četni čelik, tako ga je oružar nazvao. Quentyn nije pitao koliko gaje drugih nosilo prije njega, koliko je ljudi poginulo u njemu. Vlastite su vrsne oklope ostavili u Volantisu, zajedno sa svojim zlatom i pravim imenima. Imućni vitezovi iz kuća davnašnje časti ne odlaze davati svoje mačeve u najam preko uskog mora, osim ako nisu izgnani zbog neke sramote. "Prije bih se izdavao za siromaha negoli za zlikovca", izjavio je Quentyn kad mu je Gerris objasnio smicalicu.
Raspuhanima je trebalo manje od sata da spuste logor. "A sad se jaše", objavi Poderani Princ sa svoga golemog sivog ratnog konja na klasičnom plemenitom valvrijskom koji je bio najbliži zajedničkom jeziku čete. Pjegave sapi pastuha bile su prekrivene ofucanim trakama tkanine izderane iz tunika ljudi koje je njegov gospodar sasjekao. Prinčev je plašt bio sašiven od daljnjeg takvog materijala. Već je starac, prešao je šezdesetu, no još uvijek sjedi uspravno i uznosito u visokom sedlu, a glas mu je dovoljno prodoran da ga se čuje u svakom kutku polja. "Astapor je bio tek kušanje," reče im, "Meereen će biti gozba", na što plaćcnici odgovoriše mahnitim pokličem. Tanki stjegovi svijetloplave svile vijorili su im se s kopalja, dok su sc nad njima razvijali račvasti plavo-bijeli barjaci, zastave Raspuhanih.
Trojica Dornijaca klicaše zajedno sa svima ostalima. Šutnjom bi privukli pažnju. Ali dok su Raspuhani jahali na sjever duž obalne ceste, nedaleko iza Krvobradog i Mačje družbe, Žabac dojaha Dornskom Gerroldu uz bok. "Uskoro", reče mu na zajedničkom jeziku Zapadnih zemalja. U četi ima još Zapadnjaka, ali nisu mnogobrojni, niti su im blizu. "Morat ćemo uskoro."
"Nemoj ovdje", upozori ga Gerris s ispraznim mimičarskim smiješkom. "Večeras ćemo o tome, kad postavimo logor."
Od Astapora do Yunkaija ima stotinu liga starom ghiscarskom obalnom cestom, tc još pedeset od Yunkaija do Meereen a. Slobodne bi čete, na dobrim konjima, mogle stići do Yunkaija za šest dana naporna jahanja, ili za osam, laganijim tempom. Legijama iz Staroga Ghisa trebat će još upola toliko pješačkim maršem, a Yunkaijcima i njihovoj robovskoj vojsci... "S onakvim generalima, čudo jedno da ne odmarširaju u more", rekao je Grah.
Yunkaijcima zapovjednika ne nedostaje. Stari junak po imenu Yurkhaz zo Yunzak drži položaj vrhovnog zapovjednika, premda ga pripadnici Raspuhanih opažaju tek izdaleka dok dolazi i odlazi u palankinu takvih razmjera da ga mora nositi četrdeset robova.
S druge strane, njemu podčinjene ne mogu izbjeći. Niži Yunkaijski velmože mile posvuda, kao žohari. Čini se da ih polovica nosi imena Ghazdan, Grazdan, Mazdban ili Ghaznak; umijeće raspoznavanja ghiscarskih imena uspjeli su savladati tek malobrojni Raspuhani, tako da su im nadjenuli posprdne nadimke koje su sami smislili.
Medu njima prednjači Žuti Kit, skaredno debeo muškarac koji uvijek nosi tokare od žute

svile sa zlatnim obrubima. Pretežak je čak i da bi samostalno stajao, a ne može zadržavati tekućinu, pa uvijek zaudara po pišalini, tako resko da mu čak ni teški parfemi ne mogu prikriti vonj. Ali govorka se da je najbogatiji čovjek u Yunkaiju, a groteske su mu strast; medu svojim robovima ima dječaka s nogama i papcima jarca, bradatu ženu, dvoglavo čudovište iz Mantarysa, te hermafrodita koji mu noću grije postelju. "Ima i kurac i pizdu", kazao im je Dick Straw. "Kit je svojedobno posjedovao i orijaša, volio ga je gledati kako jebe njegove ropkinje. Umro mu je. Čujem da bi Kit vreću zlata dao za novog."
Tu je onda i Generalica, djevojka koja jaše na bijelom konju crvene grive i pod svojim zapovjedništvom ima stotinu plećatih robovskih vojnika koje je sama uzgojila i obučila, listom mladih, vitkih, mišićavih i posve nagih izuzev povoja oko prepona, sa žutim plaštevima i dugim štitovima od bronce s erotskim motivima. Njihovoj gospodarici svakako nije više od Šesnaest godina, a sebe zamišlja kao yunkaijsku Daencrys Targaryen.
Mali Golub nije pravi patuljak, ali pri lošem bi se svjetlu moglo pomisliti da jest. No kočoperi se kao da je orijaš, raskrečenih sitnih bucmastih nogu i nadutih sitnih bucmastih grudi. Njegovi su vojnici najviši koje je itko među Raspuhanima u životu vidio; najnižemu je sedam stopa kada se uspravi, a najvišemu gotovo osam. Svi su dugih lica i dugih nogu, još duljih zbog štula ugrađenih u nogavice kićenih oklopa. Trupove im prekriva ružičasta ljuska premazana gleđi; na glavi im sc koče izdužene kacige opremljene šiljatim čeličnim kljunovima i njišućim krestama od ružičastog perja. Svaki o boku nosi dugu krivu sablju, a u ruci drži koplje visoko poput sebe samoga, sa sječivom u obliku lista na oba kraja.
"Mali Golub ih uzgaja", obavijesti ih Dick Straw. "Kupuje visoke robove po cijelome svijetu, pari muškarce sa ženama i zadržava najviše potomstvo za svoje Ždralove. Nada se da će ih jednoga dana moći riješiti štula."
"Pokoji provod na rastezaljci mogao bi mu ubrzati postupak", predloži krupni.
Gerris Drinkwater sc nasmija. "Baš su strahoviti. Ničeg se ne bojim tako kao hodača na štulama u ružičastim ljuskama i perju. Da neki od njih krene na mene, tako bih se počeo cerekati da bi mi mjehur mogao popustiti."
"Neki kažu da su ždralovi veličanstveni", reče Stari Bili Koska.
"Ako tvoj kralj jede žabe dok stoji na jednoj nozi."
"Ždralovi su kukavice", pridometnu krupni. "Jednom smo ja i Drink i Cletus bili u lovu, pa smo naišli na te ždraloye kako gacaju po plićaku i goste se punoglavcima i ribicama. Lijepo ih je bilo vidjeti, nego što, ali onda nas je nadletio jastreb, a oni se svi razletješc kao da su zmaja vidjeli. Nadigli su toliki vjetar da me otpuhao s konja, ali Cletus je zataknuo strijelu za tetivu i oborio jednoga. Meso mu je imalo okus patke, samo što je bilo manje masno."
Čak i Mali Golub i njegove Ždralovi blijede spram gluposti braće koju su plaćenici prozvali Gospodarima Zveketarima. Pri prethodnom suočavanju s Neokaljanima zmajske kraljice, robovski su se vojnici Yunkaijaca prepali i razbježali. Gospodari Zveketari smislili su lukavstvo da to spriječe; lancima su povezali vojsku u skupine od po deset, zglavak za zglavak i gležanj za gležanj. "Nitko od tih jadnih prokletnika ne može trčati ako svi ne potrče", sa smijehom objasni Dick Straw. "A i kad svi trče, trčanje im nije baš brzo."
"Jebi ga, nije ni da im je marš baš brz", zamijeti Grah. "Zvcckanjc im se čuje na deset liga."
Ima ih još, gotovo jednako ludih ili luđih; knez Tresoguz, Pijani Osvajač, Zvjerovladar, Kašoliki, Zekan, Dvokoličar, Namirisani Junak. Neki imaju po dvadeset vojnika, neki po dvjesto ili dvije tisuće, uvijek robove koje su sami obučili i opremili. Svaki je imućan, svaki je nadmen i svaki je kapetan i zapovjednik koji ne odgovara nikome do Yurkhaza zo Yunzaka, s prezirom gleda na obične plaćenike i sklon je prepirkama oko svog položaja u zapovjednom lancu, beskonačnim koliko i nerazumljivim.
U vremenu koje je trebalo Raspuhanima da prejašu tri milje, Yunkaijci su za njima zaostali dvije i pol. "Koji čopor smrdljivih kukavnih budala", požali se Grah. "Još nisu uspjeli dokučit

zašto su Olujne vrane i Drugi sinovi prešli na stranu zmajske kraljice."
"Zbog zlata, smatraju", reče Knjiga. "A što mislite, zašto nas tako dobro plaćaju?"
"Zlato je slatko, al život je slađi", reče Grah. "U Astaporu smo s bogaljima plesali. Vi baš hoćete izać pred prave Neokaljane uz tu bulumentu na svojoj strani?"
"Borili smo se mi protiv Neokaljanih u Astaporu", reče krupni.
"Rekoh, pred prave Neokaljane. To što nekom dečkiću otfikare muda mesarskom satarom i dadnu mu šiljatu kapu ne znači da je zato Neokaljani. Ta zmajska kraljica ima one prave, one koji se neće prepast i razbježat čim se prdne otprilike prema njima."
"I njih, a i zmajeve." Dick Straw baci pogled prema nebu, kao da je pomislio kako bi već i sam spomen zmajeva mogao biti dovoljan da ih četi navali na vrat. "Samo vi oštrite mačeve, dečki, uskoro nas čeka pravo kreševo."
Pravo kreševo, pomisli Žabac. Te su ga riječi ozlojedile. Kreševo podno zidina Astapora njemu je djelovalo sasvim stvarno, premda je znao da plaćenici ne dijele to mišljenje.
"Ono je bio pokolj, a nc kreševo", naknadno su se Čule izjave ratničkog barda Denza Nestarisa. Denzo je kapetan, a i veteran stotinu bitaka. Žapčevo se iskustvo svodi na dvorište za vježbanje i teren za turnire, pa nije smatrao umjesnim osporavati sud jednog tako iskusnog ratnika.
Ipak, ispočetka je djelovalo kao bitka. Prisjetio se kako mu se utroba stisnula kad ga je u zoru probudio udarac nogom, a krupni se nadvijao nad njega. "U oklop, ljeniguzo", grmnuo je na njega. "Mesar izlazi u boj s nama. Ustaj, ako mu ne misliš poslužiti kao meso."
"Kralj Mesar je mrtav", pospano je prigovorio Žabac. Tu su priču svi oni čuli dok su se iskrcavali s brodova koji su ih doveli ovamo iz Starog Volantisa. Nakon njega je krunu uzeo i drugi kralj Cleon i također stradao, navodno, a Astaporom sada vladaju kurva i ludi brijač čiji sljedbenici jedni protiv drugih vode borbe za prevlast nad gradom.
"Možda su lagali", odgovorio mu je krupni. "Ili je ovo možda neki drugi mesar. Može biti da se onaj prvi raspomamljeno vratio iz grobnice da se nakolje Yunkaijaca. Kakve crne veze to ima, Žabac. Oblači si oklop." U šatoru su spavala desetorica, i svi su dotad već bili na nogama, uvlačili se u nogavice i čizme, navlačili duge kaputе od veriga preko ramena, zakapčali pršnjake, zatezali uzice na štitnicima za goljenice ili podlaktice, uzimali kacige, štitove i pojasovc mačeva. Brz kao i uvijek, Gerris se prvi obukao do kraja, Arch odmah nakon njega. Zajednički su pomogli Quentynu da odjene vlastitu opremu.
Šesto lakata odande astaporski su novi Neokaljani pritom cijelo vrijeme kuljali kroz dveri i svrstavali se u redove podno ruševnih zidina svojega grada od crvene cigle, dok im se ranojutarnja svjetlost ljeskala s brončanih kaciga sa šiljcima i vršкova dugih kopalja.
Trojica Dornijaca zajedno su pohitala iz šatora i pridružila se borcima u trku prema redovima konja. Bitka. Quentyn je vježbao kopljem, mačem i štitom otkako jc prohodao, ali to sada nije značilo ništa. Ratniče, daj mi hrabrost, molio sc Žabac dok su iz daljine tutnjali bubnjevi, BUM bum BUM bum BUM bum. Krupni mu jc prstom pokazao Kralja Mesara, koji je sav ukočen i visok sjedio na opločanom konju u oklopu od bakrenih ljusaka koji se jarko blistao na jutarnjem suncu. Prisjetio se kako mu se Gerris primaknuo netom prije početka borbe. "Sto bilo da bilo, samo se ti drži Archa. Upamti, ti si među nama jedini koji može do te cure." Tad su već Astaporci krenuli u pokret.
Mrtav ili živ, Kralj Mesar svejedno je ulovio Mudre gospodare na prepad. Yunkaijci su još jurcali u treperavim tokarima i nastojali dovesti svoju poluuvjcžbanu robovsku vojsku u neki privid poretka kad su im se koplja Neokaljanih zabila u opsadne redove. Da nije bilo njihovih saveznika i prezrenih najamnika tada su lako mogli biti nadjačani, ali Raspuhani i Mačja družba zajahali su konje već za nekoliko minuta i gromko se stuštili na astaporske bokove upravo kad se jedna legija iz Novoga Ghisa probila kroz yunkaijski logor s druge strane i dočekala Neokaljane kopljem na koplje i štitom na štit.

Ostatak je bio klanje, samo Što se ovaj put Kralj Mesar našao na nezgodnom kraju satare. Napokon ga je sasjekao upravo Caggo, probivši se kroz kraljeve zaštitnike na čudovišnom ratnom konju i silovitim udarcem svijenim valyrijskim arakhom raskolivši Cleona Velikog od ramena do boka. Žabac to nije vidio, ali oni koji jesu tvrdili su da se Cleonov bakreni oklop rasparao poput svile, a iz njega jc nahrupio grozan smrad uz stotinu migoljavih grobišnih crva. Cleon je na koncu konca ipak bio mrtav. Astaporci su ga u beznađu izvukli iz grobnice, sklepali u oklop i privezali na konja u nadi da će time osokoliti svoje Neokaljane. Pad mrtvoga Cleona dotukao je tu nadu. Novi Neokaljani odbacili su koplja i štitove i nadali se u bijeg, te zatekli dveri Astapora zatvorene pred sobom. Žabac je odradio svoje u pokolju koji je uslijedio, salijećući prestravljene eunuhe s ostalim Raspuhanima. Jahao je tik uz bok krupnoga i sjekao zdesna i slijeva dok je njihov klin probijao Neokaljane poput vrška koplja. Kad su se probili na suprotnu stranu, Poderani ih je Princ poveo u okret i ponovno odveo u proboj. Tek je pri povratku Žabac uspio dobro pogledati lica ispod bronČanih kapa sa šiljcima, i tad je shvatio da većina nije starija od njega. Zeleni dječaci što vrište za majkom, mislio je, ali svejedno ih jc ubijao. Kad je napokon otišao s bojišta, mač mu je bio sav crven od krvi, a ruka tako umorna da ju je jedva mogao podići.
No to nije bilo pravo kreševo, pomisli on. Pravo nas kreševo uskoro čeka, a mi se moramo maknuti prije nego Što stigne, inače ćemo se biti primorani boriti na pogrešnoj strani.
Te su se noći Raspuhani ulogorili uz obalu Zaljeva trgovaca robljem. Žabac je izvukao prvu smjenu, pa su ga poslali da stražari nad redovima konja. Gerris se sastao s njime odmah nakon zalaska sunca, dok je mjesec u prvoj četvrti blistao nad pučinom.
"I krupni bi trebao biti s nama", reče Quentyn.
"Otišao je potražiti Staroga Billa Kosku i izgubiti ostatak srebrnjaka", reče Gerris. "Ne miješaj ga u ovo. Postupit će on kako mu kažemo, makar mu se neće naročito svidjeti."
"Ne." Štošta i još više u ovome ne sviđa se ni samome Quentynu. Plovidbu na pretrpanom brodu koji ljuljaju vjetar i valovi, prehranu tvrdim kruhom prepunim žižaka i ispijanje crnog katranskog ruma za slatku obeznanjenost, spavanje na hrpama pljesnive slame s vonjem neznanaca u nosnicama... sve je to očekivao kad je stavio svoj znak na onaj komad pergamenta u Volantisu, zavjetovavši svoj mač i službu na godinu dana Poderanom Princu. To su bile nedaće koje valja izdržati, tkivo svake pustolovine.
Ali sad mora uslijediti čista izdaja. Yunkaijci su ih doveli iz Starog Volantisa da sc bore za Žuti Grad, ali Dornijci sad namjeravaju promijeniti gospodara i prebjeći na suparničku stranu. To bi značilo da će ujedno iznevjeriti svoju novu braću po oružju. Raspuhani nisu sudruzi kakve bi Quentyn sam izabrao, ali zajedno s njima je preplovio more, dijelio kruh i medovinu, borio se uz njih, razmjenjivao priče s nekolicinom čiji govor razumije. A ako su sve njegove priče bile lažne, a eto, takva je bila cijena stizanja do Meereena.
Nije to nešto što bi se nazvalo časnim, upozorio ih je Gerris još u Trgovčcvoj kući.
"Daenerys je možda već na pola puta do Yunkaija, s vojskom za leđima", reče Quentyn dok su hodali između konja.
"Možda je," reče Gerris, "samo što nije. Već smo znali čuti takve priče. Astaporci su bili uvjereni da Daenerys stiže na jug sa svojim zmajevima da prekine opsadu. Nije stigla tada, a neće stići ni sada."
"Nc možemo biti sigurni u to. Moramo šmugnuti dok se još nismo našli u borbi protiv žene koju sam poslan zaprositi."
"Strpi se kroz Yunkai." Gerris mahnu prema brdima. "Ovo je yunkaijski kraj. Teško da bi trojica dezertera ovdje našla hranu ili zaklon. Sjeverno od Yunkaija, to ti je ničija zemlja."
Nije se varao. Svejedno, Quentyn je osjećao nelagodu. "Krupni je stekao previše prijatelja. Zna da je plan oduvijek bio da se iskradcmo i nekako stignemo do Daenerys, ali neće mu biti baš drago ostaviti na cjedilu ljude uz koje se borio. Budemo li predugo čekali, stvorit će se dojam da dezertiramo uoči bitke. On to nikad nc bi učinio. Poznaješ ga jednako dobro

kao ja."
"To ćc i biti dezertiranje, kad god da odemo," otpovrnu mu Gerris, "a Poderani Princ prijeko gleda na dezertere. Poslat će lovce za nama, a Sedmorica nas spasila ako nas ulove. Budemo li imali sreće, samo ćc nam odsjeći svakome po stopalo da nas ubuduće osiguraju od bježanja. Nc budemo li imali sreće, dat će nas Ljupkoj Mcris."
To posljednje osupnu Quentyna. Ljupka Meris ga straši. Žena je rodom iz Zapadnih zemalja, ali viša od njega, tek joj debljina palca nedostaje do šest stopa. Nakon dvadeset godina u slobodnim četama u njoj više nema ničega ljupkog, ni iznutra ni izvana.
Gerris ga primi za mišicu. "Pričekaj. Još nekoliko dana, samo toliko. Prevalili smo pola svijeta, strpi se još pokoju ligu. Prilika će nam se ukazati negdje sjeverno od Yunkaija."
"Ako ti tako kažeš", sumnjičavo reče Žabac...
... ali bogovi su ih za promjenu slušali, i prilika im se ukazala mnogo prije toga.
Dva su dana prošla. Hugh Hungerford zaustavio je konja uz njihovo ognjište i rekao: "Dornijci. Traže vas iz zapovjedničkog šatora."
"Kojega od nas?" upita ga Gerris. "Svi smo mi Dornijci."
"Onda sve vas." Kiseo i smrknut, okljaštrene šake, Hungerford je neko vrijeme služio kao četni blagajnik, sve dok ga Poderani Princ nije ulovio kako potkrada blagajnu i uklonio mu tri prsta. Sada je samo narednik.
Što bi to moglo biti? Sve dosad Žabac pojma nije imao da njihov zapovjednik uopće zna da je on živ. Hungerford jc već odjahao, doduše, tako da nije bilo vremena za propitkivanje. Samo su mogli pokupiti krupnoga i javiti se na zapovijed. "Da ništa niste priznali, i budite spremni za borbu", kaza Quentyn prijateljima.
"Ja sam uvijek spreman za borbu", reče krupni.
Veliki paviljon od sive svile za jedrilje koji je Poderani Princ volio zvati svojim platnenim dvorcem bio je već krcat kad su Dornijci stigli. Quentynu je trebao samo trenutak da shvati kako većina okupljenih potječe iz Sedam Kraljevina, ili se diči zapadnjačkom krvlju. Izgnanici ili sinovi izgnanika. Dick Straw tvrdi da u četi ima šezdesetak ljudi iz Zapadnih zemalja; dobra trećina njih okupila se ovdje, uključujući samoga
Dicka, Hugha Hungerforda, Ljupku Meris i zlatokosog Lewisa Lanstera, najboljeg streličara u četi.
Došao je i Denzo Nestaris, uz golemog Cagga pokraj sebe. Suborci su ga sada zvali "Caggo Mrtvomor", premda ne njemu u lice; znali su da se lako ražesti, a taj njegov svijeni crni mač poguban je kao i vlasnik mu. U svijetu postoje na stotine valyrijskib dugih mačeva, ali tek šačica valyrijskih arakha. Ni Caggo ni Nestaris nisu Zapadnjaci, ali obojica su kapetani i uživaju velik ugled u očima Poderanog Princa. Tu su mu i desna i lijeva ruka. Sprema se nešto značajno.
Govor je održao sam Poderani Princ. "Stigle su nam naredbe od Yurkhaza", rekao im je. "Preostatak preživjelih Astaporaca počeo se iskradati iz skrovišta, kako se čini. U Astaporu više nema ničega osim lešina, tako da sad kuljaju u sela, na stotine njih, možda na tisuće, a svi su izgladnjeli i bolesni. Yunkaijci ih ne žele vidjeti ni blizu svojega Žutog Grada. Dobili smo zapovijed da ih izlovimo i natjeramo da skrenu s puta, otjeramo natrag u Astapor ili na sjever u Meereen. Ako ih zmajska kraljica želi primiti, neka ih slobodno uzme. Polovica njih boluje od krvavog proljeva, a čak i oni zdravi usta su koja valja hraniti."
"Yunkai je bliži od Meereena", prigovori Hugh Hungerford. "Što ako se ne budu htjeli vratiti, gospodaru?"
"Zato imate mačeve i koplja, Hugh. Premda bi vam lukovi možda bolje poslužili. Držite se samo podalje od onih na kojima se vide naznake proljeva. Šaljem polovicu naše bojne snage u brda. Pedeset patrola s po dvadeset jahača. Krvobradi je dobio iste naredbe, tako da će Mačja također biti na terenu."
Okupljeni su razmijenili pogled, a nekolicina ih je progundala sebi u bradu. Premda su i

Raspuhani i Mačja družba sada ugovorno vezani uz Yunkai, prije godinu dana u Spornim zemljama zatekli su se na suprotnim stranama bojnog postroja, a zle krvi među njima još ima. Krvobradi, okrutni zapovjednik Mačje, gromoglasan je grmalj sa žestokom potrebom za klanjem koji nikad nije tajio koliki prezir gaji prema "sjedobradim starkeljama u prnjama".
Dick Straw se nakašlja. "Uza sve dužno poštovanje, ipak. mi smo svi ovdje rodom iz Sedam Kraljevina. Uvaženi gospodar nikad još nije dijelio četu po krvi ili jeziku. Zašto šaljete sve nas zajedno?"
"Pošteno pitanje. Valja vam odjahati na istok, duboko u brda, a onda skrenuti naširoko oko Yunkaija, u pravcu Meereena. Naiđete li na neke Astaporce, otjerajte ih na sjever ili pobijte... ali znajte da to nije cilj vašeg zadatka. Sva je prilika da čete iza Žutoga Grada naići na patrole zmajske kraljice. Na Druge sinove ili Olujne vrane. Poslužit će bilo koji. Prijeđite na njihovu stranu."
"Da prijeđemo na njihovu stranu?" reče vitez kopilan, Ser Orson Stone. "Želite da postanemo prebjezi?"
"Želim", reče Poderani Princ.
Quentyn Martcll zamalo jc prasnuo u smijeh. Bogovi su sišli s uma.
Ljudi iz Zapadnih zemalja počeli su sc nelagodno meškoljiti. Neki su se zagledali u svoje vinske pehare, kao da se nadaju u njima pronaći neku mudrost. Hugh Hungerford se namrštio. "Mislite da će nas kraljica Daenerys prihvatiti..."
"Mislim."
"... ali ako nas prihvati, što ćemo dalje? Jesmo li mi uhode? Ubojice? Poslanici? Zar namjeravate promijeniti stranu?"
Caggo se namrgodi. "Ta je odluka na princu, Hungerford. Na tebi je da njega slušaš."
"Uvijek." Hungerford podiže svoju dvoprstu ruku.
"Budmo otvoreni", reče Denzo Nestaris, ratnički bard. "Yunkaijci ne ulijevaju povjerenje. Bez obzira na ishod ovoga rata, Raspuhani bi trebali imati udjela u pobjedničkom plijenu. Mudro je od našeg princa što nam sve putove ostavlja otvorenima."
"Zapovijcdat će vam Meris", reče Poderani Princ. "Ona zna moje stavove oko ove stvari... a Daenerys Targaryen mogla bi lakše prihvatiti jednu ženu."
Quentyn se osvrnu prema Ljupkoj Meris. Kad njezine hladne, mrtve oči dočekaše njegove, on osjeti drhtaj. Ne sviđa mi se ovo.
I Dick Straw jc još imao nedoumica. "Djevojka bi bila glupa da nam povjeruje. Čak i s Meris. Pogotovo s Meris. Kvragu, jđ nemam povjerenja u Meris, a jebao sam je koliko puta." Isccrio se, ali nitko se nije nasmijao. Ponajmanje Ljupka Meris.
"Mislim da se varaš, Dick", reče Poderani Princ. "Svi ste vi iz Zapadnih zemalja. Prijatelji iz rodnog kraja. Govorite istim jezikom kao i ona, štujete iste bogove kao i ona. A što se povoda tiče, svi ste vi pretrpjeli krivdu od moje ruke. Dick, išibao sam te više puta nego bilo koga u četi, što ti leđa i dokazuju. Hugh je izgubio tri prsta zbog moje stege. Meris je redom silovala polovica čete. Ne ove čete, istini za volju, ali ne moramo to spomenuti. Šumski Wille, pa, ti si obično smeće. Ser Orson mi zamjera što sam mu otposlao brata u Čemere, a Ser Lucifer još uvijek je kivan zbog one robinje koju mu je Caggo oduzeo."
"Mogao mi ju je vratiti nakon što se izdovoljio s njom", potuži se Lucifer Long. "Nije imao razloga daje ubije."
"Bila je ružna", reče Caggo. "To je dovoljan razlog."
Poderani Princ nastavi kao da nitko nije ništa rekao. "Webber, ti posežeš prava na krajeve Zapadnih zemalja koje si izgubio. Lanstcr, ubio sam onog dječaka koji ti jc bio tako drag. Vas trojica iz Dornea smatrate da smo vam lagali. Plijen iz Astapora bio jc mnogo manji nego što su vam obećali u Volantisu, a ja sam prigrabio lavlji dio."
"Ovo posljednje je istina", reče Ser Orson.

"Najbolje varke u sebi uvijek nose neku klicu istine", reče Poderani Princ. "Svatko od vas ima pregršt razloga da me želi napustili. A Daenerys Targaryen zna da su plaćenici ćudljiv soj. Sama raspolaže Drugim sinovima i Olujnim vranama, koji su uzeli yunkaijsko zlato, ali bez oklijevanja su stali na njezinu stranu kad se ratna sreća počela okretati."
"Kada da krenemo?" upita Lewis Lanster.
"Smjesta. Čuvajte se Mačje, kao i svih iz Dugih kopalja koje usput susretnete. Nitko neće znati da je vaša promjena strane varka doli nas koji smo sada u ovome šatoru. Promijenite li prerano boje, osakatit ćc vas kao dezertere ili raščerečiti kao prebjege."
Tri su Dornijca šutke izašla iz zapovjedničkog šatora. Dvadeset jahača, a svi govore zajedničkim jezikom, pomisli Quentyn. Sašapiavanje je upravo postalo dobrano opasnije. Krupni ga snažno pljesnu po plećima. "Eto. Slatko ti je ovo, Žabac. Lov na zmajeve."

30 - ZABLUDJELA NEVJESTA

Ash a Greyjoy je sjedila u dugoj dvorani Galbarta Glovera i pila vino Galbarta Glovera kad joj je meštar Galbarta Glovera donio pismo.
"Moja gospo." U meštrovu se glasu osjećala zabrinutost, kao i uvijek kad joj se obraćao.
"Ptica iz Humkograda." Gurnuo joj je pergament u ruke kao da ga se jedva čeka riješiti. Bio je čvrsto smotan i zapečaćen dugmetom tvrda, ružičasta voska.
Humkograd. Asha se pokuša sjetiti tko to stoluje u Humkogradu. Neki sjevernjački knez, meni sigurno nije prijatelj. A taj pecat... Boltom iz Strahotvrdc idu u boj pod ružičastim barjacima poprskanim kapljicama krvi. Stoji zaključak da se služe i ružičastim voskom. Držim otrov u ruci, pomisli ona. Trebala bih ga spaliti. Umjesto toga, slomila je pečat. Komadić kože odlepršao joj je u krilo. Kad je pročitala suhe smeđe riječi, mračno joj se raspoloženje još više smrklo. Crna krila, crne riječi. Gavrani nikad ne donose dobre vijesti. Posljednja poruka poslana u Dubokogajski bila je od Stannisa Baratheona, i zahtijevala je iskaz pokornosti. Ova jc gora. "Sjevernjaci su zauzeli Jarak Cailin."
"Bollonov Kopilan?" upita Qarl pokraj nje.
"Ramsay Bolton, knez Oštrozimlja, tako sc potpisao. Ali ima tu i drugih imena;" Kneginja Dustin, kncginja Cerwyn i četvero Ryswellovih pridodali su svoje potpise ispod njegova. Pokraj njih je bio nacrtan nezgrapan orijaš, znak nekog Umbcra.
To je bilo napisano meštrovim crnilom, načinjenim od čađe i katrana, ali poruka iznad njih bila je nažvrljana smeđom tintom, krupnim, šiljastim rukopisom. Govorila je o padu Jarka Cailin, o pobjedonosnom povratku guvernera Sjevera njegovim veleposjedima, o skorašnjem sklapanju braka. Prve su riječi glasile: "Pišem ovo pismo krvlju željeznih", a posljednje: "Šaljem vam svakome po komadić princa. Ostanite samo u mojoj zemlji, pa podijelite njegovu sudbinu."
Asha je dosad vjerovala da joj je mladi brat mrtav. Bolje mrtav nego ovo. Komadić kože ležao joj je u krilu. Prinijela gaje svijeći i promatrala kako sc iz njega izvija dim sve dok nije izgorio do kraja, a plamen joj liznuo prste.
Meštar Galbarta Glovera s iščekivanjem joj se vrzmao uz lakat. "Neće biti odgovora", obavijestila ga je.
"Smijem li prenijeti ove vijesti kneginji Sybellc?"
"Kako vam drago." Asha ne bi znala hoće li se Sybellc Glover obradovati padu Jarka Cailin. Kneginja Sybelle praktički živi u svojoj božanskoj šumi, posvećena molitvama za siguran povratak djece i muža. Još jedna molitva koja će vjerojatno ostati neuslišena. Njezino drvo srca gluho je i slijepo poput našeg Utopljenog Boga. Robett Glover i njegov brat Galbart odjahali su na jugs Mladim Vukom. Ako su priče koje su čuli o Krvavom vjenčanju bile i

upola istinite, teško da ćc ikad više dojahati na sjever. Barem su joj djeca živa, a za to sam zaslužna ja. Asha ih je ostavila u Deset Kula na skrb svojoj tetki. Nejaka kći kneginje Svbclle još je bila na sisi, a ona je procijenila da je djevojčica odviše krhka za izlaganje naporima još jedne olujne plovidbe. Asha tutnu pismo u meštrove ruke. "Evo. Neka tu nađe neku utjehu, ako može. Smijete se povući."
Meštar kimne glavom i udalji se. Kad jc otišao, Tris Botlcy se obrati Ashi. "Ako je Jarak Cailin pao, Torrhenova Četvorina brzo će ga slijediti. A onda će doći red na nas."
"Neće još neko vrijeme. Raskoljena Čeljust će im pustiti krv." Torr- henova Četvorina nije ruševina kao Jarak Cailin, a Dagmar je željezan do kosti. Prije bi umro nego se predao. Da mije otac još živ, Jarak Cailin nikad ne bi pao. Balon Greyjoy je znao da je Jarak ključ vlasti nad sjeverom. 1 Euron je to znao; samo što ga nije bilo briga. Kao što ga nije bilo briga što će se dogoditi s Dubokogajskim Humkom ili Torrhenovom Četvorinom. "Eurona ne zanimaju Balonova osvajanja. Moj stric je otišao loviti zmajeve." Vrani no Oko sazvao je sve snage Željeznog otočja na Starome Wyku, te otplovio u dubine sutonskog mora, s bratom Victarionom koji ga slijedi kao išibano pseto. Na Pykeu više nije ostao nitko kome bi se mogli obratiti, osim njezina kneza supruga. "Stojimo sami."
"Dagmer će ih smožditi", nepokolebljivo kaza Cromm, koji nikad nije sreo ženu koju bi volio više od bitke. "To su samo vukovi."
"Svi su vukovi pobijeni." Asha zagrebe ružičasti vosak noktom palca. "A ovo su gulikože koji su ih poklali."
"Trebamo otići u Torrhenovu Četvorinu i pridružiti se boju", predloži Quenton Greyjoy, dalji rođak i kapetan Slane djevojčure.
"Tako je", odvrati Dagon Greyjoy, još dalji rođak. Dagon Pijanac, zovu ga ljudi, ali pijan ili trijezan, voli se boriti. "Zašto bi Raskoljenoj Čeljusti pripala sva slava?"
Dva poslužitelja Galbarta Glovera iznijela su pečenku, ali onaj komadić kože pokvario je Ash i tek. Moji su ljudi izgubili svaku nadu u pobjedu, shvati snuždeno. Sada jedino traže valjanu smrt. Vukovi bi im je podarili, u to ne dvoji. Prije ili poslije, vratit će se po ovaj zamak.
Kad je napustila dvoranu Galbarta Glovera, Asha je ponijela pismo. Sunce je tonulo za visoke borove vučje šume dok se uspinjala drvenim stubama do ložnice koja je nekoć pripadala Galbartu Gloveru. Popila je previše vina i u glavi joj je tutnjalo. Asha Greyjoy voli svoje ljude, i kapetane i posadu podjednako, ali polovica njih su budale. Hrabre budale, ali svejedno budale. Da se pridružimo Raskoljenoj Čeljusti, da, kao da to možemo...
Između Dubokogajskog i Dagmcra leže duge lige, krševita brda, guste šume, divlje rijeke i više sjevernjaka nego što želi pomisliti. Asha ima četiri duga broda i niti dvjesto ljudi... uključujući Tristifera Botlcyja, na kojega se ne može osloniti. Uza sve njegove priče o ljubavi, ne može ni zamisliti da bi Tris bio voljan odjuriti u Torrhenovu Četvorinu da pogine uz Dagmera Raskoljenu Čeljust.
Qarl je ušao za njom u ložnicu Galbarta Glovera. "Izlazi", rekla mu je. "Želim biti sama."
"Ma ti želiš mene." On je pokuša poljubiti.
Asha ga odgurnu. "Dotakni me još jednom i ja ću—"
"Što ćes?" On isuka bodež. "Svući se, curo."
"Jebi se, golobrado derište."
"Radije bih jebao tebe." Jedan brz zamah nožem odriješio joj je haljetak. Asha posegnu za sjekirom, ali Qarl ispusti nož, ščcpa jc za zapešće i stade joj izvijati ruku na leda sve dok joj oružje nije ispalo iz prstiju. Gurnuo ju je na Gloverov krevet, grubo jc poljubio i rasparao njezinu tuniku da joj oslobodi grudi. Kad ga je pokušala odalamiti koljenom u prepone, iz vio se i silom joj koljenima raširio noge. "Sad ću te uzeti."
"Samo pokušaj," procijedi ona, "pa ću te ubiti nakon što zaspiš."
Bila je posve vlažna kad je unišao u nju. "Proklet bio", rekla je. "Proklet bio proklet bio

proklet bio." Sisao joj je bradavice dok nije kriknula napola od boli, a napola od naslade. Svijet se sveo na njezinu pičku. Zaboravila je Jarak Cailin, Ramsayja Boltona i komadić kože, zaboravila je i kraljevski zbor i svoj neuspjeh i svoje izgnanstvo i svoje neprijatelje i svojeg muža. Samo su njegove ruke bile važne, samo njegova usta, samo njegov zagrljaj, samo njegov kurac u njoj. Jebao ju je dok nije zavrištala, a onda opet dok nije zaplakala, sve dok naposljetku nije prosuo sjeme u njezinu maternicu.
"Udana sam žena", podsjetila ga je kasnije. "Obeščastio si me, golobrado derište. Moj plemeniti muž će ti odsjeći jaja i navući ti haljinu."
Qarl se prevali s nje. "Ako sc uspije dići sa stolicc."
U odaji je bilo hladno. Asha ustade s kreveta Galbarta Glovera i svuče razderanu odjeću. Prsluku će trebati nove vrpce, a tunika je posve uništena. Ionako mi se nikad nije sviđala. Bacila ju je u vatru. Ostatak je ostavila na hrpi uz krevet. Grudi su je boljele, a Qarlovo joj je sjeme kapalo niz bedro. Trebat će skuhati mjesečeva čaja, ili se izložiti riziku da opet donese lignjuna na svijet. Pa što? Otac mi je mrtav, majka na samrti, mome bratu gule kožu, a ja ne mogu ništa poduzeti oko toga. I udana sam. Udana ipovaljena... iako to nije učinio isti čovjek.
Kad se uvukla natrag pod krzna, Qarl je spavao. "Sad jc tvoj život u mojim rukama. Kamo sam ono spremila bodež?" Asha se privi uz njegova leda i obujmi ga rukama. Na otočju su ga zvali Qarl Djcvica, dijelom kako bi ga razlikovali od Qarla Pastira, Čudnog Qarla Kenninga, Qarla Brze Sjekire i Qarla Sužnja, ali više zbog njegovih glatkih obraza. Kad ga jeAsha upoznala, Qarl je pokušavao uzgojiti bradu. "Breskvine maljice", prozvala ju je ona, smijući se. Qarl je priznao da nikad nije vidio breskvu, pa mu je predložila da joj se pridruži na sljedećem putovanju na jug.
Tada je još vladalo ljeto; Robert je sjedio na Željeznome prijestolju, Balon se prepuštao mračnim mislima na Stolcu od morskog kamena, a u Sedam Kraljevina vladao je mir. Asha je plovila na Crnome vjetru niz obalu i trgovala. Svratili su na Lijepi otok i u Luku Lannis, kao i u desetak manjih luka prije nego što su stigli u Sjenicu, gdje su breskve uvijek krupne i slatke. "Vidiš", rekla je, kad je prvi put prinijela jednu Qarlovu obrazu. Kad ga je natjerala da je zagrize, sok mu je potekao niz bradu, pa ju je morala obrisati poljupcima. Tu su noć proveli proždirući breskve i jedno drugo, a kad je svanula zora Asha je bila sita, ljepljiva i sretnija nego ikad. Je li to bilo prije šest ili sedam godina? Ljeto je sad uspomena koja joj blijedi, a minule su tri godine otkako je Asha zadnji put uživala u breskvi. Još uživa u Qarlu, doduše. Kapetani i vitezovi je možda nisu htjeli, ali on jest.
Asha je upoznala i druge ljubavnike; neki su s njome dijelili postelju pola godine, neki pola noći. Qarl joj je godio više nego svi ostali zajedno. Možda se brije jednom u dva tjedna, ali čupava brada ne čini čovjeka. Sviđa joj se dodir njegove glatke, meke kože pod prstima. Sviđa joj se kako mu duga, ravna kosa dodiruje ramena. Sviđa joj se kako se ljubi. Sviđa joj se kako se smiješi dok mu prelazi palcem preko bradavica. Dlake medu njegovim nogama tamnije su nijanse pijeska od onih na njegovoj glavi, ali nježne u usporedbi s grubim crnim busenom oko njezina spolovila. I to joj se sviđa. Ima tijelo plivača, dugo i vitko, bez ijednog ožiljka.
Stidljiv osmijeh, snažne ruke, vješti prsti i dva sigurna mača. Sto više žena može poželjeti? Drage bi se volje udala za Qarla, ali ona je kći kneza Balona, a on pučanin i unuk sužnja. Preniska roda da bismo se vjenčali, ali ne tako niska da mu ne bih popušila kurac. Opijena, nasmiješena, otpuzala je ispod krzna i uzela ga u usta. Qarl sc promeškoljio u snu i za koji trenutak se počeo ukrućivati. U času kad ga je opet otvrdnula, bio je budan, a ona vlažna. Asha si zaogrnu naga ramena krznom i objaše ga, zaguravši ga tako duboko u sebe da više nije mogla razaznati tko od njih ima kurac, a tko pičku. Ovaj put su zajedno dosegli vrhunac.
"Ljupka moja gospo", promrmljao je kasnije, glasom još promuklim od sna. "Ljupka moja

kraljice."Ne, pomisli Asha, nisam kraljica, niti ću to ikada biti. "Samo spavaj." Poljubila ga je u obraz, bosa prešla na drugu stranu ložnice Galbarta Glovera i rastvorila prozorske kapke. Mjesec je bio gotovo pun, a noć tako vedra da su se vidjele planine, vrhova okrunjenih snijegom. Hladne, sumorne i negostoljubive, ali prelijepe na mjesečini. Vrhunci su im se caklili blijedo i razlomljeno poput redova izbrušenih zuba. Pobrežja i manji vrhovi gubili su se u sjeni.
More je bilo bliže, tek pet liga na sjever, ali Asha ga nije vidjela. Previše bregova stajalo joj je na putu. I drveća, toliko drveća. Vučja šuma, tako su sjevernjaci nazvali ovu dubravu. Većinu noći može se čuti dozivanje vukova u tami. Ocean lišća. Daje barem ocean vode. Dubokogajski je možda bliže moru nego Oštrozimlje, ali je i dalje predaleko za njezin ukus. Zrak tu miriše na borovinu umjesto na sol. Sjeveroistočno od onih surovih sivih planina stoji Zid, gdje je Stannis Baratheon podigao svoje barjake. Neprijatelj moga neprijatelja moj je prijatelj, kazuje se, ali na drugoj strani tog novčića piše: neprijatelj mog prijatelja moj je neprijatelj. Željezni su neprijatelji sjevernjačkih knezova koji baratheonskom pretendentu očajnički trebaju. Mogla bih mu ponuditi svoje lijepo, mlado tijelo, pomislila je, odgurnuvši pramen kose iz očiju, ali Stannis je u braku kao i ona, a on i željezni stari su dušmani. Za vrijeme prve pobune njezina oca, on je razorio Željeznu flotu nedaleko od Lijepog otoka i pokorio Veliki Wyk u ime svog brata.
Mahovinom obrasli zidovi Dubokogajskog okružuju Široko, zaobljeno brdo zaravnjena vrha, okrunjeno prostranom, dugom dvornicom s kulom stražarom na jednom kraju, uzdignutom pedeset stopa iznad brijega. Ispod brijega nalazi sc podgrađe sa stajama, ograđenim pašnjakom, kovačnicom, zdencom i oborom za ovce, branjeno dubokim opkopom, strmim zemljanim nasipom i palisadom od trupaca. Vanjski bedemi tvore oval, prateći konture zemlje. Imaju dvoje dveri, svake zaštićene parom Četvrtastih drvenih kula, i Šetnicu po obodnici. Na južnoj strani zamka mahovina je gusto izrasla po palisadi i popela se do polovice visine kula. Na istok i zapad prostiru se pusta polja. Na njima su rasli zob i ječam kad je Asha zauzela zamak, no bili su posve izgaženi za vrijeme njezina napada. Niz jakih mrazova uništio je usjeve koje su posadili nakon toga, i ostavio samo blato, pepeo i uvele, istrunule stabljike.
Ovo je star zamak, ali ne i jak. Otela ga je Gloverima, a Boltonov Kopilan otet će ga njoj. Samo, njoj neće oderati kožu. Asha Greyjoy ne kani biti uhvaćena živa. Umrijet će kako je i živjela, sa sjekirom u ruci i smijehom na usnama.
Od kneza oca dobila je trideset dugih brodova da osvoji Dubokogajski. Četiri su preostala, uključujući njezin Crni vjetar, a jedan od njih pripada Trisu Botleyju, koji joj se pridružio dok su svi ostali njezini ijudi bježali.
ffe. Nisam pravedna prema njima. Otplovili su kući da iskažu počast svome kralju. Ako je itko pobjegao, onda sam to ja. Još ju je sram od te uspomene.
"Idi", nagovarao ju je Čitalac dok su kapetani nosili njezina strica Eurona niz Naggin brijeg da ponese svoju krunu od naplavljenog drvlja.
"Reče gavran vrani. Pođi sa mnom. Trebam te da ljude Harlawa podigneš na oružje."
Onomad se još kanila boriti.
"Ljudi Harlawa su ovdje. Oni koji se računaju. Neki su klicali Euronovo ime. Nećeš okrenuti Harlawa protiv Harlawa."
"Euron je lud. I opasan. Onaj pakleni rog..."
"Čuo sam ga. Idi, Asha. Nakon što Eurona okrune, on će te potražiti. Ne dopusti da te njegovo oko ugleda."
"Ustanem li sa svojim ostalim stričevima..."
"... umrijet ćete kao izopćenici, sa svima okrenutim protiv sebe. Kad predložiš kapetanima svoje ime, podvrgavaš se njihovu sudu. Ne možeš se sada suprotstaviti tome sudu. Samo je jednom odluka kraljevskog zbora bila poništena. Čitaj Haerega."

Samo bi Rodrik Čitalac spominjao nekakvu prastaru knjigu dok im se životi klate na sječivu mača. "Ako ti ostaješ, ostajem i ja", rekla mu je tvrdoglavo.
"Ne budi glupa. Euron večeras pokazuje svijetu svoje nasmijano oko, ali sutra... Asha, ti si Balonova kći i polažeš jače pravo od njegova. Dokle god dišeš, predstavljaš mu prijetnju. Ostaneš li, ubit će te ili udati za Crvenog Veslača. Ne znam što bi bilo gore. Idi. Neće ti se pružiti druga prilika."
Asha je pristala Crnim vjetrom na drugom kraju otoka upravo za takav slučaj. Stari Wyk nije velik. Mogla se vratiti na brod prije izlaska sunca, i otplovili za Harlaw prije nego što Euron opazi njezin nestanak. No oklijevala je, sve dok njezin stric nije rekao: "Učini to iz ljubavi prema meni, dijete. Nc tjeraj me da gledam kako umireš."
I tako je otišla. Prvo do Deset kula, da se oprosti s majkom. "Možda se još dugo ne vratim", upozorila ju je Asha. Kneginja Alannys nije shvaćala. "Gdje je Theon?" pitala je. "Gdje je moj sinčić?" Kneginju Gwynesse jedino je zanimalo kad će se knez Rodrik vratiti. "Sedam sam godina starija od njega. Deset Kula trebalo bi pripasti meni."
Asha je još bila u Deset Kula i opskrbljivala se popudbinama kad su do nje stigle glasine o njezinu vjenčanju. "Moju zabludjelu nećakinju treba ukrotiti," navodno je rekao Vranino Oko, "a znam pravog čovjeka za to." Udao ju je za Erika Ironmakera i postavio Lomitelja Nakovnja da vlada Željeznim otočjem dok on lovi zmajeve. Erik je bio veličanstven muškarac u svoje doba, neustrašiv otimač koji sc mogao pohvaliti da je plovio s djedom njezina djeda, onim istim Dagonom Greyjoyem po kojemu je Dagon Pijanac dobio ime. Bake na Lijepom otoku još plaše unučad pričama o knezu Dagonu i njegovim ljudima. Erikov je ponos bio ranjen na kraljevskome zboru, pomisli Asha. On to neće lako zaboraviti.
Morala je odati priznanje svojem stricu. Jednim potezom, Euron je pretvorio protivnika u pristalicu, osigurao otočje u svojoj odsutnosti i eliminirao Ashu kao prijetnju. / ja se volim grohotom smijati. Tris Botley je rekao da je Vranino Oko na vjenčanje doveo tuljana kao zamjenu za nju. "Nadam se da Erik nije tražio izvršiti bračnu dužnost", rekla je ona.
Ne mogu kući, pomislila je, ali ne usudim se ovdje više zadržavati. Tišina šume istanjuje joj živce. Asha je provela život na otocima i brodovima. More nikad nije tiho. Zvuk valova na kamenitoj obali počiva joj u krvi, ali u Dubokogajskom Humku nema valova... samo drveća, beskrajnog drveća, boj-borova i stražarica, bukava, jasenova i prastarih hrastova, kestenova, željezika i jela. Zvuk koji stvaraju tiši je od mora, a ona ga čuje samo kad puše vjetar; tada se Čini da uzdasi dopiru odasvud oko nje, kao da se drveće sašaptava na nekom njoj nerazumljivom jeziku.
Noćas se šapat čini glasniji nego prije. Šum uvelog smeđeg lišća, reče u sebi Asha, škripa golih grana na vjetru. Okrenula se od prozora, od šume. Treba mi opet paluba pod nogama. Ili, ako nje već nema, hrana u želucu. Noćas je popila previše vina, a pojela premalo kruha i ni zalogaja onoga golemog krvavog pečenja.
Mjesečina je dovoljno jasno sjala da po njoj pronađe svoju odjeću. Navukla je debele crne hlače, prošivenu tuniku i zeleni kožni prsluk prekriven preklopljcnim pločama čelika. Prepustivši Qarla snovima, sišla je vanjskim stubištem utvrde, dok su joj stube škriputalc pod bosim nogama. Jedan stražar u ophodnji zidinama opazio ju je kako silazi i podigao koplje prema njoj. Asha mu zvižduknu u odgovor. Dok je išla unutrašnjim dvorištem do kuhinja, psi Galbarta Glovera počeli su lajali. Dobro, pomislila je. To će prigušiti-šum dri'eća.
Isijccala je klin žutog sira iz koluta velikog poput kolnog kotača kad jc Tris Botley stupio u kuhinju, zamotan u debeo krzneni plašt. "Kraljice moja."
"Ne rugaj mi sc."
"Uvijek ćete vladati mojim srcem. Nikakvi povici budala na kraljevskom zboru neće to promijeniti."

Što da radim s ovim dječakom? Asha ne sumnja u njegovu odanost. Ne samo što je ustao kao njezin pobornik na Nagginu brijegu i viknuo njezino ime, već je čak i prešao more da joj se poslije pridruži, napustivši kralja, obitelj i dom. lako se nije usudio usprkositi Euronu u lice. Kad je Vranino Oko odveo flotu na more, Tris je jednostavno zaostao, promijenivši kurs tek kad su se ostali brodovi izgubili iz vida. Samo, čak je i za to trebala izvjesna hrabrost; više se nikad neće moći vratiti na otočje. "Jesi li za sir?" upita ga. "Ima i šunke i gorušice."
"Ne treba mi hrana, gospo moja. Znate to." Tris si je pustio gustu smeđu bradu tu, u Dubokogajskom. Tvrdi da mu grije lice. "Opazio sam vas s kule stražare."
"Ako si na straži, što ovdje radiš?"
"Cropm je tamo gore, kao i Hagen Rog. Koliko nam očiju treba za promatranje šuštanja lišća na mjesečini? Moramo razgovarati."
"Opet?" Ona uzdahnu. "Znaš Hagenovu kćer, onu crvcne kose. Kormilari brodom vrsno kao bilo koji muškarac i ima lijepo lice. Sedamnaest joj je godina i vidjela sam da te gleda."
"Ne želim Hagenovu kćer." Umalo ju je dodirnuo, prije nego što se predomislio. "Asha, vrijeme je da pođemo. Jedino je Jarak Cailin zadržavao plimu. Ostanemo li ovdje, sjevernjaci će nas pobiti do zadnjega, znate to."
"Tražiš od mene da bježim?"
"Tražim od vas da preživite. Volim vas."
Ne, pomisli ona, voliš neku nevinu djevicu koja postoji samo u tvojoj glavi, uplašeno dijete kojemu treba tvoja zaštita. "Ja tebe ne volim," reče mu otvoreno, "i ja ne bježim."
"Što vas to ovdje tako čvrsto zadržava, osim borova, blata i neprijatelja? Imamo mi svoje brodove. Otplovite sa mnom i započet ćemo novi život na moru."
"Kao gusari?" To bi bilo gotovo primamljivo. Neka vukovima njihove mračne šume, mi ćemo ponovno osvojiti široko more.
"Kao trgovci", ustrajno joj reče. "Otputovat ćemo na istok kao i Vranino Oko, ali vratit ćemo se sa svilama i začinima, umjesto sa zmajevim rogom. Od samo jedne plovidbe do Nefritskog mora obogati t ćemo se poput bogova. Moći ćemo kupiti vilu u Starigradu ili u nekom od Slobodnih gradova."
"Ti, ja i Qarl?" Opazila je da se lecnuo na spomen Qarlova imena. "Hagenova bi kći možda rado zaplovila Nefritskim morem s tobom. Ja sam i dalje lignjunova kći. Mjesto mi je—"
"—gdje? Ne možete se vratiti na otočje. Osim ako se nc kanite pokoriti svome knezu mužu."
Asha pokuša zamisliti sebe u postelji s Erikom Ironmakerom, zgnječenu pod njegovom tjelesinom, kako trpi njegove zagrljaje. Bolje on nego Crveni Veslač ili Ljevoruki Lucas Codd. Lomitelj Nakovnja nekoć je bio gromoglasan orijaš, zastrašujuće snažan i divljački odan, posve neustrašiv. Možda ne bi bilo tako lose. Vjerojatno će umrijeti kad prvi put pokuša ispuniti supružničku dužnost. To bi je učinilo Erikovom udovicom, a nc ženom, što bi moglo biti bolje ili kudikamo gore, ovisno o njegovim unucima. I mome stricu. Na koncu, svi me vjetrovi nose natrag k Euronu. "Imam taoce na Harlawu", podsjeti ga. "A tu je još i Rt Morskog Zmaja... ako ne mogu imati očevo kraljevstvo, zašto ne bih osnovala vlastito?" Rt Morskog Zmaja nije uvijek bilo tako slabo naseljeno mjesto kao sada. Stare ruševine još se mogu naći medu bregovima i močvarama, ostaci drevnih utvrda Prvih ljudi. Na najvišim visovima ondje ima prstenova usud-drveća koje su ostavila djeca šume.
"Uhvatili ste se tog Rta Morskog Zmaja kao utopljenik za slamku. Što to Morski Zmaj ima što bi itko htio? Nema rudnika, ni zlata ni srebra, čak ni kositra ili željeza. Tlo je previše močvarno za žito ili kukuruz."
Ne kanim saditi ni žito ni kukuruz. "Čega tamo ima? Reći ću ti. Dvije duge obale, stotinu skrivenih uvala, vidri u jezerima, lososa u rijekama, rakova na obali, kolonija tuljana u priobalju, visokih borova za izgradnju brodova."

"Tko će graditi te brodove, kraljice moja? Odakle Vašoj Milosti podanici za kraljevinu, čak i ako vam je sjevernjaci dopuste osnovati? Ili kanite vladati zemljom tuljana i vidri?" Sažalno se nasmijala. "Moglo bi se pokazati daje vidrama lakše vladati nego ljudima, priznajem. A tuljani su pametniji. Ne, možda si u pravu. Možda mije i dalje najpametnije vratiti sc na Pyke. Na Harlawu još ima onih koji bi pozdravili moj povratak. I na Pykcu. A Euron nije stekao prijatelje na Crnoj Plimi kad je ubio kneza Baelora. Mogla bih pronaći strica Aerona, podići otočje na noge." Nitko nije vidio Vlažnokosog od kraljevskog zbora, ali njegovi Utopljeni tvrde da se krije na Velikom Wyku i da će se uskoro pojaviti da prizove gnjev Utopljenog Boga na Vranino Oko i njegove sljedbenike.
"I Lomitelj Nakovnja traga za Vlažnokosim. Lovi Utopljene. Uhvatio je i podvrgnuo ispitivanju Slijepog Berona Blacktydea. Čak je i Stari Sivi Galeb završio u okovima. Kako ćete pronaći svećenika kad to ne mogu ni svi Euronovi ljudi?"
"On jc moja krv. Očev brat." Bio je to slab odgovor, čega je Asha bila svjesna.
"Znate li Što ja mislim?"
"Slutim da ću uskoro saznati."
"Mislim daje Vlažnokosi mrtav. Mislim da ga jc Vranino Oko preklao. Ironmaker nas potragom samo želi uvjeriti da je svećenik pobjegao. Euron se boji ispasti rodosjek "
"Nemoj da te moj stric čuje. Kažeš li Vraninu Oku da se boji rodosječe, ubit će jednog od vlastitih sinova samo da dokaže kako nisi u pravu." Asha se dotad već osjećala gotovo trijezno. Tristifer Botley ima takav učinak na nju.
"Čak i da pronađete strica Vlažnokosog, vas dvoje ne biste uspjeli. Oboje ste sudjelovali u kraljevskom zboru, pa ne možete proglasiti njegovu odluku nepravovaljanom, kao Torgon. Ona vas obvezuje prema svim zakonima bogova i ljudi. Vi—"
Asha se namršti. "Samo malo. Torgon? Koji Torgon?"
"Torgon Zakašnjeli."
"Bio je kralj u Doba junaka." O njemu se sjeća toga, ali malo čega drugog. "Što s njim?"
"Torgon Greyiron bio je kraljev najstariji sin. Ali kralj je bio star, a Torgon nespokojan, pa se dogodilo da je upravo pljačkao po Mandcru iz svoje utvrde na Sivoštitu kad mu je otac umro. Braća mu to nisu dojavila, već su brzo sazvala kraljevski zbor, misleći da će jedan od njih biti izabran da ponese krunu od naplavljenog drvlja. Ali kapetani i kraljevi su umjesto toga izabrali Urragona Dobrobrata. Novi je kralj smjesta zapovjedio da se svi sinovi starog kralja pogube, što jc i učinjeno. Nakon toga prozvali su ga Groznobrat, iako zapravo s njime nisu bili u rodu. Vladao je gotovo dvije godine."
Asha se sada sjetila. "Torgon se vratio kući..."
"... i izjavio da je kraljevski zbor bio nezakonit, jer nije bio na njemu da zatraži prijestolje. Groznobrat se pokazao pokvarenim koliko i okrutnim, te na otočju više nije imao mnogo prijatelja. Svećenici su ga se odrekli, knezovi su ustali protiv njega, a vlastiti su ga kapetani sasjekli na komade. Torgon Zakašnjeli postao je kralj i vladao četrdeset godina."
Asha primi Trisa Botleya za uši i poljubi ga ravno u usta. Bio je sav zajapuren i zadihan kad ga je pustila. "Što jc to bilo?" upitao ju je.
"Poljubac, tako sc to zove. Utopi me kao budalu, Tris, trebala sam se sjetiti'—" Iznenada ušuti. Kad Tris pokuša prozboriti, ušutkala ga je, osluškujući. "To je ratni rog. Hagen."
Prvo je pomislila na svog muža. Je li Erik Ironmaker prevalio tolik put da pronađe svoju zabludjelu ženu? "Utopljeni Bog me ipak voli. Evo, pitam se što ću sad, a on mi pošalje neprijatelja." Asha ustade i čvrsto vrati bodež u korice. "Bitka je stigla nama."
Do silaska u podgrade već je lagano trčala, s Trisom za petama, ali čak je i tako zakasnila. Borba je bila završena. Asha je zatekla dvojicu sjevernjaka kako krvare uz istočni zid nedaleko od bočnih dveri, dok su nad njima stajali Lorren Duga Sjekira, Šestoprsti Harl i Zloguki. "Cromm i Hagcn su ih vidjeli kako prelaze zid", objasni joj Zloguki.
"Samo ova dvojica?" upita Asha.

"Pctorica. Dvojicu smo ubili prije nego što su se stigli prebaciti, a Harl jc jednoga dokrajčio na šetnici. Ova dvojica domogla su se dvorišta."
Jedan je bio mrtav, krvi i moždina skorenih po Lorrhenovoj dugoj sjekiri, ali drugi jc još s mukom disao, iako ga je Zlogukovo koplje prikovalo za tlo u sve široj lokvi krvi. Obojica su nosila uškrobljenu kožu i plašteve prošarane smeđom, zelenom i crnom bojom, s grančicama, lišćem i raslinjem prišivenim oko glava i ramena.
"Tko si li?" upita Asha ranjenika.
"Flint. Tko si ti?"
"Asha iz kuće Grcyjoy. Ovo je moj zamak."
"Dubokogajski je sjedište Galbarta Glovera. Nije dom za lignje."
"Ima li vas još?" oštro ga upita Asha. Kad nije odgovorio, ona ščepa Zlogukovo koplje i zavrnu ga, a sjevernjak kriknu od boli kad mu je još krvi navrlo iz rane. "Zašto ste došli?"
"Po kneginju", reče joj, sav se tresući. "Bogovi, nemojte više. Došli smo po kneginju. Da je spasimo. Samo nas petorica."
Asha mu se zagleda u oči. Kad je u njima opazila laž, ona upre u koplje i zavrnu ga jače. "Koliko vas je još?" upitala je. "Rcci mi, ili će ti umiranje potrajati do zore."
"Mnogo", on napokon zajeca kroz krikove. "Tisuće. Tri tisuće, četiri... aiiiii... molim vas..."
Iščupala je koplje iz njega i objeručke mu ga zabola u lažljivi vrat. Meštar Galbarta Glovera tvrdio je da su gorski klanovi previše zavađeni da bi se ikad udružili bez Starka koji bi ih vodio. Možda nije lagao. Možda se samo varao. Naučila je na stričevu kraljevskom zboru kakav je okus toga. "Ovu su petoricu poslali da otvore dveri uoči glavnog napada", rekla je. "Lorrene, Harle, dovedite mi kneginju Glover i njezina meštra."
"Čitave ili krvave?" upita Lorren Duga Sjekira.
"Čitave i neozlijeđene. Zloguki, popni se na onu triput prokletu kulu i reci Crommu i Hagcnu da dobro otvore oči. Opaze li makar i zeca, Želim da mi se to smjesta javi."
Podgrađe Dubokogajskog ubrzo se ispunilo preplašenim narodom. Njezini su ljudi navlačili oklope ili sc penjali na šetnice na zidinama. Živalj Galbarta Glovera promatrao ih je ustrašenih lica, sašaptavajući se. Gloverova upravitelja morali su iznijeti iz podruma, jer je izgubio nogu kad je Asha zauzela zamak. Meštar je glasno prosvjedovao sve dok ga Lorren nije oklopljenom šakom žestoko ošamario po licu. Kneginja Glover izašla je iz božanske šume ruku pod ruku sa svojom sobaricom. "Upozorila sam vas da ćc ovaj dan svanuli, moja gospo", rekla jc kad je ugledala trupla na zemlji.
Meštar se progura do njih, dok mu je krv kapala iz razbijena nosa. "Kneginjo Asha, preklinjem vas, spustite barjake i dopustite mi da se nagodim za vaš život. Prema nama ste se ponijeli pošteno, s čašću. Reći ću im to."
"Zamijenit ćemo vas za djecu." Oči Sybelle Glover bile su crvene od suza i neprospavanih noći. "Gawenu su sada četiri godine. Propustila sam mu imendan. A moja mila kćerkica... vratite mi moju djecu i ništa vam se neće dogoditi. Ni vama ni vašim ljudima."
Ovo posljednje je laž, znala je Asha. Nju možda irampe, otpreme natrag na Željezno otočje i u naručje njezina muža. I njezine ćc rođake otkupiti, kao i Trisa Botleyja te još neke iz njezine družine, one čija rodbina ima dovoljno novca da plati njihovu slobodu. Ostale čekaju sjekira, omča ili Zid. Svejedno, imaju pravo izabrati.
Asha se popne na bačvu kako bije svi mogli vidjeti. "Vukovi jure na nas iskesenih zubi. Stići će nam pred dveri prije nego što sunce svane. Hoćemo li odbaciti koplja i sjekire i zapodjenuti pregovore s njima da nas poštede?"
"Ne." Qarl Djevica isuče mač. "Ne", ponovi Lorren Duga Sjekira. "Afe", zatutnji Rolfe Patuljak, medvjed od čovjeka za glavu viši od svih iz njezine posade. "Nikada." A Hagenov se rog opet oglasi nekud odozgo, odjeknuvši podgrađem.
Ahuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuu, jauknu ratni rog, dugo i duboko, zvukom koji ledi krv. Asha je polako počinjala mrziti zvuk rogova. Na Starom Wyku pakleni rog njezina strica

oglasio je posmrtno zvono za njezine snove, a sada Hagen možda objavljuje njezinu smrtnu uru .Ako moram umrijeti, umrijet ću sa sjekirom u ruci i kletvom na usnama.
"Na zidove", reče Asha Greyjoy svojim ljudima. Sama se uputila prema stražarskoj kuli, s Trisom Botleyjem odmah iza sebe.
Drvena stražarnica bila je najviše zdanje s ove strane gorja, uzdignuta dvadeset stopa iznad najviših stražarica i boj-borova u okolnim šumama. "Tamo, kapetanice", reče joj Cromm kad se domogla platforme. Asha je vidjela samo stabla i sjene, mjesečinom obasjane bregove i snježne vrhunce za njima. Tada je shvatila da se stabla približavaju.
"Oho," nasmijala se, "ovi planinski jarci zaogrnuli su se u borove grane." Šuma se kretala, prikradajući se zamku poput spore, zelene plime. Prisjetila se jedne pripovijesti koju je čula kao mala, o djcci šume i njihovim bitkama s Prvim ljudima, kada su vidovnjaci pretvorili drveće u ratnike.
"Ne možemo se boriti protiv tolikih", reče Tris Botley.
"Možemo se boriti protiv svih koji stignu, koliko god da ih je, štenc", nije se dao Cromm. "Što ih jc više, to je veća slava. Pjevat će se o nama."
Da, ali hoće li se pjevati o vašoj hrabrosti ili o mojoj ludosti? More je pet dugih liga odavde. Bi li bolje prošli da ostanu i bore se iza dubokih jaraka i drvenih zidova Dubokogajskog? Drveni zidovi Dubokogajskog Gloverima nisu bili od neke koristi kad sam osvojila njihov zamak, podsjetila se. Zašlo bi meni bolje poslužili?
"Sutra ćemo se već gostiti pod morem." Crom je gladio sjekiru, kao da jedva čeka.
Hagen spusti rog. "Poginemo li suhih nogu, kako da nađemo puta do vodenih dvora Utopljenog Boga?"
"Ove su šume pune potočića", smiri ga Cromm. "Svi vode do rijeka, a sve rijeke do mora."
Asha nije bila spremna umrijeti, ne ovdje, ne još. "Ziv će čovjek lakše pronaći more od mrtvoga. Neka vukovima njihove sumorne Šume. Mi ćemo prema brodovima."
Upitala se tko zapovijeda neprijateljem. Na njegovu bih mjestu zauzela žal i spalila naše duge brodove prije napada na Dubokogajski. Samo, vukovima to nc bi bilo lako, kad nemaju duge brodove. Asha nikad ne izvuče na obalu više od polovice svojih brodova. Druga polovica sigurna je na pučini, sa zapovijedima da razvije jedra i otplovi prema Rtu Morskog Zmaja ako sjevernjaci zauzmu žal. "Hagene, puhni u rog, da se šuma zatrese. Tris, navuci verige, vrijeme je da iskušaš taj ljupki mač." Kad je opazila koliko je blijed, uštinula ga je za obraz. "Poprskaj mjesec krvlju uza me, i obećavam ti poljubac za svakog ubijenog."
"Moja kraljice," odvrati joj Tristifer, "ovdje imamo zidove, ali ako stignemo do mora i otkrijemo da su vukovi zauzeli naše brodove ili ih otjerali.."
"... poginut ćemo," razdragano dovrši ona, "ali barem ćemo poginuti mokrih nogu. Željezni se bolje bore uz prštanje mora u nosnicama i zvukom valova za leđima."
Hagen oglasi tri kratka zova, jedan za drugim, znak koji šalje željezne u povratak ka brodovima. Odozdo se začu vika, zveket koplja i mača, njištanje konja. Premalo konja, a i premalo jahača. Asha se uputi prema stubištu. U podgradu je zatekla Oarla Djevicu kako je čeka s njezinom kestenjastom kobilom, ratnom kacigom i sjekirama za bacanje. Željezni su izvodili konje iz staja Galbarta Glovera.
"Ovan!" viknu glas sa zidina. "Imaju udarnog ovna!"
"Na kojim dverima?" upita Asha dok se uspinjala na konja.
"Na sjevernima!" Sa suprotne strane mahovinom obraslih drvenih zidova Dubokogajskog iznenada se zacuše trublje.
Trublje? Vukovi ^ trubljama? To ne ide zajedno, ali Asha nije imala vremena razbijati glavu time. "Otvorite južne dveri", zapovjedi ona upravo kad se sjeverne zatresošc od udara ovna. Izvukla jc sjekiricu kratka drška iz pojasa preko ramena. "Sat sove je minuo, braćo. Sad nastupa sat koplja, mača, sjekire. Postrojite se. Idemo kući."

Iz stotinu grla uzdigoše se povici "Kući!" i "Asha!" Tris Botlcy jahao je galopom do nje na visokom šarcu. U podgradu se njezini ljudi stisnuse jedni uz druge, podigavši štitove i koplja. Qarl Djevica, koji nije bio jahač, zauzeo je mjesto između Zlogukog i Lorrena Duge Sjekire. Dok je Hagen užurbano silazio niza stube stražarske kule, vučja strijela dohvatila ga je u trbuh i strmoglavila ga naglavačke na pod. Njegova kći pohita prema njemu, jaučući. "Vratite jc", zapovjedi Asha. Nema sad vremena za žalovanje. Rolfe Patuljak podigne djevojku na svog konja, dok joj se crvena kosa vijorila. Asha je čula kako sjeverne dveri stenju kad se ovan opet zabio u njih. Možda ćemo moratiprosjećiput kroz njih, pomislila je, kad su se južne dveri širom otvorile pred njima. Put jc bio čist. Dokad? "Pokret!" Asha petama podbode sapi svog konja.

I ljudi i konji usporili su do kasa kad su se domogli šume nakon kišom natopljenog polja gdje su uveli izdanci zimskog žita trunuli pod mjesečinom. Asha je postavila konjanike na začelje kao zaštitnicu, da održavaju sporije u pokretu i paze da nitko ne zaostane. Visoki boj- -borovi i čvornati stari hrastovi natisnuli su se oko njih. Dubokogajski nosi prikladan naziv. Drveće jc golemo i tamno, nekako prijeteće. Grane mu se isprepleću i škripe sa svakim daškom vjetra, a vrhovi krošnji grebu lice mjeseca. Što prije izađemo odavde, to će mi biti draže, pomisli Asha. Drveće nas sve mrzi, duboko u svojim drvenim srcima.

Udarili su na jug i jugozapad, sve dok im se drvene kule Dubokogajskog Humka nisu izgubile iz vida, a zvukove trublji progutala je šuma. Vukovi opet imaju svoj zamak, pomisli ona, možda će se zadovoljiti time da nas puste.

Tris Botley dokaska do nje. "Idemo u krivom smjeru", rekao je, pokazujući joj mjesec koji proviruje kroz strehu grana. "Moramo skrenuti na sjever, prema brodovima."

"Najprije ćemo na zapad", ustraje Asha. "Na zapad dok ne izađe sunce. Zatim na sjever." Ona se obrati Rolfeu Patuljku i Roggonu Ridobradom, svojim najboljim jahačima. "Izvidite naprijed i provjerite je li nam put čist. Ne želim da bude iznenađenja kad stignemo na obalu. Nabasale li na vukove, vratite se i javite mi."

"Ako bas moramo", obeća joj Roggon kroz golemu crvenu bradu.

Kad su izvidnici nestali u drveću, ostatak željeznih nastavio je s maršem, ali napredovali su polako. Drveće jc skrivalo mjesec i zvijezde od njih, a šumsko tlo pod njihovim nogama bilo je crno i varljivo. Prije nego što su prešli pola milje, kobila njezina rođaka Quentona upala je u jamu i slomila prednju nogu. Qucnton joj je morao prerezati grkljan da prestane njištati. "Trebalo bi napraviti baklje", ponuka je Tris.

"Vatra bi dovela sjevernjake do nas." Asha opsuje sebi u bradu, pitajući se nije li pogriješila što jc ostavila zamak. Ne. Da smo ostali i borili se, dosad bismo po svoj prilici već svi bili mrtvi. Ali nije dobro ni bauljati po mraku. Ovo će nas drveće ubiti ako dobije priliku. Ona skinu kacigu i odgurnu znojem natopljenu kosu s čela. "Sunce će granuti za nekoliko sati. Sada ćemo se zaustaviti i odmoriti do jutra."

Zaustavljanje se pokazalo lakim; počinak je teško dolazio na oči. Nitko nije spavao, Čak ni Pospani Dale, veslač poznat po tome da znade odrijemati između zaveslaja. Neki su ljudi dijelili mješinu jabučnog vina Galbarta Glovera, dodajući jc od ruke do ruke. Oni koji su ponijeli hranu dijelili su je s onima koji nisu. Jahači su hranili i pojili konje. Njezin rođak Quenton Greyjoy poslao je trojicu na drveće, da paze na bilo kakav znak baklji u šumi. Cromm je brusio svoju sjekiru, a Qarl Djevica svoj mač. Konji su brstili uvelu smeđu travu i korov. Hagenova crvenokosa kći pograbila je Trisa Botleyja za ruku da ga odvuče među drveće. Kad ju je odbio, otišla je sa vŠestoprstim Harlom.

Da barem i ja mogu tako. Bilo bi slatko izgubiti se u Qarlovu naručju po posljednji put. Asha je imala loš predosjećaj u želucu. Hoće li ikad više osjetiti palubu Crnog vjetra pod svojim nogama? A čak i da je osjeti, kamo bi odjedrila? Otocima nemam pristup, ukoliko ne pokleknem i ne raširim noge i ne otrpim zagrljaje Erika Ironmakera, a nijedna luka u Zapadnim zemljama ne bi primila lignjunovu kćer. Mogla bi postati trgovkinja, kao što Tris

očito želi, ili se zaputiti prema Kamenstubama i pridružiti se tamošnjim gusarima. Ili...
"Šaljem vam svakome po komadić princa", promrmljala je.
Qarl se naceri. "Radije bih ja komadić tebe," prošaptao je, "slatki komadić koji ti je—"
Nešto doletje iz šikare i šljapnu medu njih, bubnuvši i odskočivši. Bilo je okruglo, tamno i vlažno, duge kose koja je šibala naokolo dok sc kotrljalo. Kad se zaustavilo uz korijenje hrasta, Zloguki izusti: "Rolfe Patuljak više nije tako visok kao što je bio." Polovica njezinih ljudi dotad je već poustajala, grabeći štitove, koplja i sjekire. Nisu ni baklje upalili, stigla je pomisliti Asha, a poznaju ove šume bolje nego što bismo mi ikad mogli. Tada je drveće grunulo svud oko njih, a sjevernjaci su nahrupili s urlicima. Vukovi, pomislila je, zavijaju kao prokleti vukovi. Ratni poklič sjevera. Njezini željezni uzvrate vrištanjem, i borba započe.
Nijedan pjevač nikada neće opjevati tu bitku. Nijedan jc meštar neće zapisati u nekoj od onih knjiga koje Čitalac tako voli. Nijedan se barjak nije vijorio, nijedan ratni rog tulio, nijedan veliki knez nije okupio svoje ljude da počuju njegove posljednje, zvonke riječi. Borili su se u polutami praskozorja, kao sjene protiv sjena, spotičući se o korijenje i kamenje, s blatom i trulim lišćem pod nogama. Željezni su na sebi imali verižnjače i kožnu odjeću umrljanu solju, a sjevernjaci krzna, kožuhe i borove grančice. Mjesec i zvijezde promatrali su njihov okršaj odozgo, dok je njihovo blijedo svjetlo prodiralo kroz preplet golih grana izvijenih nad borcima.
Prvi čovjek koji je napao Ashu Greyjoy izdahnuo joj je pod nogama s njezinom sjekiricom medu očima. To joj je dalo dovoljno vremena da natakne štit na ruku. "/C meni!" zazvala je, ali čak ni Asha nije bila posve sigurna poziva li time svoje ljude ili neprijatelje. Sjevernjak sa sjekirom iskrsnu pred njom i zamahnu objema rukama dok je urlao od nijemog bijesa. Asha podiže štit da mu blokira udarac, pa sc progura bliže i ubode ga bodežom u trbuh. Urlanje mu je poprimilo drugačiji ton dok je padao. Okrenula se i zatekla još jednog vuka iza sebe, tc ga zasjekla po čelu ispod kacige. Njegov ju je zamah dohvatio pod grudi, ali verižnjača gaje odbila, pa mu je zarila šiljak bodeža u vrat i ostavila ga da sc utopi u vlastitoj krvi. Nečija ju je ruka zgrabila za kosu, ali kako je bila kratka nije ju mogao dovoljno čvrsto zahvatiti da joj zabaci glavu. Asha ga nagazi petom čizme o rist stopala i istrgnu se kad je ovaj kriknuo od bola. Kad se okrenula, čovjek je već ležao na tlu i umirao, i dalje stišćući šaku njezine kose u ruci. Qarl je stajao nad njim, s dugim mačem s kojega je kapala krv i sjajem mjesečine u očima.
Zloguki je brojao sjevernjake dok ih jc ubijao, izviknuvši "Četiri" kad je jedan pao i "Pet" otkucaj srca potom. Konji su vrištali, ritali se i prevrtali očima od užasa, raspamećeni od pokolja i krvi... svi osim krupnog šarca Trisa Botleyja. Tris se domogao sedla, a konj mu se propinjao i okretao dok je mlatio mačem oko sebe. Možda mu budem dužna poljubac ili tri prije kraja ove noći, pomisli Asha.
"Sedam", izviknu Zloguki, ali pokraj njega je Lorren Duga Sjekira ležao na tlu, jedne noge podvijene pod sobom, a sjene su nastavljale nadirati, urlajući i šušteći. Borimo se s grmljem, pomisli Asha dok jc usmrćivala čovjeka s više lišća na sebi od većine okolnog drveća. To ju je nagnalo na smijeh. Njezin grohot privukao je još vukova k njoj, pa je i njih ubila, pitajući sc bi li ih i sama trebala početi brojiti.7« sam udana žena, a ovo je moje dojenče. Zarila je bodež sjevernjaku u grudi kroz krzno, vunu i uškrobljenu kožu. Licc mu se našlo tako blizu njezinu da je mogla osjetili njegov opori zadah, a rukom ju je primio za vrat. Asha osjeti kako željezo struže o kost dok je njezin šiljak klizio preko rebra. Tada čovjek zadrhta i izdahnu. Kad ga je pustila, bila jc tako slaba da je umalo pala na njega. Poslije loga je stala leđa uz leđa s Qarlom i samo osluškivala stenjanje i kletve sa svih strana, hrabre ljude koji pužu kroz sjene i dozivaju svoje majke. Jedan grm jurnu na nju s kopljem dovoljno dugim da probode i njezin trbuh i Qarlova leđa, da ih prikuje jedno uz drugo u smrti. Bolje i to nego da umrem sama, pomisli, ali njezin rođak Quenton ubio je

kopljanika prije nego Što je uspio stići do nje. Tren oka potom drugi jc grm ubio Qucntona, zarivši mu odostraga sjekiru u zatiljak.
Iza nje, Zloguki viknu: 'Devet, prokleti bili koliko vas ima." Hagenova kći izletje naga iz šume s dva vuka za petama. Asha iščupa sjekiricu i zavitla je kroz zrak, tc pogodi jednoga od njih u leda. Kad je pao, Hagenova kći posrnu na koljena, dograbi njegov mač, probode drugog čovjeka, pa opet ustade, umrljana krvlju i blatom, duge crvene raspletene kose, i jurnu u boj.
Negdje u vrtlogu bitke, Asha je izgubila Qarla, Trisa i sve ostale. Nestali su joj i bodež i sve sjekirice; umjesto toga, u ruci je sada držala mač, kratak mač široke debele oštrice, gotovo poput mesarske satare. Ni za živu glavu nije znala odakle joj. Ruka ju je boljela, u ustima je osjećala okus krvi, noge su joj drhtale, a zrake blijede zore koso su prodirale kroz drveće. Zar je prošlo toliko vremena? Koliko se dugo već borimo?
Njezin posljednji protivnik bio je sjevernjak sa sjekirom, krupan, ćelav j bradat, u oklopnoj košulji od skrpanih i zahrđalih veriga, što je jedino moglo značiti da je voda ili prvak. Nije mu bilo drago kad je shvatio da se bori protiv žene. "PičkoF urliknuo bi svaki put kad bi zamahnuo na nju, prskajući joj obraze pljuvačkom. "Pičko! Pičko!"
Asha mu je željela uzvraćati vikanjem, ali grlo joj jc bilo tako suho da je jedva mogla zastenjati. Njegova je sjekira protresala njezin štit. kalajući drvo pri svakom zamahu, odlamajući duge bijele komadiće kad god bi je iščupao. Ubrzo će imati još samo hrpu ogrjeva na ruci. Povukla se i otresla uništen štit, a zatim se povukla još dalje i otplesala ulijevo, udesno, i opet ulijevo, da izbjegne zamasima sjekire.
A tada sc leđima grubo zabila u stablo i više nije mogla plesati. Vuk visoko podignu sjekiru da joj raskoli glavu napola. Asha se pokuša izmaknuti udesno, ali noge su joj se saplele o neko korijenje, uhvativši je u zamku. Izvila se i izgubila tlo pod nogama, a glava sjekire odalamila ju je u sljepoočicu uz škripu čelika po čeliku. Svijet joj je postao crven, pa crn, pa opet crven. Bol joj je poput munje sijevnuo uz nogu, a izdaleka je čula sjevernjaka kako govori: "Prokleta pičko", dok podiže sjekiru za udarac koji bi jc dokrajčio.
Trublja se oglasi.
To ne valja, pomislila jc. Nema trublji u vodenim dvorima Utopljenog Boga. Pod valovima morski ljudi pozdravljaju svoga gospodara puhanjem u školjke.
Usnila je crvena srca u plamenu, i crnog jelena u zlatnoj šumi iz čijih parožaka suklja vatra.

31 - TYRION

Kad su stigli do Volantisa, nebo je na zapadu bilo purpurno a na istoku crno, i prve su se zvijezde već krijesile. Iste zvijezde kao u Zapadnim zemljama,zapazi Tyrion .

To bi ga donekle i utješilo da nije bio uvezan kao guska i privezan za sedlo. Davno je odustao od vrpoljenja. Vezuju ga prečvrsti uzlovi. Radije se otromboljio kao vreća brašna. Čuvam si snagu,protumačio si je to tako, makar nije pojma imao za što.

Volanlis je s padom mraka zatvorio dveri, a stražari na sjevernima sada su nestrpljivo gunđali na kasne pridošlice. Priključili su se redu iza kola krcatih limetama i narančama. Straža je bakljama mahnula kolima da prođu, ali pomnije je promotrila krupnoga Andala na ratnom konju, s dugim mačem i verižnjacom. Pozvali su kapetana. Dok su se on i vitez

sporazumijevali na volantskom, jedan je stražar skinuo rukavicu s kandžama i Tyrionu glavu. "Ja ti nosim veliku sreću", reče mu patuljak. "Oslobodi me, prijatelju, pa ću ti osigurati pozamašnu nagradu.'
Njegov je pljenitelj načuo te riječi. "Čuvaj laži za one koji znaju tvoj jezik, Vražićak", dobaci mu kad im Volantijci mahnuše da prođu.
Krenuli su dalje, kroz dveri podno masivnih gradskih zidina. "Ti znaš moj jezik. Mogu li te obećanjima natjerati da se predomisliš, ili si baš nedokazano odlučio prodajom moje glave steći kneževsku čast?"
"Stekao sam kneževsku čast, rođenjem. Ne trebaju mi isprazni naslovi."
"Više od loga teško da ćeš dobiti od moje mile scstrice."
"A kad ono, priča sc da jedan Lannister uvijek plaća svoje dugove."
"O, svaki peni... ali nikad ni groša više, milostivi moj. Dobit ćeš gozbu koju očekuješ, samo što neće biti zalivena zahvalnošću, a na koncu ćeš shvatiti da nije ni krepka "
"Može biti da je meni samo stalo do toga da platiš svoja zlodjela. Rodosjek je proklet u očima bogova i ljudi."
"Bogovi su slijepi. A ljudi vide samo ono šio ih je volja."
"Sasvim si ti meni jasan, Vražićak." Nešto mračno uvuklo se vitezu u glas. "Učinio sam već djela kojima se ne ponosim, djela koja su osramotila i moju kuću i očevo ime... ali ubiti vlastita roditelja? Kako bi to itko mogao učiniti?"
"Daj mi samostrel i spusti gaće, pa ću ti pokazati." Drage volje.
"Tebi je to neslana šala?"
"Meni je život neslana šala. Tvoj, moj, svačiji."
Unutar gradskih zidina projahali su pokraj cehovskih dvorana, tržnica i kupelji. Fontane su žuborile i pjevušile nasred širokih trgova po kojima su ljudi sjedili za kamenim stolovima, pomicali figure zacyvasse pijuckali vino iz uskih staklenih čaša dok su robovi palili kićene lampione da raspršе mrak. Uz potaracani su put rasle palme i cedrovi, a na svakom su se križanju kočili spomenici. Mnogim kipovima manjka glava, primijetio je patuljak, no čak i takvi uspijevaju djelovati veličanstveno u purpurnom smiraju dana.
Dok je ratni konj teško koračao uz rijeku na jug, radnje su bivale sve sitnije i kvarnijc, a drvored se okrnjio u red panjeva. Namjesto tarace, pod konjskim se kopitima našao troskot, a za njim meko, mokro blato boje noćnog izmeta dojenčeta. Mostići preko potočića što se ulijevaju u Rhoync će su glasno škripali pod njihovom težinom. Na mjestu gdje je nekoć utvrda nadgledala rijeku sada su stajale slomljene dveri, razjapljene poput usta krezuba starca. Koze su se otkrivale pogledu kad bi provirile preko parapeta.
Stari Volantis, prva kći Valyrije, šljao je patuljak. Ponositi Volantis, kraljica rijeke Rhoyne i ljubavnica Ljetnog moru, dom plemenitih knezova i ljupkih kneginja najdrevnije krvi.Nema veze što čopori djece jurcaju po uličicama i vrište reskim glasovima, ni što ulični koljači stoje po ulazima vinarija i dodiruju si balčake mačeva, ni što robovi pognutih leda i istetoviranih lica vrve posvuda kao žohari. Moćni Volantis, najvelebniji i najnapučeniji od Devet slobodnih gradova.Doduše, ratovi su u davnini gradu oduzeli velik dio stanovništva, a prostrana područja Volantisa počela su opet tonuti u blato na kojem je podignut.
Krasotni Volantis, grad fontana i cvijeća.Ali polovica je fontana sada suha, polovica bazena ispucala i ustajala. Rascvali bršljan pušta puzavice iz svake pukotine u zidu i pločniku, a mlada su se stabalca ukorijenila u zidovima napuštenih trgovina i nenatkrovljcnih hramova.
A tu je još i smrad. Pun ga je ovaj vreli, sparni zrak, gustog, užeglog, sveprisutnog. Ima u njemu ribe, i cvijeća, a i nešto slonovske batege. Nečeg slatkog i nečeg zemljanog i nečeg mrtvog i trulog."Ovaj grad bazdi kao stara kurva", izjavi Tyrion. "Kao neka otromboljena drolja koja si je parfemom zalila stidne dijelove da si prikrije vonj međunožja. Nije da se bunim. Kad je o kurvama riječ, mlade daleko bolje mirišu, ali stare znaju vise štosova."
"Ti ćeš se u to razumjeti bolje od mene."

"Ma jasno. Slučajno si završio u onom kupleraju gdje smo se sreli, uvjeren da je to septa? ti se ono u krilu nije vrpoljila mlada, nevina sestrica?"
To izazva mrgodan pogled. "Odmori tu svoju jezičinu, da ti je ne bih zavezao u čvor " Tyrion proguta odgovor. Usnica mu je još debela i natečena od prethodne prilike u kojoj je krupnome vitezu zbog njega prekipjelo. Ružan je brak između teške ruke i manjka duhovitosti.To je bar naučio putem iz Selhorysa. pamet mu pade njegova čizma, gljive koje skriva kod nožnih prstiju. Nakon što gaje zarobio, pljenitelj ga nije pretražio onako temeljito kao što je mogao. Uvijek imam tu mogućnost bijega. Ako ništa drugo, Cersei me neće dobiti živog.
Dalje na jugu opet su se počeli ukazivati znakovi blagostanja. Napuštene su sc građevine rjeđe viđale, gole djece više nije bilo, a koljači po ulazima bili su nekako izdašnije odjeveni. Dapače, pokoje svratiste pokraj kojeg su prošli djelovalo je kao mjesto gdje bi čovjek mogao prespavati bez straha da će ga preklati. Lampioni su visjeli sa željeznih potporanja duž riječne ceste i njihali se s naletima vjetra. Ulice su postale šire, zgrade dojmljivije. Svrh nekih stajale su velike kupole od raznobojna stakla. U sve gušćoj tmini, odozdo obasjane vatrama, kupole su blistale plavim, crvenim, zelenim i ljubičastim sjajem.
Pa ipak, u zraku je bilo nečega što je izazivalo nelagodu u Tyrionu. od Rhoyne, je, pristaništa Volantisa prepuna su mornara, robova i trgovaca, a vinarije, svratišta i kupleraji tu su upravo zbog njib. Istočno od rijeke rjeđe se dade vidjeti strance iz prekomorja. Ovdje smo nepoželjni,shvati patuljak.
Kad su prvi put prošli pokraj jednog slona, Tyrion mogao ne blenuti u njega. Dok je bio dječak, menažerija u Luci Lannis posjedovala je jednu slonicu, ali ta je uginula kad mu jc bilo sedam godina... a ovaj silni sivi orijaš djelovao mu je dvostruko veći od nje.
Kasnije su nastavili put iza jednog manjeg slona, bijelog poput stare kosti i zapregnutog u kićena kola. "Je li volovska zaprega volovska zaprega bez vola?" priupita Tyrion pljcnitelja. Kad ne dobi odgovora na taj plotun, on ponovno utonu u šutnju, zamišljeno promatrajući kako bijeli patuljasti slon ispred njih miješa trticom.
Volantis je bio prepun bijelih patuljastih slonova. Na prilazu Crnoj zidini i gužvi po četvrtima blizu Dugog mosta vidjeli su ih desetak. Nisu bili rijetki ni krupni sivi slonovi, goleme zvijeri s kulama na leđima. A u polumrak večeri izašla su i balegarska kolica u pratnji polugolih robova, sa zadaćom da lopatama čiste vrele gomilicc zaostale iza slonova svih veličina i boja. Rojevi muha slijedili su kolica, pa su robovi balegari na obrazima nosili tetovaže muhe, da se zna tko su. Eto zanimanja za moju milu sestricu,pomisli Tyrion. Kako bi slatka samo bila s lopaticom i isleloviranim muhama na tim slatkim rumenim obraščićima.
Tada su već išli puževim tempom. Na riječnoj je cesti promet bio gust, a gotovo je sav tekao na jug. Vitez je pošao s njim poput debla ponesena strujom. Tyrion mjerkao svjetinu u prolazu. Od deset jc ljudi njih devet na obrazima nosilo biljege ropstva. "Koliko tu robova ima... kamo su svi pošli?"
"Crveni svećenici pale noćne vatre kad sunce zađe. Govorit će Nadsvećenik. Izbjegao bih ga da mogu, ali moramo proći crveni hram da dospijemo do Dugog mosta."
Tri ulice dalje pred njima se rastvorio golem, bakljama rasvijetljen trg, i pružio mu se pogled na hram. Sedmorice, spasite me, sigurno je triput veći od Velike septe Baelora.Kao kolosalan skup stupova, stuba, potporanja, mostića, kupola i kula što se stječu jedni s drugima kao da su svi isklesani iz jedne goleme stijene, Hram Gospodara Svjetla nadvijao sc nad njega poput Aegonova Visokog brijega. Stotinu nijansi crvene, žute, zlatne i narančaste boje spajalo se i stapalo u zidovima hrama, pretapajući se iz jedne u drugu poput oblaka spram zalaska sunca. Vitke su se kule hrama izvijale sve više i više, kao stvrdnuti plamenovi što plesom sežu u nebo. Okamenjena vatra.Goleme noćne vatre plamtjele su uz stubište hrama, a između njih Nadsvećenik je započeo svoj govor.

Benerro. Svećenik je stajao na stupu od crvena kamena, tankim kamenim mostom spojenim s uzvišenom terasom na kojoj su stajali niži svećenici i akoliti. Dok su akoliti nosili halje blijedožute i jarkonarančastc boje, svećenici i svećenice bili su u crvenoj.
Na velikom trgu pred njima praktički više nije bilo mjesta. Mnogo i još vise štovatelja nosilo je po komad crvene tkanine prikvačen za rukav ili povezan oko čela. Sve su oči bile uprte u nadsvećenika, izuzev njihovih. "Mjesta", režao je vitez dok mu se konj probijao kroz stisku. "S puta:' Volantijci su mu se nevoljko razmicali, uz prigovore i ljutite poglede.
Benerrov visoki glas daleko se pronosio. Visok i mršav, imao je ispijeno lice i kožu bijelu kao mlijeko. Po obrazima, bradi i obrijanoj glavi bili su mu istetovirani plamenovi, tvoreći jarkocrvenu masku Što mu pucketa oko očiju i palucavo se spušta da mu obliže usta lišena usana. "Je li to robovska tetovaža?" upita Tyrion.
Vitez kimnu glavom. "Crveni hram kupuje ih kao djecu i pravi od njih svećenike, hramovske prostitutke ili ratnike. Vidi ono." Pokaza mu prema stubištu, gdje je red muževa u kićenim oklopima i narančastim plaštevima stajao pred vratima hrama, čvrsto držeći koplja s vršcima u obliku izvijenih plamenova. "Plamtcća šaka. Sveti vojnici Gospodara Svjetla, branitelji hrama."
Vatreni vitezovi. "A koliko prstiju ta šaka ima, znaš li možda?"
"Tisuću. Nijedan više, i nikada nijedan manje. Novi se plamen pripali za svaki koji utrne."
Benerro upre prstom u mjcsec, stisnu šaku, pa raširi ruke. Kad mu se glas uzdigao do vrhunca, plamenovi mu s iznenadnim hukom izbiše iz prstiju, a okupljena se svjetina glasno zgranu. Svećenik je znao i iscrtavati plamteća slova u zraku. Valyrijski glifovi.Tyrion prepoznavao možda svaki drugi od njih deset; jedan je značio Kob,a drugi Mrak.
Povici se nadigoše iz gužve. Žene su se rasplakale, a muškarci počeli mahati šakama. Ovo mi ne sluti na dobro.Patuljka je to podsjetilo na dan kad je Myrcella za Dome, i na nered koji je proključao dok su se vraćali u Crvenu utvrdu.
Haldon Polumcštar spomenuo je služenje crvenim svećenikom u korist Mladoga Griffa, prisjeti se Tyrion. kad je vidio i čuo samoga čovjeka, to mu djeluje kao izrazito loša nakana. Ponadao se daje Griff pametniji.
Neki su saveznici opasniji od neprijatelja. Ali knez Conninglon sam će si morali to odgonetnuti. Ja se po svoj prilici spremam postati glava na kolcu.
Svećenik je pokazivao na Crnu zidinu iza hrama, mašući prema parapetima gdje je stajala šaka oklopljenih stražara i gledala u dubinu. "Što to govori?" upita Tyrion .
"Da se Daenerys u opasnosti. Mračno je oko palo na nju, i podanici noći sad se rote je razore, mole sc svojim lažnim bogovima u hramovima obmane... šuruju izdajstvo s bezbožnim tuđincima..."
Sitne vlasi na Tyrionovu počeše se ježiti. Princ Aegon tu neće naći prijatelja.Crveni svećenik govori o drevnome proročanstvu, proročanstvu što pretkazuje dolazak junaka koji će donijeti svijetu spas od mraka. Jednog junaka. Ne dvoje. Daenerys ima zmajeve, Aegon ih nema.Patuljak ne mora i sam biti prorok da bi predvidio kako će Benerro i njegovi sljcdbcnici najvjerojatnije reagirati na pojavu drugog Targaryena. Griff bi to također morao uvidjeti,pomisli on, iznenadivši se kad je shvatio koliko mu je stalo.
Vitez je uspio probiti put za njih dvojicu kroz najveći dio gužve u stražnjem dijelu trga, ne slušajući kletve koje su im dobacivali u prolazu. Jedan se čovjek postavio pred njih, ali Tyrionov pljenitelj mašio balčaka dugog mača i isukao ga taman dovoljno da mu otkrije stopu golog čelika. Čovjeku se izgubio trag, a pred njima se istog trena rastvorio prolaz.
Vitez je podbo hata u kas, pa su ostavili svjetinu za sobom. Neko je vrijeme Tyrion dalje čuo Benerrov glas kako im jenjava za leđima, kao i provale povika koje njegove rijeci izazivaju, iznenadne poput groma.
Naišli su na jednu konjušnicu. Vitez jc sjahao i stao lupati po vratima sve dok mu trkom nije pristigao unezvijereni rob s konjskom glavom na obrazu. Patuljka je grubo skinuo sa

sedla i privezao uzicom za stupić dok je njegov pljenitelj budio vlasnika konjušnicc i pogađao se s njim oko cijene njegova konja i sedla. Jeftinije je prodati konja nego platiti da ga se brodom prebaci preko pola svijeta.Tyrion osjećao neki brod u svojoj neposrednoj budućnosti. Možda je na kraju krajeva ipak prorok.
Kad su obavili to nadmudrivanje, vitez je preko ramena prebacio svoje oružje, štit i bisage i zamolio da mu objasne kako da stigne do najbliže kovačnice. Ispostavilo se daje i ona zatvorena, ali sasvim se brzo otvorila na povik viteza. Kovač zaškilji prema Tyrionu, kimnu glavom i prihvati šaku kovanica. "Dolazi ovamo", reče vitez zarobljenik. Isukao je bodež i rasjekao mu uze. "Zahvaljujem", reče mu Tyrion si je trljao zapešća, ali vitez se samo nasmija i kaza mu: "Sačuvaj zahvalnost za nekoga tko je zaslužuje, Vražićak. Neće ti se svidjeti ovo što sada slijedi."
Nije se prevario.
Negve su bile od crnog željeza, debele i masivne, svaka teška dobranu oku, koliko je patuljak mogao procijeniti. Lanci su im pridodali još težine. "Sigurno sam strahovitiji nego što sam mislio", prizna Tyrion su mu zakivali posljednje karike. Od svakog bi mu udarca trzaj prostrujao rukom gotovo do lakta. "Ili si se možda bojao da ću ti klisnuti na ovim svojim zakržljalim nožicama?"
Kovač nije ni na trenutak odmaknuo pogled s posla, ali vitez se mračno zacerekao. "Mene brinu tvoja usta, a ne tvoje noge. U okovima si rob. Nitko neće poslušati ni riječ koju kažeš, čak ni oni koji tu znaju jezik Zapadnih zemalja."
"Nema potrebe za ovim", pobuni se Tyrion. "Bit ću ti dobar mali zatvorenik, hoću, hoću."
"Dokaži to onda, i začepi usta."
Tako je pognuo glavu i grizao se za jezik dok su mu prikivali lance; zapešće uza zapešće, zapešće uz gležanj, gležanj uz gležanj. Oveprokletinje teže više nego ja.Ipak, barem i dalje diše. Pljenitelj mu je jednako tako mogao odrubiti glavu. Cersei ne traži ništa više, napokon. Vitezu je prva greška bila to šio mu je smjesta nije smaknuo s ramena. Pola svijeta teži između Volantisa i Kraljeva Grudobrana, a putem se može zbiti mnogo i još više, ser.
Ostatak su puta prešli pješice, dok je Tyrion i drndavo nastojao sustizati duge, nestrpljive korake svoga pljenitelja. Kad god bi zaprijetila mogućnost da zaostane, vitez bi ga ščepao za okove i oštro ih cimnuo, tjerajući patuljka da se spotiče i skakuće nc bi li ga sustizao kako zna i umije. Moglo bi biti gore. Mogao bi me požurivati bičem.
Volantis opkoračuje jedno ušće Rhoyne rijeka cjeliva more, a njegove dvije polovice spaja Dugi most. Najstariji i najbogatiji dio grada leži istočno od rijeke, ali plaćenici, barbari i drugi neotesani tudinci nisu tu dobrodošli, pa su sad morali prijeći u zapadni.
Dugome su mostu prišli kroz crni kameniti luk pun isklesanih sfingi, mantikora, zmajeva i još čudnijih stvorenja. Iza luka protegnula se duga spojnica koju su valyrijci na vrhuncu slave, kolnika od staljena kamena poduprta masivnim stupovima. Cesta je bila jedva dovoljno široka da dvoja kola njome prođu usporedo, pa kad god bi zaprega što ide na zapad morala proći pokraj neke što ide na istok, obje su morale sasvim usporiti.
Sva sreća da su išli pjcšice. Na trećini prijelaza kotači zaprege krcate dinjama zapleli su se s kotačima kola punih srebrnih sagova, izazvavši potpun zastoj svih prometala s kotačima. Zaustavio se i dobar dio pješačkog prometa, da se gleda kako vozači vrište i psuju jedan drugoga, ali vitez je dohvatio Tyrionov i probio put kroz gužvu za njih obojicu. Uasred stiske jedan mu je dječak pokušao zavući ruku u kesu, ali tvrdim je laktom stao tome nakraj, raspljeskavši lopovu krvavi nos preko pola lica.
Građevine su im sc uzdizale s obje strane; dućani i hramovi, krčme i svratišta, igraonice za cyvasse kupleraji. Većinom su bile trokatnice ili četverokatnice, svakog kata nadvijenog nad onaj donji. Završni su se katovi gotovo dodirivali. Prijelaz preko mosta bio je poput prolaza kroz bakljama osvijetljen tunel. Duž mosta su stajale svakojake trgovine i tezge;

tkalci i čipkari izlagali su robu rame uz rame sa staklarima, svjećarima i ribaricama što prodaju jegulje i ostrige. Svaki je zlatar na vratima imao stražara, a svaki začinjaš dvojicu, jer su njihova dobra dvostruko vrednija. Tu i tamo putnik je mogao između dućana načas opaziti rijeku koju prelaze. Na sjevernoj je strani Rhoyne Široka crna pruga sjajna od zvijezda, pet puta šira od Bujice Crnovode u Kraljevu Grudobranu. Južno od mosta rijeka se širi da prigrli slano more.
Na središnjem potezu mosta odsječene su ruke lopova i sjeći kesa visjele kao niske lukovica na željeznim potpornjima uz kolnik. Bile su izložene i tri glave; dvije muške i jedna ženska, s počinjenim zločinima rukom ispisanim na pločicama odozdo. Čuvala su ih dva kopljanika u ulaštenim kacigama i tunikama od srebrnih veriga. Na obrazima su imali tigrove pruge zelene poput žađa. S vremena na vrijeme stražari bi mahnuli kopljima da rastjeraju svitu vjetruša, galebova i vrana lešinara od pokojnika. Ptice su se za lili čas vraćale glavama.
"Što su skrivili?" nevino priupita Tyrion.
Vitez baci pogled na natpise. "Žena je bila ropkinja koja je digla ruku na gospodaricu. Stariji jc bio optužen za raspirivanje pobune i uhođenje za račun zmajske kraljice."
"A mlađi?"
"Ubio je oca."
Tyrion pomnije pogleda tu trulu glavu. Ma, gotovo bih rekao da se te usne smješkaju.
Nešto dalje, vitez je načas zastao da razgleda tijaru s draguljima izloženu na podlozi od purpurna baršuna. Otišao je od nje, ali nakon nekoliko koraka opet je zastao i počeo se cjenkati oko para rukavica na kožarevoj tezgi. Tyrion bio zahvalan na predasima. Od usiljenog se koraka sav uspuhao, a negve su mu ojele zapešća do kože.
Od suprotnog kraja Dugoga mosta imali su još samo kratak put kroz gužvu priobalnih četvrti na zapadnoj obali, niz bakljama rasvijetljene ulice prepune mornara, robova i raskalašenih pijanaca. Jedanput jc pokraj njih teškim koracima prošao slon iz čije je leđne kule mahalo tucet polugolih ropkinja, izazivajući prolaznike časovitim otkrivanjem grudi uz povike: "Malaquo, Malaquo." je bio tako čaroban da se Tyrion odgegao u vruću hrpicu balege koju je slon ostavio kao znamen svoga prolaska. Spasio se u zadnji tren, kad gaje vitez odvukao u stranu tako jakim cimanjem lanca da se zanio i posrnuo.
"Koliko još ima?" upita patuljak.
"Evo nas. Trg ribarnica."
Ispostavilo se da im je odredište Trgovčeva kuća, četverokatna nakaza što se ugurala među obalna skladišta, kupleraje i krčme poput nekog pregolemog debeljka okružena djecom. Glavna joj je gostionica bila prostranija od velikih dvorana polovice zamkova u Zapadnim zemljama, polumračan labirint od prostorije sa stotinu zasebnih niša i skrivenih zakutaka od čijih je pocrnjelih greda i napuklih stropova odjekivala graja mornara, preprodavača, kapetana, razmjenjivača novca, prijevoznika i prodavača robija što lažu, psuju i varaju jedni druge na pola stotine različitih jezika.
Tyrionu se svidio odabir smještaja. Prije ili poslije Stidljiva djevamora stići u Volantis. Ovo je najveće svratiste u gradu, prvi izbor brodara, kapetana i trgovaca. Puno se posla obavlja u ovom prostranom brlogu od gostionice. Dovoljno dobro poznaje Volantis da bi to znao. Samo da se Griff tu pojavi s Patkom i Haldonom, i vrlo će se skoro opet naći na slobodi. U međuvremenu će biti strpljiv. Prilika će mu već stići.
Doduše, ispostavilo se da sobe na katu nisu naročito velebne, napose one jeftine, smještene skroz gore na četvrtom. Utisnuta u kut zgrade podno strma krova, spavaća soba koju je uzeo njegov pljcnitelj imala je nizak strop, uleknutu postelju od perja neugodna mirisa i nakošen daščani pod koji je Tyriona na njegov boravak u Orlovskom Gnijezdu. Ova soba barem ima zidove.Ima i prozore; oni su joj glavna pogodnost, zajedno sa željeznim obručem usađenim u zid, izuzetno korisnim kad čovjek treba negdje privezati

svoje roblje. Vitez je zastao tek toliko da stigne pripaliti lojenicu prije nego što je prikvačio Tyrionove za obruč.
"Zar baš moraš?" pobuni se patuljak, slabašno zveckajući. "Kamo ću, kroz prozor?"
"Mogao bi."
"Na četvrtom smo katu, a ja ne mogu letjeti."
"Mogao bi pasti. Trebaš mi živ."
Dobro, ali zašto? Nije da će Cersei biti briga. Tyrion lancima. "Znam tko si, ser." Nije to bilo teško dokučiti. Medvjed na njegovoj tunici, grb na njegovu štitu, izgubljen status kneza koji je spomenuo. "Znam što . A ako ti znaš tko sam ja, znaš i to da sam bio Kraljev Namjesnik, i sjedio na vijećanjima s Paukom. Bi li tc zanimalo saznati da me na ovo putovanje poslao taj uškopljcnik?" On i Jaime, ali neću uvlačitisvog brata u to."Njegovo sam stvorenje u jednakoj mjeri kao ti. Nema potrebe za razmiricama između nas."
Vitezu se to ne svidje. "Uzeo sam novac od Pauka, neću to poreći, ali nikad nisam bio njegovo stvorenje. A svoju odanost sada poklanjam jednoj drugoj."
"Cersei? Baš si budala. Moja sestra traži samo moju glavu, a ti imaš tako krasno oštar mač. Zašto smjesta ne okončaš ovu farsu i obojicu nas ne poštediš?
Vitez se nasmija. "Je li ovo nekakav patuljaČki trik? Preklinjanje za smrt u nadi da ću te ostaviti na životu?" Otišao jc do vrata. "Donijet ću li nešto iz kuhinja."
"Baš lijepo od tebe. Pričekat ću te ovdje."
"Znam da hoćeš." No vitez je na odlasku za sobom zaključao vrata teškim željeznim ključem. Trgovčeva je kuća znamenita po svojim bravama. Sigurna je poput tamnice,gorko pomisli patuljak, ali barem ima te prozore.
Tyrion je znao da su mu izgledi za bijeg iz okova mali i još manji, ali svejedno se smatrao dužnim pokušati. Nastojanjem da provuče šaku kroz negvu samo sije zgulio još kože, pa mu je zapešće ostalo sklisko od krvi, a svim svojim cimanjem i navlačenjem nije uspio iščupati željezni obruč iz zida. Nabijem liga,pomisli i svali se na pod najdalje što su mu lanci dopuštali. Počeo je dobivati grčeve u nogama. Ovo će biti pakleno neudobna noć. Prva od mnogih, u to ne sumnjam.
U sobi je bilo zagušljivo, pa jc vitez otvorio zaporke da stvori poprečni propuh. Stisnuta pod zabatima u kutu zgrade, odaja je nasreću imala dva prozora. Jedan je gledao prema Dugome mostu i crno obzidanom srcu Starog Volantisa preko rijeke. Drugi je stajao nad trgom pred svratištem. Trg ribarnica, tako gaje Mormont nazvao. Ma kako da su mu lanci kratki bili, Tyrion otkrio da može dobiti pogled kroz taj drugi ako se bočno nagne i pusti da mu željezni obruč podnosi težinu. Pad mi ne bi bio tako dug kao onaj iz nebeskih ćelija Lyse Arryn, ali od njega bih sasvim jednako poginuo. Možda, da sam pijan...
Čak i u ovo doba noći na trgu je sve vrvjelo od razuzdanih mornara, kurvi što mame mušterije i trgovaca koji idu svojim poslom. Jedna crvena svećenica šmugnula je tuda u pratnji desetak akolita s bakljama kojima su halje šuštale uz gležnjeve. Podalje od njih, pred nekom su krčmom ratovala dva igrača cyvassea. stol im je stajao rob i držao fenjer nad pločom. Tyrion čuo ženski pjev. Riječi su mu bile neznane, ali napjev je bio blag i tužan. Kad bih znao što pjeva, možda bih se rasplakao.Bliže njemu, gledatelji su se okupljali oko para žonglera koji su jedan drugome dobacivali zapaljene baklje.
Njegov se pljenitelj ubrzo vratio s dva vrča i pečenom patkom. Nogom je zalupio vrata, rastrgnuo patku popola i dobacio polovicu Tyrionu. bi je uloviti, da ga lanci nisu zadržali kad je krenuo podići ruke. Tako gaje ptica pogodila u sljepoočnicu i spuznula mu vrela i masna niz lice, pa se morao prignuti i istegnuti dok su mu okovi zveckali. Dohvatio ju je iz trećeg pokušaja i radosno prionuo zubima. "Ima li piva da si je sperem niz grlo?"
Mormont mu pruži jedan vrč. "Većina Volantisa upravo se opija, pa zašto ne bi i ti?"
I pivo mu je bilo slatko. Imalo je voćni okus. Tyrion zdrav gutljaj i radosno podrignu. Vrč je bio kositren, vrlo težak. Da ga ispraznim i zavitlam mu ga u glavu, pomisli. Ako mi se

posreći, razbit ću mu lubanju. Ako mi se baš jako posreći, promašit ću ga, pa će me šakama prebiti namrtvo.Otpio je još jedan gutljaj. "Je li ovo neki blagdan?"
"Treći dan njihovih izbora. Traju im po deset. Deset dana ludila. Marševa pod bakljama, govorancija, mimičara, trubadura i plesača, uličnih koljača u dvobojima do smrti za čast njihovih kandidata, slonova s imenima predloženih trijarha naličenima na boku. Ovi žongleri izvode svoju točku za Methysa."
"Podsjeti me da glasam za drugoga." Tyrion obliže mast s prstiju. Dolje su gledatelji žonglerima bacali kovanice. "Zar svi mogući trijarsi priređuju mimičarske predstave?"
"Rade sve što misle da će im donijeti glasove", reče Mormont. "Hrana, piće, spektakli... Alios poslao stotinu zgodnih mladih ropkinja na ulice da liježu s glasačima."
"Ja sam za njega", odluči Tyrion. "Dovedi mi jednu ropkinju."
"One su za Volanlijce slobodna roda s posjedom dovoljno velikim da steknu pravo glasa. Zapadno od rijeke ima izuzetno malo glasača."
"I to traje deset dana?" Tyrion nasmija. "To bi mi se moglo svidjeti, premda imati tri kralja znači imati dva previše. Pokušavam se zamislili kako vladam nad Sedam Kraljevina uz bok svoje mile sestrice i vrlog bratanca. Jedno od nas ubilo bi preostalo dvoje u roku od godinu dana. Čudi me što i ovi trijarsi tako ne postupe."
"Nekolicina je pokušala. Možda su oni pametni, a mi smo glupi. Volantis je doživio svoju porciju gluposti, ali nikad nije trpio dječaka za trijarha. Kad god izaberu nekog luđaka, kolege ga obuzdavaju sve do isteka njegovih godinu dana. Sjeti se samo svih onih mrtvih koji bi možda još živjeli samo da su još dva kralja dijelila vladavinu s Ludim Aerysom."
Umjesto njih, on je imao mog oca, pomisli Tyrion.
"Ima ih u Slobodnim gradovima koji misle da smo s naše strane uskog mora svi divljaci", nastavi vitez. "To su oni koji ne misle da smo djeca koja vape za očevom čvrstom rukom."
"Ili majčinom?" Cersei će se oduševiti kad ovo čuje. Pogotovo nakon što joj podastre moju glavu."Čini se da dobro poznaješ ovaj grad."
"Tu sam proveo gotovo godinu dana." Vitez si promućka ostatak pića u dnu vrča. "Kad me Stark u izgnanstvo, utekao sam u Lys sa svojom drugom ženom. Braavos bi mi bolje odgovarao, ali Lyncsse htjela toplije mjesto. Umjesto da služim Braavosijcima, borio sam se protiv njih na rijeci Rhoyne, za svaki zarađeni srebrnjak žena ih jc trošila deset. Kad sam sc vratio u Lys, je ljubavnika koji mi je srdačno rekao da će me baciti u roblje zbog dugova ako je se ne odreknem i ne napustim grad. Tako stigoh u Volantis... na korak pred ropstvom, kao vlasnik ničega doli svoga mača i odjeće na sebi."
"A sada bi htio pobjeći kući."
Vitez iskapi preostalo pivo. "Sutra ću nam pronaći brod. Postelja je moja. Uzmi si koji god komad poda hoćeš, dokle god ti lanci dopuštaju da ga dosegneš. Spavaj ako možeš. Ako ne možeš, nabrajaj svoja zlodjela. To bi ti trebalo dostajati do jutra."
Imaš i ti zlodjela za koja li valja odgovarati, Jorah Mormoni, pomisli patuljak, ali činilo mu se uputnijim zadržati tu misao za sebe.
Ser Jorah objesi pojas s mačem o stupić postelje, izuje čizme, prevuče verižnjaču preko glave i svučc donju tuniku od vune, kože i znojnih mrlja, otkrivši mišićavo tijelo puno ožiljaka, prekriveno tamnom dlakom. Da ga uspijem odrati, mogao bih prodati to krzno kao bundu,pomisli Tyrion je Mormont lijegao u smrduckavu mekoću uleknutih perina.
Vitez je za tili čas zahrkao, prepustivši svoj plijen čamovanju u lancima. Uza širom rastvorena oba prozora, svjetlost mjeseca u posljednjoj četvrti prolijevala se po spavaćoj sobi. Odozdo, s trga, dopirali su zvukovi; ulomci pjesme pijanaca, mrnjaukanje mačke koja se tjera, odzvanjanje čelika o čelik izdaleka. Nekome se sprema smrt,pomisli Tyrion.
Od razdcrane kože u zapešću mu je tupo nabijalo, a negve mu nisu dopuštale da sjedne, a kamoli da se ispruži. Najudobnije mu je još bilo kad se iz vio bočno i naslonio na zid, no u tome su mu položaju ruke sasvim skoro počele trnuti. Kad se pomaknuo da im olakša

napor, osjećaj mu se vratio u naletu bola. Morao je čvrsto stisnuti zube da ne vrisne. Upitao se koliko je njegova oca boljelo kad gaje strelica probola kroz prepone, što je Shae osjećala dok joj je stezao lanac oko lažljiva grla, kako je bilo Tyshi su je silovali. Njegove patnje ništavne su u usporedbi s njihovima, samo što ga zbog toga ništa manje ne boli. Samo neka nekako prestane.
Ser Jorah prevalio se na bok, tako da je Tyrion njega samo još vidio široka, dlakava, mišićava pleća. Cak i da se uspijem izvući iz ovih okova, morao bih se popeti preko njega da dosegnem pojas s mačem. Možda, kad bi mi pošlo za rukom da lagano izvadim bodež...Ili da se možda pokuša dokopati ključa, pa da otključa vrata, krišom siđe stubištem i iskrade se kroz gostionicu... i kamo bih onda? Nemam ni prijatelja, ni novca, ne znam čak ni ovdašnji jezik.
Iscrpljenost mu je naposljetku nadjačala bolove, i Tyrion utonuo u nemiran san. Ali kad god bi mu se novi grč ukorijenio u listu i stisnuo ga, patuljak bi jauknuo u snu, držćući u lancima. Probudili su ga bolovi u svim mišićima, i otkrio je da jutro blista kroz prozore, sjajno i zlaćano poput lannisterskog lava. Odozdo su se Čuli povici prodavača ribe i drndanje kotača željeznih oboda po kaldrmi.
Jorah Mormont stajao je nad njim. "Ako te otkvačim s obruča, hoćeš li mi biti poslušan?"
"Hoćeš li mi narediti da plešem? Ples bi mi mogao teško pasti. Ne osjećam noge. Možda su mi otpale. Ako to izuzmemo, tvoje sam stvorenje. Časna lannisterska."
"Nema časti u Lannistera." Ser Jorah svejedno mu otkvači lance. Tyrion dva koraka i pade. Suze mu frcnuše na oči kad mu je krv navrla natrag u ruke. Zagrizao se za usnu i kazao: "Kamo god da idemo, morat ćeš me onamo otkotrljati."
Umjesto toga, krupni ga je vitez odnio, podigavši ga za lanac između zglavaka.
Gostionica Trgovčeve kuće bila je tmuran preplet zakutaka i izbi sagrađenih oko središnjeg dvorišta, gdje je brajda rascvale loze bacala istančane šare po podu od teških kamenih ploča, među kojima jc rasla zelena i purpurna mahovina. Ropkinje su hitale kroz mrlje svjetlosti i sjene, noseći vrčeve piva i vina, kao i nekog zelenog pića s ledom, mirisa metvice. U ovo doba jutra bio je zauzet tek svaki dvadeseti stol.
Za jednim od tih stolova sjedio je nekakav patuljak. Glatko obrijan, rumenih obraza, guste, kestenjaste kose, jaka čela i sploŠtena nosa, nasadio se na visoki stolac s drvenom žlicom u ruci i podlivenim očima udubio u zdjelu pomalo ljubičaste cicvarc. Koje ružno malo kopile,pomisli Tyrion.
Drugi je patuljak osjetio njegov pogled. Kad je podigao glavu i ugledao Tyriona, žlica mu je ispala iz ruke.
"Ugledao me je", upozori Tyrion .
"Pa što onda?"
"Prepoznao me je. Zna tko sam."
"Da te strpam u vreću, tako da te nitko ne vidi?" Vitez dotaknu balčak svoga dugog mača. "Ako mi te smjera oduzeti, slobodno nek pokuša."
Slobodno nek strada, reci radije, pomisli Tyrion. Kakva bi prijetnja on mogao biti krupnom čovjeku poput tebe? Pa samo je patuljak.
Ser Jorah zauzeo jc stol u mirnom kutu i naručio im hranu i piće. Prekinuli su post toplim, mekim pogačicama, ružičastom ribljom ikrom, kobasicama u medu i prženim skakavcima, sapravši ih niz grlo gorkoslatkim crnim pivom. Tyrion jeo kao napola izgladnio čovjek.
"Jutros imaš zdrav tek", primijeti vitez.
"Čujem da je hrana u paklu grozna." Tyrion pogled prema vratima, na koja je upravo ušao neki čovjek. Visok i zgrbljen, šiljate brade neuredno obojene purpurom. Neki trgovac iz Tyrosha. njim je izvana dopro nalet zvukova; galebljih krikova, ženskog smijeha, glasova prodavača ribe. Načas mu se učinilo da je ugledao Illyrija , ali bio je to samo jedan od onih bijelih patuljastih slonova u prolazu pokraj ulaznih vrata.

Mormont si namaza komad pogače ikrom i odgrize zalogaj. "Očekuješ nekoga?"
Tyrion slegnu ramenima. "Nikad ne znaš koga vjetar može dopuhati. Moju jedinu pravu ljubav, duha moga oca, patka." Trpnu si skakavca u usta i zahrska. "Nije loše. Za bubu."
"Sinoć su ovdje svi pričali o Zapadnim zemljama. Neki izgnani knez uposlio je Zlatnu družinu da njome ponovno osvoji svoje zemlje. Polovica volantijskih kapetana hita uzvodno u Volon Therys mu ponudi svoje brodove."
Tyrion je upravo gutao još jednog skakavca. Zamalo se ugušio njime. On se to meni ruga? Koliko bi on mogao znati o Griffu i Aegonu?"Jebi ga", reče. "A baš sam si ja mislio uposliti Zlatnu družinu, da njome ponovno osvojim Bacačevu Hrid." Da to nije neka Griffova spletka, namjerno proširena lažna vijest? Osim ako...Nije li naočiti prinčić progutao mamac? Okrenuo ih na zapad umjesto na istok, odustavši od nade za brak s kraljicom Daenerys? Odustavši od zmajeva... bi limu Griff to dopustio? "Rado ću uposliti i tebe, ser. Stolica moga oca prema pravu pripada meni. Zavjetuj mi svoj mač, pa kad ga opet steknem, utopit ću te u zlatu."
"Vidio sam jedanput čovjeka koji se utopio u zlatu. Nije to bio lijep prizor. Dobiješ li ikada moj mač, bit će to u crijeva."
"Pouzdan lijek za zatvor", reče Tyrion. "Pitaj samo mog oca." On dohvati vrč i polagano otpi gutljaj, ne bi li prikrio sve što mu se možda ukazalo na licu. Jamačno je riječ o strateškom potezu, smišljenom da zatomi sumnje Volantijaca. Ukrcati ljudstvo pod tim lažnim objašnjenjem, pa preuzeti brodovlje nakon Što flota isplovi na pučinu. Je li to Griffov plan?Možda uspije. Zlatna družina ima deset tisuća vojnika, iskusnih i disciplinirani. Samo, nijedan od njih nije pomorac. Griffbi morao držati mač pod svakim grlom, a stignu li do Zaljeva trgovaca robljem i nastane U potreba za borbom...
Služavka se vratila. "Idući ste na redu kod udovice, plemeniti ser. Jeste li joj donijeli dar?"
"Jesam. Hvala." Ser Jorah priklopi novčić curi na dlan i otpusti je.
Tyrion se namršti. "Čija je to udovica?"
"Obalna udovica. Istočno od Rhoyne š je zovu Vogarrovom kurvom, iako nikad u lice."
Patuljka to nije prosvijetlilo. "A Vogarro bi bio...?"
"Jedan slon, sedam puta trijarh, vrlo bogat, moćnik na dokovima. Dok su drugi gradili lade i slali ih na plovidbe, on je gradio molove i skladišta, ugovarao terete, mijenjao novac, osiguravao brodovlasnike od morskih nedaća. Bavio se i robovima. Kad se zatelebao u jednu od njih, Iožničku ropkinju izučenu putu sedam uzdaha u Yunkaiju, je silan skandal... i još silniji skandal kad joj je dao slobodu i uzeo je za ženu. Nakon što je umro, ona je nastavila njegovo poslovanje. Nijedan oslobođeni ne smije stanovati unutar Crne zidine, tako da je bila primorana prodali Vogarrovu vilu. Nastanila se u Trgovčevoj kući. Otad su prošle trideset dvije godine, a ona i dan-danas ovdje stanuje. Eno je iza tebe, tamo otraga kod dvorišta, stoluje za svojim uobičajenim stolom. Ne, ne osvrći se. Netko je upravo kod nje. Nakon što taj obavi svoje, doći će red na nas."
"A ta će ti babuskara pomoći kako?"
Ser Jorah ustade. "Gledaj pa vidi. Čovjek odlazi."
Tyrion saskoči sa stolice uz zveckanje čelika. Ovo bi trebalo biti poučno.
Bilo je nečega lisičjeg u stavu kojim je žena sjedila u svom kutu kod dvorišta, nečega gmazolikog u njezinim očima. Bijela joj je kosa bila tako rijetka da joj se kroz nju naziralo ružičasto tjeme. Pod jednim je okom još imala sitne ožiljke od uklanjanja suza nožem. Po stolu su bili razasuti ostaci njezina jutarnjeg obroka; glave srdela, košticc maslina, komadići pogača. Tyrionu promaklo kako je dobro izabrala svoj "uobičajeni stol"; za leđima sam kamen, lisnata niša s jedne strane za ulaske i izlaske, savršen pogled na ulazna vrata svratiŠta, no zastrt tako dubokom sjenom da je ona sama gotovo nevidljiva.
Kad gaje ugledala, starica se osmjehnula. "Patuljak", zaprede ona glasom, zloslutnim koliko i mekim. Zajednički je jezik govorila s jedva tračkom stranog izgovora. "Volantis je u

zadnje vrijeme preplavljen patuljcima, čini se. Zna li ovaj izvoditi trikove?"
Da, poželje reći Tyrion. Daj mi samostrel, pa da vidiš moj omiljeni. "Ne", odgovori Ser Jorah.
"Šteta. Jednom sam imala majmuna koji je znao izvoditi svakojake umješne trikove. Tvoj me patuljak podsjeća na njega. Donosiš mi ga na poklon?"
"Ne. Donio sam vam ovo." Ser Jorah izvadi par rukavica i pljesnu ih na stol pokraj ostalih darova koje je udovica jutros primila; srebrna pehara, kićene lepeze isklesane od nefritskih listića, tako tankih da se proziru, te jednog prastarog brončanog bodeža s runskim biljezima. Pokraj takvih blaga, rukavice su izgledale jeftino i neukusno.
"Rukavice za moje sirote, stare, smežurane ruke. Kako lijepo od tebe." Udovica ih i ne pokuša dotaknuti.
"Kupio sam ih na Dugome mostu."
"Na Dugome se mostu može kupiti praktički sve. Rukavicc, robove, majmune." Godine su joj povile hrbat i stvorile bapsku grbu na leđima, ali oči udovice bile su bistre i crne. "Reci sad ovoj staroj udovi kakvu bi ti pomoć mogla pružiti."
"Treba nam hitar prijevoz na istok, u Meereen."
Jedna riječ. Svijet Tyriona okrenuo se naglavačke.
Jedna riječ. Meereen.Ili možda nije dobro čuo?
Jedna riječ. Meereen, rekao je Meereen, vodi me u Meereen.Meereen znači život. Ili nadu u život, u najmanju ruku.
"Zašto se obraćaš meni?" reče udovica. "Ja brodove ne posjedujem."
"Mnogi su kapetani vaši dužnici."
Isporučiti me kraljici, kaže on meni. Dakako, ali kojoj kraljici? Ne misli me prodati Cersei. Nego me dati na dar Daenerys Targaryen. Zato mi nije otfikario glavu. Idemo na istok, a Griff i njegov princ idu na zapad, budale jedne blesave.
Joj, sve je to previše. Urote unutar urota, ali svi putovi vode u zmajsko ždrijelo.Nalet smijeha izletje mu s usana, i Tyrion nikako nije mogao više susprezati cerekanje.
"Patuljak ti je dobio napadaj", primijeti udovica.
"Patuljak će mi umuknuti, da mu ja ne bih začepio usta."
Tyrion si prekri usta dlanovima. Meereen!
Obalna udovica odluči ga zanemariti. "Jesmo li za piće?" upita. Čestice prašine lebdjele su zrakom dok je služavka punila dvije kupe od zelena stakla za Ser Joraha i udovicu. Tyrionu grlo bilo suho, ali njemu ništa nisu natočili. Udovica otpi gutljaj, probućka vino u ustima, proguta ga. "Svi ostali izgnanici plove na zapad, barem tako ove stare uši čuju. A svi ti kapetani koji su moji dužnici guraju se jedni preko drugih ne bi li ih onamo odveli, i izmuzli malo zlata iz blagajne Zlatne družine. Naši plemeniti trijarsi dodijelili su tucet ratnih lađa za taj pothvat, kako bi flota sigurno stigla do Kamenstuba. Pristanak je dao čak i stari Doniphos. Veličanstvene li pustolovine. A ipak, ti bi u suprotnom smjeru, ser."
"Posao mi je na istoku."
"A kakav li je to posao, pitam se? Nisu robovi, srebrna je kraljica to dokinula. Zatvorila je i borilačke jame, pa se nikako ne radi ni o teku za krvlju. Što bi drugo Meereen mogao ponuditi jednom zapadnjačkom vitezu? Cigle? Masline? Zmajeve?A, eto ga." Staričin osmijeh postade zvjerski. "Čujem priče da ih srebrna kraljica hrani mesom dojenčadi, dok se sama kupa u krvi nevinih djevojčica i svake noći uzima novog ljubavnika."
Ser Jorahu se stvrdnuše usta, "Yunkaijci ulijevaju otrov u uši. Gospo moja, ne vjerujte takvim gadostima."
"Nisam ja gospa, ali čak i Vogarrova kurva poznaje okus neistine. Tpak, ovoliko je točno... zmajska kraljica ima neprijatelje... Yunkai, Ghis, Tolos, Oarth... nego što, i Volantis, sasvim skoro. Želiš otputovati u Meereen? Samo se malo strpi, ser. Mačevi ćc im vrlo skoro zatrebati, kad ratne lađe svrnu vesla na istok da svrgnu srebrnu kraljicu. Tigrovima sc mili

pokazivati kandže, a čak su i slonovi spremni ubiti, osjete li da im nešto prijeti. Malaquo za okusom slave, a Nyessos dio svoga bogatstva duguje trgovanju robljem. Neka se još samo Alios, Parquello Belicho domogny škog položaja, i flote će zaploviti."
Ser Jorah se namrgodi. "Vrati li se Doniphos..."
"Vogarro će se vratiti prije njega, a moj mili gospodar mrtav je već trideset godina."
Neki mornar iza njih glasno zaurla. "Njima je ovo pivo? U kurac. bi pišalina bila bolje pivo."
"A ti bi je pio", odvrati mu drugi glas.
Tyrion se osvrnu da ih promotri, nadajući se beznadno da to čuje Patka i Haldona. Umjesto njih, ugledao je dva neznanca... i onog patuljka, kako stoji nekoliko koraka dalje i napeto zuri u njega. Djelovao mu je odnekud poznato.
Udovica pristojno otpi malen gutljaj vina. "Među prvim slonovima bilo je žena," reče, "onih koje svrgnuše tigrove i okončaše stare ratove. Triannu su četiri puta vraćali. To je bilo prije tristo godina, nažalost. Volantis otada nije imao nijednu trijarhinju, premda pojedine žene imaju pravo glasa. Žene dobra roda, nastanjene u prastarim palačama iza Crnih zidina, a ne stvorenja poput mene. Stara Krv dat će svojim psima i dječurliji pravo glasa prije nego ikome oslobođenom. Ne, bit će to Belicho, ili možda Alios, u svakom slučaju doći će do rata. Tako barem oni misle."
"A što vi mislite?" upita je Ser Jorah.
Tako treba, pomisli Tyrion. Pravo pitanje.
"O, i ja mislim da će doći do rata, samo ne do onoga koji bi oni htjeli." Starica se prignu, a crnc joj se oči zakrijese. "Mislim da crveni R'hllor u ovome gradu ima više štovatelja nego svi ostali bogovi zajedno. Jesi li čuo Benerra kako propovijeda?"
"Sinoć."
"Benerro vidi sutrašnjicu u svojim plamenovima", reče udovica. "Trijarh Malaquo je uposliti Zlatnu družinu, jesi li znao? Kanio je izvesti čistku u crvenom hramu i smaknuti Benerra. Nije sc usuđivao povjeriti to tigroplaštima. I među njima ih pola štuje Gospodara Svjetla, O, teški su ovo dani u Starome Volantisu, čak i za smčžurane stare udove. Ali ne ni upola tako teški kao u Meereenu, mislim. Reci mi zato, ser... zašto tražiš srebrnu kraljicu?"
"To je moja briga. Mogu platiti prijevoz za nas, dobro ga platiti. Imam srebrnjaka."
Budalo, pomisli Tyrion. Ne traži ona novac, već poštovanje. Zar nisi čuo ni riječi od onoga što ti je rekla?Opet se osvrnu. Onaj patuljak primaknuo se još bliže njihovu stolu. I čini se da u ruci drži nož. Vlasi na zatiljku počeše mu se ježiti,
"Zadrži svoje srebrnjake. Imam ja zlatnike. I poštedi me svojih crnih pogleda, ser. Prest ara sam da bi me mrštenje zastrašilo. Tvrd si čovjek, vidim, i bez sumnje umješan s tim dugim mačem o svom boku, ali ovdje vladam ja. Pucnem li prstom, mogao bi se zateći kako putuješ u Meereen prikovan za veslo u utrobi galije." Ona uze svoju lepezu od žada i otvori je. Lišće šušnu, a iz zaraslog prolaza njoj slijeva iskrade se čovjek. Lice mu je bilo preplet brazgotina, a u jednoj je ruci držao mač, kratak i težak poput satare. "Potraži obalnu udovicu,kazao ti je netko, ali trebao te pritom i upozoriti: čuvaj se udovičinih sinova.Samo, jutro je tako divno da ću te pitati ponovno. Zašto išteš Daenerys Targaryen, polovica svijeta radi o glavi?"
Lice Joraha Mormonta zatamnjelo se od bijesa, ali odgovorio joj je. "Daje služim. Da je branim. Da svoj život dadem za nju, zatreba li."
Udovicu to natjera na smijeh. "Ti bi je htio spasiti,to želiš reći? Od brojnijih neprijatelja nego što ih imenovati mogu, s nebrojenim mačevima... u tobi ti htio uvjeriti ovu sirotu udovu? U to da si vjerna junačina od zapadnjačkog viteza koja je prevalila pola svijeta da pritekne u pomoć toj... dobro, nije ona djeva, premda bi još mogla biti ljupka." Ona se opet nasmija. "Misliš li da će joj tvoj patuljak biti po volji? Što misliš, hoće li se ona okupati u njegovoj krvi, ili će joj biti dovoljno da ga skrati za glavu?"
Ser Jorah zastade u nedoumici. "Ovaj patuljak je—"

"—znam ja tko je ovaj patuljak, a i što je." Ona upre crne oči u Tyriona, đe kao kamen. "Rodosjek, kraljosjek, ubojica, prebjeg. Lannister."Ovo posljednje izgovori kao psovku. "Što ti kaniš ponuditi zmajskoj kraljici, mali čovječe?"
Svoju mržnju, poželjc reći Tyrion. toga, raširi ruke koliko su mu negve dopuštale. "Sve što ona poželi od mene. Mudar savjet, britke dosjetke, pokoji premet. Moj kurac, ako ga želi. Moj jezik, u suprotnom.
Predvodit ću joj vojske ili joj masirati stopala, što god joj je draže. A jedina nagrada koju tražim je dopuštenje da silujem i ubijem svoju sestru."
To vrati smiješak starici na lice. "Ovaj je barem iskren," izjavi, "ali ti, ser... upoznala sam desetak zapadnjačkih vitezova i tisuću pustolova istoga kova, ali nijedan nije bio tako čist kakvim li sebe želiš prikazati. Muškarci su zvijeri, sebične i nesmiljene. Ma kako im blage riječi bile, pod njima uvijek leže mračniji porivi. Nemam povjerenja u tebe, ser." Odmahnu prema njima lepezom, kao da nisu više od muha što joj zuje oko glave. "Ako vam se ide u Mcereen, plivajte. Nema pomoći koju bih vam mogla pružiti."
A tada se u isti mah prolomi sedam pakala.
Ser Jorah poče ustajati, udovica trzajem sklopi lepezu, njezin sc čovjek s brazgotinama iskrade iz sjene... a iza njih odjeknu vrisak mlade žene. Tyrion okrene na peti taman na vrijeme da vidi kako onaj patuljak jurca prema njemu. Žensko je,shvati on smjesta, to je cura odjevena u mušku odjeću. I namjerava mi zabiti taj nož u crijeva.
Na pola otkucaja srca Ser Jorah, udovica i čovjek s brazgotinama skamenjeno su stajali. Dokoličari su ih gledali s obližnjih stolova, pijuckajući pivo i vino, ali nitko se nije krenuo umiješati. Tyrion morao pomaknuti obje ruke odjednom, ali lanci su mu dali tek toliki doseg da dohvati vrč sa stola. Obujmio gaje šakom, okrenuo se i njime zalio lice patuljčice u naletu, a onda se bacio u stranu da izbjegne njezin nož. Vrč sc smrskao pod njim kad gaje pod dočekao i raspalio po glavi. Žalim gaje djevojka opet spopala. Tyrion prevrnuo na bok, tako da je zarila nož u podne daske, a onda ga istrgnula i opet njime zavitlala...
... i odjednom se odigla s poda, mahnito ritajući nožicama dok se koprcala u ruci Ser Joraha. "Ne!" jauknula je na zajedničkom jeziku Zapadnih zemalja. "Puštajme!" Tyrion začuo paranje njezine tunike dok se upirala osloboditi.
Mormont ju je jednom rukom držao za ovratnik. Drugom joj jc istrgnuo bodež iz ruke. "Dosta."
Uto se pojavio gostioničar, s močugom u ruci. Kad je spazio razbijeni vrč, procijedio je krvavu psovku i oštro priupitao što se tu dogodilo. "Pokoškali se patuljci", odgovori mu Tyroshijac purpurnom bradom, tiho se cerckajući.
Tyrion zatrepće u smočenu djevojku što se ljuljala u zraku iznad njega. "Zašto?" upita je usrdno. "Što sam ti ja uopće skrivio?"
"Ubili su ga." S tim ju je riječima napustila sva volja za borbom. Mlitavo se objesila Mormontu u ruci, a suze su joj navrle na oči. "Moga brata. Odveli su ga i ubili su ga."
"Tko ga je ubio?" upita je Mormont.
"Mornari. Mornari iz Sedam Kraljevina. Bilo ih je petorica, pijanih. Vidjeli su kako izvodimo borbenu točku na trgu i otišli za nama. Kad su shvatili da sam žensko, pustili su me, ali brata su mi odveli i ubili ga. Odrubili su mu glavu."
Tyrion osjeti iznenadan šok prepoznavanja. Vidjeli su kako izvodimo borbenu točku na trgu.Tada je znao tko je ta djevojka. "Jesi li jahala svinju?" priupita je. "Ili psa?"
"Psa", zajeca ona. "Oppo je uvijek jahao svinju."
Patuljci s Joffreyjeva vjenčanja.Upravo je njihovom predstavom one večeri započela cijela nevolja. Kako čudno, opet ih susresti pola svijeta odande.Makar možda i nije baš tako Čudno. Ako su imali pola pameti svoje svinje, utekli su iz Kraljeva Grudobrana iste noći kad je Joff poginuo, prije nego što im Cersei stigne pripisati udio u krivnji za pogibiju svog sina. "Spustite je, ser", reče on Ser Jorahu Mormontu. "Neće nam ona više ništa."

Ser Jorah ispusti patuljčicu na pod. "Žao mi je zbog tvog brata... Ali mi nismo imali nikakva udjela u njegovu umorstvu."
"On je imao." Djevojka se podiže na koljena, privijajući razderanu, vinom zalivenu tuniku uz male, blijede dojke. "Njega su oni htjeli. Mislili su da je Oppo on."Djevojka je sada otvoreno ridala, preklinjući svakoga tko bi je saslušao za pomoć. "Treba on umrijeti, onako kako je jadni moj brat umro. Molim vas. Pomozite mi. Ubijte ga, dajte." Gostioničar je grubo ščepa za jednu ruku i osovi natrag na noge, derući se na nju na volantskom, strogo je pitajući tko će njemu podmiriti štetu.
Obalna udovica hladno pogleda u Mormonta. "Vitezovi brane slabe i štite nevine, kažu. Upravo kao što sam ja najljepša djeva u cijelome Volantisu." Smijeh joj je bio prožet prezirom. "Kako se zove! dijete?"
"Peni."
Starica dozva gostioničara na jeziku Starog Volantisa. Tyrion razumio dovoljno da shvati kako mu govori da odvede patuljčicu gore, u njezine odaje, posluži je vinom i pronađe joj nešto što će obući.
Kad su otišli, udovica poče promatrati Tvriona blistavim crnim očima. "Monstrumi bi morali biti veći, čini mi se. Vrijedan si kneževske časti tamo, u Zapadnim zemljama, mali čovječe. Ovdje ti je vrijednost, nažalost.
nešto manja. Ali mislim da bi mi na koncu konca ipak bilo pametnije pomoći. Volantis nije siguran za patuljke, kako se čini."
"Predobra si." Tyrion uputi najmiliji osmijeh. "Možda bi bila tako dobra da mi skineš i ove ljupke željezne narukvice? Ovo monstrumče ima tek pola nosa, a teško se zlopati, koliko ga svrbi. Lanci su mi prekratki da si ga počešem. Dat ću ti ih na dar, i to od srca."
"Kako si ljubazan. Ali nosila sam ja u svoje vrijeme željezo, i sada znam da su mi zlato i srebro draži. A žao mi je reći da je ovo Volantis, gdje su negve i lanci jeftiniji od jučerašnjeg kruha, a robu je zabranjeno pomagati pri bijegu."
"Nisam ja rob."
"Svatko koga su porobljivači u povijesti odveli pjevao je istu tu tužbalicu. Ne usuđujem ti se pomoći... ovdje" Ona se opet prignu. "Nava Selaesori Qhoran isplovljava za Qarth Novoga Ghisa, s teretom kositra i željeza, bala vune i čipke, pedeset myrskih , mrtvacem ukiseljenim u rasolu, dvadeset ćupova zmajskih papričica i jednim crvenim svećenikom. Budite na njoj kad isplovi."
"Bit ćemo," reče joj Tyrion, "i hvala ti."
Ser Jorah se namršti. "Qarth naše odredište."
"Neće nikada stići do Qartha. je to vidio u svojim vatrama." Starica se lisičje osmjehnu.
"Kako ti kažeš." Tyrion se široko osmjehnu. "Da sam Volantijac, i slobodan, i prave krvi, dobila bi moj glas za trijarha, gospo moja."
"Nisam ja gospa," odvrati mu udovica, "samo Vogarrova kurva. Najpametnije vam je da se izgubite odavde dok nisu stigli tigrovi. Stignete li do svoje kraljice, prenesite joj poruku robova iz Starog Volantisa." Ona si dotaknu izblijedjeli ožiljak na smežuranom obrazu, odakle su joj nekoć bile isječene suze. "Recite joj da je čekamo. Recite joj da brzo dođe."

32 - JON

Kad jc čuo zapovijed, Ser Alliscr je izvio usta u nešto poput osmjeha, ali oči su mu ostale hladne i tvrde poput kremena. "Dakle, malo me kopile šalje u smrt."

"Smrt", zakriješti Mormontov gavran. "Smrt, smrt, smrt." Nepomažeš. Jon otjera pticu rukom. "Malo vas kopile šalje u izvidnicu. Da pronađete naše dušmane i ubijete ih ako zatreba. Vješti ste na maču. Bili ste glavni oružar, i ovdje i u Istočnoj Stražarnici."
Thorne dotačc balčak svoga dugog mača. "Da. Protratio sam trećinu života nastojeći naučiti prostake, tikvane i hulje osnovama mačevanja. Velike mi vajde od toga u onim šumama."
"S vama će ići Dywen i još jedan iskusan izvidnik."
"Naučit ćemo vas svemu što trebate znat', ser", Dywen će Thorneu, cerekajući se. "Naučit ćemo vas kako da lišćem brišete taj svoj visokorodeni tur, baš k'o pravi izvidnik."
Kedge Bjelooki na to se nasmija, a Crni Jack Bulwer pijunu. Ser Alliser samo izjavi: "Želite da odbijem. Onda biste mi mogli odsjeći glavu, onako kao Slyntu. Neću vam pružiti to zadovoljstvo, kopile. Samo, radije se molite da mi tamo presudi divljački mač. Oni koje ubiju Drugi ne ostaju mrtvi... i pamte. Vratit ću se, kneže Snow."
"Molit ću se za to." Jon nikad nije ubrajao Ser Alliscra Thornea među svoje prijatelje, ali on mu je ipak brat. Nitko nikad nije rekao da se svoju braću mora voljeti.
Nije bilo lako poslati ljude u divljinu, znajući kako postoje dobri izgledi da se više nikad ne vrate. Svi su iskusni ljudi, uvjeravao se Jon... ali njegov stric Benjen i njegovi izvidnici također su bili iskusni, a ukleta ih je šuma progutala bez traga. Kad su dvojica njih napokon dolunjala do Zida, već su bili utvare. Ni prvi ni posljednji put, Jon Snow se zatekao kako se pita što je postalo od Benjena Starka. Možda izvidnici naiđu na kakav njihov trag, spomenuo se, iako u to nije zapravo vjerovao.
Dywen će voditi jednu izvidnicu, a Crni Jack Bulwer i Kedge Bjelooki druge dvije. Oni su barem jedva dočekali prihvatiti se dužnosti. "Dobro je opet osjetiti konja pod sobom", primijetio je Dwyen na dverima, sišući svoje drvene zube. "Ispričavam se, kneže moj, ali svi smo već počeli vaditi iverje iz turova od pustoga sjedenja." Nitko u Crnome zamku nc poznaje šume bolje od njega, drveće i potoke, jestivo bilje, ponašanje grabežljivaca i plijena. Thome je u boljim rukama nego što zaslužuje.
Jon jc s vrha Zida promatrao odlazak jahača; tri skupine, po tri čovjeka u svakoj, svaka u pratnji para gavranova. S te su visine njihovi brdski konjići djelovali nc veći od mrava, a Jon nije mogao raspoznavati izvidnike jednog od drugog. Poznavao ih je, međutim. Svako ime bilo mu je urezano u srce. Osam dobrih ljudi, pomislio je, ijedan... pa, vidjet ćemo.
Kad se posljednji jahač izgubio među drvećem, Jon Snow se spustio u kavezu dizala na vitlo sa Žalosnim Eddom. Nekoliko raštrkanih pahuljica padalo je dok su polako silazili, plešući kroz zapuhe vjetra. Jedna je slijedila silazak kaveza, lebdeći točno između rešetaka. Padala je brže nego što su silazili, pa bi s vremena na vrijeme nestala ispod njih. Tada bi je nalet vjetra zahvatio i opet potisnuo uvis. Jon je mogao posegnuti kroz rešetke i uhvatiti je, da je htio.
"Usnio sam strašan san sinoć, moj kneže", prizna Žalosni Edd. "Bili ste moj upravitelj, donosili mi hranu i čistili za mnom. Ja sam bio vrhovni zapovjednik, bez trenutka mira."
Jon se nije nasmiješio. "Tvoja mora, moj život."
Galije Cottcra Pykea poslale su izvještaje o sve većem broju slobodnjaka na šumovitim obalama sjeverno i istočno od Zida. Vidjeli su tabore, napola sagrađene splavi, čak i trup razbijene koke koju je netko počeo popravljati. Divljaci bi uvijek nestali u šumi kad bi ih opazili, bez ikakve sumnje kako bi se iz nje vratili čim Pykeovi brodovi prođu. Za to vrijeme, Ser Denys Mallister i dalje vida vatre u noći sjeverno od Klanca. Oba zapovjednika traže još ljudi.
A odakle mi još ljudi? Jon je poslao svakome po desetoricu divljaka iz Krtograda; zelenih dječaka, staraca, nekih ranjenih i nemoćnih, ali sposobnih obavljati poslove ove ili one vrste. Nipošto zadovoljni njima, i Pyke i Mallister pismeno su mu se požalili. "Kad sam zatražio ljude, imao sam u vidu ljude Noćne straže, obučene i disciplinirane, u čiju vjernost

nikad ne bih imao razloga posumnjati", pisao je Ser Denys. Cotter Pyke bio je izravniji. "Mogao bih ih objesiti sa Zida kao upozorenje ostalim divljacima da ga se klone, jer ne vidim za njih druge svrhe", napisao je za njega meštar Harmune. "Ne bih jednome takvom povjerio ni da mi čisti noćnu posudu, a desetorica nisu dovoljna."
Željezni kavez spuštao se na kraju svog dugog lanca, škripeći i zvekećući, sve dok se napokon nije uz trzaj zaustavio stopu iznad tla u podnožju Zida. Žalosni Edd odgurnu vrata i iskoči na zemlju, čizmama probivši koricu novog snijega. Jon ga je slijedio.
Željezni je Emmet pred oružarnicom još bodrio svoje štićenike u dvorištu. Pjesma čelika po čeliku probudila je u Jonu glad. Podsjetila ga je na toplije, jednostavnije dane, kad je bio dječak u Oštrozimlju i ogledao se mačevima s Robbom pod budnim okom Ser Rodrika Casscla. I Ser Rodrik je pao, ubili su ga Theon Prebjeg i njegovi željezni kad je pokušao ponovno zauzeti Oštrozimljc. Velebna utvrda kuće Stark sada je spaljena pustoš. Sve su moje uspomene zatrovane.
Kad gaje Željezni Emmett opazio, podigao je ruku, a borba je prestala. "Vrhovni zapovjedniče. Kako vam mogu pomoći?"
"Trojicom najboljih učenika."
Emmet se naceri. "Arron. Emrick. Jace."
Konj i Skok-Robin doniješe podstavu za Vrhovnog zapovjednika, zajedno sa željeznom košuljom koja je išla preko nje, štitnicima za goljenice, čeličnim ovratnikom i polukacigom. Crni štit obrubljen željezom za ljevicu, tupi dugi mač za desnicu. Mač se srebrnkastosivo ljeskao na jutarnjem svjetlu, gotovo kao nov. Jedan od posljednjih koji je izašao iz Donalove kovacnke. Šteta što nije poživio dovoljno dugo da ga izbrusi. Mač je kraći od Duge Pandže, ah načinjen od običnog Čelika, zbog čega je teži. Udarci će mu biti malko sporiji. "Poslužit će." Jon se okrene prema svojim protivnicima. "Dođite."
"Kojega želite prvog?" upita Arron.
"Svu trojicu. Odjednom."
"Trojica na jednoga?" reče Jace u nevjerici. "To ne bi bilo pošteno." On je iz Conwyjeve posljednje skupine, sin postolara s Lijepog otoka. Možda to sve objašnjava.
"Istina. Dodi ovamo."
Kad je poslušao, Jonova oštrica ga ploštimice odalami po strani glave, oborivši ga s nogu. U tren oka, momak je imao čizmu na grudima i vršak mača na vratu. "Rat nikad nije pošten", reče mu Jon. "Sad su dvojica na jednoga, a ti si mrtav."
Kad je začuo Škripu šljunka, znao je da se blizanci približavaju. Od te će dvojice još postati izvidnici. Okrenuo sc, blokiravši Arronov zamah rubom štita i dočekavši Emrickov mačem. "To nisu koplja", viknu im. "Približite se." Krenuo je u napad da im pokaže kako sc to radi. Prvo Emrick. Zasjekao je prema njegovoj glavi i ramenima, desno i lijevo i ponovno desno. Momak je podigao štit i pokušao izvesti nespretan protuudar. Jon tresnu štitom u Emmerickov i obori ga udarcem po donjem dijelu noge... ni časa prekasno, jer gaje već napao Arron, ošinuvsi ga uz hrskav zvuk po stražnjem dijelu bedra i natjeravši da klone na koljeno. To će ostaviti modricu. Dočekao je idući udarac štitom, a onda skočio na noge i otjerao Arrona preko dvorišta. Brz je, pomislio je, dok su se dugi mačevi poljubili jednom, dvaput i triput, ali mora ojačati. Kad jc spazio olakšanje u Arronovim očima, znao je da mu je Emrick iza leda. Okrenuo sc i zadao mu udarac u pleća od kojega je poletio prema svome bratu. Dotad se Jace već osovio na noge, pa gaje Jon opet morao srušiti. "Mrzim kad mrtvaci ustaju. 1 tebi će biti tako onog dana kad susretneš utvaru." Odstupio je za korak i spustio mač.
"Velika crna vrana može kljucati male vraniće," zareža glas iza njega, "ali ima li želuca da se bori s muškarcem?"
Čegrtaljka je stajao naslonjen ne zid. Grube čekinje prekrivale su mu upale obraze, a tanka smeđa kosa vijorila mu se preko sitnih žutih očica.

"Laskaš si", reče Jon,
"Da, ali sploštio bih te."
"Stannis je spalio pogrešnog čovjeka."
"Nije." Divljak mu se naceri ustima punim smeđih, slomljenih zubi. "Spalio je čovjeka kojega je morao spaliti, da ga cijeli svijet vidi. Svi mi radimo što moramo, Snow. Čak i kraljevi."
"Emmette, pronađi mu oklop. Želim ga u čeliku, ne u starim kostima."
Kad su mu navukli verižnjaču i oklop, činilo se da se Knez od Kostiju malčice uspravio. Čak je djelovao viši, širih ramena i snažniji nego što bi Jon pomislio. To je zbog oklopa, a ne zbog njega, objasnio si je. Čak je i Sam znao djelovati gotovo zastrašujuće kad je bio odjeven od glave do pete u Čelik Donala Noyea. Divljak odbi uzeti štit koji mu je Konj ponudio. Umjesto toga, zatraži dvoručni mač. "Ovo je mio zvuk", rekao je, zamahnuvši njime kroz zrak. "Dolcpršaj bliže, Snow. Namjeravam ti očerupati perje."
Jon silovito jurnu na nj.
Čegrtaijka uzmaknu za korak i dočeka napad dvoručnim zamahom. Da Jon nije podmetnuo štit, bio bi mu probušio prsni štitnik i polomio pola rebara. Silina udarca na trenutak ga je uzdrmala i potjerala mu snažan trzaj uz ruku. Udara jače nego što sam mislio. Njegova brzina bila je još jedno neugodno iznenađenje. Kružili su jedan oko drugoga, trampeći udarac za udarac. Knez od Kostiju vraćao mu je milo za drago. Po svoj logici dvoručni veliki mač trebao je biti kudikamo nezgrapniji od Jonova dugog mača, ali divljak je njime baratao zasljepljujućom brzinom.
Novaci Željeznog Emmcta u početku su klicali svome vrhovnom zapovjedniku, ali neumoljiva brzina Čegrtaljkina napada ubrzo ih je utišala. Ne može dugo ovako, rekao si je Jon kad je blokirao još jedan udarac. Pod njegovom je silinom zastenjao. Čak i onako tup, veliki jc mač stvorio pukotinu u njegovu štitu od borovine i ulupio mu željezni rub. Ubrzo će se umoriti. Mora. Jon zamahnu prema divljakovu licu, a Čegrtaijka zabaci glavu. Zasjekao je prema listu Čcgrtaljkine noge, no on je vješto preskočio oštricu. Veliki se mač stropoštao na Jonovo rame, dovoljno silovito da mu naramnik zazvoni. Jon se povuče. Knez od Kostiju krenu za njim, cerckajući se. Nema štit, podsjeti se Jon, a onaj čudovišni mač previše je nezgrapan za pariranje. Trebao bih na svaki njegov udarac uzvratili dvama. No nekako nije, a udarci koje je izvodio nisu imali učinka. Divljak bi uvijek naizgled izmaknuo ili kliznuo u stranu, pa bi mu Jonov dugi mač okrznuo rame ili ruku. Ubrzo se zatekao kako sve više uzmiče, nastojeći izbjeći protivnikove silovite udarce i uspijevajući tek polovično u tome. Štit mu se sveo na triješće. Stresao ga je s Ijcvice. Znoj mu se slijevao niz lice i pekao mu oči ispod kacige. Prejak je i prebrz, shvatio jc, a s tim velikim mačem teži je i ima veći doseg od mene. Borba bi bila drugačija daje naoružan Dugom Pandžom, ali...
Prilika mu se ukazala pri sljedećem Čegrtaljkina unakrsnom zamahu. Jon se bacio naprijed i zabio u suparnika, te su pali 2ajedno, isprepletenih nogu. Čelik je tresnuo o čelik. Obojica su izgubili mačeve dok su se kotrljali po tvrdom tlu. Divljak mu je zabio koljeno među noge. Jon je švignuo oklopljenom šakom. Čegrtaljka je nekako završio na njemu, s Jonovom glavom među rukama. Lupio je njome o tlo, a onda mu strgnuo vizir. "Da imadem bodež, sad bi ostao bez jednog oka", zarežao je prije nego što su ga Konj i Željezni Emmett stigli odvući s prsa Vrhovnog Zapovjednika. "Pušćajte me, proklete vranetine", zaurlao je.
Jon se teškom mukom podignu na koljeno. U glavi mu je zvonilo, a usta su mu bila puna krvi. Ispljunuo ju je i rekao: "Dobra borba."
"Laskaš samome sebi, vrano. Nijesam se ni oznojio."
"Idući put hoćeš", odvrati Jon. Žalosni Edd mu je pomogao ustati i otkopčao mu kacigu. Zaradila je nekoliko dubokih ulubljenja kojih na njoj nije bilo kad ju je nataknuo. "Pustite

ga." Jon dobaci kacigu Skok- -Robinu, koji je ispusti iz ruke.
"Moj kneže," reče Željezni Emmett, "zaprijetio vam je da će vas ubiti, svi smo to čuli. Rekao je, kad bi imao bodež—"
"Ima bodež. Ondje o pojasu." Uvijek postoji netko brži i jači, rekao je Ser Rodrik jednom Jonu i Robbu. To je čovjek s kojim se nastojte suočiti na dvorištu, prije nego što se budete morali s nekim takvim suočiti na bojištu.
"Kneže Snow?" reče neki tihi glas.
Okrenuo sc i ugledao Clydasa kako stoji podno napuklog luka, s pergamentom u ruci. "Od Stannisa?" Jon se nadao vijestima od kralja. Noćna straža sc ne upleće, znao je, i ne bi mu trebalo biti važno koji će kralj pobijediti. Ali nekako mu je bilo. "Radi li se o Dubokogajskom?"
"Ne, kneže." Clydas mu pruži pergament. Bio je čvrsto smotan i zapečaćen, zapečaćen tvrdim ružičastim voskom. Samo se Strahotvrda služi ružičastim pečatnim voskom. Jon strgnu oklopnu rukavicu, uze pismo i prelomi pečat. Kad je spazio potpis, zaboravio je na batine koje mu je Čegrtaljka zadao.
Ramsay Bolton, knez Rogate Šume, pisalo je krupnim, šiljatim rukopisom. Smeđa se tinta Ijuštila kad je Jon prešao palcem preko nje. Ispod Boltonova potpisa, knez Dustin, kneginja Cerwyn i četvorica Ryswellovih dodali su vlastita obilježja i pecate. Nečija je grublja ruka narisala orijaša kuće Umber. "Smijemo li znati što piše, kneže?" upita ga Željezni Emmett.
Jon nije uviđao razlog da mu ne kaže. "Zauzeli su Jarak Cailin. Oderana trupla željeznih pribijena su na stupove duž kraljevske ceste. Roose Bolton saziva sve odane knezove u Humkograd, da iskažu odanost Željeznom prijestolju i proslave vjenčanje njegova sina s..." Srce kao da mu načas stade. Ne, to nije moguće. Umrla je u Kraljevu Grudobranu, s ocem.
"Kneže Snow?" Clydas se upilji u njega mutnim, ružičastim očicama. "Je li vam... loše? Izgledate..."
"Vjenčat će sc s Aryjom Stark. Mojom scstricom." Jonu je gotovo izašla pred oči u tom trenutku, duguljasta lica i kraka ta, cijcla sazdana od kvrgavih koljena i oštrih laktova, musava lica i raščupane kose. Jedno će oprati, a drugo počešljati, nema sumnje, ali on ne može zamisliti Aryju u vjenčanoj haljini, kao ni u postelji Ramsayja Boltona. Koliko god se bude bojala, neće to pokazati. A pokuša lije on taknuti, oduprijet će mu se.
"Vaša sestra," reče Željezni Emmett, "koliko je njoj..."
Dosad će joj već biti jedanaest, pomisli Jon. Još je dijete. "Nemam sestru. Jedino braću. Jedino vas." Kneginja Catelyn poveselila bi se da čuje ove riječi, znao je. Zbog toga mu ih nije bilo ništa lakše izustiti. Prsti su mu se stisnuli oko pergamenta. Kad bi barem mogli jednako lako slomiti Ramsayju Boltonu vrat...
Clydas se nakašlja. "Hoće li biti odgovora?"
Jon odmahnu glavom i udalji se.
Do večeri su modrice koje mu je Čegrtaijka zadao postale ljubičaste. "Požutjet će prije nego što izblijede", rekao jc Mormontovu gavranu. "Izgledat ću žuto poput Kneza od Kostiju."
"Kostiju", složi se ptica. "Kostiju, kostiju."
Čuo jc tih žamor izvana, premda preslab da bi razabrao riječi. Zvuče tisuću liga daleko. To gospa Melisandre i njezini sljedbenici razgovaraju uz svoje noćne vatre. Svake noći u suton crvena žena predvodi svoje sljedbenike u večernjim molitvama, tražeći od svog crvenog boga da ih provede kroz tamu. .fer noć je mračna i strahota puna. Otkako su Stannis i većina kraljičinih ljudi otišli, njezino se stado uvelike smanjilo; ostalo je pola stotine slobodnjaka iz Krtograda, šačica čuvara koje joj je ostavio kralj, i možda tucet crne braće koja su prisvojila njezina crvenog boga.
Jon se osjećao ukočenim poput šezdesetogodišnjaka. Mračni snovi, pomislio je,

igrizodušje. Misli su mu se stalno vraćale Aryji. Nema načina da joj pomognem. Odrekao sam se sve rodbine kad sam izrekao zakletvu. Da mi jedan od mojih ljudi kaže kako mu je sestra u opasnosti, rekao bih mu da ga se to ne tiče. Kad čovjek jednom položi zakletvu, krv mu postane crna. Crna poput srca kopileta. Svojedobno je naložio Mikkenu da načini mač za Aryju, koljačku oštricu, dovoljno malenu da joj stane u ruku. Iglu.
Upitao se ima li je ona još uvijek. Probadaš ih zašiljenim krajem, rekao joj je, ali kad bi pokušala probosti Kopilana, to bi je moglo stajati života.
"Snow", promrmlja gavran kneza Mormonta. "Snow, Snowl"
Odjednom to više nije mogao trpjeti ni trenutka dulje.
Zatekao je Duha pred svojim vratima, kako glođe volovsku kost da bi se domogao srži.
"Kad si se vratio?" Strahovuk se osovi na noge, ostavivši kost da otapka za Jonom.
Mully i Kegs stajali su uz dovratak, oslonjeni o koplja. "Vani je vraški ledeno, gospodaru", upozori Mully kroz zamršenu riđu bradu. "Dugo ćete biti vani?"
"Ne. Samo trebam udahnuti zraka." Jon iskorači u noć. Nebo bijaše puno zvijezda, a vjetar je puhao duž Zida. Čak je i mjesec izgledao hladno; imao je žmarce preko cijelog lica. Tada ga je dostigao prvi zapuh, zasjekavši kroz slojeve vune i kože i natjeravši ga da zacvokoće. Grabio je dvorištem, u zube tom vjetru. Plašt mu je bučno lepršao s ramena. Duh je išao za njim. Kamo idem? Sto radim? Crni Zamak bio je miran i tih, njegove dvorane i kule mračne. Moje sjedište, pomisli Jon Snow. Moji dvori, moj dom, moje zapovjedništvo. Ruševina.
U sjeni Zida tijelo strahovuka mu dotače prste. Na pola otkucaja srca noć oživjc od tisuću mirisa, a Jon Snow začu pucketanje korice na krpici starog snijega. Netko stoji iza njega, iznenada je shvatio. Netko tko miriše toplo kao ljetni dan.
Kad sc okrenuo, ugledao je Ygrittc.
Stajala je pod spaljenim kamenjem Kule vrhovnog zapovjednika, zaogrnuta tamom i uspomenama. Svjetlost mjeseca sjala joj je u kosi, u crvenoj kosi koju je poljubila vatra. Kad je to ugledao, Jonu se srce popelo u grlo. "Ygritte", izusti on.
"Kneže Snow," Glas pripadaše Melisandre.
Od iznenađenja je ustuknuo. "Gospo Melisandre." Načinio je korak natrag. "Zamijenio sam vas s nekim." U mraku su sve halje sive. No njezine su odjednom postale crvene. Nije shvaćao kako ju je mogao zamijeniti s Ygritte. Ona je viša, mršavija, starija, iako joj je mjesečina isprala godine s lica. Maglica joj se dizala iz nosnica i s blijedih ruku, nagih u noći. "Smrznut će vam se prsti", upozori je Jon.
"Ako je to volja R'hllorova. Noćne sile nc mogu taknuti one čije je srce okupano božanskom svetom vatrom."
"Ne brinem se ja za vaše srce. Samo za vaše ruke."
"Srce je jedino važno. Ne očajavajte, kneže Snow. Očaj je oružje neprijatelja, onoga čije se ime izgovoriti ne smije. Vaša sestra nije izgubljena."
"Nemam sestru." Te riječi bijahu noževi. Što ti znaš o mojem srcu, svećenice? Što ti znaš o mojoj sestri?
Melisandre ga podsmješljivo pogleda. "Kako se zove ta sestrica koju nemate?"
"Arya." Glas mu postade hrapav. "Moja polusestra, zapravo..."
"... jer ste nezakonita roda. Nisam zaboravila. Vidjela sam vašu sestru u mojim vatrama, kako bježi iz tog braka na koji su je primorali. Putuje ovamo, k vama. Djevojka u sivom na umirućem konju, vidim je jasno kao dan. To se još nije dogodilo, ali hoće." Ona se zagleda u Duha. "Smijem li dotaknuti vašega... vuka?"
Sama pomisao na to probudi nelagodu u Jonu. "Radije nemojte."
"Neće me ozlijediti. Zovete ga Duh, da?"
"Da, ali..."
"Duh." Melisandre tu riječ pretvori u pjesmu.

Strahovuk otapka prema njoj. On poče oprezno kružiti oko nje, njuškajući. Kad je ispružila ruku, onjušio je i nju, a onda gurnuo nos u njezine prste.
Jon ispusti bijeli dah. "Nije uvijek tako..."
"... topao? Toplina privlači toplinu, Jone Snow." Oči su joj bile dvije crvcnc zvijezde koje blistaju u mraku. Pod njezinim se grlom ljeskao rubin, kao treće oko što sja jasnije od ostala dva. Jon primijeti kako se Duhu oči crveno presijevaju poput njega kad god ih svjetlo dotakne pod pravim kutom. "Duh", zazva ga. "Dođi."
Strahovuk ga pogleda kao da ga ne poznaje.
Jon se namršti u nevjerici. "To jc... neobično."
"Mislite?" Kleknula je i počešala Duha iza uha. "Vaš je Zid čudnovato mjesto, ali ovdje ima moći, ako je želite iskoristiti. Moći što počiva u vama i u ovoj životinji. Odupirete joj se i u tome griješite. Prigrlite je. Upotrijebite jc."
Ja nisam vuk, pomislio je. "A kako ću to učiniti?"
"Mogu vam pokazati." Melisandre vitkom rukom obgrli Duha, a strahovuk joj liznu lice. "Gospodar Svjetla u svojoj nas je mudrosti učinio muškima i ženskima, dvama dijelovima veće cjeline. U našem sjedinjenju leži moć. Moć stvaranja života. Moć stvaranja svjetlosti. Moć bacanja sjena."
"Sjena." Riječ je zazvučala mračnije kad ju je on izgovorio.
"Svaki čovjek koji hoda zemljom baca sjenu na svijet. Neke su tanke i slabe, druge duge i tamne. Trebali biste pogledati iza sebe, kneže Snow. Mjesec vas je poljubio i ocrtao vašu sjenu na ledu, dvadeset stopa visoku."
Jon se osvrnu. Sjena je bila ondje, baš kako je rekla, ocrtana mjesečinom na Zidu. Djevojka u .sivom na umirućem konju, pomisli. Dolazi ovamo, k tebi. Arya. Okrenuo se prema crvenoj svećcnici. Jon je osjećao njezinu toplinu. Ona ima moć. Misao je došla nepozvana, ščepavši ga željeznim zubima, ali ovo nije žena čiji je dužnik želio postati, čak ni zbog svoje sestrice. "Dalla mi je jednom nešto rekla. Valina sestra, žena Mancea Ravdera. Rekla je da je čarolija mač bez drška. Nema sigurnog načina da je se uhvati."
"Mudra žena." Melisandre se uspravi, dok joj je vjetar mreškao crvene halje. "Ipak, mač bez drška svejedno je mač, a dobro ga je imati kad ste okruženi neprijateljem. Počujte me sada, Jone Snow. Devet je vrana odletjelo u bijelu šumu u potrazi za vašim neprijateljima. Trojica njih su mrtvi. Nisu još umrli, ali njihova smrt je tamo i čeka ih, a oni joj jašu ususret. Poslali ste ih da budu vaše oči u tami, ali bit će slijepi kad vam se vrate. Vidjela sam njihova blijeda mrtva lica u mojim plamenovima. Prazne očne duplje, iz kojih kaplje krv." Ona si odmaknu crvenu kosu s čela, i crvene joj oči sijevnuše. "Ne vjerujete mi. Hoćete. Cijena toga bit će tri života. Mala cijena za mudrost, neki bi rekli... premda je niste morali platiti. Sjetile se toga kad ugledate slijepa i unakažena lica svojih mrtvih. A kada dode taj dan, prihvatite moju ruku." Maglica se uzdizala s njezine blijede puti, i na trenutak se učinilo kao da joj blijedi, čarobni plamičci poigravaju oko prstiju. "Prihvatite moju ruku," ponovi ona, "i dopustite mi da spasim vašu sestru."

33 - DAVOS

Čak i u tmini Vučjeg brloga Davos Seaworth je uviđao da jutros nešto nije kako treba. Probudio ga je zvuk glasova, pa se prišuljao vratima svoje ćelije, ali drvo je bilo predebelo da kroz njega razabere rijeci. Zora je stigla, ali ne i kaša koju mu Garth donosi svakog jutra da njome prekine post. To ga je zabrinulo. Svi su dani uvelike isti unutar Vučjeg brloga, a svaka promjena obično ide nagore. Danas je možda dan moje smrti. Garth

možda već i sada sjedi s brusnim kamenom i dotjeruje oštricu Gospe Lu.
Vitez od Luka nije zaboravio posljednje riječi koje mu je uputio Wyman Manderly. Vodi ovog stvora u Vučji brlog i odrubi mu glavu i šake, zapovjedio je debeli knez. Neću moći ni zalogaja staviti u usta dok ne vidim glavu ovog krijumčara nabijenu na kolac, s glavicom luka zabijenom u te lažljive zube. Svake večeri Davos zaspi s tim riječima u glavi, i svako se jutro s njima budi. A da slučajno ne bi zaboravio, Garth ga uvijek drage volje podsjeti. "Mrtvac", tako on zove Davosa. Kad mu ujutro svrati, uvijek kaže: "Evo kaše za mrtvaca." Navečer mu dobaci: "Puhni u tu svoju svijeću, mrtvac."
Jednom je prilikom Garth doveo svoje gospe da ih mrtvac upozna. "Kurva ne izgleda naročito," rekao je dok je milovao hladnu, crnu željeznu šipku, "ali kad je zažarim do usijanja i pustim jc da ti takne kurac, zavapit ćeš za majkom. A ovo ti je moja Gospa Lu. Ona ćc ti odrubiti glavu i šake čim nam knez Wyman pošalje naredbu." Davos nikad nije vidio sjekiru veću od Gospe Lu, a ni oštriju. Garth je povazdan oštri, govore drugi čuvari. Neću moliti za milost, čvrsto je odlučio Davos. Dočekat će smrt kao vitez, zatražiti jedino da mu glavu odrube prije šaka. Ćak ni Garth nije tako okrutan da mu to uskrati, nadao se.
Glasovi su se kroz vrata čuli slabo i nejasno. Davos ustade i poče koračati po ćeliji. Prema mjerilima ćelija, ova je velika i neobično udobna. Slutio je daje nekoć možda bila ložnica nekog kneževića. Triput je prostranija od njegove kapetanske kabine na Crnoj Bessi, veća čak i od kabine koju je Salladhor Saan uživao na svome Valyrianu. Premda joj je jedini prozor još prije mnogo godina bio zazidan ciglama, najednom se zidu još koči kamin dovoljno velik da primi lonac, a u jednom je zakutku ugrađen pravi pravcati zahod. Pod je prekriven iskrivljenim daskama punim iverja, a strunjača za spavanje smrdi po plijesni, ali te su neudobnosti sitne naspram onoga što je Davos očekivao.
Hrana ja je također iznenadila. Namjesto cicvare, starog kruha i trulog mesa, uobičajene tamničarske ponude, Čuvari mu donose svježe ulovljenu ribu, još tople hljebove 12: krušne peći, začinjenu janjetinu, repu, mrkvu, čak i rakove. Gartha t o nimalo ne veseli. "Mrtvaci ne bi smjeli jesti bolje nego živi", potužio :se, ne jednom. Davos ima krzna da ga noću griju, drvo da si loži vatru, č; istu odjeću, masnu lojenicu. Kad je zatražio Qaijir-, tjexo L cnoiJa, Thou?} mu ih je već sutradan donio. Kad je zatražio knjigu, kako bi održao umijeće čitanja, Terry mu se vratio sa Sedmerokrakom zvijezdom.
Uza sve te udobnosti, ćelija mu je ipak ćelija. Zidovi su joj od punog kamena, tako debelog da nc čuje ništa iz izvanjskoga svijeta. Vrata su od hrastovine i željeza, a čuvari preko njih drže zasun. Četiri teške negve vise o lancima sa stropa i čekaju dan kad ga knez Manderly odluči baciti u okove i prepustiti Kurvi. Danas je možda taj dan. Kad mi Garth idući put otvori vrata, možda to neće biti zato da mi donese kašu.
U trbuhu mu krulji, što je jasan znak da jutro polagano odmiče, a od hrane još ni traga. Najgori dio nije umrijeti, već ne znali ni kada ni kako. U svojim je krijumčarskim danima iznutra vidio pokoji zatvor i tamnicu, ali njih je dijelio s drugim zarobljenicima, tako da je uvijek imao nekoga s kime bi mogao razgovarati, podijeliti svoja nadanja i strahovanja. Ne i ovdje. Izuzev svojih čuvara, Davos Seaworth tu ima cijeli Vučji brlog za sebe.
Zna da u podnožju zamka postoje istinske tamnice; komore s vratima u stropu, mučionice i vlažne jame gdje golemi crni štakori stružu po mraku. Njegovi tamničari tvrde da su sve trenutačno nenastanjene. "Ovdje ti nema nikoga osim nas, Lukovice", kazao mu je Ser Bartimus. On mu je glavni tamničar, taj kosturni, jednonogi vitez s brazgotinom na licu i slijepim okom. Kada se Ser Bartimus zagleda malo dublje u pehar (a Ser Bartimus gotovo se svakodnevno zagleda malo dublje u pehar), voli se hvastati time kako je spasio život kneza Wymana u Bici na Trozupcu. Za nagradu je dobio Vučji brlog.
Ostatak "nas" sastoji se od kuhara kojega Davos nikad nije vidio, šestorice gardista u vojarni u prizemlju, dviju pralja i dvojice ključara koji nadziru zatvorenika. Therry je onaj mladi, sin jedne pralje, dječak od četrnaest godina. Stariji je Garth, golem, ćelav i šutljiv,

koji svaki dan nosi isti masni kožni prsluk, a mrgodan pogled nikako da mu side s lica. Krijumčarske su godine stvorile u Davosu Seaworthu osjećaj o tome kad se netko vara, a Garth se sada vara. Vitez od Luka pazi na svoj jezik u njegovoj blizini. Manje jc suzdržan uz Therryja i Ser Bartimusa. Zahvaljuje im na hrani, potiče ih na priče o svojim nadanjima i povijestima, pristojno im odgovara na pitanja i nikad ih prejako ne salijeće vlastitim upitima. Kad ih nešto i zamoli, to budu sitnice; lavor vode i malo sapuna, knjiga za štivo, još pokoja svijeća. Većinu mu takvih molbi ispune, na čemu im je Davos smjerno zahvalan. Nijedan mu nikad ne želi ništa reći o knezu Manderlyju, kralju Stannisu ili Freyevima, ali spremni su potegnuti druge teme. Therry bi htio otići u rat kada dovoljno odraste, da se bori u bitkama i postane vitez. Rado će se potužiti i na svoju majku. U povjerenju mu je rekao da ona liježe s dvojicom gardista. Svaki stražari u zasebnoj smjeni i ne zna za onoga drugog, ali jednoga će dana ovaj ili onaj dokučiti kako zaista stoji stvar, a onda će pasti krv. Ima večeri kad momak čak donese mješinu vina u ćeliju, pa propitkuje Davosa o krijumčarskom životu dok piju.

Ser Bartimusa izvanjski svijet ne zanima, kao ni, dapače, išta što se zbilo otkako je zbog onog konja bez jahača i meštrove pile ostao bez noge. Ipak, s vremenom je zavolio Vučji brlog, i ništa mu nije draže od priča o njegovoj dugoj i krvavoj povijesti. Brlog je mnogo stariji od Bijele Luke, kazao je vitez Davosu. Sazdao ga je kralj Jon Stark da brani ušće Bijelog Noža od napadača s mora. Mnogi je mlađi sin Kralja na Sjeveru ovdje stolovao, mnogi brat, mnogi stric, mnogi bratić. Neki su predavali zamak vlastitim sinovima i unucima, pa su na stablu kuće Stark izrasle mnoge pokrajnje grane; Greystarkovi su najdulje istrajali, i pet su stoljeća držali Vučji brlog, sve dok se nisu drznuli priključiti Strahotvrđi u pobuni protiv Starkova iz Oštrozimlja.

Nakon njihova pada, zamak je prošao kroz još mnoge druge ruke. Kuća Flint držala ga je jedno stoljeće, kuća Locke gotovo dva. Slateovi, Longovi, Hol tovi i Ashwoodovi držali su ovdje prevagu, zaduženi iz Oštrozimlja da paze na sigurnost rijeke. Pljačkaši s Tri Sestre u jednoj su prilici zauzeli zamak i pretvorili ga u svoje sjeverno uporište. U ratovima između Oštrozimlja i Doline pod opsadu gaje stavio Osgood Arryn, Stari Jastreb, a spalio ga je njegov sin, onaj kojega pamte kao Kandžu. Kad je stari kralj Edrick Stark odviše onemoćao da brani svoje kraljevstvo, Vučji su brlog osvojili robovlasnici s Kamcnstuba. Svoje su zatočenike žigosali usijanim željezom i podvrgavali biču prije nego što će ih odaslati preko mora, a isti su ovi zidovi od crnog kamena svjedočili i tome.

"Zatim je stigla duga, okrutna zima", reče Ser Bartimus. "Bijeli se Nož tvrdo zamrznuo, a čak se i u zaljevu počeo skupljati led. Vjetrovi su dotulili sa sjevera i stjerali te robovlasnike pod krov da se šćućure oko vatrica, a dok su se oni tako grijali, spopao ih je novi kralj. To ti je bio Brandon Stark, praunuk Edricka Snježnobradog, onaj zvan Ledenooki. On je povratio Vučji brlog, svukao robovlasnike dogola i predao ih robovima koje je pronašao okovane u tamnicama. Kazuje se da su njihova crijeva povješali po krošnji drveta srca, kao danak bogovima. Starim bogovima, ne ovima novim s juga. Vaša Sedmorica zimu ne poznaju, a ni zima ne poznaje njih."

Davos nije mogao poreći istinu u tome. Koliko je vidio u Istočnoj Stražarnici pokraj mora, ni sam radije ne bi upoznao zimu. "Kojih se bogova ti držiš?" upitao je jednonogog viteza.

"Starih." Kad se Ser Bartimus isccrio, izgledao je upravo kao lubanja. "Ja i moji živjesmo tu prije Manderlyjevih. Sva je prilika da su baš moji preci razapeli ta crijeva po krošnji."

"Nisam znao da su sjevernjaci ikada podnosili krvne žrtve svome drveću srca."

"Mnogo i više toga vi južnjaci ne znate o sjeveru", otpovrnuo mu je Ser Bartimus.

Nije se prevario. Davos je sjedio uz svoju svijeću i gledao u pisma koja je nažvrljao riječ po riječ u svojim zatvoreničkim danima. Bijah bolji krijumčar nego vitez, napisao je svojoj ženi, bolji vitez nego Kraljev namjesnik, bolji Kraljev namjesnik nego muž. Strahovito mije žao. Marya, volio sam te. Molim te, oprosti mi krivde koje sam ti nanio. Izgubi li Stannis

ovaj rat, i mi ćemo izgubiti posjede. Odvedi sinove preko uskog mora u Braavos i uči ih da me dobrostivo pamte, molim te. Osvoji li Stannis Željezno prijestolje, kuća Seaworth preživjet će, a Devan će ostati na dvoru. On će ti pomoći da ostale sinove smjestiš kod plemenitih knezova, gdje mogu služiti kao puževi ištitonoše, i zaslužiti vitešku čast. Bolji joj savjet od toga nije mogao dati, premda mu je bilo krivo što ne zvuči mudrije.
Napisao je pisma i svakome od trojice preživjelih sinova, ne bi li lakše upamtili oca koji je vrhovima svojih prstiju kupio njihova imena. Poruke Steffonu i mladome Stannisu bile su mu kratke, ukočene i nezgrapne; istini za volju, ne poznaje ih ni upola tako dobro kao šio jc poznavao starije sinove, one koji su izgorjeli ili se udavili na Crnovodi. Dcvonu je napisao više, kazavši mu kako se ponosi time što vlastita sina vidi kao štitonošu kralja, i podsjetivši ga da kao najstariji ima dužnost štititi svoju gospu majku i mlađu braću. Reci Njegovoj Milosti da sam dao sve od sebe, dovršio je. Žao mije što sam ga iznevjerio. Svoju sam sreću izgubio kada i kosti prstiju, na dan kad je rijeka podno Kraljeva Grudobrana gorjela.
Davos se sporo provlačio kroz pisma, iščitavajući svako po nekoliko puta, pitajući se bi li trebao tu promijeniti ili tamo dodati pokoju riječ. Čovjek bi trebao imati više toga za reći dok gleda u kraj svog života, smatrao je, ali riječi su mu teško stizale. Nisam tako loše prošao, uvjeravao se. Uzdigao sam se od Buvljaka do Kraljeva namjesnika, i naučio sam čitati i pisati.
Još je sjedio zgrbljen nad pismima kad je začuo zveket željeznih ključeva obješenih o prsten. Tren oka zatim vrata njegove ćelije širom su se otvorila.
Čovjek koji jc prošao kroz njih nije bio nijedan od njegovih tamničara. Bio je visok i ispijen, duboko izborana lica i razbarušene sijedosmeđe kose. Dugi mu je mač visio o boku, a plašt zagasite skrletne boje prikopčao je na ramenu teškim srebrnim brošem u obliku oklopljene šake. "Kneže Seaworth," reče, "nemamo mnogo vremena. Pođite sa mnom, molim vas."
Davos sumnjičavo odmjeri došljaka. Zbunilo ga je ono "molim vas". Takve se ljubaznosti ne ukazuju često ljudima koji će uskoro ostati bez glave i šaka. "Tko ste vi?"
"Robett Glover, ako izvolite."
"Glover. Vaša je stolica bila Dubokogajski Humak."
"Stolica moga brata Galbarta. Bila jc i još jest, zahvaljujući vašemu kralju Stannisu. On je preoteo Dubokogajski od željezne kuje koja ga je ukrala, i nudi ga vratiti onima kojima po pravu pripada. Mnogo i još više zbilo se otkako su vas zatvorili unutar ovih zidova, kneže Davose. Jarak Cailin je pao, a Roose Bolton se vratio na sjever s mladom kćeri Neda Starka. Vojska Frevevih stigla je s njim. Bolton je odaslao gavranove, pozvao sve kneževe sjevera u Humkograd. Zahtijeva odavanje počasti i davanje talaca... te svjedočenje vjenčanju Aryje Stark i njegova kopilana Ramsaya Snowa, braku kojim Boltonovi kane položiti pravo na Oštrozimlje. Hoćete li sada poći sa mnom, ili ne?"
"Kakva li izbora imam, milostivi? Poći uz vas, ili ostati uz Gartha i Gospu Lu?"
"Tko je Gospa Lu? Neka pralja?" Glover je bivao sve nestrpljiviji. "Sve će vam se razjasniti, pođete li sa mnom."
Davos ustade. "U slučaju moje smrti, milostivi, preklinjem vas da se pobrinete za to da moja pisma budu isporučena."
"Dajem vam riječ da će biti... samo, smrt vam neće stići od ruke Gloverovih, kao ni kneza Wymana. Hajdemo hitro, slijedite me."
Glover ga je poveo kroz mračnu dvoranu i niz izlizano stubište. Prešli su božansku šumu zamka, gdje je drvo srca izraslo tako golemo i gusto daje pogušilo sve hrastove, brijestove i breze, i debelim blijedim granama probilo zidove i prozore što odozgo gledaju na nj. Korijeni su mu opsegom ravni čovječjem struku, deblo tako široko da lice urezano u njega djeluje debelo i ljutito. Iza luga usud-drveća Glover je otvorio zahrđala željezna vratašca i zastao da pripali baklju. Kad se rumeno i vrelo rasplamsala, odveo je Davosa niz još jedno

stubište u podrum nadsvođena stropa gdje je bijela korica soli prekrivala suzne zidove, a morska im je voda pri svakom koraku šljapkala pod nogama. Prošli su nekoliko podruma, i kroz niz vlažnih, malih, smrdljivih ćelija, vrlo različitih od odaje u kojoj je Davos tamnovao. Zatim su se našli pred praznim kamenim zidom koji se okrenuo kad ga je Glover gurnuo. Iza njega se nalazio dug, uzak tunel, i još jedno stubište. Ono je vodilo uvis.
"Gdje smo?" upita Davos pri usponu. Riječi mu nejasno odjeknuše kroz tamu.
"Na stubama podno stuba. Prolaz vodi ispod Dvorskih stuba do Novog dvorca. Tajni put. Ne bi valjalo da vas se vidi, kneže. Smatra se da ste mrtvi."
Evo kaše za mrtvaca. Davos se nastavi uspinjali.
Izašli su kroz još jedan zid, ali ovaj je s druge strane bio od tokarena drva i gipsa. Soba sa suprotne strane bila je majušna, topla i udobno namještena, s myrskim sagom na podu i zapaljenim svijećama od pčelinjeg voska na stolu. Davos je odnekud izbliza čuo svirku svirala i gusala. Na zidu je visjela ovčja koža s naslikanim zemljovidom sjevera, izblijedjelih boja. Ispod zemljovida sjedio jc Wyman Manderly, orijaški knez Bijele Luke.
"Sjednite, molim." Knez Manderly nosio je bogato ruho. Baršunasti haljetak bio mu je meke plavozelene boje, izvezen zlatnim koncem na obrubu, rukavima i ovratniku. Plašt mu je bio od hermelina, prikopčan zlatnim ostima na ramenu. "Jeste li gladni?"
"Nisam, vaše gospodstvo. Vaši me tamničari dobro hrane."
"Ima vina, ako žeđatc."
"Pregovarat ću s vama, vaše gospodstvo. Tako mi je zapovjedio moj kralj. Ne moram zbog toga i piti s vama."
Knez Wyman uzdahnu. "Krajnje sam se sramotno ponio prema vama, znam. Imao sam svoje razloge, ali... molim vas, sjednite i pijte, kumim vas. Nazdravite za siguran povratak moga sina. Wylisa, moga najstarijeg sina i nasljednika. Kod kuće je. To što čujete njegova je gozba dobrodošlice. U Sirenovu se dvoru sad jedu pite od paklara i divljači s pečenim kestenima. Wynafryd pleše s onim Freyem za kojeg će se udati. Ostali Freyevi nazdravljaju našemu prijateljstvu peharima vina."
Kroz glazbu jc Davos čuo mrmor mnoštva, zveckanje pehara i tanjura. Ništa nije rekao.
"Upravo stigoh s glavne trpeze", nastavi knez Wyman. "Prejeo sam se, kao i uvijek, a cijela Bijela Luka zna da mije probava loša. Moji prijatelji Freyevi neće dovoditi u pitanje malo dulji posjet zahodu, nadajmo se." On okrenu svoj pehar. "Evo. Vi ćete piti, a ja neću. Sjednite. Vremena je malo, a mnogo toga nam valja reći. Robette, budi dobar pa natoči vina Namjesniku. Kneže Davose, nećete to znati, ali mrtvi ste."
Robett Glover natoči vina u pehar i pruži ga Davosu. On ga uzme, onjuši, otpije. "Kako sam umro, ako smijem pitati?"
"Od sjekire. Glava i šake bile su vam izložene ponad Tuljanovih dveri, lica okrenuta tako da vam oči gledaju preko pristaništa. Sada ste već dobrano istrunuli, premda smo vam glavu umočili u katran prije nego što smo je nabili na šiljak. Lešinarske vrane i morske ptice koškale su se za vaše oči, priča sc."
Davos sc nelagodno prometškolji. Čudan je osjećaj biti mrtav. "Ako vašem gospodstvu nije teško to reći, tko jc umro namjesto mene?"
"Zar je bitno? Lice vam je obično, kneže Davose. Nadam se da vas ne vrijeđam kad to kažem. Čovjek je bio vaše boje, nosa istog oblika, s parom ne baš različitih ušiju i dugom bradom koja se dala potkresati i oblikovati poput vaše. Budite sigurni da smo ga dobro namazali katranom, a glavica luka tutnuta medu zube samo mu je izobličila crte lica. Ser Bartimus pobrinuo se za to da mu prsti lijeve šake budu potkraćeni poput vaših. Čovjek je bio zločinac, ako vas to iole tješi. Svojom bi smrću još mogao postići više dobra nego bilo kojim svojim djelom za života. Kneže, baš ništa vam ne zamjeram. Gnjev koji vam iskazah u Sirenovu dvoru bijaše mimičarska farsa izvedena za ugodu naših prijatelja Freyeva."
"Vaše bi se gospodstvo trebalo latiti mimičarskog zvanja", reče Davos. "Vi i vaši bijaste

posve uvjerljivi. Vaša se snaha ponašala kao da me posve zdušno želi ubiti, a djevojčica..."
"Wylla." Knez Wyman se osmjehnu. "Jeste li vidjeli kako je hrabra bila? Čak i nakon što sam joj zaprijetio iščupati jezik, podsjetila me na dug koji Bijela Luka duguje Starkovima iz Oštrozimlja, dug koji se nikada otplatiti ne može. Wylla je zborila ravno iz srca, baš kao i gospa Leona. Oprostite joj ako možete, kneže. Blentava je, ustrašena žena, a Wylis joj je cijeli život. Nije svaki čovjek u stanju biti princ Acmon Zmajevski Vitez, ili Symeon Zvjezdanih Očiju, niti svaka žena može biti hrabra kao moja Wylla i sestra joj Wynafryd... koja je znala, no vlastitu je ulogu neustrašivo odigrala.
U ophođenju s lašcima čak i pošten čovjek lagati mora. Nisam se usuđivao usprkositi Kraljevu Grudobranu dokle god mi je posljednji živući sin i dalje zatočenik. Knez Tywin Lannister sam mi je pisao da drži Wylisa. Želim li da bude pušten na slobodu neozlijeđen, kazao mi je, moram se pokajati za izdajstvo, prepustiti svoj grad, izjasniti se za kralja dječaka na Željeznom prijestolju... i kleknuti pred Roosea Boltona, njegova guvernera Sjevera. Odbijem li, Wylis će stradati izdajničkom smrću, Bijela Luka bit će poharana i opljačkana, a moj će narod pretrpjeti istu sudbinu kao Rcyneovi iz Castamcrea.
Debeo sam, i mnogi smatraju da sam zato slab i glup. Može biti da je to mišljenje dijelio i Tywin Lannister. Odaslao sam mu gavrana s porukom da sam voljan spustiti se na koljeno i svoje dveri otvoriti nakon što mi se sin vrati, ali nc prije. Stvar je ostala na tome kad jc Tywin poginuo. Nakon toga mi stigoše Freyevi s Wendelovim kostima... da sklope mir i zapečate ga bračnim ugovorom, kako su tvrdili, ali nisam im smjerao dati što žele sve dok mi Wylis ne stigne zdrav i čitav, a oni mi nisu smjerali predati Wylisa sve dok im ne dokažem kako sam im odan. Svojim ste mi dolaskom pružili priliku za to. Upravo sam zbog toga prema vama bio onako neuljudan na Sirenovu dvoru, i zbog toga ta glava i šake sada trule ponad Tuljanovih dveri."
"Velikome ste se riziku izložili, vaše gospodstvo", reče Davos. "Da su Freyevi prozreli vašu obmanu..."
"Nisam sc izložio nikakvome riziku. Da si je ijedan Frey dao truda popeti se na moje dveri i pobliže pogledati čovjeka s glavicom luka u ustima, bio sam spreman svaliti krivnju za tu pogrešku na svoje tamničare, i podastrijeti im vas da ih udobrovoljim."
Davosu srsi spuznuše niz hrbat. "Shvaćam."
"Nadam se. Imate i vlastite sinove, rekoste."
Trojicu, pomisli Davos, premda sedmorici bijah otac.
"Uskoro mi se valja vratiti na gozbu da nazdravim prijateljima Freyevima", nastavi Manderly. "Motre me, ser. Oči su im danonoćno uprte u mene, nosovi im nastoje nanjušiti neki dašak izdajstva. Vidjeli ste ih, ohologa Ser Jareda i brata mu Rhaegara, tu bahatu gnjidu što zmajsko ime nosi. Iza njih obojice stoji Symond i zvecka zlatnicima. Taj je već kupio i platio nekolicinu mojih slugu i dvojicu mojih vitezova. Jedna sluškinja njegove žene pronašla je put do postelje moje vlastite lude. Ako se Stannis pita zašto mu tako malo pišem u pismima, to je zato što sc ni u svog meštra ne usuđujem pouzdati. Theomore je sama glava bez imalo srca. Čuli ste ga u mome dvoru. Meštri bi se trebali odreći bivših odanosti kad stave lanac, ali ne mogu zaboraviti da je Thomore rođen kao Lannister iz Luke Lannis i tvrdi da je u nekom dalekom srodstvu s Lannisterima iz Bacačeve Hridi. Svud oko mene su dušmani i lažni prijatelji, kneže Davose. Nakotili su se kao žohari po mom gradu, a noću osjećam kako plaze po meni." Prsti debeloga stisnuše sc u šaku, a svi njegovi podbradci zadrhtašc. "Moj sin Wendel stigao je u Blizance kao gost. Pojeo jc kruh i sol kneza Waldera, objesio svoj mač na zid da se pogosti s prijateljima. I ubili su ga. Ubili, kažem, ugušili se Freyevi na svoje bajke. Sad pijem s Jaredom, zbijam Šale sa Symondom, obećavam Rhaegaru ruku vlastite ljubljene unuke... ali neka vam ni nakraj pameti ne bude da to znači kako sam zaboravio. Sjever pamti, kneže Davose. Sjever pamti, a ova je mimičarska farsa na samome izmaku. Sin mi se vratio kući."

Nešto u tonu kojim je knez Wyman to kazao sledilo je Davosa do kosti. "Ako vam je stalo do pravde, kneže, potražite je od kralja Stannisa. Nema pravičnijega čovjeka."
Robett Glover nato se umiješa; "Odanost vam služi na čast, kneže, ali Stannis Baratheon ostaje vaš kralj, ne i naš."
"Vaš je kralj mrtav," podsjeti ih Davos, "ubijen na Krvavom vjenčanju zajedno sa sinom kneza Wymana."
"Mladi Vuk je mrtav," prizna Manderly, "ali taj hrabri dečku nije bio jedini sin kneza Eddarda. Robette, dovedi momka."
"Smjesta, kneže." Glover izađe iz sobice.
Momka? Zar je moguće daje neki brat Robba Starka preživio propast Oštrozimlja? Zar to Manderly čuva nekog Starkova nasljednika u svome dvorcu? Pronađenog dečka, ili hinjenog dečka? Sjever bi ustao za njega, koji god bio, po svoj prilici... ali Stannis Baratheon nikada nc bi stao na istu stranu s nekim uljezom.
Momak koji je prošao kroz vrata za Robettom Gloverom nije bio neki Starkov, niti bi se ikad mogao ponadati da bi ga se takvim moglo smatrati. Bio je stariji od ubijene braće Mladoga Vuka, od svojih četrnaestak, petnaestak godina, sudeći po izgledu, a oči su mu bile još i starije. Pod raščupanom tamnosmeđom kosom lice mu je bilo gotovo zvjersko, širokih usta, oštra nosa i usiljene brade. "Tko si ti?" upita ga Davos.
Dječak se pogledom obrati Robettu Gloveru.
"Nijem je, ali podučavamo ga čitanju i pisanju. Brzo uči." Glover isuka bodež s pojasa i preda ga dečku. "Napiši knezu Scaworthu svoje ime."
U odaji nije bilo pergamenta. Dečko je usjekao slova u drvenu gredu na zidu. W...E... X. Tvrdo se nagnuo u to X. Kad je završio, prebacio je bodež u zraku, ulovio ga i ostao se diviti svojoj rukotvorini.
"Wex je željezni. Bio je štitonoša Theona Greyjoya. Wex je bio u Oštrozimlju." Glover sjede. "Koliko knez Stannis zna o onome što se zbilo u Oštrozimlju?"
Davos se pokuša prisjetiti pripovijesti koje jc čuo. "Oštrozimlje je zarobio Theon Greyjoy, nekadašnji štićenik kneza Starka. Naložio je da se dva Starkova mlada sina smaknu i izložio im glave iznad zidina zamka. Kad su sjevernjaci stigli da ga istjeraju, naložio jc da se mačevima pobiju svi u zamku, do posljednjeg djeteta, prije nego što je njega samoga smaknuo kopilan kneza Boltona."
"Nije ga smaknuo", reče Glover. "Zarobio ga je i odveo sa sobom natrag u Strahotvrđu. Kopilan mu otada guli kožu."
Rnez Wyman kimnu. "Pripovijest koju ste naveli čuli smo svi, prepunu laži kao što je puding prepun grožđica. Boltonov je Kopilan taj koji je dao smaknuti sve u Oštrozimlju... Ramsay Snow, kako ga tada zvaše, prije nego što ga je kralj dječak proizveo u Boltona. Snow ih nije sve pobio. Žene je poštedio, privezao ih jedne za druge i sproveo ih u Strahotvrđu da mu ondje služe za razonodu."
"Razonodu?"
"Velik jc lovac", reče Wyman Manderly, "a žene su mu omiljen plijen. Svuče ih dogola i pusti da pobjegnu kroz šumu. Dade im pola dana prednosti prije nego što krene za njima s lovačkim psima i rogovima. S vremena na vrijeme neka cura pobjegne i preživi da ispriča što ju je zadesilo. Većinom su slabije sreće. Kad ih Ramsay ulovi, siluje ih, zguli ih, nahrani pse njihovim truplima, a njihovu kožu odnese sa sobom natrag u Strahotvrđu kao trofej. Ako su mu pružile dobru razonodu, prekoljc ih prije nego što im zguli kožu. U suprotnom bude obrnuto."
Davos probiijedi. "Bogovi, smilujte sc. Kako itko može—"
"Zlo mu je u krvi", reče Robett Glover. "On je kopilan, rođen silovanjem. On je Snow, ma što kralj dječak rekao."
"Zar je snijeg ikada bio tako crn?" upita knez Wyman. "Ramsay je preuzeo posjede kneza

Hornwooda tako što je silom oženio njegovu udovicu, a onda je zaključao u kulu i na nju zaboravio. Priča se da je vlastite prste pojela u odsudnom času... a lannisterski je pojam kraljevske pravde nagradili njezina ubojicu mlađom kćeri Neda Starka."
"Boltonovi su oduvijek koliko lukavi, toliko i okrutni, ali čini se da je ovaj zvijer u ljudskoj koži", reče Glover.
Knez Bijele Luke nato se prignu. "Freyevi nisu ništa bolji. Zbore o vargovima i mjenjačima kože i ustrajno tvrde kako je Robb Stark bio taj koji jc smaknuo moga Wcndela. Koje li drskosti! Ne očekuju da će sjever povjerovati u njihove laži, ne zaista, ali smatraju da se moramo pretvarati da im vjerujemo, ili stradati. Roose Bolton laže o ulozi koju jc imao na Krvavom vjenčanju, kao što njegov kopilan laže o padu Oštrozimlja. A ipak, dokle god su držali Wvlisa nije mi bilo druge doli da jedem sav taj izmet i hvalim mu okus."
"A sada, kneže?" upita ga Davos.
Nadao se da će čuti kako knez Wyman kaže: A sada ću se izjasniti za kralja Stannisa, ali debeli mu umjesto toga uputi čudan, iskričav smiješak i reče: "A sada se moram vratiti na vjenčanje. Predebeo sam da na konja sjednem, što je bjelodano svakome tko oči ima. Kao mali, volio sam jahati, a kao mladić sam dovoljno vješto baratao hatom da osvojim neke sitne pohvale na megdanima, ali ti su dani prošli. Tijelo mi je postalo nesmiljeniji zatvor od Vučjeg brloga. Svejedno, moram u Oštrozimlje. Roose Bolton želi me na koljenima, a podno baršunaste ljubaznosti otkriva mi željeznu verižnjaču. Putovat ću teglenicom i nosiljkom, u pratnji stotinu vitezova i svojih dobrih prijatelja iz Blizanaca. Freyevi su stigli morem. Nemaju konja sa sobom, pa ću svakome dati rasno grlo na dar kao gostu. Daju li domaćini na jugu još uvijek darove gostima?"
"Neki daju, kneže. Na dan odlaska njihova gosta."
"Onda me možda shvaćate." Wyman Manderly teškom se mukom uspravi na noge. "Već više od godinu dana gradim ratne brodove. Neke ste vidjeli, ali još ih je toliko skriveno uz tok Bijelog Noža. Čak i uza sve pretrpljene gubitke, teška konjica kojom zapovijedam još je brojnija nego u bilo kojega drugog kneza sjeverno od Prevlake. Zidine su mi snažne, a riznice prepune srebrnjaka. Stari Zamak i Udovičina Stražarnica povest će se za mnom. Medu mojim je vazalima desetak sitnih knezova i stotinu vitezova zemljaša. Kralju Stannisu mogu isporučiti odanost svih krajeva istočno od Bijelog Noža, od Udovičine Stražarnice i Ovnodveri do pobrđa Ovčjih glavica i ušća Slomljene Grane. Sve vam to zavjetujem, ako vi pristanete platiti moju cijenu."
"Mogu vaše uvjete prenijeti kralju, ali—"
Knez Wyman mu upade u riječi. "Ako vi pristanete platiti moju cijenu, rekoh. Ne Stannis. Ne treba mi kralj, već krijumčar."
Robett Glover preuze priču. "Možda nikad ne saznamo što se sve zbilo u Oštrozimlju kad je Ser Rodrik Cassel pokušao povratiti zamak od željeznih Theona Greyjoya. Boltonov Kopilan tvrdi da je Greyjoy ubio Ser Rodrika prilikom pregovora. Wex to poriče. Dok ne nauči veći broj slova ni polovicu istine nećemo znati... ali kad nam je došao, znao je da i ne, a već se time može daleko stići nakon što se pronađu prava pitanja."
"Kopiian je taj koji je ubio Ser Rodrika i muževe Oštrozimlja", reče knez Wyman. "On je sasjekao i Greyjoyeve željezne. Wex je vidio kako satiru ljude koji se nastoje predati. Kad ga upitasmo kako se izvukao, uzeo je komad krede i nacrtao drvo s licem."
Davos razmisli o tome. "Spasili su ga stari bogovi?"
"Na neki način. Popeo se na drvo srca i prikrio u krošnji. Bolton ovi su ljudi dvaput pretražili božansku šumu i pobili sve koje su ondje zatekli, ali nikome nije palo na pamet da se uzvere u krošnju. To sc lako zbilo, zar ne, Wex?"
Dečko prebaci Gloverov bodež u zraku, ulovi ga, kimnu glavom.
Glover reče: "U toj je krošnji ostao još dugo. Spavao je među granama, ne usuđujući se sići. Naposljetku jc odozdo, ispod sebe, začuo glasove."

"Glasove pokojnika", reče Wyman Manderly.
Wex podiže pet prstiju, dotaknu svaki bodežom, pa savi četiri i opet dotaknu posljednji.
"Njih šestero", reče Davos. "Bilo ih jc Šest."
"Dvojica su bili umoreni sinovi Ncda Starka."
"Kako vam je to nijem uspio reći?"
"Kredom. Nacrtao je dva dječaka... i dva vuka."
"Momak je željezni, pa je smatrao da mu je najpametnije ne otkrivati se", reče Davos.
"Slušao ih je. Tih šestero nije se dugo zadržalo u razorenom Oštrozimlju. Četvero je otišlo u jednom smjeru, dvoje u drugom. Wex je kradom pošao za tih dvoje, ženom i dječakom. Jamačno se držao niz vjetar, da ga vuk ne bi nanjušio."
"Zna kamo su otišli", reče knez Wyman.
Davos shvati. "Vi želite tog dječaka."
"Roose Bolton ima kćer kneza Eddarda. Kako bi ga osujetila, Bijela Luka mora imati Nedova sina... i strahovuka. Vuk će dokazati da je dječak taj koji tvrdimo da jest, u slučaju da ga Strahotvrđa pokuša osporiti. To je moja cijena, kneže Davose. Prokrijumčaritc mi mojega zakonitog vladara, i uzet ću Stannisa Baratheona za svoga kralja."
Stari nagon natjera Davosa Seaworth a da sc primi pod grlo. Kosti prstiju nekoć su mu bile sreća, i nekako je osjetio da će mu sreća trebati da ostvari ono Što Wyman Manderly od njega traži. Samo, kosti je izgubio, tako da reče: "U svojoj službi imate bolje ljude od mene. Vitezove, knezove i meštre. Što će vama jedan krijumčar? Imate lađe."
"Lađe," složi se knez Wyman, "ali moje posade tvore alasi, ili pak ribari koji nikad nisu plovili dalje od Ugriza. Za ovo mije nužan čovjek koji je plovio tamnijim vodama, koji se zna neopaženo i neometano provući kroz opasnosti."
"Gdje jc taj dječak?" Davos je nekako znao da mu sc odgovor neće svidjeti. "Kamo vi to želite da odem, vaše gospodstvo?"
Robett Glover reče: "Wex. Pokaži mu."
Nijemi momak prebaci bodež, ulovi ga, pa ga obrćući baci prema zemljovidu na ovčjoj koži što je resio zid kneza Wvmana. Zabio se u nj i zatreperio. A onda se dečko iscerio.
Na pola otkucaja srca Davos se premišljao da zamoli Wymana Man- derlyja da ga ipak pošalje natrag u Vučji brlog, Ser Bartimusu i njegovim pričama, i Garthu i njegovim smrtonosnim gospama. U Brlogu čak i zatvorenici ujutro jedu kašu. Ali na ovome svijetu ima i drugih mjesta, gdje se zna da ljudi prekidaju post ljudskim mesom.

34 - DAENERYS

Svakog je jutra sa svojih zapadnih prsobrana kraljica brojila jedra u
Zaljevu trgovaca robljem.
Danas ih je izbrojila dvadeset pet, premda su neka bila vrlo daleko i kretala
su se, tako da nije mogla biti sasvim sigurna. Katkad bi joj jedno promaknulo, a drugo bi prebrojila dvaput. Kakve to veze ima? Davite Iju samo deset prstiju treba. Trgovanje je posve zamrlo, a njezini se ribari ne usuđuju isploviti u zaljev. Oni najodvažniji još znaju baciti pokoju udicu u rijeku, premda je čak i to rizično; mnogo ih više ostaje spriječeno iza raznobojnih ciglenih zidina Meerecna.
Na pučini zaljeva bilo je i meercenskog brodovlja, ratnih lađa i trgovačkih galija kojima su njihovi kapetani pobjegli iz luke kad je Danyna vojska opkolila grad, a sad su se vratile kao ispomoć flotama iz Qartha, Tolosa i Novoga Ghisa.
Savjet njezina admirala pokazao se više nego beskorisnim. "Dajte da vaše zmajeve vide",

rekao joj je Groleo. "Dajte da Yunkaijci okuse oganj, pa će trgovanje ponovno poteći."
"Oni brodovi nas dave, a moj admiral jedino zna zboriti o zmajevima'1, rekla mu je Dany. "Vi jeste moj admiral, zar ne?"
"Admiral bez brodovlja."
"Izgradite brodovlje."
"Ratno se brodovlje ne može izgraditi od cigie. Robovlasnici su spalili svaki lug stabala prikladnih za građu u krugu od dvadeset liga."
"Onda otiđite dvadeset dvije Sige odavde. Dat ću vam zaprežna kola, radnu snagu, mazge, što god vam treba."
"Mornar sam, a ne brodograditelj. Poslan sam da vratim Vašu Milost u Pentos. Umjesto toga, vi nas dovedoste ovamo i rastrgaste moj Sad- uleon zbog čavala i drvne građe. Nikada više neću vidjeli takovu lađu. Možda nikada više ni svoj dom ne vidim, ni svoju staru ženu. Ne odbih ja brodovlje koje nam je ponudio onaj Daxos. Ribarskim se brodicama nc mogu boriti protiv Qarthijaca."
Njegova ju je ogorčenost obeshrabrivala, i to u tolikoj mjeri da se Dany zatekla kako se pita je li moguće daje taj okoijeli Pentosijac jedan od onih troje koji će je izdati. Ne, on je samo starac, daleko je od doma i u srcu mu je muka. "Zaeijclo možemo poduzeti nešto."
"Tako je, a tako vam i kazah. One su lađe sazdane od konopa, katrana i platna, od qohorske borovine i tikovine iz Južnih zemalja, stare hrastovine iz Velikog Norvosa, tisovine, jasenovine i smrekovine. Od drveta, Vaša Milosti. A drvo gori. Zmajevi—"
"Da ni riječi više nisam čula o svojim zmajevima. Udaljite se. Idite se moliti svojim pentoskim bogovima da pošalju oluju i potope naše dušmane."
"Nema tog mornara koji se moli za oluju, Vaša Milosti."
"Dojadilo mi je slušati što sve ne želite učiniti. Idite."
Ser Barristan je ostao. "Zalihe su nam zasad dovoljne," podsjetio ju je, "a Vaša je Milost zasadila grahorice, lozu i žito. Vaši su Dothrakiji izagnali porobljivače iz pobrđa i razvrgnuli okove s njihova robija. I oni sada sade, pa će donositi svoj urod na tržnicu u Meereenu. A uživat ćete i u prijateljstvu Lhazara."
Daario mi to osvoji, koliko vrijedi da vrijedi. "Janjeći narod. Kada bi janjad barem zube imala."
"Tada bi vukovi bili oprezniji, nema sumnje."
To ju je nasmijalo. "Kako se vaša siročad drži, ser?"
Stari se vitez osmjehnu. "Eto, Vaša Milosti. Lijepo od vas što pitate." Dječaci su mu ponos i dika. "Četvorica ili petorica mogla bi izrasti u viteza. Možda čak i pun tucet njih."
"Jedan bi mi bio dovoljan, kad bi bio valjan poput vas." Možda uskoro svane dan kad će joj svaki vitez biti prijeko potreban. "Hoće li prirediti megdan za mene? To bi mi se svidjelo."
Viserys joj je pripovijedao o turnirima koje je gledao u Sedam Kraljevina, ali Dany nikad nije vidjela megdan svojim očima.
"Nisu još spremni, Vaša Milosti. Kada budu, drage ćc vam volje prikazati svoja umijeća."
"Nadam se da će taj dan brzo svanuti." Došlo joj je da poljubi svoga dobrog viteza u obraz, ali upravo se tada Missandei pojavi pod lukom ulaza. "Missandei?"
"Vaša Milosti. Skahaz Čeka kad vam bude odgovaralo."
"Pošaljite ga ovamo."
Brijoglav je stigao s dvojicom pripadnika svojih Mjedenih zvijeri. Jedan je nosio masku jastreba, drugi krabulju šakala. Kroz otvore u mjedi vidjele su im se samo oči. "Vaša Svjetlosti, Hizdahr je jučer podvečer viđen kako ulazi u piramidu Zhaka. Izašao je tek dobrano nakon što je pao mrak."
"Koliko je piramida dosad posjetio?" upita ga Dany.
"Jedanaest."
"A koliko je prošlo od posljednjeg umorstva?"

"Dvadeset i Šest dana." Brijoglavu je srdžba kiptjela iz očiju. Mjedene su zvijeri na njegov prijedlog počeli pratiti njezina zaručnika i bilježiti sve njegove postupke.
"Hizdahr je zasad ispunio svoja obećanja."
"Kako? Sinovi Harpije odložili su bodeže, ali zašto? Zato što ih je plemeniti Hizdahr lijepo zamolio? On je njihov, kažem vam. Zato oni njega slušaju. Lako je moguće da je on Harpija glavom i bradom."
"Ako Harpija uopće postoji." Skahaz je uvjeren da negdje u Mcer- eenu sinovi Harpije imaju vrhovnika visoka roda, tajnoga vojskovođu koji zapovijeda vojskom sjena. Dany ne dijeli to mišljenje. Mjedene su zvijeri zarobili desetke Harpijinih sinova, a oni koji su preživjeli zarobljavanje odali su imena pri oštrom ispitivanju... previše imena, po njezinu mišljenju. Godila bi joj predodžba da su sva ta ubijanja djelo jednog jedinog neprijatelja kojeg se može uloviti i pogubiti, ali Dany cijelo vrijeme sumnja da je istina drugačija. Mojih je neprijatelja legija. "Hizdahr zo Loraq uvjerljiv je čovjek s mnoštvom prijatelja. Uz to je imućan. Možda nam je zlatnicima kupio ovaj mir, ili je pak uvjerio ostale plemenitaše da je brak nas dvoje njima u najboljem interesu."
"Sve i ako sam nije Harpija, ori zna Ikoje to. Sasvim bih lako mogao izvući istinu iz njega. Dajte mi dopuštenje da podvrgnem Hizdahra ispitivanju, i donijet ću vam priznanje."
"Ne", reče ona. "Ne uzdam se u ta vaša priznanja. Donosite mi ih previše, a sva su bezvrijedna."
"Vaša Svjetlosti—"
"Ne, kažem."
Brijoglavu je od mrštenja ružno lice postalo još ružnije. "Griješite. Veliki gospodar Hizdahr pravi budalu od Vaše Svetosti. Zar želite guju u svojoj postelji?"
Želim Daarija u svojoj postelji, ali poslah ga oda se zbog tebe i tvojih. "Smijete nastaviti nadzor Hizdahra zo Loraqa, ali ne smije mu se dogoditi ništa nažao. Je li to jasno?"
"Nisam gluh, Blagorođe. PosluŠat ću." Skahaz iz rukava izvadi svitak pergamenta. "Vaša bi Svetost trebala pogledati ovo. Popis svih meereenskih lađa koje sudjeluju u blokadi, kao i njihovih kapetana. Svi do jednoga Veliki su gospodari."
Danyje proučila svitak. Navodio je sve vladarske porodice Meereena: Hazkar, Merreq, Quazzar, Zhak, Rhazdar, Ghazeen, Pahl, čak i Reznak i Loraq. "Što bih trebala učiniti s popisom imena?"
"Svaki čovjek na tom popisu ima svojtu unutar grada. Sinove i braću, žene i kćeri, majke i očeve. Dopustite da ih moje Mjedene zvijeri zarobe. Njihovim ćete se životima ponovno domoći tih lađa."
"Pošaljem li Mjedene zvijeri u piramide, to će značiti otvorenu objavu rata unutar grada. Moram se pouzdati u Hizdahra. Moram se nadati miru." Danyje prinijela pergament svijeći i počela gledati kako plamen proždire imena, dok ju je Skahaz strijeljao pogledom.
Poslije joj je Ser Barristan rekao kako bi sc njezin brat Rhaegar ponosio njome zbog toga. Dany se prisjetila riječi koje joj je Ser Jorah kazao u Astaporu: Rhaegar se borio junački, Rhaegar se borio plemenito, Rhaegar se borio časno. I Rhaegar je poginuo.
Kad se spustila u dvoranu od purpurnog mramora, zatekla ju je gotovo praznu. "Zar danas nema nijednog molitelja?" upita Dany Reznaka mo Reznaka. "Nikoga tko žudi za pravdom, ili srebrnjacima za ovcu?"
"Nema, Vaša Svetosti. Grad je u strahu."
"Nema razloga za strah."
AJi bilo jc mnogo i više razloga za strah, kao stoje doznala te večeri. Dok su joj mladi taoci Miklaz i Kezmya služili jednostavnu večeru od jesenskog zelenja i dumbirove juhe, Irri joj je došla kazati da se Galazza Galare vratila, i to s tri Modre milosnice iz hrama. "Došao vam je i Sivi Crv, Khakesi. Preklinju vas da razgovarate s njima, bez i najkraće odgode."
"Dovedi ih u moju dvoranu. I pozovi Reznaka i Skahaza. Je li Zelena milosnica kazala koji

je povod njihova dolaska?"
"Astapor", reče Irri.
Pripovijedati započe Sivi Crv. "Stigao je iz jutarnjih izmaglica, jahač na blijedom konju, na samrti. Kobila mu je teturavim korakom došla do gradskih dveri, sapi rumenih od krvi i pjene, očiju iskolačenih od strave. Njezin jahač dozva: 'Gori, gori\ pa pade sa sedla. Poslaše po ovoga, a on im naredi da jahača odnesu Modrim milosnicama. Kad ga vaši sluge unesoše kroz dveri, on iznova kriknu: 'Gori.' Pod tokarom od njega nije ostalo više od kostura, samo kost i grozničava koža."
Jedna Modra milosnica nastavi pripovijedati odatle. "Neokaljani donesoše tog čovjeka u hram, gdje ga svukosmo i okupasmo u svježoj vodi. Odjeća mu je bila ukaljana, a moje mu sestre pronadošc polovicu strijele u bedru. Premda je otrgnuo štap, vršak je ostao u njemu, pa se rana zagnojila i cijeloga ga zatrovala. Preminuo je još istoga sata, cijelo vrijeme zapomažući da gori."
"Da gori", ponovi Daenerys. "Tko to gori?"
"Astapor, Vaša Svjetlosti", reče joj druga Modra milosnica. "Reče on to, jedanput. Reče:'Astapor gori.'"
"Možda je to groznica iz njega govorila."
"Vaša Svjetlost mudro zbori," reče Galazza Galare, "ali Ezzara vidje još nešto."
Modra milosnica po imenu Ezzara preklopi ruke. "Kraljice moja," prošapta, "njegova groznica ne bijaše prouzročena strijelom. Ukaljao se, i to ne jedanput, već mnogo puta. Mrlje mu do koljena sezaše, a medu izmetinom mu bijaše i skorene krvi."
"Konj mu je krvario, kako reče Sivi Crv."
"To što kažete je točno, Vaša Milosti", potvrdi eunuh. "Blijeda je kobila bila sva krvava od njegovih mamuza."
"Možda i jest tako, Vaša Svjetlosti," reče Ezzara, "ali ova je krv bila pomiješana s njegovom stolicom. Donje mu je rublje bilo zamrljano njome."
"Krvario je iz utrobe", reče Galazza Galare.
"Ne možemo biti sigurni u to," reče Ezzara, "ali moguće je da Meereen ne treba strahovati samo od yunkaijskih kopalja."
"Valja nam se moliti", reče Zelena milosnica. "Bogovi nam poslaše tog čovjeka. Stiže nam kao prethodnik. Stiže nam kao znamenje."
"Znamenje čega?" upita je Dany.
"Znamenje srdžbe i propasti."
Nije htjela povjerovati u to. "Bio je to samo jedan čovjek. Jedan bolestan čovjek sa strijelom u nozi. Ovamo gaje donio konj, a ne bog." Blijeda kobila. Dany naglo ustade. "Zahvaljujem vam na savjetu, kao i na svemu što učiniste za tog siromaha."
Prije nego što se udaljila od nje, Zelena je milosnica poljubila Dany u prste. "Molit ćemo se za Astapor."
I za mene. O, molite se za mene, gospo moja. Ako je Astapor pao, više ništa ne može spriječiti Yunkaijcc da skrenu na sjever. Obratila se Ser Barristanu. "Pošaljite konjanike u brda da pronađu mojejahače-pobratime. Pozovite i Smedeg Bena i Druge sinove."
"A Olujne vrane, Vaša Milosti?"
Daarija. "Da. Da." Prije samo tri noći sanjala je kako Daario leži mrtav uz cestu i obnevidjelo zuri u nebo dok se vrane svađaju oko njegova trupla. Drugih se noći vrtjela po postelji, predočavajući si kako ju je on izdao, kao stoje svojedobno izdao i svoje kolege, kapetane Olujnih vrana. Donio mije njihove glave. Što ako je svoju četu odveo natrag u Yunkai, da nju proda za ćup zlatnika? Ne bi mi on to učinio. Ili bi? "Olujne vrane, također. Iz ovih stopa pošaljite konjanike po njih."
Drugi su se sinovi vratili prije svih ostalih, osam dana nakon što je kraljica odaslala poziv. Kad joj je Ser Barristan kazao da njezin kapetan želi razgovarati s njom, na trenutak je

pomislila da je to Daario, pa joj je srce nabreklo u grudima. Ali ispostavilo se daje dotični kapetan Smeđi Ben Plumm.
Smeđi je Bcn imao izborano i prekaljeno lice, kožu boje stare tikovine, sasvim sijedu kosu i boriće u kutovima očiju. Danyje bilo tako drago što vidi njegovo uštavljeno smeđe lice da ga je zagrlila. Boriće mu se nato veselo stisnuše. "Čuo sam priče da Vaša Milost kani uzeti muža," reče joj, "ali nitko mi ne reče da je riječ o meni." Nasmijaše se zajedno, dok Reznak zgranuto ostade bez riječi, ali smijeh im minu kada Smeđi Bcn reče: "Ulovili smo troje Astaporaca. Bilo bi najbolje da Vaša Svetost sama čuje što kažu."
"Dovedite ih."
Daenerys ih je primila u raskoši svoje dvorane dok su visoke svijeće gorjele među mramornim stupovima. Kad je primijetila da Astaporci skapavaju od gladi, smjesta je naložila da im se donese hrana. Samo je ovih troje preostalo od njih dvanaest koji su se zaputili iz Crvenoga Grada; jedan ciglar, jedna tkalja i jedan obućar. "Što je snašlo ostatak vaše skupine?" upita ih kraljica.
"Sasjekoše ih", reče obućar. "Plaćenički mačevi Yunkaijaca haraju brdima sjeverno od Astapora, love sve koji iz požara bježe."
"Znači li to da je grad pao? Zidina mu debela bijaše."
"Bijaše takva," reče ciglar, pogrbljen čovjek podlivenih očiju, "ali bijaše ujedno i stara i ruševna."
Tkalja nato podiže glavu. "Svakoga dana kazivasmo jedni drugima da se zmajska kraljica vraća." Žena je imala tanke usne i tupe, mrtve oči, usađene u stisnuto i usko lice. "Cleon vas je pozvao, kazivalo se, pa ćete nam doći upomoć."
Pozvao me, pomisli Dany. Barem je taj dio istinit.
"Pred našim zidinama Yunkaijci nam proždriješe usjeve i poklaše stada", nastavi obućar. "Unutar njih gladovasmo. Hranismo se mačkama, štakorima i Stavljenom kožom. Konjska je značila gozbu. Kralj Koljač i kraljica Kurva optuživaše jedno drugoga da se gosti mesom stradalnika. Muškarci i žene okupljaše se potajicc da vuku kamenčiće i nasite sc mesom onoga tko izvuče crni. Naklozovu piramidu opljačkaše i zapališe oni koji izjaviše da na Kraznysu mo Naklozu počiva krivnja za sve naše nedaće."
"Drugi okriviše Daenerys," reče tkalja, "ali više nas još gajišc ljubav prema vama. 'Ona stiže', kazivasmo jedni drugima. 'Ona stiže na čelu velike vojske, s hranom za sve.'"
Jedva da mogu prehraniti vlastiti živalj. Da sam otišla na Astapor, bila bih izgubila Meereen.
Obućar im je ispripovijedao kako su iskopali tijelo Kralja Mesara i odjenuli ga u bakreni oklop nakon što je Zelena milosnica Astapora u viziji vidjela kako će ih on osloboditi Yunkaija. Oklopljeno i usmrdjelo, truplo Cleona Velikog privezali su na leđa izgladnjelog konja da povede ostatke svojih novih Neokaljanih u protunapad, ali izjahali su ravno u željezne ralje jedne legije iz Novoga Ghisa, koja ih je do zadnjega sasjekla.
"Poslije toga Zelenu milosnicu nabiše na kolac na Trgu kazne i ostaviše je tako sve dok ne izdahnu. U Ullhorovoj piramidi preživjeli prirediše veliku gozbu što potraja do pola noći, te sapraše posljednje zalogaje otrovanim vinom da nikome ujutro ne dode nužda za buđenjem. Ubrzo nakon toga stiže bolest, krvavi proljev što pobi trojicu od svake četvorice, sve dok svjetina umirućih ne izgubi svaki razum, pa pobi stražare na glavnim dverima."
Stari se ciglar tu umiješa, pa reče: "Ne. To bijaše djelo zdravih ljudi, koje počinišc da pobjegnu od proljeva."
"Zar je bitno?" priupita ga obućar. "Stražare rastrgaše, a dveri širom otvoriše. Legije Novoga Ghisa nahrupiše u Astapor, a za njima Yunkaijci i plaćenici na konjima. Kraljica Kurva pogibe s kletvom na usnama u borbi protiv njih. Kralj Koljač im se predao, pa ga baciše u borilačku jamu, gdje ga rastrga čopor izgladnjelih pasa."

"Čak i tada bijaše onih što govoriše da stižete", reče tkalja. "Zaklinjali su se da vas vidješe gdje jašete zmaja i letite visoko nad taborima Yunkaijaca. Svakoga vas dana očekivasmo."
Nisam mogla doći, pomisli kraljica. Nisam se usuđivala.
"A nakon što je grad pao?" priupita Skahaz. "Što je onda bilo?"
"Započe pokolj. Hram milosnica bijaše pun bolesnih koji se dođoše moliti bogovima da ih izliječe. Legije im pregradiše izlaze i bakljama potpališe požar u hramu. Nije prošlo niti sat vremena, a požari počeše plamtjeti u svakome kutku grada. Kako se širiše, spajaše se jedni s drugima. Ulice vrvješe svjetinom što bježaše amo i tamo ne bi li izbjegla požarima, no izlaza ne bijaše nigdje. Yunkaijci držaše dveri."
"No vi ste pobjegli", reče Brijoglav. "Kako to?"
Odgovori mu starac. "Ciglarske sam struke, kao i moj otac prije mene, kao i njegov otac prije njega. Moj djed sagradi našu kuću tako da se naslanja na gradske zidine. Bijaše mi lako da svake noći olabavim pokoju ciglu više. Kad to kazah prijateljima, pomogoše mi da podupremo tunel da se ne uruši. Svi se slagasmo da bi dobro bilo imati vlastiti izlaz."
Ostavila sam vam vijeće da nad vama vlada, pomisli Dany, vidara, učenjaka i svećenika.
Još se prisjećala svojeg prvog pogleda na Crveni Grad, suh i prašnjav iza zidina od crvene cigle, usnuo u okrutne snove, no pun života. U Crvu je bilo otočića na kojima se zaljubljeni Ijubiše, ali na Trgu kazne s ljudi se u prugama gulila koža i ostavljalo ih se da goli muhama vise. "Dobro je da ste došli", kaza ona Astaporcima. "U Meereenu ćete biti na sigurnom."
Obućar joj zahvali na tome, a starijoj ciglar poljubi stopalo, ali tkalja je pogleda očima tvrdim poput škriljevca. Ona zna da lažem, pomisli kraljica. Ona zna da ih ne mogu zadržati na sigurnom. Astapor gori, a Meereen je sljedeći.
"Stiže ih još", objavi Smeđi Ben nakon što su Astaporce odveli. "Ovo je troje imalo konje. Većina ih ide pješice."
"Koliko ih je?" upita Reznak.
Smeđi Ben slegnu ramenima. "Stotine. Tisuće. Neki su bolesni, neki opečeni, neki ranjeni. Mačja i Raspuhani roje se po brdima kopljem i bičem, tjeraju ih na sjever i sasijecaju svakoga tko zaostanc."
"Usta na nogama. Pa još bolesna, kažete?" Reznak stade kršiti ruke. "Vaša ih Svetost ne smije pustiti u grad."
"Ja ne bih", reče Smeđi Bcn Plumm. "Ja nisam meštar, jasna stvar, ali znam da se kvarne jabuke moraju odvojiti od zdravih."
"Nisu to jabuke, Ben", reče Dany. "To su muškarci i žene. bolesni i gladni i prestrašeni." Moja djeca. 'Trebala sam otići u Astapor."
"Vaša ih Milost nije mogla spasiti", reče Scr Barristan. "Upozorili ste kralja Cleona da ne zapodijeva ovaj rat s Yunkaijcima. Čovjek je bio glup, a ruke mu bijahu crvene od krvi."
A jesu li meni ruke išta čisće? Ona se prisjeti što joj Daario reče; da svi kraljevi moraju biti ili mesari, i!i meso. "Cleon bijaše neprijatelj našeg neprijatelja. Da sam stala uz njega na Rogovima Hazzata, možda bismo zdrobili Yunkaijce između sebe."
Brijoglav izrazi svoje neslaganje. "Da ste odveli Neokaljane na jug u Hazzat, sinovi Harpije bi—"
"Znam. Znam. Sve je isto kao i s Eroeh."
Smeđem Benu Plummu ne bje jasno. "Tko je Eroeh?"
"Djevojka koju vjerovah da sam spasila od silovanja i muke. Na koncu sam joj samo sve pogoršala. A u Astaporu sam na koncu samo stvorila deset tisuća Eroeh."
"Vaša Milost nije mogla znali—"
"Ja sam kraljica. Bila sam dužna znati."
"Stoje bilo, bilo je", reče Reznak ino Reznak. "Vaša Svetosti, preklinjem vas, iz ovih stopa uzmite plemenitog Hizdahra za svojega kralja. On može razgovarati s Mudrim

gospodarima, sklopiti za nas mir."
"Pod kojim uvjetima?" Čuvaj se namirisanog majordoma, kazala joj je Quaithe. Maskirana je žena pretkazala dolazak blijede kobile, nije li onda imala pravo i kad je o plemenitome Reznaku riječ? "Možda sam samo mlada djevojka koja se u ratovanje nc razumije, ali nisam janje koje će odblejati u Harpijin brlog. Još uvijek imam svoje Neokaljane. Imam Olujne vrane i Druge sinove. Imam tri čete oslobođenih."
"I njih, i zmajeve", reče Smeđi Ben Plumm i isceri se.
"U jami, u lancima", jauknu Reznak rao Reznak. "Kakve li vajde ima od zmajeva kojima se ne da upravljati? Čak i Neokaljane obuzme strah kad moraju otvoriti vrata dok ih hrane."
"Što, zar od kraljičinih malenih ljubimaca?" Boriće od osmijeha stisnuše se u kutovima očiju Smcđeg Bena. Prekaljeni kapetan Drugih sinova čedo je slobodnih četa, mješanac u čijim žilama teče krv desetak različitih naroda, ali oduvijek je osjećao naklonost prema zmajevima, kao i oni prema njemu.
"Ljubimaca?" zakriješta Reznak. "Čudovišta, bolje rečeno. Čudovišta koja se hrane djecom. Ne možemo—"
"Tišina", reče Daenerys. "To nećemo spominjati."
Reznak ustuknu od nje, lecnuvši se od srdžbe u njezinu glasu. "Oprostite mi, Blagorode, nisam htio..."
Smeđi Ben Plumm upade mu u riječ. "Vaša Milosti, Yunkai ima tri slobodne čete naspram naših dviju, a priča se i da su Yunkaijci poslali ljude u Volantis da im opet dovedu Zlatnu družinu. Ta kopilad ima bojni postroj od deset tisuća. Yunkai ima i četiri ghiscarske legije, možda i više, a čuh i da sc govori kako su poslali jahače preko Dothrakijskog mora da nam možda za vrat dovedu i neki veliki khalasar. Trebaju nam ti zmajevi, kako ja to vidim."
Dany uzdahnu. "Žao mi je, Ben. Ne usuđujem se pustiti te zmajeve na slobodu." Uvidjela je da taj odgovor nije želio čuti.
Plumm se počeša po prošaranim zaliscima. "Ako u računici nema zmajeva, pa... trebali bismo otići prije nego što ti yunkaijski gadovi zatvore stupicu... samo bi najprije trebalo natjerati robovtasnike da plate naš odlazak. Plaćaju khalovima da im gradove ostavljaju na miru, pa zašto ne i nama? Prodajte im opet Meereen, i krenite na zapad s kolima punim zlata i dragulja i tomu sličnog."
"Htjeli biste da opljačkam Meereen i uteknem? Ne, neću to učiniti. Sivi Crve, jesu li moji oslobođeni spremni za bitku?"
Eunuh prekriži ruke na prsima. "Oni nisu Neokaljani, ali neće vas posramiti. Ovaj vam se kopljem i mačem zaklinje u to, Vaša Svetosti."
"Dobro. To je dobro." Daenerys promotri lica ljudi oko sebe. Bri- joglava, namrštenog. Ser Barristana, izborana lica i tužnih plavih očiju. Reznaka mo Reznaka, blijedog, oblivenog znojem. Smedeg Bena, sijedog, prekaljenog, otpornog poput stare štavljene kože. Sivog Crva, glatkih obraza, stamenog, bezizražajnog. Daario bi trebao biti tu, kao i moji jahači-pobratimi, pomisli. Ako do bitke mora doći, krv krvi moje treba biti uz mene. Nedostajao joj je i Ser Jorah Mormont. Lagao mi je, potkazivao me, ali i volio me, i uvijek me dobro savjetovao. "Već sam jednom porazila Yurikaijce. Porazit ću ih opet. Samo, gdje? Kako?"
"Kanite izaći na bojno polje?" Brijoglavu je glas otežao od nevjerice. "To bi bilo bezumno. Naše su zidine više i deblje od zidina Astapora, a naši branitelji smioniji. Yunkaijcima neće biti lako zauzeti ovaj grad."
Ser Barristan nije se složio. "Mislim da im se ne smije dopustiti da nas okruže. Vojska im je u najboljem slučaju skrpana. Ti robovlasnici nisu vojnici. Uhvatimo li ih na prepad..."
"Teško da će do toga doći", reče Brijoglav. "Yunkaijci imaju brojne prijatelje unutar grada. Znat će oni unaprijed."
"Koliko brojnu vojsku možemo okupiti?" upita Dany.
"Nedovoljno brojnu, molit ću vaš kraljevski oprost", reče Smeđi Ben Plumm. "Što Naharis

tu može reći? Ako kanimo ovo u kavgu pretvoriti, trebat će nam njegove Olujne vrane."
"Daario je još na terenu." O, bogovi, što sam to učinila? Zar sam ga u smrt poslala? "Ben, trebat će mi tvoji Drugi sinovi da izvide naše neprijatelje. Gdje se nalaze, kako brzo napreduju, kolikim ljudstvom raspolažu i kako su raspoređeni."
"Trebat će nam provijant. Kao i svježi konji."
"Naravno. Ser Barristan pobrinut će se za to."
Smeđi Ben počeša se po bradi. "Možda bi se moglo natjerati poneke da prijeđu na našu stranu. Ako bi Vaša Milost mogla izdvojiti nekoliko vreća zlata i dragulja... čisto da ih njihovi zapovjednici uspiju pošteno okusiti, da tako kažem... eto, i tko će ga znati?"
"Kupiti ih, zašto da ne?" reče Dany. Dobro je znala da se takve stvari medu slobodnim četama Spornih zemalja odvijaju cijelo vrijeme. "Da, vrlo dobro. Reznak, pobrini se za to. Nakon što Drugi sinovi izjašu, zatvori dveri i udvostruči straže na zidinama.
"Bit će tako, Blagorođe", reče Reznak mo Reznak. "Što ćemo s tim Astaporcima?"
S mojom djecom. "Dolaze ovamo da potraže pomoć. Utjehu i zaštitu. Ne možemo im okrenuti leda."
Ser Barristan se namrgodi. "Vaša Milosti, znam za prilike u kojima je krvavi proljev uništio cijele vojske kad je bio pušten da se neometano širi. Majordom ima pravo. Ne možemo pripustiti te Astaporce u Meereen."
Dany ga bespomoćno pogleda. Sva sreća da zmajevi ne plaču. "Onda nek bude kao što kažete. Nećemo ih pustili unutar zidina sve dok ta... ta kletva ne odradi svoje. Podignite im logor uz rijeku, zapadno od grada. Slat ćemo im hrane koliko budemo mogli. Možda uzmognemo odvojiti zdrave od bolesnih." Svi se oni uzdaju u nju. "Zar ćete me natjerati da to dvaput ponovim? Idite i postupite po mojoj zapovijedi." Dany ustade, progura se pokraj Smeđeg Bena, i pope stubištem do slatke samoće svoje terase.
Dvjesto liga razdvaja Meereen od Astapora, no činilo joj se da jc nebo na jugozapadu mračnije, zamrljano i zamagljeno od pokojničkog dima Crvenoga Grada. Ciglama i krvlju nastade Astapor, ciglama i krvlju i narod njegov. Stara joj rima odjeknu u glavi. Pepelom i kosti propade Astapor, pepelom i kosti i narod njegov. Pokušala se prisjetiti boje glasa Eroeh, ali crte lica pokojne djevojke stalno su joj se pretvarale u dim.
Kad se Daenerys napokon okrenula, Ser Barristan je stajao blizu nje, umotan u bijeli plast da se zaštiti od večernje studeni. "Možemo li se ovdje usuditi na borbu?" upita ga ona.
"Ljudi se uvijek boriti mogu, Vaša Milosti. Pitajte radije možemo li pobijediti. Mrijeti je lako, ali pobjedu je izvojevati teško. Vaši su oslobođeni polovično obučeni i neokrvavljeni. Vaši su plaćenički mačevi nekoć služili vašim dušmanima, a kad čovjek jednom iznevjeri odanost, neće se skanjivati da je i opet iznevjeri. Imate dva zmaja kojima ne možete upravljati, te trećega kojeg ste možda izgubili. Izvan ovih zidina jedini su vam prijatelji Lhazarci, kojima se ratovanje nimalo ne mili."
"Doduše, moje zidine su snažne."
"Nisu ništa snažnije nego dok mi stajasmo pred njima. A unutar zidina se zajedno s nama nalaze i sinovi Harpije. Kao i Veliki gospodari, kako oni koje niste ubili, tako i sinovi onih koje jeste."
"Znam." Kraljica uzdahnu. "Što mi savjetujete, ser?"
"Bitku", reče Ser Barristan. "Meereen je prenapučen i prepun gladnih usta, a unutar njega je previše vaših neprijatelja. Ne bismo mogli dugo podnijeti opsadu, bojim se. Pustite me da se suočim s dušmaninom dok stiže na sjever, na bojištu koje sam odaberem."
"Da se suočite s dušmaninom", ponovi ona za njim, "s oslobođenima koje ste nazvali polovično obučenima i neokrvavljenima."
"Svi mi svojedobno bijasmo neokrvavljeni, Vaša Milosti. Neokaljani će pripomoći da ih se očvrsne. Kad bih imao pet stotina vitezova..."
"Ili barem pet. A ako vam dadem Neokaljane, neću imati nikoga osim Mjedenih zvijeri da

zadržim Meerccn." Kad joj Ser Barristan to nije porekao, Dany sklopi oči. Bogovi, pomoli se ona, uzeste mi Khala Droga, koji mi bijaše sunce i zvijezde. Uzeste našeg smionog sina prije nego Što stiže udahnuti. Uzeste mi krv vlastitu. Pomozite mi sada, molim vas. Dajte mi mudrost da vidim put pred sobom, i snagu da učinim što moram da sačuvam djecu svoju.
Bogovi joj ne odgovoriše.
Kad je opet otvorila oči, Daenerys reče: "Ne mogu se boriti protiv dvaju neprijatelja, jednog iznutra i jednog izvana. Kanim li zadržati Meereen, grad mora stajati iza mene. Cijeli grad. Treba mi... treba mi..." Nije to mogla izgovoriti.
"Vaša Milosti?" priupita je Ser Barristan, blago.
Kraljica ne pripada sebi, već narodu svome.
"Treba mi Hizdahr zo Loraq."

35 - VONJ

Najprije je začuo cure kako laju dok jure kući. Na odjek topota kopita po kaldrmi podigao sc na noge, zazveketavši lancima. Onaj između gležnjeva nije bio dulji od stope, i jako mu je skraćivao korak. Od njega je teško mogao ići brzo, ali dao je sve od sebe, saskočivši i odzveketavši od svog ležaja. Ramsay Bolton vratio i htjet će Vonja pri ruci da ga služi.

Vani, pod hladnim jesenjim nebom, lovci su nadirali kroz dveri. Predvodio ih je Ben Bones, su cure štektale i lajale oko njega. Za njim su pristizali Gulikoža, Kiseii Alyn Damon ši Za Me s dugim, zamašćenim bičem, a zatim Walderi sivim ždrijepcima, daru kneginje Dustin. Njegovo gospodstvo jahalo je Krvcnca, rideg pastuha ćudi slične svojoj. Smijao se. To može značiti ili nešto vrlo dobro ili nešto vrlo loše, znao je Vonj.
Psi su ga spopali prije nego stoje to stigao dokučiti, privučeni njegovim mirisom. Psi vole Vonja; često spava s njima, a ponekad mu Ben Bones i da zajedno jedu. Kuje iz čopora lajući su dojurile po kaldrmi i okružile ga, skačući da mu liznu musavo lice i zaigrano mu grickajući noge. Helicent mu je zubima dohvatila lijevu šaku i tako divlje zagrizla u nju da se Vonj pobojao kako će izgubiti još dva prsta. Crvena Jeyne mu sc u prsa i oborila ga s nogu. Ona je vitka, čvrsta i mišićava, dok je Vonj samo mlohava, siva koža i krhke kosti, bjelokosi gladuš.

Jahači su već sjahali kad je napokon odgurnuo Crvenu Jeyne sebe i s naporom se osovio na koljena. Dva tuceta konjanika izašla su i dva su se tuccta vratila, što znači da je potraga doživjela neuspjeh. To nije dobro. Ramsay voli okus neuspjeha. *Htjet će nekome nauditi.*

Odnedavna se njegovo gospodstvo nastoji obuzdavati, jer je Hum- kograd prepun ljudi koji trebaju kući Bolton, a Ramsay zna paziti u društvu Dustinovih i Ryswellovih, drugih plemića. S njima je uvijek udvoran i nasmiješen. Kako se ponaša iza zatvorenih vrata, e, to je nešto posve drugo.
Ramsay Bolton bijaše odjeven kako dolikuje knezu Rogate šume i nasljedniku Strahotvrde. Njegov jc ogrtač bio sašiven od vučjih koža i zakopčan žutim zubima vučje glave na desnome ramenu da ga zaštiti od jesenje studeni. O jednom je boku nosio falkion, sječiva debelog i teškog poput satare; o drugome dugačak bodež i mali zakrivljen nož za guljenje s kukastim vrhom i poput britve oštrim sjeČivom. Sve tri oštrice imale su jednake korice od žute kosti. "Vonju," zazva ga njegovo gospodstvo s Krvenčeva visokog sedla, "zaudaraš. Osjećam tvoj smrad preko cijeloga dvorišta."

"Znam, gospodaru", morao je reći Vonj. "Ispričavam sc."

"Donio sam ti dar." Ramsay izvije, posegne iza leda i izvuče nešto iz sedla, te mu dobaci. "Hvataj!"

Što zbog lanaca, što zbog negvi, a što zbog manjka prstiju, Vonj je bio nespretniji nego prije no što je zaradio svoje ime. Glava je pogodila njegove osakaćene ruke, odbila sc o kusotke prstiju i sletjela mu pred noge, prosuvši iz sebe kišu crva. Bila je do neprepoznatljivosti prekrivena sasušenom krvlju.

"Rekao sam daje uloviš", reče Ramsay. "Podigni je."

Vonj pokuša podići glavu za uho. Nije vrijedilo. Meso je bilo zeleno i trulo, pa mu sc uho otkinulo između prstiju. Mali se Walder , a časak poslije smijali su se i svi ostali ljudi. "O, pusti ga", reče Ramsay. "Samo se pobrini za Krvenca. Dobro sam izmorio gada."

"Da, gospodaru. Hoću." Vonj pohita ka konju, prepustivši odrubljenu glavu psima.

"Danas smrdiš kao svinjsko govno, Vonju", primijeti Ramsay.

"Za njega jc to poboljšanje", dometne Damon ši Za Me, smiješeći se dok je motao bič.

Mali Walder skoči sa sedla. "Možeš se pobrinuti i za mog konja, Vonju. I za bratićeva."

"Mogu se ja sam pobrinuti za svog konja", odvrati Veliki Walder. Walder je najbolji momak kneza Ramsayja iz dana u dan biva sve sličniji njemu, ali manji je Frey čijeg kova, i rijetko sudjeluje u bratićevim igrama i okrutnostima.

Vonj se nije osvrnuo na štitonoše. Poveo je Krvenca prema stajama, odskočivši u stranu kad ga je pastuh pokušao ritnuti. Lovci su se povukli u dvoranu, svi osim Bena Bonesa, koji je vikao na pse da se prestanu tući oko odrubljene glave.

Veliki Walder šao je za njim u staju, vodeći svog konja. Vonj ga kradomice pogleda dok je skidao Krvenčeve žvale. "Tko je to bio?" upita tiho, da ga drugi konjušari ne čuju.

"Nitko." Veliki Walder sedlo sa svog sivca. "Starac kojega smo sreli na cesti, to je sve. Vodio je staru kozu i četiri kozlića."

"Njegovo gospodstvo ga je ubilo zbog koza?"

"Njegovo gospodstvo ga je ubilo jer ga je ovaj oslovio kao kneza Snowa. koze su dobro došle. Pomuzli smo majku i ispekli kozliće."

Knez Snuw. kimne, zvecnuvši lancima dok se mučio s remenjem Krvenčeva sedla. *Kako god se zvao, ne valja biti u Ramsayjevoj blizini kad je bijesan. Ni kad nije.*"Pronašli ste svoje rođake, gospodaru?"

"Ne. Nisam ni mislio da hoćemo. Mrtvi su. Knez Wyman je dao ubiti. Tako bih i ja postupio na njegovu mjestu."

Vonj ne reče ništa. Neke stvari nije sigurno reći čak ni u stajama dok je njegovo gospodstvo u dvorani. Jedna kriva riječ mogla bi ga stajati još jednog nožnog prsta, možda čak i prsta na ruci. *Ali ne i jezika. Nikad mi neće odrezati jezik. Voli slušati moje preklinjanje da me poštedi boli. Voli me tjerati da to kažem.*

Jahači su izbivali šesnaest dana u lovu, sa samo tvrdim kruhom i usoljenom govedinom za jelo, izuzev povremena ukradenog kozlića, pa je te noći knez Ramsay da se priredi gozba za proslavu svog povratka u Humkograd. Njihov domaćin, prosijedi, jednoruki niži plemić po imenu Harwood Stout, je da ga nije mudro odbiti, iako su mu se smočnice dosad već gotovo ispraznile. Vonj je čuo kako Stoutovi sluge mrmljaju da će im Kopilan i njegovi ljudi pojesti cijelu zimnicu. "Obljubit će kćerkicu kneza Eddarda, kažu," potužila se Stoutova kuharica kad nije znala da Vonj prisluškuje, "ali mi smo ti koji ćemo najebati kad padne snijeg, upamtite Što vam govorim."

No knez Ramsay odredio da se priredi gozba, pa su se morali pogostiti. Postavili su stolove s nogarima u Stoutovu dvoranu i zaklali vola, pa su te večeri dok je sunce zapadalo lovci, vrativši se praznih ruku, jeli pečenje i rebarca, ječmeni kruh i kašu od mrkve i graška, zalijevajući sve to obilnim količinama piva.

Malog je Waldera puniti pehar knezu Ramsayju, je Veliki Walder čio ostalima za visokim stolom. Vonja su vezali lancima uz vrata da smradom gostima nc kvari tek. Jest ćc kasnije, one otpatke koje mu knez Ramsay šalje. Psi su, međutim, slobodno trčkarali dvoranom i priredili najbolju zabavu večeri kad su se Maude Siva Jeyne čile s jednim

lovačkim psom kneza Stouta oko posebno mesnate kosti koju im je dobacio Will Short. jedini u dvorani nije promatrao borbu tri psa. Držao jc pogled na Ramsayju .
Borba je završila tek kad je domaćinov izdahnuo. Stoutovo staro lovačko pseto nije imalo izgleda. Bio je sam protiv dvije, a Ramsayjevc kuje bile mlade, jake i divlje. Ben Bones, je pse volio više od njihova gospodara, otkrio jc Vonju da su sve dobile ime po seljankama koje je Ramsay , silovao i ubio dok je još bio kopile i potucao se s prvim Vonjem. "Po onima zbog kojih se pomučio, barem. One koje plaču, mole i odbijaju bježati ne vraćaju se kao kuje." Iduće leglo koje će se izleći u štenarama Strahotvrđe uključivat ćc ijednu Kyru, u to nije dvojio. "Obučio ih je i da ubijaju vukove", povjerio mu je Ben Bones. nije rekao ništa. Znao je koje vukove curc imaju namjenu ubiti, ali nije ih želio gledati kako se tuku oko njegova odrezanog nožnog prsta.
Dva su sluge odnijeli lešinu uginulog psa, a neka je starica donijela krpu, grablje i kabao da počisti krvlju natopljenu rogožinu, kad su se vrata dvorane naglo rastvorila u naletu vjetra i unutra je nagrnuo tucet muževa u sivim oklopima i željeznim polukacigama, proguravši se pokraj Stoutovih blijedih mladih stražara u kožnim brigandinima i zlalno-smeđim plaštevima. Iznenadan muk polegao je na svečare... na sve osim kneza Ramsayja, jc odbacio kost koju je glodao, obrisao usta rukavom, izvio usta u ma stan, slinav osmijeh i rekao: "Oče."

Knez Strahotvrđe prijeđe lijenim pogledom po ostacima gozbe, mrtvome psu, zidnim ukrasima i Vonju u lancima i okovima. "Van", reče svečarima, glasom tihim poput mrmora. "Odmah. Do jednoga."

Ljudi kneza Ramsayja še od stolova, ostavljajući pehare i pladnjevc. Ben Bones curama, a one dotrče za njim, neke još s kostima u gubici. Harwood Stout ukočeno nakloni i napusti dvoranu bez ijedne riječi. "Odveži Vonja i povedi ga sa sobom", zareža Ramsay
Kisclome Alynu, ali njegov otac mahne blijedom rukom i reče mu: "Ne, njega ostavi."

Čak su se i osobni stražari kneza Roosea povukli, zatvorivši vrata za sobom. Kad su odjeci zamrli, Vonj se našao sam u dvorani s dvojicom Boltona, ocem i sinom.

"Nisi pronašao nestale Freyjevc." Roose Bolton je izrekao prije kao izjavu nego kao upit.

"Odjahali smo skroz do mjesta gdje Knez Paklara tvrdi da su se rastali, ali cure nisu mogle uloviti trag."

"Raspitivao si se za njih u selima i utvrdama."

"Gubitak vremena. Seljaci bi slobodno mogli biti slijepi, koliko malo toga ikad vide.[1]' Ramsay ramenima. "Zar je važno? Svijetu neće nedostajati nekoliko Frcyjcva. ih dovoljno na Blizancima, ako nam koji zatreba."

Knez Roose otrgne komadić s okrajka kruha i pojede ga. "Hostecn i Aenys zabrinuti."

"Neka ih sami traže, ako im se hoće."

"Knez Wyman sebe. Kaže da mu je Rhaegar posebno prirastao srcu."

Knez Ramsay polako postajao istinski srdit. Vonj je to zapažao na njegovim ustima, u izvijanju punih usana i načinu na koji mu se tetive napinju na vratu. "Budale su trebale ostati s Manderlyjem."

Roose Bolton ramenima. "Nosiljka kneza Wymana će se puževom brzinom... naravno, zdravlje i obujam njegova gospodstva ne dopuštaju mu da putuje dulje od nekoliko sati dnevno, s čestim stankama za jelo. Većina Frcyjcvih su Čekali stići u Humkograd da opet vide svoju rodbinu. Zar ih možeš kriviti što su odjahali naprijed?"

"Ako je zaista bilo tako. Vjerujete Mandcrlyju?"

Svijetle oči njegova oca zabljesnuše. "Ostavio sam ti takav dojam? Svejedno. Njegovo gospodstvo je izvan sebe."
"Ne toliko da ne bi mogao jesti. Knez Prasac sigurno je ponio pola zaliha Bijele Luke sa sobom."

"Četrdeset kola punih namirnica. Bačve vina i hipokrasa, burad svježe ulovljenih paklara, stado ovaca, stotinu svinja, sanduke rakova i oštriga, jednog Čudovišnog

bakalara... Knez Wyman jesti. Možda si primijetio."

"Primijetio sam da nije doveo nijednog taoca."

"I ja."

"Što kanite poduzeti u vezi s tim?"

"U nedoumici sam." Knez Roose pronađe prazan pehar, obriše ga stolnjakom i napuni iz vrča. "Manderly jedini koji priređuje gozbe, čini se"

"Vi ste trebali prirediti gozbu da pozdravite moj povratak," prituži se Ramsay, "i trebala se odviti u Humkodvoru, a ne u ovoj vrčini od zamka,"

"Humkodvor i njegove kuhinje nisu mi na raspolaganju", blago će njegov otac. "Ondje sam samo gost. Zamak i grad pripadaju kneginji Dustin, a ona te ne trpi."

Ramsayjevo lice potamni. "Ako joj odrežem cicc i bacim ih mojim curama, hoće li me onda trpjeti? Hoće li me trpjeti ako joj oderem kožu i načinim sebi par čizama?"

"Teško. A te bismo čizme skupo platili. Stajale bi nas Humkograda, kuće Dustin, kao i Ryswellovih." Bolton nasuprot stola od sina. "Barbrey jc mlađa sestra moje druge supruge, kći Rodrika Ryswella, Rogera, Rickarda i mog imenjaka Roosea, rođakinja ostalih Ryswellovih. je mog pokojnog sina i sumnja da si imao udjela u njegovoj smrti. Kneginja Barbrey žena koja zna pamtiti uvredu. Budi zahvalan na tome. Humkograd je podržao Boltone uglavnom zato što ona i dalje krivi Neda Starka za smrt svog supruga."

"Podržao?" Ramsay . "Samo pljuje po meni. Ali svanut će dan kad ću spaliti njezin voljeni drveni grad. Neka onda pljuje po tome, pa da vidimo hoće li pogasiti vatru."

Roose načini grimasu, kao daje pivo koje pijucka odjednom postalo gorko. "Ima trenutaka kada me tjeraš da se zapitam jesi li uistinu moj rod. Moji su preci bili mnogo toga, ali ne i budale. Ne, šuti sada, dovoljno sam čuo. Trenutačno djelujemo jaki, da. Imamo moćne prijatelje u Lannistcrima i Freyjevima, škrtu podršku većine sjevera... ali što misliš da će se dogoditi kada sc pojavi neki sin Neda Starka?"

Svi sinovi Neda Starka su mrtvi, pomisli Vonj. *Robb je ubijen u Blizancima, a Bran i Rickon... umočili smo im glave u katran...*U njegovoj je glavi sad bubnjalo. Nije želio razmišljati ni o čemu što se dogodilo prije nego što je saznao svoje ime. Bilo je tu stvari previše mučnih da bi ih se sjećao, misli gotovo jednako bolnih poput Ramsayjevog ža za guljenje...

"Starkovi mali vučići su mrtvi," reče Ramsay, ši još piva u pehar, "i ostat će mrtvi. Neka samo pomole svoje ružne njuške, i moje će cure rastrgati one njihove vukove na komadiće. Što se prije pojave, to ću ih prije opet ubiti."

Stariji Bolton . *"Opet?* Sigurno si se zabunio. Nisi ti ubio sinove kneza Eddarda, ona dva mila dječaka koja smo toliko voljeli. To je bilo djelo Theona Prebjega, sjećaš se? Što misliš, koliko ćemo naših nevoljkih prijatelja zadržati ako se istina sazna? Samo kneginju Barbrey, bi ti pretvorio u par čizama... i to *loših*čizama. Ljudska koža nije tvrda kao kravlja, mnogo se lakše haba. Prema kraljevoj odredbi sada si Bolton. šaj se ponašati u skladu s tim. O tebi kolaju priče, Ramsay. Čujem ih posvuda. Ljudi te se boje."

"To je dobro."

"Griješiš, Nije to dobro. O meni nikad nisu kolale priče. Misliš da bih inače ovdje sjedio? Zabavljaj se kako hoćeš, neću te koriti zbog toga, ali moraš biti diskretan. Mirna zemlja, spokojan narod. To je oduvijek moje pravilo. Neka bude i tvoje."

"Zbog toga ste ostavili kneginju Dustin i svoju debelu ženu? Da dodete ovamo i naredite mi da budem *tiho?"*

"Nipošto. Nosim vijesti koje moraš čuti. Knez Stannis napokon je napustio Zid."

Ovo je Ramsayja odiglo sa stola, a smiješak mu se zacaklio na Širokim, vlažnim usnama. "Maršira na Strahotvrdu?"

"Ne, nažalost. Arnolf nikako ne shvaća zašto. Kune se daje poduzeo sve da ga namami u stupicu."

"Pitam se. Počeši Karstarka i naći ćeš Starka."

"Nakon češkanja koje je Mladi Vuk zadao knezu Rickardu, u toj izreci više nema toliko istine kao nekoć. No, bilo kako bilo. Knez Stannis preoteo jc Dubokogajski Humak od

željeznih i vratio ga kući Glover. Što je još gore, pridružili su mu se planinski klanovi, Wull, Norrcy, i ostali. Snaga mu raste."

"Naša je veća."

"Trenutačno jest."

"Sada je čas da ga smrvimo. Pustite me da povedem vojsku na Dubokogajski."

"Nakon vjenčanja."

Ramsay tresne peharom o stol, a ostaci njegova piva pljesnuše po stolnjaku. "Dosta mi je čekanja. Imamo djevojku, imamo drvo, imamo dovoljno plemića da posvjedoče. Oženit ću je sutra, posaditi joj sina među noge i krenuti u boj prije nego što se njezina djevičanska krv stigne osušiti."

Ona će se moliti da odeš u boj, pomisli Vonj, *i moliti se da joj se više nikad ne vratiš u postelju.*

"Posadit ćeš sina u nju," reče Roose Bolton, "ali ne ovdje. Odlučio sam da ćeš djevojku oženiti u Oštrozimlju."

Činilo se da se ta mogućnost nije dopala knezu Ramsayju. "Opustošio sam Oštrozimlje, ili ste to možda zaboravili?"

"Ne, ali izgleda da ti jesi *...željezni* su opustošili Oštrozimlje i poklali njegove stanovnike. Theon Prebjeg."

Ramsay dobaci Vonju sumnjičav pogled. "Da, tako je, ali svejedno... vjenčanje u onoj ruševini?"

"Čak i ruševno i slomljeno, Oštrozimlje je i dalje dom kneginjice Aryje. li boljeg mjesta gdje bi je oženio, obljubio i ustanovio svoje pravo? Međutim, to je samo pola priče. Bili bismo budale da krenemo na Stannisa. Neka Stannis krene na nas. Previše je oprezan da dođe u Humkograd... ali *mora* doći u Oštrozimlje. Njegovi klanovi neće prepustiti kćer svog voljenog Neda takvome kao što si ti. Stannis mora napasti ili će ih izgubiti... a oprezan vojskovođa kakav on jest okupit će sve svoje prijatelje i saveznike kad pođe u boj. Pozvat će i Arnolfa Karstarka."

Ramsay obliznu ispucale usnice. "I bit će naš."

"Ako bogovi dopuste." Roose ustade od stola. "Vjenčat ćeš se u Oštrozimlju. Obavijestit ću knezove da krećemo za tri dana i pozvati ih da nam sc pridruže."

"Vi ste guverner Sjevera. Zapovjedite im."

"Poziv će polučiti jednak rezultat. Moć ima najbolji okus kad je zaslađena uljudnošću. Radije to nauči, ako ikad kaniš vladati." Gospodar Strahotvrđe sc obazre na Vonja. "O, i skini lance svome ljubimcu. Vodim ga sa sobom."

"Vodite ga? Kamo? On je moj. Ne možete ga dobiti."'

Roose mu se podsmjehnu. "Sve što imaš, ja sam ti dao. Radije to upamti, kopile. A što se tiče ovog... Vonja... ako ga nisi nepovratno upropastio, mogao bi nam još biti od neke koristi. Donesi ključeve i skini mu te lance, dok me nisi natjerao da požalim dan kad sam ti silovao majku."

Vonj opazi kako su se Ramsayju iskrivila, i kako mu sc pljuvačka ljeska između usana. Pobojao se da bi ovaj mogao preskočiti stol s bodežom u ruci. Umjesto toga, samo je žestoko pocrvenio, svrnuo svijetle oči s očevih još svjetlijih i otišao pronaći ključeve. Ali kad je kleknuo da otključa okove oko Vonjevih zglavaka i gležnjeva, prignuo se i šapnuo mu: "Ništa mu ne govori i upamti svaku njegovu riječ. Vratit ću te, što god ti ona kuja Dustin mogla reći. Tko si ti?"

"Vonj, gospodaru. Vaš čovjek. Ja sam Vonj, rimuje se s podmukli konj."

"Tako je. Kad te moj otac vrati, uzet ću ti još jedan prst. Moći ćeš sam izabrati s koje ruke."

Nepozvane mu suze kapnuše niz obraze. *"Zašto?"* jauknu, a glas mu prepukne. "Nisam ga molio da me odvede od vas. Sve ću vam raditi, služiti, slušati, ja... molim vas, nemojte..."

Ramsay ga ošamari. "Vodite ga", reče svome ocu. "On nije ni čovjek. A njegov smrad mi se gadi."

Mjesec je odskočio nad drvene zidine Humkograda kad su izašli. Vonj je čuo kako vjetar

huji po valovitim ravnicama iza grada. Između Humkodvora i skromne utvrde Harwooda iza istočnih dveri bilo je nešto manje od milje. Knez Bolton ponudi konja. "Možeš li jahati?"

"Ja... moj gospodaru, ja... mislim da mogu."

"Waltone, pomozi mu da uzjaše."

Čak i bez okova, Vonj se kretao poput starca. Koža mu je mlohavo visjela s kostiju, a Kiseli Alyn Ben Bones tvrdili da se trza. A njegov smrad... čak se i kobila koju su mu doveli poplašila kad ju je pokušao uzjahati.

No bila je krotka i poznavala je put do Humkodvora. Knez Bolton korak pokraj njega dok su jahali kroz dveri. Stražari zaostadoše na uviđavnoj udaljenosti. "Kako bi želio da te zovem?" upita knez, dok su kaskali širokim, ravnim ulicama Humkograda.

Vonj, ja sam Vonj, rimuje se s bijesni konj. "Vonj," reče on, "ako je po volji mome gospodaru."

"Gosp'aru." Bol tonove se usne razdvoje tek toliko da pokažu četvrt palca zubi. Mogao je to biti osmijeh.

Nije razumio. "Moj gospodaru? Rekao sam..."

"... moj gospodaru, kad si trebao reći *gosp'aru.*Govorom odaješ svoj rod sa svakom riječju koju izustiš. Želiš li zvučati kao pravi seljak, govori kao da imaš blata u ustima ili si preglup da shvatiš kako gutaš slogove."

"Ako je po volji mome - gosp'aru."

"Bolje. *Stvarno*grozno zaudaraš."

"Da, gosp'aru. Ispričavam se, gosp'aru."

"Zašto? Tvoj smrad jc djelo mog sina, a ne tvoje. Itekako sam svjestan toga." Projahali su pokraj staje i krčme zatvorenih prozora sa stabljikom žita naslikanom na znaku. Vonj je čuo kako kroz prozore dopire glazba. "Poznavao sam prvog Vonja. I on je zaudarao, ali ne zato što se nije prao. Nikad nisam upoznao čistijeg stvora, da budem iskren. Kupao se triput na dan i nosio cvijeće u kosi kao djevojka. Jednom, dok je moja druga supruga još bila živa, uhvatili su ga kako joj krade m irisnu vodicu iz ložnice. Dao sam ga izbičevati zbog toga, tucet udaraca. Čak mu je i krv čudno mirisala. Iduće godine opet je pokušao. Ovaj put je popio parfem i umalo umro od toga. Uzalud. Smrad je bio nešto s čime se rodio. Prokletstvo, govorio je puk. Bogovi su ga stvorili smrdljivim kako bi ljudi znali da mu je duša trula. Moj stari meštar je pak tvrdio da je to znak bolesti, ali dečko je inače bio jak poput mladog bika. Nitko nije mogao podnijeti da bude u njegovoj blizini, pa je spavao sa svinjama... sve do dana kad se Ramsayjeva pojavila pred dverima i zatražila da dodijelim slugu mome kopilanu, koji je odrastao divlji i neposlušan. Dao sam joj Vonja. Trebala jc to biti šala, ali on i Ramsay su nerazdvojni. Međutim, pitam se... je li Ramsay Vonja, ili Vonj Ramsayja?" gospodstvo obazre se na novog Vonja očima blijedim i Čudnim poput dva bijela mjeseca. "Što ti je šapnuo dok te odvezivao?"

"On... rekao je..." *Da vam ništa ne kažem.*Rijeci mu zapeše u grlu i on poče kašljati i grcati.

"Diši duboko. Znam što je rekao. Trebaš me uhoditi i čuvati njegove tajne." Bolton zahihoće. "Kao da on ima tajni. Kiseli Alyn, Luton, ža i ostali, što misli, odakle su došli? Zar uistinu vjeruje da su to *njegovi* ljudi?"

"Njegovi ljudi", ponovi Vonj. Činilo se da se od njega očekuje neka primjedba, ali nije znao što bi rekao.

"Je li ti moj kopilan ikad ispričao kako sam ga dobio?"

To zna, na svoje olakšanje. "Da, moj... *gosp'aru.*Upoznali ste njegovu majku kad ste jednom izašli jahati, a njezina vas je ljepota očarala."

"Očarala?" Bolton nasmije. "Tako se izrazio? Pa, dečko ima pjesničku dušu... no ako vjeruješ toj pjesmi, gluplji si od prvog Vonja. Čak je i dio o jahanju kriv. Lovio sam lisicu duž PlaČivodc kad sam nabasao na mlin i ugledao mladu ženu gdje pere rublje u potoku. Stari se mlinar opet oženio, djevojkom više no upola mlađom od sebe. Bilo je to visoko, vretenasto, vrlo *zdravo*stvorenje. Dugih nogu i malih čvrstih grudi, poput dviju zrelih šljiva. Ljupka, onako pučki. Čim sam jc ugledao poželio sam je. Imao sam pravo na to. Meštri će

ti reći daje kralj Jaehaerys pravo kneževa na prvu noć kako bi udovoljio svojoj rospiji od kraljice, ali gdje vladaju stari bogovi, zadržali su se stari običaji. Umberi također iskorištavaju pravo prve noći, ma koliko to poricali. Neki planinski klanovi također, a na Skagosu... dobro, tek drva srca vide i pola onoga što se na Skagosu radi.

Brak tog mlinara bio je sklopljen bez mog dopuštenja i znanja. Čovjek me prevario. Stoga sam ga dao objesiti i prisvojio svoje pravo pod onim istim drvetom s kojega je visio. Istinu govoreći, djevojčura je jedva vrijedila konopca. 1 lisica mi je pobjegla, a na povratku u Strahotvrđu, moj je omiljen bojni konj ošepavio, pa je to sve u svemu bio jadan dan.

Godinu dana kasnije ta ista djevojčura imala se drskosti pojaviti u Strahotvrđi s vrištavim, crvenim čudovištem za koje je tvrdila daje moje. Trebao sam dati majku izbičevati i baciti dijete u bunar... ali čedo je *ipak*imalo moje oči. Rekla mije da kad je brat njezina pokojnog muža ugledao te oči, prebio ju je na mrtvo ime i otjerao iz mlina. To me ra- srdilo, pa sam joj darovao mlin, a bratu dao iščupati jezik, kako ne bi otrčao u Oštrozimlje s pričama koje bi mogle uznemiriti kneza Rickarda. Svake godine, slao sam toj ženi pokojeg odojka, kokoši i vreću zvijezda, pod uvjetom da nikad ne otkrije dječaku tko mu je otac. Mirna zemlja, spokojni ljudi, to je uvijek bilo moje pravilo."

"Valjano pravilo, gosp'aru."

"Međutim, žena me nije poslušala. Vidiš kakav je Ramsay. nje je postao takav, zbog nje i Vonja, jer su mu oni uvijek šaptali u uho

0 njegovim pravima. Trebao se zadovoljiti mljevenjem kukuruza. Zar uistinu misli da će ikad vladati sjeverom?"

"Bori se za vas", izlane Vonj. "Jak je."

"Bikovi su jaki. Medvjedi. Vidio sam kako se moj kopilan bori. Nije u cijelosti on kriv. Vonj gaje učio, prvi Vonj, a Vonja nikad nisu uvježbali na oružju. Ramsay neustrašiv, priznajem, ali mlati onim mačem kao mesar kad reže meso."

"Nikoga se ne boji, gosp'aru."

"Trebao bi. Strah održava čovjeka na životu u ovome svijetu izdajstva

1 prevare. Čak i po Humkogradu kruže vrane, Čekajući da se pogoste našim mesom. Cerwynima Tallhartima ne da se vjerovati, moj debeli prijatelj knez Wyman izdaju, a Kurvin Otrov... Umberi možda djeluju priglupo, ali nije da ne posjeduju izvjesnu priprostu lukavost. Ramsay ih se sviju trebao bojati, kao što ih se bojim ja. Kad ga opet viđiŠ, reci mu to."

"Da mu kažem... da mu kažem da se boji?" Vonju pozli od same pomisli. "Moj gosp'aru, ja... kad bih mu to rekao, on bi..."

"Znam." Knez Bolton . "Ima lošu krv. Treba ga liječiti pijavicama. Pijavice isišu svu lošu krv, sav bijes i bol. Nitko ne može razmišljati dok je ispunjen bijesom. Ramsay, đutim.,, bojim se da bi njegova okaljana krv otrovala čak i pijavice."

"On je vaš jedini sin."

"Trenutačno. Imao sam još jednoga, nekoć. Domerica. Tihog dječaka, ali vrlo sposobnog. Služio je četiri godine kao paž kncginje Dustin i tri godine u Dolini kao štitonoša kneza Redforta. Svirao je visoku harfu, čitao povjesnice i jahao poput vjetra. Konji.,, dečko je bio lud za konjima, to bi ti potvrdila i kneginja Dustin. Čak ga ni kći kneza Rickarda nije mogla prestići, a ona je gotovo i sama bila napola konj. Redfort jc rekao da je itekako obećavao na turnirskom polju. Dobar kopljanik prije svega mora biti dobar jahač."

"Da, gosp'aru. Domeric. Ja... čuo sam njegovo ime..."

"Ramsay gaje ubio. Bolest crijeva, rekao je meštar Uthor, ali ja tvrdim da jc otrovan. U Dolini je Domeric uživao u društvu Redfortovih sinova. Želio je brata uza se, pa je odjahao uz Plačivodu da potraži mog kopila- na. Zabranio sam mu to, ali Domeric je već bio odrastao čovjek i mislio da jc pametniji od svog oca. Sada mu kosti počivaju pod Strahotvrđom zajedno s kostima njegove braće koja su umrla još u kolijevci, a meni je preostao Ramsay. ži mi, moj kneže... ako je rodosjek proklet, Što da otac učini kad mu jedan sin ubije drugoga?"

Pitanje ga je prepalo. Jednom je čuo kako Gulikoža kaže da jc Kopi- lan ubio svog

pravorođenog brata, ali nije se usuđivao povjerovati u to. *Možda se vara. Braća ponekad umiru, to ne znači da ih je netko ubio. / moja su braća umrla, a ja ih nisam ubio.*"Moj gospodar ima novu ženu koja će mu podariti sinove."

"A kako li ćc se tek to svidjeti mome kopiletu? Kneginja Walda *Freyjevka,* plodna jc. Neobično sam zavolio svoju debelu ženicu. One dvije prije nje u postelji ne bi ni pisnule, ali ova sva skviči i drhti. To mi se jako sviđa. Izbacuje li sinove kao što u sebe ubacuje kolače, Strahotvrđa će uskoro vrvjeti Boltonima. A Ramsay će ih, jasna stvar, sve ubiti. Tako je i bolje. Neću poživjeti dovoljno dugo da vidim svoje nove sinove kako odrastaju, a knezovi dječaci kob su svake kuće. No, Waldi će biti teško gledati ih kako umiru."

Vonju jc grlo bilo suho. Mogao je čuti kako vjetar šuška golim granama brijestova koji su obrubljivali cestu. "Moj gospodaru, ja..."

"Gosp'aru, sjećaš se?"

"Gosp'aru. Smijem li upitati... zašto ste me htjeli povesti sa sobom? Nisam nikome ni od kakve koristi, nisam čak ni čovjek, slomljen sam, a... smrad..."

"Nakon što se okupaš i presvučcš, ljepše ćeš mirisati."

"Okupam?" Vonj osjeti kako mu se utroba steže. "Ja... radije ne bih, gosp'aru. Molim vas. Imam... rane, ja... a ova odjeća, dao miju je knez Ramsay, je... rekao je da je nikad ne smijem svući, osim na njegovu zapovijed..."

"Nosiš dronjke", reče knez Bolton, strpljivo. "Prljave krpe, rastrgane, umrljane i smrdljive od krvi i mokraće. I tanke. Sigurno ti je hladno. Odjenut ćemo te u janjeću vunu, meku i toplu. Možda u plašt obrubljen krznom. Bi li to volio?"

"Ne." Ne smije dopustiti da oduzmu odjeću koju mu je dao knez Ramsay. smije dopustiti da ga *vide.*

"Bi li se radije odjenuo u svilu i baršun? Nekoć si volio takva ruha, sjećam se."

"Ne", ustrajno ponovi, resko. "Ne, želim samo ovu odjeću. Vonjevu odjeću. Ja sam Vonj, rimuje se s plahi konj." Srce mu je tuklo kao bubanj, a glas mu se povisio do uplašenog piskutanja. "Ne želim se okupati. Molim vas, gosp aru, nemojte mi uzeti odjeću."

"Dopustit ćeš nam barem daje operemo?"

"Ne. Ne, gosp'aru. *Molim vas."* Objema je rukama privio tuniku uz grudi i pogrbio se u sedlu, napola se pobojavši da bi Roose Bolton zapovjediti stražarima da strgnu odjeću s njega tu na cesti.

"Kako želiš." Boltonove svijetle oči djelovale su prazno na mjesečini, kao da iza njih nema nikoga. "Ne želim ti zlo, znaš. Mnogo ti dugujem."

"Da?" Dio njega je vrištao, *ovo je zamka, igra se s tobom, sin je samo sjena oca.* Knez Ramsay stalno igrao s njegovim nadama. "Što... što mi to dugujete, gosp'aru?"

"Sjever. Starkovi su bili gotovi i osuđeni na propast one noći kad si zauzeo Oštrozimlje. Odmahnuo je blijedom rukom. "Sve ovo samo je natezanje oko plijena."

Njihovo kratko putovanje završilo je pred drvenim zidinama Humkodvora. Barjaci su se vijorili s njegovih četvrtastih kula, lepršajući na vjetru; oderani čovjek Strahotvrđe, bojna sjekira Cervvyna, borovi, siren Manderlvja, ukršteni ključevi starog kneza Lockea, Um-berov orijaš i kamena šaka Flintovih, te Hornwoodov . Za Stoutove, smeđi i zlatni ševroni, za Slateove, sivo polje s uvučenim dvostrukim okvirom bijele boje. Četiri konjske glave navještavale su četiri Ryswella Potočića; jedna siva, jedna crna, jedna zlatna, jedna smeđa. Šala je u tome da se Ryswelli mogu složiti Čak ni oko boje svojega grba. Iznad njih vijorio se jelen-i-lav dječaka koji sjedi na Željeznome prijestolju tisuću liga daleko.

Vonj je slušao kako se okreću krila stare vjetrenjače dok su jahali ispod stražarnice u travnato dvorište, gdje su konjušari dotrčali da im preuzmu konje. "Ovuda, molim." Knez Bolton povede prema branič-kuli, gdje su se vijorili barjaci pokojnog kneza Dustina i njegove udovicc. Njegov je prikazivao krunu sa šiljcima iznad ukrštenih dugih sjekira; njezin jc bio razdijeljen na četvrtine koje prikazuju taj isti grb i zlatnu konjsku glavu Rodrika Ryswella.

Dok se uspinjao širokim drvenim stubama prema dvorani, Vonju su se počele tresti noge. Morao se zaustaviti da ih umiri, podigavši pogled prema travnatim padinama

Velikog Huma. Neki tvrde daje to grob Prvog Kralja, koji je poveo Prve ljude u Zapadne zemlje. Drugi govore da je ondje zasigurno pokopan kakav kralj orijaša, ako je suditi po njegovoj veličini. Neki čak kazuju da to nije grobni humak, već samo brijeg, ali ako je tako, samotan je to brijeg, jer je većina zemlje grobnih humaka ravna vjetrometina.
U dvorani jc jedna žena stajala pred ognjištem i grijala tanke ruke nad ugarcima umiruće vatre. Bila je odjevena u crno od glave do pete i nije nosila ni zlata ni dragulja, ali bila je plemenita roda, to se jasno vidjelo. Iako je imala bore oko kutova usana i još više oko očiju, ipak je bila visoka, uspravna i naočita. Kosa joj je bila podjednako smeđa i sijeda, premda ju je nosila svezanu na potiljku u udovičinom čvoru.

"Tko je ovo?" ona će. "Gdje je mladić? Zar ga jc vas kopilan odbio predati? Jc ti ovaj starac njegov... o, smilujte se bogovi, kakav je to *smrad?* se ovo stvorenje ukaljalo?"
"Bio je s Ramsayjem. Barbrey, mi da vam predstavim zakonitog kneza Željeznog otočja, Theona od kuće Greyjoy."

Ne, pomislio je, *ne, ne spominjiie to ime, Ramsay će vas čuti, znat će, znat će, naudit će mi.*

Ona napući usta. "Nisam ga takvim očekivala."
"On je sve što imamo."
"Što mu je taj vaš kopilan učinio?"

"Odstranio mu je malo kože, pretpostavljam. Pokoji manji dio tijela. Ništa bitno."
"Je bezuman?"

"Možda. Zar je važno?"

Vonj to vise nije mogao slušati. "Molim vas, gosp'aru, gospojo, došlo je do nekakve pogreške." On pade na koljena, drščući poput lišća u oluji, dok su mu suze klizile niz poharane obraze. "Ja nisam on, nisam prebjeg, on je poginuo u Oštrozimlju. Ja se zovem Vonj." Mora imati na umu svoje *ime.*
"Rimuje se s konj."

36 - TYRION

Tek punu sedmicu nakon što je Selaesori Qhoran isplovio iz Volantisa
Peni je napokon izašla iz svoje kabine, iskravši se na palubu poput nekog plahog Šumskog stvorenja što se netom probudilo iz duga zimskog sna.
Bio je suton, a crveni je svećenik zapalio noćnu vatru u velikom željeznom žeravniku na sredini broda dok se posada okupljala na molitvi. Moqorrov gias grmnu poput bas-bubnja što tutnji odnekud iz dubine masivnog trupa. ".Hvala ti na tvojem suncu što nas grije", započe on molitvu. "Hvala ti na tvojim zvijezdama što nad nama bdiju dok ovim hladnim crnim morem plovimo." Svećenik, grmalj od čovjeka, viši od Ser Joraha i tako širok da se od njega dadu napraviti dvojica tolikih, nosio je skrletne halje s narančastim satenskim plamenovima izvezenim na rukavu, porubu i ovratniku. Koža mu je bila crna kao katran, kosa bijela kao snijeg, plamenovi istetovirani po obrazima i čelu žuti i narančasti. Željezni mu je štap bio visok poput njega samoga i okrunjen zmajskom glavom; kad je njegovim dnom udario u palubu, iz ždrijela zmaja buknuo je pucketav zelen plamen.
Njegovi gardisti, petorica ropskih ratnika Plamtcćc šake, predvodili su odgovore. Recitirali su na jeziku Starog Volantisa, ali Tyrion je dovoljno puta čuo te molitve da shvati suštinu. Plam nam pripali i od mraka nas zaštiti, true bla, put nam rasvijetli i pazi da nam bude fino toplo, noć je mračna i strahota puna, spasi nas od svih tih stravinja, i sve bla u truć tom bla smislu.
Nije bio tako glup da misli poput tih izgovori naglas. Tyrionu Lanni- steru nije ni do kakva boga, ali na ovom je brodu mudro iskazati izvjesnu mjeru poštovanja crvenom R'hlloru.

Jorah Mormont skinuo mu je lance i negve nakon što im je plovidba dobrano odmaknula, a patuljak mu sad nema namjeru dati povoda da ih opet prikuje.
Selaesori Qhoran banjava je kadica od petsto tona, s dubokim spremištem, visokim kaštelima na pramcu i krmi, te jednim jarbolom po sredini. Pred prednjim joj kaštelom stoji groteskna polena, nekakva crvotočna drvena emincncija s blago usranim izrazom i svitkom tutnutim pod mišicu. Tyrion nikad nije vidio ružnije plovilo. Posada mu nije ništa ljepša. Kapetan, tvrd čovjek masna rječnika i masnije drobine sa stisnutim, pohlepnim očicama, loše igra cyvasse i još lošije u njemu gubi. Pod njim služe četvorica Časnika, listom oslobođenih, kao i pedeset robova prikovanih uz brod, svaki s grubim prikazom polenc ove koke istetoviranom na jednom obrazu. "Beznosni" je ime kojim mornari vole zvati Tyriona, ma koliko da im se trudi objasniti da mu je pravo ime Hugor Hill.
Trojica časnika i više od tri četvrtine posade usrdni su štovatelji Gospodara Svjetla. Tyrion nije sasvim siguran kako stvar stoji s kapetanom, koji se uvijek pojavi na večernjim molitvama, ali inače nimalo ne sudjeluje u njima. Ali Moqorro je pravi vladar Selaesori Qhorana, barem što se ovog putovanja tiče.
"Gospodaru Svjetla, blagoslovi svojeg roba Moqorra i put mu obasjaj po mračnim predjelima svijetagrmnu crveni svećenik. "/ obrani svojeg pravičnog slugu Benerra. Hrabrost mu podari. Mudrost mu podari. Srce mu ognjem ispuni."
Tada je Tyrion primijetio Peni, dok je gledala tu mimilakrdiju sa strmog drvenog stubišta što vodi u potpalublje podno krmenog kaštela. Stajala je na jednoj od nižih stuba, tako da joj se vidjelo samo tjeme. Ispod kapuljače, oči su joj se raširenо bjelasale na svjetlu noćne vatre. Povela je i psa, onog velikog sivog goniča kojeg je jahala u šaljivim dvobojima.
"Gospo moja", tiho je pozva Tyrion. Ruku na srce, nije ona gospa, ali nije se mogao nagnati da izgovori to njezino blentavo ime, a nije je htio osloviti ni s "curo" ili "patuljčicc". Ona ustuknu. "Nisam... nisam te vidjela."
"A čuj, malen sam."
"Nije mi... bilo dobro..." Njezin pas zalaja.
Bilo ti je muka od tuge, reci radije. "Ako mogu kako pomoći..."
"Ne." I čim je to rekla opet sc izgubila, povukavši se dolje u kabinu koju dijeli sa svojim psom i krmačom. Tyrion joj nije mogao zamjeriti zbog toga. Posadi Selaesori Qhorana bilo je sasvim drago kad se on ukrcao; napokon, svaki je patuljak znamenje sreće. Glavu mu trljaju tako često i tako svojski da je pravo čudo što dosad nije oćelavio. Ali reakcije na Peni malo su podijcljenije. Makar je patuljčica, u isti mah je žensko, a žensko na brodu nosi zlu sreću. Na svakog muškarca koji joj pokuša protrljati glavu dolaze trojica koja mrse kletve sebi u bradu kad god ih ona mimoiđe.
A pogled na mene može joj samo trljati sol u ranu. Glavu su joj rođenom bratu odrubili u nadi da je moja, a gle sad mene kako čučim kao nekakva prokleta vodoriga i nudim joj isprazne utjehe. Na njezinom mjestu ne bi mi ništa bilo draže nego baciti mene u more. Prema djevojci osjeća suštu samilost. Nije zaslužila užas koji ju je zadesio u Volantisu, ništa više nego njezin brat. Kad ju je prethodni put vidio, netom prije nego što su isplovili, oči su joj bile bolne od plača, dvije grozomorne crvene jame u izmoždenu blijedom licu. Kad su razvili jedra, ona se već stigla zaključati u svoju kabinu s psom i prasicom, ali noću se Čuje kako nariče. Koliko jučer, načuo je kako jedan časnik kaže da bi je trebalo baciti preko palube dok nije suzama potopila brod. Tyrion nije bio sasvim siguran da sc on to šali.
Kad je večernja molitva završila, a brodska sc posada opet razišla, dijelom na stražu, a dijelom u potragu za rumom i ležaljkama, Moqorro se zadržao uz noćnu vatru, kao i svake noći. Crveni se svećenik odmara danju, ali bdije cijelim trajanjem sati mraka, skrbi za svoje svete plamenove kako bi im se sunce u zoru opet vratilo.
Tyrion čučne prckoputa njega i počne si grijati dlanove u noćnoj studeni. Moqorro ga

nekoliko trenutaka nije ni zamijetio. Zurio je u treperave plamenove, zanesen nekim viđenjem. Vidi li to on dane koji tek stižu, kao što tvrdi? Ako je tako, dar mu je strahovit. Nakon nekog vremena, svećenik podigne oči prema patuljkovima. "Hugore Hille", reče, nagnuvši glavu u svečan naklon. "Jesi li se došao moliti sa mnom?"
"Netko mi reče da jc noć mračna i strahota puna. Što to vidiš u tim plamenovima?"
"Zmajeve", reče Moqorro na zajedničkom jeziku Zapadnih zemalja. Vrlo ga dobro govori, s jedva čujnim prizvukom strana izgovora. Svakako gaje i zbog toga nadsvećenik Benerro izabrao da vjeru R'hllora donese Daenerys Targaryen. "Zmajeve stare i mlade, stvarne i lažne, svijetle i tamne. I tebe. Malena čovjeka velike sjene, što reži usred svega."
"Reži? Zar druželjubiv momčić poput mene?" Tyrionu je to zamalo laskalo. A nema sumnje da mu je upravo to i nakana. Svaka budala obožava čuti da je važna. "Možda si ti to vidio Peni. Mi smo gotovo podjednake veličine."
"Nisam, prijatelju."
Prijatelji smo? Kad se to zbilo, pitam se? "Nisi li slučajno vidio koliko će nam trebati da stignemo do Meereena?"
"Jedva čekaš da vidiš izbaviteljicu svijeta?"
/ da i ne. Jzbaviteljica svijeta mogla bi mi otfikariti glavu, ili me prepustiti svojim zmajevima kao slanu zakusku. "Ne ja", reče Tyrion. "Sto se mene tiče, sve se svodi na masline. Makar se bojim da bih mogao umrijeti od starosti prije nego što kušam neku. Mogao bih pasje plivati brže nego što sad jedrimo. Reci, je li Selaesori Qhoran bio trijarh ili kornjača?"
Crveni se svećenik tiho nasmija. "Ni jedno ni drugo. Qhoran... nije vladar, već onaj koji njih služi, savjetuje i pomaže im u obavljanju poslova. Vi iz Zapadnih mogli biste ga nazvati upraviteljem ili magisterom."
Kraljevim namjesnikom? E to je već zabavno. "A selaesori?"
Moqorro si dotaknu nos. "Prožet ugodnom aromom. Mirisan, rekli biste? Cvjetan?"
"Znači, Selaesori Qhoran znači Smrdljivi upravitelj, više-manje?"
"Mirisni upravitelj, točnije."
Tyrion se naopako isceri. "Mislim da ću radije ostati pri Smrdljivom. Ali stvarno sam ti zahvalan na poduči."
"Drago mije što sam te prosvijetlio. Možda mi jednog dana dopustiš da te uputim i u istinu R'hllora."
"Jednog dana." Kad na šiljku rodi moja glava.
Prostorije koje dijeli sa Ser Jorahom nazivaju se kabinom iz čiste milosti; u toj memljivoj, mračnoj, smradnoj ostavi jedva da ima mjesta za objesiti par mreža za spavanje, jednu iznad druge. Zatekao je Mormonta kako se, ispružen u donjoj, lagano Ijuljuška u skladu s njihanjem lađe. "Curica je napokon promolila nos u natpalublje", reče mu Tyrion. "Čim me ugledala, smjesta jc šmugnula natrag u potpalublje."
"Kad pogled na tebe nije baš ugodan."
"Ne možemo svi biti ljepotani kao ti. Cura je izvan sebe. Ne bi me iznenadilo da saznam kako se to siroto stvorenje upravo prikrada ogradi ne bi li je preskočilo i utopilo se."
"To siroto stvorenje zove se Peni."
"Znam kako se zove." Mrzi kako se zove. Brat joj se predstavljao imenom Groš, premda mu je pravo ime bilo Oppo. Groš i Peni. Najmanje kovanice, najmanje vrijedne, a što je najgore, sami su si izabrali ta imena. Gorak je okus ostao od toga Tyrionu u ustima. "Kako god da se zove, treba joj prijatelj."
Ser Jorah se pridignu u mreži. "Sprijatelji se onda s njom. Oženi je, baš me briga."
I od toga mu je ostao gorak okus u ustima. "Sličan sa sličnom, tako si si ti to smislio, je li? Da nisi sebi namjerio namjestiti kakvu medvjedicu, ser?"
"Sam si uporno tražio da je povedemo."

"Rekao sam da je ne možemo ostaviti na cjedilu u Volantisu. Što ne znači da je hoću jebati. Ona me hoće ubiti, zar si zaboravio? Zadnji sam na svijetu koga bi htjela za prijatelja."
"Oboje ste patuljci."
"Tako je, kao i njezin brat, sad pokojni zato što su ga neki pijani debili pobrkali sa mnom."
"Satire te grižnja savjesti, je li?"
"Ne." Tyrion se nakostriješi. "Moram ja odgovarati već za dovoljno svojih grijeha, u ovome ne želim imati udjela. Možda sam poprijeko gledao na nju i njezina brata zbog uloge koju su odigrali u noći Joffreyjeva pira, ali nikad im nisam poželio ništa nažao."
"Ma ti si jedno bezopasno stvorenjce, svakako. Nevino kao janješce." Ser Jorah ustade. "Ta patuljčica je tvoj problem. Ljubi je, ubij je, ili izbjegavaj je, kako te volja. Meni je sasvim svejedno." On bokom odgurnu Tyriona i izađe iz kabine.
Dvaput je završio u izgnanstvu, čudna mi čuda, pomisli Tyrion. I ja bih ga izgnao, da mogu. Čovjek je hladan, zamišljen, natmuren, gluh za šalu. A to su mu tek vrline. Kad je budan, Ser Jorah uglavnom korača po prednjem kaštelu, ili se naginje preko ograde da promatra more. Jedva čeka ugledati svoju srebrnu kraljicu. Jedva čeku Daenerys, silom volje tjera brod da brže plovi. Pa, i ja bih bio takav na njegovu mjestu, kad bi me u Meereenu čekala Tysha.
Da ne idu kurve u Zaljev trgovaca robljem? Teško, čini se. Koliko je Čitao, u robovlasničkim se gradovima kurve stvaraju. Mormoni si je trebao kupiti jednu. Kakva zgodna ropkinjica mogla bi mu čudesno popraviti raspoloženje... napose neka srebrnkaste kose, poput one kurvice koja mu se gnijezdila na kurcu onu večer u Selhorysu.
Na rijeci je Tyrion morao trpjeti Griffa, ali tamo je imao barem zagonetku kapetanova pravog identiteta za razbibrigu, kao i srodnijc društvo ostatka male družbe na motkašici. Na ovoj barci je, nažalost, svatko upravo onakav kakav se i čini, nitko mu nije baš srodan, a zanimljiv mu jc jedino crveni svećenik. On, i možda Peni. Ali djevojka me mrzi, kako i treba.
Život na Selaesori Qhoranu u svakom je slučaju zamoran, otkrio je Tyrion. Najuzbudljiviji dio dana mu je bockanje prstiju na nogama i rukama nožem. Na rijeci jc bilo čudesnih prizora; orijaških kornjača, razrušenih gradova, kamenih ljudi, golih septa. Nikad se nije znalo što bi moglo vrebati iza iduće okuke. Na moru su dani i noći uvijek isti. Po odlasku iz Volantisa koka je isprva plovila s kopnom u vidokrugu, tako da je Tyrion mogao razgledavati rtove pokraj kojih prolaze, promatrati kako se oblaci morskih ptica uzdižu s kamenitih litica i ruševnih kula stražara, prebrojavati gole, smećkaste otoke dok promiču. Viđao je i još mnogo drugih brodova; ribarice, trome trgovačke lađe, ponosite galije što šibanjem vesala bućkaju valove u bijelu pjenu. Ali otkako su udarili pučinom, vide se samo nebo i more, zrak i voda. Voda izgleda kao voda. Nebo izgleda kao nebo. Katkad na njemu bude kakav oblak. Previše je plavetnila.
A noći su još gore. Tyrion u najboljim okolnostima spava loše, a ove su daleko od tih. San sasvim lako donese snove, a njega u snovima iščekuju Čemeri, ijedan kameni kralj očeva lica. Tako mu preostaje mršav izbor između uspentravanja u mrežu i slušanja kako Jorah Mormont hrče ispod njega, ili ostajanja na palubi da zamišljeno promatra more. U noćima bez mjesečine voda je crna poput meštarske tinte od obzorja do obzorja. Tamna, duboka i zloslutna, lijepa na svojevrstan studen način, ali kad predugo gleda u nju Tyriona počinju salijetati misli o tome kako bi lako bilo prebaciti se preko ograde i upasti u to crnilo. Jedan vrlo sitan pljusak, i bijedna pričica njegova života brzo bi skončala. Samo, što ako postoji pakao, a u njemu me Čeka otac?
Najbolji dio svake večeri je večera. Hrana nije naročito dobra, ali obilata je, pa je patuljak zato sada otišao onamo. Brodska kuhinja u kojoj objeduje tijesan je i neudoban prostor, stropa tako niskog da višim putnicima uvijek prijeti opasnost od razbijanja glave, što

naročito znade zadesiti kršne ropske vojnike Plamtcće šake. Bez obzira na užitak s kojim se Tyrion cereka u takvim prilikama, postupno mu je postalo draže jesti nasamo. Sjediti za stolom prepunim ljudi koji ne govore nijednim njemu poznatim jezikom i slušati ih kako pričaju i zbijaju šale, dok sam ne razumije ništa od toga, brzo ga je zamorilo. Pogotovo zato što bi se uvijek zatekao kako se pita nije li on sam predmet tih pošalica i smijeha.
Kuhinja je također mjesto gdje se čuvaju brodske knjige. Budući daje kapetan izuzetan bibliofil, brod ih posjeduje tri; zbirku pomorske poezije u rasponu od loše do još gore, dosta pohabanu knjižicu posvećenu erotskim peripetijama jedne mlade ropkinje u lyskoj jastučarnici, te Četvrti i završni svezak Životopisa trijarha Belicha, znamenitog volantijskog domoljuba čiji je neprekinuti slijed osvajanja i pobjeda završio prilično naprasno kad su ga proždrli orijaŠi. Tyrion ih je sve pročitao već trećeg dana plovidbe. Zatim ih se, nemajući drugih knjiga, latio opet. Priča o ropkinji najgore je napisana ali i najzanimljivija, pa je večeras upravo nju ponio sa sobom kao ispomoć uz večeru od repe na maslacu, hladna ribljeg variva i medenjaka kojima bi se Čavli mogli zabijati.
Upravo je čitao djevojčin opis dana kad su je sa sestrom odveli u roblje, kada je Peni ušla u brodsku kuhinju. "O," reče ona, "mislila sam... nisam vam htjela smetati, milostivi..."
"Ne smetaš mi. Nećeš me ponovno pokušati ubiti, nadam se."
"Neću." Ona odvrati pogled, sve rumenija u licu.
"Ako je tako, drago bi mi bilo dobiti društvo. Na brodu mi ga strahovito manjka." Tyrion zaklopi knjigu. "Dođi. Sjedi. Jedi." Djevojka obroke uglavnom ostavlja netaknute pred vratima kabine. Sad već sigurno skapava. "Varivo je praktički jestivo. Bar je riba svježa."
"Ne, ma... jedanput sam sc zamalo ugušila na riblju kost, ne mogu jesti ribu."
"Onda popij vina." On natoči pehar i gurnu ga prema njoj. "Časti te naš kapelan. Btiže je pišalini nego sjeničkom zlatu, ruku na srce, ali Čak i pišalina ima bolji okus od onog crnog katranskog ruma koji mornari piju. Moglo bi ti pomoći da zaspiš."
Djevojka i ne pokuša dotaknuti pehar. "Hvala vam, milostivi, ali ne." Ona poče uzmicati. "Ne bih vas smjela ometati."
"Čitavog života misliš bježati?" upita je Tyrion prije nego što je stigla šmugnuti kroz vrata. To ju je zaustavilo. Obrazi su joj se jarko zacrvenjeli, i pobojao se da će se opet rasplakati. Umjesto toga, prkosno je izbacila donju usnu i rekla: "I ti bježiš."
"Bježim," prizna on, "ali ja bježim prema nekome, a ti bježiš od nečega. a to su ti dvije najrazličitije stvari na svijetu."
"Ne bi ni bilo nikakve potrebe da bježimo, da nije bilo tebe."
Trebalo je hrabrosti da mi to skreše u lice. "Misliš na Kraljev Grudobran, ili na Volantis?"
"Na oboje." Suze joj zasjaše u očima. "Na sve. Zašto nisi mogao samo doći da se boriš s nama, kako je tražio kralj? Ne bi ti ništa bilo. Što bi te koštalo, milostivi moj, da si se popeo na našega psa i odjahao jedan jedini megdan da uveseliš onog dječaka? To jc bila samo mala šala. Smijali bi ti se, i ništa više."
"Smijali bi mi se", reče Tyrion. Natjerah ih da se umjesto meni smiju Joffu. I zar se nisam toga baš pametno dosjetio?
"Moj brat kaže da je dobro kad se ljude tjera na smijeh. Da je to plemenito, a i časno. Moj brat kaže... on..." Suze joj se tada preliše, skotrljaše niz obraze.
"Žao mi je zbog tvog brata." Tyrion joj je i prije kazao iste te rijeci, još u Volantisu, ali tamo je bila obuzeta tako dubokim žalovanjem da je sumnjao da ih je čula.
Sada ih je čula. "Žao. Tebi je žao." Usna joj jc drhtala, obrazi su joj bili mokri, oči krvlju podlivenc jame. "Iste te noći napustili smo Kraljev Grudobran. Moj brat je rekao da jc tako najbolje, dok se netko još nije upitao nismo li imali kakva udjela u kraljevoj smrti i odlučio nas baciti na muke ne bi li to otkrio. Najprije smo otišli u Tyrosh. Moj brat je smatrao da će to biti dovoljno daleko, ali nije bilo. Tamo smo poznavali jednog žonglera. Godinama i godinama svaki je dan žonglirao pred Fontanom Pijanog boga. Bio je star, tako da mu

ruke nisu vise bile vješte kao nekada, pa jc katkad znao ispustiti loptice i naganjati ih po trgu, ali Tvroshijci su se svejedno smijali i dobacivali mu novčiće. Ali jednog smo jutra čuli da su pronašli njegovo tijelo kod Hrama Triosa. Trios ima tri glave, a uz hramska vrata stoji njegov veliki kip. Staroga su rasjekli na tri dijela i ugurali ih u trostruka Triosova usta. Samo, kad su opet zašili dijelove jedan uz drugi, otkrili su da mu glave nema."
"Otišla je na dar mojoj miloj sestri. [on je bio patuljak."
"Maleni čovjek, tako je. Kao ti, i Oppo. Groš. Je li ti žao i zbog tog žonglera?"
"Pojma nisam imao da taj tvoj žongler uopće postoji sve do ovog trenutka... ali, da, žao mije što je mrtav."
"Stradao je zbog tebe. Njegova je krv na tvojim rukama."
Optužba ga je zapekla, došavši tako brzo za riječima Joraha Mormon- ta. "Njegova je krv na rukama moje sestre, kao i na rukama vucibatina koji su ga ubili. Moje ruke..." Tyrion ih okrenu, promotri, stisnu u šake. "... Moje su ruke pune skorene stare krvi, točno. Nazovi me rodosjekom, i nećeš se prevariti. Kraljosjekom, i na to ću se ime odazvati. Ubijao sam majke, očeve, nećake, ljubavnike, muškarce i žene, kraljeve i kurve. Jedanput mi je jedan pjevač išao na živce, pa sam naložio da se to kopile skuha. Ali nikad nisam ubio nijednog žonglera, kao ni patuljka, i nisam kriv za ono što se dogodilo tvom prokletom bratu."
Peni dohvati pehar vina koji joj je natočio i baci mu ga u lice. Baš kao moja mila sestrica. Čuo je kako su se vrata brodske kuhinje zalupila, ali nije je vidio kako odlazi. Oči su ga zapekle, a svijet mu se cijeli zamutio. Toliko o mogućnosti našeg prijateljevanja.
Tyrion Lannister dosad je imao malo iskustva s drugim patuljcima. Njegov knez otac poprijeko je gledao na svaki podsjetnik na sinovljeva izobličenja, pa su oni mimičariu čijim družinama nastupaju maleni ljudi uskoro naučili da im je bolje kloniti sc Luke Lannis i Bacačeve Hridi, ako ne žele izazvati njegovo nezadovoljstvo. Dok je odrastao, Tyrion je čuo pripovijedanja o patuljku-ludi na dvoru dornskog kneza Fowlera, o patuljku-meštru koji službuje na Prstima, te o jednoj patuljčici među nijemim sestrama, ali nikad nije dobio ni najmanju potrebu da ih potraži. Do njegovih su usiju doprle i manje pouzdane priče, o patuljČici-vještici koja vreba po izvjesnom brdu u porječju, te o patuljčici-kurvi u Kraljevu Grudobranu znamenitoj po parenju s psima. Vlastita mu je mila sestra kazala za tu potonju, ponudivši mu čak kuju koja sc tjera ako i sam to želi iskušati. Kad ju je pristojno upitao misli li pritom na sebe, Cersei mu je bacila pehar vina u lice. Ono je bilo crveno> koliko se sjećam, dok je ovo zlatno. Tyrion si je brisao lice rukavom. Oči su ga još pekle. Nije više vidio Peni sve do dana oluje.
Slani je zrak to jutro bio težak, bez daska vjetra, ali zapadno je nebo plamtjelo crvenilom, prošarano niskim oblacima blistavim poput lannisterskog grimiza. Mornari su jurcali po brodu da zabrtve poklopce, provuku užad, raščiste palube, privežu sve što već nije privezano. "Stiže loš vjetar", upozori ga jedan. "Beznosni bi trebao sići pod palubu."
Tyrion se prisjeti oluje koju je protrpio prilikom prelaska uskoga mora, propinjanja poda pod svojim nogama, grozomornog škripanja koje je brod stvarao, okusa vina i bljuvotine. "Beznosni će ostati ovdje." Ako ga bogovi žele, radije će umrijeti od utapanja nego od gušenja u vlastitim rigotinama. I nad njima se platneno jedro koke polagano namreškalo, poput krzna neke silne zvijeri što se budi iz duga sna, pa nabreklo uz iznenadan pucanj koji je natjerao sve glave na brodu da se osvrnu.
Vjetrovi su pred sobom potjerali koku daleko od željena smjera. Iza njih, crni su se oblaci naslagivali jedni povrh drugih spram krvavocrvena neba. Do sredine prijepodneva vidjeli su već titraje munja na zapadu, popraćene dalekim tutnjem grmljavine. Uzburkano se more nadiglo u tamne valove i njima počelo lemati oplatu Smrdljivog upravitelja. Posada je tu negdje počela spuštati jedro. Tyrion im se samo pleo pod nogama po sredini broda, pa se popeo na prednji kaštel i ondje šćućurio, uživajući u Šibanju hladne kiše po obrazima. Koka se podizala i spuštala, propinjući se nesputanije od svakoga konja koga je u životu

zajahao, izdižući se sa svakim valom prije nego što ćc propasti u jarak pred idućim, protresajući ga do kosti. Svejedno, bilo mu je bolje tu, gdje se sve vidi, nego tamo dolje, gdje bi samo bio stiješnjen u neku kabinu u kojoj nema ni zraka.
Bilo je već predvečerje kad ih je oluja napokon snašla, i promočila Tyriona Lannistcra do kože, no svejedno je osjetio svojevrstan ushit... te još jači kasnije, kad je zatekao pijanog Joraha Mormonta kako leži u lokvi bljuvotine u njihovoj kabini.
Patuljak se zadržao u kuhinji nakon večere, da proslavi svoje preživljavanje uz pokoju čašicu crnog katranskog ruma s brodskim kuharom, krupnim, masnim i neotesanim Volantijcem koji je znao samo jednu riječ zajedničkog jezika ("kurac"), ali jc žestoko igrao cyvas.se, pogotovo pijan. Te su večeri odigrali tri partije. Tyrion je dobio prvu, pa izgubio ostale dvije. Nakon toga je zaključio da mu je dosta, pa oteturao natrag na palubu da si razbistri glavu, kako od ruma, tako i od slonova.
Pronašao je Peni na prednjem kaštelu, ondje gdje je tako često zatje- cao Ser Joraha kako stoji uz ogradu pokraj odurne, napola trule polene koke i gleda u daljinu preko crnkaste pučine. Odostraga mu je izgledala maleno i ranjivo kao dijete.
Tyrion je odlučio da bi mu najpametnije bilo ne smetati je, ali prekasno. Čula ga je.
"Hugore Hillc."
"Ako tako hoćeš.'" Oboje znamo kako stvari stoje. "Zao mi je što tc ometam. Povući ću se."
"Ne." Licc joj je bilo blijedo i žalosno, ali nije izgledala kao da jc plakala. "1 meni je žao. Zbog onog vina. Nisi ti ubio moga brata, a ni onoga sirotog starca u Tyroshu."
"Imao sam udjela u tome, premda ne svojom voljom."
"Strahovito mi nedostaje. Moj brat. Ja..."
"Shvaćam." Shvatio je da razmišlja o Jaimeju. Smatraj se sretnicom. Tebi je brat umro prije nego što te stigao izdati.
"Mislila sam da želim umrijeti," reče ona, "ali danas, kad je naišla oluja pa sam mislila da će brod potonuti, ja sam... ja sam..."
"Shvatila si da ipak želiš živjeti." I sam sam to prošao. To nam je također zajedničko.
Zubi su joj krivi, tako da se inače stidi osmjehnuti, ali sada mu sc nasmiješila. "Zar si zaista skuhao onog pjevača u varivu?"
"Tko, ja? Nisam. Ne znam kuhati."
Kad se Peni zahihotala, zazvučala je kao slatka curica, što i jest... od svojih sedamnaest, osamnaest, ne više od devetnaest godina. "Što ti je skrivio taj pjevač?"
"Napisao jc pjesmu o meni." Bila mu je zatajeno blago, sramotno, al srcu milo, drago. Nema lanca, nema tih okova, što su jači od ženskih cjelova. Čudo jedno kako su mu se brzo te riječi vratile u sjećanje. Možda ih nikada nije ni zaboravio. Zlatne ruke uvijek su hladne, ali ženske ručice su tople.
"Pjesma je sigurno bila jako loša."
"Ne sasvim. Nije baš bila Kiše Castamerea, doduše, ali neki su dijelovi bili... a čuj..."
"Kako je išla?"
On se glasno nasmija. "Ne. Ne želiš me čuti kako pjevam."
"Nama je mama voljela pjevati, dok smo bili djeca. Mom bratu i meni. Uvijek je govorila da nema veze kakav ti jc glas, dokle god voliš pjesmu."
"Je li ona bila...?"
"... malena? Nije, ali otac nam je bio. Njega je vlastiti otac s tri godine prodao trgovcu robljem, ali odrastao je u tako slavnog mimičara daje otkupio svoju slobodu. Proputovao je sve Slobodne gradove, kao i Zapadne zemlje. U Starigradu su ga zvali Skočigrah."
Jasno da jesu. Tyrion se pokuša ne zgroziti vidno.
"Pokojni je", nastavi Peni. "Kao i moja majka. Oppo... bio mi je posljednji rod, a sada više ni njega nemam." Ona odvrati pogled i zagleda sc preko pučine. "Što ću? Kamo ću? Ne

znam raditi ništa osim one lakrdijaške borbene predstave, a za to nas treba dvoje."
Ne, pomisli Tyrion. Da se nisi usudila, curo. Ne traži to od mene. Da ti to nije bilo ni nakraj pameti. "Pronađi si nekog prikladnog sirotana", predloži joj on.
Peni kao da to nije čula. "Viteški je megdan bio očeva zamisao. Čak je izvježbao i prvu svinju, ali tad jc već bio tako bolestan da je nije mogao jahati, pa ga je Oppo zamijenio. Ja sam uvijek jahala psa. Jedanput smo nastupali za Morskog kneza u Braavosu, a on se tako jako smijao da nam je svakome dao po jednu... izdašnu nagradu."
"Tamo vas je pronašla moja sestra? U Braavosu?"
"Tvoja sestra?" Kao da se pomalo smela.
"Kraljica Cersei."
Peni odmahnu glavom. "Nikad nije... nama se obratio jedan muškarac, u Pentosu. Osmund. Ne, Oswald. Tako nekako. Oppo se sastao s njim, ne ja. Oppo je obavljao sve dogovore za nas. Moj brat je uvijek znao što treba, koje nam je iduće odredište."
"Meereen je naše iduće odredište."
Zbunjeno ga pogleda. "Qarth, hoćeš reći. Plovimo za Oarth, preko Novoga Ghisa."
"Za Meereen. Ti ćeš jahati svoga psa za zmajsku kraljicu i tako zaraditi vlastitu težinu u zlatu. Najpametnije ti je da počneš obilatije jesti, tako da budeš fino bucmasta za nastup pred Njezinom Milosti."
Peni mu nije uzvratila osmijeh. "Sama mogu jedino jahati u krugovima. A čak i ako mi se kraljica bude smijala, kamo ću zatim? Nikad se dugo ne zadržavamo na istome mjestu. Kad nas prvi put vide, smiju se i smiju, ali kad to bude po četvrti ili peti put, unaprijed već znaju što smjeramo izvesti. Onda se prestanu smijati, tako da moramo otputovati negdje drugdje. Najbolje zarađujemo u velikim gradovima, ali meni su oduvijek mala mjesta najdraža. Kad smo u njima, ljudi nemaju srebrnjaka, ali hrane nas za vlastitom trpezom, a djeca nas prate posvuda."
To je zato što nikad još nisu vidjela patuljka u tim svojim jadnim upisanim selendrama, pomisli Tyrion. Prokleta deriščad pratila bi posvuda i dvoglavu kozu, da im doputuje. Sve dok im ne dojadi njezino blejanje, pa je prikolju za večeru. Ali nije imao želje da je opet natjera u plač, tako da je radije rekao: "Dacncrys je dobrostiva srca i velikodušne naravi."
Imala je potrebu da to čuje. "Nimalo ne sumnjam da će pronaći mjesto za tebe na svome dvoru. I tamo ćeš biti sigurna, izvan dosega moje sestre."
Peni se opet okrenu prema njemu. "A i ti ćeš biti tamo."
Osim ako Daenerys ne zaključi da treba uzeti lannistersku krv, kao danak za targaryensku krv koju je prolio moj brat. "Hoću."
Nakon loga se patuljčica češće viđala na palubi. Sutradan je Tyrion susreo nju i njezinu pjegavu krmaču na sredini broda sredinom popod- neva, kad je zrak bio topao, a more mirno. "Zove se Ljepojka", reče mu djevojka stidljivo.
Prasica Ljepojka i djevojka Peni, pomisli on. Netko će morati ozbiljno odgovarati. Peni je dala Tyrionu nešto žireva, pa je on pustio da mu ih Ljepojka jede iz ruke. Nemoj samo misliti da ne vidim što ti to radiš, curo, mislio je dok je krupna krmača roktala i skvičala.
Uskoro su počeli objedovati zajedno. Ponekih večeri njih su dvoje bili sami; pri drugim su se objedima tiskali uz Moqorrove gardiste. Uz "prste", kako ih je prozvao Tyrion; napokon, oni su ljudi Plamteće šake, a ima ih pet. Peni se nasmijala na to, slatkim glasićem, koji se ne čuje često. Rana joj je odviše svježa, tuga preduboka.
Uskoro ju je natjerao da i sama naziva njihov brod Smrdljivi upravitelj, premda se pomalo srdila na njega kad god bi Ljepojku nazvao "Šunki- ca". Da joj se iskupi za to, Tyrion ju je pokušao naučiti da igra cyvasse, premda jc ubrzo shvatio da je ona izgubljen slučaj. "Ne," ponovio joj je deset puta, "zmajica leti, a ne slonovi."
Iste te večeri ona je stavila karte na stol i izravno ga upitala jc li za megdan s njom. "Ne", odgovorio joj je. Tek mu je naknadno palo na pamet da kad je rekla megdan možda nije

mislila na megdan. Svejedno bi joj odgovorio niječno, ali možda ne baš tako otresito.
Vrativši se u kabinu koju dijeli s Jorahom Mormontom, Tyrion se još satima prevrtao po svojoj mreži, tonući u san i budeći se. Snovi su mu bili puni sivih kamenih ruku što iz magle sežu prema njemu, i stubišta što vodi uvis, do njegova oca.
Napokon je odustao od spavanja i popeo se gore da udahne noćni zrak. Selaesori Qhoran je smotao veliko prugasto jedro preko noći, a palube su mu bile praktički puste. Na krmenom se kaštelu nalazio jedan časnik, a na sredini broda sjedio je Moqorro sa svojim žeravnikom, u kojem je nekoliko plamičaka još plamsalo po žeravici.
Vidjele su se samo najsjajnije zvijezde, sve sa zapadne strane. Mutan crveni sjaj obasjavao je sjeveroistočno nebo, boje krvave masnicc. Tyrion nikad nije vidio krupniji mjescc. Čudovišan, nabrekao, izgledao je kao daje proždro sunce i probudio se s groznicom. Njegov jc blizanac plutao na moru iza broda i crvenkasto lelujao sa svakim valom. "Koja je ovo ura?" upita on Moqorra. "Ono ne može biti svitanje, osim ako se istok nije premjestio. Zašto je nebo crveno?"
"Nebo je uvijek crveno iznad Valyrije, Hugore Hillc."
Hladni mu srsi spuznuŠe niz hrbat. "Jesmo li blizu?"
"Bliže smo nego što bi posada voljela", reče Moqorro tim dubokim glasom. "Znate li vi te priče u svojim Kraljevinama Zalazećeg sunca?"
"Znam da ima mornara koji kažu kako je svatko tko ugleda tu obalu osuđen na propast." Sam ne vjeruje u takve priče, kao što mu ni stric nije u njih vjerovao. Gerion Lannister otplovio je u Valyriju kad je Tyrionu bilo osamnaest godina, u nakani da povrati izgubljenu oštricu predaka kuće Lannister i sva ostala blaga koja su možda preživjela Propast. Tyrion je tada očajnički htio poći s njima, ali njegov knez otac proglasio je tu plovidbu "pothvatom budala" i zabranio mu da u njoj sudjeluje.
A možda se i nije naročito prevario. Gotovo je puno desetljeće prošlo otkako je Nasmijani lav isplovio iz Luke Lannis, a Gerion se nikad nije vratio. Ljudi koje je knez Tywin poslao u potragu za njim uspjeli su mu ući u trag sve do Volantisa, gdje mu jc polovica posade dezertirala, pa jc kupio robove u zamjenu. Nema tog slobodnog čovjeka koji bi svojevoljno potpisao službu na brodu čiji kapetan otvoreno spominje namjeru da otplovi u Zadimljeno more. "Znači, mi to gledamo vatre Četrnaest plamenova, odražene od oblaka?"
"Četrnaest ili Četrnaest tisuća. Tko bi se njih usudio prebrojiti? Smrtnicima nije mudro preduboko se zagledati u te plamenove, prijatelju. To su plamenovi gnjeva samoga boga, kojima nijedan ljudski plamen nije ravan. Mi ljudi malena smo stvorenja."
"Katkad i malenija." Valyria. Zapisano je da se na dan Propasti svako brdo u krugu od petsto milja raskolilo napola i ispunilo uzduh pepelom, dimom i vatrom, požarima tako vrelim i gladnim da su obujmili i proždrli čak i zmajeve nebeske. Silni su se procjepi rasparali u zemlji i progutali palače, hramove, čitave gradove. Jezera su zakipjela i pretvorila se u kiselinu, gore su grunule, rastaljene su stijene pokuljale u ognjenim mlazovima tisuću stopa u zrak, iz crvenih su oblaka pljusnuli zmajsko staklo i crna demonska krv, a na sjeveru se tlo raskomadalo i propalo, urušivši se u sebe, i u njegovu je razvalinu pokuljalo ljutito more. Najpo- nositiji grad na cijelome svijetu nestao je u tren oka, njegovo bajoslovno carstvo iščezlo je za jedan dan, Zemlje dugog ljeta ostale su spaljene, potopljene i proklete.
Carstvo sazdano na krvi i ognju. Valyrijci požeše sjeme koje su zasijali. "Kani li naš kapetan staviti tu kletvu na kušnju?"
"Našem bi kapetanu bilo draže nalaziti se pedeset milja dalje na pučini, dobrano po strani od one uklete obale, ali zapovjedio sam mu da zaplovi najkraćim kursom. Ima i drugih koji traže Daenerys."
Griff, sa svojim mladim princom. Da nisu sve one priče o isplovljava- nju Zlatne družine na zapad bile samo finta? Tyrion razmisli o tome da nešto kaže, pa se predomisli. Po svoj

prilici u proročanstvu koje tjera ove crvene svećenike ima mjesta za samo jednog junaka. Drugi bi ih Targaryen uspio samo zbuniti. "Jesi li vidio te druge u svojim vatrama?" oprezno ga upita.
"Samo njihove sjene", reče mu Moqorro. "A jednu ponajviše. Visoka, izobličena stvora s jednim crnim okom i deset dugih ruku, kako plovi morem krvi."

37 - BRAN

Mjescc bijaše srpast, tanak i oštar poput oštrice noža. Blijedo sunce svanu i zapade i opet svanu. Crveno lišće šaputase na vjetru. Tamni oblaci prekrišc nebesa i prerastoše u oluje. Munje bljeskaše i gromovi tutnjaše, i mrtvaci crnih ruku i blistavomodrih očiju uzvrvješe oko pukotine u obronku, ali ne uspješe ući. Podno brda, slomljeni je dječak sjedio na prijestolju od usud-drveta i slušao šapat u mraku, dok su mu gavranovi hodali gore-dolje po rukama.
"Više nikad nećeš hodati," obećala mu je trooka vrana, "ali letjet ćeš." Katkad bi zvuči pjesme doplovili do njega odnekud izdaleka, izduboka. Djeca šume, nazvala bi Stara Nana te pjevače, ali oni sami sebe zovu imenom pjevači poja zemlje, na pravome jeziku kojim nijedan čovjek zboriti ne može. Samo, gavranovi njime zbore. Crne su im očice pune tajni, i znaju graktati na njega i kljucati mu kožu dok slušaju te pjesme.
Mjesec bijaše debeo i pun. Zvijezde se obrtaše crnim nebom. Kiša pade i smrznu se, i grane stabala prepukoše od težine leda. Bran i Meera smišljali su imena za pjevače poja zemlje: Pepel i Lisna i Krljušt, Crnonož i Snjcgokosa i UglješŠa. Prava su im imena preduga za jezike kojima ljudi zbore, kazala im je Lisna. Jedino ona zna zajednički jezik, tako da Bran nije uspio saznati kako ostali prihvaćaju svoja nova imena.
Nakon hladnoće prekozidrtih krajeva koja kosti drobi, u špiljama im bijaše blaženo toplo, a kad bi se god studen išuljala iz kamena, pjevači bi pripalili vatre daje opet otjeraju. Tu dolje nema vjetra, nema snijega, nema leda, nema mrtvih stvorova što sežu da te zgrabe, tu su samo snovi, rogozne svijeće i cjelovi gavranova. I šaptač u mraku.
Posljednji vidovnjak, zovu ga pjevači, ali u Branovim snovima on je i dalje trooka vrana. Kad ga je Mecra Rced upitala kako mu glasi pravo ime, ispustio je grozan zvuk koji je možda bio cerckanjc. "Nosih mnoga imena kao živući, ali čak i ja jednoć imadoh majku, a ime koje mi ona kao dojenčetu nadjenu glasilo je Brynden."
"Jedan mi se stric zove Brvndcn", rekao je Bran. "On je stric moje majke, zapravo. Brynden Crna Riba, tako ga zovu."
"Tvoj stric možda bijaše nazvan po meni. Još tako biva, katkad. Ne tako često kao nekoć. Ljudi zaboravljaju. Jedino drveće pamti." Glas mu je bio tako slabašan daje Bran morao dobro naćuliti uši da ga čuje.
"Pretežiti dio njega u drvo je otišao", pojasnila im je pjevačica koju je Meera nazvala Lisna. "Nadživjeo je svoj smrtni vijek, no zadržao se. Za nas, za vas, za kraljevstva ljudi. Tek mu malo snage u kostima preostaje. U njega je tisuću i jedno oko, ali mnogošto mu motriti valja. Jednoga ćeš dana to znati."
"Što ću to znati?" upitao jc Bran Reedove, poslije, kad su stigli s rasplamsalim bakljama u ruci da ga odnesu natrag u malu odaju pokraj velike špilje, gdje su im pjevači priredili postelje za počinak. "Što to drveće pamti?"
"Tajne starih bogova", rekao mu je Jojen Reed. Hrana, vatra i ostalo pomoglo mu je da se oporavi od zlopaćenja njihova putovanja, ali sada djeluje nekako žalosniji, turobniji, s

umornim, progonjenim pogledom u očima. "Istine koje su Prvi ljudi znali, sada zaboravljene u Oštrozi- mlju... ali ne i u vlažnoj divljini. Mi iz baruština i sojenica živimo bliže zelenilu, i mi pamtimo. Zemlja i voda, tlo i kamen, hrastovi, brijestovi i vrbe, svi su oni bili tu prije svakog od nas, i preostat će tu nakon što nas više ne bude."
"Kao što ćeš i ti", rekla mu je Meera. To je ražalostilo Brana. Što ako ne želim preostati nakon sto tebe više ne bude? zamalo ju je upitao, ali progutao je te riječi neizrečene. Već je gotovo odrastao muškarac, pa nije htio da ga Meera doživi kao nekakvo cendravo djetešcc. "Možda biste i vi mogli biti vidovnjaci", rekao je umjesto toga.
"Ne, Brane." Sad je Meera zazvučala žalosno.
"Tek je malobrojnima dano da piju s te zelene česme dok su još u smrtnome tijelu, da čuju šaputanje lišća i vide kao što drveće vidi, kao što bogovi vide", rekao je Jojcn. "Većina nije tako blagoslovljena. Bogovi mi podariše tek vidovnjačke snove. Zadatak mi bijaše da te ovamo dovedem. Svoju sam ulogu u ovome ispunio."
Mjesec bijaše crna rupa u nebu. Vukovi zavijaše u šumi, njuškaše tragove mrtvih stvorova po zapusima snijega. Jato gavranova prhnu s obronka, vrišteći svoj reski zov, mašući crnim krilima ponad bijela svijeta. Crveno sunce svanu i za pade i opet svanu, premazujući snjegove nijansama rumenog i ružičastog. Podno brda, Jojen se prepuštao mračnim mislima, Meera se uzrujavala, a Hodor je lutao tamnim tunelima s mačem u desnoj i bakljom u lijevoj ruci. Ili je to Bran lutao?
Nitko nikad ne smije saznati.
U velikoj špilji otvorenoj prema bezdanu bijaše crno kao u rogu, crno kao u katranu, crnije od perja vrane. Svjetlost bi u nju unišla kao uljez, neželjena i nimalo dobrodošla, i opet je napustila; ognjišta, svijeće i rogožina plamsale bi tek nakratko, pa opet utrnule, došavši na izmak svojih kratkih života.
Pjevači sazdaše Branu vlastito prijestolje, slično onome na kojemu sjedi knez Brynden, od bijela usud-drva posuta crvenim mrljicama, mrtvih grana isprepletenih kroz živuće korijenje. Smjestiše ga u veliku špilju pokraj bezdana, gdje crnim zrakom odjekuje klokot vode daleko u dubini. Od meke sive mahovine izradiše mu sjedalo. Nakon što su ga spustili na nj, prekriše ga toplim krznima.
I tako je sjedio i slušao opora šaputanja svojeg učitelja. "Nikad sc mraka ne boj, Brane." Kneževe su riječi pratili jedva čujni šušnjevi drveta i lišća, blaga pomicanja glave. "Najjača su stabla ukorijenjena u mračnim mjestima zemlje. Mrak će tc služiti kao plašt, kao štit, kao majčino mlijeko. Mrak će te ojačati."
Mjesec bijaše srpast, tanak i oštar poput oštrice noža. Pahulje bešu.- mno padahu i bjelinom odijevahu boj-borove i stražarice. Nanosi snijega izrastoše toliki da prekriše ulaze u Špilje, ostavivši bijeli zid kroz koji Ljetnik mora prokopati rupu pri svakom izlasku u lov s čoporom. Bran u tim danima nije često jezdio šumama s njima, ali bilo je noći u kojima ih je promatrao odozgo.
Letenje mu je bilo još draže od penjanja.
Odjenuti Ljetnikovu kožu postalo mu je lako kao odjenuti par hlača, nekoć, prije nego što mu se hrptenjača slomila. Zamijeniti vlastitu kožu noćnocrnim perjem gavrana bilo mu je teže, ali ne onako teško kako se pribojavao, ne s ovim gavranovima. "Divlji će se pastuh propinjati i ritati kad ga čovjek uzjahati ushtije, i nastojat će ugristi ruku što mu žvale u zube umeće," kazao je knez Brynden, "ali konj što jednog jahača upozna prihvatit će i drugog. Mlade ili stare, sve su te ptice već jahane bile. Izaberi sad jednu, i poleti."
Bezuspješno jc izabrao jednu pticu, pa i drugu, ali treći ga je gavran pogledao promućurnim crnim očima, nakrivio glavu i lagano graknuo, i on istog trena više nije bio dječak koji gleda u gavrana, već gavran koji gleda u dječaka. Pjev rijeke odjednom se pojača, plam baklji zasja malko jače nego dotad, i uzduh se ispuni čudnim mirisima. Kad pokuša prozboriti, glas mu izađe iz grla vriskom, i prvi mu let okonča kad se zabije u

stijenku i ponovno zateče u vlastitu slomljenom tijelu. Gavran se nije ozlijedio. Doletio mu je i sletio na ruku, a Bran ga je pomilovao po perju i iznova se uvukao u njega. Nedugo potom letio je po špilji, promičući između dugih kamenitih zuba što joj vise sa svoda, i čak odlepetao nad bezdan i sjurio se u njegove hladne, crne dubine.
Tada je shvatio da nije sam.
"Još netko je bio u gavranu", reče on knezu Bryndenu nakon Što sc vratio u vlastitu kožu. "Neka djevojka. Osjetio sam je."
"Žena, jedna od pjevača poja zemlje", kaza mu učitelj. "Odavna jc već pokojna, no dio se nje zadržao, baš kao što bi sc dio tebe zadržao u Ljetniku kad bi sa sutrašnjim svitanjem tvoje dječačko tijelo izdahnulo. Sjena na duši. Neće ti ona nauditi."
"Imaju li sve ptice pjevače u sebi?"
"Sve", rekao je knez Brynden. "Upravo pjevači podučiše Prve ljude slanju poruka putem gavranova... samo što u tim vremenima ptice izgovarahu poslane riječi. Drveće pamti, ali ljudi zaborave, pa tako sada poruke napišu na pergament i privežu ih za nožice ptica s kojima nikada nisu podijelili kožu."
Bran se prisjetio da mu je Stara Nana jednom prilikom ispričala istu priču, ali kad je upitao Robba je li istinita, brat mu se nasmijao i upitao ga znači li to da on vjeruje i u malike. Sad mu je krivo što Robb nije s njima. Kazao bih mu da mogu letjeti, ali on mi ne bi vjerovao, pa bih mu to morao pokazati. Kladim se da bi i on mogao naučiti da leti, i on i Arya i Šansa, čak i maleni Rickon i Jon Snow, Svi bismo mogli biti gavranovi, i živjeti u gnjezdistu meštra Luwina.
Doduše, to je samo još jedan luckasti san. Ima dana kada se Bran upita nije li sve ovo samo nekakav san. Možda je zaspao tamo vani, u snjegovima, i snom se prizvao nekamo gdje je sigurno i toplo. Moraš se probuditi, opominje se tada, moraš se probuditi ovaj čas, ili ćeš snivanjem utonuti u smrt. Jedanput ili dvaput prstima se uštipnuo za podlakticu, zaista jako, ali time sije samo priuštio bol u ruci. Ispočetka je pokušavao nabrajati protok dana, pamteći kada se budi, a kad spava, ali tu dolje san i java znaju se nekako stopiti jedni u druge. Snovi postaju poduke, poduke postaju snovi, zbivanja se odviju sva u isti mah ili se niti ne odviju. Je li on to učinio, ili je to samo sanjao?
"Tek se jedan čovjek u tisuću rodi kao mjenjač kože," reče knez Brynden jednoga dana, nakon što je Bran naučio letjeti, "a tek jedan mjenjač kože u tisuću može hiti vidovnjak."
"Mislio sam da su vidovnjaci čarobnjaci djece", reče nato Bran. "Pjevača, hoću reći."
"Na neki način. U onih koje nazivaš djecom šume oči su zlaćane poput sunca, ali svako se toliko, u mnogo, mnogo ljeta, među njima rodi jedan očiju crvenih poput krvi, ili zelenih poput mahovine na stablu u srcu šume. Tim znamenjima bozi obilježe one koje su izabrali za primatelje dara. Izabranici nisu otporni, a malobrojne im godine na svijetu hitro prolete, jer svaka pjesma mora imati svoju protutežu. Ali nakon što unidu u šumu, zadrže se u njoj doista dugo. Kroz tisuću godina, kroz stotinu koža, mudrošću dubokom poput korijenja davnašnjih stabala. Zelenvidovnjaci."
Branu to nije bilo jasno, pa je priupitao Rcedove. "Voliš li čitati knjige, Brane?" upitao ga je nato Jojen.
"Neke knjige. Volim priče o vojevanju. Moja sestra Šansa voli priče
0 ljubakanju, ali te su mi glupe."
"Onaj koji čita proživi tisuću života prije nego što umre", reče Jojen. "Onaj koji nikad nc čita proživi samo jedan. Pjevači šume knjiga nisu imali. Ni tinte, ni pergamenta, ni pisana jezika. Umjesto njih, imali su drveće, nadasve usud-drveće. Nakon što bi umrli, odlazili su u stabla, u krošnje, granje i korijenje, a drveće ih je pamtilo. Sve njihove pjesme
1 čarolije, njihove povijesti i molitve, sve što su o ovome svijetu znali. Meštri će ti reći da je usud-drveće svetište starih bogova. Pjevači su uvjereni da je ono isto što i stari bogovi. Nakon što umru, pjevači postaju dio tog obogotvorenja."

Bran razrogači oči. "Oni će me uhitiT
"Neće", reče Meera. "Jojene, strašiš ga."
"Nije on taj kojega treba biti strah."
Mjesec bijaše debeo i pun. Ljetnik vrebaše muklim šumama kao duga, siva sjena, nakon svakog lova sve ispijenija, jer do živućeg plijena ne mogaše doći. Straža na grotlu špilje još istrajavaše; mrtvi u nju ne mogaše ući. Snjegovi ih većinom prekriše, ali još bijahu ondje, prikriveni, zamrznuti, i čekahu. Drugi im mrtvi stvorovi prilaziše, negdašnji muškarci i žene, čak i djeca. Mrtvi gavranovi sjediše na golim smeđim granama, krila skorenih ledom. Snježni se medvjed probijaše niskim raslinjem, golem i kosturan, kože zguljene s polovice glave, vidljive lubanje. Ljetnik i njegov čopor zaskočiše ga i rastrgaše. Potom ga proždriješe, premda mu meso bijaše trulo i napola smrznuto, i migoljavo još dok su ga jeli. Podno brda još su imali što jesti. Stotinu vrsta gljiva raste tu dolje. Slijepe bijele ribe plivaju po crnoj rijeci, ali ukusne su baš koliko i okate ribe nakon što ih se ispeče. Dobivaju sir i mlijeko od koza što dijele špilje s pjevačima, Čak i nešto zobi, ječmenog zrnja i suha voća stavljena na stranu u dugome ljetu. A gotovo svaki dan jedu krvavo varivo, zgusnuto ječmom, lukom i nasjeckanim mesom. Jojen smatra da bi to moglo biti vjeveričje meso, dok Meera kaže da je štakorsko. Brana nije briga. Meso je i valja. Od kuhanja je meko. Špilje su svevremenske, nesagledive, tihe. Dom su za više od triput po dvadeset živućih pjevača, kao i za kosti tisuća pokojnih, i prostiru se daleko pod šuplje brdo. "Ljudi ovdje ne bi smjeli odlaziti u lutanja", upozorila ih je Lisna. "Rijeka što se čuje hitra je i crna, i teče sve niže i niže, do mora što za sunce nc zna. A ima prolaza što zalaze još i dublje, bezdanih jama i nenadanih okana, zaboravljenih putova što do same sredine zemlje vode. Čak ih ni moj narod sve istražio nije, a mi tu već tisuću tisuća vaših ljudskih godina živimo."
Premda ih ljudi iz Sedam Kraljevina običavaju zvati "djccom šume", Lisna i njezin narod nipošto nisu djetinjasti. Primjereniji bi im bio naziv "mali mudraci šume". Sitni su spram ljudi, kao što je vuk sitniji od strahovuka. Ne znači zato da je štene. Koža im je smeđa kao orah, prošarana svjetlijim točkicama kao u lanadi, a uši krupne, pa čuju ono što nijedan čovjek ne može. I oči su im krupne, velike, zlaćane mačje oči što vide kroz prolaze u kojima će oči dječaka nazreti samo mrkli mrak. Na šakama imaju tek tri prsta i palac, s oštrim crnim kandžama namjesto noktiju.
I pjevaju, doista. Pjevaju na pravome jeziku, tako da Bran ne razumije riječi, ali glasovi su im jasni kao zimski zrak. "Gdje su vam ostali?" upitao je Bran jednom prilikom Lisnu.
"Otiđoše u zemlju", odgovori mu ona. "U stijene, u stabla. Prije dolaska Prvih ljudi sav ovaj svijet što ga Zapadnim zemljama nazivate bijaše nam dom, no čak i u to doba bijasmo malobrojni. Bogovi nam dadošc duge živote, ali ne i veliku brojnost, da ne prenapučimo svijet kao što će jeleni prenapučiti šumu kad nema vukova da ih love. Bijaše to u osvit vremena, kad se naše sunce uzdizalo. Sada zapada, i ovo je naše dugo jenjavanje. OrijaŠa također više gotovo da nema, njih koji nam bijahu dušmani i subraća. Svi su silni lavovi sa zapadnih brda pobijeni, jednoroga više jedva da ima, mamuta preostaje jedva pokoja stotina. Strahovuci će sve nas nadživjeti, ali i njima će kucnuti čas. U svijetu koji ljudi sazdaše za njih nema mjesta, kao ni za nas."
Djelovala je tužno dok je to govorila, našto se rastužio i Bran. Tek je naknadno pomislio: Ljudi se ne bi rastužili. Ljudi bi se razgnjevili. Ljudi bi se u mržnji zakleli na krvnu osvetu. Pjevači tužbalice poju, dok bi se ljudi borili i ubijali.
Jednoga dana Meera i Jojen odlučiše otići da vide rijeku, usprkos upozoravanju Lisne.
"Hoću i ja s vama", reče im Bran.
Meera ga sažalno pogleda. Rijeka leži šesto stopa niže, podno strmih padina i zavojitih prolaza, objasnila mu je, ana završnom se dijelu silaska valja spuštati užetom. "Hodor se nipošto ne bi uspio spustiti s tobom na leđima. Žao mi je, Brane."

Bran još pamti vrijeme kad se nitko nije umio spuštati tako spretno kao on, čak ni Robb ili Jon. Dijelom je dobio potrebu da počne vikati na njih zato što ga ostavljaju, a dijelom da se rasplače. Ipak, već je gotovo odrastao muškarac, tako da ništa nije rekao. No nakon što su otišli, uvukao se Hodoru u kožu i pošao za njima.
Krupni mu se stajski momak više ne opire kao prvi put, onomad u jezerskoj kuli za vrijeme oluje. Poput psa iz kojeg je šibanjem istjerana sva volja za borbom, Hodor se samo sklupča i skrije kad god Bran posegne za njim. Skrovište mu jc negdje duboko u vlastitoj nutrini, neka jama u kojoj ga čak ni Bran ne može dosegnuti. Nitko ti ne želi ništa nažao, Hodore, nijemo je kazao djetinjemu muškarcu čije je tijelo preuzeo. Samo bih htio na neko vrijeme opet biti jak. Vratit ću ti ga, kao što ti ga uvijek vratim.
Nitko nikad ne shvati daje on odjenuo Hodorovu kožu. Bran se mora samo smješkati, slušati što mu se kaže i promrmljati "Hodor" s vremena na vrijeme da bi slijedio Meeru i Jojena, sretno isceren, dok nikome nije ni nakraj pameti da je to zapravo on. Često im se prikrpa, željeli to oni ili ne. Reedovima je u ovoj prilici na koncu bilo drago što je došao. Jojen se razmjerno lako spustio niz uže, ali nakon što je Meera žabarskim kopljem ulovila slijepu bijelu ribu, pa je došlo vrijeme za uspon natrag, ruke su mu počele drhtati i nije se mogao ispeti na vrh, tako da su morali zavezati uže oko njega i dati Hodoru da ga izvuče. "Hodor", stenjao jc pri svakom cimanju. "Hodor, hodor, hodor."
Mjcsec bijaše srpast, tanak i oštar poput oštrice noža. Ljetnik iskopa odsječenu ruku, crnu i prekrivenu ozcblinama, koja se širenjem i stiskanjem prstiju povlačila preko smrznutog snijega. Na njoj je još bilo dovoljno mesa da mu ispuni prazan želudac, a nakon što je to obavio, zdrobio je kosti podlaktice da isiše srž. Ruka se tek tada prisjetila da je mrtva.
Bran se hranio s Ljetnikom i njegovim čoporom, kao vuk. Kao gavran, letio je s jatom, kružio oko brda u zalazak sunca, motreći moguće dušmane, osjećajući studen dodir zraka. Kao Hodor, istraživao je špilje. Pronašao je odaje pune kostiju, okna što poniru duboko u zemlju, mjesto gdje kosturi divovskih šišmiša naglavačke vise sa svoda. Prešao je čak onaj uski kameni most što se zavojito nadvija nad bezdan i na suprotnoj strani otkrio nove prolaze i odaje. Jedna je bila puna pjevača, poput Bryndena ugniježdenih na prijestoljima od korijenja usud-drveća, oplete- nih podno njih, kroza njih, oko njih. Većinom su mu izgledali mrtvo, ali dok je prolazio ispred njih otvaraše oči i pratiše svjetlost njegove baklje, a jedan poče otvarati i zatvarati smežurana usta, kao da nastoji nešto reći. "Hodor", rekao mu je Bran, i osjetio kako se pravi Hodor prenuo, tamo dolje, u svojoj jami.
Onako posjednut na prijestolju od korijenja u velikoj špilji, napola mrtvac a napola drvo, knez Brynden djelovao je ne toliko kao čovjek, koliko kao neki jezivi kip izrađen od izvitoperena drveta, starih kosti i trule vune. U blijedoj razvalini njegova lica tek mu je to jedno crveno oko izgledalo živo, sjajno kao posljednja žeravica u umirućoj vatri, okruženo izvijenim korjenovima i krpama stvrdnute bijele kožice što visi s požutjele lubanje.
Branu je još uvijek izgledao strahovito; s korijenjem usud-drveća izvijenim i uvijenim kroz sparušeno tijelo, s gljivama što mu ničU iz obraza, s bijelim drvenim crvom što mu raste u duplji gdje mu je nekoć bilo jedno oko. Draže mu je kad sc baklje pogase. U mraku se može graditi da je to ona trooka vrana koja mu je šaptala, a ne neki gadljivi leš koji govori.
Jednog ću danu i ja biti takav. Ta je pomisao ispunjavala Brana stravom. Već je dovoljno teško što je slomljen, beskorisnih nogu. Zar mu je suđeno izgubiti i sve ostalo, provesti ostatak svojih godina dok mu usud- -drvo raste 11 tijelu i kroz tijelo? Knez Brynden crpi život iz tog drveta, kazala im je Lisna. Nc jede, ne pije. Spava, sanja, motri. Trebah postati vitez, prisjetio se Bran. Nekoć trčah i verah se i borih se. Kao da je tisuću godina otada prošlo.
Stoje on sada? Samo Bran, slomljeni dječak, Brandon iz kuće Stark, princ izgubljene kraljevine, knez spaljena zamka, nasljednik ruševina. Mislio je da će se ispostaviti kako je

ta trooka vrana neki vrač, neki mudri stari čarobnjak koji mu može izliječiti noge, ali sada shvaća da je to bio tek nekakav glupav, djetinji san. Prestar sam za takve tlapnje, opomenuo se. Kroz tisuću godina, kroz stotinu koža, mudrošću dubokom poput korijenja davnašnjih stabala. To jc jednako dobro kao biti vitez. Gotovo jednako dobro, u svakom slučaju.
Mjesec bijaše crna rupa u nebu. Izvan špilje, svijet je išao dalje. Izvan špilje, sunce izlazišc i zalazi še, mjesec se okretaše, hladni vjetrovi zavijaše. Pod brdom je Jojen Reed bivao sve natmureniji, sve izdvojeniji, na sve jači jad sestre. Često je znala sjediti uz Brana pokraj vatrice i pričati o svemu i ni o čemu, dragati Ljetnika dok spava između njih, dok joj brat samotno luta špiljama. Jojen se Čak počeo uspinjali do grotla špilje u vedre dane. Satima zna stajati ondje i gledati preko šume, sav umotan u krzna, premda svejedno drhturi.
"On bi htio kući", reče Meera Branu. "Neće se čak ni pokušati oduprijeti sudbini. Kaže da zelenvidenja ne lažu."
"Hrabro se drži", reče joj Bran. Čovjek može biti hrabar jedino dok se boji, kazao mu je otac, davno, na dan kad su pronašli štenad strahovuka u ljetnim snjegovima. Još se sjeća toga.
"Glupo se drži", reče mu Meera. "Nadala sam se da kad pronađemo tvoju trooku vranu... sad se pitam zašto smo uopće došli."
Zbog mene, pomisli Bran. "Zbog njegovih zelen snova", reče joj.
"Zbog njegovih zelensnova." Meera je zvučala ogorčeno.
"Hodor", reče Hodor.
Meera poče plakati.
Bran je tada zamrzio svoju obogaljenost. "Ne plači", reče joj. Htio ju je zagrliti, primiti u naručje kao što je mati njega nekoć u Oštrozimlju privijala uza se kad bi se ozlijedio. Bila je tik do njega, tek korak-dva dalje, no nedostižna kao da je stotinu liga dalje. Da je dodirne, morao bi rukama otpuzati po tlu, vukući noge za sobom. Pod je grub i neravan, pa bi se kretao sporo, uz mnogo grebanja i bubotaka. Mogao bih odjenuti Hodorovu kožu, pomisli. Hodor bi je mogao grliti i tapšati po leđima. Bran se čudno osjetio od te pomisli, ali još mu se oblikovala u glavi kad je Meera klisnula od vatre i nestala u mraku tunela. Čuo je kako joj se koraci gube, sve dok nije preostalo ništa osim glasova pjevača.
Mjesec bijaše srpast, tanak i oštar poput oštrice noža. Dani prolaziše u koloni, jedan za drugim, svaki kraći od onoga prije. Noći se duljiše. Sunčev sjaj nikad ne dosegnu te špilje podno brda. Mjesečev sjaj nikad ne dotaknu te kamenite dvore. Čak i zvijezde tu bijahu neznane. Sve to pripada gornjemu svijetu, gdje vrijeme teče u svojim željeznim kruže-njima, dan u noć u dan u noć u dan.
"Vrijeme je", reče knez Brynden.
Od nečega u njegovu glasu ledeni srsi uspalucaše Branu uz hrbat. "Vrijeme za što?"
"Za idući korak. Da nadiđeš mijenjanje kože, i naučiš što znači biti zelenvidovnjak."
"Drveće će ga naučiti", reče Lisna. Ona pozva rukom, i pride im još jedna bosonoga pjevačica, ona bijelih vlasi kojoj je Meera nadjenula ime Snjegokosa. U rukama je imala zdjelu od usud-drveta s dvanaest izrezbarenih lica, sličnih onima kakva nosi drveće srca. U njoj je bila bijela pasta, gusta i teška, prošarana tamnocrvenim žilicama. "Moraš pojesti ovoga", reče Lisna. Ona pruži Branu drvenu žlicu.
Dječak nesigurno pogleda u zdjelu. "Što je to?"
"Pasta od sjemenja usud-drveća."
Nešto u njezinu izgledu izazvalo je mučninu u Branu. Crvene su žilice samo sok usud-drveća, pretpostavio je, ali pod svjetlom baklji izuzetno su ga podsjetile na krv. On zagrabi pastu žlicom, pa zastade u nedoumici. "Hoću li od ovoga postati zelenvidovnjak?"
"Od svoje si krvi zelenvidovnjak", reče knez Brynden. "Ovo će pomoći da se tvoji darovi razbude, i vjenčat će te s drvećem."

Bran se ne želi vjenčati s drvetom... ali tko bi sc drugi vjenčao sa slomljenim dječakom poput njega? Kroz tisuću godina, kroz stotinu koža, mudrošću dubokom poput korijenja davnašnjih stabala. Zelenvidovnjak.
Pojeo je.
Bila je gorka, premda ne tako gorka kao pasta od žira. Prvi mu je zalogaj najteže sišao niz grlo. Zamalo ga je smjesta povratio. Drugi mu jc bio ukusniji. Treći gotovo sladak. Ostatak jc željno slistio. Zašto mu se uopće učinila gorkom? Ima okus po medu, po netom palom snijegu, po papru, cimctu i posljednjem poljupcu koji mu je mati dala. Prazna mu zdjela klizne kroz prste i zvekne o pod špilje. "Nije mi nimalo drugačije. Što sada slijedi?"
Lisna mu dotakne ruku. "Drveće će te podučiti. Drveće pamti." On podigne ruku, a ostali se pjevači počnu kretati po špilji i gasiti baklje jednu po jednu. Mrak se počne zgušnjavati i skrovito im se prikradati.
"Sklopi oči", reče trooka vrana. "Navuci svoju kožu, onako kao kad se sjedinjuješ s Ljetnikom. Samo, ovaj put umjesto u njega udi u korijenje. Pođi njime uvis, kroza zemlju, sve do drveća na brdu, i kaži mi što vidiš."
Bran sklopi oči i izvuče se iz vlastite kože. U korijenje, pomisli. U usud-drveće. Postani drvo. Na trenutak mu se pred očima ukaže špilja u svojoj crnoj ovojnici, uši mu začuju hukanje rijeke u dubini.
Zatim se u tren oka on opet zatekne kod kuće.
Knez Eddard Stark sjedi na kamenu uz duboko crno jezerce u božanskoj šumi, blijedo se korijenje drveta srca izvija oko njega poput čvornatih staračkih ruku. Veliki mač Led leži knezu Eddardu preko krila, a on mu nauljenom krpicom čisti sječivo.
"Oštrozimlje", prošapće Bran.
Njegov otac podigne pogled. "Tko je to?" upita on, osvrnuvši se...
... a Bran ustrašeno ustukne. Njegov otac, crno jezerce i božanska šuma izblijedc i nestanu, a on se opet zatekne u špilji, udova šćućurenih u blijedo, debelo korijenje svoga prijestolja od usud-drveta kao djetešce u majčinu naručju. Jedna baklja buknu pred njim.
"Kaži što si vidio." Izdaleka Lisna izgleda gotovo kao djevojka, ne starija od Brana ili neke njegove sestre, ali izbliza djeluje daleko starije. Tvrdi da je doživjela već dvjesto godina.
Branu se grlo jako osušilo. Progutao je slinu. "Oštrozimlje. Bio sam opet u Oštrozimlju. Vidio sam oca. On nije mrtav, nije, vidio sam ga, opet je u Oštrozimlju, još je živ."
"Ne", reče Lisna. "On je pokojni, dječače. Ne nastoj ga prizvati iz smrti."
"Vidio sam ga." Bran je osjećao pritisak gruba drveta na jednom obrazu. "Čistio je Led."
"Vidio si što ti se vidjeti htjelo. Srce ti čezne za ocem i domom, pa si to i vidio."
"Čovjek mora znati gledati prije nego Što se viđenju može ponadati", reče knez Brynden. "To što ti vidje bijahu sjene minulih dana, Brane. Gledao si očima drveta srca u vašoj božanskoj šumi. Drvetu je vrijeme drugačije nego čovjeku. Sunce, tlo i voda, to je ono što usud-drvo shvaća, ne dane, godine i stoljeća. Ljudima je vrijeme rijeka. Zarobljeni smo u njezinu toku, kuljamo iz prošlosti u sadašnjost, uvijek u istome smjeru.
Drugačiji su životi drveća. Ono se ukorijeni, izraste i umre na jednome mjestu, i ta ga rijeka ne pomiče. Hrast je žir, žir je hrast. A usud-drvo... tisuću ljudskih godina tek je trenutak usud-drvetu, i kroz takve dveri tebi se i meni pruža pogled u prošlost.
"Ali," reče Bran, "on me čuo."
"Čuo je šapat u vjetru, sušanj u krošnji. Ne možeš zboriti s njime, ma koliko se trudio. To znam. Imadem i ja svoje duhove, Brane. Brata kojega voljeh, brata kojega mrzih, ženu koju žuđah. Kroz drveće ih još vidim, ali nikad nijedna moja riječ do njih ne dopre. Prošlost ostaje prošlost. Iz nje možemo učiti, ali nc možemo je promijeniti."
"Hoću li opet vidjeti oca?"
"Nakon što ovladaš svojim darovima, moći ćeš pogledati gdje te volja i vidjeti što drveće vidje, bilo to jučer, lani ili prije tisuću era. Ljudi žive živote zarobljeni u vječnu sadašnjost,

medu maglicama sjećanja i morem sjena, jedinog Što znamo o predstojećim danima. Ima noćnih leptira što cio život za dan prožive, no njima taj časovit odsječak vremena jamačno djeluje dugo kao godine i desetljeća nama. Hrast poživi i po tri stotine godina, crnogorično stablo tri tisuće. Usud-stablo živjet će dovijeka, bez remećenja. Godišnja doba njima prođu za treptaj krila noćnog leptira, a prošlost, sadašnjost i budućnost su jedno. A tebi se vid neće svoditi na vašu božansku Šumu. Pjevači urezaše oči u svoje drveće srca da ga probude, i to su prve oči kojima se novi zelenvidovnjak nauči služiti... ali vid će ti postupno nadići samo drveće."
"Kada?" priupita Bran.
"Za godinu dana, ili za tri. ili za deset. To ne opazih. Stići ćc i to postupno, obećavam ti. Ali sada sam umoran, a drveće me zaziva. Nastavit ćemo sutra."
Hodor je odnio Brana natrag u njegovu odaju, mrmljajući "Hodor" ispod glasa dok jc Lisna s bakljom išla pred njima. Nadao se da će tamo zateći Meeru i Jojena, da im kaže što je vidio, ali njihova udobna niša u stijeni bila jc hladna i prazna. Hodor je lagano položio Brana u njegovu postelju, prekrio ga krznima i pripalio njihovu vatricu. Kroz tisuću godina, kroz stotinu koža, mudrošću dubokom poput korijenja davnašnjih stabala.
Dok je gledao plamenove, Branje odlučio ostati budan dok se Meera nc vrati. Znao je da će Jojen biti nesretan, ali Meeri će biti drago zbog njega. Nije se sjećao kad je sklopio oči.
... ali onda se nekako opet zatekao u Oštrozimlju, kako odozgo iz božanske šume promatra oca. Knez Eddard ovaj put djeluje mnogo mlade. Kosa mu je smeđa, bez i jedne sjedine, glava pognuta. "... nek odrastu bliski kao braća, samo s ljubavlju među sobom," moli se, "i nek moja gospa žena pronađe u srcu snage za oprost..."
"Oče." Branov glas je šapat u vjetru, sušanj u krošnji. "Oče, ja sam. Ja sam, Bran. Brandon."
Eddard Stark podigne glavu i polako promotri usud-drvo, mršteći se, ali ništa ne izgovori. Ne vidi me, shvati Bran, beznadno. Ushtije ispružiti ruku i dotaknuti ga, ali uzmogne samo motriti i slušati. U stablu sam. Unutar stabla srca sam, gledam kroz njegove crvene oči, ali usud-drvo zboriti ne može, pa ne mogu ni ja.
Eddard Stark nastavi molitvu. Bran osjeti kako mu suze naviru na oči. Samo, jesu li to njegove vlastite suze, ili suze usud-drveta? Zaplačem li, hoće li drvo proplakati?
Ostatak riječi njegova oca priguši iznenadno treskanje drveta po drvetu. Eddard Stark se rastoči, kao maglica na jutarnjem suncu. Sada dvoje djece zapleše božanskom šumom, cikćući jedno na drugo pri dvoboju slomljenim granama. Djevojčica je starija i viša od njih dvoje. Arya! željno pomisli Bran kad je vidje kako naskaČe na kamen i zasijeca dječaka. Ali to ne može biti. Ako je djevojčica Arya, onda je dječak sam Bran, a on nikad nije nosio tako dugu kosu. Niti me Arya ikad pobijedila u igri mačevanja, kao što ova pobjeđuje njega. Ona zasiječe dječaka po bedru, tako snažno da mu izbije nogu, pa on padne u jezerce i počne se praćakati i derati. "Ušuti, glupane", reče djevojčica i baci svoju granu u stranu. "To je samo voda. Hoćeš da te Stara Nana čuje i otrči reći ocu?" Ona klekne da izvuče brata iz jezerca, ali prije nego što ga jc stigla izvaditi, oboje nestadoše.
Prizori potom pristizašc sve brže, sve dok se Bran ne osjeti izgubljeno i ošamućeno. Više ne vidje oca, ni tu djevojčicu sličnu Aryji, već žena bremenita djetetom izađe naga i mokra iz crnog jezerca, klekne pred drvo i poče preklinjati stare bogove za sina koji će je osvetiti. Zatim stiže smeđokosa djevojka, kao koplje vitka, i prope se na nožne prste da poljubi usne mlada viteza visokog poput Hodora. Tamnook mladić, blijed i žestok, odsiječe tri grane usud-drveta i oblikuje ih u strijele. Samo se drvo smanjuje, sa svakim je viđenjem sve niže, dok se slabija stabla stišću u mladice i iščezavaju, pa se namjesto njih ukazuju nova stabla što se i sama počnu smanjivati i iščezavati. A knezovi koje Bran opaža sad su visoki i tvrdi, strogi ljudi u krznu i verižnjačama. Lica ponekih poznata su mu s kipova u kriptama, ali nestaju prije nego Što se uspije prisjetiti njihovih imena.

Tada, njemu naočigled, bradat čovjek prisili zatočenika da klekne pred drvo srca. Posve sijeda žena krene prema njima kroz zapuh tamnocrvena lišća s brončanim srpom u ruci. "Ne," reče Bran, "ne, nemojte", ali nisu ga čuli, baš kao što ga ni otac nije čuo. Žena zgrabi zatočenika za kosu, poduhvati ga srpom oko grkljana i zasiječe. A kroz izmaglicu stoljeća slomljeni dječak mogaše samo promatrati kako čovjekove noge bubnjaju o zemlju... ali dok je život iz njega istjecao u crvcnoj plimi, Brandon Stark osjećao je okus krvi.

38 - DAENERYS

Logor je tako odvratno smrdio daje Danyjedva susprezala povraćanje.
Ser Barristan nabra nos i reče: "Vaša Milost ne bi smjela biti tu i udisati ove crne ispahe."
"Krvi sam zmajeve", podsjeti ga Dany. "Jeste li ikada vidjeli zmaja s proljevom?" Viserys je često tvrdio da Targaryene ne pogađaju pošasti od kojih pobolijeva običan puk, što je točno, koliko je sama uspjela vidjeti. Pamti da je bila promrzla i gladna i prestrašena, ali nikada i bolesna.
"Svejedno," reče stari vitez, "bio bih mirniji kad bi se Vaša Milost vratila u grad." Zidine Meereena od raznobojne cigle stajale su pola milje iza njih. "Krvavi je proljev poguban za svaku vojsku još od Ere Osvita. Prepustite raspodjelu hrane nama, Vaša Milosti."
"Sutra ću. Danas sam ovdje. Želim sama vidjeti." Petama podbode svoju srebrnu. Ostali kasom krenuše za njom. Jhogo je jahao pred njom, a Aggo i Rakharo odmah iza, s dugim dothrakijskim bičevima u ruci za razmicanje bolesnih i umirućih. Ser Barristan joj je išao uz desni bok, na zelenku. Njoj su slijeva jahali Symon Prugopleća iz Slobodne braće i Marselen iz Majčinih ljudi. Triput po dvadeset vojnika slijedilo je kapetane u stopu, štiteći kola s hranom. Svi do jednoga bili su konjanici, i Dothrakiji i Mjedene zvijeri i oslobođeni, jedinstveni samo u gađenju nad ovom dužnosti.
Astaporci su glavinjali za njima u strašnoj povorci što je sa svakim prijeđenim korakom bivala sve duža. Neki su govorili njoj nerazumljivim jezicima. Drugi su već izgubili moć govora. Mnogi su dizali ruke prema Dany, ili ničice padali pred prolazom njezina zelenka. "Majko", dozivali su je narječjima Astapora, Lysa i Starog Volantisa, grlenim dothrakijskim i tečnim slogovima Qartha, čak i na zajedničkom jeziku Zapadnih zemalja. "Majko, molim te... Majko, pomozi mojoj sestri, bolesna je... daj mi hrane za moje malene... molim te, moj stari otac... pomozi mu... pomozi joj.., pomozi mi..."
Nikako vam više ne mogu pomoći, beznadno pomisli Dany. Astaporci nemaju više kamo. Pred debelim zidovima Meereena ostalo je na tisuće njih, muškaraca, žena i djece, staraca, djevojčica i novorođenčadi. Mnogi su bolesni, većina ih gladuje, a sve čeka smrt. Daenerys se ne usuđuje otvoriti dveri i pustiti ih da uđu. Pokušala je za njih učiniti sve što je mogla. Slala im je vidare, Modre milosnice, pojače čarolija i brijače-Ii- ječnike, ali poneki su se i od njih razboljeli, a nitko među njima svojim umijećem nije uspio usporiti strelovito napredovanje proljeva koji je stigao na blijedoj kobili. Odvajanje zdravih od oboljelih također se pokazalo nepraktičnim. Njezini su Srčani štitovi pokušali to izvesti, pa su odvlačili muževe od žena i djccu od majki dok su Astaporci zapomagali, ritali se i zasipali ih kamenjem. Nekoliko dana potom oboljeli su pomrli, a zdravi se porazbolijevali. Razdvajanjem jednih od drugih nije se postiglo ništa.
Više ih čak nije lako ni hraniti. Svakodnevno im šalje koliko god može, ali svakodnevno ih biva sve više, a hrane koje im može dati sve manje. K tome, sve je teže pronaći vozače

koji bi se prihvatili dostave hrane. Prevelik broj onih koje su poslali u logor u međuvremenu je i sam obolio od proljeva. Drugi su pretrpjeli napade na povratku u grad. Jučer su jedna kola prevrnuli i pritom ubili dvojicu njezinih vojnika, pa je danas kraljica odlučila sama donijeti hranu. Savjetnici su je svi do jednoga najusrdnije nagovarali da se predomisli, od Reznaka preko Brijoglava do Ser Barristana, ali Daenerys se nije dala pokolebati. "Neću im okrenuti Leđa", tvrdoglavo je rekla. "Kraljica mora upoznati patnje svojeg naroda."
Patnje su jedino čega im ne manjka. "Jedva da je preostao ijedan konj ili mazga, premda mnogi dojahaše ovamo iz Astapora", izvijesti je Marsclen. "Izjeli su ih sve, Vaša Milosti, zajedno sa svakim Štakorom i psom strvinarom kog su uspjeli uloviti. Sada već ima i onih koji su počeli jesti vlastite pokojnike."
"Čovjek ne smije jesti meso čovječje", reče Aggo.
"Zna se", složi se Rakharo. "Snaći će ih kletva."
"Kletva im više ništa ne može", reče Symon Prugopleća.
Sitna dječica nabreklih trbuha vukla su se za njima, odviše slabašna ili prestrašena da prose. Ispijeni ljudi upalih očiju čučali su po pijesku i kamenjaru dok ih je život napuštao u iseravanju smrdljivih potoka smeđeg i crvenog. Mnogi su sada počeli srati ondje gdje i spavaju, jer su preslabi da dopužu do jaraka koje im je zapovjedila da iskopaju. Dvije su se žene svađale oko nagorjele kosti. U blizini je stajao desetogodišnji dječak i jeo štakora. Hranio se jednom rukom, dok je u drugoj stiskao zašiljeni štap da mu se netko ne usudi oteti poslasticu. Nepokopani su mrtvaci ležali posvuda. Dany jc vidjela čovjeka izvaljenog u prašini pod crnim plaŠtem, ali kad je projahala onuda, plašt mu sc raspršio u tisuću muha. Kosturne žene sjedile su na zemlji i privijale umiruću nedonoščad na prsa. Pratile su jc pogledima. One dovoljno snažne dozivale su je. "Majko... molim te, Majko... blagoslovljena bila, Majko..."
Blagoslovljena bila, gorko pomisli Dany. Grad ti propade u pepeo i kosti, narod ti skapava gdje god da se okreneš, nemaš za njih ni smještaja, ni lijeka, ni nade. Samo ustajali kruh i crvljivo meso, tvrdi sir i jedva nešto mlijeka. Blagoslovljena bila, blagoslovljena bila. Kakva to majka nema mlijeka za svoju djecu?
"Mrtvaca je previše", reče Aggo. "Trebalo bi ih spaliti."
"Tko da ih spali?" upita Ser Barristan. "Krvavi je proljev posvuda. Noću ih umre po stotinu."
"Ne valja dodirivati mrtvace", reče Jhogo.
"To se zna", rekoše Aggo i Rakharo, uglas.
"Možda je tako," reče Dany, "ali to sc svejedno mora obaviti." Ona načas porazmisli. "Neokaljani ne strahuju od mrtvaca. Razgovarat ću sa Sivim Crvom."
"Vaša Milosti," reče Scr Barristan, "Neokaljani su vaši najbolji borci. Nepojmljivo je da sc ova pošast proširi među njima. Dajte Astaporcima da pokapaju vlastite pokojnike."
"Preslabi su", reče Symon Prugopleća.
Dany reče: "Možda bi ojačali od bolje ishrane."
Symon odmahnu glavom. "Hrana se ne bi smjela tratiti na umiruće, Vaša Svetosti. Nemamo dovoljno ni da nahranimo žive."
Znala je da nije u krivu, makar joj zbog toga nije bilo nimalo lakše čuti njegove riječi. "Dovoljno smo odmaknuli", odluči kraljica. "Tu ćemo ih nahraniti." Ona podiže ruku. Iza nje, kola se s trzajem zaustaviše, a jahači se raširiše oko njih da Astaporcima onemoguće navalu prema hrani. Tek što su stali, kad svjetina poče stvarati sve gušću stisku oko njih, dok je sve više i više oboljelih pristizalo prema kolima, šepajući i klecajući. Jahači im se ispriječiše na putu. "Čekajte svoj red" vikaše na njih. "Nema guranja. Natrag. Idemo natrag. Bit će kruha za sve. Čekajte svoj red."
Dany je mogla samo sjediti i to promatrati. "Ser," reče ona Barristanu Selmyju, "zar ništa

više ne možemo učiniti? Imate provijant."
"Provijant za vojnike Vaše Milosti. Lako bi nas mogla zadesiti potreba da izdržimo dugu opsadu. Olujne vrane i Drugi sinovi mogu salijetati Yunkaijce, ali nema nade da bismo ih mogli odbiti. Kad bi mi Vaša Milost dopustila da okupim vojsku..."
"Ako do bitke mora doći, radije bih je vodila iz okrilja zidova Meeree- na. Pa nek Yunkaijci samo pokušaju prijeći moje prsobrane." Kraljica prijeđe pogledom po prizoru oko sebe. "Kad bismo ravnopravno podijelili hranu koju imamo..."
"... Astaporci bi proždrli svoj udio već za nekoliko dana, a nama bi ostalo utoliko manje za izdržavanje opsade."
Dany pogleda preko logora prema raznobojnim ciglenim zidinama Meereena. Zrak je vrvio muhama i vapajima. "Bogovi poslašc ovu pošast da me nauče uniznosti. Toliko mrtvih... Ne dam da jedu mrtvace." Ona mahnu Aggu da joj priđe. "Odjaši do dveri i dovedi mi Sivog Crva i pedesetoricu njegovih Neokaljanih."
"Khaleesi. Krv krvi vaše izvršava." Aggo podbodc konja petama i odjuri.
Ser Barristan promatrao ju je sa slabo prikrivenom strepnjom. "Ne biste se ovdje smjeli predugo zadržavati, Vaša Milosti. Astaporci dobivaju hranu, kako ste zapovjedili. Više od toga ne možemo učiniti za ove nesretnike. Valjalo bi nam se vratiti u grad."
"Pođite vi samo, ako vas je to volja, ser. Neću vas spriječiti. Neću spriječiti nikoga od vas." Dany saskoči s konja na tlo. "Ne mogu ih izliječiti, ali mogu im pokazati daje njihovoj Majci do njih stalo."
Jhogo oštro udahnu. "Khaleesi, ne." Praporac u pletenici tiho mu zazvecka dok je silazio s konja. "Ne približavajte im se više od ovoga. Ne dajte da vas dodirnu! Nemojte!"
Dany prođe ravno pokraj njega. Nekoliko koraka dalje jedan jc starac ležao na tlu, jaukao i zurio uvis prema sivim trbusima oblaka. Kleknula je uz njega, frknuvši nosem od smrada, te odmaknula njegovu prljavu pepeljastu kosu da mu opipa čelo. "Put mu plamti. Treba mi vode da ga okupam. Poslužit će i morska voda. Marselene, bi li mi je donio? Treba mi također ulja, za lomaču. Tko će mi pomoći da spalim mrtve?'1
Kad se Aggo stigao vratiti sa Sivim Crvom i pedesetoricom Neokaljanih u grabećem trku iza njegova konja, Dany je primjerom već postidjela sve ostale i nagnala ih da pomažu. Symon Prugopleća i njegovi ljudi odvlačili su žive od mrtvih i slagali leševe na hrpu, dok su Jhogo, Rakharo i njihovi Dothrakiji pomagali onima koji još mogu hodati da otiđu do obale i ondje se okupaju i operu odjeću. Aggo je blenuo u njih kao da su svi zajedno sišli s uma, ali Sivi je Crv kleknuo pokraj kraljice i kazao joj: "Ovaj vam želi biti od pomoći."
Do sredine dana plamtjelo je već desetak vatri. Stupovi masna crnog dima kuljali su i kaljali nesmiljeno plavetnilo neba. Danyna jahaća odjeća bila je puna mrlja i čađi kad se odmaknula od lomača. "Svetosti," reče joj Sivi Crv, "ovaj i njegova braća mole vas za dopuštenje da se okupaju u slanome moru nakon što ovdje obave svoje, kako bi mogli biti pročišćeni sukladno zakonima naše velike božice."
Kraljica nije dotad znala da eunusi imaju vlastitu božicu. "Tko je ta božica? Neka iz panteona Ghisa?"
Sivom Crvu postade neugodno. "Božica nosi mnoga imena. Ona je Gospa Kopalja, Nevjesta Bitke, Majka Vojski, ali njezino pravo ime pripada jedino ovim siromasima koji spalise svoju muškost na njezinu oltaru. Ne smijemo drugima zboriti o njoj. Ovaj vas moli da mu oprostite."
"Kako želite. Da, smijete se okupati, ako vam je to želja. Hvala vam na pomoći."
"Ovi žive da vama služe."
Kad se Dacncrys vratila u svoju piramidu, umornih udova i s mukom u srcu, zatekla je Missandei kako čita neki stari svitak, dok su sc Irri i Jhiqui prepirale oko Rakhara. "Ti si premršava za njega", upravo je govorila Jhiqui. "Praktički si dječak. Rakharo ne liježe s dječacima. To se zna." Irri se nato nakostriješila. "Zna se da si ti praktički muzara.

Rakharo ne liježe s muzarama."
"Rakharo je krv krvi moje. Njegov život pripada meni, a ne vama", reče im Dany. Rakharo je pri izbivanju iz Meereena izrastao za gotovo pun pedalj, a vratio se ruku i nogu debelih od mišića, te s četiri praporca u kosi. Sad se nadvija nad Agga i Jhoga, što su obje njezine služavke primijetile. "Budite sada tiho. Moram se okupati." Nikada se još nije osjećala tako uprljano. "Jhiqui, pomozi mi da skinem ovu odjeću, a onda je odnesi i spali. Irri, reci Qezzi da mi pronađe neko lagano i prohladno ruho. Danas mi je bilo jako vruće."
Na njezinoj je terasi puhao svježi povjetarac. Dany je zadovoljno uzdahnula kad je legla u vodu svojeg bazena. Na njezinu zapovijed Missandei je skinula sve sa sebe i ušla za njom.
"Ova je sinoć čula kako Astaporci grebu po zidinama", reče mala pisarica dok je prala Danyna leđa.
Irri i Jhiqui razmijeniše pogled. "Nije bilo nikakva grebanja", reče Jhiqui. "Grebanje... kako bi oni grebali?"
"Rukama", reče Missandei. "Cigle su stare i krune se. Nastoje rovanjem prodrijeti u grad."
"Za to bi im trebalo mnogo godina", reče Irri. "Zidine su vrlo debele. To se zna."
"Zna se", složi se Jhiqui.
"I ja sanjam o njima." Dany primi Missandei za ruku. "Logor je udaljen dobrih pola milje od grada, slađahno moje. Nitko nije grebao po zidinama."
"Vaša Milost najbolje zna", reče Missandei. "Da vam operem kosu? Samo što nije vrijeme. Reznak mo Reznak i Zelena milosnica dolaze raspravljati—"
"—o pripremama za vjenčanje." Dany se uspravi s pljuskom. "Zamalo sam zaboravila." Možda sam i željela zaboraviti. "A nakon njih trebam na objed s Hizdahrom." Ona uzdahnu. "Irri, donesi mi zeleni tokar, onaj svileni s obrubom od myrske čipke."
"Taj je upravo na popravku, Khaleesi. Čipka se poderala. Plavi je tokar očišćen."
"Plavi, onda. Jednako će im odgovarati."
Tek se napola prevarila. Svećenici i majordomu bilo je drago vidjeti je odjevenu u tokar, barem jedanput u doličnu ruhu mecreenske dame, ali zapravo su željeli razodjenuti je do gole kože. Daenerys ih je saslušala u nevjerici. Kad su završili, ona reče: "Nije mi želja uvrijediti vas, ali ne mislim se predstaviti naga Hizdahrovoj majci i sestrama."
"Ali," reče Reznak mo Reznak, zažmirkavši, "ali dužni ste, Vaša Svetosti. Prije ulaska u brak običaj je da žene iz muževljeve kuće nevjesti pregledaju maternicu i, ah... ženske organe. Kako bi se uvjerile da su dobro oblikovani i, ah..."
"... plodni", dovrši Galazza Galare. "Obred potječe iz davnine, Vaša Svjetlosti. Nazočit će mu tri Milosnice da posvjedoče pregledu i izgovore dolične molitve."
"Da," reče Reznak, "a poslije se jede poseban kolač. Ženski kolač koji se peče jedino za zaruke. Muškarci ga ne smiju okusiti. Kažu mi da je slastan. Čaroban."
A ako mi je maternica sparušena, a ženski organi prokleti, imaju li i za to poseban kolač?
"Hizdahr zo Loraq smije pregledati moje ženske organe nakon što se vjenčamo." Khal Drogo nije im našao mane, zašto bi on? "Nek njegova majka i sestre pregledaju jedne druge i podijele taj posebni kolač. Ja ga kušati neću. Niti ću plemenitom Hizdahru oprati plemenite noge."
"Blagorođe, vama nije jasno", usprotivi se Reznak. "Pranje nogu običajna je svetinja. Njime naznačavate da ćete biti sluškinja svojega muža. Vjenčano ruho također je bremenito značenjem. Nevjesta nosi tamnocrvene velove preko tokara od bijele svile, obrubljenog tek začetim biserjem."
Kraljica zečeva ne smije se vjenčati bez svojih mekih ušesa. "Sve to biserje na meni samo će čegrtati dok hodam."
"Biserje je simbol plodnosti. Što više biserja Vaša Svetost bude nosila, to će zdraviju djecu izroditi."
"Što će mi stotinu djece?" Dany se obrati Zelenoj milosnici. "Kad bismo se vjenčali prema

obredima Zapadnih zemalja..."
"Bogovi Ghisa proglasili bi takav brak nevaljanim." Lice Galazze Galare skrivao je veo od zelene svile. Vidjele su joj se samo oči, zelene, mudre i tužne. "U očima grada bili biste tek priležnica plemenitog Hiz- dahra, a ne njegova zakonito vjenčana žena. Vaša bi djeca bila kopilad. Vaša se Svetost mora udati za Hizdahra u Hramu milosti, u nazočnosti cjelokupnog plemstva Meereena kao vaših bračnih svjedoka."
Izvucite glavare svih plemićkih kuća iz njihovih piramida pod nekom izlikom, kazao joj je Daario. Riječi su zmaja oganj i krv. Dany otjera tu misao. Nije vrijedna nje. "Kako hoćete", uzdahnu ona. "Udat ću sc za Hizdahra u Hramu milosti umotana u bijeli tokar obrubljen tek začetim biserjem. Ima li još štogod?"
"Još samo jedna sitnica. Vaša Svetosti", reče Reznak. "Povodom vašeg svadbenog pira, bilo bi krajnje dolično kad biste dopustili da se borilačke jame ponovno otvore. Bio bi to vaš vjenčani dar Hizdahru i narodu koji vas tako voli, znamenje vašeg prihvaćanja davnašnjih navada i običaja Meereena."
"A u isti mah bogovima izuzetno ugodan", doda Zelena milosnica tim svojim tihim i ljubaznim glasom.
Dota plaćena krvlju. Daenerys se već zamorila od vođenja ove bitke. Čak ni Ser Barristan ne smatra daje može dobiti. "Nijedan vladar narodu ne može podariti dobrotu", kazao joj je Selmy, "Baelor Blaženi molio se, postio i sazdao Sedmorici najvelebniji hram koji bi jedan bog poželjeti mogao, no nije uspio ratu i oskudici stati nakraj." Kraljica mora slušali svoj narod, podsjeti se Dany. "Nakon vjenčanja Hizdahr će biti kralj. Nek sam ponovno otvori borilačke jame ako tako želi. Ja u tomu ne želim imati udjela." Nek se ruke okrvave njemu, a ne meni. Ona ustade. "Ako moj muž želi da mu operem noge, prvo sam mora oprati moje. To ću mu večeras i reći." Upita se kako će njezin zaručnik to primiti.
Nije sc trebala zabrinjavati. Hizdahr zo Loraq stigao je sat vremena nakon zalaska sunca. Njegov je tokar bio zagasitocrven, sa zlatnom prugom i obrubom zlatnih perlica. Dany mu je prepričala svoj sastanak s Reznakom i Zelenom milosnicom dok mu je točila vino. "Ti su obredi isprazni," izjavio je Hizdahr, "upravo primjer svega onoga Što nam valja pomesti. Meereen se već predugo guši u tim blesavim starim tradicijama." On joj poljubi ruku, pa reče: "Daenerys, kraljice moja, drage ću vas volje oprati od glave do pete, ako je to dužnost koju moram ispuniti da bih postao vaš kralj i priležnik."
"Da biste postali moj kralj i priležnik trebate mi samo donijeti mir. Skahaz mi kaže da ste u skorije vrijeme primili poruke."
"Jesam." Hizdahr prekriži duge noge. Bio je sav pun sebe. "Yunkai pristaje sklopiti mir s nama, ali to ima svoju cijenu. Remećenje trgovanja robljem nanijelo je velike štete diljem civiliziranog svijeta. Yunkai sa saveznicima zahtijeva od nas odštetu koja im se ima platiti u zlatu i dragom kamenju."
Lako za zlato i drago kamenje. "Što još?"
"Yunkaijci će ponovno otpočeti trgovanje robljem, kao i prije. Astapor će iznova sagraditi kao robovlasnički grad. Vi se u to nećete miješati."
"Yunkaijci su ponovno otpočeli trgovanje robljem dok ni dvije lige nisam odmaknula od njihova grada. Jesam li se vratila? Kralj Cleon me preklinjao da mu se priključim u borbi protiv njih, a ja sam se oglušila na njegove molbe. Ne želim rat s Yunkaijem. Koliko to puta moram reći? Kakva obećanja traže?"
"Ah, tu se krije trn u ružičnjaku, kraljice moja", reče Hizdahr zo Loraq. "Žao mi je što to moram reći, ali Yunkaijci vašim obećanjima ne vjeruju. Cijelo vrijeme udaraju u istu žicu na harfi, vezano uz nekog poslanika kojeg su vaši zmajevi zapalili."
"Spalili su samo njegov tokar", reče Dany s prezirom.
"Bilo kako bilo, oni nemaju povjerenja u vas. Žitelji Novoga Ghisa dijele njihov stav. Riječi su vjetar, kao što sami tako često znadete reći. Nema tih riječi kojima ćete zajamčiti ovaj

mir Mecreenu. Vaši neprijatelji zahtijevaju djela. Žele nas vidjeti u braku, te žele vidjeti mene okrunjenog kao kralja, kao vladara vama uz bok."
Dany mu ponovno dotoci pehar vina. htijući više od svega da mu izlije bokal preko glave i potopi to njegovo samodopadno smijuljenje. "Brak ili smak. Vjenčanje ili ratovanje. Zar taj izbor stoji preda mnom?"
"Ja vidim samo jedan izbor, Vaša Svjetlosti. Dajte da izreknemo svoje zavjete pred bozima Ghisa i zajednički sazdamo novi Meereen."
Kraljica je oblikovala svoj odgovor kad je začula korak iza sebe. Hrana, pomisli. Njezini su kuhari obećali plemenitome Hizdahru poslužiti njemu najdraže jelo, pasetinu u medu, nadjevenu suhim šljivama i papričicama. Ali kad se osvrnula da pogleda, ugledala je Ser Barristana kako stoji netom okupan i odjeven u bijelo, s dugim mačem o boku. "Vaša Milosti," reče joj s naklonom, "žao mije što vas ometam, ali smatrao sam da biste smjesta htjeli znati ovo. Olujne su se vrane vratile u grad s vijestima o dušmanima. Yunkaijci su krenuli u pohod, upravo kako smo i strahovali."
Titraj ozlojeđenosti prešao je plemenitim licem Hizdahra zo Loraqa. "Kraljica je pri večeri. Plaćenički mačevi mogu pričekati."
Ser Barristan ga je prečuo. "Zamolio sam gospodara Daarija da izvještaj podnese meni, kako je Vaša Milost naložila. Nasmijao se i rekao da bi ga ispisao vlastitom krvljom, kad bi Vaša Milost poslala svoju malu pisaricu da mu pokaže kako se oblikuju slova."
"Krvlju?" užasnuto reče Dany. "Jc li to neka šala? Ne. Ne, nemojte mi reći, moram se sama naći s njim." Ona je još mlada djevojka, i sama, a mlade se djevojke mogu predomisliti.
"Sazovite moje kapetane i zapovjednike. Hizdahre, znadem da ćete mi oprostiti."
"Meereen mora biti na prvome mjestu." Hizdahr se velikodušno osmjehnu. "Imat ćemo mi i drugih noći. Tisuću noći."
"Ser Barristan će vas ispratiti." Dany se žurno udalji, dozivajući služavke. Neće poželjeti dobrodošlicu svojem kapetanu u tokaru. Naposljetku je iskušala desetak oprava prije nego što je pronašla jednu po svojoj volji, ali odbila je krunu koju joj je Jhiqui ponudila.
Kad se Daario Naharis spustio na jedno koljeno pred njom, Dany se srce naglo stegnulo. Svud po kosi bila mu jc skorena krv, a na sljepoočnici mu se ljeskala duboka i upaljena brazgotina. Desni mu jc rukav bio krvav gotovo do lakta. "Ranjeni ste", zgranu se ona.
"Ovo?" Daario si dotače sljepoočnicu. "Neki mi samostreličar pokuša probosti oko sulicom, ali moj konj je pretekaše. Žurio sam kući i svojoj kraljici, uživanju u toplini njezina osmijeha." On si protrese rukav, prskajući crvene kapljice. "Ova krv nije moja. Jedan moj narednik reče da bismo trebali prijeći Yunkaijcima, pa mu zarih ruku niz grlo i izvukoh mu srce. Mislio sam ga donijeti na dar mojoj srebrnoj kraljici, ali četvorica Mačjih prepriječiše mi put i navališe na mene, režeći i sikćući. Jedan me zamalo utovio, pa mu bacih to srce u lice."
"Vrlo galantno," reče Ser Barristan tonom koji jc davao do znanja da nipošto nije, "samo, nosite li novosti za Njezinu Milost?"
"Teške novosti, Ser Djede. Astapor je gotov, a robovlasnici idu s jakim snagama na sjever."
"To je stara vijest, i ishlapjela", zareža Brijoglav.
"Vaša majka reče isto za poljupce vašega oca", odgovori mu Daario. "Mila kraljice, stigao bih ja i prije, ali brda vrve plaćenicima Yunkaija. Četiri slobodne čete. Vaše Olujne vrane morale su prosjeći put kroz sve njih. Ima još novosti, i gorih. Yunkaijci vode svoju vojsku uz obalnu cestu, udruženi s četiri legije iz Novoga Ghisa. Imaju slonove, stotinu njih, oklopljene i kulama opremljene. Uz njih i toloske praćkaše, te odred jahača deva iz Qartha. Još dvije ghiscarske legije ukrcale su se na brodove u Astaporu. Ako nam zarobljenici nisu lagali, iskrcat će ih ponad Skahazadhana ne bi li nas odsjekli od Dothrakijskog mora."
Dok je pripovijedao, s vremena na vrijeme kap jarkocrvene krvi kapnula bi na mramorni

pod, a Dany bi se lecnula. "Koliko je ljudi poginulo?" upita ga ona kad je završio.
"Naših? Nisam zastajao da ih brojim. Samo, stekli smo ih vise nego Što smo izgubili."
"Nove prebjege?"
"Nove hrabre ljude privučene vašoj plemenitoj borbi. Svidjet ćc se mojoj kraljici. Jedan je sjekiraš s Baziliskova otočja, divljak, krupniji od Belwasa. Samo da ga vidite. Ima ih i iz Zapadnih zemalja, dvadesetak ili više. Dezertirali su iz Raspuhanih, nezadovoljni Yunkaijcima. Bit će od njih dobrih Olujnih vrana."
"Ako tako kažete." Dany nije bilo do rasprave. Meereenu uskoro možda zatreba svaki mač.
Ser Barristan namršti sc na Daarija. "Kapetane, spomenuste četiri slobodne čete. Mi samo za tri znamo. Za Raspuhane, za Duga koplja i za Mačju družbu."
"Ser Djed znade brojiti. Drugi su sinovi prešli na stranu Yunkaijaca." Daario pijunu u stranu. "To je za Smedeg Bena Plumma. Kad idući put ugledam njegovo gadno licc rasporit ću ga od grla do prepona i iščupati mu to crno srce."
Dany pokuša prozboriti, ali riječi je izdaše. Prisjetila sc Benova lica u zadnjoj prilici kad ga je vidjela. Bijaše to toplo lice, lice kojemu vjerovah. Tamna koža i posve sijeda kosa, slomljeni nos, boriće u kutovima očiju. Čak su i zmajevi bili privrženi starome Smeđem Benu, koji se volio hvaliti kako i sam u sebi nosi kapljicu zmajske krvi. Tri ćeš izdaje spoznati. Jednu zbog zlata, jednu zbog krvi ijednu zbog ljubavi. Jc li Plumm ta treća izdaja, ili pak druga? A što bi onda bio Ser Jorah, njezin grubi stari medvjed? Zar nikad neću imati prijatelja od povjerenja? Kakve li vajde od proročanstava ako ih se ne može shvatiti? Udam li se za Hizdahra prije nego što sutrašnji dan svane, hoće li sve te vojske ispariti kao jutarnja rosa i pustiti me da vladam u miru?
Daario ie svojom objavom raspirio ogorčenje. Reznak je zapomagao, Brijoglav je mračno mrmljao, njezini su se jahaci-pobratimi zaklinjali na osvetu. Snažni Belwas opalio se šakom po izranavljcnom trbuhu i zarekao pojesti srce Smeđeg Bena sa šljivama i lukom.
"Molim vas", reče Dany, ali činilo se da ju je samo Missandei čula. Kraljica ustade na noge. "Tišina! Čula sam dovoljno."
"Vaša Milosti." Ser Barristan kleknu na jedno koljeno. "Tu smo da nam zapovijedate. Što nam nalažete?"
"Nastavite kako smo planirali. Prikupite hranu, koliko god možete." Osvrnem li se, propadam. "Moramo zatvoriti dveri i svakog borca staviti na zidine. Nitko da ne ude, nitko da ne ode."
U dvorani načas nastade tajac. Muškarci pogledavaše jedni u druge. Zatim Reznak reče: "A što ćemo s Astaporcima?"
Došlo joj je da zavrišti, da zaškrguće zubima i razdere si ruho i počne tući po podu. Umjesto toga, ona reče: "Zatvorite dveri. Zar ćete me tjerati da to triput ponovim?" To su njezina djeca, ali više im ne može pomoći. "Udaljite se. Daario, ostanite. Ta vam sc posjekotina treba oprati, a imam i još pitanja za vas."
Ostali sc nakloniše i izađoše. Dany odvede Daarija Naharisa uza stube do svoje ložnice, gdje mu je Irri oprala brazgotinu octom, a Jhiqui je previla bijelim lanom. Nakon što su to obavile, rekla je i svojim služavkama da se udalje. "Odjeća ti je sva umrljana krvlju", kaza ona Daariju. "Skini je sa sebe."
"Samo ako i ti to učiniš." On je poljubi.
Kosa mu je vonjala po krvi, dimu i konjima, a usta su mu bila tvrda i vrela na njezinima. Dany zadrhta u njegovu zagrljaju. Kad se razdvojiše, ona reče: "Mislila sam da ćeš ti biti taj koji će me izdati. Jednom zbog krvi, jednom zbog zlata i jednom zbog ljubavi, rekoše mi vješci. Mislila sam... Nikad mi ni nakraj pameti nije bio Smcdi Ben. Pa njemu su čak i moji zmajevi vjerovali." Ona čvrsto primi svoga kapetana za ramena. "Obećaj mi da se nikad nećeš okrenuti protiv mene. Ne bih to mogla podnijeti. Obećaj mi."
"Nikada, ljubavi moja."

Povjerovala mu je. "Zarekla sam se udati za Hizdahra zo Loraqa ako mi dade devedeset dana mira, ali sada... Želim te od prvog trenutka kad sam te ugledala, ali bio si plaćenik, prevrtljiv, nevjeran. Hvastao si se da si imao stotinu žena."
"Stotinu?" Daario se tiho nasmija kroz purpurnu bradu. "Lagao sam, kraljice mila. Imao sam ih tisuću. Ali ni jedna jedina nije bila zmaj."
Ona podiže usne prema njegovima. "Pa Što onda čekaš?"

GRBOVI

01.09.2011